

วัตถุประสงค์ :

วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กำหนดเผยแพร่ปีละ 3 ฉบับ (ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน, ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-สิงหาคม และฉบับที่ 3 กันยายน-ธันวาคม) ทั้งนี้ มีวัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยและผลงานวิชาการที่มีคุณภาพของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา อาจารย์ และนักวิจัยที่ต้องการเผยแพร่ผลงานวิจัยและผลงานวิชาการทั้งภายในและภายนอก
2. เป็นสื่อกลางในการนำเสนอความก้าวหน้าทางการวิจัยของนิสิต อาจารย์ นักวิจัย ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิ และนักวิชาการภายนอกได้สร้างสรรค์และเผยแพร่ผลงานวิชาการ
3. เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนางานวิชาการของคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยให้มีความก้าวหน้าและนำไปสู่การเพิ่มพูนตำแหน่งทางวิชาการ

ขอบเขตของวารสาร

1. วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มุ่งเน้นเป็นสื่อกลางในการสร้างองค์ความรู้และเผยแพร่บทความวิชาการและผลงานวิจัยที่มีคุณภาพเป็นประโยชน์ต่อวงวิชาการในสาขาต่าง ๆ เช่น เศรษฐศาสตร์/บริหารธุรกิจและการจัดการ/รัฐศาสตร์/รัฐประศาสนศาสตร์/ นิติศาสตร์/ศึกษาศาสตร์/ศิลปศาสตร์ และสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. บทความที่ส่งมาขอรับการตีพิมพ์ในวารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ ในวารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ อย่างเคร่งครัด
3. บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้องอย่างน้อย 3 ท่าน โดยเปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
4. การรับบทความของวารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์จะเป็นบทความที่มุ่งเน้นสร้างองค์ความรู้ แนวคิด ทฤษฎีใหม่ ๆ ช่วยขยายองค์ความรู้ในแง่มุมต่าง ๆ เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจ และนำไปประยุกต์ใช้ในวงการศึกษาที่กว้าง และมีประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม
5. ทัศนะและความคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสารวารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น ไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการวารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

เจ้าของ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.จิรศักดิ์ จิยะจันทร์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
บรรณาธิการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษฎา ตันเปาว์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยเนชั่น

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี	วงษ์วิจิต	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์	สามัคคีธรรม	สถาบันบัณฑิตพัฒนศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี	รามัญ	มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์
รองศาสตราจารย์ ดร.ศักรระภีร์	วรวัฒน์ประปัญญา	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
		วิทยาเขตระยอง
ดร.ณัฐวัฒน์	พระงาม	มหาวิทยาลัยพิษณุโลก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัครดา	เกิดประทุม	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
รองศาสตราจารย์ ดร.พัทธ์สรณ์	วรภัทร์ธีระกุล	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
ดร.รวงทอง	ธำพันธุ์	มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา
ดร.นิพัทธ์พนธ์	สนิทเหลือ	สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชฎากร	วินิจกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ฝ่ายประสานงานและจัดการ ส่วนงานวิจัยและบริการวิชาการ

กำหนดออกเผยแพร่

ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน
 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-สิงหาคม
 ฉบับที่ 3 กันยายน-ธันวาคม

บทบรรณาธิการ

วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เป็นวารสารที่ได้รับการจัดอันดับจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) กลุ่ม 2 (ISSN 2465-3578) ดำเนินการตีพิมพ์บทความตามสาขาวิชาต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งทางวิชาการ และเพื่อเผยแพร่ผลงานอันเป็นประโยชน์ในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ และการพัฒนานโยบายสำคัญของสังคม ชุมชน และประเทศชาติ ซึ่งในฉบับนี้มีการปรับเปลี่ยนในเรื่องจำนวนของผู้ทรงคุณวุฒิ (peer reviewer) ที่พิชญพิจารณ์บทความจากจำนวน 2 คน เป็นจำนวน 3 คน จากหลากหลายสถาบัน ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามประกาศ ก.พ.อ. เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2564 ที่ระบุว่า “ผลงานทางวิชาการต้องได้รับการเผยแพร่ในวารสารวิชาการระดับชาติ ซึ่งวารสารวิชาการระดับชาติต้องเป็นวารสารวิชาการที่มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการในสาขานั้น ๆ หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง โดยวารสารวิชาการนั้นต้องมีการตีพิมพ์อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เป็นระยะเวลาอย่างน้อย 3 ปี และมีการตรวจสอบคุณภาพของบทความโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบบทความ (peer reviewer) ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกจากหลากหลายสถาบัน อย่างน้อย 3 คน ทั้งนี้ วารสารวิชาการนั้นอาจเผยแพร่เป็นรูปเล่มสิ่งพิมพ์ หรือเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่มีกำหนดการเผยแพร่อย่างแน่นอนชัดเจน”

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570) แนวนโยบายแห่งรัฐรวมถึงสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศและโลกอย่างรอบด้าน ความสำคัญของมิติการพัฒนาต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อภาพรวมของประเทศ ทั้งที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรมนุษย์ สิ่งแวดล้อม การพัฒนาที่ยั่งยืน วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม การวิจัย” จึงเป็นงานสำคัญต่อสถาบันการศึกษาและองค์กรต่างๆ รวมถึงนักวิชาการอิสระ ที่จะดำเนินงานด้านการวิจัยเพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้ไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาการดำรงชีวิตทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมให้ดีขึ้น การวิจัยจึงเป็นองค์ประกอบหลักที่จะนำไปสู่การพัฒนาประเทศรวมถึงการสร้างรายได้เปรียบในด้านต่างๆ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกสถาบันการศึกษาและองค์กรต่างๆจะต้องมีการผลักดันขับเคลื่อนและยกระดับการวิจัย เพื่อผลิตงานวิจัยที่มีคุณภาพ ตลอดจนมีการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์ในมิติต่างๆ กระบวนการหนึ่งซึ่งสำคัญในการวิจัยคือ การเผยแพร่ผลงานวิจัยสู่แวดวงวิชาการเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหาได้อย่างแท้จริง และเป็นการพัฒนางานวิจัยที่สูงขึ้นต่อไปอีก

วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เป็นช่องทางหนึ่งเพื่อให้นักวิจัยได้นำผลงานวิจัยที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นจากปัญหาต่างๆ และผ่านการพิจารณาถ้อยแถลงจากผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องเฉพาะศาสตร์สาขาได้ตีพิมพ์ออกสู่สายตาของผู้สนใจผ่านวารสารวิจัยฉบับนี้ ซึ่งวารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ฉบับนี้เป็น ปีที่ 9 ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม) 2566 โดยมีบทความ
ที่นำลงตีพิมพ์รวมทั้งสิ้น 23 เรื่องเป็นบทความวิจัย 21 เรื่อง และบทความวิชาการ 2 เรื่อง

ในนามคณะกรรมการกองบรรณาธิการวารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
กราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าของท่านร่วมพิจารณา
ผลงานทางวิชาการ และขอบคุณนักวิชาการที่ให้ความเชื่อมั่นในคุณภาพของวารสาร โดยส่งบทความลงตีพิมพ์
อย่างต่อเนื่อง กองบรรณาธิการขอให้ความเชื่อมั่นว่าจะดำเนินการพัฒนามาตรฐานของวารสารให้มีคุณภาพ
มากยิ่งขึ้นต่อไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษฎา ตันเปาว์
บรรณาธิการ

สารบัญ

บทความวิจัย	หน้า
การกำกับดูแลกิจการที่มีต่อผลการดำเนินงาน: กรณีศึกษาในกลุ่มธุรกิจ โรงพยาบาลที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย Corporate Governance Affecting Firm's Performance: A Case study of Health Care Services Sector listed on the Stock Exchange of Thailand กนกวรรณ พิศพันธ์ และ พรรณเพ็ญ สิทธิพัฒนา	1-14
กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนกวดวิชาเพื่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน Administration Strategies of Tutoring Schools for Students' Learning Management กรกฤษ ศรีวิชัย และ จริญญา เทพพรบัญชากิจ	15-28
สมรรถนะดิจิทัลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ของบุคลากรด้านการศึกษาในจังหวัดลำปาง Digital Competencies Affecting the Operational Efficiency of Education Personnel in Lampang Province กานต์ศิชา ธรรมกุล, อัศนีย์ ณ น่าน และ ศศิชา วงศ์ไชย	29-38
การจูงใจในการตัดสินใจสมัครเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการ ของหน่วยทหารแห่งหนึ่งในพื้นที่จังหวัดลพบุรี Motivation in deciding to apply for military service of a military unit in the area of Lop Buri Province เกียรติขจร บุญคำภา, สานิต ศิริวิศิษฐ์กุล และ วรณนวิภา ไตลังคะ	39-50
ผลกระทบจากพฤติกรรมการเล่นเกมออนไลน์ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในจังหวัดปทุมธานี The Impact of Undergraduate Students Online Gaming Behavior in Pathum Thani จักรา จันคล้าย และ สมยศ อวเกียรติ	51-64

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การประเมินโครงการส่งเสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยใช้ CIPP Model ของโรงเรียนเกาะพะงันศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร Evaluation of School as Learning Community Project Using CIPP Model at Koh Phangan Suksa School Under the Secondary Educational Service Area Office Suratthani Chumphon เจนจิรา วงศ์ทอง, จุรีย์ สร้อยเพชร และ วราลักษณ์ ศรีกันทา	65-76
การรับรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงาน ของพนักงาน บริษัท ท่าอากาศยานไทยจำกัด (มหาชน) Work Safety Perceptions of Employees Airports of Thailand Public Company Limited ชวลิต เปรมอ่อน, สานิต ศิริวิศิษฐ์กุล และวรรณวิภา ไตลังคะ	77-88
อิทธิพลของการมุ่งเน้นทางการตลาดที่มีผลต่อความอยู่รอดของธุรกิจ จำหน่ายเสื้อผ้าในอาคารชุดโบ๊เบ๊ทาวเวอร์ Effects of Market Orientation towards Business Survival of Cloth Retailing Businesses in the Story-Buildings, Bo Bae Tower ชัชชญา พาณิชยาหิรัญ และ ธัญนันท์ บุญอยู่	89-102
การใช้กิจกรรมแผนผังความคิดเพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านจับใจความ ภาษาญี่ปุ่นของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีความรู้ระดับต้นในรายวิชาภาษาญี่ปุ่น 3 The Use of Mind Mapping Activity to Support Japanese Reading Comprehension of Undergraduate Students with Fundamental Knowledge in the Course Japanese Language 3 ชีวิน สุขสมณะ, พัชยา สุภาใจ และ มารี แก้วแดง	103-114

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
รูปแบบการยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ Educational Quality Enhancement Model of Private Vocational Colleges in the Northeastern Region ณภาพัท ก่องสิริบรรกุล, นิษฐ์วดี จิโรจน์ภิญโญ และกมลมาลย์ ไชยศิริธัญญา	115-126
ปัญหากฎหมายอาญาเกี่ยวกับการละเมิดของบุคลากรทางการแพทย์ The Problems of Medication Violations in case study of Criminal Law ณัฐพิชา วัชรอมอชีพพัฒน, ณัฐวัตร ตันศิริเสถียร, ณัฐนันท์ สุวรรณมณี และ เกรียงไกร กาญจนคูหา	127-136
ผลสัมฤทธิ์การโฆษณาบนกูเกิล เสิร์ช (Google Search Ads) กรณีศึกษา บ้านน้ำแข็งลุงดี Achievement of Google Search Ads: The Case Study of Bannamkhenglungtee ณิชาภัทร วิจักษณ์กุล และ มนทิรา ธาดาอำนวยชัย	137-150
ทัศนคติในฐานะปัจจัยคั่นกลางที่เชื่อมโยงการรับรู้ความง่ายและการรับรู้ประโยชน์ สู่ความตั้งใจใช้บริการในการชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Payment) ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลนครอ้อมน้อย Attitude as Mediating Factor linking Perceived Ease and Perceived Usefulness to the Intention to Use the Service for Paying Land and Building Taxes Through the Electronic System (e-Payment) of Entrepreneurs in Om Noi City Municipality ธัชชา สุขเอม และ สุมาลี รามัญ	151-164

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
อิทธิพลตัวแปรส่งผ่านด้านสภาวะทางอารมณ์ระหว่างอิทธิพล กลุ่มอ้างอิงกับการตัดสินใจซื้อสินค้าที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อของผู้บริโภค ในเขตกรุงเทพมหานคร The Mediator Effect of Emotional State between Reference Group Influence and Faith-based Product Purchase Decision-Making Behavior of Consumer in Bangkok ธัญนันท์ บุญอยู่ และ วรพหล แสงเทียน	165-176
การพัฒนาศักยภาพการจัดการอุตสาหกรรมการเพาะเลี้ยงกุ้งด้วยโปรตีนแปรรูป จากแมลงในประเทศไทย Development of Potential Utilization of Insect-Based Protein Feed for Shrimp Aquaculture Industry in Thailand ณัฐพร ชัยวงศ์, สุกดา สุวรรณภิญโญ และ วัลลภ รัฐฉัตรานนท์	177-188
การพัฒนาประสิทธิภาพการสื่อสารผ่านเฟซบุ๊กแฟนเพจเพื่อส่งเสริมการปรับเปลี่ยน วิถีชีวิตตามการพัฒนาที่ยั่งยืนของกลุ่มคนทำงานในกรุงเทพมหานคร The Efficiency Improvement of Communication through Facebook Fanpage to Promoting the Adaptation of Way of Life according to Sustainable Development among Working Group in Bangkok Metropolis บุรินทร์ เหมทัต, สุกดา สุวรรณภิญโญ และ วัลลภ รัฐฉัตรานนท์	189-200
ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อรูปแบบอาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล วังชมภู อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ Personnel's Opinions on the style of the Subdistrict Administrative Organization Office Building, Mueang Phetchabun District, Phetchabun Province พัฒน์ สุวรรณสัมฤทธิ์	201-214

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน ของโรงเรียนกีฬา สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ Ethical Leadership of School Administrator Affecting School Effectiveness of Sports School Thailand National Sport University มนต์ชัย ปัญญาเบกษา, ทินกร พูลพุด และ รวงทอง ฉาพันธ์ุ	215–228
รูปแบบการบริหารจัดการแนวใหม่ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 A New Management Model for Small –Sized Schools Primary Educational Service Area Office Sa Kaeo 2 ถิตดาพรรณ จันทร์ปรีดา,ทรงยศ แก้วมงคล และอุทัยวรรณ สายพัฒนา	229–242
ความสัมพันธ์ของสัญญาเช่า ด้านผู้เช่า ต่อมูลค่าตลาด ก่อนและหลัง การปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า (ฉบับปี พ.ศ. 2562) กรณีศึกษา กลุ่มธุรกิจที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทย กลุ่มดัชนีสะท้อนความเคลื่อนไหวของราคาหุ้น 50 ตัวแรก Relevance of lease agreement on the lessee side to the market value before and after the implementation of the TFRS 16 for lessees: A Case Study of A Business Group Listed on the Stock Exchange of Thailand: An Index Reflecting the Movement of the First 50 Stock Prices วิระดา บึงเมือง และ พรรณเพ็ญ สิทธิพัฒนา	243–256
A Comparative Study of Customers Satisfaction towards E–Commerce between Males and Females of Gen Y Minakan Nawin, Chaipoopirutana Sirion and Kowathanakul Suwanna	257–270

สารบัญ (ต่อ)

บทความวิชาการ

หน้า

แนวทางการพัฒนาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในยุค AI

271-284

Guidelines for Developing Human Resource Management AI Era

กิติพิเชษฐ์ ฐปบุชา, สิทธิพร เขาคูน และสุรพงษ์ วิริยะ

ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดกรณีค่าปรับงานล่าช้าของ
บริษัทรับเหมาก่อสร้างต่อผู้ว่าจ้างบริษัทเอกชน

285-296

Legal problems for Contractor liability of Late Completion

Penalties to Private Employer

บุญทอง เอื้อศิริญาณนท์ และ ปารเมศ อักษรดี

การกำกับดูแลกิจการที่มีต่อผลการดำเนินงาน: กรณีศึกษาในกลุ่มธุรกิจโรงพยาบาล ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

Corporate Governance Affecting Firm's Performance: A Case study of Health Care Services Sector listed on the Stock Exchange of Thailand

¹กนกวรรณ พิศพันธ์ และ ²พรรณเพ็ญ สิทธิพัฒนา

¹Kanowkan Phitphun and ²Panpen Sittipatna

¹นิสิตระดับปริญญาโท หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

²อาจารย์ประจำสาขาวิชาบัญชี คณะบัญชี มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

¹Bachelor of Accountancy (Accounting) Rajapruck University

²Teacher of Faculty of Accountancy Rajapruck University

¹Corresponding Author E-mail:65109660019@rpu.ac.th

Received November 14, 2023; Revised December 7, 2023; Accepted December 8, 2023

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการกำกับดูแลกิจการที่มีต่อผลการดำเนินงานด้านอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ และ 2) เพื่อศึกษาการกำกับดูแลกิจการที่มีต่อผลการดำเนินงานด้านอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างคือ กลุ่มธุรกิจโรงพยาบาลที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 22 บริษัท เก็บข้อมูลจากรายการประจำปีและงบการเงินของบริษัทแบบรายไตรมาสตั้งแต่ปี พ.ศ.2560-พ.ศ.2565 การวิเคราะห์ข้อมูลโดย สถิติเชิงพรรณนาได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ โดยการเลือกตัวแปรด้วยการนำเข้าทั้งหมด (Enter Regression) ผลการวิจัยพบว่า 1) การกำกับดูแลกิจการ: ด้วยจำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการ (BM) และจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบ (AC) ส่งผลต่อความสามารถในการทำกำไรของบริษัท มีผลต่อการดำเนินงานด้านอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) โดยจำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการ และคณะกรรมการ 2) การกำกับดูแลกิจการ: ด้วยจำนวนของคณะกรรมการบริษัท (BS) จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการ (BM) และจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบ (AC) มีผลต่อการดำเนินงานด้านอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) ข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้แสดงให้เห็นให้ผู้บริหาร ผู้ถือหุ้น ตลอดจนผู้ซึ่งบการเงินได้เห็นถึงความสำคัญ

ของจำนวนของคณะกรรมการบริษัท การประชุมของคณะกรรมการ และจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบต่อการกำกับดูแลกิจการและผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อความน่าเชื่อถือและการเพิ่มมูลค่าทางธุรกิจ

คำสำคัญ: การกำกับดูแลกิจการ; อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์; อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น; คณะกรรมการตรวจสอบ; ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

Abstract

This Article aimed to study (1) to study the relevance of corporate governance to the performance in terms of return on assets and (2) to study the relevance of corporate governance to the performance in terms of return on equity. The research design is quantitative research, the sample 22 was the health care service on the Stock Exchange of Thailand. Data were analyzed using Descriptive statistics, Inferential statistics and multiple regression analysis. The research results were found as (1) Corporate governance: the number of the Board of Directors meeting and the Audit Committee has an effect on the company's return on assets (ROA). (2) Corporate governance: the board size of directors (BS), the number of the Board of Directors meeting (BM) and the audit committee (AC) affects the company's return on equity (ROE). Findings from this research It can be beneficial to executives, shareholders, and users of financial statements to see the importance of corporate governance principles in conducting business with transparency and disclosing quality information. This will make the company more reliable and also increase business value.

Keywords: Corporate Governance; Return on assets; Return on equity; Audit Committee;
The Stock Exchange of Thailand

บทนำ

การกำกับดูแลกิจการ (Corporate Governance: CG) หมายถึงระบบของกฎเกณฑ์ แนวปฏิบัติ และกระบวนการที่บริษัทถูกกำกับและควบคุม การกำกับดูแลกิจการเกี่ยวข้องกับการสร้างสมดุลระหว่างผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจำนวนมากของบริษัท เช่น ผู้ถือหุ้น ผู้บริหารระดับสูง ลูกค้า การเงิน รัฐบาลและชุมชน เนื่องจากการกำกับดูแลกิจการเป็นกรอบสำหรับการบรรลุวัตถุประสงค์ของบริษัทจึงครอบคลุมขอบเขตของการจัดการในทางปฏิบัติตั้งแต่แผนปฏิบัติการและการควบคุมภายในไปจนถึงการวัดผลการปฏิบัติงานและการเปิดเผยข้อมูลขององค์กร (Investopedia, USA.) ในส่วนด้านความรับผิดชอบของคณะกรรมการรวมถึงการกำหนดเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ของบริษัท จัดหาผู้นำเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ควบคุมดูแลการจัดการธุรกิจและรายงานต่อผู้ถือหุ้นเกี่ยวกับการบริหารงาน ดังนั้นการกำกับดูแลกิจการจึงเกี่ยวข้องกับสิ่งที่คณะกรรมการบริษัททำและวิธีการกำหนดค่านิยมของบริษัท

แต่การกำกับดูแลกิจการสามารถส่งผลกระทบต่อภาคส่วนที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เนื่องจากเป็นพื้นฐานเกี่ยวกับการปรับปรุงความโปร่งใสและความรับผิดชอบภายในระบบที่มีอยู่ (สำนักกฎหมายเดซอคุม แอนด์ แอสโซซิเอทส์, 2566)

ประเทศไทยในปัจจุบันบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยถูกกำหนดให้ การกำกับดูแลกิจการเป็นชุดของโครงสร้างการบริหารบริษัท โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ตลท.) คาดหวังให้คณะกรรมการและผู้บริหารของบริษัทจดทะเบียนทุกแห่งพัฒนาระบบของตนให้ทัดเทียม กับมาตรฐานสากล ซึ่งจะส่งผลดีต่อการเติบโตของบริษัทจดทะเบียน การเติบโตของตลาดทุนไทย และการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย) การกำกับดูแลกิจการได้เข้า มามีบทบาทและมีความสำคัญต่อการประกอบกิจการในวงการตลาดทุนไทยในปัจจุบันเป็นอย่างมาก มีผลให้หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนให้การสนับสนุนการพัฒนาการกำกับดูแลกิจการในประเทศอย่างเต็มที่ (ศิลปพร ศรีชื่นเพชร, 2551)

ในส่วนของกลุ่มธุรกิจโรงพยาบาลของประเทศไทยมีระบบการรักษาพยาบาลที่ดีที่สุดแห่งหนึ่งของโลก การรักษาพยาบาลของไทยนั้นดีมาจนผู้ที่ไม่ใช่สัญชาติไทยจำนวนมากเดินทางมาจากยุโรป อเมริกาและส่วนอื่นๆ ของเอเชียเพื่อเข้ารับการรักษาพยาบาลในประเทศไทย อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เชิงการแพทย์ของไทยเป็นที่รู้จักในด้านการให้บริการผู้ป่วยในด้านต่างๆ ธุรกิจโรงพยาบาลถือว่าเป็นธุรกิจ ที่เกี่ยวข้องกันกับทุกสิ่งทุกอย่างในการดูแลความเป็นอยู่ด้านสุขภาพของมนุษย์ ซึ่งครอบคลุมขอบเขต ก่อนช่วงกว้างตั้งแต่เรื่องยา อุปกรณ์ทางการแพทย์และการบริการรักษาพยาบาล (Grant Thornton, 2021)

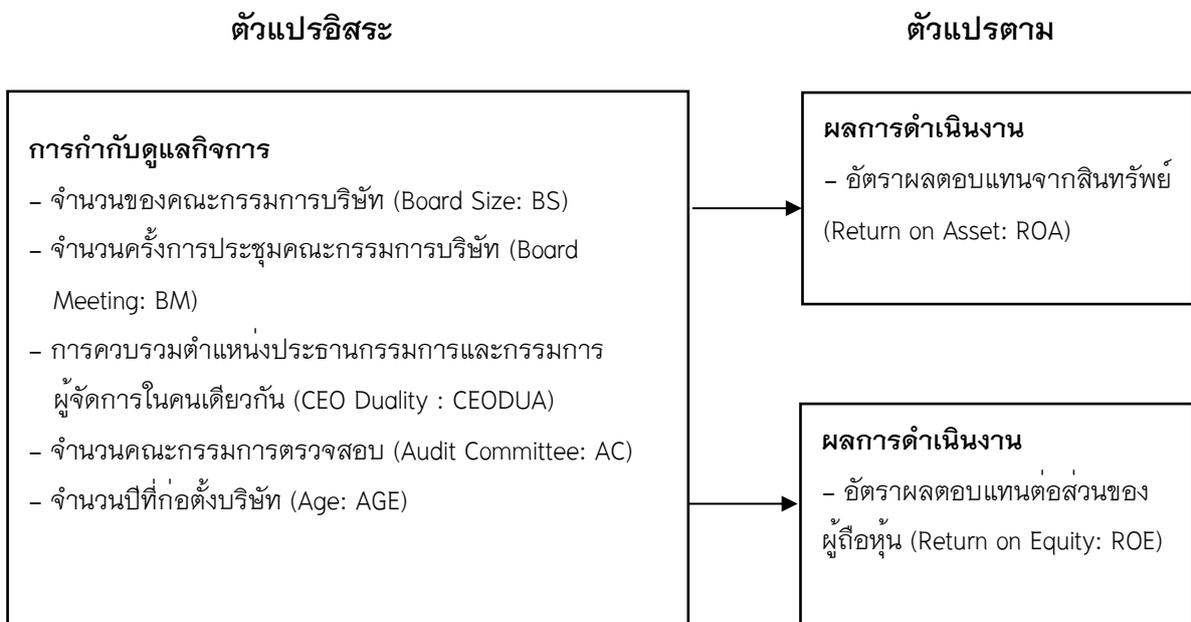
ดังที่กล่าวมาข้างต้น การกำกับดูแลกิจการจึงเป็นประเด็นที่นักลงทุนต่างให้ความสนใจมากขึ้นอย่างมาก เพราะเป็นประเด็นที่ผลักดันให้กิจการมีการจัดการภายในและภายนอกองค์กรแบบมีอาชีพมีความโปร่งใส และมีความรับผิดชอบต่อสังคม ดังเช่นผลการวิจัยของ จินตนา ไกรทอง และฐิติภรณ์ ลินจรรยาศักดิ์ (2562) ที่พบว่า การกำกับดูแลกิจการด้านขนาดของคณะกรรมการบริษัท และด้านสัดส่วนการถือหุ้นของ ผู้บริหารและกรรมการ มีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานซึ่งวัดจากอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ และอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Rajendra Maharjan (2019) ตรวจสอบผลกระทบของแนวปฏิบัติด้านบรรษัทภิบาลต่อผลประกอบการทางการเงินของบริษัท ประกันภัยในเนปาลซึ่งพบว่ามีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นระหว่างแนวปฏิบัติด้านการกำกับดูแลกิจการ กับผลการปฏิบัติงานของบริษัท การประชุมคณะกรรมการและคณะกรรมการตรวจสอบพบว่า มีผลกระทบต่อผลประกอบการของบริษัทประกันภัย ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจทำการศึกษา ความสัมพันธ์ของการกำกับดูแลกิจการที่มีต่อผลการดำเนินงาน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มธุรกิจโรงพยาบาล ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (นันทรา ปัทมาภรณ์และ พรทิศา แสงเขียว, 2564)

ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้จะนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการตัดสินใจของนักลงทุนที่มีความสนใจลงทุนในกลุ่มธุรกิจโรงพยาบาล รวมถึงผู้ถือหุ้นและผู้มีส่วนได้เสียในกิจการนั้นๆ ทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจทำการศึกษาวิจัยเรื่องการกำกับดูแลกิจการในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงการกำกับดูแลกิจการของกลุ่มธุรกิจโรงพยาบาลที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีต่อผลการดำเนินงานด้านอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์
2. เพื่อศึกษาถึงการกำกับดูแลกิจการของกลุ่มธุรกิจโรงพยาบาลที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีต่อผลการดำเนินงานด้านอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. การกำกับดูแลกิจการ ซึ่งได้แก่ จำนวนของคณะกรรมการบริษัท (BS), จำนวนครั้งในคณะกรรมการบริษัท (BM), การควมรวมตำแหน่งประธานกรรมการและกรรมการผู้จัดการในคนเดียวกัน (CEODUA) จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบ (AC) และจำนวนปีที่ก่อตั้งบริษัท (AGE) มีผลต่อการดำเนินงานของกลุ่มธุรกิจโรงพยาบาลด้านอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA)

2. การกำกับดูแลกิจการ ซึ่งได้แก่ จำนวนของคณะกรรมการบริษัท (BS), จำนวนครั้งในการประชุมคณะกรรมการบริษัท (BM), การควบรวมตำแหน่งประธานกรรมการและกรรมการผู้จัดการในคนเดียวกัน (CEODUA) จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบ (AC) และจำนวนปีที่ก่อตั้งบริษัท (AGE) มีผลต่อการดำเนินงานของกลุ่มธุรกิจโรงพยาบาลด้านอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE)

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ บริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 907 บริษัท ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นบริษัทในกลุ่มธุรกิจโรงพยาบาลที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวนทั้งสิ้น 22 บริษัท คือเป็นบริษัทในกลุ่มธุรกิจโรงพยาบาลที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและเป็นบริษัทที่ไม่ถูกจัดประเภทให้อยู่ในกลุ่มบริษัทที่กำลังฟื้นฟูกิจการ

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรในการวิจัยนี้ ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) จำนวน 5 ตัวแปร ได้แก่ 1) จำนวนของคณะกรรมการบริษัท (Board Size: BS) 2) จำนวนครั้งในการประชุมคณะกรรมการบริษัท (Board Meeting: BM) 3) การควบรวมตำแหน่งประธานกรรมการและกรรมการผู้จัดการในคนเดียวกัน (CEO Duality: CEODUA) 4) จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบ (Audit Committee: AC) และ 5) จำนวนปีที่ก่อตั้งบริษัท (Age: AGE) สำหรับตัวแปรตาม (Department Variable) ของงานวิจัยนี้คือ 1) อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (Return on Asset: ROA) และ 2) อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลการกำกับดูแลกิจการและงบการเงินจากข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ของบริษัทในกลุ่มธุรกิจโรงพยาบาลที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในส่วนที่มีการเปิดเผยต่อสาธารณะ ซึ่งเป็นข้อมูลที่นักลงทุนและผู้ถือหุ้นทั่วไปสามารถเข้าถึงได้ โดยเก็บข้อมูลจากแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (56-1) รายงานประจำปีและข้อมูลจากงบการเงินของบริษัทในกลุ่มธุรกิจโรงพยาบาลที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยแบบรายไตรมาส เป็นระยะเวลา 6 ปี ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2560 – พ.ศ. 2565

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เป็นการอธิบายสรุปภาพรวมของตัวแปร ในรูปแบบของค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าต่ำสุด (Minimum) ของข้อมูลทางบัญชีเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการ ประกอบด้วย จำนวนของคณะกรรมการบริษัท (Board Size : BS) จำนวนครั้งในการประชุม คณะกรรมการบริษัท (Board Meeting : BM) การควมรวมตำแหน่งประธานกรรมการและกรรมการ ผู้จัดการในคนเดียวกัน (CEO Duality : CEODUA) จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบ (Audit Committee : AC) และจำนวนปีที่ก่อตั้งบริษัท (Age : AGE) อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (Return on Asset: ROA) และอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE)

2. สถิติอ้างอิง (Inferential statistics) ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ เพื่อทดสอบ สมมติฐานการวิจัย โดยการเลือกตัวแปรด้วยการนำเข้าทั้งหมด (Enter Regression) และการตรวจสอบ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Multicollinearity) ด้วยค่า Tolerance และ VIF

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา

ตัวแปร	ค่าต่ำสุด (Min.)	ค่าสูงสุด (Max.)	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)
BS	6.00	21.00	12.05	3.11
BM	4.00	19.00	7.96	3.36
CEODUA	0.00	1.00	0.85	.358
AC	3.00	5.00	3.38	.564
AGE	14.00	61.89	36.92	9.83
ROA (%)	-3.18	23.26	5.14	5.73
ROE (%)	-5.01	33.97	7.44	8.19

จากตารางที่ 1 พบว่า จำนวนของคณะกรรมการบริษัทของกลุ่มธุรกิจโรงพยาบาลที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีค่าต่ำสุดเท่ากับ 6.00 ค่าสูงสุดเท่ากับ 21.00 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 12.05 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.11

จำนวนครั้งในการประชุมคณะกรรมการของกลุ่มธุรกิจโรงพยาบาลที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 4.00 ค่าสูงสุดเท่ากับ 19.00 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.96 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.36

การควมรวมตำแหน่งของประธานกรรมการและกรรมการผู้จัดการของกลุ่มธุรกิจโรงพยาบาลที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 0.00 ค่าสูงสุดเท่ากับ 1.00 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.85 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.385

จำนวนของคณะกรรมการตรวจสอบของกลุ่มธุรกิจโรงพยาบาลที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 3.00 ค่าสูงสุดเท่ากับ 5.00 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.38 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.564

จำนวนปีที่ก่อตั้งบริษัทของกลุ่มธุรกิจโรงพยาบาลที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 14.0 ค่าสูงสุดเท่ากับ 61.89 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 36.92 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 9.83

อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ของกลุ่มธุรกิจโรงพยาบาลที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีค่าต่ำสุดเท่ากับร้อยละ -3.18 ค่าสูงสุดเท่ากับร้อยละ 23.26 โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 5.14 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับร้อยละ 5.73

อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นของกลุ่มธุรกิจโรงพยาบาลที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีค่าต่ำสุดเท่ากับร้อยละ -5.01 ค่าสูงสุดเท่ากับร้อยละ 33.97 โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 7.44 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับร้อยละ 8.19

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุของการกำกับดูแลกิจการที่มีต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มธุรกิจโรงพยาบาลที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยด้านอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
Constant	-3.802	1.377		-2.762	.006		
BS	.071	.075	.039	.950	.342	.650	1.538
BM	.231	.069	.135	3.349	.001*	.664	1.506
CEODUA	.335	.533	.021	0.627	.531	.973	1.028
AC	1.975	.370	.195	5.341	.000*	.815	1.227
AGE	-.019	.022	-.033	-.885	.376	.773	1.293
R ² =.060		Adj. R ² =0.054		Durbin-Watson= 1.468			

หมายเหตุ ** มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

* มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่าจำนวนครั้งในการประชุมคณะกรรมการ ผลที่ได้ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนปกติ (B ของ Unstandardized Coefficients) เท่ากับ 0.231 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนมาตรฐาน (Beta ของ Standardized Coefficients) เท่ากับ 0.135 และค่าสถิติทดสอบ t เท่ากับ 3.349 โดยมีระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ t (P-value ของ t) เท่ากับ 0.001 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig. = 0.000 < 0.05) และจำนวนของคณะกรรมการตรวจสอบ ผลที่ได้ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนปกติ (B ของ Unstandardized Coefficients) เท่ากับ 1.975 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนมาตรฐาน (Beta ของ Standardized Coefficients) เท่ากับ 0.195 และค่าสถิติทดสอบ t เท่ากับ 5.341 โดยมีระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ t (P-value ของ t) เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig. = 0.000 < 0.05) และผลการทดสอบ Multicollinearity โดยใช้ค่า VIFs ปรากฏว่าค่า VIFs ของตัวแปรอิสระตัวแปรพยากรณ์มีค่า Tolerance ที่มีค่าน้อยที่สุดเท่ากับ 0.650 และ VIF มีค่าน้อยที่สุด 1.028 ค่าทั้งสองอยู่ในเกณฑ์ที่ถือว่าตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างรุนแรง

จึงถือได้ว่าตัวแปรที่นำมาวิเคราะห์ในครั้งนี้ไม่มีปัญหาตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระอื่นๆ (Multicollinearity) ซึ่งเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติวิเคราะห์ถดถอยที่กำหนดให้ค่า Tolerance ต้องมากกว่า 0.19 และค่า VIF ต้องน้อยกว่า 5.30 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันในระดับที่ไม่เกิดปัญหา (ปัญหา ค่าพุกกะ, 2557) ทั้งยังมีค่าสัมประสิทธิ์ในการตัดสินใจ (Adjust R²) เท่ากับ 0.054 แสดงให้เห็นว่าจำนวนครั้งในการประชุมคณะกรรมการและจำนวนของคณะกรรมการตรวจสอบ สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ได้อย่างละ 5.40 เมื่อพิจารณาจากสมมติฐานพบว่า จำนวนครั้งในการประชุมคณะกรรมการและจำนวนของคณะกรรมการตรวจสอบมีผลต่อความสัมพันธ์ของอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์เป็นไปในทิศทางเดียวกันในเชิงบวกและสามารถอธิบายในรูปแบบสมการพยากรณ์ ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$ROA = -3.802 + 0.231BM + 1.975AC$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$Z_{ROA} = 0.135Z_{BM} + 0.195Z_{AC}$$

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุของการกำกับดูแลกิจการที่มีต่อผลการดำเนินงานของกลุ่มธุรกิจโรงพยาบาลที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยด้านอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
Constant	-4.878	1.955		-2.495	.013		
BS	.336	.107	.128	3.148	.002*	.650	1.538
BM	.252	.098	.103	2.573	.010**	.664	1.506
CEODUA	-.912	.757	.040	-1.204	.229	.973	1.028
AC	2.393	.525	.165	4.557	.000*	.815	1.227
AGE	-.028	.031	-.034	-.918	.359	.773	1.293
R ² =.073		Adj. R ² =0.068		Durbin-Watson= 1.466			

หมายเหตุ ** มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

* มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่า จำนวนของคณะกรรมการบริษัท ผลที่ได้ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนปกติ (B ของ Unstandardized Coefficients) เท่ากับ 0.336 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนมาตรฐาน (Beta ของ Standardized Coefficients) เท่ากับ 0.128 และค่าสถิติทดสอบ t เท่ากับ 3.148 โดยมีระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ t (P-value ของ t) เท่ากับ 0.002 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 (Sig. = 0.007 < 0.05) จำนวนครั้งในการประชุมคณะกรรมการ ผลที่ได้ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนปกติ (B ของ Unstandardized Coefficients) เท่ากับ 0.252 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนมาตรฐาน (Beta ของ Standardized Coefficients) เท่ากับ 0.103 และค่าสถิติทดสอบ t เท่ากับ 2.573 โดยมีระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ t (P-value ของ t) เท่ากับ 0.010 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 (Sig. = 0.003 < 0.05) และจำนวนของคณะกรรมการตรวจสอบ ผลที่ได้ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนปกติ (B ของ Unstandardized Coefficients) เท่ากับ 2.393 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนมาตรฐาน (Beta ของ Standardized Coefficients) เท่ากับ 0.165 และค่าสถิติทดสอบ t เท่ากับ 4.557

โดยมีระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ t (P-value ของ t) เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 (Sig. = 0.000 < 0.05) และผลการทดสอบ Multicollinearity โดยใช้ค่า VIFs ปรากฏว่าค่า VIFs ของตัวแปรอิสระตัวแปรพยากรณ์มีค่า Tolerance ที่มีค่าน้อยที่สุดเท่ากับ 0.650 และ VIF มีค่าน้อยที่สุด 1.028 ค่าทั้งสองอยู่ในเกณฑ์ที่ถือว่าตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างรุนแรง จึงถือได้ว่าตัวแปรที่นำมาวิเคราะห์ในครั้งนี้ไม่มีปัญหาตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระอื่นๆ (Multicollinearity) ซึ่งเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติวิเคราะห์ถดถอยที่กำหนดให้ค่า Tolerance ต้องมากกว่า 0.19 และค่า VIF ต้องน้อยกว่า 5.30 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันในระดับที่ไม่เกิดปัญหา (ปวีณา คำพุกกะ, 2557) ทั้งยังมีค่าสัมประสิทธิ์ในการตัดสินใจ (Adjust R²) เท่ากับ 0.068 แสดงให้เห็นว่าจำนวนของคณะกรรมการบริษัท จำนวนครั้งในการประชุมคณะกรรมการและจำนวนของคณะกรรมการตรวจสอบ สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ได้ร้อยละ 6.80 เมื่อพิจารณาจากสมมติฐานพบว่า จำนวนครั้งในการประชุมคณะกรรมการและจำนวนของคณะกรรมการตรวจสอบ มีความสัมพันธ์ต่ออัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเป็นไปในทิศทางเดียวกันในเชิงบวกและสามารถอธิบายในรูปแบบสมการพยากรณ์ ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$ROE = -4.878 + 0.336BS + 0.252BM + 2.393AC$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$Z_{ROE} = 0.128Z_{BS} + 0.103Z_{BM} + 0.165Z_{AC}$$

อภิปรายผลการวิจัย

1. การดำเนินงานธุรกิจโรงพยาบาลผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า การกำกับดูแลกิจการมีผลต่อความสัมพันธ์ของโรงพยาบาลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ด้านอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (Return on Asset: ROA) ประกอบด้วยตัวแปรอิสระของการกำกับดูแลกิจการคือ จำนวนครั้งในการประชุมคณะกรรมการและจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Rajendra Maharjan (2019) เพื่อตรวจสอบผลกระทบของแนวปฏิบัติด้านการกำกับดูแลกิจการต่อผลประกอบการทางการเงินของบริษัทประกันภัยในเนปาล ระยะเวลาการศึกษาเป็นเวลาแปดปีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 ถึง พ.ศ. 2561 การศึกษาสรุปได้ว่ามีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นระหว่างแนวปฏิบัติด้านการกำกับดูแลกิจการกับผลการปฏิบัติงานของบริษัท การประชุมคณะกรรมการและคณะกรรมการตรวจสอบพบว่า มีผลกระทบเชิงบวกต่อผลประกอบการของบริษัทประกันภัย ทั้งยังสอดคล้องกับ Conger et al., 1998 ศึกษาการวัดประสิทธิผลของคณะกรรมการโดยจำนวนการประชุมคณะกรรมการต่อปี ว่าเมื่อคณะกรรมการพบกันบ่อยครั้งที่คณะกรรมการดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะมีประสิทธิภาพมากขึ้นและทำงานร่วมกับผู้ถือหุ้นได้อย่างกลมกลืน รวมถึง นัญพร มโนรพพานิช (2564) ศึกษาเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการที่ส่งผลต่ออัตราผลตอบแทนส่วนของผู้ถือหุ้น สินทรัพย์และราคาหลักทรัพย์ของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรม เกษตรและอุตสาหกรรมอาหารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่าการกำกับดูแลกิจการไม่ส่งผลต่ออัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์และอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

2. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า การกำกับดูแลกิจการมีผลต่อความสัมพันธ์ของการดำเนินงานธุรกิจโรงพยาบาลของ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ด้านอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE) ประกอบด้วยตัวแปรอิสระของการกำกับดูแลกิจการคือ จำนวนของคณะกรรมการบริษัท จำนวนครั้งในการประชุมคณะกรรมการและจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบ ซึ่งสอดคล้องกับ Ahmed Almoneef & Durga Prasad Samontaray (2018) วิจัยเพื่อสำรวจผลกระทบของการกำกับดูแลกิจการต่อประสิทธิภาพการธนาคารของซาอุดีอาระเบียในช่วงปี พ.ศ. 2557-2560 การวิจัยเชิงประจักษ์แสดงให้เห็นว่าขนาดคณะกรรมการ การประชุมคณะกรรมการตรวจสอบและขนาดธนาคารมีผลกระทบต่อ ROE ในขณะที่ ความเป็นอิสระของคณะกรรมการมีผลกระทบเชิงลบต่อ ROE ในทำนองเดียวกัน ขนาดของคณะกรรมการและขนาดธนาคารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ ROA และการประชุมคณะกรรมการก็มีความสัมพันธ์เชิงลบกับ ROA รวมถึง สอดคล้องกับ Wahid Raza et al (2020) ศึกษาการกำกับดูแลกิจการและผลตอบแทนจากหลักฐานการถือหุ้นจากหุ้นของตลาดหลักทรัพย์ปากีสถานในการ

ศึกษาวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ มุมมองการกำกับดูแลกิจการ (ขนาดคณะกรรมการ คณะกรรมการตรวจสอบ และองค์ประกอบของคณะกรรมการ) สามารถการเป็นตัวแปรอิสระและ ROE เป็นโครงสร้างอ้างอิงที่ใช้เป็นตัวแทนของการวัดประสิทธิภาพทางการเงิน ขนาดตัวอย่างสำหรับการศึกษานี้คือ 50 บริษัท ในช่วงเวลาระหว่างปีพ.ศ. 2556 ถึง พ.ศ. 2558 ผลการศึกษาพบว่า ROE และขนาดคณะกรรมการ มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ และพบความสัมพันธ์เชิงบวกและมีนัยสำคัญระหว่าง คณะกรรมการตรวจสอบและ ROE (ผลประกอบการของบริษัท) ทั้งยัง ROE และองค์ประกอบของ คณะกรรมการมีความเชื่อมโยงกันในเชิงบวกและมีนัยสำคัญ ซึ่งจากผลลัพธ์ทางสถิติและข้อค้นพบ ทางผู้วิจัยจึงยอมรับสมมติฐานที่ว่าแง่มุมการกำกับดูแลกิจการ (ขนาดคณะกรรมการ คณะกรรมการตรวจสอบ และองค์ประกอบของคณะกรรมการ) และผลการดำเนินงานของบริษัท (ROE) มีความเชื่อมโยงที่สำคัญ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1) นักลงทุนสามารถนำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางในการพิจารณาลงทุนในกลุ่มธุรกิจ โรงพยาบาลที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเนื่องจากศักยภาพของคณะกรรมการ บริษัทจดทะเบียนหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยสามารถสะท้อนให้เห็นผลการดำเนินงานด้านอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์และด้านอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น
- 2) ผู้ถือหุ้นสามารถนำผลการศึกษาเป็นแนวทางในการกำหนดองค์ประกอบ คณะกรรมการบริษัทให้มีความเหมาะสมและตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้ถือหุ้น
- 3) หน่วยงานการกำกับดูแลกิจการควรให้ความรู้เกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการให้กับ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ทั้งในด้านการอบรม การสัมมนา เพื่อจะมีส่วนช่วยส่งเสริมให้ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เล็งเห็นความสำคัญของการกำกับดูแลกิจการและยังช่วยเพิ่มความมั่นใจให้นักลงทุนว่าบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์มีมาตรฐานเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ผู้ที่ต้องการวิจัยต่อเนื่อง อาจใช้วิธีการวัดผลการดำเนินงานของบริษัทในรูปแบบอื่น เช่น อัตราการเติบโตของรายได้ อัตราการเปลี่ยนแปลงของกำไรสุทธิ หรือ มูลค่ากิจการทางตลาดของบริษัท ซึ่งจะช่วยขยายความรู้ให้กว้างขวางและให้ได้ผลการวิจัยในมุมมองที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น

- 2) ควรนำปัจจัยอื่นที่สำคัญในการกำกับดูแลกิจการ ได้แก่ การบริหารความเสี่ยง (Risk-

Management) ภาวะผู้นำ (Leadership) และวัฒนธรรมองค์กร (Organization Culture) มาศึกษาเพิ่มเติมในการวิจัยครั้งต่อไปเนื่องจากอาจมีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงาน

3) เนื่องจากการศึกษานี้ศึกษาเฉพาะกลุ่มธุรกิจโรงพยาบาลในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเท่านั้น ดังนั้นการศึกษาต่อไปในอนาคตควรจะขยายกลุ่มการศึกษาออกไปในกลุ่มธุรกิจอื่นๆ และควรขยายขอบเขตศึกษาในระยะเวลาที่มากขึ้น เพื่อให้ได้ผลงานวิจัยที่มีประโยชน์มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- จินตนา ไกรทอง และ ลลิตาภรณ์ สิ้นจรรยาศักดิ์. (2562). ผลกระทบของการกำกับดูแลกิจการที่มีต่อผลการดำเนินงาน ของกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา*, 8 (2), 500–508.
- นัญพร มโนรณพานิช (2564) ศึกษาเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการที่ส่งผลต่ออัตราผลตอบแทนของผู้ถือหุ้น สินทรัพย์และราคาหลักทรัพย์ของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรม เกษตรและอุตสาหกรรมอาหารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์*, 8(12), 279–291.
- นันทวรา ปันชนาธรณ์ และพรทิศา แสงเขียว. (2564). อิทธิพลของการกำกับดูแลกิจการที่ดีและความรับผิดชอบต่อสังคม ที่มีต่อผลการดำเนินงานธุรกิจหมวดอุตสาหกรรมกลุ่มพลังงานและสาธารณูปโภคของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์*, 8(8), 77–89.
- ปวีณา คำพุกกะ. (2557). *วิจัยธุรกิจ*. อุบลราชธานี. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- ศิลาพร ศรีจันเพชร. (2551). ความรับผิดชอบต่อคณะกรรมการบริษัท โครงสร้างผู้ถือหุ้นกับมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์. *วารสารวิชาชีวะบัญชี*, 4(10), 26–39.
- สำนักกฎหมายเดชอุตม แอนด์ แอสโซซิเอทส์. (2566). *การกำกับดูแลกิจการในประเทศไทย CORPORATE GOVERNANCE IN THAILAND*. Dej-Udom & Associates.
- Ahmed Almoneef and Durga Prasad Samontaray. (2018). Corporate governance and firm performance in the Saudi banking industry. *Banks and Bank Systems*, 14(1), 147–158.
- Conger, J., Finegold, D., & Lawler III, E. (1998). Appraising boardroom performance. *Harvard Business Review*, 76(1), 136–148.
- Grant Thornton. (2021). *Market Report 2021 Healthcare Industry*. University of Melbourne

Rajendra Maharjan. (2019). Corporate Governance and Financial Performance of Insurance Companies in Nepal. *International Research Journal of Management Science*, 4(1), 99–117.

Wahida Raza ei al. (2020). Corporate Governance and Return on Equity Evidence from Pakistan Stock Exchange. *Journal of Accounting and Finance in Emerging Economies*, 6(1), 63–72.

กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนกวดวิชาเพื่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน

Administration Strategies of Tutoring Schools for Students' Learning Management

¹กรกฤษ ศรีวิชัย และ ²จรัญญา เทพพรบัญญัติ

¹Korakrit Sriwichai and ²Jaranya Thepphornbanchakit

¹นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพายัพ

²อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพายัพ

¹Ph.D Candidate of Educational Administration Department, Graduate School Payap University

²Lecturer of Educational Administration Department, Graduate School Payap University

¹Corresponding Author E-mail: Kting15@hotmail.com

Received September 3, 2023; Revised October 30, 2023; Accepted November 3, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ (1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และสภาพที่เป็นไปได้ของการบริหารโรงเรียนกวดวิชาเพื่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน (2) สร้างกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนกวดวิชาเพื่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน (3) ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนกวดวิชาเพื่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน มีรูปแบบผสมผสาน ประชากร คือ ครู ผู้ปกครองและนักเรียนในโรงเรียนกวดวิชาพัฒนาวิชาการเชียงใหม่ แบ่งเป็น 3 ชั้น (1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และสภาพที่เป็นไปได้ของการบริหารโรงเรียนกวดวิชาเพื่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน จากผู้ให้ข้อมูล 156 คน โดยใช้แบบสอบถาม (IOC= 0.60-1.00, α = 0.94-0.97) และแบบสัมภาษณ์ (2) สร้างกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนกวดวิชาเพื่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน (3) ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและวิเคราะห์เนื้อหา ผลวิจัยพบว่า (1) สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์และสภาพที่เป็นไปได้โดยรวมอยู่ระดับมากที่สุด (2) กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนกวดวิชาเพื่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนมี 5 กลยุทธ์หลัก 11 กลยุทธ์รอง 50 วิธี (3) ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์ ได้ 5 กลยุทธ์หลัก 11 กลยุทธ์รอง 51 วิธี คือ (1) สรรหาและดำรงรักษานุเคราะห์อย่างยั่งยืน (2) เสริมสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการบนพื้นฐานสู่ความเป็นเลิศ (3) ดูแลนักเรียนและความปลอดภัยตามมาตรฐานสากล (4) พัฒนางานบริการทางการศึกษาเชิงรุก (5) ประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการตลาดวิชาการแนวใหม่

คำสำคัญ: กลยุทธ์การบริหาร; โรงเรียนกวดวิชา; การจัดการเรียนรู้

Abstract

The objectives of the study were to (1) study the actual, the expected and the desirable situations of tutoring schools administration for students' learning management (2) create administration strategies of tutoring schools for

students' learning management and (3) evaluate propriety and feasibility of administration strategies of tutoring schools for students' learning management. This study was mixed method research. The population were teachers, parents, and students of Phatthanavichakarn tutoring schools. This research had 3 methodologies (1) study the actual, the expected and the desirable situations of tutoring schools administration for students' learning management. Units of analysis were 156 participants. The research instruments were a questionnaire (IOC= 0.60–1.00, α = 0.94–0.97) and an interview. (2) create administration strategies of tutoring schools for students' learning management. (3) evaluate propriety and feasibility of administration strategies of tutoring schools for students' learning management and focus group discussion by experts. The data was calculated for mean, standard deviation and content analysis. The results shows that (1) the actual situations in high level, the expected and the desirable situations in highest level. (2) creating administration strategies of tutoring schools for students' learning management consists of 5 main strategies, 11 secondary strategies and 50 methods. (3) evaluate propriety and feasibility of administration strategies of tutoring schools for students' learning management consists of 5 main strategies, 11 secondary strategies and 51 methods: (1) Personnel Strategy (2) Academics Strategy (3) Youth Care Strategy (4) Academic Services Strategy (5) Public Relation Strategy

Keywords: Administrative Strategy; Tutoring School; Learning Management

บทนำ

การศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ในทุกยุคทุกสมัย โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างซับซ้อนและผันผวน ดังนั้นทุกประเทศจึงพยายามจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานให้กับประชาชนอย่างเท่าเทียม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ซึ่งประเทศไทยได้มีการออกพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยแบ่งการจัดการศึกษาออกเป็น การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยการศึกษาตามนอกระบบจะมีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบวิธีการ ระยะเวลา การวัดและประเมินผล โดยเนื้อหาและหลักสูตรต้องมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคล ซึ่งโรงเรียนกวดวิชาจัดเป็นการศึกษานอกระบบจึงต้องมีการจัดการเรียนรู้ให้ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน

โรงเรียนกวดวิชาได้เข้ามามีบทบาทเพื่อเติมเต็มความรู้ให้นักเรียนในการสอบและพบว่านักเรียนเลือกเรียนกวดวิชาเนื่องจากมีบางวิชาที่ใช้ในการสอบไม่ได้มีการจัดการเรียนการสอนภายในระบบโรงเรียน (สถาบันวิจัยเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา, 2564) แต่ในปีพ.ศ. 2563 โรงเรียนกวดวิชาลดลงเหลือ 1,712 ราย เนื่องจาก (1) เศรษฐกิจที่ชะลอตัว (2) โรงเรียนที่ไม่ได้ขออนุญาตจัดตั้งถูกสั่งปิดกิจการ (3) การเลือกเรียนผ่านระบบออนไลน์ในสถานการณ์โรคโควิด (4) สถานที่ตั้งกลับมาเก็บค่าเช่าหลังจากสถานการณ์โควิด

ทำให้ต้องปิดกิจการ (5) ภาษีที่ต้องจ่าย (อรรถพล ตรีภทรอง, 2564) รวมทั้ง นลิตา เตชะศิริประภา (2564) ได้กล่าวว่าการลดลงของโรงเรียนกวดวิชาเกิดจาก (1) สภาพเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อกำลังซื้อ (2) อัตราการเกิดน้อยลง (3) รูปแบบการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อเปลี่ยนแปลง (4) การแข่งขันของโรงเรียนกวดวิชาเพิ่มขึ้น และ (5) เทคโนโลยีและยุคสมัยที่ทำให้ผู้เรียนสามารถค้นหาข้อมูลได้ผ่านอินเทอร์เน็ต

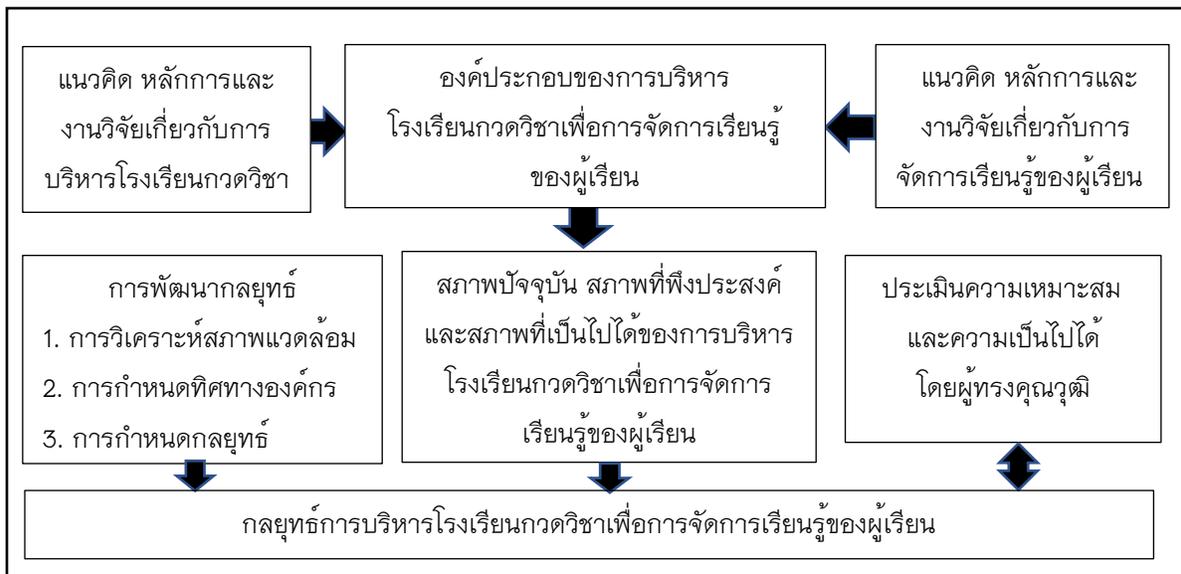
นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมและโลกยังส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เห็นได้จากการทดสอบความรู้ความเข้าใจในด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และการอ่านหรือ PISA ของนักเรียนไทยมีคะแนนลดลง (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2565) และสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (2565) ได้รายงานผลการสอบ O-NET ปีการศึกษา 2564 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า วิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยไม่ถึงร้อยละ 30

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาข้างต้น เห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงของโลกในช่วงที่ผ่านมาได้ส่งผลกระทบต่อโรงเรียนกวดวิชาและส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้วิจัยจึงสนใจทำการวิจัยเรื่องกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนกวดวิชาเพื่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับตัวของโรงเรียนกวดวิชาที่ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนกวดวิชาควบคู่กับประโยชน์ที่จะเกิดกับผู้เรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และสภาพที่เป็นไปได้ของการบริหารโรงเรียนกวดวิชาเพื่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน
2. สร้างกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนกวดวิชาเพื่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน
3. ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนกวดวิชาเพื่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน ด้วยวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ประชากรและผู้ให้ข้อมูล

ประชากร คือ ครู ผู้ปกครองและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีเกรดเฉลี่ย 3.00 ขึ้นไปของโรงเรียนกวดวิชาพัฒนาวิชาการเชียงใหม่

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 156 คน ประกอบด้วย (1) ครูทั้งหมดจำนวน 30 คน (2) ผู้ปกครองใช้ตารางของ Krejcie & Morgan (1970) เพื่อกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง แล้วเลือกแบบเฉพาะเจาะจงได้จำนวน 63 คน (3) นักเรียน ใช้ตารางของ Krejcie & Morgan (1970) เพื่อกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง แล้วเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ได้จำนวน 63 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และสภาพที่เป็นไปได้ของการบริหารโรงเรียนกวดวิชาเพื่อจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60- 1.00 และหาค่าความเชื่อมั่นได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (α) = 0.94-0.97

2) แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลเชิงลึกและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และสภาพที่เป็นไปได้ของการบริหารโรงเรียนกวดวิชาเพื่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน

3) แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนกวดวิชาเพื่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน (ฉบับที่ 1)

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และสภาพที่เป็นไปได้ของการบริหารโรงเรียนกวดวิชาเพื่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 2 สร้างกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนกวดวิชาเพื่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน

1) วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และสภาพที่เป็นไปได้ในการบริหารโรงเรียนกวดวิชาเพื่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยหาค่า PNI_{modified}

2) การ SWOT Analysis โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน (ค่า PNI_{modified} ต่ำ: จุดแข็ง, PNI_{modified} สูง: จุดอ่อน) และสภาพแวดล้อมภายนอก (ค่า PNI_{modified} ต่ำ: โอกาส, PNI_{modified} สูง: อุปสรรค)

3) จัดตั้งคณะกรรมการโรงเรียนกวดวิชาเพื่อร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมาย

4) ร่างกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนกวดวิชาเพื่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน (ฉบับที่ 1)

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนกวดวิชาเพื่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน

1) ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนกวดวิชาเพื่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน (ฉบับที่ 1) จากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการใช้แบบประเมินฯ

2) นำผลประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างกลยุทธ์ฯ (ฉบับที่ 1) มาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ ได้เป็นร่างกลยุทธ์ฯ (ฉบับที่ 2)

3) จัดการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนกวดวิชาเพื่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน

4) ปรับปรุงได้เป็นกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนกวดวิชาเพื่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1) ข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบประเมิน ใช้การหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2) ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้างและการสนทนากลุ่ม ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1) สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และสภาพที่เป็นไปได้ของการบริหารโรงเรียนกวดวิชาเพื่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน จากแบบสอบถาม ได้ผลดังนี้

การบริหาร โรงเรียนกวดวิชา	ครู		ผู้ปกครอง		นักเรียน	
	μ, σ	ความหมาย	$\bar{X}, S.D.$	ความหมาย	$\bar{X}, S.D.$	ความหมาย
สภาพปัจจุบัน	4.19, 0.80	ระดับมาก	4.35, 0.71	ระดับมาก	4.62, 0.72	ระดับมากที่สุด
สภาพที่ พึงประสงค์	4.68, 0.58	ระดับมากที่สุด	4.73, 0.47	ระดับมากที่สุด	4.81, 0.50	ระดับมากที่สุด
สภาพที่เป็นไปได้	4.49, 0.67	ระดับมาก	4.59, 0.61	ระดับมากที่สุด	4.77, 0.54	ระดับมากที่สุด

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาจากแบบสัมภาษณ์พบว่าควรปรับปรุงเนื้อหา พัฒนาองค์ความรู้ให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง มีรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นพัฒนาผู้เรียนและความแตกต่างของบุคคล มีการวัดและประเมินผล มีการคัดเลือกและสรรหาครู ส่งเสริมบุคลากรให้พัฒนาความรู้และทักษะ รับผิดชอบต่อสังคม และข้อเสนอแนะ ลงทุนด้านสื่อและเทคโนโลยี กำหนดค่าใช้จ่ายให้เหมาะสม พัฒนาการบริการและระบบดูแลผู้เรียน ตรวจสอบและบำรุงรักษาอาคารสถานที่ ประชาสัมพันธ์ผ่านโซเชียลมีเดีย

2) การสร้างกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนกวดวิชาเพื่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน ได้ 5 กลยุทธ์หลัก 11 กลยุทธ์รอง 50 วิธีดำเนินการ คือ (1) การสรรหาและธำรงรักษาบุคลากร (Personnel Strategy) มี 2 กลยุทธ์รอง 11 วิธี (2) การเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ (Academics Strategy) มี 2 กลยุทธ์รอง 12 วิธี (3) การดูแลนักเรียนและความปลอดภัย (Youth Care Strategy) มี 2 กลยุทธ์รอง 6 วิธี (4) การพัฒนางานบริการทางการศึกษา (Academic Services Strategy) มี 3 กลยุทธ์รอง 15 วิธี และ (5) การประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการตลาด (Public Relation Strategy) มี 2 กลยุทธ์รอง 6 วิธี

3) การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนกวดวิชาเพื่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน ได้ผลดังนี้

กลยุทธ์	ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
กลยุทธ์ที่ 1 การสรรหาและธำรงรักษาบุคลากร	4.89	0.33	5.00	0.00
กลยุทธ์ที่ 2 การเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ	5.00	0.00	5.00	0.00
กลยุทธ์ที่ 3 การดูแลนักเรียนและความปลอดภัย	5.00	0.00	5.00	0.00
กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนางานบริการทางการศึกษา	5.00	0.00	5.00	0.00

กลยุทธ์	ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
กลยุทธ์ที่ 5 การประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการตลาด	5.00	0.00	5.00	0.00
รวม	4.89	0.35	4.76	0.53

ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนกวดวิชา เพื่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน พบว่า ความเหมาะสมของร่างกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนกวดวิชาเพื่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.89, S.D.= 0.35) และความเป็นไปได้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.76, S.D.= 0.53) มีรายละเอียดดังนี้

กลยุทธ์หลักที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ กลยุทธ์หลักที่ 2 การเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ กลยุทธ์หลักที่ 3 การดูแลนักเรียนและความปลอดภัย กลยุทธ์หลักที่ 4 การพัฒนางานบริการทางการศึกษา และกลยุทธ์หลักที่ 5 การประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการตลาด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากันอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 5.00, S.D.= 0.00) กลยุทธ์หลักที่มีความเหมาะสมน้อยที่สุด คือ กลยุทธ์หลักที่ 1 การสรรหาและธำรงรักษาบุคลากร ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.89, S.D.= 0.33) ส่วนความเป็นไปได้ของทั้ง 5 กลยุทธ์มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน โดยอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 5.00, S.D.= 0.00) และได้มีปรับปรุงและแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ผลดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 การสรรหาและธำรงรักษาบุคลากรอย่างยั่งยืน (Personnel Strategy) ประกอบด้วย กลยุทธ์รองที่ 1.1 เร่งสรรหาและคัดเลือกบุคลากรที่มีสมรรถนะ คือ (1) สรรหาและคัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ รวมทั้งมีความประพฤติที่เป็นแบบอย่างที่ดี (2) สรรหาและคัดเลือกครูที่มีทักษะและความชำนาญในการถ่ายทอดความรู้ รวมทั้งสามารถดูแลนักเรียนและควบคุมชั้นเรียน (3) สรรหาและคัดเลือกบุคลากรให้เพียงพอ (4) สรรหาและคัดเลือกบุคลากรที่มีจิตบริการและมนุษยสัมพันธ์ และกลยุทธ์รองที่ 1.2 ส่งเสริมและธำรงรักษาบุคลากรอย่างเป็นระบบ คือ (1) พิจารณาค่าตอบแทนหรือเงินเดือนให้เหมาะสมกับภาระงาน (2) พิจารณารายได้พิเศษและความช่วยเหลือที่เหมาะสม (3) ใช้การสื่อสารเชิงรุกและเพิ่มการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของบุคลากร (4) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ได้พัฒนาความรู้ ทักษะและความสามารถ (5) จัดการประชุมด้วยช่องทางที่หลากหลายเพื่อรายงานความก้าวหน้าและร่วมกันแก้ปัญหา (6) มีการประเมินผลการดำเนินงาน ทั้งจากระดับบนลงสู่ระดับล่าง ภายในระดับเดียวกัน และระดับล่างสู่ระดับบน (7) พัฒนาเครือข่ายวิชาการเพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้

กลยุทธ์ที่ 2 การเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการบนพื้นฐานสู่ความเป็นเลิศ (Academics Strategy) ประกอบด้วย กลยุทธ์รองที่ 2.1 ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเป้าหมายของผู้เรียนแต่ละบุคคล

คือ (1) จัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับระบบการศึกษาและสถานการณ์ (2) พัฒนารายวิชาให้ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและสังคม (3) วิเคราะห์และจัดทำเอกสารประกอบการเรียนให้ถูกต้องตามหลักสูตร (4) พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (5) มีการใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเหมาะสม (6) พัฒนानวัตกรรมจัดการเรียนรู้ (7) จัดการแนะแนวและให้ความรู้เกี่ยวกับระบบการศึกษา (8) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและรับฟังข้อคิดเห็นของผู้ปกครองและนักเรียน และกลยุทธ์รองที่ 2.2 รักษามาตรฐานการจัดการเรียนการสอนบนความเป็นเลิศ คือ (1) มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลายตามบริบท (2) มีประเมินผลการสอนของครู โดยผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครองและนักเรียน (3) สนับสนุนให้เก็บข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน เพื่อใช้วางแผนในการแก้ปัญหาและพัฒนาชั้นเรียน (4) เร่งจัดทำประกันคุณภาพการศึกษา (5) ปฏิบัติตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ

กลยุทธ์ที่ 3 การดูแลนักเรียนและความปลอดภัยตามมาตรฐานสากล (Youth Care Strategy) ประกอบด้วย กลยุทธ์รองที่ 3.1 เพิ่มการดูแลและติดตามนักเรียนโดยใช้ข้อมูลเชิงระบบ คือ (1) พัฒนาระบบดูแลนักเรียนให้ทั่วถึง (2) ใช้เทคโนโลยีในการติดตามการเข้าเรียนและรายงานความก้าวหน้า (3) มีการติดต่อและแจ้งข้อมูลกับผู้ปกครองโดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม และกลยุทธ์รองที่ 3.2 เร่งพัฒนามาตรฐานความปลอดภัยและสุขอนามัยอย่างรอบด้าน คือ (1) พัฒนาและตรวจสอบความพร้อมใช้งานของระบบรักษาความปลอดภัย (2) รักษาความสะอาดและความเรียบร้อยของห้องเรียนและอาคารสถานที่ (3) ให้ความรู้หรือฝึกอบรมเกี่ยวกับความปลอดภัย การปฐมพยาบาลและการดูแลสุขภาพอนามัย

กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนางานบริการทางการศึกษาเชิงรุก (Academic Services Strategy) ประกอบด้วย กลยุทธ์รองที่ 4.1 ยกย่องงานบริการการศึกษาที่ตอบโจทย์ความต้องการสมัยใหม่ คือ (1) การให้ความรู้หรือฝึกอบรมเรื่องระบบการศึกษา รูปแบบการจัดการเรียนการสอน รายวิชาและครูผู้สอน การรับสมัคร (2) พัฒนาระบบติดต่อประสานงานและช่องทางในการชำระเงิน (3) ควบคุมงานด้านบัญชีและงบประมาณให้ถูกต้อง (4) จัดบริการและอุปกรณ์อำนวยความสะดวกให้เพียงพอ (5) ปลูกฝังจิตบริการ มีมนุษยสัมพันธ์ อธิษาคัยที่ดี (6) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและรับฟังความคิดเห็นในด้านบริการ กลยุทธ์รองที่ 4.2 ยกย่องมาตรฐานของครูภัณฑ์และเทคโนโลยีให้มีประสิทธิภาพ คือ (1) จัดหาวัสดุและอุปกรณ์การเรียนการสอนให้เพียงพอ (2) จัดวัสดุและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัยและได้มาตรฐาน (3) บำรุงรักษาวัสดุและอุปกรณ์การเรียนการสอนให้พร้อมใช้งาน (4) ใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน และกลยุทธ์รองที่ 4.3 ผลักดันมาตรฐานของอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างความเชื่อมั่นตามบริบทของแต่ละโรงเรียน คือ (1) ตรวจสอบความแข็งแรงและความปลอดภัยของอาคารสถานที่ (2) ตรวจสอบและบำรุงอุปกรณ์และอาคารสถานที่ให้พร้อมใช้งาน

(3) จัดสรรพื้นที่ให้เพียงพอ (4) พัฒนาและดูแลสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมและปลอดภัย (5) จัดตกแต่งห้องเรียน และสถานให้เกิดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้

กลยุทธ์ที่ 5 การประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการตลาดวิชาการแนวใหม่ (Public Relation Strategy) ประกอบด้วย กลยุทธ์รองที่ 5.1 เร่งปรับปรุงงานโฆษณาและประชาสัมพันธ์ผ่านดิจิทัลแพลตฟอร์ม คือ (1) เพิ่มการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนและผลงาน (2) พัฒนาและส่งเสริมภาพลักษณ์ของโรงเรียน (3) เพิ่มโฆษณาเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอนโดยใช้สื่อเทคโนโลยีที่หลากหลาย และกลยุทธ์รองที่ 5.2 กระตุ้นงานด้านการตลาดวิชาการให้มีประสิทธิผล คือ (1) การกำหนดค่าเล่าเรียนให้เหมาะสมกับประสิทธิภาพการเรียนการสอน (2) การมีระบบผ่อนชำระค่าใช้จ่ายที่ยืดหยุ่นตามความแตกต่างของผู้เรียน และสภาพเศรษฐกิจ (3) การจัดกิจกรรมส่งเสริมการขาย ส่วนลดและของแถมความเหมาะสม

อภิปรายผลการวิจัย

จากวัตถุประสงค์ที่ 1 โดยภาพรวมพบว่า (1.1) สภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนกวดวิชาเพื่อการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก สอดคล้องกับอัญชลี ศรีวิชัย (2563) กล่าวว่า โรงเรียนกวดวิชาที่มีการสอนที่กระชับ และใช้เทคนิคการสอนที่ง่าย ความรู้ที่ได้รับสามารถนำไปประยุกต์ใช้และใช้สื่อการสอนที่ทันสมัยและเพียงพอกับความต้องการ (1.2) สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับกมลวรรณ พันธุ์คำหรี (2564) กล่าวว่า การปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนกวดวิชา การปรับโครงสร้างและจัดทำแผนปฏิบัติการที่คำนึงถึงคุณภาพของผู้เรียนและสอดคล้องกับงบประมาณ การพัฒนาระบบการจัดการให้มีมาตรฐาน การปรับปรุงค่าธรรมเนียมในการเรียนให้เหมาะสมกับสถานะเศรษฐกิจ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี จะทำให้ผู้ปกครองเกิดความเชื่อมั่น และ (1.3) สภาพที่เป็นไปได้สูงสุดในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับพัชราภรณ์ ดวงชื่น (2562) ที่เสนอว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องบริหารจัดการให้สอดคล้องกับความคิดใหม่ ได้แก่ การเตรียมความพร้อมด้านอุปกรณ์และเทคโนโลยี การออกแบบหลักสูตรที่คำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียน การวางแผนร่วมกันของทุกภาคส่วน

จากวัตถุประสงค์ที่ 2 การสร้างกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนกวดวิชาเพื่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ 5 กลยุทธ์หลัก คือ กลยุทธ์หลักที่ 1 การสรรหาและธำรงรักษาบุคลากร สอดคล้องกับ Rushforth (2012) ที่กล่าวว่า ประสิทธิภาพในการเรียนกวดวิชาขึ้นอยู่กับตัวผู้สอน โดยเทคนิคการสอนมีส่วนสำคัญที่ทำให้การเรียนเกิดประสิทธิภาพ โดยเฉพาะทักษะการจัดการเรียนการสอน การปรับตัวให้เข้ากับความต้องการของผู้เรียน การอธิบายที่ชัดเจน การทบทวนเนื้อหาและทำแบบฝึกหัด และ Force & UNESCO (2020) เสนอว่า การจัดครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องให้เพียงพอและทำให้มีความสุขกับการทำงาน ได้เงินเดือนตรงตามเวลาหรือลาป่วยได้โดยไม่ควรถูกดลิตีร์ต่างๆ กลยุทธ์หลักที่ 2 การเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ สอดคล้องกับ

Hong Kong Examination and Assessment Authority (2013) ระบุว่าเหตุผลที่นักเรียนเลือกเรียนกวดวิชา ร้อยละ 39 มีความต้องการพัฒนาผลการเรียน ร้อยละ 26 มีต้องการเรียนรู้อะไรใหม่ในการทำข้อสอบ ร้อยละ 19 ต้องการแก้ไขปัญหาในการทำบ้าน ร้อยละ 18 ต้องการรักษามาตรฐานของระดับผลการเรียน และร้อยละ 16 ให้เหตุผลว่าครูในโรงเรียนกวดวิชาเก่งกว่าครูในสถานศึกษา กลยุทธ์หลักที่ 3 การดูแลนักเรียนและความปลอดภัย สอดคล้องกับวารุณี พูนพิพัฒน์ กิจ (2564) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนในบรรยากาศที่อบอุ่น มีความปลอดภัยและไม่มีเสียงรบกวนจะช่วยเอื้อต่อการเรียนรู้ รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพของห้องเรียนจะทำให้ประสิทธิภาพการเรียนรู้ดีขึ้น กลยุทธ์หลักที่ 4 การพัฒนางานบริการทางการศึกษา สอดคล้องกับ อัญชลี ศรีวิชัย (2563) ที่กล่าวว่า โรงเรียนกวดวิชาต้องจัดตารางเรียนที่สะดวกต่อการเข้าเรียนและมีการให้บริการรวดเร็ว มีช่องทางการชำระเงินที่หลากหลาย รวมทั้งให้ข้อมูลด้านการเรียนการสอนและการแนะนำ การศึกษา และกลยุทธ์หลักที่ 5 การประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการตลาด สอดคล้องกับจุฬารัตน์ วิริยะกิจไพศาล (2559) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียนกวดวิชาจากการรวบรวมข้อมูลและการค้นหาข้อมูลของโรงเรียน

จากวัตถุประสงค์ที่ 3 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การบริหาร โรงเรียนกวดวิชาเพื่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน พบว่า กลยุทธ์หลักที่ 1 การสรรหาและธำรงรักษาบุคลากร อย่างยั่งยืนมีความเหมาะสมน้อยที่สุดแต่มีความเป็นไปได้มากที่สุด ประกอบด้วย กลยุทธ์รองที่ 1.1 เร่งสรรหา และคัดเลือกบุคลากรที่มีสมรรถนะ ซึ่งสอดคล้องกับสุตารัตน์ วุฒิมงคลพานิช (2559) ที่เสนอว่า ครูที่มีความรู้ ความสามารถและมีประสบการณ์ในการสอนจะสามารถถ่ายทอดเนื้อหาให้เข้าใจได้ง่ายและสร้างแรงกระตุ้น แก่นักเรียนได้ดี รวมทั้งการมีมนุษยสัมพันธ์และมีเทคนิคช่วยในการจดจำ เป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้นักเรียนอยากเรียน และเลือกเรียนกับโรงเรียนกวดวิชา ประเด็นที่มีความแตกต่าง คือ การสรรหาและคัดเลือกบุคลากรให้ เพียงพอกับภาระงาน กลยุทธ์รองที่ 1.2 ส่งเสริมและธำรงรักษาบุคลากรอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับ ยุทธชาติ นานหอม (2564) ได้เสนอว่า ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีการพัฒนาครูให้พร้อมเข้าสู่โลกยุคใหม่ รวมถึงการรับฟังเสียงสะท้อนจากครู ส่วนประเด็นที่มีความแตกต่าง คือ การประเมินผลการดำเนินงานขององค์กร ทั้งจากระดับบนลงสู่ระดับล่าง ภายในระดับเดียวกัน และจากระดับล่างสู่ระดับบน

กลยุทธ์ที่ 2 การเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการบนพื้นฐานสู่ความเป็นเลิศ มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้มากที่สุด ประกอบด้วย กลยุทธ์รองที่ 2.1 ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเป้าหมาย ของผู้เรียนแต่ละบุคคล สอดคล้องกับอัญชลี ศรีวิชัย (2563) กล่าวว่า การบริหารโรงเรียนกวดวิชาในด้านการเรียน การสอนควรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ได้มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน จัดกิจกรรมให้ได้มีส่วนร่วมกับเพื่อน ๆ รวมทั้งเตรียมแผนการสอนให้สอดคล้องกับผู้เรียน และจัดเตรียมเอกสารการสอนที่กระชับและเข้าใจได้ง่าย มีเทคนิคการสอนที่ง่ายต่อผู้เรียน โดยความรู้ต้องสามารถนำไปต่อยอดและใช้ใน ชีวิตประจำวันได้

ส่วนประเด็นแตกต่าง คือ การแนะแนวการศึกษาและให้ความรู้เกี่ยวกับระบบการศึกษา กลยุทธ์รองที่ 2.2 ศึกษามาตรฐานการจัดการเรียนการสอนบนความเป็นเลิศ ซึ่งสอดคล้องกับ Force & UNESCO (2020) ที่เสนอว่า ฝ่ายบริหารและผู้อำนวยการโรงเรียนต้องตรวจสอบและประเมินการทำงานของครู โดยคำนึงถึงบทบาทการสอนที่มีคุณภาพของครูและการส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ที่ดี ซึ่งโรงเรียนต้องเปิดโอกาสให้ครูได้เสนอความคิดเห็นและประเมินการทำงานของโรงเรียนด้วย

กลยุทธ์ที่ 3 การดูแลนักเรียนและความปลอดภัยตามมาตรฐานสากล มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้มากที่สุด ประกอบด้วย กลยุทธ์รองที่ 3.1 เพิ่มการดูแลและติดตามนักเรียนโดยใช้ข้อมูลเชิงระบบ สอดคล้องกับวัตินพล ชุมเพชร (2561) ที่กล่าวว่า ระบบเช็คชื่อผ่านระบบออนไลน์เพื่อติดตามพฤติกรรม การเข้าเรียนของผู้เรียนต่อระบบที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการบันทึกผลและประมวลผลการเข้าเรียนของผู้เรียน เพื่อให้ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ปกครองและตัวผู้เรียนเองได้ทราบข้อมูลการเข้าเรียนที่เป็นปัจจุบัน กลยุทธ์รองที่ 3.2 เร่งพัฒนามาตรฐานความปลอดภัยและสุขอนามัยอย่างรอบด้าน สอดคล้องกับ ปัญญา ศิริโกไศยกานนท์ (2559) ที่ระบุว่า อาคารเรียนและห้องเรียนที่กว้างขวางและปลอดภัย รวมทั้งความสะอาดจะส่งผลให้เกิดการจูงใจในการเรียนเพิ่มมากขึ้น ประเด็นแตกต่าง คือ การให้ความรู้หรือการฝึกอบรม เกี่ยวกับความปลอดภัย การปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการดูแลสุขอนามัย

กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนางานบริการทางการศึกษาเชิงรุก มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้มากที่สุด ประกอบด้วย กลยุทธ์รองที่ 4.1 ยกระดับงานบริการทางการศึกษาที่ตอบโจทย์ความต้องการสมัยใหม่ สอดคล้องกับวารุณี พูนพิพัฒน์กิจ (2564) ที่กล่าวว่า การให้คำปรึกษาและแนะนำวิธีการเรียนจะสร้างความประทับใจให้กับผู้เรียนและผู้ปกครอง ส่งผลต่อการสร้างความไว้วางใจและเกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อโรงเรียนกวดวิชา ส่วนประเด็นแตกต่าง คือ การควบคุมด้านบัญชีและงบประมาณ การจัดบริการและอุปกรณ์อำนวยความสะดวก และการส่งเสริมการมีส่วนร่วม รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ จากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง กลยุทธ์รองที่ 4.2 ยกระดับมาตรฐานของครุภัณฑ์และเทคโนโลยีให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ สุภัทรศักดิ์ คำสามารถ (2563) ที่ระบุว่า การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอน จะเป็นเครื่องกระตุ้นการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ ส่วนประเด็นแตกต่าง คือ การบำรุงรักษาวัสดุอุปกรณ์ในการเรียนการสอนให้พร้อมใช้งาน และกลยุทธ์รองที่ 4.3 ผลักดันมาตรฐานของอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างความเชื่อมั่น สอดคล้องกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานโรงเรียนเอกชนประเภทกวดวิชา (2549) ที่กำหนดว่าอาคารและสถานที่ตั้งต้องมีความกว้างขวาง เป็นเอกเทศหรือแยกเป็นสัดส่วน รวมทั้งมีความมั่นคงแข็งแรงเพียงพอ

กลยุทธ์ที่ 5 การประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการตลาดวิชาการแนวใหม่ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้มากที่สุด ประกอบด้วย กลยุทธ์รองที่ 5.1 เร่งปรับปรุงงานด้านโฆษณาและประชาสัมพันธ์ผ่านดิจิทัลแพลตฟอร์ม สอดคล้องกับปัญญา ศิริโก ไชยกาหนท์ (2559) ที่กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์และการแนะนำจากเพื่อนหรือรุ่นพี่ที่เคยเรียนและประสบความสำเร็จจะทำให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในการสมัครเรียนในโรงเรียนกวดวิชา กลยุทธ์รองที่ 5.2 กระตุ้นงานด้านการตลาดวิชาการให้มีประสิทธิผล สอดคล้องกับ จุฬินี วิริยะกิจไพศาล (2559) ที่กล่าวว่า โรงเรียนกวดวิชาต้องมีการกำหนดค่าเรียนให้มีความเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและมีความคุ้มค่า รวมทั้งมีส่วนลดและการผ่อนชำระค่าเรียนให้แก่นักเรียนที่จำเป็น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) และการศึกษาของภาครัฐสามารถนำกลยุทธ์ที่ได้สร้างขึ้นไปใช้ยกระดับคุณภาพของโรงเรียนกวดวิชาหรือการกวดวิชาที่อาจมีการจัดขึ้นภายในโรงเรียน รวมทั้งใช้ประกอบการกำหนดนโยบายการพัฒนาการบริหารโรงเรียนกวดวิชา เพื่อทำให้โรงเรียนกวดวิชาสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพและอยู่รอดได้ภายใต้กระแสโลกที่มีการเปลี่ยนแปลง

2) กระทรวงศึกษาธิการได้แนวทางเชิงนโยบายในการบริหารโรงเรียนกวดวิชาเพื่อทำให้การดำเนินงานดีขึ้น โดยมุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพควบคู่กับการบริหารจัดการให้ประสบความสำเร็จในลักษณะผลกำไรในรูปแบบของธุรกิจ

3) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนสามารถนำกลยุทธ์ที่สร้างขึ้นไปใช้ส่งเสริมการจัดทำโครงการและกิจกรรมเพื่อสนับสนุนการบริหารโรงเรียนกวดวิชาให้สามารถปรับตัวในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากโรงเรียนกวดวิชาไม่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐหรือภาคเอกชนอื่น

4) โรงเรียนกวดวิชาสามารถนำแนวทางการบริหารโรงเรียนกวดวิชาที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินธุรกิจและพัฒนาโรงเรียนกวดวิชาเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความพึงพอใจให้กับนักเรียนและผู้ปกครอง โดยการปรับวิธีดำเนินการให้มีความสอดคล้องตามบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ซึ่งอาจมีที่ตั้งและกรรมสิทธิ์ในการครอบครองอาคารสถานที่ที่แตกต่างกัน

5) ผู้บริหารโรงเรียนกวดวิชาสามารถนำกลยุทธ์ไปใช้เป็นแนวทางในการการบริหารโรงเรียนกวดวิชา โดยคำนึงถึงบริบทที่แตกต่างกัน ซึ่งควรพิจารณาถึงความเร่งด่วนและความจำเป็นของแต่ละโรงเรียน โดยเฉพาะกลยุทธ์ที่ 1 การสรรหาและธำรงรักษาบุคลากร อันเป็นหัวใจหลักของโรงเรียนกวดวิชาที่จะช่วยกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจต่อผู้ปกครองและนักเรียนในการตัดสินใจเลือกที่จะมาเรียน

2) ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1) การเก็บข้อมูลอาจเป็นการเก็บข้อมูลในระดับที่กว้างขึ้นจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นโรงเรียน กวดวิชาจากทั่วประเทศ และแบ่งกลุ่มของโรงเรียนกวดวิชาอาจใช้การแบ่งกลุ่มตามขนาดตามพื้นที่ใช้สอยตามที ระบุไว้ในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานโรงเรียนเอกชน ประเภทกวดวิชา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549 เนื่องจากโรงเรียนแต่ละขนาดจะมีความพร้อมและมีบริบทที่แตกต่างกัน

2) การเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็นนักเรียนอาจเลือกศึกษาจากนักเรียนในช่วงชั้นอื่น ๆ เนื่องจากนักเรียนจะมีเป้าหมายทางการเรียนที่แตกต่างกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายมากขึ้น

3) ในการสร้างกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนกวดวิชาอาจเปลี่ยนวัตถุประสงค์ของกลยุทธ์และ ใช้แนวคิดอื่นๆ เพื่อสร้างกลยุทธ์ให้เหมาะสมกับสถานการณ์หรือสภาพของสังคมในแต่ละยุคสมัย

เอกสารอ้างอิง

- กมลวรรณ พันธุ์ดำหริ. (2564). *กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนนอกระบบประเภทกวดวิชาสู่มาตรฐานการ จัดการเรียนรู้อัจฉริยะ*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- จุฬินี วิริยะกิจไพศาล. (2559). *กลยุทธ์การตลาดกับการตัดสินใจเลือกโรงเรียนกวดวิชาของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนปลาย*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นลิตา เตชะศิริประภา. (2564). *โรงเรียนกวดวิชาในยุคนี้ไม่จำเป็นแล้วหรือยังจำเป็นมากกว่าเดิม*. สืบค้น เมื่อ 28 ธันวาคม 2564, จาก <https://plus.thairath.co.th/topic/money/100564>.
- ปัญญา ศิริโกไศยกานนท์. (2559). *กลยุทธ์การตลาดธุรกิจโรงเรียนกวดวิชาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- พัชรภรณ์ ดวงชื่น. (2562). *การบริหารจัดการศึกษารับผิดชอบต่อสังคมหลังวิกฤตโควิด-19*. *วารสารศิลปและการจัดการ*, 4(3), 783–795.
- ยุทชาติ นานหอม. (2564). *การบริหารสถานศึกษาบนฐานความปกติใหม่*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานโรงเรียนเอกชน ประเภทกวดวิชา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549. (16 ธันวาคม 2549). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 119 ตอน 123ง. หน้า 2.
- วัฒน์พล ชุมเพชร. (2561). *การพัฒนาระบบเช็คชื่อเพื่อติดตามพฤติกรรมการเข้าเรียนของนักศึกษาแบบ มีส่วนร่วมผ่านระบบออนไลน์*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.

- วารุณี พูนพิพัฒน์กิจ. (2564). *แบบจำลองความสำเร็จของโรงเรียนกวดวิชาในประเทศไทย*. ดุษฎีนิพนธ์
ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2565). *รายงานประจำปี พ.ศ. 2564*. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม
2565, จาก <https://www.niets.or.th/th/catalog/view/431>.
- สถาบันวิจัยเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. (2564). *โรงเรียนกวดวิชาเงาสะท้อนความเหลื่อมล้ำและ
ล้มเหลวของการศึกษาไทย*. สืบค้นเมื่อ 19 ธันวาคม 2564, จาก <https://research.eef.or.th/>.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2565). *ผลการประเมิน PISA 2018*. สืบค้นเมื่อ 24
กันยายน 2565, จาก [https://pisathailand .ipst.ac.th/pisa2018-full/](https://pisathailand.ipst.ac.th/pisa2018-full/).
- สุดารัตน์ วุฒิมงคลพานิช. (2559). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อคอร์สเรียนพิเศษจากสถาบันกวด
วิชาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงปีที่ 6 ในเขตกรุงเทพมหานคร*. การศึกษา
ค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุภัทรศักดิ์ คำสามารถ. (2563). *แนวทางการบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัลสู่ระดับขั้น*. *Journal of Modern
Learning Development*, 5(3), 245–259.
- อรรถพล ตรีภักตรอง. (2564). *ธุรกิจกวดวิชาหมื่นล้านระส่ำเปิดพันทรง*. สืบค้นเมื่อ 19 ธันวาคม 2564,
จาก [https://www.prachachat.net/prachachat-
top-story/news-641796](https://www.prachachat.net/prachachat-top-story/news-641796).
- อัญชลี ศรีวิชัย. (2563). *กลยุทธ์การบริหารและจัดการโรงเรียนกวดวิชาที่สอดคล้องกับการศึกษายุค
ดิจิทัล*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- Force, T., & UNESCO. (2020). *7 ways to help teachers succeed when schools reopen*.
สืบค้นเมื่อ 19 ธันวาคม 2564, จาก <https://www.educathai.com/knowledge/articles/>.
- Hong Kong Examination and Assessment Authority. (2013). *Is attending tutorial classes a new
trend?*. สืบค้นเมื่อ 9 สิงหาคม 2565, จาก <https://www.hkeaa.edu.hk/DocLibrary/SBA/HKDS>.
- Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities*.
Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607–610.
- Rushforth, Katie. (2012). *The Quality and Effectiveness of One-to-One Private Tuition in England*.
Doctor of Philosophy Department of Psychology and Human Development Institute of
Education. University of London.

สมรรถนะดิจิทัลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ของบุคลากรด้านการศึกษาในจังหวัดลำปาง

Digital Competencies Affecting the Operational Efficiency of Education Personnel in Lampang Province

¹กานต์ภิชชา ธรรมกุล, ²อัศนีย์ ณ น่าน และ ³ศศิชา วงศ์ไชย

¹Kanpitchcha Thammakul, ²Aussanee Na nan and ³Sasicha Wongchai

¹นิสิตหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเนชั่น

^{2,3}อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเนชั่น

¹Master of Business Administration, Nation University

^{2,3}Lecturer of Master of Business Administration Program, Nation University

¹Corresponding Author E-mail: kanpitchcha21@gmail.com

Received November 24, 2023; Revised December 4, 2023; Accepted December 8, 2023

บทคัดย่อ

สมรรถนะดิจิทัลเป็นสิ่งสำคัญโดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรด้านการศึกษาที่ต้องนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาระดับสมรรถนะดิจิทัลของบุคลากรด้านการศึกษาในจังหวัดลำปาง และศึกษาสมรรถนะดิจิทัลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรด้านการศึกษาในจังหวัดลำปาง กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรด้านการศึกษาในจังหวัดลำปางที่เป็นครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดลำปาง จำนวน 335 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามออนไลน์ (Google Form) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยอย่างง่าย ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับสมรรถนะดิจิทัลของบุคลากรด้านการศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับ ได้แก่ ด้านการรู้ดิจิทัล ด้านการปรับตัวการเปลี่ยนแปลงดิจิทัล และด้านการใช้ดิจิทัล 2) ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรด้านการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับ ได้แก่ ด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ด้านความสามารถด้านการสอน และด้านความสามารถในการวางแผน 3) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า สมรรถนะดิจิทัลด้านการรู้ดิจิทัล ด้านการปรับตัวการเปลี่ยนแปลงดิจิทัล และด้านการแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัลส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรด้านการศึกษาในจังหวัดลำปางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ : สมรรถนะดิจิทัล; ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน; บุคลากรทางการศึกษา และจังหวัดลำปาง

Abstract

Digital competency is especially important for educational personnel to use as a tool for developing teaching and learning. This research aims to study the digital competency level of educational personnel in Lamphang Province and study digital competencies that affect the work efficiency of educational personnel in Lamphang Province. The sample group is educational personnel in Lamphang Province who are teachers in primary schools and schools that expand educational opportunities that under the Office of the Basic Education Commission(OBEC) in Lamphang Province, 335 persons. The tools that we used to collect data are from online questionnaires (Google Form) and statistics used in data analysis include frequency, percentage, median, standard deviation and simple regression analysis. The results of the research found that: 1) The overall level of digital competency of educational personnel is at a high level, when considering each aspect in order. Namely, digital literacy, In terms of adapting to digital change and digital use. 2) The overall efficiency of work of educational personnel is at a high level by sort of importance. Namely they include the use of resources in a worthwhile manner, Teaching abilities and planning ability. 3) The results of the hypothesis testing found that digital competencies in digital literacy In terms of adapting to digital change And the aspect of solving problems with digital tools affects the work efficiency of educational personnel in Lamphang Province at a statistical significance of 0.01

Keyword: digital competency; operational efficiency; educational personnel and Lamphang Province

บทนำ

ปัจจุบันรัฐบาลได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาและนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานที่เรียกว่าระบบรัฐบาลดิจิทัล (พิมพ์กมล ไชยสมภาร, 2562) โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการศึกษ อันเนื่องจากพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่เติบโตขึ้นในโลกที่เทคโนโลยีดิจิทัลมีอยู่ทั่วทุกที่ รวมถึงเข้ามามีบทบาทและความสำคัญในการเรียน เกิดการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลในด้านการศึกษได้ดำเนินไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID – 19) ส่งผลต่อระบบการศึกษามีการนำเครื่องมือและอุปกรณ์ที่เป็นเทคโนโลยีทางการศึกษาเข้ามาเป็นทางเลือกในการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ครูในฐานะที่เป็นผู้จัดการเรียนการสอนจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถ รวมถึงทักษะในการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยทักษะที่มีอยู่อาจไม่เพียงพอ ครูยังต้องมีการสมรรถนะดิจิทัล (Digital Competence) อันหมายถึงความสามารถในการผสมผสานความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะเพื่อใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างสรรค์ เหมาะสม ปลอดภัยอย่างมีจริยธรรม (กณิษฐา ศิริศักดิ์, 2559 ; กิตติพิศ โคนสันเทียะ, 2565)

กระทรวงศึกษาธิการจึงได้เห็นถึงความสำคัญของการเข้าสู่ยุคดิจิทัล โดยการเน้นย้ำการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงาน โดยจะเห็นได้จากนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2566 ในการยกระดับคุณภาพการศึกษาในการพัฒนาทักษะดิจิทัลและภาษาคอมพิวเตอร์ (Coding) สำหรับผู้เรียนทุกช่วงวัย เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสู่สังคมดิจิทัลในโลกยุคใหม่ และนโยบายการส่งเสริมสนับสนุนวิชาชีพครู บุคลากรทางการศึกษา และบุคลากรสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยการสนับสนุนการดำเนินการ พัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัลตามกรอบระดับสมรรถนะดิจิทัล (Digital Competency) สำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอาชีวศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2565) นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หน่วยงานภายใต้กระทรวงศึกษาธิการที่คอยกำกับดูแลสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้กำหนดนโยบายที่สอดคล้องในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2566 ในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลและการจัดการฐานข้อมูลมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยมุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ทุกระดับ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565)

จังหวัดลำปาง มีหน่วยงานด้านการศึกษายกเว้นสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประเภทโรงเรียนประถมศึกษา และประเภทโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อยู่ 3 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 โดยแบ่งจากการพื้นที่ในการดูแลโรงเรียนในอำเภอที่รับผิดชอบ ซึ่งหน่วยงานเหล่านี้จำเป็นต้องปฏิบัติให้สอดคล้องกับแนวนโยบายของทั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกระทรวงศึกษา ดังนั้น เรื่องของสมรรถนะดิจิทัลของครูผู้สอน จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจที่จะวัดผลเพื่อให้ได้ทราบถึงศักยภาพความสามารถด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของบุคลากรด้านการศึกษาที่เป็นครูผู้สอนของจังหวัดลำปาง ซึ่งจะมีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน คือ การจัดการเรียนสอน และผลลัพธ์ที่ได้จะแสดงให้เห็นจากผลสัมฤทธิ์ด้านการศึกษาของผู้เรียนจะเป็นตัวบ่งชี้หนึ่งที่สามารถบอกถึงประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของครู

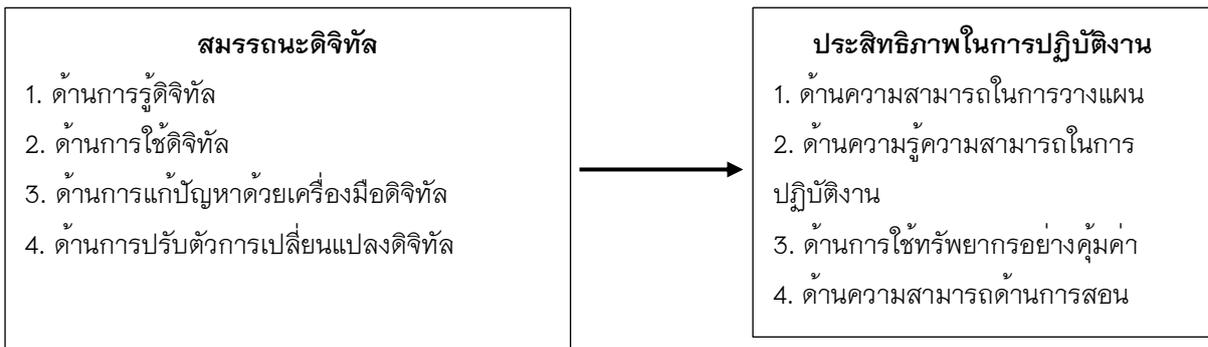
จากที่กล่าวมาข้างต้นความสำคัญของสมรรถนะดิจิทัลที่เป็นหนึ่งในนโยบายหลักด้านการศึกษานั้นเป็นผลพวงจากการพยายามปรับเปลี่ยนให้การดำเนินงานภาครัฐมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาปฏิบัติงานอย่างครบวงจรเพื่อกลายเป็นรัฐบาลดิจิทัล ซึ่งจะส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูผู้สอน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสมรรถนะดิจิทัลของบุคลากรด้านการศึกษาในจังหวัดลำปาง เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะดิจิทัลของบุคลากร และการนำมาใช้ปฏิบัติงานส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะดิจิทัลของบุคลากรด้านการศึกษาในจังหวัดลำปาง
2. เพื่อศึกษาสมรรถนะดิจิทัลส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรด้านการศึกษาในจังหวัดลำปาง

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้พัฒนากรอบแนวคิดการวิจัยโดยประยุกต์ใช้หลักการและแนวคิดตามกรอบสมรรถนะดิจิทัลของสำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2561) ประกอบด้วย การรู้ดิจิทัล การใช้ดิจิทัล การแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล และการปรับตัวการเปลี่ยนแปลงดิจิทัล และทฤษฎีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยพยอม วงศ์สารศรี (2542) ประกอบด้วย ด้านความสามารถในการวางแผน ด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และด้านความสามารถในการให้บริการ ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

สมรรถนะดิจิทัลส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรด้านการศึกษาในจังหวัดลำปาง

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ บุคลากรด้านการศึกษาที่เป็นครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดลำปาง ครอบคลุม 3 เขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาลำปาง เขต 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 รวมทั้งสิ้น 2,027 คน

กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง จำนวน 335 คน ได้มาจากการคำนวณกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรของ Yamane (1973) โดยสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) ตามสัดส่วนของหน่วยงานที่สังกัด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล โดยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 350 ชุด ซึ่งผู้วิจัยได้ทำ Data Cleaning ตัดแบบสอบถามที่ไม่มีคุณภาพออกเหลือที่ครบสมบูรณ์ จำนวน 335 ชุด คิดเป็นร้อยละ 95.71 ของแบบสอบถามทั้งหมด

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามโดยมีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิดและลักษณะคำตอบใช้มาตรวัด Likert Scale ที่ใช้สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล ครอบคลุม 1) ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์การสอน รายได้ และพื้นที่ปฏิบัติงานโรงเรียนในสังกัด 2) สมรรถนะดิจิทัลของบุคลากรด้านการศึกษาในจังหวัดลำปาง ประกอบด้วย ด้านการรู้ดิจิทัล ด้านการใช้ดิจิทัล ด้านการแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล และด้านการปรับตัวการเปลี่ยนแปลงดิจิทัล 3) ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรด้านการศึกษาในจังหวัดลำปาง ประกอบด้วย ด้านความสามารถในการวางแผน ด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และด้านความสามารถด้านการสอน

ผู้วิจัยใช้การทดสอบความตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความเชี่ยวชาญด้านสารสนเทศและคอมพิวเตอร์ ด้านการศึกษา และด้านการวิจัยเพื่อตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนและความสอดคล้องของเนื้อหาที่ต้องการศึกษา จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนของเนื้อหา นอกจากนั้นผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม (Reliability) โดยทดลองนำแบบสอบถาม จำนวน 30 ชุด ไปใช้กับบุคลากรด้านการศึกษาที่เป็นครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดลำปาง ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษารั้งนี้ หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นโดยรวมเท่ากับ 0.985 ซึ่งเป็นค่าที่มีมากกว่า .07 ที่สามารถนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาใช้ในการเก็บข้อมูลจริงได้

งานวิจัยนี้ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics Analysis) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อการวิเคราะห์ถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างเป็นส่วนใหญ่มักเป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 31 – 40 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี อยู่ในตำแหน่งครูชำนาญการ มีประสบการณ์การสอนระหว่าง 1 – 5 ปี รายได้ส่วนใหญ่ 15,000 – 20,000 บาท พื้นที่ปฏิบัติงานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1

ระดับสมรรถนะดิจิทัลของบุคลากรด้านการศึกษาในจังหวัดลำปางภาพรวมมีระดับความคิดเห็นในระดับมากเรียงลำดับ ได้แก่ ด้านการรู้ดิจิทัล ด้านการปรับตัวการเปลี่ยนแปลงดิจิทัล ด้านการใช้ดิจิทัล และด้านการแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล ตามลำดับ ดังตาราง 1

สมรรถนะดิจิทัลของบุคลากรด้านการศึกษา	\bar{X}	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านการรู้ดิจิทัล	4.23	มากที่สุด
2. ด้านการปรับตัวการเปลี่ยนแปลงดิจิทัล	4.12	มาก
3. ด้านการใช้ดิจิทัล	4.09	มาก
4. ด้านการแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล	4.06	มาก
รวม	4.12	มาก

ระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรด้านการศึกษาในจังหวัดลำปางภาพรวมมีระดับความคิดเห็นในระดับมากเรียงลำดับ ได้แก่ ด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ด้านความสามารถด้านการสอน ด้านความสามารถในการวางแผน และด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานตามลำดับ ดังตาราง 2

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรด้านการศึกษา	\bar{X}	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า	4.22	มากที่สุด
2. ด้านความสามารถด้านการสอน	4.18	มาก
3. ด้านความสามารถในการวางแผน	4.17	มาก
4. ด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน	4.16	มาก
รวม	4.18	มาก

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

ตัวแปร	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	T	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
1. ด้านการรู้ดิจิทัล	.247	.041	.281	5.974	.000**
2. ด้านการใช้ดิจิทัล	.021	.052	.024	.399	.690
3. ด้านการแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล	.143	.055	.168	2.585	.010**
4. ด้านการปรับตัวการเปลี่ยนแปลงดิจิทัล	.396	.051	.446	7.839	.000**
ค่าคงที่	.834	.118		7.049	.000

** นัยสำคัญทางสถิติ .01 * นัยสำคัญทางสถิติ .05

จากตาราง 3 ผลจากการทดสอบสมมติฐาน โดยการวิเคราะห์ถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression Analysis) พบว่า สมรรถนะดิจิทัลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรด้านการศึกษาในจังหวัดลำปาง ได้แก่ ด้านการรู้ดิจิทัล (Sig.=.000) ด้านการปรับตัวการเปลี่ยนแปลงดิจิทัล (Sig.=.000) และด้านการแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล (Sig.=.010)

ทั้งนี้สามารถเขียนสมการได้ดังนี้

$$Y = .834 + 0.247 (\text{ด้านการรู้ดิจิทัล}) + 0.396 (\text{ด้านการปรับตัวการเปลี่ยนแปลงดิจิทัล}) + 0.143 (\text{ด้านการแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล})$$

อภิปรายผลการวิจัย

เมื่อพิจารณาผลการศึกษา พบว่า สมรรถนะดิจิทัลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรด้านการศึกษาในจังหวัดลำปาง ได้แก่

ด้านการรู้ดิจิทัล เนื่องด้วยจรรยาบรรณการใช้สื่อเพื่อแสดงความคิดเห็นบนโลกดิจิทัลมีความเหมาะสม สามารถสืบค้นข้อมูลที่น่าเชื่อถือจากแหล่งออนไลน์ สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือสามารถใช้เทคโนโลยีด้วยความมั่นคงปลอดภัยโดยไม่ละเมิดสิทธิ์ผู้อื่น และมีความสามารถรู้เท่าทันโดยประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับ Techataweewan and Presetsin (2018) การรู้ดิจิทัล หมายถึง ความสามารถด้านดิจิทัลในการใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อการเข้าถึงการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การจัดการ การบูรณาการ การแบ่งปัน การสื่อสาร การสร้างสารสนเทศ และความรู้ใหม่ โดยมีทักษะการรู้สารสนเทศ ทักษะการเรียนรู้ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะทางด้านอารมณ์

และทางสังคม อีกทั้ง ทักษะการแก้ปัญหา การดำเนินชีวิต ทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้อื่น ในสภาพแวดล้อมดิจิทัล โดยตระหนักถึงความรับผิดชอบส่วนบุคคล จริยธรรมและมารยาทการรู้ดิจิทัลมีผลกระทบต่อทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ให้สำเร็จและมีระดับ ทั้งยังสอดคล้องกับวารวุฒิ มุขกระโทก และกุลจิรา รักษนคร (2566) ได้ศึกษาเรื่อง สมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่าสมรรถนะดิจิทัล ด้านการรู้และเข้าถึงดิจิทัล ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

ด้านการปรับตัวการเปลี่ยนแปลงดิจิทัล เนื่องด้วยสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นที่มีสังคมและวัฒนธรรมที่หลากหลาย สามารถปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์ มีการแสวงหาความรู้ใหม่เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงดิจิทัลได้อย่างรวดเร็ว และมีความสามารถในการริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ หรือการสร้างนวัตกรรมที่แตกต่างจากเดิม สอดคล้องกับ จันทรจิรา เหลลราช (2564) พบว่า การปรับเปลี่ยนสู่ดิจิทัลที่มีต่อองค์กรส่งผลกระทบต่อกระบวนการปฏิบัติงาน โดยส่งเสริมให้มีความคิดริเริ่มและแนะนำวิถีปฏิบัติที่อาจกลายเป็นนวัตกรรมใหม่ ๆ

นอกจากนี้พบว่าสมรรถนะดิจิทัล ด้านการแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัลมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรด้านการศึกษาเช่นกัน เนื่องด้วยสามารถเลือกนำสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอนได้สอดคล้องตามความต้องการของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม โดยสามารถระบุความต้องการใช้เครื่องมือดิจิทัลได้ตามวัตถุประสงค์ สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับแก้ปัญหาในการสอนได้ และบอกปัญหาทางเทคนิคในการใช้อุปกรณ์ดิจิทัลได้ สอดคล้องกับประเสริฐไชย สุขสะอาด และปานจิตร หลงประดิษฐ์ (2566) ที่ได้ศึกษาความต้องการจำเป็นทางด้านสมรรถนะดิจิทัลในช่วงเวลาวิกฤติของผู้บริหารและครูพลศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพื้นที่ภาคตะวันตก พบว่า สมรรถนะด้านการแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล เป็นทักษะที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงาน การปรับตัวนี้จะช่วยให้ผู้บริหารและครูพลศึกษามีความรู้ ทักษะ ความชำนาญ และเจตคติในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการประยุกต์ใช้กับศาสตร์วิชาชีพครูอย่างลึกซึ้ง มีทักษะการปฏิบัติหน้าที่ได้ดี และยังสอดคล้องกับบัญญัติลักษณ์ ลือสวัสดิ์ จอมพงศ์ มงคลวนิช และปรัชชฌนนท์ นิลสุข (2566) ที่ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาครูอาชีวศึกษาด้านสมรรถนะดิจิทัล วิทยาลัยอาชีวศึกษาภาคีรัฐ สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า ครูรุ่นใหม่ให้ความสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลเทคโนโลยีเป็นอันดับแรก เนื่องจากการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีส่งผลกระทบต่อกระบวนการเรียนการสอนออนไลน์ในช่วงโควิด 19 อันเป็นการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่การศึกษายุคดิจิทัล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1) จากผลการวิจัย พบว่า สมรรถนะดิจิทัล ด้านการรู้ดิจิทัล ด้านการปรับตัวการเปลี่ยนแปลงดิจิทัล และด้านการแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัลส่งผลต่อประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานของบุคลากรในหน่วยงานด้านการศึกษาในจังหวัดลำปาง ดังนั้นหน่วยงานด้านการศึกษาในจังหวัดลำปาง ควรมีการส่งเสริมทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลให้กับบุคลากรในหน่วยงานจนเกิดความสามารถ และเชี่ยวชาญในการใช้เครื่องมือดิจิทัลในการปฏิบัติงาน รวมถึงสามารถแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการทำงานด้านดิจิทัล ตลอดจนพัฒนาทักษะการทำงาน ปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานที่เหมาะสมสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าในการนำดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อเป็นแบบอย่างในการพัฒนาการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในหน่วยงานต่อไป

2) สำหรับสมรรถนะดิจิทัล ด้านการใช้ดิจิทัลไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในหน่วยงานด้านการศึกษาในจังหวัดลำปาง ดังนั้นหน่วยงานด้านการศึกษาในจังหวัดลำปาง จึงควรเน้นย้ำทักษะการใช้ดิจิทัลมากขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งโปรแกรมหรือแอปพลิเคชันเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ตลอดจนหน่วยงานควรสนับสนุนการจัดหาเครื่องมืออุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงอุปกรณ์หรือเครื่องมือดิจิทัลในการปฏิบัติงานได้เหมาะสมตามบริบทขององค์กร

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาสมรรถนะดิจิทัลของบุคลากรด้านการศึกษาในหน่วยงานอื่น นอกจากสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาทิ โรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงเรียนเอกชน และหรือสถาบันการศึกษาในระดับอื่น ๆ เพื่อให้ทราบสมรรถนะของบุคลากรทางการศึกษา

2) ควรศึกษาแนวทางในการส่งเสริมหรือแนวทางการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของบุคลากรด้านการศึกษาเพิ่มเติม

เอกสารอ้างอิง

กณิษฐา ศิริศักดิ์. (2559). การวิจัยหลักสูตรวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัล. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

กิตติพิศ โคนสันเทียะ. (2565). สมรรถนะดิจิทัล สมรรถนะใหม่สำหรับครูยุคปัจจุบัน. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยทักษิณ, 22(2), 14–23.

- จันทร์จิรา เหลลาราช. (2564). การปรับเปลี่ยนสู่ดิจิทัลและผลกระทบต่อองค์กร. *มนุษยศาสตร์สาร*, 22(1), 227-240.
- บัญชาลักษณ์ ลือสวัสดิ์, จอมพงศ์ มงคลวนิช และปรัชญนันท์ นิลสุข. (2566). รูปแบบการพัฒนาครูอาชีวศึกษาด้านสมรรถนะดิจิทัล วิทยาลัยอาชีวศึกษาภาคีรัฐ สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต*, 19(1), 108 – 141.
- ประเสริฐไชย สุขสะอาด และปานจิตร หองประดิษฐ์. (2566). ความต้องการจำเป็นทางด้านสมรรถนะดิจิทัลในช่วงเวลาวิกฤติของผู้บริหารและครูพลศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพื้นที่ภาคตะวันตก. *วารสารสังคมศาสตร์บูรณาการ มหาวิทยาลัยมหิดล*, 10(1), 1 – 17.
- พยอม วงศ์สารศรี. (2542). *องค์การและการจัดการ*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สุภาฯ.
- พิมพ์กมล ไชยสมภาร. (2562). การนำนโยบายรัฐบาลดิจิทัลไปปฏิบัติ กรณีศึกษาสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ: โครงการรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วรารุณี มุขกระโทก และกุลจิรา รัชชนคร. (2566). สมรรถนะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1. *วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 6(17), 68-79.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). *ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง นโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566*. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). *กรอบสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับพลเมืองไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- Taro Yamane. (1973). *Statistics: an introductory analysis*. New York: New York: Harper & Row.
- Techataweewan, W. and Prasertsin, U. (2018). Development of digital literacy indicators for Thai undergraduate students using mixed method research. *Kasetsart Journal of Social Sciences*, 39(2), 215-221.

การจูงใจในการตัดสินใจสมัครเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการ ของหน่วยทหารแห่งหนึ่งในพื้นที่จังหวัดลพบุรี

Motivation in deciding to apply for military service of a military unit in the
area of Lop Buri Province

¹เกียรติขจร บุญคำภา,²ซานิต ศิริวิศิษฐ์กุล และ ³วรรณวิภา ไตลังคะ

¹Kiatkhajohn Boonkhampha,²Sanit Sirivisitkul and ³Wanwipha Tailangkha

¹หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชน
มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

^{2,3}อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชน มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

¹ Master of Public Administration Program in Public and Private Management North Bangkok University

^{2,3}Lecturer Master of Public Administration Program in Public and Private Management
North Bangkok University

¹Corresponding Author E-mail: kiatkhajohn.boon@northbkk.ac.th

Received October 17, 2023; Revised November 9, 2023; Accepted December 8, 2023

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการจูงใจในการตัดสินใจสมัครเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการของหน่วยทหารแห่งหนึ่งในพื้นที่จังหวัดลพบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ทหารกองประจำการที่ร้องขอเข้ากองประจำการ ในพื้นที่จังหวัดลพบุรี จำนวน 154 ตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.970 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าเอฟ ผลการวิจัยพบว่า 1) การจูงใจในการตัดสินใจสมัครเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการของหน่วยทหารแห่งหนึ่งในพื้นที่จังหวัดลพบุรี ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านความมีเกียรติและศักดิ์ศรี ด้านความก้าวหน้า ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ด้านความมั่นคง และด้านเงินเดือนและสวัสดิการ ตามลำดับ และ 2) การเปรียบเทียบการจูงใจในการตัดสินใจสมัครเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการของหน่วยทหารแห่งหนึ่งในพื้นที่จังหวัดลพบุรี พบว่า ทหารกองประจำการที่มีศึกษาสูงสุกก่อนเข้ารับราชการทหาร รายได้ก่อนรับราชการทหาร รายได้ต่อเดือนของบิดามารดาต่างกัน มีการจูงใจในการตัดสินใจสมัครเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนทหารกองประจำการที่มีสถานภาพสมรส และอาชีพก่อนรับราชการทหารต่างกัน มีการจูงใจในการตัดสินใจสมัครเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการ ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การจูงใจ; การตัดสินใจ; รับราชการทหาร

Abstract

The objectives of this research were to study and compare the level of motivation in deciding to apply for military service. of a military unit in the area of Lop Buri Province and. The samples of the research were 154 enlisted soldiers in a military unit in the area of Lop Buri Province. The research instrument was a questionnaire with a reliability value of 0.970. The statistics used to analyze the data were frequency, percentage, mean, Standard Deviation, and the F test. The findings were as follows: 1) The results of motivation in deciding to apply for military service. of a military unit in the area of Lop Buri Province, as a whole, and as individual aspects, were at a high level. The arrangement of the averages from high to low was as follows: dignity and honor, growth, being respectful, security, and salary. Moreover 2) The comparisons of motivation in deciding to apply for military service of a military unit in the area of Lop Buri Province, District different educational levels, monthly salaries before recruitment, and parents' monthly salaries before recruitment were statistically significantly different at .01 level. The district had different marital status and occupations that were not different.

Keywords: Motivation; decision; Military Service

บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีเอกราช เอกสิทธิ์ วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมที่งดงาม อุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติ เป็นที่หมายปองของต่างประเทศ ที่ต้องการจะมายึดครองแผ่นดินไทย แต่ด้วยความสามารถความเสียสละของบรรพบุรุษไทยตั้งแต่สมัยโบราณที่ป้องกันประเทศและรักษาแผ่นดินไทยไว้ให้ลูกหลานได้มีแผ่นดินอยู่อาศัย บางครั้งจะแก่งแย่งชิงดีกันก็ตามแต่เมื่อเกิดสงครามขึ้นคนไทยก็มีความรู้รักสามัคคีรวมใจเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อปกป้องแผ่นดินให้อยู่รอดปลอดภัยถือเป็นสิ่งที่ภาคภูมิใจของคนไทยจนทำให้ประเทศไทยไม่เคยตกเป็นเมืองขึ้นของชาติใด ปัจจุบันสถานการณ์ด้านการสู้รบแม้จะไม่เกิดขึ้นก็ตามแต่ก็ไม่อาจไว้วางใจได้ การมีกองทัพที่เข้มแข็งสมบูรณ์ถือเป็นสิ่งที่สร้างความมั่นใจความปลอดภัยของคนในชาติและป้องกันคนต่างชาติเข้ามารุกราน จึงไม่อาจกล่าวได้ว่าการรักษาป้องกันประเทศเป็นหน้าที่ของใครคนใดคนหนึ่งหรือของครอบครัวใดครอบครัวหนึ่งหรือหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งหรือสถาบันใดสถาบันหนึ่ง ถือเป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคน (นิรันดร แพงไธสง, 2562)

พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2516 ในมาตรา 7 บัญญัติว่า “ชายที่มีสัญชาติเป็นไทยตามกฎหมาย มีหน้าที่รับราชการทหารด้วยตนเองทุกคน” และนอกจากพระราชบัญญัติรับราชการทหารฉบับนี้แล้ว ยังมีกฎกระทรวงซึ่งให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการ

กระทรวงกลาโหมกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จัดทำเป็นบันทึกข้อตกลงระหว่าง กระทรวงกลาโหมกับกระทรวงมหาดไทย ประกอบกับยังมีกฎหมาย ข้อบังคับ และคำสั่ง อื่น ๆ อีก ได้แก่ ประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติสัญญาติ ข้อบังคับกระทรวงกลาโหม และคำสั่งกองทัพบก ซึ่งเป็นมาตรการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ยึดถือปฏิบัติ สำหรับการตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการ ทหารกองประจำการ ซึ่งจะกระทำในช่วงเดือนเมษายนทุกปี หรือที่ชาวไทยทั่วไปเรียกว่า “การเกณฑ์ทหาร” นั้นเอง (ยรรภพ ตนดี, 2561)

ในทางปฏิบัตินั้น ระบบการตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการหรือ การเกณฑ์ทหาร พบว่า การเข้าไปเป็นทหารกองประจำ การโดยการถูกตรวจเลือกหรือเกณฑ์เข้าไป ด้วยความไม่เต็มใจนั้น ทำให้ความตั้งใจในการฝึก อบรม และการปฏิบัติหน้าที่ทางทหารเป็นไป อย่างไม่เต็มประสิทธิภาพ เป็นผลต่อเนื่องให้กำลังพลทหารกองประจำการของกองทัพด้อยประสิทธิภาพ ด้วยเหตุนี้ กระทรวงกลาโหมได้มีนโยบายมอบหมายให้กองทัพบก รับผิดชอบในการดำเนินการรับสมัคร และคัดเลือกทหารกองเกินที่มีอายุ 18 – 20 ปีบริบูรณ์ เข้าเป็น ทหารกองประจำการโดยวิธีสมัครได้ โดยไม่ต้องรอให้มีอายุครบ 21 ปีบริบูรณ์ตามที่กฎหมายกำหนด โดยให้มีและใช้สิทธิได้เช่นเดียวกับ ทหารกองเกินที่มีอายุครบ 21 ปีบริบูรณ์ โครงการรณรงค์ให้ ทหารกองเกินมีความสมัครใจเข้าเป็น ทหารกองประจำการนั้น เป็นแนวทางที่กองทัพจะได้ผลผลิตกำลัง พลทหารกองประจำการที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากทหารกองเกินที่สมัครใจย่อมรู้และเข้าใจ ในบทบาทของตนถึงการทำหน้าที่เป็นทหารกองประจำการ เป็นเหตุให้มีความมุ่งมั่นในการฝึก อบรม มีความตั้งใจที่จะรับราชการทหารกองประจำการจนกว่าจะ ปลดจากกองประจำการตามกำหนด ทั้งนี้ ได้ดำเนินการตามโครงการดังกล่าวตั้งแต่ พ.ศ.2544 เป็นต้นมา ซึ่งเป็นการพัฒนาระบบทหาร กองประจำการของกองทัพไทย จากวิธี “เกณฑ์ทหาร” ไปสู่วิธี “อาสาสมัคร” ดังเช่นในหลายประเทศ ได้แก่ ประเทศออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ เป็นต้น (อภิสิทธิ์ชัย เนียมกล้า, 2565)

ที่ผ่านมา การได้มาซึ่งทหารกองประจำการตามกฎหมาย กองทัพบกมีนโยบายดำเนินการแบบ ผลผสมผสาน คือ การเปิดโอกาสให้สมัครเป็นทหารและดำเนินการตรวจเลือกทหารประจำปี พร้อมกันนี้ กองทัพได้พัฒนาระบบการตรวจเลือกมุ่งสู่ทหารกองประจำการอาสาสมัครทดแทนการเรียกเกณฑ์ และประสบผลสำเร็จมาเป็นลำดับ ทั้งนี้จากสถิติการสมัครเป็นทหารในปี พ.ศ. 2566 พบว่า มีจำนวนผู้สมัคร ถึง 35,000 นาย โดยภาพรวมของผู้สมัครเป็นทหาร ซึ่งมาจาก 2 ส่วน คือ ก่อนการตรวจเลือก (ทหารออนไลน์) และในช่วงการตรวจเลือก พบว่า ในส่วนของทหารออนไลน์ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2564-2566 มียอดผู้สมัครเพิ่มขึ้นตามลำดับจาก 3,207 เพิ่มเป็น 6,652 และ 10,156 นาย แสดงให้เห็นว่ามีชายไทย ให้ความสนใจสมัครเป็นทหารกองประจำการเพิ่มมากขึ้นทุกปี การที่มีผู้สมัครเป็นทหารเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังกล่าวส่งผลให้ในการตรวจเลือกทหารในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา ผู้ที่เข้าสู่กระบวนการจับสลากใบดำใบแดง

จะมีโอกาสเป็นทหารลดลงอย่างต่อเนื่องเช่นกัน จากสถิติดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงผลสำเร็จเป็นรูปธรรม ในนโยบายของกองทัพในการพัฒนาระบบการตรวจเลือกทหารเพื่อมุ่งสู่ทหารอาสาสมัครทดแทน การเรียกเกณฑ์ (ไทยโพสต์ออนไลน์, 2566)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าการสมัครเข้ารับราชการทหารกองประจำการของ ทหารกองเกินมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะ ทำการศึกษาเกี่ยวกับการจูงใจ ในการตัดสินใจสมัครเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการของหน่วยทหารแห่งหนึ่งในพื้นที่จังหวัดลพบุรี เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ไปใช้เป็นข้อมูลสนับสนุน โครงการรับสมัครทหารกองเกินเข้ารับ ราชการทหารกองประจำการ อันจะนำไปสู่การได้มาซึ่งกำลัง ทหารในลักษณะของความสมัครใจ เข้ารับราชการทหารกองประจำการหรือระบบ “ทหารอาสาสมัคร” และเป็นการพัฒนากระบวนการคัดเลือก และตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

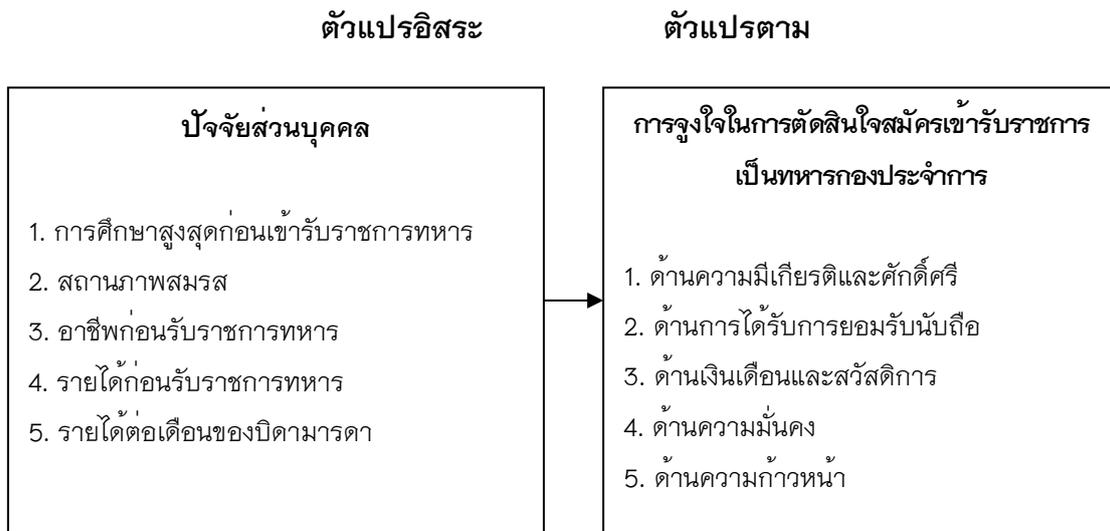
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการจูงใจในการตัดสินใจสมัครเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการของ หน่วยทหารแห่งหนึ่งในพื้นที่จังหวัดลพบุรี

2. เพื่อเปรียบเทียบการจูงใจในการตัดสินใจสมัครเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการ ของหน่วยทหารแห่งหนึ่งในพื้นที่จังหวัดลพบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การจูงใจในการตัดสินใจสมัครเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการของหน่วยทหาร แห่งหนึ่งในพื้นที่จังหวัดลพบุรี ผู้ศึกษาวิจัย ได้ประยุกต์แนวคิดทฤษฎีลำดับความต้องการ (Hierarchy of Need Theory) ของมาสโลว์ และทฤษฎีความต้องการสองปัจจัย (Herzberg's Two Factor Theory) ของเฮอิร์ชเบิร์ก (สมคิด บางโม, 2562) มากำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย ตามภาพประกอบ ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

การจงใจในการตัดสินใจสมัครเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการของหน่วยทหารแห่งหนึ่งในพื้นที่จังหวัดลพบุรี ไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามการศึกษาสูงสุดก่อนเข้ารับราชการทหาร สถานภาพสมรส อาชีพก่อนรับราชการทหาร รายได้ก่อนรับราชการทหาร และรายได้ต่อเดือนของบิดามารดา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ทหารกองประจำการที่ร้องขอเข้ากองประจำการในกรมทหารแห่งหนึ่ง (ขอสงวนชื่อสถานที่) ในพื้นที่จังหวัดลพบุรี จำนวนทั้งสิ้น 250 นาย

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ทหารกองประจำการโดยการสมัคร เนื่องจากประชากรมีจำนวนที่แน่นอน (finite population) จึงใช้สูตรของยามาเน่ (Yamane) (ธานีรินทร์ คิลป์จารุ, 2563) ในการคำนวณหาขนาดตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 154 ตัวอย่าง และทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยแบ่งเนื้อหา และโครงสร้างแบบสอบถามออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของทหารกองประจำการ ประกอบด้วย การศึกษาสูงสุดก่อนเข้ารับราชการทหาร สถานภาพสมรส อาชีพก่อนรับราชการทหาร รายได้ก่อนรับราชการทหาร และรายได้ต่อเดือนของบิดามารดา

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการจูงใจในการตัดสินใจสมัครเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการของหน่วยทหารแห่งหนึ่งในพื้นที่จังหวัดลพบุรี โดยคำถามมี 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความมีเกียรติและศักดิ์ศรี 2) ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ 3) ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ 4) ด้านความมั่นคง และ 5) ด้านความก้าวหน้า สำหรับลักษณะของแบบสอบถามเป็นลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) โดยแบ่งระดับการวัดออกเป็น 5 ระดับ ซึ่งแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .970

การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่ 1 คือ ปัจจัยส่วนบุคคลของทหารกองประจำการ ได้แก่ การศึกษาสูงสุดก่อนเข้ารับราชการทหาร สถานภาพสมรส อาชีพก่อนรับราชการทหาร รายได้ก่อนรับราชการทหาร และรายได้ต่อเดือนของบิดามารดา โดยแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่ 2 คือ การจูงใจในการตัดสินใจสมัครเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการของหน่วยทหารแห่งหนึ่งในพื้นที่จังหวัดลพบุรี โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่ 3 คือ เปรียบเทียบการจูงใจในการตัดสินใจสมัครเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการของหน่วยทหารแห่งหนึ่งในพื้นที่จังหวัดลพบุรี โดยใช้การวิเคราะห์ตามการประเมินทางเดียว (one-way ANOVA) โดยการทดสอบค่าเอฟ (F-test) สำหรับตัวแปรตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป เมื่อพบนัยสำคัญทางสถิติค่าการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยการทดสอบด้วยค่าของฟิชเชอร์ (Fisher's Least-Significant Difference : LSD)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การจูงใจในการตัดสินใจสมัครเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการของหน่วยทหารแห่งหนึ่งในพื้นที่จังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ทหารกองประจำการส่วนใหญ่มีการศึกษาสูงสุดก่อนเข้ารับราชการทหารในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 27.30 มีสถานภาพโสด จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 85.70 ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปก่อนรับราชการทหาร จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 44.80 มีรายได้ก่อนรับราชการทหาร สูงกว่า 6,000 บาท จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 57.10 และรายได้ต่อเดือนของบิดามารดา 10,000-20,000 บาท จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 44.20

2. การจูงใจในการตัดสินใจสมัครเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการของหน่วยทหารแห่งหนึ่งในพื้นที่จังหวัดลพบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านความมีเกียรติและศักดิ์ศรี ด้านความก้าวหน้า ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ด้านความมั่นคง และด้านเงินเดือนและสวัสดิการ ดังตาราง 1

ตาราง 1 ระดับการจูงใจในการตัดสินใจสมัครเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการของหน่วยทหารแห่งหนึ่งในพื้นที่จังหวัดลพบุรี ในภาพรวม

การจูงใจในการตัดสินใจสมัครเข้ารับราชการ	ระดับการจูงใจ			
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. ด้านความมีเกียรติและศักดิ์ศรี	3.99	0.883	มาก	1
2. ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ	3.92	0.892	มาก	3
3. ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ	3.53	0.923	มาก	5
4. ด้านความมั่นคง	3.85	0.903	มาก	4
5. ด้านความก้าวหน้า	3.93	0.872	มาก	2
ภาพรวม	3.84	0.791	มาก	

3. การเปรียบเทียบการจูงใจในการตัดสินใจสมัครเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการของหน่วยทหารแห่งหนึ่งในพื้นที่จังหวัดลพบุรี พบว่า ทหารกองประจำการที่มีศึกษาสูงสุดก่อนเข้ารับราชการทหาร รายได้ก่อนรับราชการทหาร รายได้ต่อเดือนของบิดามารดาต่างกัน มีการจูงใจในการตัดสินใจสมัครเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนทหารกองประจำการที่มีสถานภาพสมรส และอาชีพก่อนรับราชการทหารต่างกัน มีการจูงใจในการตัดสินใจสมัครเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการ ไม่แตกต่างกัน ดังตาราง 2

ตาราง 2 การเปรียบเทียบการจูงใจในการตัดสินใจสมัครเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการของหน่วยทหารแห่งหนึ่งในพื้นที่จังหวัดลพบุรี

ปัจจัยส่วนบุคคลของทหารกองประจำการ	F	p	แปลผล	การทดสอบสมมติฐาน
1. การศึกษาสูงสุดก่อนเข้ารับราชการทหาร	3.800**	.006	แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05	ไม่สอดคล้อง
2. สถานภาพสมรส	2.662	.073	ไม่แตกต่าง	สอดคล้อง
3. อาชีพก่อนรับราชการทหาร	0.490	.784	ไม่แตกต่าง	สอดคล้อง
4. รายได้ก่อนรับราชการทหาร	11.954**	.000	แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05	ไม่สอดคล้อง
5. รายได้ต่อเดือนของบิดามารดา	4.742**	.003	แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05	ไม่สอดคล้อง

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การจูงใจในการตัดสินใจสมัครเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการของหน่วยทหารแห่งหนึ่งในพื้นที่จังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนี้

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า การจูงใจในการตัดสินใจสมัครเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการของหน่วยทหารแห่งหนึ่งในพื้นที่จังหวัดลพบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยทหารกองประจำการมีความเห็นว่าทหารเป็นสถาบันที่มีเกียรติและศักดิ์ศรี การเป็นทหารทำให้ได้รู้ถึงความสำคัญของตนเอง การเป็นทหารได้รับสิทธิและมีสวัสดิการที่ดี เช่น เครื่องแต่งกาย เครื่องใช้ประจำตัว การได้รับการรักษาพยาบาลฟรี การสมัครเป็นทหารช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันเข้าทำงานหลังปลดประจำการ และอาชีพทหารมีความมั่นคง ถ้าเป็นไปได้อาจได้รับราชการต่อไป สอดคล้องกับกองการสวัสดิ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน (2566) ที่กล่าวถึงสิทธิประโยชน์ของทหารกองประจำการที่มีมากมาย อาทิ การสมัครรับราชการทหารกองประจำการต่อ สามารถขอลาศึกษาต่อ มีเงินเดือนและสวัสดิการมากมาย เช่น เบี้ยเลี้ยง เครื่องแต่งกาย การรักษาพยาบาล ตลอดจนมีโอกาสในการเข้ารับราชการต่อมากขึ้น และสอดคล้องกับผลการวิจัยของธาวิน เมืองพุทธ (2561) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการ หน่วยมณฑลทหารบกที่ 24 ค่ายประจักษ์ศิลปาคม อำเภอเมือง จังหวัดอุตรธานี พบว่า จากการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อ

แรงจูงใจในการเข้ารับราชการเป็นทหาร คือปัจจัยด้านค่าตอบแทน ปัจจัยด้านความมีเกียรติมีศักดิ์ศรี ปัจจัยด้านความเจริญก้าวหน้า และปัจจัยด้านแนวทางการประกอบอาชีพ

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เปรียบเทียบการจูงใจในการตัดสินใจสมัครเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการของหน่วยทหารแห่งหนึ่งในพื้นที่จังหวัดลพบุรี พบว่า

1. การจูงใจในการตัดสินใจสมัครเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการของหน่วยทหารแห่งหนึ่งในพื้นที่จังหวัดลพบุรี จำแนกตามศึกษาสูงสุดก่อนเข้ารับราชการทหาร ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะความแตกต่างกันของระดับการศึกษา ก่อนเข้ารับราชการทหาร อาจทำให้โอกาสในการเข้ารับการศึกษาแตกต่างกัน เช่น ผู้ที่ไม่จบชั้นประถมศึกษา มีการจูงใจสูงกว่าระดับการศึกษาอื่นๆ อาจเป็นเพราะทหารที่สมัครเข้ารับราชการมีจุดมุ่งหมายที่จะหาโอกาสในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น โดยเข้าศึกษาระหว่างที่ตนเองรับราชการทหารกองประจำการ อีกทั้งการมีโอกาสได้รับการฝึกวิชาชีพและนำไปใช้เมื่อปลดประจำการด้วย สอดคล้องกับกองการสวัสดิ หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน (2566) ที่ระบุว่า ทหารกองประจำการที่มีคุณสมบัติตามที่ทางราชการกำหนด จะได้รับสิทธิพิเศษในการสอบคัดเลือกเพื่อเข้ารับการศึกษาในโรงเรียนทหาร ตามหลักเกณฑ์ที่ทางราชการกำหนด ดังนี้ 1) แผนกทหารบก ผู้ที่สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่า และมีอายุไม่เกิน 24 ปีบริบูรณ์ มีสิทธิสมัครสอบคัดเลือกเป็นนักเรียนนายสิบทหารบก ได้ถึงร้อยละ 40 ของจำนวนที่นั่งศึกษา นอกจากนี้เมื่อสอบเข้าเป็นนักเรียนนายสิบ ได้แล้ว หากมีผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดีเยี่ยม จะมีสิทธิได้รับการคัดเลือกเข้าเป็นนักเรียนเตรียมทหารตามจำนวนที่กองทัพบกจัดสรร 2) แผนกทหารเรือ จะได้รับคะแนนเพิ่มพิเศษในการสอบเข้าเป็นนักเรียนจ่าทหารเรือ กล่าวคือ ถ้าผ่านการเป็นทหารกองประจำการ 6 เดือน 1 ปี หรือ 2 ปี ให้ได้คะแนนเพิ่มร้อยละ 2, 3 หรือ 4 ตามลำดับ และ 3) แผนกทหารอากาศ มีสิทธิสมัครเข้ารับราชการเป็นนายทหารประทวน ในเหล่าอากาศโยธิน และเหล่าสารวัตร (ตามคุณสมบัติที่ ทอ.กำหนด)

2. การจูงใจในการตัดสินใจสมัครเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการของหน่วยทหารแห่งหนึ่งในพื้นที่จังหวัดลพบุรี จำแนกตามสถานภาพสมรส ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ สิทธิประโยชน์ที่ทหารกองประจำการจะได้รับในปัจจุบันมีค่อนข้างมาก ทั้งโอกาสในการศึกษาต่อ การฝึกอาชีพ การเป็นทหารสามารถช่วยเหลือครอบครัวให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้น อีกทั้งยังเพิ่มโอกาสในการเข้ารับราชการทหารต่อ การประกอบอาชีพอื่นๆ หรือสมัครงานหลังปลดประจำการด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของกิตติวุฒิ ธรรมมโนวานิช (2561) ได้ศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกอาชีพของผู้ที่จบโครงการที่ซ ฟอร์ ไทยแลนด์ ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มปัจจัยด้านประชากรศาสตร์

ที่แตกต่างกันของผู้ที่จบโครงการที่ช พอร์ ไทยแลนด์ ไม่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาของผู้ที่จบโครงการที่ช พอร์ ไทยแลนด์

3. การสนใจในการตัดสินใจสมัครเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการของหน่วยทหารแห่งหนึ่งในพื้นที่จังหวัดลพบุรี จำแนกตามอาชีพก่อนเข้ารับราชการทหาร ในภาพรวม ไม่แตกต่างกันที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ส่วนมากทุกอาชีพให้ความสำคัญกับการเป็นทหารเพราะ อาชีพทหารเป็นอาชีพที่มีเกียรติการเป็นทหารทำให้ตนเองและครอบครัวมีความภาคภูมิใจ เป็นการฝึกระเบียบ วินัย ทำให้ชีวิตดำเนินไปอย่างมีเป้าหมาย ห่างไกลจากปัญหาเสพติด อีกทั้งการเป็นทหารกองประจำการจะมีโอกาสและสิทธิพิเศษในการสอบเข้าศึกษาในสถาบันหลักของทหาร และรับราชการทหารต่อไปได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของกิตติวุฒิ ธรรมมนโนวานิช (2561) ได้ศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่ออาชีพของผู้ที่จบโครงการที่ช พอร์ ไทยแลนด์ ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันของผู้ที่จบโครงการที่ช พอร์ ไทยแลนด์ ไม่ส่งผลกระทบต่ออาชีพของผู้ที่จบโครงการ ที่ช พอร์ ไทยแลนด์

4. การสนใจในการตัดสินใจสมัครเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการของหน่วยทหารแห่งหนึ่งในพื้นที่จังหวัดลพบุรี จำแนกตามรายได้ก่อนเข้ารับราชการทหาร ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยพบว่า กลุ่มที่มีรายได้สูงกว่า 6,000 บาท มีการสนใจสูงในระดับสูงกว่ากลุ่มรายได้อื่นๆ อาจเป็นเพราะกลุ่มรายได้สูงกว่า 6,000 บาท อาจมองโอกาสก้าวหน้าในอาชีพทหารมากกว่ากลุ่มอื่นๆ เพราะการสมัครเป็นทหารกองประจำการสามารถส่งเสริมโอกาสความเจริญก้าวหน้าในการรับราชการในตำแหน่งที่สูงขึ้น หรือมีการส่งเสริมให้มีโอกาสเจริญก้าวหน้าเพื่อสามารถยึดเป็นอาชีพในอนาคตได้ โดยเพิ่มโควตาในการเข้าศึกษาในโรงเรียนนายสิบทหารบกมากขึ้น โดยมีได้ยึดถือในส่วนของเงินเดือนและสวัสดิการเพียงอย่างเดียว สอดคล้องกับ กองการสวัสดิหน่วยบัญชาการรักษาดินแดน (2566) ที่ระบุว่า ทหารกองประจำการ เมื่อเข้ารับราชการทหารกองประจำการจนครบกำหนดปลดแล้ว เมื่อมีความประสงค์ที่จะสมัครเข้ารับราชการทหารกองประจำการต่อทางราชการกำหนดให้สามารถเข้ารับราชการต่อได้จนมีอายุครบ 25 ปีบริบูรณ์ โดยจะได้รับสิทธิพิเศษในการสอบคัดเลือกเพื่อเข้ารับการศึกษาในโรงเรียนทหาร ตามหลักเกณฑ์ที่ทางราชการกำหนด

5. การสนใจในการตัดสินใจสมัครเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการของหน่วยทหารแห่งหนึ่งในพื้นที่จังหวัดลพบุรี จำแนกตามรายได้ต่อเดือนของบิดามารดา ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยพบว่า ทหารที่บิดามารดามีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท มีการสนใจสูงในระดับสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ อาจเป็นเพราะรายได้ของครอบครัวมีจำนวนน้อยทำให้การดำเนินชีวิตมีความยากลำบาก การสมัครเข้ารับราชการจึงเป็นอีกหนึ่งช่องทางในการแบ่งเบาภาระของครอบครัว ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น เพียงพอในการดำเนินชีวิต และเป็นการลดรายจ่ายด้วย เนื่องจากการเป็นทหาร

ได้รับสิทธิและมีสวัสดิการมากมาย เช่น เครื่องแต่งกาย เครื่องใช้ประจำตัว การได้รับการรักษาพยาบาลฟรี เป็นต้น สอดคล้องกับรัฐพล ตริธนะ (2561) ที่กล่าวว่า ทหารกองเกินส่วนใหญ่ต้องการเงินเดือนและเบี้ยเลี้ยงในการช่วยเหลือค่าครองชีพ เพราะการรับราชการทหารนั้นจะได้รับเงินเดือนและเบี้ยเลี้ยง นอกจากนั้น ยังมีสวัสดิการต่างๆ เช่น การรักษาพยาบาล การโดยสารรถเครื่องราคา ซึ่งเป็นการช่วยลดค่าใช้จ่ายของครอบครัวอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า การจูงใจให้สมัครเป็นทหารกองประจำการมีผลต่อการตัดสินใจด้านเงินเดือนและสวัสดิการ มีเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น ส่วนงานราชการที่เกี่ยวข้องควรมีการปรับปรุงแก้ไขเรื่องเบี้ยเลี้ยง เงินเดือนให้สูงขึ้นเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ สามารถดำรงชีพได้สมบูรณ์ไม่ขาดสนเพิ่มเงินรายได้ให้สูงขึ้นเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจปัจจุบัน ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดีของกำลังพล

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาความคิดเห็นของทหารกองประจำการต่อการเข้ารับราชการทหาร โดยเปรียบเทียบทหารที่สมัครใจ และทหารที่จับใบแดงเข้ามา เพื่อให้ได้แนวความคิดมาเปรียบเทียบและพัฒนาการสร้างแรงจูงใจต่อไป

2) ควรศึกษาการจูงใจในการตัดสินใจสมัครเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการของทหารทั้งจังหวัด เพื่อให้ครอบคลุมกลุ่มประชากรที่มากขึ้น ทำให้ได้แนวความคิดที่หลากหลายสามารถนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กองการสัสดี หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน. (2566). *สิทธิประโยชน์ของทหารกองประจำการ*.

สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2566, จาก <https://sassadee.rta.mi.th/>.

กิตติวุฒิ ธรรมมโนวานิช. (2561). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกอาชีพของผู้ที่จบโครงการที่ช พอร์ ไทยแลนด์*. การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ไทยโพสต์ออนไลน์. (2566). *ทบ. โชว์ผลสำเร็จ ยอดสมัครเป็นทหาร 35,617 นาย จัดข้อมูล 3 ปีหลังสมัครใจเพิ่มขึ้น*. สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2566, จาก <https://www.thaipost.net/general-news/364477/>.

ธานีรินทร์ ศิลป์จารุ. (2563). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS*. กรุงเทพฯ: บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.

- ธาวิน เมืองพุทธ. (2561). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการ หน่วยมณฑลทหารบกที่ 24 ค่ายประจักษ์ศิลปาคม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี*.
วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- นิรันดร์ แพงโธสง. (2562). *มาตรการทางกฎหมายเพื่อส่งเสริมการรับราชการทหารกองประจำการ*.
การค้นคว้าอิสระปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายมหาชน.
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ยรรภพ ตนดี. (2561). *ปัญหาพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 : ศึกษาเฉพาะกรณีการ
เรียกคนเข้ากองประจำการ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- รัฐพล ตรีนนะ. (2561). *ปัจจัยแรงจูงใจทำให้ทหารกองเกินสมัครใจเข้าเป็นทหารกองประจำการของ
กรมทหารอากาศโยธินรักษาพระองค์ กองทัพอากาศ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- สมคิด บางโม. (2562). *องค์การและการจัดการ Organization and Management*. กรุงเทพฯ:บริษัทซี
เอ็ดยูเคชั่น จำกัด (มหาชน)
- อภิสิทธิ์ เนียมกล้า. (2565). *การพัฒนากฎหมายว่าด้วยรูปแบบการเกณฑ์ทหาร*. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

ผลกระทบจากพฤติกรรมการเล่นเกมออนไลน์
ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในจังหวัดปทุมธานี
The Impact of Undergraduate Students
Online Gaming Behavior in Pathum Thani

¹จักรา จุ้นคล้าย และ ²สมยศ อวเกียรติ

¹ Chakkra Junklai and ² Somyos Awakiat

^{1,2} คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนครกรุงเทพ

^{1,2} Faculty of Business Administration North Bangkok University

¹Corresponding Author E-mail: chakkra.jun@northbkk.ac.th

Received August 31, 2023; Revised September 23, 2023; Accepted November 30, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมการเล่นเกมออนไลน์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในจังหวัดปทุมธานี 2) ศึกษาผลกระทบจากการเล่นเกมออนไลน์ของนักศึกษา 3) เปรียบเทียบความแตกต่างด้านประชากรศาสตร์กับผลกระทบจากการเล่นเกมออนไลน์ของนักศึกษา และ 4) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมการเล่นเกมออนไลน์กับผลกระทบจากการเล่นเกมออนไลน์ของนักศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยที่อยู่ในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 400 คน จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การทดสอบค่าเฉลี่ย 2 กลุ่มที่เป็นอิสระกัน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้เวลาในการเล่นเกม 2-3 ชั่วโมงต่อครั้ง ในช่วงเวลา 20.01 – 24.00 น. เลือกเล่นเกมประเภทแอคชั่นกับเพื่อน เพื่อความสนุกสนานและความบันเทิง โดยผลกระทบด้านสุขภาพมีผลมากที่สุด และด้านการเงินมีผลน้อยที่สุด ซึ่งผลกระทบจากการเล่นเกมออนไลน์มีความแตกต่างกันตามลักษณะด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ อายุ ชั้นปีที่กำลังศึกษา สถานที่พัก รายได้ต่อเดือน และเกรดเฉลี่ยสะสม อีกทั้งผลกระทบจากการเล่นเกมออนไลน์ยังมีความแตกต่างกันตามพฤติกรรมการเล่นเกมออนไลน์ ได้แก่ ระยะเวลาในการเล่น เกม จำนวนครั้งในการเล่นเกมนายใน 1 สัปดาห์ ช่วงเวลาที่เล่นเกม สถานที่ในการเล่น เกม ค่าใช้จ่ายในการเล่น เกม บุคคลที่ร่วมเล่นเกม ประเภทของเกม ที่เล่น และวัตถุประสงค์ในการเล่น

คำสำคัญ: เกมออนไลน์; ผลกระทบจากการเล่นเกม; พฤติกรรมของผู้เล่นเกม

Abstract

The purposes of this research were as follow: (1) to study the online gaming behaviors of undergraduate students in Pathum Thani. (2) to study the online gaming impacts of them (3) to compare the differences between the demographic characteristics and online gaming impacts and (4) to compare the differences between

the online gaming behaviors and online gaming impacts. The samples consisted of 400 students in Pathum Thani. The analysis included descriptive statistics as followed frequency, percentage, mean and standard deviation. The inferential statistics as followed Independent samples t-test and One-Way ANOVA. The research results were found that The most students spent their time playing games for 2-3 hours. They played between 8:01 PM and 12:00 AM. They chosen to play action games with their friends for fun and entertainment. The health effects were the most influential and the least was finance. The analysis of differences of online gaming impacts separated according to the demographic characteristics found that there were the age, the year of study, the rest, the income and the grade point average. The analysis of differences of online gaming impacts separated according to the online gaming behaviors found that there were the playing year, the number of time per week, the playing time, the place, the expense, the players, the kind of games and the objectives.

Keywords: Online Game; Gaming Impact; Gamer Behavior

บทนำ

ในปัจจุบันหากจะกล่าวถึงการใช้จ่ายของเทคโนโลยีในชีวิตประจำวันนั้น แทบจะกล่าวได้ว่ามนุษย์ทุกคนและทุกวัยต่างจะต้องมีความเกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับการใช้เทคโนโลยีอยู่ตลอดเวลา เทคโนโลยีประเภทหนึ่งซึ่งช่วยสร้างความเพลิดเพลินหรือความบันเทิงให้แก่มนุษย์ หรืออาจเปรียบได้กับเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้มนุษย์สามารถพักผ่อนหย่อนใจ หรือลดความเหนื่อยล้าจากการทำงานได้ดียิ่งขึ้น ได้แก่ การชมโทรทัศน์ ฟังเพลงจากเครื่องเล่น ฟังวิทยุ เล่นเกม และเล่นอินเทอร์เน็ต เป็นต้น จึงกล่าวได้ว่าการใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวันเพื่อความเพลิดเพลินนั้น ก็เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์อีกประการหนึ่งด้วย ซึ่งรูปแบบการสร้างความบันเทิงและความสนุกสนานในปัจจุบัน ทำให้ผู้ที่ไม่รู้จักกันสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันได้ง่ายขึ้น ด้วยลักษณะของเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่ช่วยให้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนสองคนขึ้นไปสามารถติดต่อสื่อสารกันได้เป็นอย่างดี (เกศราภรณ์ เพ็ญงาม, 2560) การติดต่อสื่อสารกันทางอินเทอร์เน็ต ถือเป็นสารสนเทศที่เปิดโอกาสให้ผู้คนติดต่อสื่อสารกันอย่างไร้พรมแดน ซึ่งนอกจากจะมีประโยชน์ในด้านธุรกิจ และการศึกษาแล้ว อินเทอร์เน็ตยังถูกนำมาใช้เพื่อสร้างความบันเทิง ซึ่งความบันเทิงรูปแบบหนึ่งที่ได้รับคามนิยมในปัจจุบันเป็นอย่างมาก คือ เกมออนไลน์

เกมออนไลน์ เป็นสื่อชนิดหนึ่งที่นิยมเล่นกันมากในหมู่วัยรุ่น โดยในอดีตนั้นมักอยู่ในรูปแบบตู้เกม แต่ในปัจจุบันเกมสคอมพิวเตอร์ และเกมที่เล่นผ่านโทรศัพท์มือถือได้รับความนิยม รวมถึงมีร้านบริการมากขึ้น (อำไพ อุทัย, 2560) ซึ่งถึงแม้ว่าจะเป็นเพียงแคเกม แต่ในปัจจุบันได้พัฒนาไปจนถึงการประกอบอาชีพผู้เล่นเกม หรือนักกีฬา e-sport ที่เล่นเกมแบบมืออาชีพมีรายได้ประจำแบบนักกีฬาฟุตบอลของสโมสรหรือนักกีฬาทีมชาติ นอกจากนี้ ยังเป็นแรงบันดาลใจให้เรียนต่อเป็นนักออกแบบเกม นักออกแบบกราฟิกหรือเป็นดีวีเตอร์ด้านเกมที่สอนคนอื่น ๆ ผ่านช่องทางออนไลน์ ซึ่งถือว่าเป็นรายได้ที่มีโอกาสได้รับมากกว่าการทำงานประจำ เกมออนไลน์ส่วนใหญ่มักใช้ภาษาอังกฤษ ภาษาจีนหรือภาษาญี่ปุ่นเป็นบทบรรยาย

หรือสนทนาระหว่างผู้เล่น ผู้ที่ชอบเล่นเกมจึงได้เรียนรู้การใช้ภาษาต่างๆ ไปในตัว ส่งผลให้กลายเป็นผู้มี
ความสามารถในการฟังพูดอ่านเขียนได้หลายภาษาไปโดยปริยาย นอกจากนี้มีนักเล่นเกมหลายคนที่รู้จัก
เพื่อนในต่างประเทศหรือทำช่องยูทูปเบอร์กับชาวต่างชาติอื่นเนื่องมาจากความชอบในเรื่องเกมส์เหมือนกัน
ทำให้เกิดมิตรภาพข้ามพรมแดนและยังเป็นแหล่งช่องทางสร้างรายได้เสริมร่วมกัน เช่น การเปิดร้านขาย
อุปกรณ์เกมนำเข้าที่เป็นเครือข่ายร่วมกันทำให้ได้อาชีพเสริมและรู้จักเพื่อนในวงการเกมที่กว้างขึ้น

ถึงแม้ว่าเกมออนไลน์จะเป็นสิ่งบันเทิงเพื่อสร้างความสนุกสนาน ก็อาจส่งผลกระทบต่อการใช้
ชีวิตประจำวันของมนุษย์ได้ โดยเฉพาะในวัยเด็กและวัยรุ่นที่ในปัจจุบันนี้ต่างพากันติดเกมจนส่งผลกระทบต่อ
การเรียน รวมทั้งเกิดปัญหาสังคมเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากเด็กได้เลียนแบบพฤติกรรมในเกมที่ตนเล่น
เช่น การลักทรัพย์ และการทำอนาจาร เป็นต้น พฤติกรรมการติดเกมของวัยรุ่นเป็นปัญหาที่สำคัญ
ของสังคมไทย โดยพฤติกรรมการติดเกมนั้น มีความคล้ายคลึงกับผู้ติดสารเสพติด และผู้ติดการพนัน
คือ เมื่อได้รับชัยชนะจากการเล่นเกมจะมีความพึงพอใจ จนรู้สึกว่าจะต้องเอาชนะเพิ่มขึ้นอีก รวมถึงการใช้ระยะ
เวลานานไปกับการเล่นเกม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันที่มักมีเรื่องการพนันเข้ามาแอบแฝงกับเกม
หรืออาจเรียกได้ว่าเป็นเกมการพนันออนไลน์ (เจตพล จิตต์วิบูลย์, 2563) นอกจากนี้ยังพบว่า วัยรุ่นไทย
มีแนวโน้มใช้อินเทอร์เน็ตในการเล่นเกมนมากขึ้น รวมถึงการเพิ่มขึ้นของจำนวนของเกมออนไลน์ที่มีให้เล่น
ได้เป็นจำนวนมาก ปัญหาการติดเกมจึงเป็นปัญหาที่ผู้ปกครองต้องช่วยสอดส่องดูแลบุตรหลาน
ซึ่งอาจนำไปสู่ปัญหาพฤติกรรมการเล่นแบบและก่อให้เกิดการกระทำผิดกฎหมาย (จารีศรี กุลศิริปัญญา, 2558)
อีกทั้งปัญหาการติดเกมของวัยรุ่น นำไปสู่การลักขโมยเพื่อนำเงินมาเล่นเกม รวมถึงสภาพของร้านเกม
ที่อาจกลายเป็นแหล่งมั่วสุมจนกลายเป็นสาเหตุที่สำคัญของการหนีเรียน (พิมลพรรณ บุญยะเสนา
และสุชุม พันธุ์ณรงค์, 2554)

นักศึกษาระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 18-22 ปี ถือว่าเป็นช่วงอายุที่อยู่ในวัยเรียน
นักศึกษาบางคนได้รับการสนับสนุนด้านการเงินจากผู้ปกครอง รวมถึงการมีอุปกรณ์ต่างๆ เช่น
โทรศัพท์มือถือ และคอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นอุปกรณ์สำคัญที่ใช้ในการเล่นเกมนออนไลน์ กลุ่มนักศึกษา
ระดับปริญญาตรีจึงกลายเป็นกลุ่มเสี่ยงที่อาจได้รับอิทธิพลที่ส่งผลในทางลบต่อพฤติกรรม ผู้วิจัยเล็งเห็นถึง
ความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงสนใจที่จะศึกษาเรื่อง ผลกระทบจากพฤติกรรมการเล่นเกมนออนไลน์
ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในจังหวัดปทุมธานี เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาการติดเกม
รวมถึงพฤติกรรมที่อาจก่อให้เกิดปัญหาแก่ทั้งนักศึกษา ครอบครัว และสังคมได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเล่นเกมออนไลน์ของนักศึกษา
2. เพื่อศึกษาผลกระทบจากการเล่นเกมออนไลน์ของนักศึกษา

3. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างลักษณะด้านประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง กับผลกระทบจากการเล่นเกมออนไลน์ของนักศึกษา

4. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมการเล่นเกมออนไลน์กับผลกระทบจากการเล่นเกมออนไลน์ของนักศึกษา

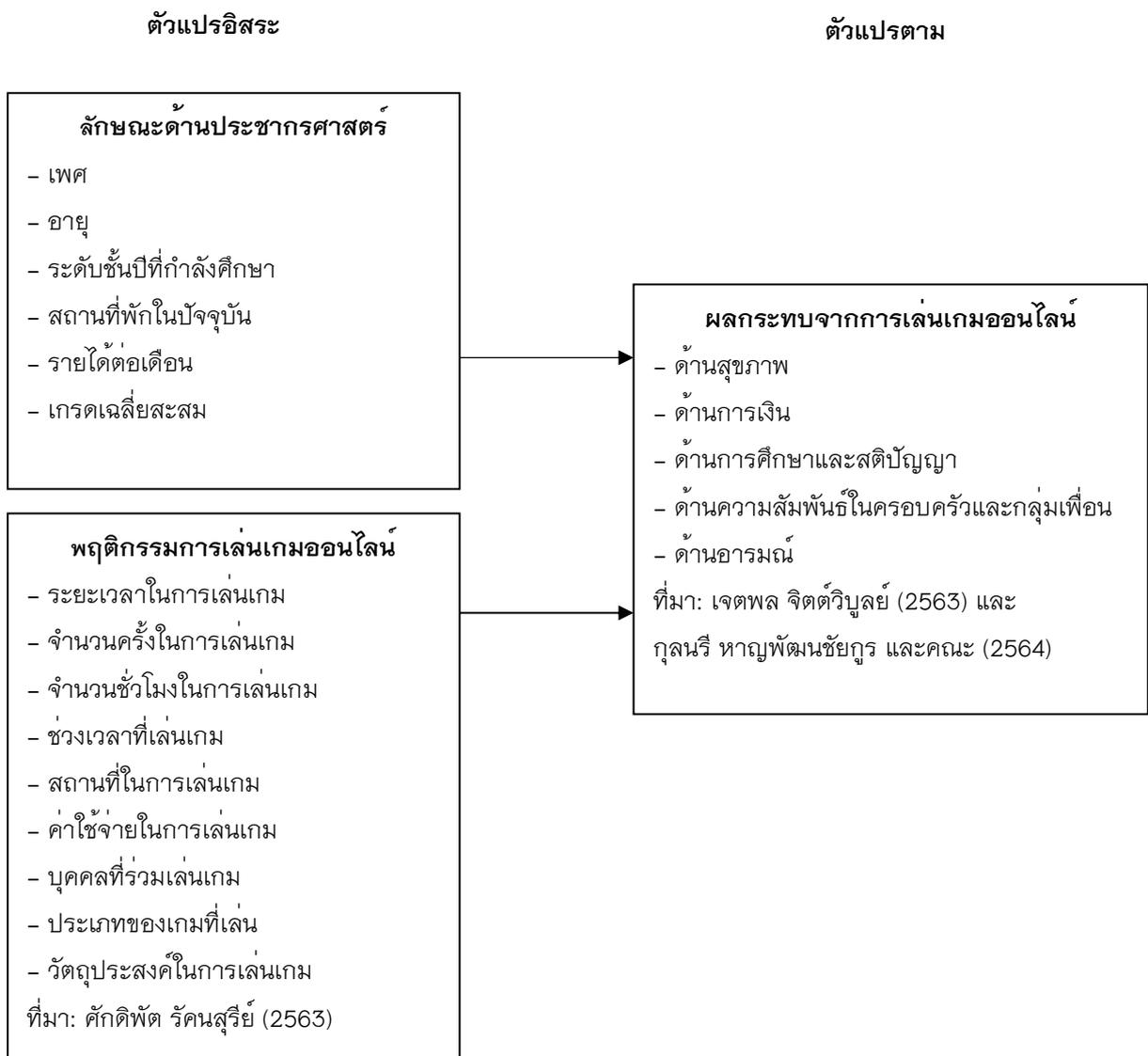
กรอบแนวคิดการวิจัย

เกมออนไลน์ คือ เกมที่เป็นลักษณะที่มีผู้เล่นหลายคน อาจใช้คอมพิวเตอร์ในการเล่น สมาร์ทโฟน หรือแท็บเล็ต โดยเชื่อมต่อผ่านระบบอินเทอร์เน็ต โดยที่จะมีตัวละครเล่นแทนตัวผู้เล่น มีการพูดคุยกันในเกม สร้างสังคมช่วยกันต่อสู้ เก็บประสบการณ์ สร้างสังคมออนไลน์ ในเกมสามารถสร้างห้องขึ้นมาเพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยน มีการส่งข้อความถึงกันได้ในเกม เหมือนอยู่ในโลกเดียวกัน โดยเอกพันธ์ นามสมบุรณ์ และ พิทักษ์ ดีกสุอินทร์ (2562) ได้อธิบายว่า การสร้างวิดีโอเกม รวมไปถึงจนถึงเกมออนไลน์ในปัจจุบันนั้น เน้นการพัฒนาเกมในรูปแบบของสามมิติ โดยเน้นการออกแบบฉาก ท่าทางของตัวละคร ให้มีลักษณะที่โดดเด่น ดึงดูดผู้เล่น ให้ความผ่อนคลาย ไม่ดูจริงจังมากเกินไป ซึ่งจะช่วยให้ผู้เล่นรู้สึกมีส่วนร่วมไปกับเกมดังกล่าว ถือเป็นจุดขายสำคัญที่ทำให้เกมปัจจุบันยังคงได้รับความนิยม กิติคุณ รัสแกม (2562) ได้อธิบายว่า เกมออนไลน์ เป็นซอฟต์แวร์คอมพิวเตอร์ที่สามารถเล่นได้ผ่านเครือข่าย โดยผู้สร้างเกม จะพยายามจำลองเกมให้เหมือนกับโลกจริง เพื่อให้ผู้เล่นได้สามารถแก้ไขปัญหา ซึ่งแต่ละเกมจะมีกฎเกณฑ์ และเป้าหมายแตกต่างกันออกไป สามารถแบ่งประเภทของเกม ได้แก่ เกมแอคชั่น เกมเล่นตามบทบาท เกมผจญภัย เกมวางแผน เกมกีฬา เกมต่อสู้ และเกมดนตรี เป็นต้น

ในด้านของผลกระทบจากการเล่นเกม กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2562) ได้ให้ความเห็นว่า โรคติดเกม มีลักษณะของอาการที่เสพติดการเล่นเกมจนควบคุมไม่ได้ คนเหล่านี้นับว่าเป็นผู้ป่วยที่มีความผิดปกติ พวกเขาเสียกึ่งที่จะเล่นเกมเป็นครั้งแรกเมื่อตื่นนอนแล้วเล่นลากยาวไปจนกระทั่งเข้านอนแบบไม่สนใจที่จะทำกิจวัตรประจำวัน หรือกิจกรรมอย่างอื่น จนเป็นเหตุให้เกิดผลเสียและส่งผลกระทบต่อความรับผิดชอบในหน้าที่ต่างๆ ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งเมื่อประมาณกลางปี ค.ศ. 2018 ที่ผ่านมานี้ องค์การอนามัยโลก (WHO) ได้มีมติบรรจุให้อาการผิดปกติในการเล่นเกมนาน หรือการติดเกม ลงไปในคู่มือการวินิจฉัยโรคฉบับที่ 11 อย่างเป็นทางการ (International Classification of Diseases 11th revision หรือ ICD-11) ในหมวดหมู่ความผิดปกติทางจิต กลุ่มการติดสารเสพติดและการเสพติดพฤติกรรม โดยการติดเกมนี้จะมีอาการคล้ายกับการติดสุรา สารเสพติด หรือการพนัน ทั้งนี้มีรายละเอียดข้อมูลการวินิจฉัยว่า การเล่นเกมจนเข้าขั้นเจ็บป่วยนั้น จะต้องมีการเล่นเกมผิดปกติ จนส่งผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตประจำวัน นั่นคือ มีพฤติกรรมการเล่นมากเกินไปจนขาดการติดต่อกับครอบครัว เพื่อน สังคม โดยเล่นต่อเนื่องเป็นเวลานานอย่างน้อย 12 เดือน สอดคล้องกับข้อมูลจากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (2565) ได้เปิดเผยข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวกับเด็กติดเกมและมีพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงพุ่งในช่วงสถานการณ์โควิด

ว่าในการสำรวจพฤติกรรมการใช้สื่อและเกมในเด็กและเยาวชน ในช่วงสถานการณ์การโควิด19 ซึ่งมีวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปแบบ (New normal) เด็กถูกจำกัดอยู่กับบ้าน ไม่สามารถมีกิจกรรมนอกบ้าน และที่สำคัญการเรียนออนไลน์ อาจส่งผลให้เด็กคลุกคลีกับเกมออนไลน์มากขึ้น รวมถึงการศึกษา พฤติกรรมและการทำหน้าที่ครอบครัวในช่วงสถานการณ์การระบาดโควิด ผลวิจัยพบว่าเด็กจะมีพฤติกรรมการอยู่หน้าจอที่มากขึ้น มีความสัมพันธ์กับการเสพติดเกม และพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงในเด็กกลุ่มที่ครอบครัวมีการทำหน้าที่ไม่เหมาะสม ซึ่งสถาบันครอบครัวจะต้องเข้ามามีบทบาทในการเฝ้าระวังดูแล บุตรหลานของตัวเองก่อนที่จะกลายเป็นปัญหาทางสังคม

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัย และการทบทวนวรรณกรรมสามารถนำเสนอกรอบแนวคิด การวิจัยได้ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยที่อยู่ในจังหวัดปทุมธานี อย่างไรก็ตามเนื่องจากประชากรมีขนาดใหญ่ ทำให้ไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่ชัด การกำหนดกลุ่มตัวอย่างจึงใช้การคำนวณสูตรไม่ทราบขนาดประชากรของคอคแรน (Cochran, 1977) โดยที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับให้เกิดขึ้นได้ร้อยละ 5 และสัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร เท่ากับ 0.5 จากการคำนวณทำให้ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 384 คน อย่างไรก็ตามเพื่อความแม่นยำในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงได้ทำการกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจำนวน 400 คน ขอบเขตด้านระยะเวลา การวิจัยในครั้งนี้ ใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งสิ้น 90 วัน นับตั้งแต่ 1 มกราคม ถึง 31 มีนาคม 2566 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามโดยตัวแปรอิสระ ได้แก่ ลักษณะด้านประชากรศาสตร์ และพฤติกรรมการเล่นเกมออนไลน์ ได้ใช้ข้อคำถามที่มีมาตรวัดแบบนามบัญญัติ และเรียงอันดับ ในส่วนของตัวแปรตามได้ใช้ข้อคำถามที่มีมาตรวัดแบบอัตราภาคชั้น ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตรประมาณค่า ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert Scale) การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีในจังหวัดปทุมธานีที่เล่นเกมออนไลน์ โดยให้นักศึกษาตอบแบบสอบถามผ่านทาง Google Forms และเก็บข้อมูลเอง ณ มหาวิทยาลัยต่างๆ ผ่านการสแกน QR code

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. วิเคราะห์พฤติกรรมการเล่นเกมออนไลน์ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ผลกระทบจากการเล่นเกมออนไลน์ ประกอบด้วย ด้านสุขภาพ ด้านการเงิน ด้านการศึกษาและสติปัญญา ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวและกลุ่มเพื่อน และด้านอารมณ์ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: S.D.)
3. วิเคราะห์เพื่อทดสอบความแตกต่างของผลกระทบจากการเล่นเกมออนไลน์ แยกตามลักษณะด้านประชากรศาสตร์ และแยกตามพฤติกรรมการเล่นเกมออนไลน์ โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน ซึ่งใช้วิธีการวิเคราะห์ Independent samples t-test และวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One-Way ANOVA โดยใช้ค่าสถิติ F และ t

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการเล่นเกมออนไลน์ ผู้วิจัยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) มีรายละเอียด ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมการเล่นเกมออนไลน์

(n=400)

คุณลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ	คุณลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
ระยะเวลาในการเล่นเกม			จำนวนชั่วโมงในการเล่นเกม		
น้อยกว่า 1 ปี	66	16.50	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ชั่วโมง	111	27.70
1 - 2 ปี	61	15.30	2 - 3 ชั่วโมง	165	41.30
3 - 4 ปี	88	22.00	4 - 5 ชั่วโมง	80	20.00
5 - 6 ปี	43	10.80	6 - 7 ชั่วโมง	25	6.30
7 ปี ขึ้นไป	142	35.40	8 ชั่วโมงขึ้นไป	19	4.70
จำนวนครั้งในการเล่นเกม			ช่วงเวลาที่เล่นเกม		
1 - 3 ครั้ง	103	25.80	00.01 - 04.00 น.	27	6.80
4 - 6 ครั้ง	79	19.80	04.01 - 08.00 น.	14	3.50
7 - 9 ครั้ง	81	20.30	08.01 - 12.00 น.	24	6.00
10 - 12 ครั้ง	62	15.40	12.01 - 16.00 น.	45	11.30
13 - 15 ครั้ง	22	5.40	16.01 - 20.00 น.	52	13.00
16 ครั้งขึ้นไป	53	13.30	20.01 - 24.00 น.	238	59.40
สถานที่ในการเล่นเกม			ค่าใช้จ่ายในการเล่นเกม		
บ้าน, หอพัก	345	86.30	น้อยกว่า 50 บาท	221	55.30
ในสถานศึกษา	32	8.00	51 - 100 บาท	52	13.00
ร้านอินเทอร์เน็ต/ร้านเกม	23	5.70	101 - 200 บาท	50	12.50
บุคคลที่ร่วมเล่นเกม			201 - 300 บาท	32	8.00
คนเดียว	142	35.50	301 - 400 บาท	6	1.50
เพื่อน	237	59.30	401 - 500 บาท	7	1.70
พี่น้อง	17	4.20	501 บาทขึ้นไป	32	8.00
ผู้ปกครอง	4	1.00	วัตถุประสงค์ในการเล่นเกม		
ประเภทของเกมที่ใช้เล่น			เพื่อการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ	52	13.00
เกมแอคชั่น / เกมต่อสู้	205	51.20	เพื่อหาเพื่อน	46	11.50
เกมผจญภัย / เกมวางแผน	137	34.30	เพื่ออยากเป็นผู้ชนะ	21	5.30
เกมเดิน	26	6.50	เพื่อความบันเทิง สนุกสนาน	270	67.50
เกมแข่งรถ / เกมกีฬา	32	8.00	เพื่อหารายได้	11	2.70

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้เล่นเกมออนไลน์ส่วนใหญ่เล่นเกมมาเป็นระยะเวลานาน 6 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 35.40 โดยจำนวนครั้งในการเล่นเกมออนไลน์ภายใน 1 สัปดาห์ ผู้เล่นเกมออนไลน์ 1-3 ครั้ง

มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 25.80 ในขณะที่ผู้เล่นที่เล่นเกมออนไลน์ 13-15 ครั้งมีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 5.40 ผู้เล่นเกมออนไลน์ที่ใช้เวลาเล่นเกมใน 1 ครั้ง โดยใช้เวลาเล่นเกม 2 – 3 ชั่วโมง มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.30 และผู้เล่นเกมออนไลน์ที่ใช้เวลาในการเล่น 8 ชั่วโมงขึ้นไป มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 4.70 ในด้านของช่วงเวลาในการเล่นออนไลน์ ผู้เล่นที่เล่นในเวลา 20.01 – 24.00 น. มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.40 และผู้เล่นที่เล่นในเวลา 04.01 – 08.00 น. มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.50 ผู้เล่นเกมออนไลน์ส่วนใหญ่เล่นเกมที่บ้าน ทอพัก มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 86.30 ในขณะที่ผู้เล่นเกมออนไลน์ที่เล่นเกมร้านอินเทอร์เน็ต/ร้านเกมออนไลน์ มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 5.70 โดยค่าใช้จ่ายในการเล่นออนไลน์ ผู้เล่นที่มีค่าใช้จ่ายในการเล่นต่อสัปดาห์น้อยกว่า 50 บาท มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.30 และผู้เล่นที่มีค่าใช้จ่ายในการเล่นต่อสัปดาห์ 301 – 400 บาท มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.50 ผู้เล่นเกมออนไลน์ส่วนใหญ่เล่นเกมกับเพื่อนมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.30 ในขณะที่เล่นเกมกับผู้ปกครอง มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.00 ในด้านของประเภทของเกมออนไลน์ ผู้เล่นเกมออนไลน์ที่เลือกเล่นเกมประเภทเกมแอคชั่น / เกมต่อสู้ มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.20 และผู้เล่นเกมออนไลน์ที่เลือกเล่นเกมเด่น มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 6.50 ในด้านของวัตถุประสงค์ในการเล่น ผู้เล่นเกมออนไลน์ที่เล่นเกมออนไลน์เพื่อความบันเทิงสนุกสนาน มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 67.50 ในขณะที่ผู้เล่นเกมออนไลน์ที่เล่นเกมออนไลน์เพื่อหารายได้ มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.70

วัตถุประสงค์ที่ 2 การวิเคราะห์ผลกระทบจากการเล่นเกมออนไลน์รายละเอียด ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลกระทบจากการเล่นเกมออนไลน์โดยรวม

(n=400)

ผลกระทบจากการเล่นเกมออนไลน์	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านสุขภาพ	3.39	1.016	ปานกลาง
2. ด้านการเงิน	2.42	1.252	น้อย
3. ด้านการศึกษาและสติปัญญา	2.99	1.004	ปานกลาง
4. ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวและกลุ่มเพื่อน	2.64	1.169	ปานกลาง
5. ด้านอารมณ์	2.96	1.028	ปานกลาง
รวม	2.88	.925	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 พบว่า ความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการเล่นเกมออนไลน์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.88 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ผลกระทบจากการเล่นเกมออนไลน์ในทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านการเงินอยู่ในระดับน้อย ซึ่งในด้านสุขภาพมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3.39 รองลงมา ได้แก่ ด้านการศึกษาและสติปัญญา มีค่าเฉลี่ย 2.99 ด้านอารมณ์มีค่าเฉลี่ย 2.96 และ

ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวและกลุ่มเพื่อนมีค่าเฉลี่ย 2.64 ตามลำดับ ในด้านการเงินมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 2.42

วัตถุประสงค์ที่ 3 การวิเคราะห์เพื่อทดสอบความแตกต่างของผลกระทบจากการเล่นเกมออนไลน์ แยกตามลักษณะด้านประชากรศาสตร์ของผู้เล่นเกมออนไลน์ มีรายละเอียด ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของผลกระทบจากการเล่นเกมออนไลน์ แยกตามลักษณะด้านประชากรศาสตร์ของผู้เล่นเกมออนไลน์

ลักษณะด้านประชากรศาสตร์	ด้านสุขภาพ	ด้านการเงิน	ด้านการศึกษา	ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว	ด้านอารมณ์	ผลกระทบในภาพรวม
1. เพศ	t=1.829 p= .177	t=2.681 p= .102	t= .271 p= .603	t= .358 p= .550	t= .015 p= .904	t= .799 p= .372
2. อายุ	F=7.694** p= .000	F=6.263** p= .000	F=4.979** p= .001	F=7.762** p= .000	F=5.549** p= .000	F=8.193** p= .000
3. ระดับชั้นปีที่กำลังศึกษา	F=4.485** p= .001	F=8.982** p= .000	F=5.366** p= .001	F=8.751** p= .000	F=7.920** p= .000	F=9.258** p= .000
4. สถานที่พักในปัจจุบัน	F=3.837** p= .005	F=3.566** p= .007	F=1.896 p= .110	F=4.871** p= .001	F=3.108* p= .015	F=2.845* p= .024
5. รายได้ต่อเดือน	F=4.367** p= .001	F=3.907** p= .002	F=2.721* p= .020	F=2.687* p= .015	F=2.431* p= .035	F=3.493** p= .004
6. เกรดเฉลี่ยสะสม	F=3.778** p= .005	F=17.574** p= .000	F=13.313** p= .000	F=16.875** p= .000	F=12.795** p= .000	F=17.823** p= .000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าเฉลี่ยของผลกระทบจากการเล่นเกมออนไลน์ทั้งในภาพรวม ด้านสุขภาพ ด้านการเงิน ด้านการศึกษาและสติปัญญา ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวและกลุ่มเพื่อน และด้านอารมณ์ มีความแตกต่างกันตามอายุ ระดับชั้นปีที่กำลังศึกษา รายได้ต่อเดือน และเกรดเฉลี่ยสะสมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีเพียงในด้านของสถานที่พักในปัจจุบันเท่านั้นที่ไม่พบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของผลกระทบจากการเล่นเกมออนไลน์ในด้านการศึกษาและสติปัญญา อย่างไรก็ตาม ไม่พบว่า ค่าเฉลี่ยของผลกระทบจากการเล่นเกมออนไลน์มีความแตกต่างกันตามเพศของผู้เล่น

วัตถุประสงค์ที่ 4 การวิเคราะห์เพื่อทดสอบความแตกต่างของผลกระทบจากการเล่นเกมออนไลน์ แยกตามพฤติกรรมการเล่นเกมออนไลน์ มีรายละเอียด ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของผลกระทบจากการเล่นเกมออนไลน์
แยกตามพฤติกรรมการเล่นเกมออนไลน์

พฤติกรรม การเล่นเกม ออนไลน์	ด้านสุขภาพ	ด้านการเงิน	ด้าน การศึกษา	ด้าน ความสัมพันธ์ ในครอบครัว	ด้าน อารมณ์	ผลกระทบ ในภาพรวม
1. ระยะเวลาใน การเล่นเกม	F=3.331* p= .011	F=4.928** p= .001	F=4.778** p= .001	F=6.598** p= .000	F=4.328** p= .002	F=6.335** p= .000
2. จำนวนครั้ง ในการเล่น	F=1.098 = .361	F=4.423** p= .001	F=1.689 p= .136	F=3.884** p= .002	F=4.362** p= .001	F=3.331** p= .006
3. จำนวน ชั่วโมงในการ เล่นเกม	F=4.103** p= .003	F=12.702** p= .000	F=5.163** p= .000	F=7.767** p= .000	F=8.739** p= .000	F=10.473** p= .000
4. ช่วงเวลาที่ เล่นเกม	F=5.066** p= .000	F=12.757** p= .000	F=11.274** p= .000	F=13.119** p= .000	F=13.164** p= .000	F=15.802** p= .000
5. สถานที่ใน การเล่นเกม	F=3.839* p= .022	F=23.968** p= .000	F=17.397** p= .000	F=20.477** p= .000	F=13.402** p= .000	F=21.607** p= .000
6. ค่าใช้จ่ายใน การเล่นเกม	F=3.993** p= .001	F=25.378** p= .000	F=10.488** p= .000	F=14.092** p= .000	F=11.786** p= .000	F=17.633** p= .000
7. บุคคลที่รวม เล่นเกม	F=1.651 p= .177	F=7.830** p= .000	F=2.848* p= .037	F=4.063** p= .007	F=4.646** p= .003	F=5.535** p= .001
8. ประเภทของ เกมที่เล่น	F= .476 p= .699	F=2.952* p= .033	F=4.004** p= .008	F=3.170* p= .024	F=2.255 p= .081	F=2.966* p= .032
9. วัตถุประสงค์ ในการเล่น	F=3.786** p= .005	F=16.620** p= .000	F=11.505** p= .000	F=18.218** p= .000	F=14.137** p= .000	F=17.189** p= .000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 พบว่า ค่าเฉลี่ยของผลกระทบจากการเล่นเกมออนไลน์ทั้งในภาพรวม ด้านสุขภาพ ด้านการเงิน ด้านการศึกษาและสติปัญญา ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวและกลุ่มเพื่อน และด้านอารมณ์ มีความแตกต่างกันตามระยะเวลาในการเล่น เกม จำนวนชั่วโมงในการเล่น ช่วงเวลาที่เล่นเกม สถานที่ในการเล่น ค่าใช้จ่ายในการเล่น และวัตถุประสงค์ในการเล่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านของจำนวนครั้งในการเล่น บุคคลที่ร่วมเล่นเกม และประเภทของเกมที่เล่นมีบางด้านที่ไม่พบ

ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากผลกระทบในภาพรวมทั้งหมด พบว่า ค่าเฉลี่ยของผลกระทบจากการเล่นเกมออนไลน์ทั้งในภาพรวมมีความแตกต่างกันตามพฤติกรรม การเล่นเกมออนไลน์ทุกปัจจัย

อภิปรายผลการวิจัย

นักศึกษาได้รับผลกระทบจากการเล่นเกมออนไลน์ในทุกประเด็น ในด้านของสุขภาพ การเล่นเกมออนไลน์ส่งผลกระทบต่อสายตาหรือดวงตามากที่สุด เนื่องจากจะต้องใช้สายตาเพ่ง หรือจ้องจอคอมพิวเตอร์ หรือสมาร์ตโฟนในขณะที่เล่น อีกทั้งการใช้คีย์บอร์ดในการเล่นอาจส่งผลกระทบถึง กล้ามเนื้อบริเวณมือและข้อมือด้วยเช่นกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของกุลนรี หาญพัฒนชัยกุล และคณะ (2564) ซึ่งพบว่าการเล่นเกมก่อให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพ ได้แก่ การพักผ่อนไม่เพียงพอ ปวดตา รับประทานอาหาร ไม่เป็นเวลา โหม่ง่าย และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของ Meziaraya et al. (2018) พบว่า การเล่นเกมส์ อย่างต่อเนื่องก่อให้เกิดพัฒนาการที่ผิดปกติของร่างกายรวมถึงการนอนหลับ ในด้านการเงิน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการเล่นเกมออนไลน์ ทำให้นักศึกษาต้องใช้จ่ายเงินไปกับการเล่นเกม ทำให้มี ค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ซึ่งเกมส่วนใหญ่ในปัจจุบัน ผู้เล่นจะต้องทำการเติมชั่วโมงเล่นเกม รวมถึงไอเท็ม บางรายการที่จะช่วยสมรรถนะของตัวละครภายในให้มีความเก่งขี้นนั้นมียาราคาแพง สามารถเติมเงิน เพื่อซื้อภายในเกม หรือแม้กระทั่งนำออกมาซื้อขายแลกเปลี่ยนกันในชีวิตจริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐสรณ์ ตรังคธาร (2564) ซึ่งพบว่า ผู้เล่นส่วนใหญ่ที่เล่นเกมออนไลน์นั้น เล่นเกมโดยมีค่าใช้จ่ายในการเล่นเกมเกิดขึ้น อีกทั้ง ยังมีการนำเงินมาซื้อสินค้าต่างๆ ภายในเกม เพื่อเพิ่มความสนุกในการเล่น เกม ผลการวิจัยแสดงให้เห็นความ ผู้เล่นมีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น เห็นได้ชัดจาก เกมออนไลน์ส่วนใหญ่ มักใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารระหว่างเกมและผู้เล่น รวมถึงมีการกิจต่าง ๆ ที่ช่วยให้ผู้เล่นได้ใช้ ความคิดในการแก้ไขปัญหา ดังนั้น ผู้เล่นสามารถเรียนรู้ได้ทั้งภาษาและวิธีการแก้ไขปัญหาจากเกม ส่งผลให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีสติปัญญาที่ดีขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของศุภณัฐ เสรีณวงศ์สัตย์ และศยามล เจริญรัตน์ (2562) ซึ่งพบว่า ผลกระทบเชิงบวกของการเล่นเกมสนั้น ช่วยให้ผู้เล่นมีการ พัฒนาสมอง เสริมสร้างความมีสมาธิ คลายความเครียด และเพิ่มทักษะในด้านต่างๆ เช่น การแก้ไขปัญหา การเข้าสังคม การสื่อสาร รวมถึงการทำตนให้เป็นสมาชิกของสังคมเครือข่ายออนไลน์ เป็นต้น ในด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวและกลุ่มเพื่อน ผลการวิจัยพบว่า ผู้เล่นมีเพื่อนที่เพิ่ม เนื่องจากการ เล่นเกมออนไลน์ ผู้เล่นจำนวนมากสามารถรวมเล่นพร้อมกันได้ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต สามารถช่วยให้เกิดความสัมพันธ์ภายในเกมระหว่างผู้เล่นด้วยกัน กลายเป็นมิตรภาพใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการ เล่นเกมสอดคล้องกับงานวิจัยของญัฐชัย ไต่เปี้ย, อภิขญา อินทรเพชร และวรรณรัตน์ นาทิ (2562) พบว่า ช่วยให้รู้จักสังคมใหม่ และเพื่อนใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อนที่รู้จักผ่านทางออนไลน์ อย่างไรก็ตาม การใช้เวลาไปกับการเล่นเกม ส่งผลให้การพูดคุยกับบุคคลในครอบครัว รวมถึงการทำกิจกรรมต่าง ๆ

กับบุคคลในครอบครัวลดลง และในด้านอารมณ์ ผลการวิจัยพบว่า การเล่นเกมช่วยให้ได้รับความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ผ่อนคลายความตึงเครียด เนื่องจากในปัจจุบัน เกมจำนวนมากถูกผลิตออกมา ในหลากหลายรูปแบบ ซึ่งผู้เล่นสามารถเลือกเล่นให้ตอบโจทย์กับความต้องการของตนได้ สอดคล้องกับ งานวิจัยของนิदानุช หาญอาษา (2560) ซึ่งพบว่า ผู้เล่นเกมส่วนใหญ่เลือกเล่นเกมเพื่อผ่อนคลาย ความตึงเครียด และสร้างความสนุกสนานให้แก่ตนเอง

ในด้านของพฤติกรรมการเล่นเกมออนไลน์ ผลวิจัยที่น่าสนใจ พบว่า นักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสม 3.51 – 4.00 มีระดับความคิดเห็นต่ำกว่าผู้เล่นที่มีระดับเกรดเฉลี่ยสะสมอื่นๆ ทั้งหมด ซึ่งนักศึกษาดังกล่าว จัดอยู่ในกลุ่มที่เรียนดี สามารถแบ่งเวลาในการเล่นเกม โดยไม่ให้เกิดผลกระทบต่อการศึกษาได้เป็นอย่างดี การเล่นเกมร่วมกับบุคคลอื่น มีระดับความคิดเห็น เช่น เพื่อนและพี่น้อง มีระดับความคิดเห็นสูงกว่า การเล่นเกมคนเดียว แสดงให้เห็นว่า การเล่นเกมออนไลน์ ก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งอาจนำไปสู่ การติดต่อกับเพื่อนในโลกออนไลน์มากกว่าชีวิตจริง สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐชัย โต๊ะเปี้ย, อภิษฐา อินทรเพชร และวรรณรัตน์ นาทิ (2562) พบว่า การพูดคุยกับบุคคลต่างๆ ก็จะมีมุ่งเน้นในเรื่อง เกมส์เป็นหลัก รวมถึงติดต่อกับเพื่อนในเกมส์ออนไลน์ มากกว่าเพื่อนในชีวิตจริง และแย่ที่สุด ผู้เล่นจะรู้สึกว่าตัวเองมีตัวตนอยู่ในโลกของเกมส์ออนไลน์มากกว่าชีวิตจริง ส่งผลให้ประสิทธิภาพในการเรียน และการทำงานลดลง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) ผู้ปกครองสามารถใช้ผลการวิจัย ในการวางแผนทางการเงินให้แก่บุตรหลาน กรณีบุตรหลาน มีค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการเล่นเกม เพื่อให้เพียงพอต่อการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน รวมถึงติดตามพฤติกรรม ของบุตรหลานในการให้ความสำคัญกับความสัมพันธระหว่างบุคคลในครอบครัว

2) สถาบันการศึกษาสามารถใช้ผลการวิจัย ในการวางแผนพัฒนาการศึกษาให้แก่ นักศึกษาที่ชอบเล่นเกม เนื่องจากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า นักศึกษามีความคิดสร้างสรรค์ที่ดีขึ้น หากนักศึกษามีผลการเรียนลดลง รวมถึงการขาดวินัยและความรับผิดชอบในการส่งงานที่ได้รับมอบหมาย สถาบันการศึกษาควรออกกฎ ระเบียบที่สำคัญ เพื่อไม่ให้เกิดการเล่นเกมของนักศึกษาส่งผลกระทบต่อ การเรียน

3) นักศึกษาควรหมั่นดูแลสุขภาพ และไม่เล่นเกมในระยะเวลาอันยาวนาน เนื่องจากการเล่นเกม เป็นระยะเวลาอันยาวนาน จะส่งผลต่อสายตา และอวัยวะต่างๆ ของร่างกายที่ใช้ในการเล่น รวมถึงการพักผ่อน ไม่เพียงพอ รับประทานอาหารไม่เป็นเวลา นำไปสู่ปัญหาในการใช้ชีวิตและการเรียนได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) การวิจัยในอนาคตอาจเลือกใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ความคิดเห็นของผู้เล่นเกมออนไลน์ รวมถึงความรู้สึกที่แท้จริงจากการเล่นเกมออนไลน์ พฤติกรรมในการเล่น และผลกระทบที่ได้รับจากการเล่นเกมออนไลน์

2) การวิจัยในอนาคตควรมีการสอบถามข้อมูล หรือทำวิจัยโดยมีการสอบถามความคิดเห็นจากนักศึกษาระดับชั้นอื่นๆ ที่มีผลต่อการเล่นเกมออนไลน์

เอกสารอ้างอิง

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2562). *โรคติดเกม (Gaming disorder) มุมมองที่เปลี่ยนไป*.

สืบค้นเมื่อ 18 มกราคม 2566, จาก <https://dmh.go.th/news/view.asp?id=2271>.

กิติคุณ รสแก่น. (2562). *ผลการฝึกเล่นเกมคอมพิวเตอร์สำหรับเพิ่มความจำขณะคิดและการเลือกใส่ใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. สารนิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการวัดและเทคโนโลยีทางวิทยาการปัญญา มหาวิทยาลัยบูรพา.

กุลนรี หาญพัฒนชัยกูร; และคณะ. (2564). *พฤติกรรมและผลกระทบจากการติดเกมส์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนในเขตเทศบาลนครขอนแก่น*. *วารสารศูนย์อนามัยที่ 9*, 15(38), 562-573.

เกศราภรณ์ เพ็ญงาม. (2560). *อิทธิพลของคุณลักษณะเกมส์บนสื่อสังคมออนไลน์ที่ส่งผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมของผู้ใช้*. สารนิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

จารีศรี กุลศิริปัญญา. (2558). *พฤติกรรมวัยรุ่นติดเกมส์ออนไลน์จนก่อคดีลักทรัพย์ : กรณีศึกษาอำเภอลัดทิบ จังหวัดชลบุรี*. *วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม*, 5(3), 16-23.

เจตพล จิตต์วิบูลย์. (2563). *ผลกระทบของเกมส์ออนไลน์กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น*. สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสยาม.

ณัฐชัย โต๊ะเปี้ย, อภิชนา อินทรเพชร และวรรณรัตน์ นาทิ. (2562). *ปัจจัยและพฤติกรรมการเล่น e-sport ของวัยรุ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช*. การประชุมวิชาการระดับชาติสารสนเทศศาสตร์วิชาการ 2019. สืบค้นเมื่อ 13 มกราคม 2566, จาก <http://wjst.wu.ac.th/index.php/wuresearch>.

ณัฐสรณ์ ตรังคธาร. (2564). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเติมเงินในเกมออนไลน์ของประชากรในกรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์การจัดการมหาบัณฑิต. วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล.

- นิดานุช หาญอาษา. (2560). *พฤติกรรมและผลกระทบจากการเล่นเกมออนไลน์ของชาวรัสเซีย โดยมุ่งเน้นศึกษาถึงพฤติกรรมในการเล่นเกมส์ ปัจจัย และผลกระทบของผู้เล่นเกม Counter Strike: Global Offensive (CSGO)*. สารนิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัสเซียศึกษา. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พิมลพรรณ บุญยะเสนา; และสุขุม พันธุ์รงค์. (2554). การวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้จ่ายเงินของเด็กและเยาวชนที่ติดเกมส์: กรณีศึกษาเยาวชนในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่และลำพูน. *วารสารศรีนครินทร์วิโรฒวิจัยและพัฒนา*, 3(5), 51-62.
- ศักดิ์พัต รัตนสุรีย์. (2563). *พฤติกรรมการเล่นเกมออนไลน์อีสปอร์ตของผู้เล่นเกมในเขตกรุงเทพมหานคร*. การค้นคว้าอิสระ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ศุภณัฐ เสริญวงศ์สัตย์ และศยามล เจริญรัตน์. (2562). พฤติกรรม และผลกระทบเชิงบวกจากการเล่นเกม: กรณีศึกษา WANGAN MIDNIGHT MAXIMUM TUNE. *วารสารวิจัยสังคม*, 42(2), 69-106.
- สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ. (2565). *วช.เผยผลวิจัยจากกรมสุขภาพจิตชี้ตัวเลขเด็กติดเกมและมีพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงพุ่งในช่วงสถานการณ์โควิด*. สืบค้นเมื่อ 18 มกราคม 2566, จาก <https://covid19.nrct.go.th/>.
- เอกพันธ์ นามสมบูรณ์ และพิทักษ์ ดีกสุอินทร์. (2562). *เกม FantasyWorld*. สารนิพนธ์บริหารธุรกิจ บัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- อัมไพ อุทัย. (2560). *การแก้ไขปัญหาพฤติกรรมติดเกมส์ของนักศึกษาชั้น ปวช.3/5*. วิทยาลัยเทคโนโลยีอรรณพวิทยัพณิชยการ.
- Cochran, W.G.. (1977). *Sampling Techniques*. 3d ed. New York : John Wiley and Sons Inc.
- Mezianaya et al.. (2018). Analysis of the Sleep Disorders in Students Under the Effect of Computer Games and Video Films. *American Journal of Psychiatry and Neuroscience*, 6(3), 67-71.

การประเมินโครงการส่งเสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้
โดยใช้ CIPP Model ของโรงเรียนเกาะพะงันศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร
Evaluation of School as Learning Community Project
Using CIPP Model at Koh Phangan Suksa School
Under the Secondary Educational Service Area Office Suratthani Chumphon

¹เจนจิรา วงศ์ทอง, ²จูรีย์ สร้อยเพชร และ ³วาราลักษณ์ ศรีกันทา

¹Janjira Wongthong, ²Juree Sroypett and ³Waraluk Sriguntha

¹นิสิตหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเนชั่น

^{2,3}อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเนชั่น

¹Master of Education Program students, Nation University

^{2,3}Lecturer for the Master of Education Program, Nation University

¹Corresponding Author. E-mail: janjira12819@gmail.com

Received November 15, 2023; Revised December 14, 2023; Accepted December 20, 2023

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อประเมินโครงการส่งเสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) โดยใช้ CIPP Model ของโรงเรียนเกาะพะงันศึกษา และ 2) เพื่อเสนอแนวทางพัฒนาโครงการส่งเสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) ของโรงเรียนเกาะพะงันศึกษา กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีคัดเลือกแบบเจาะจงกับครู คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน ครู และผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 141 คน โดยใช้เครื่องมือการวิจัย 5 ชนิด คือ 1) แบบประเมินบริบท 2) แบบประเมินปัจจัยนำเข้า 3) แบบประเมินกระบวนการ 4) แบบประเมินผลผลิต และ 5) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านกระบวนการโดยภาพรวม ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านผลผลิตโดยภาพรวม ครูอยู่ในระดับมากที่สุด นักเรียนและผู้ปกครองอยู่ในระดับมาก 2) แนวทางพัฒนาโครงการส่งเสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ของโรงเรียนเกาะพะงันศึกษา ผลการสัมภาษณ์ครูและคณะกรรมการสถานศึกษา ทำให้ได้แนวคิดที่ส่งเสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้โดย พัฒนาหลักสูตรที่ครอบคลุม สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ ส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง และส่งเสริมการทำงานร่วมกันของครู ข้อเสนอแนะ โครงการควรมีตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ รายละเอียดของกิจกรรมและการดำเนินงาน บันทึกการนิเทศ ติดตาม และมีผลผลิตที่ครอบคลุมทุกด้าน

คำสำคัญ: โครงการส่งเสริมโรงเรียน; ชุมชนแห่งการเรียนรู้; การศึกษาระดับมัธยมศึกษา

Abstract

This research objectives aim 1) to evaluate the project of promoting schools as learning communities (School as Learning Community) using the CIPP Model of Koh Phangan Suksa School and 2) to propose the guidelines for developing the project of promoting schools as learning communities (School as Learning Community) of Koh Phangan School. This research involves in the Stufflebeam's theory. The sample group used is are school board, teachers, students and parents of Mathayomsuksa 1-6 students, academic year 2022, totaling 141 people which were obtained by Purposive Sampling. There were 4 types of tools used in the research: 1) context assessment, 2) input assessment, 3) process assessment, 4) output assessment and 5) In-Depth Interview. The research results 1) Contextual aspect Input factors. And in terms of the overall process, teachers and school committees are at the highest level. In terms of overall productivity, students and parents are at a high level. and teachers are at the highest level. 2) Guidelines for developing a project to promote schools as learning communities of Koh Phangan School. Study a model or concept that promotes schools as learning communities, developing a comprehensive curriculum. Create a learning community Promote student-centered learning and promote collaboration among teachers. The suggestion: The Project should to have the indicators that conform with the objectives, the details of activities and the operations, the orientation records, the following and the results all aspects.

Keywords: Project of Promoting Schools; as Learning Community; Secondary Educational

บทนำ

นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ.2565 ได้ตระหนักถึงความสำคัญ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะแผนแม่บท ภายใต้อุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อ ต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ การพัฒนาเด็กตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์จนถึงปฐมวัย การพัฒนาช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น การพัฒนาและยกระดับศักยภาพวัยแรงงาน รวมถึงการส่งเสริมศักยภาพ วัยผู้สูงอายุ ประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ระบบการจัดการ การศึกษาและการเรียนรู้ โดยมุ่งให้ครอบคลุมถึงการจัดการศึกษาเพื่อคุณวุฒิ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 การศึกษาที่เข้าใจ และตอบโจทย์ โดยให้ทุกหน่วยงาน พิจารณาวិเคราะห์ข้อมูลร่วมกันอย่างรอบด้าน ครบถ้วน ร่วมกันพิจารณาหาแนวทางขั้นตอน และวิธีการ ดำเนินการร่วมกันแบบบูรณาการการทำงานทุกภาคส่วน การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากร มนุษย์ ICT (Information and Communication Technologies) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2565)การพัฒนาให้มี

คุณภาพจะต้องพัฒนาและปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่องจึงเป็นสิ่งที่สำคัญ เป็นแนวคิด และหลักการของสตาร์ทอัพเฟลิม ประกอบด้วย การประเมินด้านสภาพแวดล้อม (Context) ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) ทั้งนี้เพราะการประเมินแบบชิปปโมเดลเป็นการประเมินที่เป็นกระบวนการต่อเนื่อง โดยมีจุดเน้นสำคัญคือการประเมินบรรลุมิติวัตถุประสงค์ของโครงการบ่งชี้ความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ของโครงการ เป็นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจอย่างต่อเนื่อง เกิดการเลือกทางเลือกที่เหมาะสม (วิฑูรย์ แก้วใหญ่, 2566)

โรงเรียนที่เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้นั้นจะมีความสัมพันธ์กับกลุ่มบุคคล 3 กลุ่มด้วยกัน ได้แก่ นักเรียน ครู ผู้ปกครองหรือชุมชน ทั้งนี้การเตรียมความพร้อมสังคมสำหรับระบอบประชาธิปไตยซึ่งเป็นภารกิจส่วนรวมของโรงเรียนจะสามารถเกิดขึ้นจริงได้ด้วยวิสัยทัศน์และปรัชญาที่มีร่วมกัน การปฏิรูปโรงเรียนเพื่อให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการประเมินโครงการของ Stufflebeam รูปแบบการประเมิน CIPP Model มีรูปแบบการประเมิน 4 ด้าน ประกอบด้วย การประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation: C) การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation: I) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation: P) และการประเมินผลผลิต (Product Evaluation: P) (สมศักดิ์ จีเพ็ชร, 2563) เป็นรูปแบบการประเมินที่เหมาะสมกับการประเมินโครงการส่งเสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) ของโรงเรียนเกาะพะงันศึกษามากที่สุด

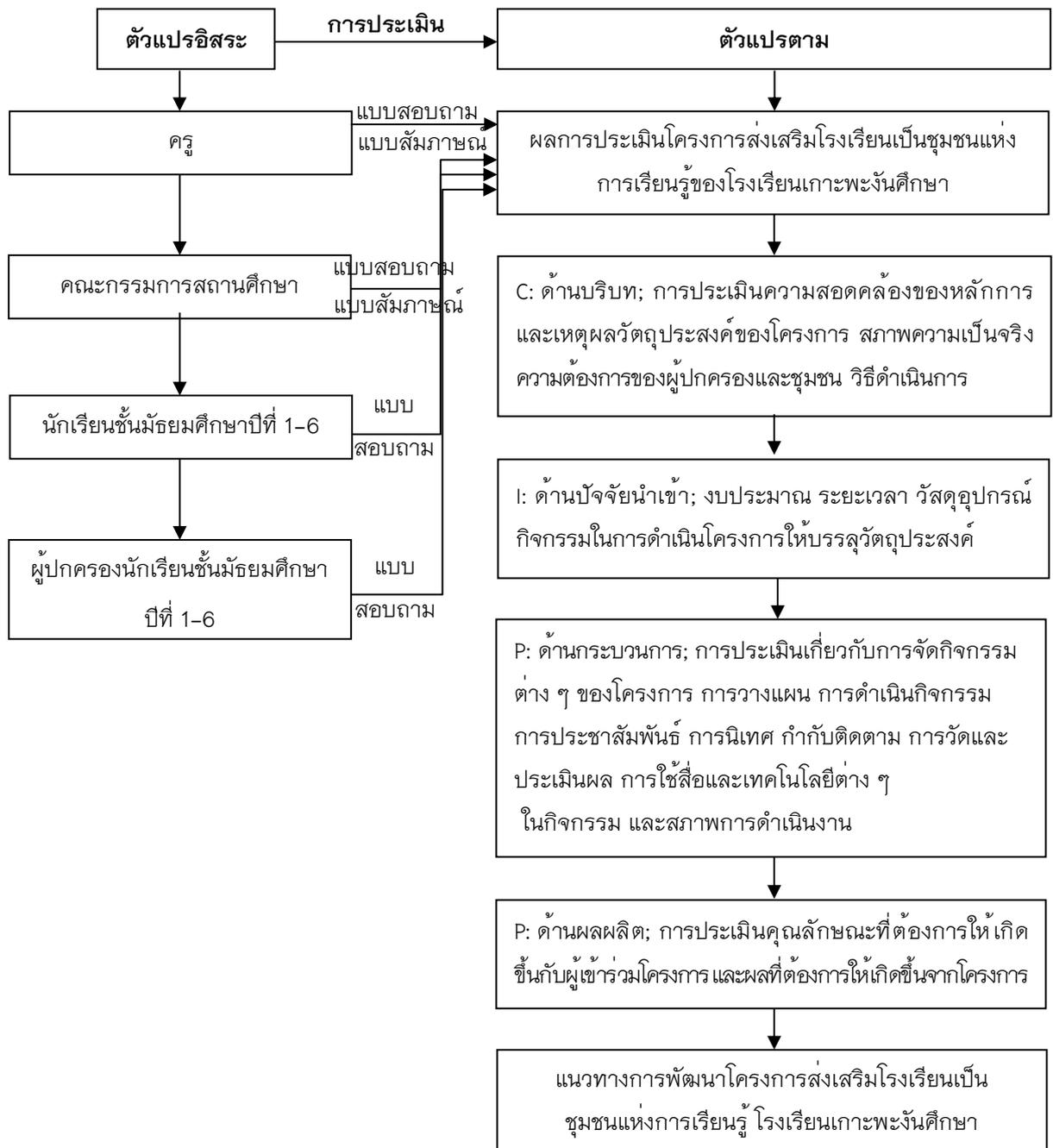
โรงเรียนเกาะพะงันศึกษาได้ดำเนินโครงการส่งเสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) มาตั้งแต่ปีการศึกษา 2563 และมีการรายงานผลการดำเนินโครงการตามแบบฟอร์มของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ไม่พบรายละเอียดของการประเมินโครงการที่จะบอกได้ว่าการดำเนินโครงการแต่ละด้านมีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด และมีข้อดีหรือข้อบกพร่องอย่างไร ทำให้ข้อมูลที่ได้ไม่เพียงพอต่อการนำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินโครงการในอนาคต งานวิจัยนี้เป็นการนำเสนอ การประเมินโครงการส่งเสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) โดยใช้ CIPP Model ของโรงเรียนเกาะพะงันศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุราษฎร์ธานี ชุมพร เพื่อนำผลที่ได้จากการประเมินโครงการมาสรุป และเสนอแนวทางพัฒนาโครงการดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และบรรลุมิติวัตถุประสงค์ตามนโยบายต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินโครงการส่งเสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) โดยใช้ CIPP Model ของโรงเรียนเกาะพะงันศึกษา
2. เพื่อเสนอแนวทางพัฒนาโครงการส่งเสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) ของโรงเรียนเกาะพะงันศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามทฤษฎีของ Stufflebeam, Daniel L. (1971) การประเมินโครงการซีบีไอโมเดล (CIPP Model) ประกอบด้วย การประเมินบริบท การประเมินปัจจัยนำเข้า การประเมินกระบวนการ และการประเมินผลผลิต โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยประเมินโครงการส่งเสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยใช้ CIPP Model ของโรงเรียนเกาะพะงันศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

ระยะที่ 1 ก่อนการดำเนินโครงการ

องค์ประกอบการประเมิน ด้านที่ 1 การประเมิน บริบท (Context) การประเมินความสอดคล้องของหลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ของโครงการ สภาพความเป็นจริง ความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน วิธีดำเนินการ

ด้านที่ 2 ปัจจัยนำเข้า (Input) การประเมินงบประมาณ ระยะเวลา วัสดุอุปกรณ์ กิจกรรมในการดำเนินโครงการให้บรรลุวัตถุประสงค์

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ 1. ครู จำนวน 14 คน จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากครูทุกคนเข้าร่วมโครงการส่งเสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเกาะพะงันศึกษา และกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการเลือกเป็น Keyman ของโครงการดังกล่าว ประกอบด้วย กลุ่มบริหารงานวิชาการ 6 คน และ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 คน

2. คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 7 คน จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากคณะกรรมการสถานศึกษาทุกคนเข้าร่วมโครงการส่งเสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเกาะพะงันศึกษา และกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการเลือกเป็น Keyman ของโครงการดังกล่าว ประกอบด้วย ประธานคณะกรรมการ 1 คน และคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ 6 คน

เครื่องมือที่ใช้

แบบสอบถามฉบับที่ 1 ด้านบริบท (Context) ของโครงการ

แบบสอบถามฉบับที่ 2 ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ของโครงการ

ระยะที่ 2 ขณะดำเนินโครงการ

องค์ประกอบการประเมิน ด้านที่ 3 กระบวนการ (Process) การประเมินเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการ การวางแผน การดำเนินกิจกรรม การประชาสัมพันธ์ การนิเทศ กำกับติดตาม การวัดและประเมินผล การใช้สื่อและเทคโนโลยีต่าง ๆ ในกิจกรรม และสภาพการดำเนินงาน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ 1. ครู จำนวน 14 คน จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากครูทุกคนเข้าร่วมโครงการส่งเสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเกาะพะงันศึกษา และกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการเลือกเป็น Keyman ของโครงการดังกล่าว ประกอบด้วย กลุ่มบริหารงานวิชาการ 6 คน และ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 คน

2. คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 7 คน จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากคณะกรรมการสถานศึกษาทุกคนเข้าร่วมโครงการส่งเสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเกาะพะงันศึกษา และกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการเลือกเป็น Keyman ของโครงการดังกล่าว ประกอบด้วย ประธานคณะกรรมการ 1 คน และคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ 6 คน

เครื่องมือที่ใช้

แบบสอบถามฉบับที่ 3 ด้านกระบวนการ (Process) ของโครงการ

ระยะที่ 3 เมื่อสิ้นสุดโครงการ

องค์ประกอบการประเมิน ด้านที่ 4 ผลผลิต (Product) การประเมินคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เข้าร่วมโครงการ และผลที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากโครงการ

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ 1. ครู จำนวน 14 คน จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากครูทุกคนเข้าร่วมโครงการส่งเสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเกาะพะงันศึกษา และกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการเลือกเป็น Keyman ของโครงการดังกล่าว ประกอบด้วย กลุ่มบริหารงานวิชาการ 6 คน และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 คน

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 60 คน จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากเป็น Keyman ของโครงการส่งเสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเกาะพะงันศึกษา ประกอบด้วย ตัวแทนนักเรียนระดับชั้นละ 10 คน ทั้งหมด 6 ระดับชั้น

3. ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 60 คน จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากเป็น Keyman ของโครงการส่งเสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเกาะพะงันศึกษา ประกอบด้วย ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นละ 10 คน ทั้งหมด 6 ระดับชั้น

เครื่องมือที่ใช้

แบบสอบถามฉบับที่ 4 ด้านผลผลิต (Output) ของโครงการ

เมื่อดำเนินการและประเมินโครงการเสร็จสิ้นทั้ง 3 ระยะ จึงใช้แบบสัมภาษณ์กับครูและคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาโครงการส่งเสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) ของโรงเรียนเกาะพะงันศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การทำวิจัยครั้งนี้ ข้อมูลที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการทำวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ตามการจำแนกประเภทของข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือข้อมูลที่ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีผู้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้แล้ว แบ่งออกเป็น 2 ประเภท 1) ประเภทตำรา หรือ บทความทางวิชาการ

เอกสารนี้จะนำไปใช้ในการอ้างอิงในเชิงของหลักการหรือทฤษฎีที่มีความสอดคล้อง ได้แก่ หนังสือวิชาการวารสารต่าง ๆ 2) ประเภทของผลงานวิจัย ได้แก่ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ จากการค้นคว้าด้วยระบบ Internet และทำการศึกษาจากแหล่งข้อมูลที่มีความเกี่ยวเนื่องกัน

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ ข้อมูลที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถามและนำมาใช้ในการวิเคราะห์ หรือจะเรียกอีกอย่างว่าการเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Data Collection) ซึ่งทางผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามโดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นจริงและมีความน่าเชื่อถือมากที่สุด

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้วจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติเป็นลำดับต่อไปซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
2. นำแบบสอบถามที่ทำการตรวจสอบแล้ว มาวิเคราะห์ตามลักษณะของค่าเฉลี่ยและร้อยละ
3. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานที่ตั้งไว้โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปมาวิเคราะห์และประมวลผลเพื่อความแม่นยำและถูกต้อง
4. นำผลการวิเคราะห์ที่ได้มาวิเคราะห์ตามสมมติฐานและสรุปผลการวิเคราะห์เป็นขั้นตอนต่อไป

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1. ผลการวิจัยพบว่าการประเมินโครงการส่งเสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยใช้ CIPP Model ของโรงเรียนเกาะพะงันศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

ตารางที่ 1 ผลการประเมินโครงการด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตตามความคิดเห็นของครู คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนเกาะพะงันศึกษา

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D	ระดับ
1. ด้านบริบท	4.61	0.68	มากที่สุด
2. ด้านปัจจัยนำเข้า	4.61	0.49	มากที่สุด
3. ด้านกระบวนการ	4.64	0.44	มากที่สุด
4. ด้านผลผลิต	4.10	0.65	มาก

จากตารางที่ 1 ผลการประเมินโครงการด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ตามความคิดเห็นของครู คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียน เกาะพะงันศึกษา พบว่า ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$) รองลงมาด้านบริบทของโครงการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$) ด้านกระบวนการของโครงการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$) และด้านผลผลิตของโครงการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$)

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางพัฒนาโครงการส่งเสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่ง การเรียนรู้ (School as Learning Community) ของโรงเรียนเกาะพะงันศึกษา รูปแบบหรือแนวคิดหนึ่ง ที่ส่งเสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ จากการสัมภาษณ์ ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา ได้ข้อมูล ในการพัฒนาดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรที่ครอบคลุม ควรรวมถึงโปรแกรมการศึกษาที่ผ่านการคิดมาอย่างดี ซึ่งได้รับการออกแบบมาเพื่อตอบสนองความต้องการของนักเรียนทุกคน ควรพัฒนาหลักสูตรร่วมกับ ครู ผู้ปกครอง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและชุมชน

2. การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ ควรมองว่าโรงเรียนเป็นชุมชนของผู้เรียน ซึ่งครู นักเรียน และผู้ปกครองทำงานร่วมกันเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนและมีส่วนร่วม ซึ่งสามารถทำได้ผ่าน การประชุมหรือกิจกรรมต่าง ๆ เป็นประจำ

3. การส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ควรส่งเสริมให้นักเรียนเป็นเจ้าของ การศึกษาของตน โดยครูจะทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการชี้แนะและสนับสนุนการเรียนรู้ ของพวกเขา ซึ่งสามารถทำได้ผ่านการเรียนรู้ตามกิจกรรมโครงการกลุ่ม และวิธีการเรียนรู้แบบอื่น ๆ โดยเน้นนักเรียนมีส่วนร่วม

4. การส่งเสริมการทำงานร่วมกันของครู ครูควรได้รับการสนับสนุนให้ทำงานร่วมกัน แก้ปัญหาและหาทางออกด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่พบเหมือน ๆ กัน และแบ่งปัน แนวปฏิบัติที่ดีที่สุด

ข้อเสนอแนะ โครงการควรมีตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ รายละเอียดของกิจกรรม และการดำเนินงาน บันทึกการนิเทศ ติดตาม และผลผลิตที่ครอบคลุมทุกด้าน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า โครงการส่งเสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) โดยใช้ CIPP Model ของโรงเรียนเกาะพะงันศึกษา ด้านบริบทของ โครงการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากโครงการมีความสอดคล้องกับความต้องการของ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และโครงการมีการกำหนดนโยบายและจุดเน้นเกี่ยวกับการส่งเสริมโรงเรียนเป็นชุมชน

แห่งการเรียนรู้ได้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เวชพงศ์ หนูด้วง และสุจินต์ หนูแก้ว (2565) การประเมินโครงการส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โรงเรียนบ้านบ่อหิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 ด้วยรูปแบบการประเมิน CIPP ผลการศึกษาพบว่า ด้านบริบทมีความคิดเห็นของครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และคณะกรรมการบริหารโครงการโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มีชัย เอี่ยมจินดา ญัฐกิตติ์ นาทา และบุษบา บัวสมบุญ (2560) การวิจัยและประเมินโครงการสืบสานภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยใช้รูปแบบ CIPP Model ผลการศึกษาพบว่า ด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการโดยภาพรวม ครู และคณะกรรมการสถานศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบมีความรู้ ความเข้าใจและมีความสามารถในการดำเนินโครงการ และผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบมีความพร้อมในการดำเนินโครงการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เวชพงศ์ หนูด้วง และสุจินต์ หนูแก้ว (2565) การประเมินโครงการส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โรงเรียนบ้านบ่อหิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 ด้วยรูปแบบการประเมิน CIPP ผลการศึกษาพบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า ความคิดเห็นของครูโดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และความคิดเห็นของคณะกรรมการบริหารโครงการโดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พนิดา หาญตระกูล และวัลลภา เฉลิมวงศาเวช (2562) การประเมินโครงการมีความสุข สนุกกับ 4H (Head Heart Hand Health) โดยใช้ตัวแบบซีป (CIPP Model) ของโรงเรียนเทศบาลวัดช่องลม (เปี่ยมวิทยาคม) สังกัดเทศบาลนครสมุทรสาคร ผลการศึกษาพบว่า ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input) มีระดับความคิดเห็นความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านกระบวนการของโครงการโดยภาพรวม ครู และคณะกรรมการสถานศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านกระบวนการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีการกำหนดขั้นตอน รายละเอียดและวิธีดำเนินการโครงการอย่างชัดเจนและเหมาะสม และมีการดำเนินกิจกรรมโครงการตามแผนและขั้นตอนการดำเนินการที่กำหนดไว้ในโครงการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เวชพงศ์ หนูด้วง และสุจินต์ หนูแก้ว (2565) การประเมินโครงการส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โรงเรียนบ้านบ่อหิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 ด้วยรูปแบบการประเมิน CIPP ผลการศึกษาพบว่า ด้านกระบวนการมีความคิดเห็นของครูและคณะกรรมการบริหารโครงการโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มีชัย เอี่ยมจินดา ญัฐกิตติ์ นาทา และบุษบา บัวสมบุญ (2560) การวิจัยและประเมินโครงการสืบสานภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยใช้รูปแบบ CIPP Model ผลการศึกษาพบว่า ด้านกระบวนการ (Process) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านผลผลิตของโครงการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านผลผลิตของโครงการภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด นักเรียน และผู้ปกครองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านผลผลิตของโครงการภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากครูได้ความรู้และประสบการณ์ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนรู้อื่นๆ และครูได้รับการอบรมและพัฒนาสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิรณา สังข์เสวก และ ชีรศักดิ์ อุ่นอารมณ์เลิศ (2556) การประเมินโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลกรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลนครปฐม โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินชิปปี้ (CIPP Model) ของสต๊อฟเฟิลปีม ผลการศึกษาพบว่า ด้านผลผลิต คือ นักเรียนของโรงเรียนอนุบาลนครปฐม มีศักยภาพเป็นพลโลก เป็นเลิศทางวิชาการ สื่อสาร 2 ภาษา ล้ำหน้าทางความคิด ผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ และร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลกอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกสร คำวิไล (2564) การประเมินโครงการระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาโรงเรียนบ้านดงเมือง (ดงเมืองวิทยา) โดยประยุกต์ใช้การประเมินรูปแบบชิปปี้ (CIPP model) ผลการศึกษาพบว่า การประเมินโครงการระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา โรงเรียนบ้านดงเมือง(ดงเมืองวิทยา) โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านผลผลิตมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า แนวทางพัฒนาโครงการส่งเสริมโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) ของโรงเรียนเกาะพะงันศึกษา ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรที่ครอบคลุม การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง และการส่งเสริมการทำงานร่วมกันของครู ข้อเสนอแนะ โครงการควรมีตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ รายละเอียดของกิจกรรมและการดำเนินงาน บันทึกการนิเทศ ติดตาม และผลผลิตที่ครอบคลุมทุกด้าน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1) ควรสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน
- 2) ควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนให้มีความเข้มแข็งมากขึ้น
- 3) ควรดำเนินการส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น
- 4) โครงการควรมีตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ รายละเอียดของกิจกรรมและการดำเนินงาน บันทึกการนิเทศ ติดตาม และผลผลิตที่ครอบคลุมทุกด้าน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) การศึกษาครั้งต่อไปควรเป็นการศึกษาการประเมินโครงการส่งเสริมการเรียนรู้สู่สมรรถนะด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

2) การศึกษาครั้งต่อไปควรออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับนักเรียนเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำมาวิเคราะห์และวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่รองรับความต้องการของผู้เรียนโดยตรง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ, (2565). *ข่าวประชาสัมพันธ์นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ* ปีงบประมาณ พ.ศ.2565. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
- กิริณา สังข์แสวง และธีรศักดิ์ อุ่ณอรณมณีเลิศ. (2556). การประเมินโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลนครปฐม. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 5(1), 181–190.
- เกสร คำวิไล. (2564). การประเมินโครงการระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาโรงเรียนบ้านดงเมือง (ดงเมืองวิทยา) โดยประยุกต์ใช้การประเมินรูปแบบชิปปี้ (CIPP model). *วารสารวิชาการแสงอีสาน*, 18(2), 87–95.
- พนิดา หาญตระกูล และ วลัยภา เฉลิมวงศาเวช. (2562). การประเมินโครงการมีความสุขสนุกกับ 4H (Head Heart Hand Health) โดยใช้ตัวแบบชิปปี้ (CIPP Model) ของโรงเรียนเทศบาลวัดช่องลม (เปี่ยม วิทยาคม) สังกัดเทศบาลนครสมุทรสาคร. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 17(2), 172–187.
- มีชัย เอี่ยมจินดา, ณัฐกิตติ์ นาทา และ บุษบา บัวสมบุญรณ์. (2560). การวิจัยและประเมินโครงการสืบสานภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. *Veridian E-Journal Silpakorn University*, 10(3), 1560–1576.
- วิฑูรย์ แก้วใหญ่. (2566). รายงานการประเมินโครงการส่งเสริมศักยภาพการอ่านเขียนของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1–6 โดยใช้รูปแบบ KURUSAPA MODEL โรงเรียนคุรุสภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3. *Journal of Modern Learning Development*, 8(1), 16–31.
- เวชพงศ์ หนูด้วง และ สุจินต์ หนูแก้ว. (2565). การประเมินโครงการส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โรงเรียนบ้านบ่อหิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2. *วารสาร มจร.อุบลปริทรรศน์*, 7(2), 953–968.

สมศักดิ์ จีพีชร์. (2563). การประเมินโครงการกิจกรรมเพื่อสังคมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้การประเมินแบบ CIPP Model โรงเรียนบดินทรเดชา(สิงห์ สิงหเสนี) นนทบุรี. *วารสารจันทร์เกษมสาร*, 26(1), 103–115.

Stufflebeam, D. L. (1971). The Relevance of the CIPP Evaluation Model for Educational Accountability. *Journal of Research and Development in Education*, 5, 19–25.

การรับรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงาน
ของพนักงาน บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)
Work Safety Perceptions of Employees
Airports of Thailand Public Company Limited

¹ชวลิต เปรมอ่อน,²सानิต ศิริวิศิษฐ์กุล และ³วรรณวิภา ไตลังคะ

¹Chawalit Premon, ²Sanit Sirivisitkul and ³Wanwipha Talangkha

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาบริหารธุรกิจ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

^{2,3}อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชน มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

¹Master of Public Administration North Bangkok University

^{2,3}Lecturer Master of Public Administration Program in Public and Private Management
North Bangkok University

¹Corresponding Author. E-mail: chawalit.prem@northbkk.ac.th

Received September 26, 2023; Revised October 20, 2023; Accepted December 1, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับการรับรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ และ (2) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลต่อการรับรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงานของพนักงาน บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ การศึกษาวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างคือพนักงานและลูกจ้าง ของบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) ที่ปฏิบัติงาน ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ จำนวน 400 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน ได้แก่ ค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA Analysis) โดยใช้สถิติค่าเอฟ (F-test) ทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเมื่อพบความแตกต่างจึงทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการ LSD ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงานของพนักงาน บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) 1) ระดับการรับรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงานของพนักงาน บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ 2) ปัจจัยส่วนบุคคลในแต่ละด้านได้แก่ เพศ, อายุ, ตำแหน่งงาน, ระดับการศึกษา และอายุการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน พบว่าการรับรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงาน ของพนักงาน บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : ความปลอดภัยในการทำงาน; การรับรู้; พนักงาน

Abstract

The objectives of this research were to study (1) The level of perceptions in terms of safety at work of employees Airports of Thailand Public Company Limited and (2) To compare personal factors to employees' perceptions of safety at work Airports of Thailand Public Company Limited. This study used quantitative research. The samples were 400 Airports of Thailand Public Company Limited employees at Suvarnabhumi Airport by multistage random sampling. The instruments used were a questionnaire. Data analysis by Descriptive statistics and Content Analysis by analyzing the frequency, percentage, mean, and standard deviation. The Statistics used for hypothesis testing were t-test, and F-test (One-way ANOVA) to compare the means of independent variables at the statistical significance level of 0.05. When the difference was found, then the pairwise comparison was performed by the LSD method. The results showed Work Safety Perceptions of Employees Airports of Thailand Public Company Limited. 1) The overall level of perceptions regarding safety at work of employees Airports of Thailand Public Company Limited was at the most. 2) The differences in the personal attributes of gender, age, work position, education, and work experience had Work Safety Perceptions of Employees Airports of Thailand Public Company Limited. Overall, each aspect was not different.

Keywords: Work Safety; Perceptions; Employees

บทนำ

ปัญหาด้านแรงงานในการทำงานนั้นมีมาอย่างยาวนาน ซึ่งได้รับการดูแลแก้ไข และคุ้มครองประชาชนผู้ใช้แรงงานมาตลอดโดยในประเทศไทยนั้น นับจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์เป็นระบบประชาธิปไตย เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2475 คณะผู้ก่อการเปลี่ยนแปลงการปกครองได้ตราพระราชบัญญัติว่าด้วยสำนักจัดหางาน พ.ศ. 2475 และพระราชบัญญัติสำนักงานจัดหางานประจำท้องถิ่น พ.ศ. 2475 พร้อมกับการปรับปรุงกฎหมายด้านแรงงานและจัดตั้งหน่วยงานขึ้นมาบริหารให้เกิดผลในทางปฏิบัติ โดยแผนกจัดหางาน กองทะเบียนกรมปลัดกระทรวงมหาดไทย นับเป็นหน่วยงานแรกที่มีบทบาทในการบริหารแรงงานอย่างชัดเจน และเมื่อเริ่มแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2504 –2509) หน่วยงานที่ทำหน้าที่ด้านบริหารแรงงานขณะนั้นคือ กองแรงงานจึงได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นส่วนแรงงานในปี พ.ศ. 2505 และในปี พ.ศ. 2508 ได้รับการยกฐานะเป็นกรมแรงงานภายใต้สังกัดกระทรวงมหาดไทย ทำหน้าที่ในการบริหารแรงงาน การคุ้มครองแรงงาน การแรงงานสัมพันธ์ ซึ่งถือว่าเป็นจุดสำคัญอย่างยิ่งในการคุ้มครองแรงงานให้มีชีวิตที่ดีในสังคม มีความปลอดภัยในการทำงาน ต่อมาในปี พ.ศ. 2515 ถือเป็นจุดเริ่มต้นของวิวัฒนาการด้านการออกกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านอาชีวอนามัยความปลอดภัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานที่แท้จริง ต่อมาในช่วงปี พ.ศ. 2536 กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ได้ถูกแยกการดูแลออกจากกระทรวงมหาดไทยเข้าสังกัดใน

กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม และได้ออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงานด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย (กรมสวัสดิการคุ้มครองแรงงาน, 2562) จนกระทั่งมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ณ วันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2554

จากกฎหมายข้างต้นถือว่าเป็นกฎหมายหลักที่มีส่วนสำคัญในเรื่องความปลอดภัยอาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน และได้กลายเป็นส่วนสำคัญขององค์กรต่างๆ ที่ใช้ในการกำหนดนโยบาย และนำไปกำกับดูแลให้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานเพื่อให้พนักงาน ผู้ปฏิบัติงาน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เกิดความปลอดภัย ลดอัตราการบาดเจ็บ และลดการสูญเสียชีวิต ทรัพย์สิน ซึ่งความสูญเสียที่เกิดขึ้นนั้นมีทั้งความสูญเสียทางตรง (Direct Loss) หมายถึงจำนวนเงินที่ต้องจ่ายไป อันเกี่ยวเนื่องกับผู้ที่ได้รับบาดเจ็บโดยตรงจากการเกิดอุบัติเหตุ หรือเป็นค่าเสียหายที่แสดงให้เห็นอย่างเด่นชัด ได้แก่ ค่ารักษาพยาบาล ค่าทดแทนจากการได้รับบาดเจ็บ ค่าทำขวัญ ค่าทำศพ ค่าประกันชีวิต และความสูญเสียอีกหนึ่งประเภทคือการสูญเสียทางอ้อม (Indirect Loss) หมายถึงค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ซึ่งส่วนใหญ่จะคำนวณเป็นตัวเงินได้ นอกเหนือจากค่าใช้จ่ายทางตรงสำหรับการเกิดอุบัติเหตุแต่ละครั้ง เช่นการสูญเสียเวลาทำงานของพนักงานที่ได้รับบาดเจ็บ รวมถึงเพื่อนร่วมงานที่ต้องหยุดการปฏิบัติงานชั่วคราวเนื่องจากต้องช่วยเหลือพนักงานผู้บาดเจ็บ ทั้งนี้ยังรวมถึงค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมเครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ได้รับความเสียหายอีกด้วย หรือแม้แต่การเสียภาพพจน์ขององค์กรเองอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทั้งหมดนี้ถือว่าเป็นค่าใช้จ่ายขององค์กรเมื่อเกิดอุบัติเหตุขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงมิได้ ดังเช่นทฤษฎีภูเขาหิมะแห่งของ วิฑูรย์ สิมะโชคดี และวีรพงษ์ เฉลิมจิระรัตน์ (2563) เพราะฉะนั้นการดูแลพนักงานให้ทำงานด้วยความปลอดภัย โดยมีสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดีจึงถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพื่อป้องกันไม่ให้นักงานได้รับบาดเจ็บ พิการ หรือตาย จากอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจากการทำงาน เพราะพนักงานนั้นถือว่าเป็นสินทรัพย์ที่มีความสำคัญต่อองค์กร

บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) หรือ ทอท. มีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงคมนาคมที่ดูแลและให้บริการท่าอากาศยานทั้งสิ้น 6 แห่ง (บริษัท ท่าอากาศยานไทยฯ, 2565) ซึ่งท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ถือว่าเป็นท่าอากาศยานหลักที่รองรับผู้ใช้บริการในการเดินทาง และขนส่งสินค้าทางอากาศหลักของประเทศ ทำให้มีจำนวนพนักงานที่ปฏิบัติงาน ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ เป็นจำนวนมาก และมีการขยายศักยภาพของท่าอากาศยานเพื่อรองรับผู้ใช้บริการที่จะขยายตัวเพิ่มมากขึ้น หลักจากสถานะการณ์คลัสเตอร์ของโรคไวรัสโคโรนา (Covid-19) ทำให้การดำเนินงานของท่าอากาศยานต้องมีการปรับตัวในด้านสถานที่ เครื่องจักร อุปกรณ์ เครื่องมือ รวมถึงสิ่งแวดล้อม และกฎหมายใหม่เกี่ยวกับด้านอาชีวอนามัย ความปลอดภัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานที่มีการบังคับใช้ให้ถือปฏิบัติตาม และถึงแม้ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิจะมีระบบการจัดการโดยมีการนำระบบ

มาตรฐานต่างๆ เข้ามาควบคุมกำกับดูแล อย่างเช่นระบบมาตรฐานการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ISO45001:2018 (บริษัท ทำอากาศยานไทยฯ. 2565) ซึ่งระบบดังกล่าวนี้ถือว่าเป็นมาตรฐานสากลในการบริหารจัดการงานด้านอาชีวอนามัย ความปลอดภัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

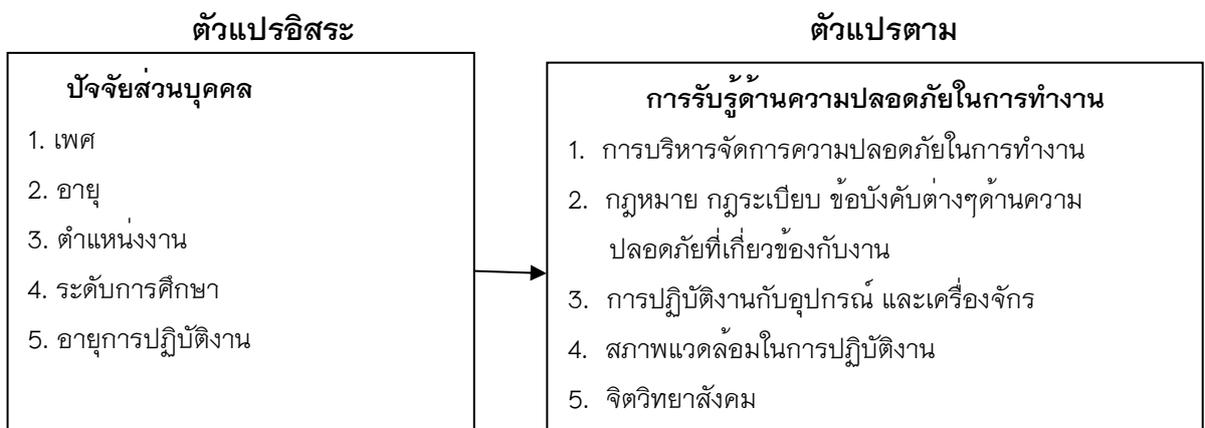
ด้วยเหตุผลดังกล่าว การศึกษาถึงระดับการรับรู้และเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล ด้านความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานและลูกจ้าง ไม่ว่าจะเป็นด้านบริหารจัดการความปลอดภัยในการทำงาน ด้านกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆด้านความปลอดภัยที่เกี่ยวข้องกับงาน ด้านการปฏิบัติงานกับอุปกรณ์ และเครื่องจักร ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน และด้านจิตวิทยาสังคม เพื่อนำผลวิจัยไปใช้ในการพัฒนาพนักงานและลูกจ้างให้มีคุณภาพ สร้างทัศนคติในการทำงานที่ดีและถูกต้อง เพื่อให้การทำงานนั้นปราศจากอุบัติเหตุที่จะส่งผลกระทบต่อตัวพนักงาน บุคคลอื่นๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และบริษัท ให้เกิดสภาพในการทำงานที่ปลอดภัยอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการรับรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงานของพนักงาน บริษัท ทำอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) ณ ทำอากาศยานสุวรรณภูมิ
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลต่อการรับรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงานของพนักงาน บริษัท ทำอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) ณ ทำอากาศยานสุวรรณภูมิ

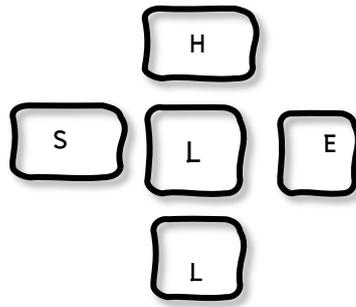
กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งประกอบไปด้วย เพศ อายุ ตำแหน่งงาน ระดับการศึกษา อายุการปฏิบัติงาน และศึกษาระหว่างการรับรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงาน โดยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิด SHELL Model ของ เอลวิน เอ็ดเวิร์ด (Elwyn Edward, 1972) มากำหนดเป็นกรอบแนวคิด โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดทฤษฎี SHELL Model นี้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์รอบด้านต่างๆในการทำงานระหว่างตัวบุคคลกับองค์ประกอบอื่นๆ ซึ่งแนวคิดและทฤษฎีนี้เริ่มและมีการพัฒนาโดย เอลวิน เอ็ดเวิร์ด (Elwyn Edward, 1972) จากการที่นำแนวความคิดที่เกี่ยวกับเรื่องของคน อุปกรณ์เครื่องจักร รวมถึงสิ่งแวดล้อมต่างๆที่เกี่ยวข้องในการทำงานเพื่อนำมาใช้ โดยมีไดอะแกรมเป็นรูปภาพสี่เหลี่ยมดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ทฤษฎี SHELL Model ที่มา: Elwyn Edward (2002)

องค์ประกอบของ SHELL Model โดยมีรายละเอียดดังนี้

Software (S) คือ คู่มือกฎระเบียบข้อบังคับในการทำงาน กฎเกณฑ์ กฎหมายความปลอดภัยในการทำงาน เป็นต้น

Hardware (H) คือ เครื่องจักรหรืออุปกรณ์ เช่น สายพานลำเลียงกระเป๋า สะพานเทียบอากาศยาน รถชุด รถตัก และเครื่อง X-Ray เป็นต้น

Environment (E) คือ สิ่งแวดล้อมต่างๆที่อยู่รอบๆตัว เช่น อุณหภูมิสภาพอากาศ เสียง ความร้อน ความเย็น การสั่นสะเทือน และแสงสว่าง เป็นต้น

Liveware (L) คือ มนุษย์ที่ปฏิบัติงานที่ต้องสัมผัสหรือต้องปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการสนามบิน เช่น พนักงานขับสะพานเทียบอากาศยาน พนักงานตรวจค้น พนักงานดับเพลิง และช่างซ่อมบำรุง เป็นต้น

สมมติฐานของการวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันส่งผลต่อการรับรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงานของพนักงาน บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) ที่แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่องการรับรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานบริษัทท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลของพนักงานและลูกจ้าง ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่งงาน ระดับการศึกษา อายุการปฏิบัติงาน

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ ระดับการรับรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงาน ด้านการบริหารจัดการความปลอดภัยในการทำงาน, ด้านกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ด้านความปลอดภัยที่เกี่ยวข้องกับงาน, ด้านการปฏิบัติงานกับอุปกรณ์ และเครื่องจักร, ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน และจิตวิทยาสังคม

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ได้แก่ พนักงานและลูกจ้าง บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ จำนวน 3,331 คน (ข้อมูลจากฝ่ายอำนวยการท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ณ วันที่ 25 เมษายน 2566) ด้วยการใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) โดยกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนอยู่ที่ 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 400 คน และจากขนาดตัวอย่างทั้งหมด 400 คนจะใช้วิธีการคัดเลือกแบบหลายขั้นตอน โดยในขั้นตอนแรกทำการสุ่มแบบเทียบสัดส่วน แยกตามฝ่าย และในขั้นตอนที่สองทำการสุ่มแบบง่ายตามบัญชีรายชื่อพนักงาน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม ได้แก่ แบบสอบถามที่ลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 6 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ตำแหน่งงาน ระดับการศึกษา อายุการปฏิบัติงาน ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้การบริหารจัดการความปลอดภัยในการทำงาน ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้กฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ด้านความปลอดภัยที่เกี่ยวข้องกับงาน ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานกับอุปกรณ์ และเครื่องจักร ตอนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน และตอนที่ 6 แบบสอบถามเกี่ยวกับจิตวิทยาสังคม ซึ่งเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ที่ 0.98 และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.953 รวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถาม ช่วงระหว่างวันที่ 21 ถึง 25 สิงหาคม พ.ศ. 2566 นำข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนาที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน ได้แก่ ค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA Analysis) โดยใช้สถิติค่าเอฟ (F-test) ทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเมื่อพบความแตกต่างจึงทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการ LSD

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องการรับรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานบริษัทท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) สรุปผลได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การรับรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงานของพนักงาน บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)

การรับรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงาน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.ด้านการบริหารจัดการความปลอดภัยในการทำงาน	4.44	.558	มาก
2.ด้านกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆด้านความปลอดภัยที่เกี่ยวข้องกับงาน	4.46	.537	มาก
3.ด้านการปฏิบัติงานกับอุปกรณ์ และเครื่องจักร	4.43	.589	มาก
4.ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน	4.12	.750	มาก
5.ด้านจิตวิทยาสังคม	4.24	.671	มาก
โดยรวม	4.66	.537	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 ผลการวิจัยพบว่าระดับการรับรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$, S.D.= .537) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆด้านความปลอดภัยที่เกี่ยวข้องกับงาน ($\bar{X} = 4.46$, S.D.= .537) รองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการความปลอดภัยในการทำงาน ($\bar{X} = 4.44$, S.D.= .558) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.12$, S.D.= .750)

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลต่อการรับรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงานของพนักงาน บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)

ประเด็นการเปรียบเทียบ	เพศ	อายุ	ตำแหน่งงาน	ระดับการศึกษา	อายุการปฏิบัติงาน
การรับรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงาน	t = -.672 p = .502	F = .991 p = .397	F = .265 p = .900	F = .247 p = .781	F = .566 p = .638

จากตารางที่ 2 ผลการวิจัยพบว่าจากการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลต่อการรับรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงานของพนักงาน บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ดังนี้ 2.1) จำแนกตามเพศ ผลการเปรียบเทียบ

ความแตกต่างระหว่างเพศของการรับรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงานของพนักงาน บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ เพศชายและเพศหญิง มีค่าสถิติอยู่ที่ ($t = -.672, p\text{-value} = .502$) มีการรับรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน 2.2) จำแนกตามอายุผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอายุของการรับรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงาน ของพนักงาน บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ อายุที่แตกต่างกันมีค่าสถิติอยู่ที่ ($F = .991, p\text{-value} = .397$) มีการรับรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน 2.3) จำแนกตามตำแหน่งงานผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตำแหน่งงานของการรับรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงาน ของพนักงาน บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ตำแหน่งงานที่แตกต่างกันมีค่าสถิติอยู่ที่ ($F = .265, p\text{-value} = .900$) มีการรับรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน 2.4) จำแนกตามระดับการศึกษาผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับการศึกษาของการรับรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงาน ของพนักงาน บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีค่าสถิติอยู่ที่ ($F = .247, p\text{-value} = .781$) มีการรับรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน 2.5) จำแนกตามอายุการปฏิบัติงานผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอายุการปฏิบัติงานของการรับรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงาน ของพนักงาน บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ อายุการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันมีค่าสถิติอยู่ที่ ($F = .566, p\text{-value} = .638$) มีการรับรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยการรับรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ทางผู้ทำการวิจัยได้รวบรวมข้อมูลเพื่อทำการศึกษาและผลการศึกษาออกมาเพื่อนำไปวิเคราะห์ปรับปรุงและแก้ไข โดยการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ซึ่งประกอบไปด้วย 1) ด้านการบริหารจัดการความปลอดภัยในการทำงาน 2) ด้านกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ด้านความปลอดภัยที่เกี่ยวข้องกับงาน 3) ด้านการปฏิบัติงานกับอุปกรณ์ และเครื่องจักร 4) ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน และ 5) ด้านจิตวิทยาสังคม นั้นพบว่า การรับรู้ในทุกๆด้าน อยู่ในระดับมาก และในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งไม่สอดคล้องกับ สุริยนต์ เลิศสุภาพล (2564) ศึกษาเรื่องการรับรู้ความปลอดภัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดเชียงราย พบว่าการรับรู้ความปลอดภัยของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดเชียงรายในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะจากการวิจัยเรื่อง “การรับรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงานของพนักงาน บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)”

จากผลการวิจัยดังกล่าว สาเหตุที่พนักงานและลูกจ้างมีการรับรู้ในภาพรวมระดับมากที่สุด อาจเนื่องมาจากบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) มีการจัดทำแผนเสริมสร้างค่านิยม และวัฒนธรรมองค์กร ดำเนินโครงการพัฒนาบุคลากรตามศักยภาพของพนักงาน ที่มุ่งเน้นการฝึกอบรมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในด้านการปฏิบัติการ ควบคู่ไปกับการบริหารจัดการ ด้านอาชีพอนามัยและความปลอดภัย ด้วยการสร้างการมีส่วนร่วมร่วมกับพนักงาน โดยได้จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้ของพนักงานเกี่ยวกับอาชีพอนามัยและความปลอดภัยภายในองค์กร และมีการเผยแพร่ให้พนักงานและลูกจ้างรับทราบอย่างทั่วถึงมีการจัดการความรู้ (Knowledge Management: KM) (บริษัท ท่าอากาศยานไทยฯ, 2565) และจากผลการวิจัยดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ผลของสถิติรายข้อนั้นพบว่า กับการรับรู้ด้านการบริหารจัดการความปลอดภัยในการทำงาน ในข้อบริษัท มีการจัดตั้งคณะกรรมการความปลอดภัยอาชีพอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานของสถาน ประกอบกิจการมีคะแนนสูงที่สุดมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.74 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .445 อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการรับรู้และการมีส่วนร่วมในการผลักดัน และควบคุมกำกับดูแลพนักงานและลูกจ้าง ให้มีความรู้ ความสามารถ การได้รับการฝึกอบรม การปฏิบัติงานตามขั้นตอนและกฎระเบียบ ได้อย่างถูกต้องเพื่อช่วยลดความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุในขณะปฏิบัติงานได้ดี ซึ่งแสดงให้เห็นว่า บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) นั้นปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีพอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานพ.ศ.2554 เป็นอย่างดี และผลของสถิติที่เกี่ยวกับการรับรู้ด้าน จิตวิทยาสังคม ในข้อท่านไม่มีแรงกดดันจากงานที่ก่อให้เกิดความเครียด ที่ส่งผลต่อวิถีชีวิตประจำวัน มีคะแนนต่ำที่สุดมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.74 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.119 อยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเครียดเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน (job stress) ซึ่งตรงกับทฤษฎีความสอดคล้องระหว่างบุคคล กับสิ่งแวดล้อม (person x environment fit theory) ซึ่งเป็นแนวคิดของ แฟรนซ์ แคปแลน และแฮร์ริสัน (French, Caplan and Harrison, 1982) ทฤษฎีนี้ตั้งบนแนวคิดสำคัญ 2 ประการ คือ ความบีบคั้น ขององค์การและความเครียดของบุคคล ปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทั้งสองนี้ มีผลต่อสุขภาพ และศักยภาพในการทำงานของบุคคล นั่นคือ ความเครียดจะเกิดขึ้นเมื่อการตอบสนอง (supply) หรือ ความต้องการ (demands) ของสิ่งแวดล้อม ไม่สมดุลกับความต้องการ (needs) หรือความสามารถ ของบุคคล นั่นคือ ถ้าความต้องการ หรือ ความสามารถของบุคคล และสิ่งแวดล้อมไม่สมดุล ผลที่ตามมา ก็คือความเครียด ซึ่งจะมีผลสะท้อนกลับมาที่การปฏิบัติงานเกิดความรู้สึกในทางที่ไม่ดีกับงาน และ จะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตประจำวันได้ ดังนั้นประเด็นแรงกดดันจากงานที่ก่อให้เกิดความเครียด ที่ส่งผลต่อวิถีชีวิตประจำวันถือว่าเป็นประเด็นที่สำคัญในการกำหนดแผนวิธีในการปฏิบัติงานเพื่อลด ความเครียดในการทำงาน เพื่อส่งเสริมให้พนักงานและลูกจ้างมีสุขภาพจิตที่ดี ซึ่งจะเป็นส่วนในการช่วยลด อันตรายจากการปฏิบัติงาน และไม่กระทบต่อวิถีชีวิตประจำวันของพนักงานและลูกจ้างได้อีกด้วย

ผลจากการวิจัยจากการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลต่อการรับรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงานของพนักงาน บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ, อายุ, ตำแหน่งงาน, ระดับการศึกษา และอายุการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน ไม่ส่งผลต่อการรับรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงานที่แตกต่างซึ่งสอดคล้องกับธนา รัตน์โสภ (2560) ศึกษาเรื่องการรับรู้การจัดการความปลอดภัยในการทำงานของพนักงาน บริษัท เอช-วัน พาร์ทส์ (ประเทศไทย) จำกัด พบว่าพนักงานที่มีเพศ อายุ ตำแหน่ง และอายุการทำงาน แตกต่างกัน ประเมินการจัดการความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานบริษัท เอช-วัน พาร์ทส์(ประเทศไทย) จำกัด ภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่ทั้งนี้จากการวิจัยเรื่อง “การรับรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงานของพนักงาน บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)” จากผลการวิจัยดังกล่าว สาเหตุที่ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ, อายุ, ตำแหน่งงาน, ระดับการศึกษา, และอายุการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน จึงมีการรับรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงานในภาพรวมและรายด้านที่ไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากมาจากบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) ให้ความสำคัญต่อระบบการจัดการตามมาตรฐานสากล และกฎหมายที่เกี่ยวข้องอันจะเป็นแนวทางหนึ่งที่น่าไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน เพื่อสร้างความมั่นใจและความพึงพอใจให้กับผู้ใช้บริการท่าอากาศยานภายใต้คำขวัญ “ปลอดภัยคือมาตรฐาน บริการคือหัวใจ” ซึ่งได้มีการจัดทำระบบมาตรฐานการจัดการอาชีวอนามัย และความปลอดภัย ISO45001:2018 ในการกำกับดูแล เพื่อเพิ่มการรับรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน และสามารถประเมินความเสี่ยงและอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นได้ และจากที่มีการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติ ความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554 ที่บังคับใช้หน่วยงานรัฐวิสาหกิจและเอกชนต้องปฏิบัติตาม ซึ่ง บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) ถือเป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจที่จะต้องปฏิบัติตามนั้น โดยที่มีกำหนดใน มาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติความปลอดภัยอาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554 กำหนดให้นายจ้างมีหน้าที่จัดและดูแลสถานประกอบกิจการและลูกจ้างให้มีสภาพการทำงานและสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ปลอดภัยและถูกสุขลักษณะ รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติงานของลูกจ้างมิให้ลูกจ้างได้รับอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย จิตใจ และสุขภาพอนามัย อีกทั้งให้ลูกจ้างมีหน้าที่ให้ความร่วมมือกับนายจ้างในการดำเนินงานและส่งเสริมด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน เพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ลูกจ้างและสถานประกอบกิจการ (พระราชบัญญัติความปลอดภัยฯ, 2554) ดังนั้นจึงเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การรับรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงานไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) จากการศึกษาพบว่า ด้านการรับรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงาน และการรับรู้ข่าวสารด้านความปลอดภัย รวมถึงการสืบค้นข้อมูลคู่มือความปลอดภัยในการทำงาน เช่น SOP หรือ WI ของหน่วยงานควรมีการจัดทำให้ครอบคลุมและเข้าถึงง่ายเพื่อให้พนักงานและลูกจ้างนำข้อมูลต่างๆเหล่านั้นมาเรียนรู้และปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และควรมีการติดตามและทบทวนอย่างต่อเนื่องเสมอเพื่อให้มั่นใจว่ามาตรฐานการทำงานที่ปลอดภัยนั้นทันต่อเหตุการณ์ในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และยังเป็นสาเหตุหนึ่งที่จะช่วยลดความเสี่ยงและอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี

2) จากการศึกษาพบว่า ความเครียดมีส่วนก่อให้เกิดผลกระทบในการทำงานและวิถีชีวิตประจำวัน ดังนั้นการลดภาระงานที่ก่อให้เกิดความเครียดสำหรับพนักงานและลูกจ้าง เป็นสิ่งสำคัญที่จะส่งเสริมความพึงพอใจและประสิทธิภาพในการทำงาน เพื่อให้เกิดความปลอดภัยและไม่กระทบต่อวิถีชีวิตประจำวัน โดยส่งเสริมให้โอกาสพนักงานเรียนรู้และพัฒนาทักษะใหม่ๆ เพื่อเพิ่มความมั่นใจและความพร้อมในการดำเนินงาน สร้างสภาพแวดล้อมที่เปิดกว้างและรองรับ และสร้างความร่วมมือและความเข้าใจในที่ทำงาน นำเทคโนโลยีและเครื่องมือที่เหมาะสมมาช่วยสนับสนุนในการปฏิบัติงานให้พนักงานมีการเรียนรู้เรื่องการจัดการความเครียด และให้การสนับสนุนต่างๆ จนทำให้ความเครียดจากการทำงานลดลง เกิดสุขภาพจิตที่ดี ซึ่งจะส่งผลที่ดีต่อตัวพนักงานและลูกจ้าง รวมถึงบริษัทก็จะได้รับประโยชน์ด้วยเช่นกัน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ขยายขอบเขตของการศึกษาในเรื่องการรับรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงาน และปัจจัยอื่นเพิ่มเติมที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมความปลอดภัยของพนักงาน ในทุกๆท่าอากาศยานที่อยู่ในความรับผิดชอบ ของบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)

2) ควรทำการวิจัยในเรื่องการรับรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงาน ของพนักงานจัดจ้างแรงงานของบริษัทต่างๆ เพราะเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและเป็นส่วนที่ช่วยสนับสนุนการดำเนินงานของบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) เป็นไปด้วยดี และปลอดภัย

3) ควรใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน ทั้งวิธีวิจัยเชิงปริมาณรวมกับวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ในการตอบคำถามการวิจัยและสร้างความน่าเชื่อถือของผลการวิจัยในทุกๆด้าน

เอกสารอ้างอิง

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน. (2562). *เกี่ยวกับกรม*. สืบค้นเมื่อ 5 มีนาคม 2566, จาก www.labour.go.th/index.php/about/about-m1.

- ธนา รัตนโสภณ. (2560). *การรับรู้ความปลอดภัยในการทำงานของพนักงาน บริษัท เอช-วัน พาร์ทส์ (ประเทศไทย) จำกัด*. สารนิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ. ปทุมธานี. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน). (2565). *รายงานการพัฒนารายงานประจำปี 2565*. สืบค้นเมื่อ 19 พฤษภาคม 2566, จาก <https://www.airportthai.co.th/wp-content/uploads/2023/01/sdreport22-th.pdf>.
- พระราชบัญญัติความปลอดภัยอาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554. (17 มกราคม 2554). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 128 ตอนที่ 4 ก, หน้า 7/25.
- วิฑูรย์ สิมะโชคดี; และ วีรพงษ์ เฉลิมจิระรัตน์. (2563). *วิศวกรรมและการบริหารความปลอดภัยในโรงงานอุตสาหกรรม*. กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- สุริยนต์ เลิศสุภาพล. (2564). *การรับรู้ความปลอดภัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดเชียงราย*. สารนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- Elwyn Edward. (2002). *Human factors Guidelines For Safety Audits Manual*. International Civil Aviation Organization.
- French, J. R. P., Caplan, R. D., & Herrison, R. V. (1982). *The mechanisms of job stress and strain*. London: Wiley.
- Yamane, T. (1973). *Statistic: An Introductory Analysis*. (3rd ed.). New York: Harper and Row.

อิทธิพลของการมุ่งเน้นทางการตลาดที่มีผลต่อความอยู่รอดของธุรกิจ จำหน่ายเสื้อผ้าในอาคารชุดโบเบทาวเวอร์

Effects of Market Orientation towards Business Survival of Cloth Retailing Businesses in the Story-Buildings, Bo Bae Tower

¹ชัชชญา พาณิชยาหิรัญ และ ²ธัญนันท์ บุญอยู่

¹Chatchaya Phanitchayahirun and ²Thanyanan Boonyoo

^{1,2}บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

^{1,2}Graduate School, Southeast Asia University

¹Corresponding Author E-mail: Jum1528@hotmail.com

Received October 6, 2023; Revised November 2, 2023; Accepted December 7, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ได้มุ่งศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยว่า 1) เพื่อศึกษาระดับของการมุ่งเน้นทางการตลาด ความสามารถทางการแข่งขัน และความอยู่รอด และ 2) เพื่อศึกษาอิทธิพลของความสามารถทางการแข่งขันที่เป็น ปัจจัยคั่นกลางระหว่างการมุ่งเน้นทางการตลาดสู่ความอยู่รอดของธุรกิจจำหน่ายเสื้อผ้าในอาคารชุดโบเบทาวเวอร์ ซึ่งการวิจัยนี้ได้มีรูปแบบของการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ประกอบธุรกิจจำหน่ายเสื้อผ้า ในอาคารชุดโบเบทาวเวอร์ที่ดำเนินธุรกิจมากกว่า 5 ปีขึ้นไป ซึ่งมีจำนวน 290 ราย ใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่ม ตัวอย่างแบบอย่างง่าย โดยมีแบบสอบถามเป็นเครื่องมือวิจัยและสถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ การวิเคราะห์ด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สมการโครงสร้างด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้ประกอบธุรกิจจำหน่ายเสื้อผ้าในอาคารชุดโบเบทาวเวอร์มีความคิดเห็นของปัจจัยการมุ่งเน้น การตลาด ความสามารถทางการแข่งขัน และความอยู่รอดของธุรกิจมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากทุกประเด็น โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15, 3.88 และ 4.04 ตามลำดับ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.695, 0.658 และ 0.687 ตามลำดับ และ 2) ผลการทดสอบอิทธิพลคั่นกลาง พบว่า ความสามารถทางการแข่งขันด้านการสร้างความแตกต่าง การเป็นผู้นำด้านต้นทุน และการตอบสนองอย่างรวดเร็วเป็นปัจจัยคั่นกลางระหว่างการมุ่งเน้นทางการตลาดสู่ความอยู่รอดของธุรกิจ โดยมีค่าผลคูณของสัมประสิทธิ์ที่ขอบเขตล่างเท่ากับ 0.026, 0.001 และ 0.138 และ ขอบเขตบนเท่ากับ 0.164, 0.126 และ 0.293 ตามลำดับ และมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) มีอำนาจในการพยากรณ์รวมเท่ากับร้อยละ 37.60, 38.60, 29.92 และ 66.50

คำสำคัญ: การมุ่งเน้นทางการตลาด; ความสามารถทางการแข่งขัน; ความอยู่รอดของธุรกิจ

Abstract

The objectives of this study were: 1) to investigate levels of market orientation, competitive advantage, and business survival; and 2) to investigate the effects of competitive advantage as a mediated factor between

market orientation and business survival of the cloth retailing business in the story-buildings, Bo Bae Tower. This study was quantitative research. Samples in the study included 290 cloth business retailers in the story-buildings, Bo Bae Tower, doing their business for more than 5 years, by using simple random sampling. A questionnaire was used as a research tool in this study. Statistics used in this study included percentage, means, standard deviation, and structural equation modeling (SEM) analyses with a statistical package program. The findings of this study showed that 1) cloth business retailers in the story-buildings, Bo Bae Tower, had overall averaged levels of their opinions towards the market orientation, competitive advantage, and business survival at a high level with all aspects, ranking at 4.15, 3.88, and 4.04 respectively; whereas the standard deviation scales were at 0.695, 0.658, and 0.687 respectively. 2) The effects of mediated factor revealed that the competitive advantage, regarding differentiation, cost leadership, and rapid responses, was a mediated factor between the market orientation and business survival with the lower bounded coefficient values equaled 0.026, 0.001, and 0.138 respectively; whereas the upper bounded coefficient values of them were 0.164, 0.126, and 0.293 respectively. The coefficient of determination (R^2) showed the predictive power was 37.60%, 38.60%, 29.92% and 66.50%

Keywords: Market Orientation; Competitive Advantage; Business Survival

บทนำ

การขับเคลื่อนเศรษฐกิจของไทยในทุกภาคส่วนต่างให้ความสำคัญกับบริบทที่นอกเหนือจากการมุ่งเน้นการกระตุ้นและการฟื้นฟูสภาพเศรษฐกิจให้ผ่านพ้นหลังจากช่วงวิกฤตของการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา-19 การพัฒนาเพื่อนำไปสู่การเติบโตทางเศรษฐกิจที่สร้างคุณค่าและความเข้มแข็งให้ธุรกิจได้อย่างยั่งยืน พร้อมกับสร้างมาตรฐานความเป็นอยู่ที่ดีแก่ภาคธุรกิจได้เป็นประเด็นที่หลายภาคธุรกิจให้ความสำคัญ เพื่อนำไปสู่ความอยู่รอดที่ยั่งยืนต่อไปภายใต้ของการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน (สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน), 2565) โดยกระทรวงอุตสาหกรรม (2566) ได้ทำการสรุปสถานการณ์การผลิตภาคอุตสาหกรรมในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2566 ของอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม พบว่า การผลิตธุรกิจเสื้อผ้าสำเร็จรูปหดตัวถึงร้อยละ 27.68 จากคำสั่งซื้อที่ลดลงของประเทศคู่ค้า เนื่องจากสถานการณ์เศรษฐกิจโลกที่ชะลอตัวส่งผลให้คำสั่งซื้อลดลง รวมถึงกลุ่มลูกค้าให้ความสำคัญและตระหนักในการรักษาสิ่งแวดล้อม จึงมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม โดยเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีความยั่งยืนและเสื้อผ้ามือสองที่ราคาเยอมากยิ่งขึ้น ซึ่งส่งผลให้ผู้ประกอบการบางส่วนต้องยกเลิกสายการผลิตและเปลี่ยนเป็นผู้นำเข้าสินค้าเพื่อจำหน่ายแทน เนื่องจากสามารถเลือกสินค้าได้หลากหลายตรงตามความต้องการของลูกค้าได้มากขึ้น ส่วนการจำหน่ายในประเทศ พบว่า เส้นใยสิ่งทอหดตัวร้อยละ 16.77 ผ้าฝ้ายหดตัวร้อยละ 13.88

สำหรับเสื้อผ้าสำเร็จรูปถือได้ว่าเป็นการหดตัวครั้งแรกหลังจากที่มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลา 12 เดือน โดยหดตัวร้อยละ 5.63 ในกลุ่มเสื้อผ้าทอเครื่องแต่งกาย

ธุรกิจจำหน่ายเสื้อผ้าในอาคารชุดโบ๊เบ๊ทาวเวอร์เป็นแหล่งจำหน่ายเสื้อผ้าสำเร็จรูปในราคาปลีกและราคาส่ง โดยก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2533 และเริ่มทำการขายสินค้าเสื้อผ้าสำเร็จรูปทั้งปลีกและส่งในปี พ.ศ. 2537 เนื่องจากพื้นที่เดิมของโบ๊เบ๊ไม่สามารถขยายออกได้ จึงได้เกิดการสร้างอาคารชุดโบ๊เบ๊ทาวเวอร์ขึ้น เพื่อสนองตอบความต้องการทางเศรษฐกิจของพื้นที่ภายในโบ๊เบ๊ โดยมุ่งเน้นให้เป็นตลาดของธุรกิจค้าส่งและค้าปลีกที่สอดคล้องกับเศรษฐกิจในยุคปัจจุบันที่เป็นศูนย์การค้าส่งเสื้อผ้าขนาดใหญ่ที่เป็นตึกหรืออาคารสูงแห่งแรกของบริเวณนั้น (ภรณนธ์ แดงขาว, 2559) และในช่วงปี พ.ศ. 2562 ที่เป็นการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา-19 เป็นช่วงที่มีการแพร่ระบาดที่รุนแรง จึงทำให้หลายพื้นที่ต้องปิดการให้บริการ เพื่อหยุดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา-19 และจากสถานการณ์การระบาดดังกล่าวส่งผลกระทบต่อหลายภาคธุรกิจที่ต้องปิดตัวลง หรือเลิกกิจการ โดยเฉพาะธุรกิจจำหน่ายเสื้อผ้าในอาคารชุดโบ๊เบ๊ทาวเวอร์ที่ได้รับผลกระทบเช่นกัน ร้านค้าที่จำหน่ายเสื้อผ้าภายในอาคารชุดโบ๊เบ๊ทาวเวอร์ได้ปิดและเลิกกิจการไปเป็นจำนวนมาก เนื่องจากยอดจำหน่ายลดลงเป็นจำนวนมาก และจากภาวการณ์ดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะผู้ประกอบการธุรกิจจำหน่ายเสื้อผ้าในอาคารชุดโบ๊เบ๊ทาวเวอร์ได้สังเกตเห็นถึงประเด็นปัญหาที่เกิดจากการปิดและยกเลิกกิจการเป็นจำนวนมากในช่วงที่เกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา-19 ที่ส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงต่อยอดจำหน่ายที่ลดลง และส่งผลให้ต้องปิดและยกเลิกกิจการไป ดังนั้นผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความอยู่รอดของธุรกิจจำหน่ายเสื้อผ้าในอาคารชุดโบ๊เบ๊ทาวเวอร์ และจากการศึกษาทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วพบว่า การศึกษาของธัญนันท์ บุญอยู่ (2561) ได้กล่าวว่า การที่ผู้ประกอบการให้ความสำคัญกับการมุ่งเน้นการตลาดที่มุ่งเน้นลูกค้าและสร้างให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นกระบวนการทางการตลาดในระดับที่มากจะสามารถพัฒนาไปสู่ตลาดทางการแข่งขันที่สมบูรณ์ขึ้นอย่างต่อเนื่อง และสามารถพัฒนาและรักษาให้ธุรกิจอยู่รอดได้อย่างยั่งยืน เช่นเดียวกับ Ingsih, Dwika and Prayitno (2021) ที่ได้กล่าวว่า การมุ่งเน้นทางการตลาดจะสามารถสร้างขีดความสามารถทางการแข่งขันที่ยั่งยืนและสามารถสร้างให้ผลการดำเนินงานมีประสิทธิภาพที่ทำให้องค์กรอยู่รอดได้เช่นกัน (ฐิตินันท์ ชารีบุตร และธัญนันท์ บุญอยู่, 2564)

จากสถานการณ์ในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา-19 เป็นต้นมาส่งผลให้ผู้ประกอบการจำหน่ายเสื้อผ้าในอาคารชุดโบ๊เบ๊ทาวเวอร์ต้องปิดและยกเลิกกิจการอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะผู้ประกอบการจำหน่ายเสื้อผ้าในอาคารชุดโบ๊เบ๊ทาวเวอร์ได้สังเกตเห็นถึงประเด็นปัญหาดังกล่าว จึงได้ทำการศึกษาวิจัยถึงอิทธิพลของการมุ่งเน้นทางการตลาดที่มีผลต่อความอยู่รอดของธุรกิจจำหน่ายเสื้อผ้าในอาคารชุดโบ๊เบ๊ทาวเวอร์ โดยมีความสามารถทางการแข่งขันเป็นตัวแปรส่งผ่านเพื่อนำผลการวิจัยที่ได้รับมาขยายเป็นองค์ความรู้ทางวิชาการถึงการมุ่งเน้นทางการตลาด

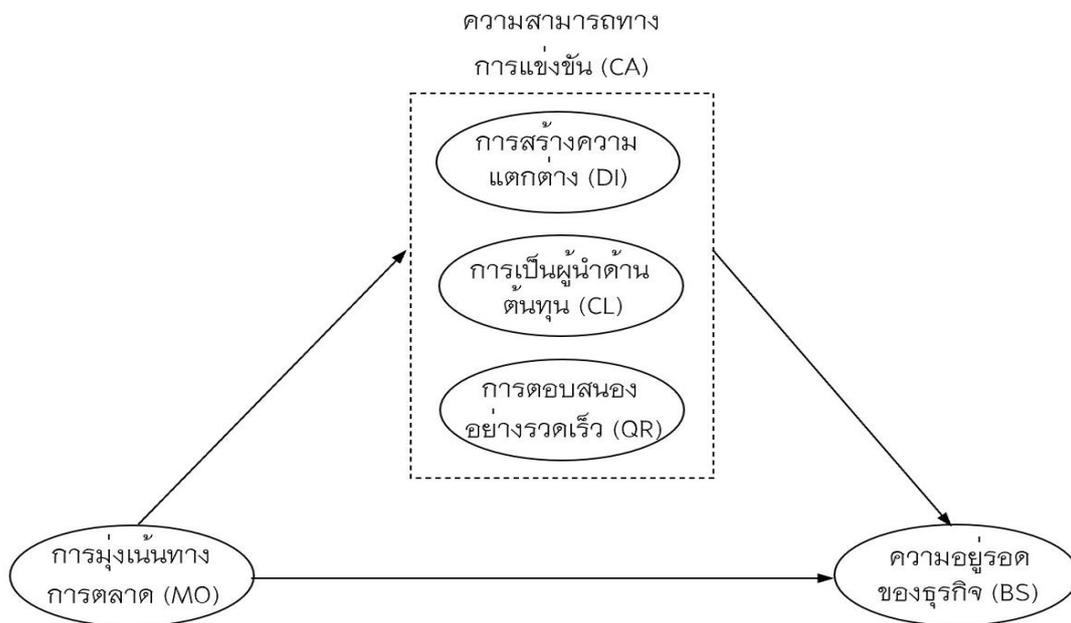
ความสามารถทางการแข่งขัน และการบริหารธุรกิจให้อยู่รอดภายใต้สถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และเพื่อประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและกำหนดกลยุทธ์ในการส่งเสริมธุรกิจจำหน่ายเสื้อผ้าในอาคารชุดโบ๊เบ๊ทาวเวอร์ให้อยู่รอด พร้อมกับขยายฐานลูกค้าและเพิ่มยอดขายสินค้าของกลุ่มลูกค้าให้มียอดขายที่เพิ่มสูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับของการมุ่งเน้นทางการตลาด ความสามารถทางการแข่งขัน และความอยู่รอดของธุรกิจจำหน่ายเสื้อผ้าในอาคารชุดโบ๊เบ๊ทาวเวอร์
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของความสามารถทางการแข่งขันที่เป็นปัจจัยคั่นกลางระหว่างการมุ่งเน้นทางการตลาดสู่ความอยู่รอดของธุรกิจจำหน่ายเสื้อผ้าในอาคารชุดโบ๊เบ๊ทาวเวอร์

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาอิทธิพลของการมุ่งเน้นทางการตลาดที่มีผลต่อความอยู่รอดของธุรกิจจำหน่ายเสื้อผ้าในอาคารชุดโบ๊เบ๊ทาวเวอร์ โดยมีความสามารถทางการแข่งขันเป็นตัวแปรส่งผ่าน ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนากรอบตามแนวความคิดของ Ingsih, Dwika and Prayitno (2021); วรัญญา เยาวรัตน์ (2560); ธิญนันท์ บุญอยู่ (2561) และได้นำมาสร้างและพัฒนากรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 (H1) ความสามารถทางการแข่งขันด้านการสร้างความแตกต่างเป็นปัจจัยคั่นกลางระหว่างการมุ่งเน้นทางการตลาดสู่ความอยู่รอดของธุรกิจ

สมมติฐานที่ 2 (H2) ความสามารถทางการแข่งขันด้านการเป็นผู้นำด้านต้นทุนเป็นปัจจัยคั่นกลางระหว่างการมุ่งเน้นทางการตลาดสู่ความอยู่รอดของธุรกิจ

สมมติฐานที่ 3 (H3) ความสามารถทางการแข่งขันด้านการตอบสนองอย่างรวดเร็วเป็นปัจจัยคั่นกลางระหว่างการมุ่งเน้นทางการตลาดสู่ความอยู่รอดของธุรกิจ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณที่มุ่งเน้นเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม และเมื่อได้แบบสอบถามที่เป็นความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามมาแล้ว จึงนำผลที่ได้มาสรุปและรายงานผลการวิจัยให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยต่อไป

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้ประกอบธุรกิจจำหน่ายเสื้อผ้าในอาคารชุดไบ้เบ้ทาวเวอร์ที่ดำเนินธุรกิจมากกว่า 5 ปีขึ้นไป ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 652 ราย โดยข้อมูลที่ได้อยู่ในช่วงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2566 (นิติบุคคลอาคารชุดไบ้เบ้ทาวเวอร์, 2566) และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ประกอบธุรกิจจำหน่ายเสื้อผ้าในอาคารชุดไบ้เบ้ทาวเวอร์ที่ดำเนินธุรกิจมากกว่า 5 ปีขึ้นไป จำนวน 290 ราย โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตาม Rule of Thumb ของ Hair et al. (2011) ที่ว่า จำนวนตัวอย่างที่เหมาะสมกับการใช้สถิติการวิเคราะห์ตัวแบบสมการโครงสร้าง (SEM) ควรมีจำนวนอย่างน้อย 5-20 เท่าของข้อคำถามหรือตัวแปร ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีแบบสอบถามจำนวน 29 ข้อ จึงทำให้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ได้ควรมีขั้นต่ำประมาณ 290 ตัวอย่าง และการสุ่มตัวอย่างครั้งนี้ได้ทำการพิจารณาลักษณะข้อมูลจากการสุ่มตัวอย่างจากกลุ่มประชากรที่ได้มุ่งศึกษาไว้ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ได้ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบความน่าจะเป็น (Probability Sampling) ที่ใช้การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการสร้างและพัฒนาแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 4 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รูปแบบการดำเนินธุรกิจ และระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ ส่วนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการมุ่งเน้นการตลาด ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้ตามแนวคิดของ Ingsih, Dwika and Prayitno (2021); ธีญนันท์ บุญอยู่ (2561) ส่วนที่ 3 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความสามารถทางการแข่งขัน ซึ่งจำแนกองค์ประกอบได้ 3 ด้าน คือ ด้านการสร้างความแตกต่าง ด้านการเป็นผู้นำด้านต้นทุน และด้านการตอบสนองอย่างรวดเร็ว ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้ตามแนวคิดของธีญนันท์ บุญอยู่ (2561) และส่วนที่ 4 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความอยู่รอดของธุรกิจ ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้ตามแนวคิดของ Najib, Rahman and Fahma (2021);

วรรณญา เยาวรัตน์ (2560) โดยแบบสอบถามในส่วนที่ 2-4 นั้นมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามแบบของ Likert Scale (Likert, 1932) ที่มีความหมายของเกณฑ์การให้คะแนน คือ “คะแนน 5 หมายถึง มากที่สุด” “คะแนน 4 หมายถึง มาก” “คะแนน 3 หมายถึง ปานกลาง” “คะแนน 2 หมายถึง น้อย” “คะแนน 1 หมายถึง น้อยที่สุด”

3. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยนั้น ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 3 ท่าน เพื่อทำการตรวจสอบความตรงของมาตรวัดของตัวแปร โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 มาเป็นข้อคำถามในแบบสอบถาม (Lawshe, 2006) ซึ่งการตรวจสอบครั้งนี้ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และเมื่อเครื่องมือได้แก้ไขและผ่านการตรวจสอบแล้ว ผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มที่มีความเหมือนกับประชากรที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 30 ราย เพื่อทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อคำถาม ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ที่ได้ควรมีค่าตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป (Hair et al., 2006) โดยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคที่ได้อยู่ระหว่าง 0.739-0.895

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยโดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นไปตามความจริง ผู้วิจัยได้ทำการขอหนังสือจากทางบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ เพื่อทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลกับผู้ประกอบธุรกิจจำหน่ายเสื้อผ้าในอาคารชุดโบ๊เบ๊ทาวเวอร์ โดยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างมิถุนายนถึงกรกฎาคม พ.ศ. 2566 ได้แบบสอบถาม จำนวน 290 ฉบับ ซึ่งก่อนการเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้ชี้แจงกับกลุ่มตัวอย่างและได้อธิบายพร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์และได้มีการแจ้งกับกลุ่มตัวอย่างให้ทราบถึงประโยชน์และสิทธิในการตอบรับหรือปฏิเสธการตอบแบบสอบถามการวิจัย เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้ประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้นและไม่มีการเปิดเผยชื่อของกลุ่มตัวอย่าง อีกทั้งเสนอผลโดยภาพรวม

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบบสอบถามกลับคืนมา จึงทำการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกชุด เพื่อให้แน่ใจว่าข้อมูลที่น่ามาประมวลผลนั้นเป็นข้อมูลที่มีความสมบูรณ์ถูกต้องและอยู่ในรูปแบบเดียวกันทั้งหมด จากนั้นจึงนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ทางสถิติจำแนกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 สถิติเชิงพรรณนา เป็นสถิติที่ใช้บรรยายคุณลักษณะและคุณสมบัติของประชากรที่ประกอบด้วย 1) ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้อธิบายข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล และ 2) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้ในการแปลความหมายของข้อมูลต่าง ๆ เพื่อสรุปและอธิบายลักษณะของตัวแปร และส่วนที่ 2 สถิติเชิงอนุมานหรือสถิติอ้างอิง (Inferential Statistic) เป็นการนำวิธีทางสถิติมาใช้สำหรับทดสอบสมมติฐาน (Hypothesis Testing) เพื่อหาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและหาระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรทั้งทางตรงและ

ทางอ้อมที่ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM) ด้วยโปรแกรม ADANCO 2.2.1 และ 2) วิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรต้นกลางด้วยโปรแกรม Indirect (Preacher & Hayes, 2008)

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงอิทธิพลการมุ่งเน้นทางการตลาดที่มีผลต่อความอยู่รอดของธุรกิจจำหน่ายเสื้อผ้าในอาคารชุดโบว์เทาวเวอร์ ซึ่งเป็นแบบการวิจัยเชิงปริมาณที่ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือวิจัย และเก็บข้อมูลกับผู้ประกอบการธุรกิจจำหน่ายเสื้อผ้าในอาคารชุดโบว์เทาวเวอร์ จำนวน 290 ราย โดยส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง ร้อยละ 68.62 มีอายุมากกว่า 50 ปี ร้อยละ 30.69 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 59.66 มีรูปแบบการดำเนินธุรกิจเป็นแบบบริษัทจำกัด ร้อยละ 41.03 และมีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจมากกว่า 20 ปี ร้อยละ 34.83 โดยผลการวิจัยที่ได้ในครั้งนี้ผู้วิจัยสามารถแปลผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

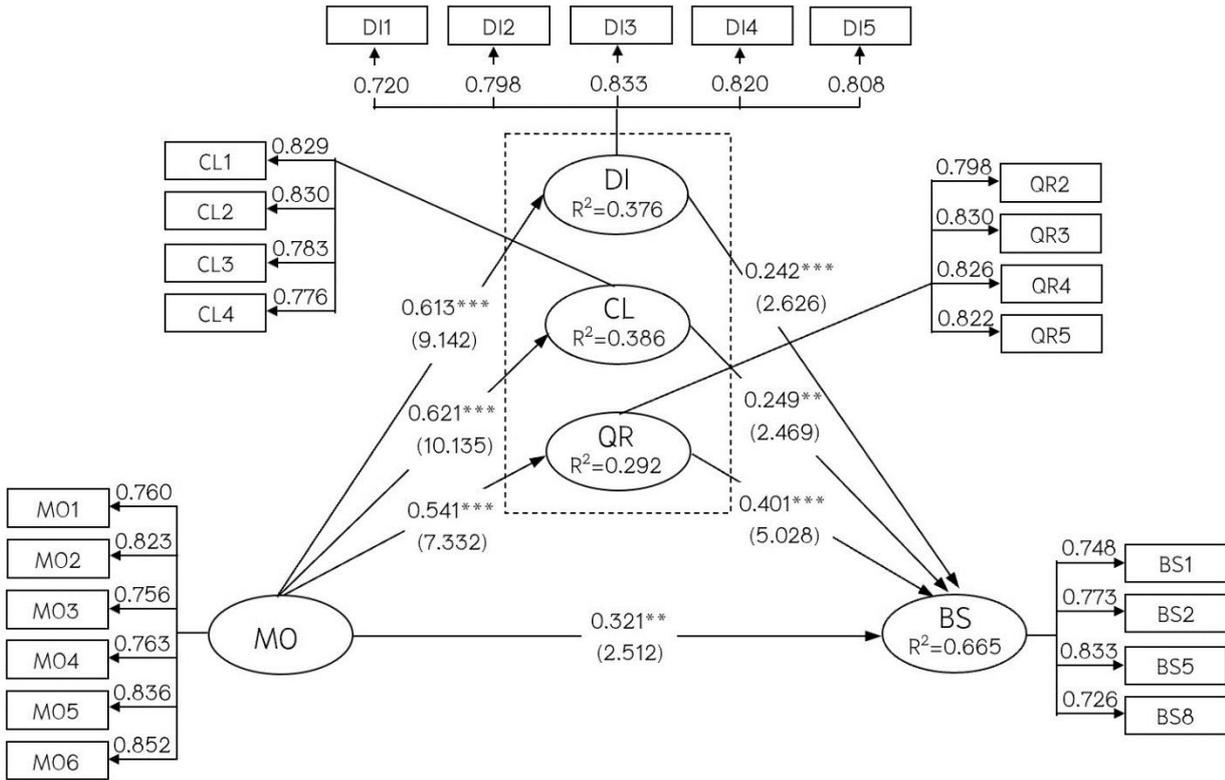
1. สรุปผลการวิจัยความคิดเห็นของการมุ่งเน้นทางการตลาด ความสามารถทางการแข่งขัน และความอยู่รอดของธุรกิจ ซึ่งสามารถแสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
การมุ่งเน้นทางการตลาด	4.15	0.695	มาก
ความสามารถทางการแข่งขัน	3.88	0.658	มาก
ด้านการสร้างความแตกต่าง	3.98	0.718	มาก
ด้านการเป็นผู้นำด้านต้นทุน	3.82	0.775	มาก
ด้านการตอบสนองอย่างรวดเร็ว	3.85	0.730	มาก
ความอยู่รอดของธุรกิจ	4.04	0.687	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจจำหน่ายเสื้อผ้าในอาคารชุดโบว์เทาวเวอร์มีความคิดเห็นโดยรวมของการมุ่งเน้นทางการตลาด ความสามารถทางการแข่งขัน และความอยู่รอดของธุรกิจอยู่ในระดับมากทุกประเด็น โดยมีค่าเฉลี่ย 4.15, 3.88 และ 4.04 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.695, 0.658 และ 0.687 และเมื่อพิจารณารายด้านของความสามารถทางการแข่งขัน พบว่า ด้านการสร้างความแตกต่าง ด้านการเป็นผู้นำด้านต้นทุน และด้านการตอบสนองอย่างรวดเร็วมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยมีค่าเฉลี่ย 3.98, 3.82 และ 3.85 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.718, 0.775 และ 0.730 ตามลำดับ

2. สรุปผลการวิเคราะห์ตัวแบบสมการโครงสร้างที่เป็นผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ถดถอยของอิทธิพลของการมุ่งเน้นทางการตลาดที่มีผลต่อความอยู่รอดของธุรกิจจำหน่ายเสื้อผ้าในอาคารชุดโป้เบ้ทาวเวอร์ โดยมีความสามารถทางการแข่งขันเป็นตัวแปรส่งผ่าน ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการแสดงผลการวิเคราะห์เป็นดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ผลการวิเคราะห์ตัวแบบสมการโครงสร้างสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ถดถอย

จากภาพที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ตัวแบบสมการโครงสร้างสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ถดถอยของอิทธิพลของการมุ่งเน้นทางการตลาดที่มีผลต่อความอยู่รอดของธุรกิจจำหน่ายเสื้อผ้าในอาคารชุดโป้เบ้ทาวเวอร์ โดยมีความสามารถทางการแข่งขันเป็นตัวแปรส่งผ่าน ซึ่งผลการวิจัยจำแนกได้เป็น 2 ประเด็น คือ 1) ปัจจัยที่มีผลโดยรวมต่อความอยู่รอดของธุรกิจ (BS) พบว่า ปัจจัยการมุ่งเน้นทางการตลาด (MO) ความสามารถทางการแข่งขันด้านการสร้างความแตกต่าง (DI) ด้านการเป็นผู้นำด้านต้นทุน (CL) และด้านการตอบสนองอย่างรวดเร็ว (QR) มีอิทธิพลทางตรงต่อความอยู่รอดของธุรกิจ (BS) มีค่าเท่ากับ 0.321, 0.242, 0.249 และ 0.401 ตามลำดับ โดยการมุ่งเน้นทางการตลาด (MO) มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความอยู่รอดของธุรกิจ (BS) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.520 และ 2) ปัจจัยที่มีผลโดยรวมต่อความสามารถทางการแข่งขันด้านการสร้างความแตกต่าง (DI) ด้านการเป็นผู้นำด้านต้นทุน (CL) และด้านการตอบสนองอย่างรวดเร็ว (QR) พบว่า การมุ่งเน้นทางการตลาด (MO) มีอิทธิพลทางตรง

ต่อความอยู่รอดของธุรกิจ (BS) มีค่าเท่ากับ 0.613, 0.621 และ 0.541 ตามลำดับ ซึ่งจากผลการวิเคราะห์ตัวแบบสมการโครงสร้างสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ถดถอยของปัจจัยที่มีผลต่อความอยู่รอดของธุรกิจจำหน่ายเสื้อผ้าในอาคารชุดโบเบ้ทาวเวอร์ข้างต้น ผู้วิจัยนำมาสรุปผลได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลของตัวแปรที่มีผลต่อความอยู่รอดของธุรกิจจำหน่ายเสื้อผ้าในอาคารชุดโบเบ้ทาวเวอร์

ตัวแปร (LV)	ค่าความผันแปร (R ²)	อิทธิพล (Effect)	MO	DI	CL	QR
ความอยู่รอดของธุรกิจ (BS)	0.665	DE	0.321	0.242	0.249	0.401
		IE	0.520	0.000	0.000	0.000
		TE	0.841	0.242	0.249	0.401
การสร้างความแตกต่าง (DI)	0.376	DE	0.613	0.000	N/A	N/A
		IE	0.000	0.000	N/A	N/A
		TE	0.613	0.000	N/A	N/A
การเป็นผู้นำด้านต้นทุน (CL)	0.386	DE	0.621	N/A	0.000	N/A
		IE	0.000	N/A	0.000	N/A
		TE	0.621	N/A	0.000	N/A
การตอบสนองอย่างรวดเร็ว (QR)	0.292	DE	0.541	N/A	N/A	0.000
		IE	0.000	N/A	N/A	0.000
		TE	0.541	N/A	N/A	0.000

หมายเหตุ: -De=Direct Effect, IE=Indirect Effect, TE=Total Effect, N/A=Not Applicable

-(** หมายถึง p-value ≤ 0.05 หรือ ค่า t ≥ 1.96); (***) หมายถึง p-value ≤ 0.01 หรือ ค่า t ≥ 2.58)

3. ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรคั่นกลาง (Mediation Variables) ของอิทธิพลความสามารถทางการแข่งขันที่เป็นปัจจัยคั่นกลางระหว่างการมุ่งเน้นทางการตลาดสู่ความอยู่รอดของธุรกิจจำหน่ายเสื้อผ้าในอาคารชุดโบเบ้ทาวเวอร์ ซึ่งผลการวิจัยสามารถแสดงได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบอิทธิพลคั่นกลาง (Mediation Effect)

สมมติฐานการวิจัย				Effect	Boot SE	Boot LLCI	Boot ULCI	
MO	→	DI	→	BS	0.090	0.035	0.026	0.164
MO	→	CL	→	BS	0.060	0.032	0.001	0.126
MO	→	QR	→	BS	0.209	0.039	0.138	0.293

จากตารางที่ 3 ผลการทดสอบอิทธิพลคั่นกลาง พบว่า ความสามารถทางการแข่งขันด้านการสร้างความแตกต่าง ด้านการเป็นผู้นำด้านต้นทุน และด้านการตอบสนองอย่างรวดเร็วเป็นปัจจัยคั่นกลางระหว่างการมุ่งเน้นทางการตลาดสู่ความอยู่รอดของธุรกิจ โดยมีค่าผลคูณของสัมประสิทธิ์เส้นทางของขอบเขตล่าง (Boot LLCL) และขอบเขตบน (Boot ULCL) ที่ช่วงของความเชื่อมั่นไม่คลุม 0 แสดงว่า 1) ความสามารถทางการแข่งขันด้านการสร้างความแตกต่างเป็นปัจจัยคั่นกลางระหว่างการมุ่งเน้นทางการตลาดสู่ความอยู่รอดของธุรกิจ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางของขอบเขตล่างเท่ากับ 0.026 และขอบเขตบนเท่ากับ 0.164 2) ความสามารถทางการแข่งขันด้านการเป็นผู้นำด้านต้นทุนเป็นปัจจัยคั่นกลางระหว่างการมุ่งเน้นทางการตลาดสู่ความอยู่รอดของธุรกิจ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางของขอบเขตล่างเท่ากับ 0.001 และขอบเขตบนเท่ากับ 0.126 และ 3) ความสามารถทางการแข่งขันด้านการตอบสนองอย่างรวดเร็วเป็นปัจจัยคั่นกลางระหว่างการมุ่งเน้นทางการตลาดสู่ความอยู่รอดของธุรกิจ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางของขอบเขตล่างเท่ากับ 0.138 และขอบเขตบนเท่ากับ 0.293 ซึ่งผลการทดสอบอิทธิพลคั่นกลางดังกล่าวเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยผู้วิจัยสามารถอภิปรายการวิจัยสรุปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1. การอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ที่ได้ศึกษาถึงระดับของการมุ่งเน้นทางการตลาด ความสามารถทางการแข่งขัน และความอยู่รอดของธุรกิจจำหน่ายเสื้อผ้าในอาคารชุดโบ๊เบ๊ทาวเวอร์ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ผู้ประกอบธุรกิจจำหน่ายเสื้อผ้าในอาคารชุดโบ๊เบ๊ทาวเวอร์มีความคิดเห็นของปัจจัยการมุ่งเน้นการตลาด ความสามารถทางการแข่งขัน และความอยู่รอดของธุรกิจมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากทุกประเด็น เนื่องจากผู้ประกอบการให้ความสำคัญต่อการมุ่งเน้นการตลาดที่เป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ที่มีการสำรวจความคิดเห็นของลูกค้าที่มีต่อสินค้าและบริการที่จะสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าที่เปลี่ยนแปลงไป และสามารถสร้างขีดความสามารถทางการแข่งขันที่เป็นความแตกต่างในการนำเสนอสินค้าที่มีความแปลกใหม่และทันสมัยที่สามารถเพิ่มยอดขายที่เพิ่มขึ้นของธุรกิจ และอยู่รอดได้ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของธัญนันท์ บุญอยู่ (2561) ที่พบว่า การที่ผู้ประกอบการให้ความสำคัญกับการมุ่งเน้นการตลาดที่มุ่งเน้นลูกค้าและสร้างให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นกระบวนการทางการตลาดในระดับที่มากจะสามารถพัฒนาไปสู่ตลาดทางการแข่งขันที่สมบูรณ์ขึ้นอย่างต่อเนื่องจะสามารถพัฒนาและรักษาให้ธุรกิจอยู่รอดได้อย่างยั่งยืน (Puspaningrum, 2020)

2. การอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ที่ได้ศึกษาถึงอิทธิพลของความสามารถทางการแข่งขันที่เป็นปัจจัยคั่นกลางระหว่างการมุ่งเน้นทางการตลาดสู่ความอยู่รอดของธุรกิจจำหน่ายเสื้อผ้าในอาคารชุดโบ๊เบ๊ทาวเวอร์ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ความสามารถทางการแข่งขันด้านการสร้างความแตกต่าง

ด้านการเป็นผู้นำด้านต้นทุน และด้านการตอบสนองอย่างรวดเร็วเป็นปัจจัยคั่นกลางระหว่างการแข่งขันทางการตลาดสู่ความอยู่รอดของธุรกิจ ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ เนื่องจากผู้ประกอบการให้ความสำคัญต่อการมุ่งเน้นทางการตลาดที่เป็นความคิดเห็นของลูกค้าและนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการพัฒนาสินค้าและบริการ อีกทั้งมีการนำข้อมูลของคู่แข่งมาปรับเปลี่ยนทำให้เกิดความสามารถทางการแข่งขันที่สามารถตอบสนองได้อย่างรวดเร็วภายใต้สภาวะที่ต้องเผชิญกับการแข่งขันที่รุนแรงของสภาวะเศรษฐกิจผันผวนและการบริการที่เหนือกว่าคู่แข่งในธุรกิจเดียวกัน ตลอดจนสามารถสร้างความเชื่อมั่นในภาพลักษณ์ของธุรกิจและบริการ ทำให้มีธุรกิจอยู่รอดได้และสามารถสร้างฐานเพื่อเพิ่มยอดขายสินค้าได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Ingsih, Dwika and Prayitno (2021) ที่พบว่า การมุ่งเน้นทางการตลาดที่เป็นกลยุทธ์ทางการแข่งขันของกิจกรรมทางการตลาดที่เป็นการนำปัจจัยเชื่อมโยงทางการตลาด และการนำกลยุทธ์ระดับธุรกิจมาบูรณาการ เพื่อทำให้เกิดความแตกต่างทางการตลาดและการตอบสนองอย่างรวดเร็วที่มีต่อลูกค้า โดยการจัดทำกลยุทธ์การมุ่งเน้นการตลาดก็สามารถนำไปสู่ความสามารถที่สร้างคุณค่าให้เกิดความพึงพอใจที่ทำให้ธุรกิจอยู่รอดได้ภายใต้ผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ (ฐิตินันท์ ชารีบุตร และ ธิญนันท์ บุญอยู่, 2564)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) จากผลการศึกษาพบว่า การมุ่งเน้นทางการตลาดมีอิทธิพลต่อความสามารถทางการแข่งขันด้านการสร้างความแตกต่าง ด้านการเป็นผู้นำด้านต้นทุน และด้านการตอบสนองอย่างรวดเร็ว นั่นแสดงให้เห็นว่า การมุ่งเน้นทางการตลาดมีผลทำให้เกิดความสามารถทางการแข่งขันด้านการสร้างความแตกต่าง ด้านการเป็นผู้นำด้านต้นทุน และด้านการตอบสนองอย่างรวดเร็ว ดังนั้นผู้ประกอบการควรมุ่งเน้นให้ความสำคัญต่อการแสดงความคิดเห็นของลูกค้าเพื่อนำข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่ได้มาพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการให้ดียิ่งขึ้น เพื่อสร้างให้ธุรกิจเกิดความสามารถทางการแข่งขันทั้งด้านการสร้างความแตกต่าง ด้านการเป็นผู้นำด้านต้นทุน และด้านการตอบสนองอย่างรวดเร็ว เห็นอกว่าคู่แข่งในธุรกิจเดียวกัน

2) จากผลการศึกษาพบว่า ความสามารถทางการแข่งขันด้านการสร้างความแตกต่าง ด้านการเป็นผู้นำด้านต้นทุน และด้านการตอบสนองอย่างรวดเร็วมีอิทธิพลต่อความอยู่รอดของธุรกิจนั้นแสดงให้เห็นว่า ความสามารถทางการแข่งขันด้านการสร้างความแตกต่าง ด้านการเป็นผู้นำด้านต้นทุน และด้านการตอบสนองอย่างรวดเร็วมีอิทธิพลต่อความอยู่รอดของธุรกิจ ดังนั้นผู้ประกอบการควรมุ่งเน้นหาสินค้าที่เป็น อัตลักษณ์ของชุมชนที่มีรูปปลั๊กอินโดดเด่นมาจำหน่าย พร้อมกับสามารถปรับตัว

ให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่สามารถบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ธุรกิจสามารถแข่งขันและเติบโตได้อย่างยั่งยืนและแตกต่างจากคู่แข่งในธุรกิจเดียวกัน

3) จากผลการศึกษาพบว่า ความสามารถทางการแข่งขันด้านการสร้างความแตกต่างด้านการเป็นผู้นำด้านต้นทุน และด้านการตอบสนองอย่างรวดเร็วเป็นปัจจัยคั่นกลางระหว่างการมุ่งเน้นทางการตลาดสู่ความอยู่รอดของธุรกิจ แสดงให้เห็นว่า ความสามารถทางการแข่งขันด้านการสร้างความแตกต่าง ด้านการเป็นผู้นำด้านต้นทุน และด้านการตอบสนองอย่างรวดเร็วเป็นปัจจัยคั่นกลางระหว่างการมุ่งเน้นทางการตลาดสู่ความอยู่รอดของธุรกิจ ดังนั้นผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญต่อการนำข้อมูลจากลูกค้าไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพสินค้าและการบริหารที่สามารถสร้างฐานลูกค้ารายใหม่อย่างต่อเนื่องพร้อมกันสร้างความเชื่อมั่นในภาพลักษณ์ของธุรกิจ เพื่อให้สามารถสร้างความสามารถทางการแข่งขันที่เป็นความแตกต่าง การเป็นผู้นำด้านต้นทุน และการตอบสนองอย่างรวดเร็วที่ทำให้ยอดขายสินค้าเพิ่มขึ้นจากปัจจุบันและนำไปสู่ความอยู่รอดของธุรกิจได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) การวิจัยในครั้งนี้ได้ทำการศึกษาถึงการมุ่งเน้นทางการตลาดที่มีผลต่อความอยู่รอดของธุรกิจจำหน่ายเสื้อผ้าในอาคารชุดไบ้เทาวเวอร์ โดยมีความสามารถทางการแข่งขันเป็นตัวแปรส่งผ่าน ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาเชิงลึกในประเด็นของต้นทุนที่เป็นในส่วนของวัตถุดิบในการผลิตเพื่อลดต้นทุนของสินค้าที่จะสามารถนำไปสู่ความอยู่รอดของธุรกิจที่ยั่งยืนได้

2) การวิจัยในครั้งนี้ได้ทำการศึกษาเชิงปริมาณโดยมีแบบสอบถามเป็นเครื่องมือวิจัยในการเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการมุ่งเน้นทางการตลาดที่มีผลต่อความอยู่รอดของธุรกิจจำหน่ายเสื้อผ้าในอาคารชุดไบ้เทาวเวอร์ โดยมีความสามารถทางการแข่งขันเป็นตัวแปรส่งผ่าน ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปควรทำการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกหรือการสนทนากลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกถึงปัจจัยที่มีผลต่อความอยู่รอดของธุรกิจได้อย่างชัดเจนขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงอุตสาหกรรม. (2566). *ภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรม เดือนมิถุนายน 2566*. สืบค้นเมื่อ 29

สิงหาคม 2566, จาก

<https://www.oie.go.th/assets/portals/1/fileups/2/files/month/industryeconomicssituationreportJune2023.pdf>.

ฐิตินันท์ ชารีบุตร และธัญนันท์ บุญอยู่. (2564). ตัวแบบเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีต่อผลการดำเนินงานของผู้ประกอบการธุรกิจคอมพิวเตอร์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัย เวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 7(1), 37-48.

- ฉันทน์ นุญญ. (2561). อิทธิพลของความสามารถทางนวัตกรรมในฐานะตัวแปรคั่นกลางที่ถ่ายทอดอิทธิพลของวัฒนธรรมองค์การ การมุ่งเน้นการตลาด การจัดการความรู้ และการเป็นผู้ประกอบการสู่ความได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืนของอุตสาหกรรมรองเท้าและเครื่องหนัง. *วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง*, 8, 44–62.
- นิติบุคคลอาคารชุดโบ้เบ้ทาวเวอร์. (2566). *จำนวนอาคารชุดโบ้เบ้ทาวเวอร์*. กรุงเทพฯ: โบ้เบ้ทาวเวอร์.
- ภรณ์นัท แดงขาว. (2559). *การแบ่งกลุ่มลูกค้าปลีกที่ซื้อกางเกงแฟชั่นผู้หญิงในดีกโบ้เบ้ทาวเวอร์ โดยใช้ตัวแปรพฤติกรรมการเลือกซื้อและด้านความสำคัญของส่วนประสมทางการตลาด*. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- วรัญญา เยาวรัตน์. (2560). *ปัจจัยสาเหตุที่ส่งอิทธิพลต่อการพัฒนาเพื่อความอยู่รอดขององค์การธุรกิจในประเทศไทย*. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน). (2565). *รายงานการศึกษาการพัฒนาอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ สาขาสินค้าแฟชั่น ปี 2565*. สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2566, จาก https://article.tcdc.or.th/uploads/media/2022/12/2/media_Creative-Industries-Development-Report-Fashion-2022.pdf.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E., & Tatham, R. L. (2006). *Multivariate data analysis*. (6th ed.). New Jersey: Prentice Hall.
- Hair, J. F., Ringle, C. M., & Sarstedt, M. (2011). PLS-SEM: Indeed a silver bullet. *Journal of Marketing Theory and Practice*, 19(2), 139–152.
- Ingsih, K., Dwika, H. A., & Prayitno, A. (2021). The role of market orientation, product innovation and competitive advantage in improving marketing performance at furniture MSMEs. *Interdisciplinary Research Review*, 16(2), 1–7.
- Lawshe, C. H. (2006). A quantitative approach to content validity. *Personnel Psychology*, 28(4), 563–575.
- Likert, R. A. (1932). A technique for the measurement of attitudes. *Archives of Psychology*, 140, 5–53.
- Najib, M., Rahman, A. A. A., & Fahma, A. (2021). Business survival of small and medium-sized restaurants through a crisis: The role of government support and innovation. *Sustainability*, 13, 1–6.

Preacher, K. J., & Hayes, A. F. (2008). Asymptotic and resampling strategies for assessing and comparing indirect effect in multiple mediator model. *Behavioral Research Method*, 40(3), 879–891.

Puspaningrum, A. (2020). Market orientation, competitive advantage and marketing performance of small medium enterprises (SMEs). *Journal of Economics, Business, and Accountancy Ventura*, 23(1), 19–27.

การใช้กิจกรรมแผนผังความคิดเพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านจับใจความ ภาษาญี่ปุ่นของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีความรู้ระดับต้นในรายวิชาภาษาญี่ปุ่น 3

The Use of Mind Mapping Activity to Support Japanese Reading Comprehension of Undergraduate Students with Fundamental Knowledge in the Course Japanese Language 3

¹ชีวิน สุขสมณะ, ²พัชยา สุภาใจ และ³มารี แก้วแดง

¹Shewin Suksamana, ²Phatchaya Suphachai and ³Mari Kaewdaeng

¹⁻³สาขาภาษาและวัฒนธรรมญี่ปุ่น คณะมนุษยศาสตร์และนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ

¹⁻³Japanese language and culture Faculty of Humanities and Communication Arts Payap University

²Corresponding Author. E-mail: phatchaya047@gmail.com

Received July 25, 2023; Revised September 12, 2023; Accepted December 22, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านจับใจความภาษาญี่ปุ่นของนักศึกษา ก่อนและหลังการเรียน โดยใช้กิจกรรมแผนผังความคิด ประชากรวิจัยได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพายัพ ที่ลงทะเบียนรายวิชาภาษาญี่ปุ่น 3 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 16 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการเรียนรู้อันใช้กิจกรรมแผนผังความคิด จำนวน 8 แผน และแบบทดสอบความเข้าใจในการอ่านจับใจความภาษาญี่ปุ่น การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ความเข้าใจในการอ่านจับใจความภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียนเพิ่มขึ้นหลังจากเรียนโดยใช้กิจกรรมแผนผังความคิด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: แผนผังความคิด; การสอนการอ่านภาษาญี่ปุ่น; ผลสัมฤทธิ์ความเข้าใจในการอ่านจับใจความภาษาญี่ปุ่น

Abstract

The purpose of this research was to compare students' s Japanese reading comprehension before and after learning through mind mapping activity. The population group consisted 16 undergraduate students from Payap University enrolled in the course Japanese Language 3 during the 2nd semester of academic year 2022. The research instruments consisted of 8 lesson plans using mind mapping activity and Japanese reading comprehension test. The Japanese reading comprehension test was administered before and after students learned through mind mapping activity. The research were analyzed by t-test and standard deviation. The findings of this study

revealed that the students' Japanese reading comprehension increased after learning through mind mapping activity at .05 level.

Keywords: Mind Mapping; Teaching Japanese Reading; Achievement of Japanese Reading

บทนำ

สังคมข่าวสารความก้าวหน้าความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและวัฒนธรรมมีผลกระทบต่อบุคคลในสังคมอย่างทั่วถึง โดยบุคคลในสังคมต้องติดต่อพบปะเพื่อดำเนินกิจกรรมทางสังคมหรือเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น ภาษาต่างประเทศจึงกลายเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างยิ่งในการสื่อสารให้ความรู้และเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน นอกจากนี้ภาษายังมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในการเจรจาต่อรองด้านการค้าและการประกอบอาชีพให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้นการที่คนไทยสามารถเข้าใจภาษาต่างประเทศจะช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันสามารถสื่อสารระหว่างชนชาติไทยและชนชาติอื่นให้มีความเข้าใจที่ตรงกันได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม มีความภาคภูมิใจในภาษาและวัฒนธรรมไทยสามารถถ่ายทอดวัฒนธรรมไทยไปสู่สังคมโลกได้ (กรมวิชาการ กรม กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ภาษาต่างประเทศที่คนไทยนิยมศึกษามากเป็นอันดับต้น ๆ คือ ภาษาญี่ปุ่น เนื่องจากประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่เติบโตและพัฒนาทางอุตสาหกรรมเศรษฐกิจและเทคโนโลยีใหม่อย่างรวดเร็ว ทำให้ภาษาญี่ปุ่นเป็นที่นิยมและต้องการของตลาดอาชีพมากขึ้น ภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย ทวิบทบาทสำคัญยิ่งในวงการธุรกิจ การท่องเที่ยวและการศึกษา การสอนภาษาญี่ปุ่นในระดับต่าง ๆ ขยายตัวเพิ่มขึ้นทั้งในโรงเรียนมัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน และสถาบันสอนภาษา

จากการสำรวจของเจแปนฟาวเดชั่นในปี ค.ศ. 2021 พบว่า ประเทศไทยจัดอยู่ในอันดับ 6 ของโลกที่มีผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นมากที่สุด และมีสถาบันที่เปิดสอนภาษาญี่ปุ่นถึง 659 แห่งแบ่งเป็นมหาวิทยาลัย วิทยาลัย โรงเรียนมัธยม และสถาบันสอนภาษาเอกชนต่าง ๆ โดยมีครูผู้สอน 2,047 คน มีจำนวนนักเรียนที่อยู่ในระบบทั่วประเทศ 184,962 คน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดจุดมุ่งหมายการเรียนภาษาญี่ปุ่นไว้ในหลักสูตร พุทธศักราช 2551 โดยมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะและสามารถสื่อสารขั้นพื้นฐานอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้ง การฟัง พูด อ่าน และเขียน สามารถใช้ภาษา มีความรู้ความเข้าใจเรื่องราวและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาเพื่อเข้าถึงปรัชญาวิถีคิดและวิถีชีวิตของชาวญี่ปุ่นสามารถเปรียบเทียบและถ่ายทอดความคิดวัฒนธรรมไทยด้วยภาษาญี่ปุ่นอย่างสร้างสรรค์ (สำนักวิชา คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

การเรียนภาษาส่วนใหญ่จะเป็นการเรียนรู้อัตโนมัติ ทักษะด้านการพูด การฟัง การอ่าน และการเขียนในชั้นเรียน นอกจากนี้ ในด้านการเรียนรู้ภาษาจากเอกสารวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์ รวมถึงการค้นหาความรู้ต่าง ๆ ด้วยตนเองนั้น ผู้เรียนมีความจำเป็นที่จะต้องใช้ทักษะการอ่านมากกว่าทักษะอื่น ๆ

อีกทั้งการอ่านยังเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยพัฒนาความคิด ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักใช้กระบวนการคิด (Thinking process) อันจะนำไปใช้ในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาได้ดี หากอ่านมาก ผู้เรียนก็จะมี ความรู้มาก ซึ่งสอดคล้องกับนักปรัชญาชาวอังกฤษ เซอร์ฟรานซิส เบคอน (พกาตรี เย็นบุตร, 2558) ที่กล่าวว่า การอ่าน ทำให้คนเป็นคนโดยสมบูรณ์ การอ่าน ทำให้สามารถพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้า ในด้านสติปัญญา ช่วยให้สามารถประสบความสำเร็จในชีวิต ดังนั้น การอ่าน จึงเป็นอีกทักษะหนึ่ง ที่ผู้สอนควรให้ความสำคัญเป็นอันดับต้น ๆ จากการสัมภาษณ์อาจารย์สาขาภาษา และวัฒนธรรมญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยพายัพ พบว่า การจัดการสอนอ่านภาษาญี่ปุ่นมักจะมีปัญหา คือ ผู้เรียนไม่มีความหมาย ในเนื้อหาบทอ่าน ไม่มีความกระตือรือร้นในการทำความเข้าใจ ไม่มีความสนใจในการอ่าน ผู้เรียนอ่านไม่ทั่วถึง ผู้เรียนบางคนอ่าน แต่บางคนไม่อ่าน และยังไม่มีการจัดการสอนอ่านที่ทำให้ผู้เรียนสนุกสนาน และมีส่วนร่วมในบทอ่านที่เพียงพอ ซึ่งอาจทำให้ผู้เรียนเลิกความตั้งใจ ทำให้ไม่ประสบผลสำเร็จในการอ่าน

การพัฒนาการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น โดยเฉพาะการอ่านให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นนั้น ครูผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้า หาเทคนิควิธีการต่าง ๆ มาใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน การนำแผนผัง ความคิด (Mind Mapping) มาใช้ประกอบการเรียนการสอนเป็นเทคนิควิธีหนึ่งที่น่าจะช่วยพัฒนา ความสามารถในการอ่านให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งคำจำกัดความของแผนผังความคิดว่าเป็น เทคนิคที่แสดงให้เห็นถึงการคิดแบบรอบทิศทาง (Radiant Thinking) ช่วยให้ผู้เรียนใช้สมองทั้งสองซีก ในการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเทคนิคนี้เป็นการกำหนดสัญลักษณ์ คำสำคัญหรือคำหลัก มาใช้ในลักษณะแผนภาพ มีการเชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ระหว่างความคิดหลัก ความคิดรองและความคิดย่อยที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันตามลำดับความสำคัญให้เห็นเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน ซึ่ง Morris and Dore (1989) ได้กล่าวว่า แผนผังความคิดเป็นเทคนิคที่มีประสิทธิภาพช่วยให้ผู้เรียน พัฒนาการจัดระบบความคิด รวบรวมรายละเอียดต่าง ๆ เข้าเป็นกลุ่มตามหัวข้อ หรือประเภทความสัมพันธ์ ระหว่างใจความสำคัญกับใจความย่อย

จากการศึกษาหลักการของแผนผังความคิดพบว่า Buzan (2010) ได้คิดค้นเทคนิคนี้จากการ ประยุกต์ใช้ความรู้ของ Roger Sperry and Robert Ornstein (Buzan, 2010) โดยเมื่อประมาณปี ค.ศ. 1967-1972 Sperry และ Ornstein แห่งสถาบันเทคโนโลยีแคลิฟอร์เนีย ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับคลื่นสมอง และการทำงานเฉพาะด้านสมอง ค้นพบว่า สมองสองซีกของมนุษย์เชื่อมโยงกันอย่างอัศจรรย์ โดยเครือข่าย เส้นประสาทอันซับซ้อนที่เรียกว่า Corpus Collosum สมองทั้งสองซีกทำงานด้านความคิดอย่างแยกกันชัดเจน โดยสมองซีกซ้ายจะทำงานเกี่ยวกับตรรกะภาษา ความเป็นเหตุเป็นผล ตัวเลข การวัดและการวิเคราะห์ ซึ่งอาจจะเรียกรวม ๆ กันว่าเป็นกิจกรรมวิชาการ ในขณะที่สมองซีกขวาจะทำงานเกี่ยวข้องกับจังหวะ จินตนาการ ผันกลางวัน ตำแหน่งแห่งที่ของสรรพสิ่ง ภาพรวมและมีติ (อาณัติ รัตนธิกุล, 2566) ในการจัดการเรียนการสอนนั้นควรมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาสมองทั้งสองซีกไปพร้อม ๆ กัน

เพื่อให้เกิดความสมดุล มีความยืดหยุ่นในการคิด และเกิดการเรียนรู้อย่างสมบูรณ์ แผนผังความคิดนั้นเป็นการนำเสนอความคิดทัศนคติของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนโดยใช้รูปภาพ กระบวนการของแผนผังความคิดนั้นมุ่งเน้นที่การแยกแยะ จัดแบ่งประเภทของข้อมูลและการเชื่อมโยงเอาความคิด ทัศนคติที่มีต่อบทเรียนออกมาในรูปของความสัมพันธ์ที่เป็นความคิดรวบยอดช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงสิ่งต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกัน (Patricia et al., 2012) นอกจากนี้ การให้นักเรียนสร้างแผนผังความคิดจากเรื่องที่อ่านจะช่วยให้เด็กเรียนรู้คุณค่าของเรื่องที่อ่านได้ง่ายขึ้น สนุก และไม่เบื่อ ช่วยให้เด็กมองเห็นความสัมพันธ์ต่าง ๆ จากบทอ่าน สามารถสรุปความสัมพันธ์ และจัดรวบรวมรายละเอียดต่าง ๆ เข้าเป็นกลุ่มตามหัวข้อหรือประเภท และแยกแยะข้อความที่ไม่เกี่ยวข้องได้และในการนำกิจกรรมแผนผังความคิดมาใช้ในการสอนการอ่านภาษาญี่ปุ่นทำให้ผู้เรียนอ่านอย่างเป็นระบบและมีขั้นตอน กล่าวคือ จะต้องศึกษาโครงสร้างของบทอ่านหาใจความสำคัญ และลำดับความสำคัญของเนื้อเรื่อง ซึ่งการทำแผนผังความคิดจะช่วยให้เห็นความสัมพันธ์ และใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้

จากการศึกษาวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับกิจกรรมแผนผังความคิด พบว่ากิจกรรมแผนผังความคิดสามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี ดังเช่น Chang et al (2002) ได้ศึกษาผลการใช้แผนผังความคิดที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านและสามารถเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 126 คน ในประเทศไต้หวัน และพบว่ากิจกรรมแผนผังความคิดสามารถช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการอ่านและเขียนสรุปความได้ดีขึ้น ในขณะเดียวกัน Yumiko Iijima (2012) ได้ศึกษาผลการใช้แผนผังความคิดที่ส่งเสริมการจัดบันทึกของนักศึกษา ชั้นปี 3 และ 4 จำนวน 16 คน ที่ประเทศญี่ปุ่น และพบว่ากิจกรรมแผนผังความคิดสามารถช่วยให้ผู้เรียนจัดบันทึกเรื่องราวได้ดีขึ้น ในขณะเดียวกัน พวงเพชร สุนทะลาวง (2560) ได้ทำการศึกษาการใช้กิจกรรมแผนผังความคิดเพื่อเพิ่มพูนความสามารถทางภาษาอังกฤษและเปรียบเทียบความสามารถการพูดภาษาอังกฤษก่อนและหลังการใช้แผนผังความคิดของนักศึกษาลาวระดับที่เรียนภาษาอังกฤษในฐานะต่างประเทศและพบว่ากิจกรรมแผนผังความคิดช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถทางภาษาอังกฤษและทักษะการคิด จะเห็นได้ว่า แผนผังความคิดเป็นเทคนิคที่มีประสิทธิภาพในการนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษา ซึ่งสามารถใช้ได้ดีทั้งกับผู้เรียนในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาแล้ว กิจกรรมแผนผังความคิดยังสามารถนำมาใช้ได้ดีกับผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาอีกด้วย สำหรับในประเทศไทยนั้นมีการนำแนวคิดเกี่ยวกับแผนผังความคิดมาใช้ในการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นตั้งแต่ ปี ค.ศ. 2000 และเป็นที่น่าสนใจในวงการการศึกษาหลังจากปี ค.ศ. 2010 เป็นต้นมา (Gehrtz-Misumi Tomoko, 2000) (Sasaki, 1999) โดยแผนผังความคิดได้ถูกบรรจุเป็นหนึ่งในกระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในทุกๆระดับชั้น เพื่อส่งเสริมความเข้าใจและช่วยให้บรรยากาศการเรียนมีความสนุกสนานน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับแผนผังความคิดที่ผ่านมานั้น พบว่ากิจกรรม แผนผังความคิดจะถูกนำมาใช้กับผู้เรียนในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษาที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นส่วนใหญ่ แต่การนำกิจกรรมแผนผังความคิดมาใช้ในการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยนั้น ยังไม่เป็นที่แพร่หลายมากนัก ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำกิจกรรมแผนผังความคิดมาใช้ในการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นกับผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาความเข้าใจทางการอ่าน จับใจความภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

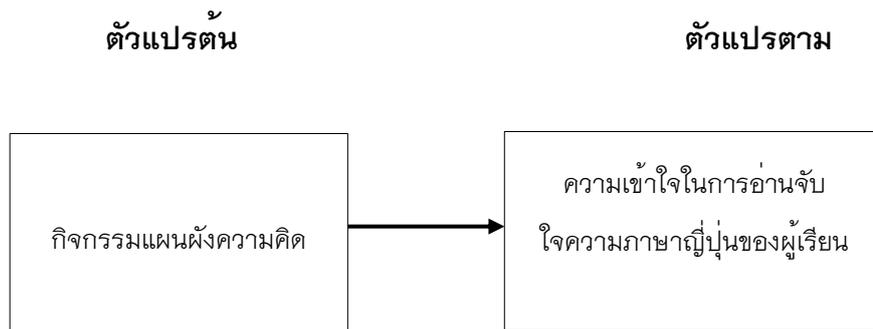
เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านจับใจความภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียนก่อนและหลังจากการเรียนโดยใช้กิจกรรมแผนผังความคิด

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษารูปแบบกิจกรรมแผนผังความคิด ผู้วิจัยมีความเห็นว่าหากนำกิจกรรมนี้มาใช้ในการอ่านภาษาญี่ปุ่น จะช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านสูงขึ้น ในการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้กิจกรรมแผนผังความคิดเพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านจับใจความภาษาญี่ปุ่นของนักศึกษา ระดับปริญญาตรีที่มีความรู้ระดับต้นในรายวิชาภาษาญี่ปุ่น 3 ครั้งนี้ สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยระหว่างตัวแปรได้ดังนี้

ตัวแปรต้น คือ กิจกรรมแผนผังความคิด

ตัวแปรตาม คือ ความเข้าใจในการอ่านจับใจความภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียน

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) แบบกลุ่มทดลองกลุ่มเดียว วัดผลก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pretest – Posttest Design) ซึ่งมีรูปแบบการทดลอง ดังนี้

ตารางแสดงแบบแผนการทดลอง

สอบก่อน	ตัวแปรอิสระ	สอบหลัง
T1	X	T2

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

T1	แทน	การสอบก่อนการทดลอง
T2	แทน	การสอบหลังการทดลอง
X	แทน	การสอนโดยใช้กิจกรรมแผนผังความคิด

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพายัพ ที่ลงทะเบียนรายวิชาภาษาญี่ปุ่น 3 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวนทั้งสิ้น 16 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

1. แผนการเรียนรู้ที่ใช้กิจกรรมแผนผังความคิด จำนวน 8 แผน
2. แบบทดสอบความเข้าใจในการอ่านจับใจความภาษาญี่ปุ่นการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ทดสอบก่อนเรียน (pretest) จำนวน 25 ข้อ โดยใช้แบบทดสอบความเข้าใจในการอ่านจับใจความภาษาญี่ปุ่น จำนวน 25 ข้อ ใช้เวลาทดสอบ 60 นาที
4. ดำเนินการสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นจำนวน 8 แผน โดยใช้ระยะเวลา รวมทั้งสิ้น 16 ชั่วโมง โดยก่อนทำการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยทำการปฐมนิเทศ เพื่อทำความเข้าใจกับนักศึกษาถึงจุดประสงค์ในการเรียนรู้ วิธีการเรียน บทบาทของผู้เรียน วิธีการประเมินผล และให้ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการสร้างแผนผังความคิด
5. ทดสอบหลังเรียน (posttest) จำนวน 25 ข้อ โดยใช้แบบทดสอบความเข้าใจในการอ่านจับใจความภาษาญี่ปุ่น ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียน โดยใช้เวลาทดสอบ 60 นาที
6. ตรวจสอบให้คะแนนการทำแบบทดสอบแล้วนำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ด้วย วิธีการทางสถิติ

Paired Sample t-test

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อคำนวณหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และการทดสอบค่าที่ Paired Sample t-test

ผลการวิจัย

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที และระดับนัยสำคัญทางสถิติของการทดสอบเปรียบเทียบคะแนนสอบก่อนและหลังเรียนของผู้เรียนจำนวน 16 คน

การทดสอบ	\bar{X}	S.D.	\bar{D}	S.D.d	t
ก่อนเรียน	15.63	4.99	4.50	2.60	9.49*
หลังเรียน	20.13	3.93			

พบว่า การทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 15.63 คะแนน และ 20.13 คะแนน ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน สรุปได้ว่าการใช้กิจกรรมแผนผังความคิดทำให้ผลการเรียนรู้ดีกว่าการเรียนแบบปกติ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัย มีประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ผู้เรียนได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมแผนผังความคิดมีคะแนนความเข้าใจในการอ่านจับใจความ ภาษาญี่ปุ่นหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งอาจมาจากสาเหตุสำคัญหลายประการดังนี้คือ ประการแรก การสร้างแผนผังความคิดจากเรื่องที่อ่าน ช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นภาพรวมและความสัมพันธ์ของเรื่องได้อย่างชัดเจน เพราะแผนผังความคิดจะแสดงความสัมพันธ์ของใจความหลักและใจความรองของบทอ่านไว้อย่างเป็นลำดับขั้นตอน ทำให้ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจเรื่องที่อ่านได้เป็นอย่างดี และเนื่องจากลักษณะของแผนผังความคิดนั้นเป็นการจัดบันทึกโดยการใช้รูปภาพ คำสัญลักษณ์ และสีเส้นต่าง ๆ ซึ่งช่วยการทำงานของสมองทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ช่วยดึงดูดสายตา ทำให้ผู้เรียนเห็นภาพรวมของเรื่องที่อ่าน คำสำคัญ ภาพ สัญลักษณ์และสีเส้นที่ผู้เรียนใช้ช่วยทำให้ผู้เรียนจดจำรายละเอียดของเรื่องได้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ Buzan (2010) ที่กล่าวว่า ลักษณะที่โดดเด่นของแผนผังความคิด ทำให้การเรียนสนุกสนาน ช่วยให้จำง่ายไม่เครียด การระบายสีจะช่วยในการจำ และกระตุ้นสมองซีกขวา การลากเส้นมีลักษณะที่เชื่อมโยงต่อกันในแต่ละความคิด การใช้ภาพ สัญลักษณ์ ตกแต่งสีเส้น ทำให้สะดวกตา ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในการอ่านจับใจความ ภาษาญี่ปุ่นได้ดี ดังที่ Tanaka (2010) Miyama (2010) Ueda (2011) และ Zhanjie (2017) กล่าวว่า การให้ผู้เรียน

สร้างแผนผังความคิดจากการอ่านจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ง่ายขึ้น สนุกสนาน ไม่เกิดความรู้สึกเบื่อ และไม่เครียด นอกจากนั้น สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์ (2559) กล่าวว่า การใช้แผนผังความคิดเป็นการนำทฤษฎีทางสมองไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ เป็นการทำงานร่วมกันของสมองด้านซ้ายและด้านขวา โดยสมองด้านซ้ายจะทำหน้าที่วิเคราะห์ คำ สัญลักษณ์ ตรรกวิทยา ส่วนสมองด้านขวากจะทำหน้าที่ในการสังเคราะห์ รูปแบบ สี รูปร่าง การนำกิจกรรมแผนผังความคิดมาใช้ในการสอนอ่านภาษาญี่ปุ่น จึงช่วยให้ผู้เรียนสามารถจับใจความเรื่องที่อ่านได้เป็นอย่างดี

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมแผนผังความคิดในแผนการสอนที่ 1-4 นั้น ผู้เรียนยังไม่ได้ลงมือสร้างแผนผังความคิดด้วยตัวเอง แต่ผู้วิจัยช่วยผู้เรียนหาคำสำคัญ และสรุปคำสำคัญต่าง ๆ ที่เป็นความคิดหลัก ความคิดรอง และความคิดย่อย รวมถึงการลากเส้น เพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลต่าง ๆ ในบทอ่าน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคุ้นเคยกับแผนผังความคิด เข้าใจถึงวิธีการ และองค์ประกอบต่าง ๆ ของการสร้างแผนผังความคิด ซึ่งจากการสังเกต ผู้วิจัยพบว่าในแผนการสอนที่ 1 ผู้เรียนยังไม่สามารถหาคำสำคัญได้ถูกต้องนัก การใช้คำศัพท์ รูปภาพและการลากเส้นเชื่อมโยงข้อมูล ยังไม่สัมพันธ์กันเท่าที่ควร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้เรียนยังไม่คุ้นเคยกับกิจกรรมแผนผังความคิด ขาดความรู้ทางด้านคำศัพท์ และโครงสร้างไวยากรณ์ ในแผนการสอนที่ 2 ผู้วิจัยจึงเพิ่มการสอนคำศัพท์ โครงสร้างไวยากรณ์ให้มากขึ้น รวมถึงสอนให้ผู้เรียนหาใจความสำคัญ ใจความสนับสนุนต่าง ๆ ในบทอ่าน ผู้วิจัยต้องคอยเสริมแรงบวก ให้กำลังใจ เพื่อไม่ให้ผู้เรียนเกิดความสับสนในการเลือกใช้รูปภาพ สัญลักษณ์ คำศัพท์ต่าง ๆ ที่จะนำมาเติมลงในแผนผังความคิดให้ถูกต้อง พบว่าผู้เรียนเกิดความคุ้นเคยกับกิจกรรมแผนผังความคิดมากขึ้น จากการตรวจแผนผังความคิดของผู้เรียน ในด้านการเลือกใช้รูปภาพ คำศัพท์ต่าง ๆ ผู้วิจัย พบว่า ผู้เรียนสามารถเลือกใช้คำศัพท์ รูปภาพ สัญลักษณ์ที่สื่อให้เห็นรายละเอียดสำคัญ ๆ ของบทอ่านได้อย่างครบถ้วน รวมถึงการเชื่อมโยงข้อมูลมีความสอดคล้องกันมากขึ้น จนกระทั่งแผนการสอนที่ 5 ผู้เรียนส่วนใหญ่เริ่มสร้างแผนผังความคิดได้ด้วยตนเอง สามารถใช้รูปภาพ สัญลักษณ์ คำสำคัญต่าง ๆ จากบทอ่านได้ดีขึ้น

ในขั้นก่อนการอ่าน ผู้วิจัยทำการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับเนื้อหาใหม่ที่ผู้เรียนกำลังจะได้รับ โดยการถามคำถามทั่ว ๆ ไป เกี่ยวกับเนื้อหานั้น มีการใช้รูปภาพประกอบในการสอนคำศัพท์ ผีอกออกเสียงคำศัพท์ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและเข้าใจในเรื่องราวที่กำลังจะอ่านมากขึ้น จึงทำให้ผู้เรียนสามารถอ่านได้รวดเร็ว และเข้าใจมากยิ่งขึ้น และในขั้นระหว่างอ่าน ผู้วิจัยใช้การถามคำถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนฝึกคิด วิเคราะห์เรื่อง และทำความเข้าใจเรื่องที่อ่าน และเป็นการช่วยให้ผู้เรียนสามารถหาใจความหลัก ใจความสนับสนุน และรายละเอียดที่สำคัญต่าง ๆ รวมถึงการสรุปเรื่อง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำข้อมูลมาสร้างเป็นแผนผังความคิดได้อย่างถูกต้อง และในขั้นหลังการอ่าน ผู้เรียนจะต้องหาคำสำคัญในบทอ่าน หรือใช้รูปภาพ สัญลักษณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับเนื้อเรื่อง ที่ผู้เรียนต้อง

คิดขึ้นเอง มาสร้างแผนผังความคิด ทั้งนี้เป็นการเชื่อมโยงความรู้เดิมของผู้เรียนเข้ากับความรู้ใหม่ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย เกิดความเข้าใจในเรื่องที่อ่านได้ดียิ่งขึ้น

ประการที่สอง การที่ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมระหว่างการอ่านเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ทำให้ผู้เรียนได้อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันภายในกลุ่ม ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องที่อ่านได้มากขึ้นกว่าการทำความเข้าใจโดยใช้ความรู้ของตนเองเพียงคนเดียว และยังเป็น การตรวจสอบความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน ผู้เรียนได้มีการทบทวนความจำ สรุปรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง แล้วช่วยกันถ่ายทอดข้อมูลออกมาเป็นแผนผังความคิด การทำกิจกรรมเป็นกลุ่มส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกรับผิดชอบร่วมกัน สมาชิกในกลุ่มแต่ละคนตระหนักว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จ และความล้มเหลวของกลุ่ม จึงทำให้ผู้เรียนเกิดความพยายามในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ส่งผลให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในการอ่านภาษาญี่ปุ่นมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี เชมมณี (2564) ที่กล่าวว่า กระบวนการกลุ่มเป็นการสอนที่ยืดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมและมีบทบาทในการเรียนมากที่สุด ผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากเพื่อนในกลุ่ม

จากการทำกิจกรรมแผนผังความคิดในครั้งแรก ผู้วิจัยพบว่า ผู้เรียนเกิดความไม่มั่นใจในตนเอง ซึ่งจากที่ผู้เรียนทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม สามารถช่วยลดความไม่มั่นใจ และความวิตกกังวลลงไปได้ เนื่องจากผู้เรียนได้มีการปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่ม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการสร้างแผนผังความคิด ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ ใช้กระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล และสามารถเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ดีขึ้น

ในแผนการสอนที่ 4-8 ผู้เรียนจะต้องคิดหาคำหลัก คำสำคัญต่าง ๆ จากเนื้อเรื่อง ตลอดจนการใช้รูปภาพ และการเชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ ให้สัมพันธ์กันด้วยตนเอง และจากการตรวจสอบคำที่ผู้เรียนเลือกใช้ และการโยงเส้นเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ต่าง ๆ ในแผนผังความคิด ผู้วิจัยพบว่า ผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่านได้เป็นอย่างดี ดังจะให้ได้จากคะแนนความเข้าใจในการอ่านจับใจความของผู้เรียนที่สูงขึ้นหลังจากการเรียน โดยใช้กิจกรรมแผนผังความคิดและจากการทำแบบฝึกหัด และการตอบคำถามของผู้เรียนเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน พบว่าผู้เรียนสามารถตอบคำถามได้ถูกต้อง พร้อมทั้งมีการอธิบายเหตุผลสนับสนุนประกอบได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน แสดงว่าการทำกิจกรรมแผนผังความคิดหลังจากการอ่าน สามารถช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในเรื่องที่อ่านได้เป็นอย่างดี

อาจสรุปได้ว่า การนำกิจกรรมแผนผังความคิดมาใช้ในการอ่านภาษาญี่ปุ่น ช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นความสัมพันธ์ของข้อมูลต่าง ๆ ในเนื้อเรื่อง มีการจัดรวบรวมรายละเอียดต่าง ๆ เข้าใจด้วยกันตามหัวข้อหรือประเภท เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนได้ผสมผสานความรู้เดิมเข้ากับความรู้ใหม่ ทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย นอกจากนี้แล้วลักษณะพิเศษของตัวอักษรภาษาญี่ปุ่นบางชนิด (อักษรคันจิ) เป็นอักษรรูปภาพซึ่งมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากภาษาอื่น ๆ ที่สามารถให้ความหมาย

ของตัวเองได้นั้นสอดคล้องกับการใช้กิจกรรมแผนผังความคิดที่ใช้รูปภาพ หรือสัญลักษณ์ในการจดจำความคิดหลัก และความคิดรอง ทำให้กิจกรรมแผนผังความคิดสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับภาษาญี่ปุ่นได้เป็นอย่างดี ดังนั้น กิจกรรมแผนผังความคิดจึงสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและสามารถจับใจความในเรื่องที่อ่านภาษาญี่ปุ่นได้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

- 1) ผู้สอนวิชาภาษาญี่ปุ่น ควรศึกษาวิธีการสอนอ่านภาษาญี่ปุ่นโดยใช้กิจกรรมแผนผังความคิด และนำไปใช้ในการเรียนการสอน โดยคัดเลือกเนื้อหาที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียน
- 2) ในการนำวิธีสอนอ่านภาษาญี่ปุ่นโดยใช้กิจกรรมแผนผังความคิดไปใช้ในการเรียนการสอน ผู้สอนควรปรับ ลด หรือขยายเวลา ของการจัดการเรียนการสอน หรือจัดกิจกรรมโดยมีความยืดหยุ่นตามความสามารถของผู้เรียน นอกจากนี้ผู้สอนยังสามารถปรับเพิ่ม หรือลดจำนวนผู้เรียนต่อกลุ่มอีกทั้งบทบาทของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม
- 3) ผู้สอนควรมีการบันทึกปัญหาที่พบ เพื่อจะได้นำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงการเรียนการสอนหรือกิจกรรมให้เหมาะสมกับผู้เรียนให้มากที่สุด

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับวิธีการสอนโดยใช้กิจกรรมแผนผังความคิดกับการสอนภาษาญี่ปุ่นทักษะอื่น ๆ เช่น ทักษะการฟัง ทักษะการพูด และทักษะการเขียน
- 2) ควรมีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับวิธีการสอนโดยใช้กิจกรรมแผนผังความคิดกับการสอนในภาษาอื่น ๆ เช่น ภาษาจีน ภาษาฝรั่งเศส ภาษาเกาหลี เป็นต้น
- 3) ควรมีการทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างในระดับอื่น ๆ เช่น นักเรียนระดับมัธยมศึกษา เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่เชื่อถือได้และมีความเที่ยงตรงมากขึ้น
- 4) ควรมีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการนำแผนผังความคิดไปใช้สอนในรูปแบบอื่น ๆ เช่น บทเรียนสำเร็จรูป บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2560*.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

ทิตนา แคมมณี. (2564). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มี*

ประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ผกาศรี เย็นบุตร. (2558). *เอกสารประกอบการสอนวิชา ท.0211 (การอ่าน)*. กรุงเทพฯ: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พวงเพชร สุนทะลาวง. (2560). *ผลของการใช้แผนผังความคิดเพื่อเพิ่มพูนความสามารถการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาอาวระดับวิทยาลัยที่เรียนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. คณะมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.*
- สมศักดิ์ สีนธระเวชญ์. (2559). *Mind Mapping กับคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สำนักวิชาคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับปรับปรุง). (2560). *แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- อาณัติ รัตนธิกุล. (2566). *รู้จักแผนที่ความคิด*. สืบค้นเมื่อ 13 ธันวาคม 2566, จาก <http://www.arnut.com/mindmap>.
- Buzan, T. (2010). *Use Your Head*. Great Britain: Redwood Books, Trowbridge.
- Buzan, T., and Buzan, B. (2010). *The Mind Map Book*. London: BBC Books.
- Chang et al. (2002). The Effect of Concept Mapping to Enhance Text Comprehension and Summarization. *The Journal of Experimental Education*, 71(1),5–23.
- Gehertz–Misumi Tomoko. (2000). *学習カウンセリングの可能性～語彙マップを使った学習I Possibilities of Learning Counseling --Learning with Word Soft Maps I--*. Japan: Papers of the 13th International Conference on Japanese Language Teaching.
- Iijima Yumiko. (2012). *マインドマップによるノートテイキングの試みー「日本事情」クラスにおけるドキュメンタリー映像視聴の記憶として* (Using Mind Mapping Skill for Note-taking: though the Note-taking Activities of Documentary Movies in Current Issue in Japan). Master thesis. Kansai University of International Studies.
- Morris, A. & Dore, S.N. (1989). *Learning to learn from Text*. Singapore : Addison–weekey Publishing Company.
- Miyama Michisuke.(2010). *「日本語上級学習者の自己評価から見える意見文作成上の問題点ーメディア・リテラシー的手法を取り入れた意見文作成指導の提案ー (Problems in Writing Opinion Papers Based on Self-Evaluation of Advanced Learners of Japanese –A Proposal for Teaching Opinion Writing Incorporating Media Literacy Methods.)」*. Japan: Polygrossia.V19. Ritsumeikan Asia Pacific University.

Patricia et al. (2012). *“Mapping” Learning at the Secondary Level*. Retrieved December 13, 2023, from <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/00098655.1997.10543936>

Sasaki Mizue. (1999). *日本語教育におけるニーズ・アナリシスとカリキュラム・デザイン* (Needs Analysis and Curriculum Design in Japanese as a Foreign Language). Japan: International Student Center, Yokohama National University.

Tanaka Sono. (2010). *マインドマップによる指導法—聴解授業の実践記録—* (How to use “Mind Map” in Japanese Language Teaching). Japan: Takushoku University

Ueda, Nobuhiko. (2011). *マインドマップの学習ツールとしての可能性に関する実践的研究* (Practical research on the potential of mind mapping as a learning tool) . Japan: Tenri University.

Zhang Jie, Yamamoto Yoichi, Sha Xiucheng and Ho Jin. (2017). *上海海洋大学における日本語教育の現状と課題—基礎段階の教育実践を中心に—* (The Status Quo and Issues of Japanese Education in Shanghai Ocean University –with the Focus on the Practice in the Foundation Stage–). Japan: *Bulletin of Kyushu Kyoritsu University*, 8(1),15–21.

รูปแบบการยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Educational Quality Enhancement Model of Private Vocational Colleges in the Northeastern Region

ณภาพัท กองสิริบวรกุล,²นิษฐวดี จิรโรจน์ภิญโญ และ³กมลมาลย์ ไชยศิริธัญญา

¹Naphaphut Kongsiribavornkul, ²Nitwadee Jirarotephinyo and ³Kamolmal Chaisirithanya

¹วิทยาลัยเทคโนโลยีท่าบ่อบัณฑิต

^{2,3}คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

¹Thabo Bundit Technology College

^{2,3}Faculty of Education, Bangkokthonburi University

¹Corresponding Author.E-mail: tch.tech.2014@gmail.com

Received November 20, 2023; Revised December 13, 2023; Accepted December 22, 2023

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบองค์ประกอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2) ยืนยันรูปแบบปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพควบคู่กันอย่างต่อเนื่อง ผสมผสานและบูรณาการผลของการวิจัยเข้าด้วยกัน เพื่อความสมบูรณ์และความเชื่อถือของผลการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร รองผู้บริหารและครูผู้สอนของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวนสถานศึกษา 189 แห่ง จำนวนประชากร 945 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร รองผู้บริหาร และครูผู้สอนของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 275 คน ผู้วิจัยได้กำหนดการสุ่มตัวอย่างจากประชากรที่ใช้เป็นขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยการเปิดตารางของเครจซี่และมอร์แกน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า รูปแบบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มี 5 องค์ประกอบ ประกอบด้วย การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม การจัดการเชิงกลยุทธ์ที่ดี การพัฒนาบุคลากรคุณภาพ เน้นคุณภาพงานวิชาการ และการจัดการความรู้เพื่อการเรียนรู้ ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า รูปแบบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา อาชีวศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้ง 5 องค์ประกอบ 19 ปัจจัย

คำสำคัญ: รูปแบบการยกระดับคุณภาพ; สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน; ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Abstract

The objectives of this article are to 1) develop a model for the educational quality components of private vocational educational institutions in the Northeastern region 3) confirm the model of administrative factors that affect to the quality of education in educational institutions Private vocational education in the Northeastern region This research is a mixed method research consisting of quantitative research. (Quantitative Research) and Qualitative Research (Qualitative Research) together continuously. Mix and integrate research results. for the completeness and reliability of the research results. The population used in this research is administrators, deputy administrators, and teachers of private vocational educational institutions in the Northeastern region. The number of educational institutions is 189, the population is 945 people. The sample used in this research is 275 administrators, deputy administrators, and teachers of private vocational educational institutions in the Northeastern region. The researcher has set a random sample from the population used. Sample size by opening the table of Krejcie and Morgan and then using stratified random sampling (Stratified Random Sampling). Research results Research results according to objective 1 It was found that the educational quality model of vocational educational institutions The private sector in the Northeast has 5 components, including participatory management. Good strategic management Quality personnel development Focus on the quality of academic work and knowledge management for learning Results of research according to objective 2: results of confirmation of the educational quality model of educational institutions. Private vocational education in the Northeastern region found that educational quality patterns of educational institutions Private vocational education in the Northeast has 5 components and 19 factors.

Keywords: Educational quality enhancement model; Private vocational educational institutions; Northeast region.

บทนำ

การบริหารสถานศึกษาเพื่อให้มีประสิทธิผลนั้นต้องให้ปัจจัยการบริหารหลายอย่างบุคคลที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาจึงกลไกสำคัญและเป็นตัวแปรสำคัญในด้านการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมีอิทธิพลต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่เกิดจากการบริหาร ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาในยุคใหม่จะต้องมีคุณลักษณะที่โดดเด่นเหมาะสม มีความรู้เชิงทฤษฎี ทักษะ บทบาทหน้าที่ คุณธรรม และประสบการณ์ทางการบริหาร การศึกษายุคใหม่ เพื่อนำพาสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ (Parker, 2018) สามารถตอบสนองต่อการแข่งขัน และมีความทันสมัยต่อโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดให้พัฒนาคน(ซูลีพร อร่ามเนตร, 2562) ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ถือเป็นบุคลากรทางการศึกษาที่สำคัญที่สุดในสถานศึกษาที่จะสามารถบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพสูงสุดแก่สถานศึกษา

การปรับเปลี่ยนบทบาทของสถานศึกษาให้ทันตามกระแสโลกาภิวัตน์และความต้องการของสังคมไทย ในการที่จะแข่งขันในเวทีเศรษฐกิจโลก การก้าวเข้าสู่ความทันสมัย การเปิดเสรี และการก้าวเข้าสู่สากล

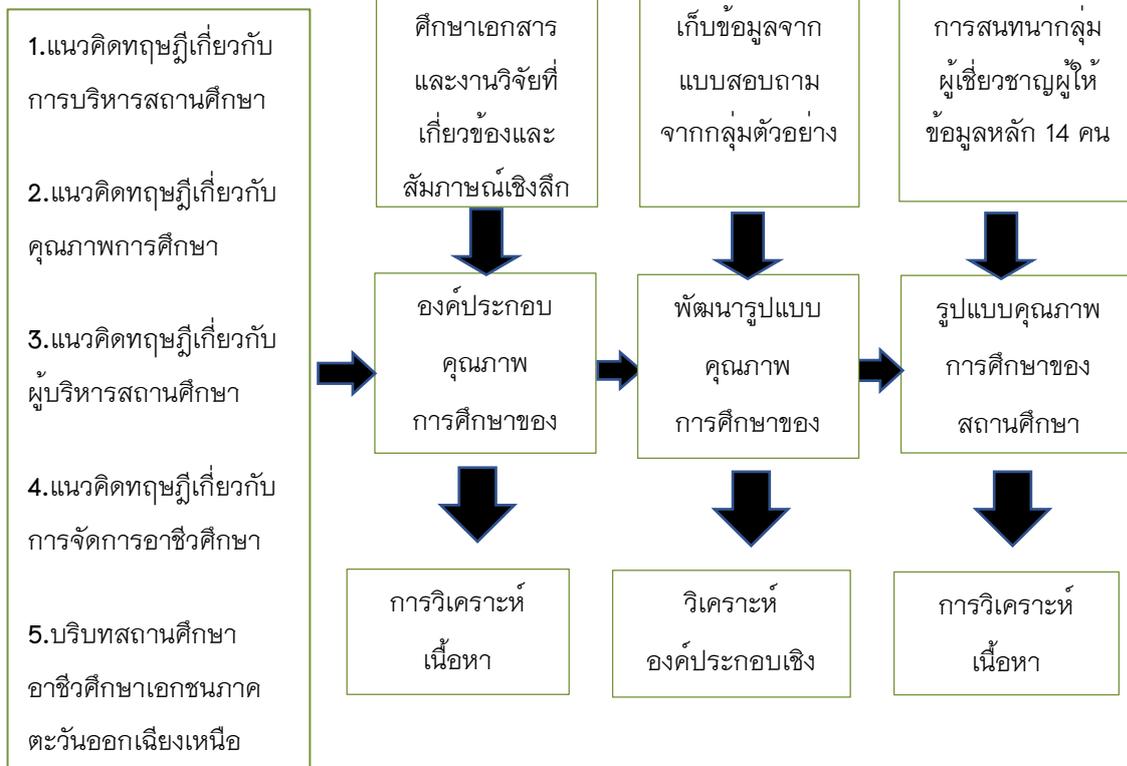
ปัญหาการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาที่ไม่สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนสำเร็จการศึกษาได้ตามเป้าหมาย (Henderson, Iain S., 2008) ซึ่งรูปแบบการบริหารสถาบันอาชีวศึกษาในปัจจุบันขาดการเน้นในด้าน การให้บริการการศึกษาที่ดี การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือผู้เรียนจน สำเร็จการศึกษาตามมาตรฐานวิชาชีพ และสร้างความจงรักภักดีให้เกิดต่อสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ซึ่งจะจูงใจให้มีผู้เรียนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนในปริมาณที่เพิ่มขึ้น จากการที่ผู้สำเร็จการศึกษา หรือรุ่นพี่ได้บอกต่อ ประชาสัมพันธ์ แนะนำ และชักชวนญาติพี่น้อง เพื่อน ๆ และรุ่นน้องเข้าศึกษาต่อ ปัญหาการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาที่ไม่สามารถผลิตผู้สำเร็จการศึกษาได้ตามความต้องการกำลังคน ของประเทศมาจากปัญหาหลักคือ การที่ไม่มีนักเรียนมาเรียนอาชีวศึกษา และในขณะเดียวกันการจัด การศึกษาอาชีวศึกษาก็ไม่สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนสำเร็จการศึกษาได้ตามเป้าหมาย (สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา, 2561) ซึ่งการเรียนอาชีวศึกษานั้นผู้เรียนจะต้องมีความพร้อมและมีความรับผิดชอบสูง จึงจะสำเร็จการศึกษาได้จากปัญหาดังกล่าวจึงนับได้ว่าเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่งที่ทุกฝ่ายต้องหันมาดูแล ให้ความสำคัญ และความตระหนักถึงความเร่งด่วนจำเป็นในการแก้ไขปัญหาและส่งเสริมการเรียน อาชีวศึกษาให้มากขึ้นอย่างจริงจัง อีกทั้งสถาบันอาชีวศึกษาต้องจัดการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน ด้วยการส่งเสริมสนับสนุนและให้การช่วยเหลือผู้เรียนจนสำเร็จการศึกษาตามมาตรฐานวิชาชีพให้จงได้ (McClelland, David., 2004) ซึ่งรูปแบบการบริหารสถาบันอาชีวศึกษาในปัจจุบันขาดการเน้นในด้าน การให้บริการการศึกษาที่ดี จึงไม่เป็นการส่งเสริมความสำเร็จของผู้เรียนและไม่ก่อให้เกิดความจงรักภักดีต่อ สถาบันการศึกษา การให้บริการการศึกษาจนผู้เรียนสำเร็จการศึกษาตามมาตรฐาน (เบญจวรรณ ศรีคำนวล, 2560)

การบริหารคุณภาพของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน จึงมีความสำคัญและจำเป็นในการบริหาร เพราะวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนเป็นการบริหารด้วยตนเองของผู้รับใบอนุญาต และมีการแข่งขัน ด้านผู้เรียนจากโรงเรียนสามัญ การบริหารคุณภาพจึงเป็นจุดสำคัญในการที่สามารถทำให้วิทยาลัย อาชีวศึกษาเอกชนดำรงอยู่ได้ ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีหน้าที่รับผิดชอบในการให้บริการอำนวยความสะดวกในสถานศึกษา จึงมีความสนใจศึกษาปัจจัย การบริหารที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ บทความวิจัยนี้นำเสนอข้อมูลที่ได้รับจะเป็นประโยชน์เชิงนโยบายในการบริหารงานสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ส่งผลเป็นที่ยอมรับทั่วไป ตลอดจนนำไปเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพ และได้มาตรฐาน เพื่อจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อพัฒนารูปแบบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- 2) เพื่อยืนยันรูปแบบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา อาชีวศึกษาเอกชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร รองผู้บริหารและครูผู้สอนของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวนสถานศึกษา 189 แห่ง จำนวนประชากร 945 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร รองผู้บริหาร และครูผู้สอนของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 275 คน ผู้วิจัยได้กำหนดการสุ่มตัวอย่างจากประชากรโดยการเปิดตารางของเครจซี่และมอร์แกน (1970) จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยใช้แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ การหาคุณภาพเครื่องมือ มีความตรง และความเที่ยง ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม มีค่าอยู่ระหว่าง 0.60-1.00 สำหรับแบบสอบถามฉบับนี้มีความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.895 ใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความเที่ยงตรงของเนื้อหาและความถูกต้องสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเอง ตรวจสอบรายละเอียดและเก็บรวบรวมข้อมูล นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยต่อไป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1) สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA)

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา อาชีวศึกษาเอกชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้วยการสนทนากลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

การวิเคราะห์ เพื่อยืนยันความเหมาะสมของรูปแบบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา อาชีวศึกษา เอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 14 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ คือ กลุ่มผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย และควบคุมดูแลการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา เอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลหลักได้จากการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling)

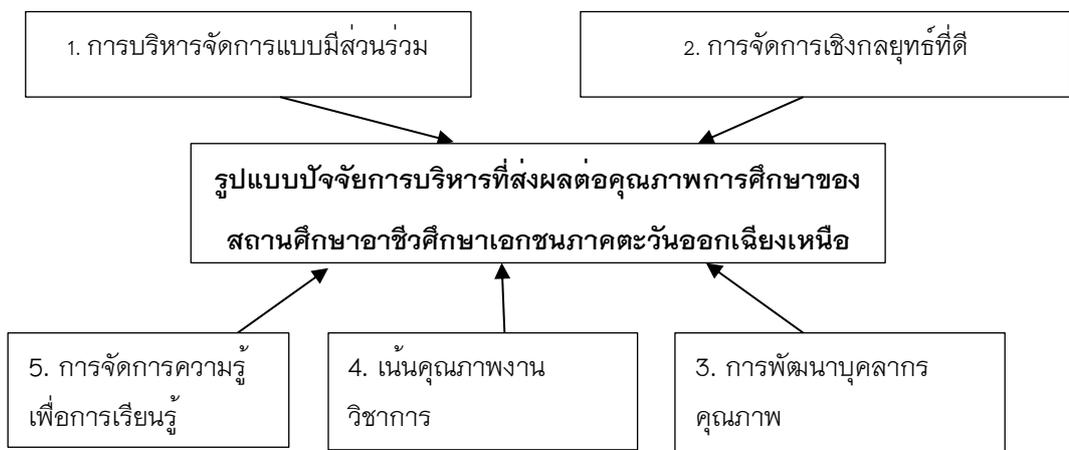
เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการสนทนากลุ่ม จากผลการวิจัยในระยะที่ 1 นำมาสร้างเป็นร่างรูปแบบคุณภาพการศึกษาสถานศึกษา อาชีวศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำหรับเป็นประเด็นการสนทนากลุ่ม

การรวบรวมข้อมูล ใช้การสนทนากลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ตัวแปรนำคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ผู้วิจัยจึงสรุปได้ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 องค์ประกอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จากภาพที่ 2 องค์ประกอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ โดยภาพรวมตัวแปรที่เกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา เอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 136 ตัวแปร

ผลการวิเคราะห์เชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) ด้วยวิธีสกัดปัจจัย “PCA” เพื่อให้ได้ตัวแปรสำคัญ

1. การวิเคราะห์เชิงสำรวจ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปข้อตกลงเบื้องต้นที่สำคัญคือตัวแปรมีความสัมพันธ์กันโดยพิจารณาจากค่า KMO and Bartlett’s test ผลการทดสอบ KMO เท่ากับ 0.811 ซึ่งเข้าใกล้ 1 (มากกว่า 0.5 และเข้าสู่ 1) แสดงความเหมาะสมของข้อมูลทั้งหมดในการวิเคราะห์ด้วยเทคนิค Factor Analysis ได้ในระดับดีมาก เพราะค่า KMO สูง และการทดสอบ Bartlett’s Test of Sphericity พบว่าตัวแปรต่าง ๆ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้น ข้อมูลจึงมีความเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์ต่อไป

2. การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 136 ตัวแปร โดยใช้วิธีสกัดปัจจัย (Factor Extraction) ด้วยวิธี Principal Component Analysis และการหมุนแกนแบบ Varimax พบว่า ตัวแปรรูปแบบปัจจัยการบริหารที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา เอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สามารถจัดกลุ่มได้ 5 องค์ประกอบ และสามารถอธิบายความแปรปรวนสะสมทั้งหมดได้เท่ากับ 57.06 เมื่อพิจารณาค่าความแปรปรวนของตัวแปร (eigenvalues) มีค่ามากกว่า 1 และถือเอาค่าน้ำหนักปัจจัย (Factor Loading) ของตัวแปรแต่ละตัวของนั้นมีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป และตั้งแต่ 3 ตัวแปรขึ้นไปตามวิธีของไกเซอร์ (Kaiser) พบว่า มี 5 องค์ประกอบที่เป็นไปตามเกณฑ์การพิจารณา จึงทำให้ได้ตัวแปรทั้งหมด 85 ตัวแปร

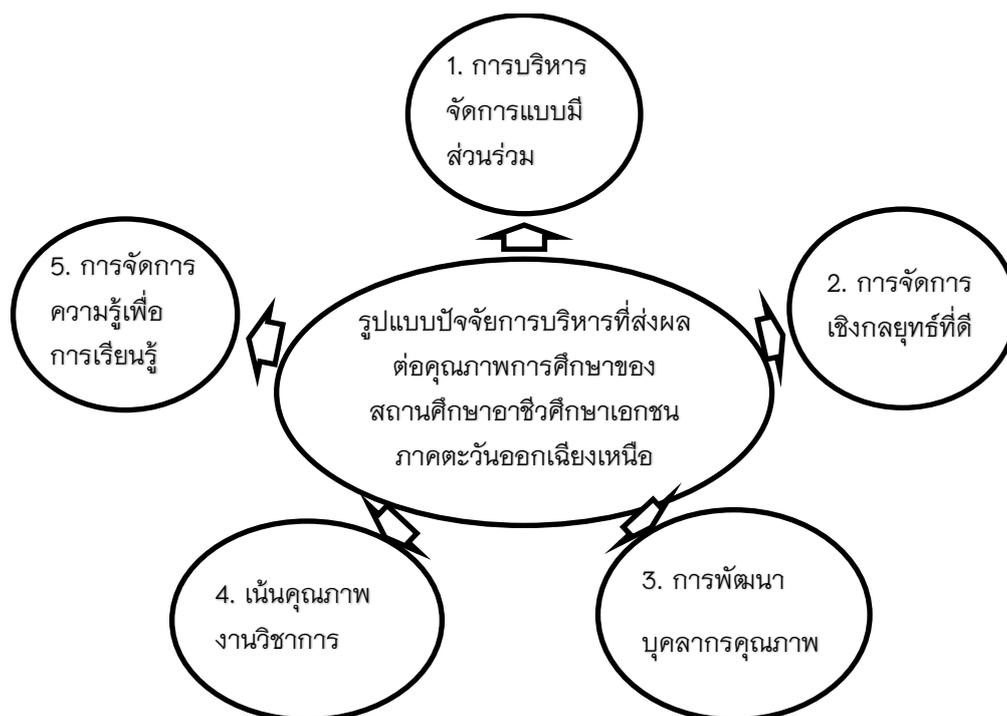
ตารางที่ 1 แสดงค่าน้ำหนักปัจจัย (Factor Loading) ในแต่ละองค์ประกอบหลังหมุนแกน

ลำดับที่	องค์ประกอบ	จำนวนตัวแปร	ค่าน้ำหนัก (factor – loading)
1	องค์ประกอบที่ 1	51	.607- .835
2	องค์ประกอบที่ 2	15	.605 - .710
3	องค์ประกอบที่ 3	9	.602 - .904
4	องค์ประกอบที่ 4	5	.675 - .855
5	องค์ประกอบที่ 5	5	.644 - .751
รวม		85	.602- .904

จากตารางที่ 1 พบว่า สรุปได้ว่า รูปแบบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา เอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 5 ซึ่งเกิดจากการจัดกลุ่มใหม่ของตัวแปร ทำให้ตัวแปรจำนวน 85 ตัวแปร สามารถนำเสนอเป็นแผนภาพได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 2 การยืนยันรูปแบบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา เอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รูปแบบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา อาชีวศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ โดยมีรายละเอียดของดังนี้ 1) การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 4 ตัวแปรย่อย 2) การจัดการเชิงกลยุทธ์ที่ดี ประกอบด้วย 4 ตัวแปรย่อย 3) การพัฒนาบุคลากรคุณภาพ ประกอบด้วย 5 ตัวแปรย่อย 4) เน้นคุณภาพงานวิชาการ ประกอบด้วย 3 ตัวแปรย่อย และ 5) การจัดการความรู้เพื่อการเรียนรู้ ประกอบด้วย 3 ตัวแปรย่อย

ภาพที่ 3 แสดงรูปแบบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา เอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า องค์ประกอบที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา เอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ประกอบด้วย

1) มีการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม 2) การจัดการเชิงกลยุทธ์ที่ดี 3) การพัฒนาบุคลากรคุณภาพ 4) เน้นคุณภาพงานวิชาการ 5) การจัดการความรู้เพื่อการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ

1) องค์ประกอบที่ 1 “การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม” ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่ากระบวนการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลจะเป็นเป้าหมายสำคัญในการสร้างโอกาสให้กับเยาวชนให้ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพได้ตามมาตรฐาน โดยสามารถบริหารจัดการได้อย่างคล่องตัวตามสภาพและนำวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศหรือการบริหารเชิงกลยุทธ์มาใช้ในการบริหารจัดการครอบคลุมภารกิจทุกด้านของสถานศึกษานั้น

2) องค์ประกอบที่ 2 “การจัดการเชิงกลยุทธ์ที่ดี” ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา เอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ต้องมีการวางแผนเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จตามแผนที่ได้วางไว้ สอดคล้องกับผลการวิจัยต้องมีผู้บริหารที่มีสมรรถนะการนำองค์กรที่ดี ตามแนวคิดของ ฟาโยว์ Fayol, Henri (2004) ซึ่งได้เสนอแนวคิดและกำหนดหลักเกณฑ์ในการบริหารของผู้บริหารดังนี้ 1) การวางแผน ที่ผู้บริหารจะต้องเตรียมการวางแผนการทำงาน 2) การจัดองค์การ ผู้บริหารจะต้องเตรียมจัดโครงสร้างขององค์การให้เหมาะสมกับทรัพยากรทางการบริหาร 3) การสั่งการ ที่ผู้บริหารจะต้องมีการวินิจฉัยสั่งการที่ดี 4) การประสานงาน การที่มีผู้บริหารมีหน้าที่เชื่อมโยงต่าง ๆ ขององค์การสอดคล้องกัน และ 5) ผู้บริหารคอยควบคุมและกำกับกิจกรรมต่าง ๆ ภายในองค์การให้ดำเนินไปตามแผนที่วางไว้

3) องค์ประกอบที่ 3 “การพัฒนาบุคลากรคุณภาพ” ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา เอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ให้การส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากร โดยให้ความสำคัญเป็นลำดับต้น ทั้งนี้หากองค์กรมีวิธีการในการสร้างความผูกพันจัดการและพัฒนาบุคลากรเพื่อนำศักยภาพของบุคลากรมาใช้อย่างเต็มที่ให้สอดคล้องไปในทางเดียวกันกับพันธกิจกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการโดยรวมขององค์กรหมั่นให้พิจารณาความสามารถขององค์กรในการประเมินความต้องการด้านขีดความสามารถและอัตรากำลังบุคลากรและความสามารถในการสร้างสภาพแวดล้อมของบุคลากรที่ก่อให้เกิดผลการดำเนินการที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชูติมา จันทร์ประเสริฐกุลมัลย์ ไชยศิริธัญญา และสุขุม มูลเมือง (2564) ที่ได้กล่าวถึงประเด็นการมุ่งเน้นบุคลากรว่าเป็นเรื่องสำคัญอย่างหนึ่งในการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ เนื่องจากบุคลากรมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งยวดในการดำเนินนโยบายการมุ่งสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา หากบุคลากรได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ก็จะส่งผลให้การดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานศึกษาประสบความสำเร็จตามเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้

4) องค์ประกอบที่ 4 “เน้นคุณภาพงานวิชาการ” ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีการส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการแสดงออกตาม

ความรู้ ความถนัด และประสบการณ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กันตพัฒน์ มณฑา (2561) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความพึงพอใจของผู้ปกครอง รองลงมาคือ ความพึงพอใจของครู คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ปรากฏผลดังนี้ ด้านผู้บริหาร ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ บทบาทของผู้บริหาร ด้านครู ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ คุณธรรมจริยธรรมของครู ด้านการบริหารการศึกษา ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ภารกิจนโยบายและจุดเน้น การจัดโครงสร้างและการบริหารอย่างเป็นระบบ ด้านการจัดการเรียนรู้และการวิจัย ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านความสัมพันธ์และความร่วมมือของชุมชน ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ บทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาได้รับอิทธิพลรวมสูงสุดจากตัวแปรด้านครู รองลงมาคือ ด้านการบริหารการศึกษา ด้านผู้บริหาร ด้านการจัดการเรียนรู้ และการวิจัยด้านความสัมพันธ์และความร่วมมือของชุมชน โดยมีอิทธิพลทางบวก และโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

5) องค์ประกอบที่ 5 “การจัดการความรู้เพื่อการเรียนรู้” ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาอาชีพศึกษา เอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ต้องเน้นให้มีการถ่ายทอดองค์ความรู้ ออกมาเป็นเอกสารเพื่อเป็นการเผยแพร่และกระจายความรู้ในองค์กรได้อย่างง่ายและสะดวกขึ้น ทำให้เกิดการตัดสินใจที่ดีกว่าและเร็วกว่า ทำให้ง่ายที่จะพบข้อมูลและแหล่งที่สำคัญทำให้เกิดการใช้ซ้ำความคิด เอกสาร และความชำนาญ การใช้ซ้ำดีต่อองค์กรเพราะลดการทำงานซ้ำ ไม่ทำให้เกิดปัญหา ประหยัดเวลา และทำให้เกิดความก้าวหน้า ไม่ทำให้เกิดการทำงานที่ซ้ำซ้อน ไม่ทำให้เกิดการทำผิดเป็นครั้งที่สอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ กันตพัฒน์ มณฑา (2561) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาได้รับอิทธิพลรวมสูงสุดจากตัวแปรด้านครู

รองลงมาคือ ด้านการบริหารการศึกษา ด้านผู้บริหาร ด้านการจัดการเรียนรู้ และการวิจัยด้านความสัมพันธ์และความร่วมมือของชุมชน

2. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า รูปแบบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 19 ปัจจัย

1) การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ควรมีการดำเนินการดังต่อไปนี้ (1) การสร้างความสัมพันธ์กับคนในชุมชน การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย (2) จัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้

2) เพื่อให้เกิดการการจัดการเชิงกลยุทธ์ที่ดี ควรมีการดำเนินการดังต่อไปนี้ การนำการบริหารสู่ความเป็นเลิศเข้าสู่ กระบวนการด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ สามารถช่วยองค์กรในการจัดทำวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์และ แผนปฏิบัติการ การถ่ายทอดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการเพื่อนำไปปฏิบัติ ตลอดจน วิธีการวัดผลความก้าวหน้า

3) เพื่อให้เกิดการพัฒนาบุคลากรคุณภาพ ควรมีการดำเนินการดังต่อไปนี้ การนำการบริหารสู่ความเป็นเลิศเข้าสู่กระบวนการ ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร สามารถช่วยให้องค์กรสร้างความผูกพันจัดการและพัฒนาบุคลากร เพื่อใช้ศักยภาพของบุคลากรอย่างเต็มที่ให้สอดคล้องไปในทางเดียวกันกับพันธกิจขององค์กร กลยุทธ์ และ แผนปฏิบัติการโดยรวม ตอบสนองความต้องการด้านขีดความสามารถและอัตรากำลังบุคลากร เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมของบุคลากรที่ก่อให้เกิดผลการดำเนินการที่ดี

4) เพื่อให้เกิดการเน้นคุณภาพงานวิชาการ ควรมีการดำเนินการดังต่อไปนี้ (1) ผู้บริหารส่งเสริมจัดการเรียนการสอนที่เน้นพัฒนาการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ (2) สถานศึกษายึดหลักการเรียนรู้เน้นสมรรถนะด้านวิชาชีพและวิชาการ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน สถานประกอบการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน (3) จัดกิจกรรมเน้นให้นักศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะ การนำการบริหารสู่ความเป็นเลิศเข้าสู่การวัดผลสัมฤทธิ์ สามารถช่วยให้องค์กรประเมินผลการดำเนินการขององค์กร และการปรับปรุงด้านที่สำคัญทุกด้าน

5) การจัดการความรู้เพื่อการเรียนรู้ ควรมีการดำเนินการดังต่อไปนี้ (1) การส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อการเรียนรู้ของบุคลากรอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง (2) การเผยแพร่หรือการนำผลงานที่เป็นนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์หรืองานวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้จริง (3) การใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ (4) การเชื่อมโยงการจัดการกระบวนการเข้ากับการปรับปรุงองค์กรวิธีต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

กระบวนการการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลจะเป็นเป้าหมายสำคัญในการสร้างโอกาสให้กับเยาวชนให้ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพได้ตามมาตรฐาน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ประสานความช่วยเหลือและหรือได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากบุคลากร สถาบัน หน่วยงานด้านการศึกษา สามารถแสวงหาและระดมทรัพยากรทางเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความเป็นเลิศในการจัดการศึกษา ผู้บริหารควรมีการวางแผนการปฏิบัติการทั้งระยะสั้นและระยะยาว และผู้บริหารควรมีการจัดทำแผนกลยุทธ์สถานศึกษา ควรมีการพัฒนาบุคลากรคุณภาพ ผู้บริหารควรกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบตามความรู้ความสามารถ และผู้บริหารควรมีการสร้างแรงจูงใจเพื่อให้บุคลากรมีความกระตือรือร้น และเต็มใจในการปฏิบัติงาน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรศึกษารูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของของสถานศึกษา อาชีวศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือในตัวแปรด้านอื่น ๆ
- 2) ควรมีการศึกษาวิจัยการจัดการความรู้เพื่อมาพัฒนาการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา อาชีวศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- 3) ควรมีการศึกษาปัจจัยหรือตัวแปรที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารของของสถานศึกษา อาชีวศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เอกสารอ้างอิง

- กันตพัฒน์ มณฑา. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. ปรชญาดุษฎิบัณฑิต สาขาภาวะผู้นำและนวัตกรรม การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสยาม.
- ชุตินา จันทร์ประเสริฐ กมลมาลย์ ไชยศิริธัญญา, สุขุม มูลเมือง (2564). รูปแบบความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์. *The Journal of Research and Academics*,4(4) ,143–156.
- ชูลีพร อรามาเนตร. (2562). ยกระดับคุณภาพคนไทย 4.0 เรียนรู้ สร้างนวัตกรรม พลเมืองเข้มแข็ง. สืบค้นเมื่อ 26 มีนาคม 2566, จาก <https://www.komchadluek.net/news/edu-health/365993>.

- เบญจวรรณ ศรีคำนวล. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในจังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 10(2), 2535–2548.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). *สภาวะการศึกษาไทยปี 2559/2560 แนวทางการปฏิรูปการศึกษาไทยเพื่อก้าวสู่ยุค Thailand 4.0*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- Fayol Henry. (1967). *General and Industrial Management*. New York: Pitnans Publishing Corporation
- Henderson, Iain S. (2008). *Managerial Competencies: three dimension to managerial effectiveness*. สืบค้นเมื่อ 26 มีนาคม 2566, จาก [http://www.alumni.agsmba.com/ablmimi/pdf/managerial competencies.pdf](http://www.alumni.agsmba.com/ablmimi/pdf/managerial%20competencies.pdf).
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3),607–610.
- McClelland D C. (1971). *Assessing Human Motivation*. General Learning Press. New York.
- Parker. (2018). *Factors that contribute to a successful secondary vocational education program in the state of Mississippi*. Mississippi: University of Southern Mississippi.

ปัญหากฎหมายอาญาเกี่ยวกับการละเมิดของบุคลากรทางการแพทย์

The Problems of Medication Violations in case study of Criminal Law

¹ณัฐพิชชา วโรดมอติพัฒน์,²ณัฐวัตร ตันศิริเสถียร,
³ณัฐนันท์ สุวรรณมณีและ⁴เกรียงไกร กาญจนคูหา

¹Nutpicha Varodomathipat, ²Natthawat Tansirisathian,

³Natthanan Suwanmanee and ⁴Kriangkrai Kanchanakuha

¹⁻⁴คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

¹⁻⁴Faculty of Law Western University

¹Corresponding Author E-mail: Thatpichar_law@hotmail.com

Received October 3,2023; Revised October 26 2023; Accepted December 22, 2023

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาแนวคิดทฤษฎี แนวคำพิพากษาศาล ผลงานวิจัย ปัญหาข้อเท็จจริงและ ปัญหาข้อกฎหมาย มาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยของต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับปัญหากฎหมายอาญา เกี่ยวกับการละเมิดของบุคลากรทางการแพทย์เพื่อนำมาเป็นข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขกฎหมายให้มีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น ปัญหากฎหมายอาญาเกี่ยวกับการละเมิดของบุคลากรทางการแพทย์ประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 5 กลุ่ม คือ 1.แพทย์ 2.พยาบาล 3.เจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ของรัฐ 4.ประชาชน 5.ทนายความ ผลการวิจัย พบว่า ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายกฎหมายอาญาเกี่ยวกับการละเมิดของบุคลากรทางการแพทย์ เนื่องจากการประกอบวิชาชีพเวชกรรมของแพทย์อาจส่งผลกระทบต่อทางกฎหมายได้หลายกรณี เริ่มแต่การแจ้งข้อหา ไปถึงการพิจารณาวินิจฉัยผลความรับผิดชอบทางอาญาของบุคคล ดังนั้นจึงขอเสนอแนะว่าควรนำข้อเสนอเฉพาะข้อหา หรือฐานความผิดเฉพาะตาม “ประมวลกฎหมายอาญา” ที่แพทย์หรือผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมอาจจะถูกฟ้องให้ ต้องรับผิดชอบในทางอาญาได้

คำสำคัญ : บุคลากรทางการแพทย์; การละเมิด;กฎหมายอาญา

Abstract

The research objective is to study theoretical concepts, guidelines for court judgments, research results, factual problems, and legal problems. Legal measures of Thailand and foreign countries related to criminal law problems regarding violations of medical personnel in order to be used as recommendations for solutions to the law to be more effective Criminal law problems regarding violations of medical personnel, combined with in-depth interviews with a total of 5 sample groups: 1.Doctors, 2.Nurses, 3.Government medical officials, 4.Citizens, 5. Lawyers The results of the research found that at present Thailand does not have any criminal law regarding violations of medical personnel. This is because a doctor's medical practice may have legal implications in many cases. Starting from the filing of charges to the consideration and determination of a person's criminal liability.

Therefore, it is recommended that the proposal should be presented only on specific charges or offenses according to "Criminal Code" in which doctors or medical practitioners may be sued to be held criminally liable

Keyword: Medical Personnel; Abuse; Criminal Law

บทนำ

คดีความที่เกิดขึ้นจากการร้องเรียนหรือฟ้องร้องแพทย์ (อนุชา กาศลังกา,2563) ส่วนใหญ่มักเกิดขึ้นจากการกล่าวหาว่าแพทย์กระทำโดยประมาท เป็นผลให้เกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกายหรือเสรีภาพของบุคคลแล้วแต่ กรณีและข้อที่ จะต้องวินิจฉัยในแต่ละคดีก็คือการกระทำของแพทย์ในกรณีนั้น ๆ เป็นการประกอบวิชาชีพโดยประมาทหรือไม่ ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59 วรรค 4 ได้วางเป็นหลักทั่วไปไว้ว่า "กระทำโดยประมาทได้แก่ กระทำความผิดมิใช่โดยเจตนา แต่กระทำโดยปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์และผู้กระทำอาจใช้ความระมัดระวังเช่นว่านั้นได้แต่หาได้ใช้ให้เพียงพอไม่ จากบทบัญญัติดังกล่าว การจะวินิจฉัยว่าการกระทำในแต่ละกรณีจะเป็นการกระทำโดยประมาท หรือไม่จะเปรียบเทียบกับบุคคลซึ่งอยู่ในภาวะเช่นนั้น และดูตามวิสัยและพฤติการณ์นั้นด้วย ซึ่งในประเด็นนี้จะขึ้นอยู่กับมาตรฐานของวิชาชีพในแต่ละกรณี แต่ละสาขาซึ่งผู้เสียหายอาจจะนำสืบผู้เชี่ยวชาญมาเบิกความต่อศาลแล้วแต่ กรณี การร้องเรียนและฟ้องร้องเรื่องทางการแพทย์ (สำนักข่าวนิวส์พลัส,2565) ดูเหมือนว่ากำลังจะเพิ่มมากขึ้นในสังคมไทย และเป็นข่าวอยู่เสมอ ข่าวอันน่าตกใจในระยะหลังก็คือ นอกจากฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายในวงเงินจำนวนมากแล้ว บางกรณีถึงขั้นฟ้องกันเป็นคดีอาญาซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างแพทย์และผู้ป่วย ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ป่วยหรือญาติกับแพทย์ ถือว่ามีความสำคัญมากงานวิจัยต่างๆ ยืนยันตรงกันว่า สาเหตุการร้องเรียนหรือฟ้องร้องเกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ที่ไม่ดียิ่งในทุกวันนี่วิชาชีพแพทย์ซึ่งมีพื้นฐานมาจากการให้ช่วยเหลือกันในเชิงมนุษยธรรม คดีความที่เกิดขึ้นจากการร้องเรียนหรือฟ้องร้องแพทย์ ส่วนใหญ่มักเกิดขึ้นจากการกล่าวหาว่าแพทย์กระทำโดยประมาทเป็นผลให้เกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกายหรือเสรีภาพของบุคคลแล้วแต่กรณีและข้อที่ จะต้องวินิจฉัยในแต่ละคดีก็คือการกระทำของแพทย์ในกรณีนั้นๆ เป็นการประกอบวิชาชีพโดยประมาทหรือไม่การจะวินิจฉัยว่าการกระทำในแต่ละกรณีจะเป็นการกระทำโดยประมาทหรือไม่ จะเปรียบเทียบกับบุคคลซึ่งอยู่ในภาวะเช่นนั้น และดูตามวิสัยและพฤติการณ์นั้นด้วย ซึ่งในประเด็นนี้จะขึ้นอยู่กับมาตรฐานของวิชาชีพในแต่ละกรณี แต่ละสาขาซึ่งผู้เสียหายอาจจะนำสืบผู้เชี่ยวชาญมาเบิก ความต่อศาลแล้วแต่กรณี

ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่า ความผิดพลาดจากการประกอบวิชาชีพของบุคลากรทางการแพทย์ซึ่งเกิดจากประมาทเลินเล่อ อาจนำมาซึ่งการฟ้องร้องคดีอาญา (เนชั่นออนไลน์,2566) และเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นแล้วในสังคมไทยและถ้ายังคงปล่อยให้เป็นอย่างนี้ไปเหมือนสภาพที่เป็นอยู่ (วิฑูรย์ ตริสุนทรวิรัตน์ และธนสร สุทธิพิบัติ,2561) ย่อมไม่เกิดผลดีแก่ฝ่ายใดเลยเพราะทางหนึ่งคือความสูญเสียของประชาชน อีกทางหนึ่งก็คือความเดือดร้อนของบุคลากรทางการแพทย์และไม่ใช้เฉพาะแพทย์ที่ถูกฟ้องเท่านั้น (วิศิษฎ์ ตั้งนภากร,2566) แต่คือภาพพจน์

ที่เสียไปของวิชาชีพแพทย์โดยส่วนรวม รวมทั้งกำลังใจของผู้ตั้งใจประกอบวิชาชีพด้วย การหาแนวทางทางแก้ไขและป้องกันจึงเป็นวิธีการที่ดีที่สุด ซึ่งคงจะต้องพิจารณาจากสาเหตุของการฟ้องร้องดังกล่าวมาแล้วและมาหามาตรการแก้ไขต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับปัญหากฎหมายอาญาเกี่ยวกับการละเมิดของบุคลากรทางการแพทย์ของประเทศไทย ของต่างประเทศ แนวคำพิพากษาศาล มาตรการทางกฎหมาย และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. เพื่อศึกษาปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายเกี่ยวกับปัญหากฎหมายอาญาเกี่ยวกับการละเมิดของบุคลากรทางการแพทย์ประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหากฎหมายอาญาเกี่ยวกับการละเมิดของบุคลากรทางการแพทย์ของต่างประเทศกับของประเทศไทย
4. เพื่อเสนอแนะมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับปัญหากฎหมายอาญาเกี่ยวกับการละเมิดของบุคลากรทางการแพทย์ของต่างประเทศที่มีความเหมาะสมมาใช้กับกฎหมายไทย

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ผู้วิจัยได้เลือกวิธีการโดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบด้วย

การออกแบบการวิจัย

1. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี มาตรการทางกฎหมาย เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหากฎหมายอาญาเกี่ยวกับการละเมิดของบุคลากรทางการแพทย์แล้วนำมาตั้งคำถาม

2. สร้างแบบสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview) ที่ได้จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดของการวิจัยแล้วนำไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมก่อนนำไปเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกถึงเกี่ยวกับปัญหากฎหมายอาญาเกี่ยวกับการละเมิดของบุคลากรทางการแพทย์ที่ได้จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดของการวิจัย โดยเป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด

2. อุปกรณ์ที่ใช้ในการบันทึกข้อมูลในขณะสัมภาษณ์ ได้แก่

1) เครื่องบันทึกภาพและเสียงที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครบถ้วน
2) การจดบันทึกขณะและหลังการสัมภาษณ์โดยผู้วิจัยเอง ผู้วิจัยจดบันทึกข้อมูลสำคัญๆ ในขณะฟัง เกี่ยวกับการแสดงสีหน้า ท่าทาง แล้วนำมาบันทึกรายละเอียดเมื่อสิ้นสุดการสัมภาษณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

แหล่งปฐมภูมิ มีการเก็บข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่างโดยปฏิบัติ ดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดี รวมทั้งสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การวิจัยและกระบวนการวิจัย

2. ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตแนะนำตัวและขออนุญาตเก็บข้อมูลจากมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น เสนอต่อบุคคลดูแลเจ้าของกิจการและหน่วยงานที่จะเข้าไปขอสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการดังต่อไปนี้ คือ

1) การสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview) คือ สัมภาษณ์ประชากรและกลุ่มตัวอย่างโดยเรียงลำดับประเด็นคำถามตามแบบฟอร์มสัมภาษณ์เชิงลึก

2) บันทึกการสนทนาในกระดาษ เครื่องบันทึกภาพ และเครื่องบันทึกเสียง

แหล่งทุติยภูมิ ได้มาจากแหล่งเอกสาร เช่น ปัญหากฎหมายอาญาเกี่ยวกับการละเมิดของบุคลากรทางการแพทย์งานวิจัยของประเทศไทยและของต่างประเทศ ตำรา หนังสือและข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

ผลการวิจัย

ผลการศึกษสามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ตามลำดับได้ดังนี้

1. กฎหมายอาญาเกี่ยวกับการละเมิดของบุคลากรทางการแพทย์ตามกฎหมายไทย แนวคิดการดำเนินคดีการละเมิดทางการแพทย์กรณีกฎหมายอาญา แนวคิดเจตนาร้าย แนวคิดเรื่องความยินยอมไม่เป็นความผิดจากแนวคิดทฤษฎีที่ได้ทำการศึกษาพบว่าโดยทั่วไปเมื่อแพทย์มีเจตนาในการรักษาพยาบาลเป็นหลักอยู่แล้ว ดังนั้น การกำหนดค่าเสียหายในเชิงลงโทษแก่ผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรมหรือแพทย์นั้นหากจะนำมาใช้ก็ควรใช้เฉพาะในกรณีที่แพทย์กระทำละเมิดโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น เนื่องจากศาลยังจะต้องคำนึงถึงสภาพปัญหาสำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อสังคมในประการอื่นด้วยเช่นกันและมีข้อจำกัดบางประการ อีกทั้งมิได้มีบทบัญญัติที่ใช้อย่างชัดแจ้งกับข้อพิพาททางการแพทย์เป็นการเฉพาะและกรณีการดำเนินงานของศูนย์สันติวิธีกระทรวงสาธารณสุขนั้นเพียงแต่รองรับการดำเนินการช่วยเหลือการระงับข้อพิพาททางการแพทย์ระหว่างประชาชนกับโรงพยาบาลภาครัฐเพียงเท่านั้น ซึ่งผู้ได้รับความเสียหายจากการเข้ารับบริการของโรงพยาบาลเอกชนยังไม่สามารถเข้าถึงกระบวนการไกล่เกลี่ยนี้ได้จึงต้องนำข้อพิพาทนั้นไปดำเนินคดีทางแพ่งโดยใช้ความรับผิดทางละเมิดฟ้องร้องคดีต่อศาลยุติธรรม เพื่อเรียกร้องเงินชดเชยความเสียหายนั้น การดำเนินการระงับข้อพิพาทดังกล่าวจึงเป็นการจำกัดสิทธิของผู้ประสงค์จะใช้บริการจากศูนย์สันติวิธีกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากการเข้ารับบริการทางการแพทย์นี้ควรได้รับการปฏิบัติเช่นเดียวกัน เมื่อได้รับความเสียหายทางการแพทย์นั้น

2. ปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายเกี่ยวกับปัญหากฎหมายอาญาเกี่ยวกับการละเมิดของบุคลากรทางการแพทย์ประเทศไทยนั้น ทำให้พบว่า กฎหมายอาญาเกี่ยวกับการละเมิดของบุคลากรทางการแพทย์ยังไม่มีกฎหมายเฉพาะที่ชัดเจน ผลการวิจัย พบว่า ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายอาญาเกี่ยวกับการละเมิดของบุคลากรทางการแพทย์ เนื่องจากการประกอบวิชาชีพเวชกรรมของแพทย์อาจส่งผลต่อทางกฎหมายได้หลายกรณี เริ่มแต่การแจ้งข้อหาไปถึงการพิจารณาวินิจฉัยผลความรับผิดทางอาญาของบุคคล ดังนั้นจึงขอเสนอแนะว่าควรนำข้อเสนอนี้ไปพิจารณาหรือฐานความผิดเฉพาะตาม “ประมวลกฎหมายอาญา” ที่แพทย์หรือผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรมอาจจะถูกฟ้องให้ต้องรับผิดในทางอาญาได้ มาแก้ไขเพิ่มเติมไว้ในประมวลกฎหมายอาญา

ปัญหาข้อกฎหมาย คือ กฎหมายอาญาไม่สามารถที่จะครอบคลุมถึงการละเมิดของบุคลากรทางการแพทย์และไม่มีกฎหมายเฉพาะที่จะนำมาปรับใช้ได้กรณีของการละเมิดของบุคลากรทางการแพทย์ ดังนั้น เห็นควรว่าประเทศไทยควรมีกระบวนการระงับข้อพิพาท เพื่อการจัดการความขัดแย้งที่ดีแก่ผู้ได้รับผลกระทบจากการเข้ารับบริการทางการแพทย์ ตามที่ผู้วิจัยได้นำเสนอมาโดยการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติทางกฎหมายที่ชัดเจนและเหมาะสมกับข้อพิพาททางการแพทย์ขึ้นมาโดยมีการพัฒนา

กระบวนการรับข้อพิพาทโดยการไกล่เกลี่ยให้เป็นที่ยอมรับแก่ประชาชนทั่วไป ทั้งเพิ่ม ประสิทธิภาพ หน่วยงานที่ช่วยเหลือประชาชนเพื่อบรรเทาผลร้ายนั้นอย่างมีความเป็นกลางสร้างทัศนคติที่ดีต่อประชาชนต่อ ระบบการระงับข้อพิพาทของไทยย่อมเป็นการแสดงให้เห็นถึงประโยชน์ที่ประชาชนพึงได้รับจากการจัดการ ความขัดแย้ง สร้างสัมพันธอันดีระหว่างคนในสังคมเกิดประโยชน์แก่แพทย์และผู้ได้รับผลกระทบจากการเข้ารับบริการทางการแพทย์อย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมได้เป็นอย่างดี

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหากฎหมายอาญาเกี่ยวกับการละเมิดของบุคลากรทางการแพทย์ ของต่างประเทศกับของประเทศไทย ดังนั้น ควรนำระบบลายลักษณ์อักษร (Civil Law System) ประเทศ ญี่ปุ่นเป็นประเทศที่ใช้ระบบ Civil Law System หรือที่เรียกว่าระบบประมวลกฎหมายหรือระบบ กฎหมายลายลักษณ์อักษรที่ใช้ในประเทศต่างๆ ดังนี้ ได้แก่ ไทย สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี สาธารณรัฐฝรั่งเศส เป็นต้น ซึ่งประมวลกฎหมายแพ่งญี่ปุ่น ค.ศ.1895 บัญญัติขึ้นจากระบบกฎหมายยุโรป โดยประเทศญี่ปุ่น ยอมรับเอาแนวคิดทฤษฎีต่างๆ ของตะวันตกเข้ามาใช้ในประเทศตนโดยเฉพาะอย่างยิ่ง สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีโดยญี่ปุ่นได้วางหลักทฤษฎีในเรื่องความรับผิดชอบทางละเมิดนี้ไว้โดยมีการ นำหลักการในทฤษฎีเยอรมัน ซึ่งใช้ระบบกฎหมายเช่นเดียวกันมาเป็นแบบอย่างโดยมีทฤษฎีที่สำคัญ 2 ทฤษฎี ได้แก่ 1. ทฤษฎีความเท่ากันแห่งเหตุหรือทฤษฎีเงื่อนไข 2. ทฤษฎีมูลเหตุเหมาะสม

4. มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับปัญหากฎหมายอาญาเกี่ยวกับการละเมิดของบุคลากรทางการแพทย์ของต่างประเทศที่มีความเหมาะสม มาปรับใช้กับกฎหมายไทย เห็นว่าสมควรนำมาบัญญัติไว้เพื่อ เป็นแนวทางในการดำเนินการระงับข้อพิพาททางการแพทย์ ก่อนฟ้องคดีต่อศาลของไทยให้เกิด ประสิทธิภาพ ดังนี้

1. บทบัญญัติทางกฎหมายในการเข้าสู่กระบวนการระงับข้อพิพาทคดีละเมิดจากการเข้ารับ บริการทางการแพทย์โดยการไกล่เกลี่ย ควรมีการบัญญัติกฎหมายเพื่อบังคับใช้เป็นการเฉพาะในการไกล่ เกลี่ยข้อพิพาทคดีละเมิดจากการเข้ารับบริการทางการแพทย์นอกศาลที่ชัดเจนโดยการบัญญัติกฎหมาย ว่าด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในกฎกระทรวงว่าด้วยการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาททางแพ่ง พ.ศ.2553 มีการแก้ไขเพิ่มเติมในการกำหนดในคำนิยามข้อ 2 ให้ใช้บังคับแก่ข้อพิพาททางการแพทย์อีกทั้งให้ อำนาจศูนย์สันติวิธีกระทรวงสาธารณสุขในการดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทควรให้ครอบคลุม การดำเนินการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาททางการแพทย์ทั้งภาครัฐและให้ความช่วยเหลือไกล่เกลี่ย ข้อพิพาททางการแพทย์ที่เกิดขึ้นระหว่างโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลเอกชนกับประชาชนด้วย เป็นการทำให้ประชาชนมีช่องทางในกรณีที่เกิดข้อพิพาทประสงค์จะนำข้อพิพาทเข้าสู่กระบวนการไกล่ เกลี่ย นอกศาล โดยไม่จำเป็นต้องนำคดีไปฟ้องต่อศาล

2. บทบัญญัติกฎหมายในการกำหนดคุณสมบัติผู้ปฏิบัติหน้าที่ไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาท ทางทางการแพทย์ภายใต้กฎกระทรวงว่าด้วยการไกล่เกลี่ยประนอมข้อพิพาททางแพ่ง พ.ศ.2553 เห็นว่า

ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมบัญญัติทางกฎหมายเพื่อกำหนดคุณสมบัติผู้ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยระดับข้อพิพาททางการแพทย์ไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาททางแพ่ง พ.ศ.2553 ในข้อ 4 โดยให้ผู้ทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการไกล่เกลี่ยระดับข้อพิพาทต้องเป็นผู้ที่เห็นถึงความสำคัญของการไกล่เกลี่ยระดับข้อพิพาททางการแพทย์ประกอบด้วยบุคคลภายนอก โดยจะเป็นนักกฎหมายหรือไม่ก็ตาม และผู้ไกล่เกลี่ยต้องประกอบวิชาชีพเฉพาะทาง ซึ่งต้องมี ความรู้ความเชี่ยวชาญมีประสบการณ์ปฏิบัติงานทางการแพทย์หรือผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางการแพทย์เป็นการเฉพาะด้าน อีกรับประสบการณ์และเข้าใจในกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางการแพทย์ต้องเป็นบุคคลที่คู่พิพาททั้งสองฝ่ายนั้นยอมรับมีทักษะในการเจรจา มีความอดทนที่จะรับฟังปัญหา มีจิตวิทยา อีกทั้งมีเทคนิคการเจรจาโน้มน้าวให้คู่พิพาททั้งสองฝ่ายเกิดความต้องการที่จะเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยระดับข้อพิพาทและเข้าสู่กระบวนการระงับข้อพิพาทนั้น

3. บัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับบังคับตามสัญญาประนีประนอมยอมความในการระงับข้อพิพาทคดีละเมิดจากการเข้ารับบริการทางการแพทย์ตามกฎหมายเพิ่มเติมในเรื่องการบังคับตามสัญญาประนีประนอมยอมข้อพิพาทโดยการไกล่เกลี่ยระดับข้อพิพาทนอกศาลไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาททางแพ่ง พ.ศ. 2553 เห็นควรมีการบัญญัติกฎหมายเพิ่มเติมในเรื่องการบังคับตามสัญญาประนีประนอมยอมข้อพิพาทโดยการไกล่เกลี่ยระดับข้อพิพาทนอกศาลไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาททางแพ่ง พ.ศ.2553 โดยการแก้ไขบทบัญญัติในข้อ 25 ของกฎกระทรวงนี้เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของคู่สัญญา เมื่อกรณีคู่พิพาททั้งสองฝ่ายสามารถตกลงกันได้ทางคณะผู้ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยระดับข้อพิพาทจะดำเนินการทำสัญญาประนีประนอมยอมความแก่คู่พิพาทตามความประสงค์ของคู่พิพาทที่สามารถตกลงยุติข้อพิพาทร่วมกันได้แล้วโดยการบัญญัติกฎหมายในส่วนของการบังคับตามสัญญาของต่างประเทศมาเทียบเคียงในการแก้ไขบทบัญญัติดังกล่าวนี้ของประเทศไทย เพื่อให้เป็นไปตามข้อตกลงของคู่พิพาทเป็นไปอย่างรวดเร็วเป็นธรรมและให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยระดับข้อพิพาททางเลือกลงและเห็นควรที่จะนำหลักการปฏิบัติของการบังคับตามสัญญาในการระงับข้อพิพาทโดยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของคู่พิพาทในการบังคับตามสัญญาประนีประนอมยอมข้อพิพาทในคดีละเมิดจากการเข้ารับบริการทางการแพทย์นอกศาล

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากการศึกษาพบว่า การกำหนดค่าเสียหายในเชิงลงโทษแก่ผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรมหรือแพทย์นั้น หากจะนำมาใช้ก็ควรที่ใช้เฉพาะในกรณีที่แพทย์กระทำละเมิดโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น สอดคล้องกับงานวิจัย ของเบญจมาศ กองทรัพย์ (2560) เรื่องปัญหาการดำเนินคดีของผู้รับความเสียหาย จากการรับบริการทางการแพทย์ เพราะศาลยังจะต้องคำนึงถึงสภาพปัญหาสำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อสังคมในประการอื่นด้วยเช่นกันและมีข้อจำกัดบางประการ

2. จากการศึกษาพบว่ากฎหมายอาญาเกี่ยวกับการละเมิดของบุคลากรทางการแพทย์ยังไม่มีกฎหมายเฉพาะที่ชัดเจน ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายกฎหมายอาญาเกี่ยวกับการละเมิดของบุคลากรทางการแพทย์ เนื่องจากการประกอบวิชาชีพเวชกรรมของแพทย์อาจส่งผลกระทบต่อทางกฎหมายได้หลายกรณี เริ่มแต่การแจ้งข้อหาไปถึงการพิจารณาวินิจฉัยผลความรับผิดชอบทางอาญาของบุคคล ดังนั้นควรที่จะนำข้อเสนอเฉพาะข้อหาหรือฐานความผิดเฉพาะตาม “ประมวลกฎหมายอาญา” ที่แพทย์หรือผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมอาจจะถูกฟ้องให้ต้องรับผิดชอบในทางอาญาได้มาแก้ไขเพิ่มเติมไว้ในประมวลกฎหมายอาญา

ปัญหาข้อกฎหมาย จากการศึกษาพบว่ากฎหมายอาญาไม่สามารถที่จะครอบคลุมถึงการละเมิดของบุคลากรทางการแพทย์และไม่มีกฎหมายเฉพาะที่จะนำมาปรับใช้ได้ในกรณีของการละเมิดของบุคลากรทางการแพทย์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สรวิศ ลิ้มปริงซี่ (2560) เรื่องแนวทางการดำเนินคดีที่เกี่ยวกับสิทธิบัตรของสหรัฐอเมริกา ดังนั้นประเทศไทยควรที่จะมีกระบวนการระงับข้อพิพาทเพื่อการจัดการความขัดแย้งที่ดีแก่ผู้ได้รับผลกระทบจากการเข้ารับบริการทางการแพทย์ ตามที่ผู้วิจัยได้นำเสนอมาโดยการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติทางกฎหมายที่ชัดเจนและเหมาะสมกับข้อพิพาททางการแพทย์ขึ้นมาโดยมีการพัฒนาระบบการระงับข้อพิพาทโดยการไกล่เกลี่ยให้เป็นที่ยอมรับแก่ประชาชนทั้งเพิ่มประสิทธิภาพหน่วยงานที่ช่วยเหลือประชาชนเพื่อบรรเทาผลร้ายนั้นอย่างมีความเป็นกลาง สร้างทัศนคติที่ดีต่อประชาชนต่อระบบการระงับข้อพิพาทของไทยยอมรับเป็นการแสดงให้เห็นถึงประโยชน์ที่ประชาชนพึงได้รับจากการจัดการความขัดแย้ง สร้างสัมพันธอันดีระหว่างคนในสังคมเกิดประโยชน์แก่แพทย์และผู้ได้รับผลกระทบจากการเข้ารับบริการทางการแพทย์อย่างเป็นรูปธรรมได้เป็นอย่างดี

3. จากการศึกษาควรที่จะนำระบบลายลักษณ์อักษร (Civil Law System) ญี่ปุ่นเป็นประเทศที่ใช้ระบบ Civil Law System หรือที่เรียกว่าระบบประมวลกฎหมายหรือระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษรกฎหมายระบบแองโกลอเมริกันหรือระบบกฎหมายจารีตประเพณีหรือระบบกฎหมายที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษรที่ใช้ในประเทศต่างๆ ดังนี้ได้แก่ ไทย สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีสาธารณรัฐฝรั่งเศส เป็นต้น ซึ่งประมวลกฎหมายแพ่งญี่ปุ่น ค.ศ.1895 บัญญัติขึ้นจากระบบกฎหมายยุโรป โดยประเทศญี่ปุ่นยอมรับเอาแนวคิดทฤษฎีต่างๆ ของตะวันตกเข้ามาใช้ในประเทศตนโดยเฉพาะอย่างยิ่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี โดยญี่ปุ่นได้วางหลักทฤษฎีในเรื่องความรับผิดชอบละเมิดนี้ไว้โดยมีการนำหลักการในทฤษฎีเยอรมัน

4. จากการศึกษาพบว่า บทบัญญัติทางกฎหมายในการเข้าสู่กระบวนการระงับข้อพิพาทคดีละเมิดจากการเข้ารับบริการทางการแพทย์โดยการไกล่เกลี่ย (หอการค้าไทยและสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย, 2565) ควรที่จะมีการบัญญัติกฎหมายเพื่อบังคับใช้เป็นการเฉพาะในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทคดีละเมิดจากการเข้ารับบริการทางการแพทย์นอกศาลที่ชัดเจน โดยการบัญญัติกฎหมายว่าด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในกฎกระทรวงว่าด้วยการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาททางแพ่ง พ.ศ.2553 มีการแก้ไขเพิ่มเติมในการกำหนดในคำนิยามข้อ 2 ให้ใช้บังคับแก่ข้อพิพาททางการแพทย์อีกทั้งให้อำนาจศูนย์สันติวิธี

กระทรวงสาธารณสุขในการดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ควรให้ครอบคลุมการดำเนินการไกล่เกลี่ยระดับข้อพิพาททางการแพทย์ทั้งภาครัฐและให้ความช่วยเหลือไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางการแพทย์ที่เกิดขึ้นระหว่างโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลเอกชนกับประชาชนด้วย (ปวีณา จันทวิรัช, 2560) เป็นการทำให้ประชาชนมีช่องทางในกรณีนี้ที่ข้อพิพาทประสงค์จะนำข้อพิพาทเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยนอกระบบศาลโดยไม่จำเป็นต้องนำคดีไปฟ้องต่อศาล เพื่อเป็นการเยียวยาแก่ผู้ได้รับผลกระทบจากการเข้ารับบริการทางการแพทย์ดังกล่าวเป็นอีกทางเลือกประการหนึ่งในการให้โอกาสประชาชนสามารถเข้าใช้บริการระดับข้อพิพาททางการแพทย์ได้อย่างอิสระอีกทั้งให้ประชาชนได้รับการคุ้มครองภายใต้กฎหมายนี้อย่างทั่วถึง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1) ประเทศไทยมีกระบวนการระดับข้อพิพาทเพื่อการจัดการความขัดแย้งที่ดีแก่ผู้ได้รับผลกระทบจากการเข้ารับบริการทางการแพทย์ ตามที่ผู้วิจัยได้นำเสนอมาโดยการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติทางกฎหมายที่ชัดเจนและเหมาะสมกับข้อพิพาททางการแพทย์ขึ้นมาโดยมีการพัฒนากระบวนการระดับข้อพิพาทโดยการไกล่เกลี่ยให้เป็นที่ยอมรับแก่ประชาชนทั่วไป

2) ควรเพิ่มประสิทธิภาพหน่วยงานที่ช่วยเหลือประชาชนเพื่อบรรเทาผลร้ายนั้นอย่างมีความเป็นกลาง สร้างทัศนคติที่ดีต่อประชาชนต่อระบบการระดับข้อพิพาทของไทยยอมเป็นการแสดงให้เห็นถึงประโยชน์ที่ประชาชนพึงได้รับจากการจัดการความขัดแย้ง สร้างสัมพันธอันดีระหว่างคนในสังคมเกิดประโยชน์แก่แพทย์และผู้ได้รับผลกระทบจากการเข้ารับบริการทางการแพทย์อย่างเป็นรูปธรรมได้เป็นอย่างดี

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การทำวิจัยในครั้งต่อไปควรที่จะศึกษาในเรื่องการกำหนดให้มีกระบวนการเจรจาไกล่เกลี่ยข้อพิพาทและชดเชยค่าเสียหายที่เหมาะสมและเป็นธรรมมาใช้ในการช่วยเหลือเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้ป่วยที่เป็นผู้เสียหาย ซึ่งเป็นเรื่องที่น่านำมาพิจารณาเมื่อมีข้อพิพาทเรื่องการทำละเมิดทางการแพทย์เกิดขึ้น ซึ่งสามารถเจรจาตกลงกันได้ ผู้ป่วยก็จะได้รับการชดเชยค่าเสียหายที่เหมาะสมเป็นธรรมโดยไม่ต้องฟ้องคดีต่อศาลหรือไม่ต้องรอจนศาลมีคำพิพากษา ซึ่งทำให้ผู้ป่วยได้รับการเยียวยาความเสียหายที่รวดเร็วกว่าและยังเป็นการสร้างบรรยากาศและความรู้สึกที่ดีระหว่างฝ่ายแพทย์กับผู้ป่วยด้วย

เอกสารอ้างอิง

เบญจมาศ กองทรัพย์. (2560). ปัญหาการดำเนินคดีของผู้รับความเสียหายจากการรับบริการทางการแพทย์. รายงานการฝึกอบรมหลักสูตรผู้พิพากษาผู้บริหารในศาลชั้นต้น สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม.

- ปวีณา จันทวีรัช. (2560). พยานผู้เชี่ยวชาญกับกระบวนการเข้าถึงความยุติธรรมในระบบกฎหมายไทยในยุคไทยแลนด์ 4.0 : ศึกษาพยานผู้เชี่ยวชาญตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเปรียบเทียบกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งของญี่ปุ่น. รายงานการศึกษาตามหลักสูตรกฎหมายแพ่งและกระบวนการวิธีพิจารณา : ศึกษาเปรียบเทียบระบบกฎหมายญี่ปุ่น, สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม.
- เนชั่นออนไลน์. (2556). *ฟ้องหมอ .สืบค้นเมื่อ 9 พฤษภาคม 2566*, จาก <http://www.nationtv.IV/main/content/social/378433276/>
- วิฑูรย์ ตริสุนทรรัตน์ และธนสร สุทธิบัติ. (2561). *กฎหมายการแพทย์ ความยินยอมภายหลังได้รับการบอกกล่าวแล้ว (Informed Consent)*. กรุงเทพฯ : นิติธรรม
- วิศิษฎ์ ตั้งนภากร.(2566). *คดีบริการทางการแพทย์*. สืบค้น 20 พฤษภาคม 2566, จาก <https://www.google.co.th/search?q=>
- สรวิศ ลิ้มปรั้งซี่. (2566). *กรณีศึกษาต่างประเทศ : ศูนย์รับข้อพิพาทแบบมีประสิทธิภาพห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ศาลยุติธรรม* สืบค้นเมื่อ 10 พฤษภาคม 2566, จาก www.library.coj.go.th/indexarticle2.php?ldmain=21 &&No=2 1...page
- สำนักข่าวนิวส์พลัส. (2565). *ฟ้องโรงพยาบาล*. สืบค้นเมื่อ 9 พฤษภาคม 2566, จาก <http://www.newsplus.co.th/98733>.
- หอการค้าไทยและสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย. (2565). *แนวทางของศาลในการปฏิบัติการอนุญาโตตุลาการในศาล*. สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2565, จาก http://www.iccthailand.or.th/arbitration_detailphp?id=2
- อนุชา กาศลังกา. (2563). *คู่มือการจัดการคดีทางการแพทย์ (สำหรับแพทย์จบใหม่)*. กรุงเทพฯ : กระทรวงสาธารณสุข.

ผลสัมฤทธิ์การโฆษณาบนกูเกิล เสิร์ช (Google Search Ads)

กรณีศึกษา บ้านน้ำแข็งสูงตี

Achievement of Google Search Ads:

The Case Study of Bannamkhenglungtee

¹ณิชภาพัท วิจัยกษณกุล และ ²มนทิรา ธาดาอำนวยชัย

¹Nichapat Wijugkul and ²Montira Tadaamnuaychai

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสื่อสารการตลาดดิจิทัล มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

²อาจารย์ประจำหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

¹Master student of Communication Arts Digital Marketing Communication Bangkok University

²Lecturer of Master of Business Bachelor of Arts Program in Communication Arts Bangkok University

¹Corresponding Author E-mail: Nichapat.wiju@bumail.net

Received November 15, 2023; Revised December 13, 2023; Accepted December 20, 2023

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยประเภทเชิงทดลอง (Experimental Research Method) เพื่อทดสอบประสิทธิผลการโฆษณาบนกูเกิล เสิร์ช (Google Search Ads) กรณีศึกษา บ้านน้ำแข็งสูงตี ซึ่งผู้วิจัยทำการทดสอบด้วยการยิงโฆษณาผ่าน กูเกิล แอดส์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้าง Awareness โดยทำการวัด Traffic คนที่ Click เข้ามายังเว็บไซต์ และทำการเปรียบเทียบคำค้นหาที่มีความแตกต่างกันที่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้มากที่สุด ระหว่าง Product Keyword, Location Keyword และ Generic Keyword โดยจะวัดผลจากการแสดงผลของโฆษณา (Impression) จำนวนคลิก (Click) อัตราการคลิกต่อผู้ที่เห็นโฆษณา (Click Through Rate) เพื่อดูแนวโน้มของการใช้รูปแบบคำค้นหาที่มีผลต่อกลุ่มเป้าหมายมากที่สุด เพื่อช่วยนำไปเป็นข้อเสนอแนะสำหรับธุรกิจให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยพบว่า การใช้แพลตฟอร์ม Google Ads ในการทดสอบในครั้งนี้สามารถเพิ่มการเข้าถึงเว็บไซต์ของเราได้มากขึ้น และตรงตามกลุ่มเป้าหมายผ่านคีย์เวิร์ดที่เหมาะสม โดยกลุ่มคีย์เวิร์ดประเภท Product Keyword 1 ที่เป็นการใช้คีย์เวิร์ดในหมวดหมู่สินค้า น้ำแข็ง-ราคาน้ำแข็ง มีผู้ค้นหาเป็นจำนวนมากกว่ากลุ่มคีย์เวิร์ดอื่น ๆ แสดงให้เห็นว่า น้ำแข็ง และ ราคาน้ำแข็ง เป็นกลุ่มคีย์เวิร์ดที่ตรงกลุ่มเป้าหมายมากที่สุด ในธุรกิจบ้านน้ำแข็งสูงตี และคีย์เวิร์ดคำว่า ราคาน้ำแข็ง, น้ำแข็ง, โชดา, ร้าน น้ำแข็ง ไกล ฉั้น และโรงงาน น้ำแข็ง ไกล ฉั้น มีปริมาณคนที่สนใจค้นหา และเกิดการคลิกมากกว่าคีย์เวิร์ดอื่น ๆ เป็นโอกาสที่ดีในการใช้คีย์เวิร์ดที่เหมาะสม ในการทำโฆษณาครั้งต่อไป และควรเลือกใช้คีย์เวิร์ดให้เหมาะสมกับธุรกิจ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายมองเห็นและคลิกเข้าชมธุรกิจของเรา เป็นการสร้างโอกาสให้กับธุรกิจได้เป็นอย่างดี

คำสำคัญ: แพลตฟอร์มกูเกิล; กูเกิล แอดส์; คีย์เวิร์ด

Abstract

This study applies an experimental approach, specifically the Experimental Research Method, to examine the effectiveness of advertising on Google Search (Google Search Ads). It gives a case study of Bannamkhenglungtee, where the researcher conducted a test by running adverts through Google Ads. The primary objective was to raise awareness by measuring website traffic produced by ad clicks. Furthermore, the study intends to evaluate search phrases with varied features in order to identify which ones are most effective in reaching the target population. Product Keywords, Location Keywords, and Generic Keywords are examples of these properties. It will track the number of clicks and the click-through rate per person who sees the ad (Click-Through Rate) to detect trends in the use of search phrases that have the greatest impact on the target demographic. According to the research findings, employing the Google Ads platform in this trial was able to considerably boost our website's reach to the target demographic by choosing acceptable keywords. Among these keyword groups, 'Product Keyword 1,' which falls within the product category keywords, specifically 'Ice-ice pricing,' received the most searches when compared to other keyword groups. This suggests that the keywords 'ice' and 'ice pricing' most correlate with the target demographic for Bannamkhenglungtee's business.

Keywords: The Google Platform; Google Ads; Keywords

บทนำ

ปัจจุบันการสื่อสารการตลาดแบบดิจิทัลได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตของเรายิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในชีวิตประจำวันของเรามากขึ้น เพื่อให้เราติดต่อสื่อสารกันได้อย่างสะดวก การสืบหาข้อมูลในทุกวันนี้เพียงแค่เปิดอินเทอร์เน็ตก็สามารถค้นหาทุกสิ่งที่ต้องการได้ หรือการซื้อสินค้าในยุคปัจจุบันก็เปลี่ยนแปลงไป ผู้บริโภคสามารถซื้อสินค้า และชำระเงินได้ผ่านช่องทางออนไลน์ ไม่ต้องไปที่หน้าร้านเหมือนในอดีต ซึ่งจากพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปของคนในปัจจุบันทำให้นักการตลาดต้องหาวิธีการสื่อสารที่จะเข้าถึงผู้บริโภคยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากข้อมูล We Are Social: Digital 2022 เว็บไซต์ได้ Traffic มากที่สุดในปี 2022 คือ Google รองลงมาเป็น YouTube ตามมาด้วย Facebook จากผลสำรวจ กูเกิล เป็นแพลตฟอร์มที่คนไทยใช้งานบ่อยที่สุด โดยเฉพาะ Search Engine บน Google ยังติดอันดับ 1 ของโลกในการค้นหาข้อมูลของคนทั่วโลกอีกด้วย และ Google ก็ยังคงครอง Search Engine ยอดนิยมที่คนไทยใช้งานมากที่สุด สรุปได้ว่า คนส่วนใหญ่ใช้ Google เพื่อค้นหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอะไรก็ได้ที่ต้องการ หรือข้อมูลต่าง ๆ ที่เราอยากรู้ ซึ่งช่วยให้ผู้คนสะดวกสบายในการเรียนรู้และค้นคว้าข้อมูลต่าง ๆ ที่ต้องการได้อย่างง่ายดาย จากข้อมูล We Are Social: Digital 2022 ช่วงอายุที่คนนิยมใช้ Search Engine ที่มีช่วงอายุอยู่ที่ 35-44 ปี ที่ใช้ Search Engine บน Google ในการค้นหาข้อมูล (Chalokorn Berg, 2565)

จากข้อมูล DataforThai (2566) รายชื่อผู้ประกอบการกลุ่มธุรกิจ การผลิตน้ำแข็งเพื่อการบริโภคในพื้นที่ตั้งจังหวัดสมุทรสาคร มีทั้งหมด 25 แห่ง ยังไม่รวมกับกลุ่มธุรกิจน้ำแข็งรายย่อยที่รับมาขายไปเหมือนกับธุรกิจบ้านน้ำแข็งลู่ตี้ ในปัจจุบันจำนวนของผู้ประกอบการเดิมที่ดำเนินกิจการอยู่ในอุตสาหกรรมน้ำแข็งมีจำนวนไม่มาก แต่มีการแข่งขันที่สูงมากเนื่องจากมีร้านน้ำแข็งรายย่อยเข้ามาทำการตลาดมากขึ้น น้ำแข็งของแต่ละเจ้าทำให้มีการจัดโปรโมชั่นหรือมีการตัดราคาเพื่อทำให้ธุรกิจได้เปรียบในการแข่งขันและด้วยความต้องการของลูกค้าที่เพิ่มขึ้นทำให้มีโอกาสในการเพิ่มยอดขายให้เพียงพอต่อความต้องการของลูกค้าที่เพิ่มขึ้นได้และเนื่องจากความต้องการของลูกค้าที่เพิ่มขึ้นทำให้มีการแข่งขันมากขึ้น เพื่อแย่งชิงส่วนแบ่งทางการตลาด (ปัญญาสิทธิ์ ภาสุพรรณ และรุจิรัตน์ พัฒนภาพุตร, 2564)

ในปัจจุบันธุรกิจบ้านน้ำแข็งลู่ตี้ ตั้งอยู่ที่ตำบลคอกกระบือ จังหวัดสมุทรสาคร ได้ดำเนินกิจการมากกว่า 21 ปี เป็นผู้ประกอบการที่รับน้ำแข็งจากโรงงานผลิตรายใหญ่ นำมาจำหน่ายให้กับผู้บริโภคอีกต่อหนึ่งเป็นพ่อค้าคนกลาง มีบริการน้ำแข็งให้เลือกหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็น น้ำแข็งโมกิ้น โมแซ่ น้ำแข็งหลอดเล็ก น้ำแข็งหลอดใหญ่ น้ำแข็งกัก และน้ำแข็งแพ็ค และยังมีส่วนของน้ำอัดลมน้ำสีต่าง ๆ โซดา น้ำแก้ว ทางบ้านน้ำแข็งลู่ตี้มีบริการส่งฟรีในพื้นที่ใกล้เคียง และมีหน้าร้านให้กับคนที่อยากมาซื้อเองร้านของเรายังส่งตามงานต่าง ๆ เราก็มีบริการส่ง สินค้าที่ขายดีที่สุดในบ้านของเราที่เป็นสินค้าในประเภทน้ำแข็ง

การตลาดของบ้านน้ำแข็งลู่ตี้ (2566) ในปัจจุบันเป็นเพียงการบอกปากต่อปาก ไม่มีช่องทางสื่อสารแบบออนไลน์ให้คนรับรู้ นอกจากนี้ ยังได้มีโรงงานน้ำแข็ง โรงใหญ่ได้มาทำการเปิดกิจการใกล้กับบ้านน้ำแข็งลู่ตี้ ทำให้เกิดการดึงลูกค้าที่เคยใช้บริการกับร้านน้ำแข็งไป โรงน้ำแข็งอยู่ห่างจากบ้านน้ำแข็งลู่ตี้ประมาณ 1.5 กิโลเมตร ส่งผลกระทบต่อยอดขายเป็นจำนวนมาก ธุรกิจน้ำแข็งก็เกิดการแข่งขันขึ้นเนื่องจากมีผู้ประกอบการรายใหม่ทยอยเข้ามาในตลาดอย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้ประกอบการรายเก่าและรายใหม่ต้องมีการพัฒนา กลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อความอยู่รอดของธุรกิจและเพิ่มส่วนแบ่งทางการตลาดทำให้เกิดการแข่งขันสูง รวมถึงการตัดราคาน้ำแข็งของเจ้าอื่น เพื่อแย่งชิงส่วนแบ่งทางการตลาดและรักษาสถานลูกค้าเดิมเพิ่มฐานลูกค้าใหม่ในเวลาเดียวกัน ซึ่งทำให้บ้านน้ำแข็งลู่ตี้ ซึ่งเป็นธุรกิจน้ำแข็งขนาดย่อย รับมาขายไป ประสบปัญหายอดขายลดลง 20% ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ บ้านน้ำแข็งลู่ตี้เปิดมา 21 ปีแล้วแต่คนรู้จักมีแค่กลุ่มลูกค้าที่ซื้อเป็นประจำลูกค้าใหม่ก็ไม่เพิ่มขึ้น การรับรู้ถึงร้านมีน้อย และในปัจจุบันเป็นยุคดิจิทัลที่ผู้บริโภคสามารถที่จะค้นหาข้อมูลผ่านช่องทาง Google มากขึ้น ทำให้ธุรกิจของเราได้เห็นความสำคัญของการสื่อสารผ่านช่องทางออนไลน์ โดยจะใช้เว็บไซต์ (Website) เข้ามาเป็นตัวช่วยทำการตลาด ซึ่งพบว่า การทำ Search Engine Marketing (SEM) สามารถเข้าถึงผู้บริโภคได้มากขึ้น และยังสามารถทำให้ธุรกิจไปปรากฏในหน้าผลการค้นหาบน

Google โดยผ่านการค้นหาด้วยคีย์เวิร์ดที่เกี่ยวข้องกับสินค้าหรือบริการที่มีอยู่ได้ และยังสามารถเลือกสถานที่ตั้งในการโฆษณาเฉพาะได้อีกด้วย

จากที่มาและความสำคัญของปัญหาที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น ผู้ทำวิจัยเล็งเห็นความสำคัญของสื่อออนไลน์ และยังสนใจที่จะศึกษาการทำโฆษณาบนแพลตฟอร์ม Google ซึ่ง Google มีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันของหลาย ๆ คน จากที่ไปทำการศึกษาค้นหาข้อมูลพบ Insight ที่เกิดขึ้นกับคนไทย คนไทยชอบค้นหาข้อมูลต่าง ๆ ผ่าน Google เพื่อตอบโจทย์ในสิ่งที่เราอยากรู้ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลต่าง ๆ ผู้คนก็จะมาหาลงบน Google สามารถที่ตอบสนองในสิ่งที่เราอยากรู้ได้ เพื่อตอบโจทย์พฤติกรรมของคนในปัจจุบัน อีกทั้ง สังคมในปัจจุบันที่มีการให้ความสำคัญกับโลกของอินเทอร์เน็ตมากขึ้น เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการค้นหาข้อมูล และสามารถใช้งานได้ตลอดเวลา ซึ่งพฤติกรรมของคนในปัจจุบันก็มีการค้นหาสินค้าเปรียบเทียบคุณภาพและราคารวมถึงการสอบถามรายละเอียดข้อมูลของสินค้าผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ ทางผู้วิจัยเลือกเอาแพลตฟอร์มกูเกิล (Google Ads) มาทำการศึกษาเพราะการทำ PPC (Pay Per Click) สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่มีความสนใจสินค้าได้อย่างตรงกลุ่ม ผ่านการค้นหาผ่านคีย์เวิร์ด และสามารถเรียนรู้จากพฤติกรรมของผู้ใช้งานแต่ละท่าน ซึ่งพฤติกรรมของผู้ใช้งานสามารถเป็นตัวกำหนดการตลาดของธุรกิจได้ ผู้วิจัยสนใจที่จะทดสอบและเปรียบเทียบผลลัพธ์ของประสิทธิภาพการโฆษณาบนแพลตฟอร์มกูเกิล (Google Ads) และนำข้อมูลที่ได้จากงานวิจัย มาใช้เพื่อเปรียบเทียบวิเคราะห์ และนำไปประยุกต์ใช้ในการช่วยตัดสินใจวางแผนการตลาดออนไลน์ให้กับธุรกิจให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการโฆษณาบนกูเกิล เซิร์ช (Google Search Ads) เพื่อสร้าง Awareness โดยการวัด Traffic คนที่ Click เข้ามายังเว็บไซต์
2. เพื่อศึกษาทดลองและเปรียบเทียบผลลัพธ์ของการทำโฆษณาบนแพลตฟอร์มกูเกิล (Google Ads) โดยใช้คำค้นหาที่แตกต่างกันที่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้มากที่สุด ระหว่าง Product Keyword, Location Keyword และ Generic Keyword
3. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของการสื่อสารการตลาดดิจิทัลบนแพลตฟอร์มกูเกิล (Google Ads)

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริโภค ในตำบลคอกกระบือ จังหวัดสมุทรสาคร ที่ไม่สามารถระบุจำนวนประชากรได้ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ใช้การสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์จากผู้บริโภค ร้านน้ำแข็งลูตี่ จำนวน 40 คนคือ โดยการสุ่มตัวอย่าง เป็นเพศชายและเพศหญิง ช่วงอายุ 25-55 ปี ที่มาทำการซื้อของที่บ้านน้ำแข็งลูตี่ ผลจากการสัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มตัวอย่างเพศชาย อายุ 25-34 ปี จำนวน 6 คน

กลุ่มที่ 2 กลุ่มตัวอย่างเพศชาย อายุ 35-45 ปี จำนวน 12 คน

กลุ่มที่ 3 กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง อายุ 25-34 ปี จำนวน 7 คน

กลุ่มที่ 4 กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง อายุ 35-45 ปี จำนวน 15 คน

โดยการสัมภาษณ์จะ แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นบทสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนตัว ส่วนที่ 2 การเล่นเกมออนไลน์ในชีวิตประจำวัน ส่วนที่ 3 การค้นหาข้อมูลในกูเกิลช่วงเวลาไหน ส่วนที่ 4 รู้จักบ้านน้ำแข็งลูตี่ได้อย่างไร ได้ทำการรวบรวมข้อมูลได้ข้อสรุปว่า ช่วงอายุคนที่เข้ามาใช้บริการบ้านน้ำแข็งลูตี่มีอายุ 35-45 ปี ชอบหาข้อมูลบนกูเกิลทุกช่วงเวลา เพราะต้องการค้นหาข้อมูลเพื่อให้ได้คำตอบ เป็นลูกค้าประจำที่มาใช้บริการมากกว่า 5 ปี ทำให้ได้ข้อสรุปว่ากูเกิลสามารถตอบเจตย์ในการค้นหา แต่พิมพ์คีย์เวิร์ดไม่กี่คำข้อมูลต่างๆก็ขึ้นมา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แพลตฟอร์มและบัญชี Google Ads ใช้สำหรับสร้างสื่อโฆษณาออนไลน์ ในรูปแบบกำหนดคีย์เวิร์ด คำ หรือข้อความที่เฉพาะเจาะจง รวมทั้งการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย งบที่ใช้ในการทำโฆษณา
2. Website บ้านน้ำแข็งลุงตี๋ www.bannamkhenglungtee.com เพื่อเช็คข้อมูลที่เราต้องการ
3. Google Keyword Planner สำหรับเช็คข้อมูลคีย์เวิร์ดและอัตราการใช้งานและ งบประมาณเบื้องต้นในการใช้งานแต่ละคีย์เวิร์ด
4. Google Trends สำหรับตรวจสอบเทรนด์ที่เกี่ยวข้องของการค้นหา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้ง 5 แคมเปญ ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2566 ถึง วันที่ 5 พฤษภาคม 2566 ทั้งหมดเป็นระยะเวลา 35 วัน โดยการทดลองแบ่งได้ ดังนี้

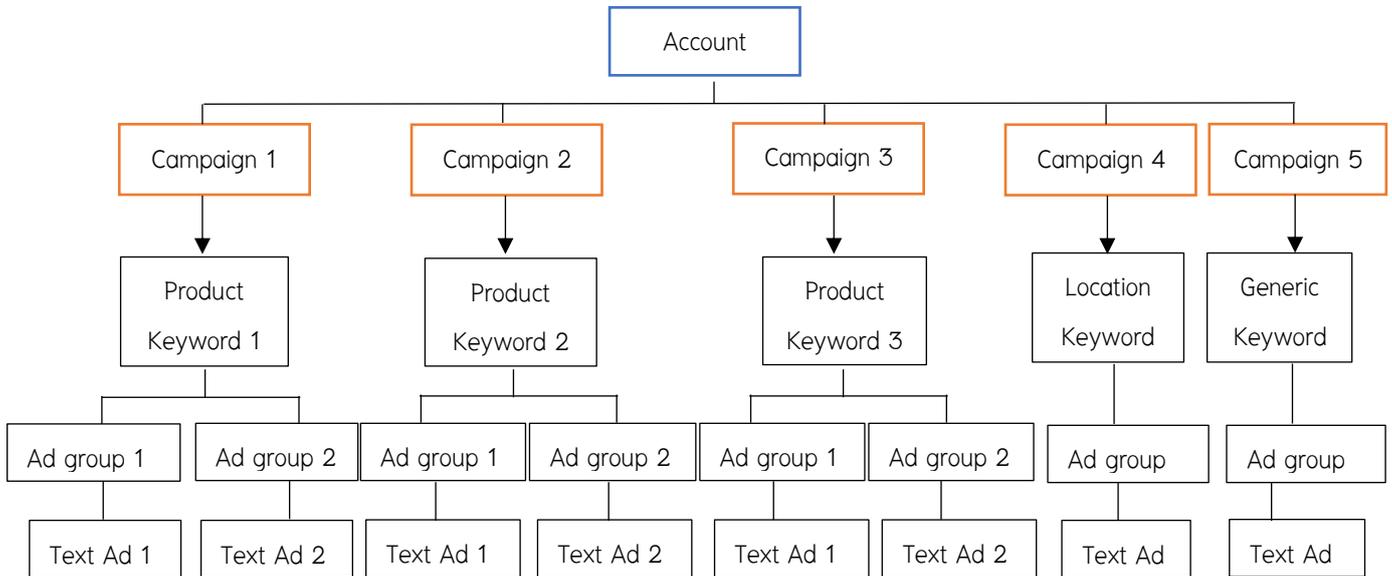
1) การทดลองซื้อ คีย์เวิร์ด (Keyword) ผ่านเครื่องมือค้นหา Search Engine Marketing ใช้แบบ Pay per Click (PPC) หรือ Paid Search ของแพลตฟอร์ม กูเกิล แอดส์ (Google Ads) โดยทำการเลือกกลุ่มเป้าหมายเพศชาย และเพศหญิง อายุ 30-45 ปี เลือกสถานที่ตั้งในการโฆษณาเป็นจังหวัดสมุทรสาครเท่านั้น

2) การทำโฆษณา ผู้วิจัยได้ทำการแบ่งแคมเปญออกเป็น 5 แคมเปญ และทำการแบ่งชุดโฆษณาเป็น 8 แอดกรุป (Ad Group) การวัดผลเปรียบเทียบคุณภาพของคำค้นหาที่กำหนด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาจากการทดสอบประสิทธิภาพการทำโฆษณาผ่านแพลตฟอร์มกูเกิล ในแต่ละกลุ่มคีย์เวิร์ด จากจำนวนการแสดงผล (Impression) จำนวนการคลิก (Click) อัตราส่วนผู้ที่เห็นโฆษณาต่อการคลิกโฆษณา (Click Through Rate) และจำนวนการเข้าถึงเว็บไซต์ และนำผลที่ได้ มาทำการวิเคราะห์ เปรียบเทียบ และหาข้อสรุปว่ากลุ่มคีย์เวิร์ดใดที่มีประสิทธิภาพสูงที่สุด

การนำเสนอข้อมูล

ภาพที่ 2 แสดงรูปแบบของการแบ่งแคมเปญ (Campaign) และกลุ่มโฆษณา (Ad Group) การทดลองโดยแบ่งแคมเปญออกเป็น 5 แคมเปญ

จากรูปจะเห็นได้ว่าการเก็บข้อมูลประสิทธิภาพการทำโฆษณาผ่านแพลตฟอร์มกูเกิล (Google Ads) โดยแบ่งเป็น 5 แคมเปญ (Campaign) จะแบ่งออกเป็น 8 แอดกรุป (Ad Group) โดยการแบ่งเป็นกลุ่มดังนี้

1. Campaign 1 แบ่ง Ad Group ออกเป็นจำนวน 2 Ad Group
 - 1) คำค้นหาหลัก น้ำแข็ง
 - 2) คำค้นหาหลัก ราคาน้ำแข็ง
2. Campaign 2 แบ่ง Ad Group ออกเป็นจำนวน 2 Ad Group
 - 1) คำค้นหาหลัก น้ำอัดลม
 - 2) คำค้นหาหลัก ราคาน้ำอัดลม
3. Campaign 3 แบ่ง Ad Group ออกเป็นจำนวน 2 Ad Group
 - 1) คำค้นหาหลัก ไซดา
 - 2) คำค้นหาหลัก ราคาไซดา
4. Campaign 4 แบ่ง Ad Group ออกเป็นจำนวน 1 Ad Group
 - 1) คำค้นหาหลัก สถานที่

5. Campaign 5 แบ่ง Ad Group ออกเป็นจำนวน 1 Ad Group

1) คำค้นหาหลัก งานมงคล

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการโฆษณาบนกูเกิล เสิร์ช (Google Search Ads) เพื่อสร้าง Awareness โดยการวัด Traffic คนที่ Click เข้ามายังเว็บไซต์

ตารางที่ 1 การแสดงผลลัพธ์ทั้งหมดโดยเปรียบเทียบประสิทธิผลการทำโฆษณาของทั้ง 5 แคมเปญ

Campaign	Click	Impr.	CTR	Avg. CPC	Cost
Product Keyword 1	90	1,792	5.02%	11.63	1,046.89
Product Keyword 2	15	382	3.93%	57.89	868.31
Product Keyword 3	45	3,137	1.43%	20.71	932.14
Location Keyword	32	232	13.79%	18.66	597.09
Generic Keyword	4	77	5.19%	127.64	510.56
รวม	186	5,620	29.36%	236.53	3,954.99

จากตารางที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า การคลิกเข้าชมโฆษณาของกลุ่มเป้าหมายไปยังเว็บไซต์ นั้น มีจำนวน 186 คลิกจากโฆษณา ใช้ระยะเวลาทั้งหมด 35 วัน แคมเปญละ 7 วัน ด้วยงบประมาณทั้งสิ้น 3,954.99 บาท จากการทำโฆษณาผ่าน กูเกิล แอดส์ (Google Ads) นั้นมีจำนวนคนที่คลิกเข้ามาเยอะ เนื่องจากทางร้านได้เริ่มสร้างเว็บไซต์เป็นของตัวเอง ซึ่งเห็นได้ว่ากลุ่มเป้าหมายที่เข้ามาจากแพลตฟอร์ม กูเกิล แอดส์ (Google Ads) นั้นมีความสนใจในตัวสินค้า และคีย์เวิร์ด (Keyword) ที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด จะอยู่ในแคมเปญที่ 1 Product Keyword 1 (น้ำแข็ง และราคา) มีจำนวนคลิก 90 คลิก และแคมเปญที่มีจำนวนคนที่คลิกเข้าเป็นอันดับที่ 2 คือ แคมเปญที่ 3 Product Keyword 3 (โซดา และราคา) มีจำนวนการคลิกเข้าเว็บไซต์ ทั้งหมด 45 คลิก และคำค้นเกี่ยวกับงานมงคลเป็นคำค้นหาที่กว้างที่ไม่ค่อยมีความเกี่ยวข้องกับสินค้าของทางร้าน ทำให้เกิดการคลิกน้อย

วัตถุประสงค์ที่ 2. เพื่อศึกษาทดลองและเปรียบเทียบผลลัพธ์ของการทำโฆษณาบนแพลตฟอร์มกูเกิล (Google Ads) โดยใช้คำค้นหาที่แตกต่างกันที่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้มากที่สุด ระหว่าง Product Keyword, Location Keyword และ Generic Keyword

ตารางที่ 2 แสดงผลลัพธ์เปรียบเทียบประสิทธิภาพการทำโฆษณาในแต่ละคีย์เวิร์ด (Keyword)

ลำดับ	Keyword	Click	Impr.	CTR	Avg. CPC	Cost
Product Keyword 1 – Ad group 1 – น้ำแข็ง						
1	“น้ำแข็ง”	19	569	3.34%	10.27	195.17
2	“น้ำแข็ง หลอด”	0	0	-	-	-
3	น้ำแข็ง หลอด เล็ก	0	0	-	-	-
4	น้ำแข็ง ก้อน สีเหลี่ยม	0	0	-	-	-
5	น้ำแข็ง ปน	0	0	-	-	-
Product Keyword 1 – Ad group 2 – ราคาน้ำแข็ง						
6	ราคา น้ำแข็ง	52	1,004	5.18%	11.72	609.53
7	น้ำแข็ง ราคา	8	78	10.26%	12.09	96.75
8	น้ำแข็ง หลอด เล็ก ราคา	2	27	7.41%	12.34	24.67
9	น้ำแข็ง หลอด ราคา	0	0	-	-	-
10	น้ำแข็ง ก้อน ใหญ่ ราคา	2	13	15.38	11.56	23.13
Product Keyword 2 – Ad group 1 – น้ำอัดลม						
11	น้ำอัดลม	13	344	3.78%	48.37	628.85
12	เครื่อง ต้ม อัดลม	1	27	3.70%	55.54	55.54
13	โค้ก ขวด แก้ว 1 ลิตร	0	0	-	-	-
14	น้ำอัดลม ขวด แก้ว	1	7	14.29	183.92	183.92
15	น้ำอัดลม สี	0	3	-	-	-
Product Keyword 2 – Ad group 2 – ราคาน้ำอัดลม						
16	โค้ก ลัง ละ เทา ไห่	0	0	-	-	-
17	ราคา โค้ก ขวด แก้ว	0	0	-	-	-
18	น้ำอัดลม ขวด แก้ว ราคา	0	1	-	-	-
19	โค้ก ขวด แก้ว ที่ บาท	0	0	-	-	-
20	โค้ก ลัง ละ ที่ บาท	0	0	-	-	-

ตารางที่ 2 (ต่อ) แสดงผลลัพธ์เปรียบเทียบประสิทธิภาพการทำโฆษณาในแต่ละคีย์เวิร์ด (Keyword)

ลำดับ	Keyword	Click	Impr.	CTR	Avg. CPC	Cost
Product Keyword 3 – Ad group 1 – โหลด						
21	โหลด	35	2,901	1.21%	16.66	582.93
22	โหลด วัน เว	0	0	-	-	-
23	โหลด รื อ ค	0	3	-	-	-
24	โหลด แพ้ ค	0	0	-	-	-
25	ลิงก์ โหลด	0	59	-	-	-
Product Keyword 3 – Ad group 2 – ราคาโหลด						
26	ราคา โหลด	6	157	3.82%	37.55	225.32
27	โหลด ราคา ส่ง	2	12	16.67%	36.60	73.21
28	โหลด ถาด ละ เท้า ไห่	2	17	11.76%	25.34	50.68
29	โหลด วัน เว ย้ ถาด ละ	0	0	-	-	-
30	โหลด ราคา ลัง ละ	0	2	-	-	-
Campaign 4 – Location Keyword						
31	โรงงาน น้ำแข็ง โกล่ ฉั่น	15	87	17.24%	22.27	333.99
32	ร้าน น้ำแข็ง โกล่ ฉั่น	20	156	12.82%	17.93	358.54
33	ร้าน ขาย น้ำแข็ง โกล่ ฉั่น	8	52	15.38%	23.21	185.66
34	ร้าน ส่ง น้ำแข็ง โกล่ ฉั่น	0	12	-	-	-
Campaign 5 – Generic Keyword						
35	จัด เลี้ยง ที่ บ้าน	0	0	-	-	-
36	จัด เลี้ยง ทำบุญ บ้าน	0	6	-	-	-
37	จัด เลี้ยง พระ เพล	0	6	-	-	-
38	ทำ บุญบ้าน	0	7	-	-	-
39	งาน แต่ง	4	58	6.90%	127.64	510.56

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการทำโฆษณาบนแพลตฟอร์มกูเกิล โดยใช้คีย์เวิร์ดที่กลุ่มเป้าหมายให้ความสนใจมากที่สุด คือ คีย์เวิร์ด (Keyword) ที่อยู่ใน Product Keyword 1 – Ad Group 2 – ราคาน้ำแข็ง คือ คีย์เวิร์ด คำว่า ราคา น้ำแข็ง นั้นมีประสิทธิภาพดีที่สุด และยังสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายหรือลูกค้าได้มากที่สุด โดยมีจำนวนผู้มีส่วนร่วมในการเข้าชมเว็บไซต์จำนวน 52 ครั้ง จำนวนเงินที่จ่ายทั้งหมดในแคมเปญนี้ 609.53 บาท

วัตถุประสงค์ที่ 3. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการสื่อสารการตลาดดิจิทัลบนแพลตฟอร์มกูเกิล (Google Ads) พบว่าการโฆษณาบนแพลตฟอร์ม กูเกิล แอดส์ (Google Ads) จำนวน 5 แคมเปญ โดยใช้คีย์เวิร์ดที่มีความแตกต่างกันตามประเภทของสินค้า สถานที่ และงานมงคล จากที่ทำการโฆษณาสรุปได้ว่า ทั้ง 8 แอดกรุป (Ad Group) มีจำนวนการคลิกเข้ามายังเว็บไซต์ทั้งหมด จำนวน 186 คลิกภายในระยะเวลา 35 วัน จากที่เรทำการโฆษณาไป ดังนั้น สรุปผลวิจัยได้ว่าการทำโฆษณาบนแพลตฟอร์ม กูเกิล แอดส์ (Google Ads) ทำให้ทราบว่าแพลตฟอร์ม กูเกิล แอดส์ (Google Ads) สามารถเพิ่มจำนวนผู้ที่เข้าชมเว็บไซต์และยังตรงกลุ่มเป้าหมาย ผ่านการสืบค้นหาบน Google Search Engine เนื่องจากผู้ที่ทำการค้นหาในกลุ่มคีย์เวิร์ดจะมีเฉพาะกลุ่มที่มีความสนใจเกี่ยวกับสินค้าของเราเท่านั้น

อภิปรายผลการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการโฆษณาบนกูเกิล เซิร์ช (Google Search Ads) กรณีศึกษา บ้านน้ำแข็งลุงดี โดยการสร้าง Awareness โดยการวัด Traffic คนที่ Click เข้ามายังเว็บไซต์ ซึ่งจากการทดสอบในครั้งนี้พบว่าแพลตฟอร์ม กูเกิล แอดส์ (Google Ads) สามารถเพิ่มจำนวนการเข้าชมเว็บไซต์ของเราได้จริง และตรงตามกลุ่มเป้าหมาย ที่มีอายุ 35-45 ปี เพศชายและหญิง โดยผ่านการค้นหาบน Google Search Engine เนื่องจากผู้ที่ทำการค้นหาเป็นกลุ่มที่เฉพาะเจาะจงในการค้นหาในกลุ่มคำเหล่านี้เท่านั้น

2. เพื่อศึกษาการทดลองและเปรียบเทียบผลลัพธ์ของการทำโฆษณาผ่านแพลตฟอร์ม กูเกิล แอดส์ (Google Ads) ที่ใช้คำค้นหาที่แตกต่างกันที่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้มากที่สุด ระหว่าง Product Keyword, Location Keyword และ Generic Keyword

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มคำประเภท Product Keyword เป็นกลุ่มคำที่สร้างประสิทธิผลของการโฆษณาได้สูงที่สุด ในแง่ของจำนวนผู้บริโภคที่เห็นโฆษณาและตัดสินใจคลิกโฆษณา ที่ผลการทดลองเป็นในลักษณะนี้เนื่องจากเมื่อผู้บริโภคมีความต้องการค้นหาด้วยคีย์เวิร์ดที่เป็นสินค้าและราคาสินค้า แสดงให้เห็นถึงความต้องการที่ชัดเจนของผู้บริโภคที่มีความสนใจ หรือมีความต้องการที่จะซื้อสินค้านั้น ๆ แล้ว ดังนั้น เมื่อผู้บริโภคค้นหาด้วยคีย์เวิร์ดที่อยู่ในประเภท Product Keyword แล้วเจอลิงก์ที่ต้องการค้นหา จึงให้มีโอกาสในการตัดสินใจคลิกโฆษณามากกว่ากลุ่มคีย์เวิร์ดประเภทอื่น ๆ (Marketingoops ,2564)

กลุ่มคีย์เวิร์ดประเภท Location Keyword ที่เป็นการใช้คีย์เวิร์ดที่เป็นเรื่องสถานที่ จากผลวิจัยพบว่า กลุ่มคีย์เวิร์ดประเภทนี้สามารถทำให้ผู้บริโภคสนใจค้นหาและตัดสินใจคลิกที่เข้ามายังโฆษณา มีจำนวนมากเป็นอันดับที่สอง นับว่าเป็นกลุ่มคีย์เวิร์ดที่ไม่ควรมองข้าม เนื่องจากผู้บริโภคได้ทำการหาข้อมูลสินค้าเรียบร้อยแล้ว และต้องการที่จะทำการซื้อสินค้าในพื้นที่ใกล้เคียงกับลูกค้า

กลุ่มคีย์เวิร์ดประเภท Generic Keyword ที่เป็นหมวดหมู่ของงานมงคล เป็นกลุ่มคำที่มีคนทำการคลิกโฆษณาน้อยที่สุด จากผลวิจัยพบว่า กลุ่มคีย์เวิร์ดประเภทนี้ไม่สามารถทำให้ผู้บริโภคตัดสินใจเข้ามา

ทำการคลิกยังโฆษณาบน กูเกิล เสิร์ช (Google Search) เนื่องจากเป็นคีย์เวิร์ดแบบกว้าง ยังไม่ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค จึงไม่ทำการกดคลิกเข้ามายังโฆษณา

ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ศุภฤกษ์ หอโสมณพงษ์ (2563) ที่พบว่ากลุ่มคำประเภท Brand Keyword ที่เป็นกลุ่มคำที่เฉพาะเจาะจงกับแบรนด์ หรือสินค้าที่เกี่ยวข้อง เป็นกลุ่มคำที่สร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการโฆษณาได้สูงที่สุดทั้งจำนวนผู้บริโภคที่เห็นโฆษณาแล้วตัดสินใจคลิกโฆษณา เมื่อผู้บริโภคมีความต้องการค้นหาโดยใช้คำค้นที่มีชื่อแบรนด์หรือชื่อผลิตภัณฑ์ของแบรนด์ แสดงให้เห็นถึงความต้องการที่ชัดเจนของผู้บริโภคแล้วว่าต้องการหรือตัดสินใจที่จะใช้บริการจากแบรนด์หรือผลิตภัณฑ์ของแบรนด์นั้น ๆ ยัง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กุลวดี ศิริบูรณานนท์ (2563) ที่พบว่า การเลือกใช้คำค้นหาที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ และผลิตภัณฑ์ สามารถสร้างการรับรู้ของแบรนด์ได้ดี และมีผลต่อการตัดสินใจคลิกเข้ามาสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมมากขึ้น และเป็นโอกาสดีที่จะทำให้ธุรกิจของเราเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้มากยิ่งขึ้น ดังนั้น เมื่อผู้บริโภคค้นหาด้วยคำค้นที่อยู่ในกลุ่มคำค้นคนประเภท Brand Keyword และเจอสิ่งที่ต้องการค้นหาแล้วจึงทำให้มีโอกาสในการตัดสินใจคลิกโฆษณาสูง

3. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการสื่อสารการตลาดดิจิทัลบนแพลตฟอร์มกูเกิล แอดส์ (Google Ads) จากการศึกษาประสิทธิผลการทำโฆษณาผ่านแพลตฟอร์มกูเกิล (Google Ads) กรณีศึกษาบ้านน้ำแข็งสูงตี

จากผลข้างต้นพบว่า การใช้ กูเกิล แอดส์ (Google Ads) ในครั้งนี้ช่วยในการเข้าถึงเว็บไซต์ของเราผ่านคีย์เวิร์ดที่เหมาะสมสามารถทำให้โฆษณาไปปรากฏผลในการสืบค้นข้อมูลใน Google Search Engine สามารถดึงดูดกลุ่มเป้าหมายเข้ามาคลิกดูรายละเอียดสินค้า ในปัจจุบันการทำ กูเกิล แอดส์ (Google Ads) ได้รับความนิยม เหมาะกับธุรกิจที่เป็นรูปแบบ B2B ซึ่งเหมาะกับธุรกิจบ้านน้ำแข็งสูงตีที่เป็นธุรกิจแบบ B2B และได้สอดคล้องกับ สมาคมโฆษณาดิจิทัล (ประเทศไทย), (2564) การทำโฆษณาออนไลน์กลุ่มธุรกิจที่อยู่ในรูปแบบ B2B เน้นการทำกูเกิล แอดส์ (Google Ads) เป็นหลักสอดคล้องกับ ภูมิ อรรถพรพิศาล (2564) เพราะลักษณะของธุรกิจประเภทนี้ต้องมีความน่าเชื่อถือซึ่งเครื่องมือสำคัญก็คือเว็บไซต์ การนำพากลุ่มเป้าหมายมายังเว็บไซต์ ลูกค้าในกลุ่มธุรกิจที่เป็น B2B ต้องมีกระบวนการคิดและตัดสินใจ เพื่อศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ของสินค้าและบริการ เช่นเดียวกับ ผลงานวิจัยของ พงศกร พลธีระเสถียร (2564) ที่พบว่า แพลตฟอร์มกูเกิลสามารถทำผลลัพธ์ได้มีประสิทธิภาพ ด้วยการดึงให้กลุ่มเป้าหมายที่สนใจเข้าสู่เว็บไซต์ การทำโฆษณาบนแพลตฟอร์มกูเกิล แอดส์ (Google Ads) เป็นการสร้างโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายรู้จักธุรกิจได้มากยิ่งขึ้น และสามารถนำข้อมูลนี้ไปใช้ในการโฆษณาครั้งต่อไปได้อย่างตรงเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสามารถนำไปใช้ในการโฆษณาสินค้าอื่น ๆ เพื่อโอกาสทางธุรกิจต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1) จากการทดสอบในครั้งนี้ได้มีการเพิ่ม Traffic เข้าเว็บไซต์เป็นระยะเวลาทั้งสิ้นแคมเปญละ 7 วัน ผู้ประกอบการควรปรับแคมเปญโฆษณาให้นานขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของโฆษณา

2) จากการทดสอบในครั้งนี้ ได้เห็นผลลัพธ์ในข้างต้น ผู้ประกอบการควรศึกษาการทำ Content บนเว็บไซต์ เพื่อนำ Keyword ที่ทำโฆษณามาใส่บน Content บนเว็บไซต์เพื่อที่จะทำให้เว็บไซต์ไปติดอยู่บน SEO บน Google

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) จากการทดสอบการทำโฆษณาผ่าน กูเกิล แอดส์ (Google Ads) ในการทำ SEM ในครั้งต่อไป ควรนำเอา Product Keyword และ Location Keyword โดยใช้ คีย์เวิร์ดที่มีคนทำการกดเข้ามาในเว็บไซต์ มาทำการโฆษณาในครั้งต่อไป ไม่ควรเลือกเอาคำค้นหาที่มีคนกดเข้ามาน้อยหรือคำค้นหาที่กว้างเกินไป มาทำโฆษณาจะได้ไม่เสียเวลาและเสียเงินไปในกลุ่มคำเหล่านั้น

เอกสารอ้างอิง

กุลวดี ศิริบูรณานนท์. (2563). *การศึกษาประสิทธิผลการโฆษณาบน Google Ads สำหรับธุรกิจ SME ผลิตภัณฑ์ออร์แกนิกสำหรับเด็ก. การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัย*
กรุงเทพ.

บ้านน้ำแข็งลุงตี. (2566). *เว็บไซต์บ้านน้ำแข็งลุงตี จำกัด* *หน่วยน้ำแข็งทุกชนิด. สืบค้นเมื่อ 12 มิถุนายน*
2566, จาก <https://bannamkhenglungtee.com/>.

ปัญญาสิริ ผาสุขธรรม และรุจิรัตน์ พัฒนถาบุตร. (2564). *แนวทางการตลาดโรงงานน้ำแข็งของห้าง*
หุ้นส่วนจำกัดไทยซีเควนซ์ ซัพพลายภาคตะวันออกเชียงใหม่ประเทศไทย. วารสารวิชาการ
และวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเชียงใหม่, 12(1),101-113.

พงศกร พลธีระเสถียร. (2564). *การศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิผลการโฆษณาที่ทำให้เกิดการซื้อ*
สินค้าระหว่างแพลตฟอร์มกูเกิล (Google Ads) และเฟซบุ๊ก (Facebook Ads) กรณีศึกษาสินค้า
แบรนด์ “พริกแกงน้ำใจ” ภายใต้บริษัท เคอร์รี่ แอนด์ สไปร์ จำกัด. การค้นคว้าอิสระปริญญา
มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

ภูมิ อรรถพรพิศาล. (2564). *ประสิทธิผลการโฆษณาบน Google Ads สำหรับธุรกิจสินค้าประเภท*
อุปกรณ์แกดเจ็ตไอที (Gadget IT) แบรนด์ Sillicons Studio. การค้นคว้าอิสระปริญญา
มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

- ศุภฤกษ์ หอโสภณพงษ์. (2563). การเปรียบเทียบประสิทธิภาพของประเภทการค้นหาระหว่าง Brand Keyword, Generic Keyword และ Competitor Keyword โดย Google Ads ของกลุ่มเป้าหมายที่สนใจผลิตภัณฑ์ประเภทสินเชื่อบัตรเครดิตในประเทศไทย. การค้นคว้าอิสระปริญญาโท. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- สมาคมโฆษณาดิจิทัล (ประเทศไทย). (2564). โฆษณา Google Ads กับ Facebook Ads แบบไหนเหมาะกับธุรกิจคุณ. สืบค้นเมื่อ 15 มิถุนายน 2566, จาก <https://blog.readyplanet.com/17755213/google-ads-vs-facebook-ads>.
- Chalakov Berg. (2565). สรุป We Are Social: Digital 2022 พร้อมแนวโน้มไปทำการตลาดต่อ. สืบค้นเมื่อ 15 มิถุนายน 2566 , จาก <https://chalakovberg.com/we-are-social-digital-2022/>.
- DataforThai. (2566). รายชื่อผู้ประกอบการกลุ่มธุรกิจ การผลิตน้ำแข็งเพื่อการบริโภค. สืบค้นเมื่อ 12 มิถุนายน 2566, จาก <https://www.dataforthai.com/business/objective/10795/3>
- Marketingoops. (2564). สองสถิติชาวเน็ต กับพฤติกรรม Insight บนโซเชียลมีเดีย Facebook-IG-YouTube-Twitter. สืบค้นเมื่อ 15 มิถุนายน 2566, จาก <https://www.marketingoops.com/digital-life/digital-2021-global-overview-report/>.

ทัศนคติในฐานะปัจจัยคั่นกลางที่เชื่อมโยงการรับรู้ความง่ายและการรับรู้ประโยชน์
สู่ความตั้งใจใช้บริการในการชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์
(e-Payment) ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลนครอ้อมน้อย

Attitude as Mediating Factor linking Perceived Ease and Perceived
Usefulness to the Intention to Use the Service for Paying Land and Building
Taxes Through the Electronic System (e-Payment) of Entrepreneurs
in Om Noi City Municipality

¹ทัชชา สุขเอม และ ²สุมาลี รามานุญ์

¹Tuchcha Sookaim and ²Sumalee Ramanust

^{1,2}หลักสูตรการบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

^{1,2}Master of Business Administration Program, Graduate School, Southeast Asia University

¹Corresponding Author. Email: f.tuchcha@gmail.com

Received November 9, 2023; Revised November 26, 2023; Accepted December 20, 2023

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับของการรับรู้ความง่าย การรับรู้ประโยชน์ ทัศนคติ และ ความตั้งใจใช้บริการชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Payment) ของผู้ประกอบการ ในเขตเทศบาลนครอ้อมน้อย (2) เพื่อศึกษาทัศนคติในฐานะตัวแปรคั่นกลางที่เชื่อมโยงระหว่างการรับรู้ความง่าย สู่ความตั้งใจใช้บริการชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Payment) ของผู้ประกอบการ ในเขตเทศบาลนครอ้อมน้อย (3) เพื่อศึกษาทัศนคติในฐานะตัวแปรคั่นกลางที่เชื่อมโยงระหว่างการรับรู้ประโยชน์ สู่ความตั้งใจใช้บริการชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Payment) ของผู้ประกอบการ ในเขตเทศบาลนครอ้อมน้อย รูปแบบการวิจัย คือ การวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ประกอบการที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในเขตเทศบาลนครอ้อมน้อย จำนวน 229 ตัวอย่าง โดยการสุ่มอย่างแบบอาศัยความน่าจะเป็น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ในการวิจัย คือ สถิติพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอ้างอิง ได้แก่ การวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้างแบบ PLS-SEM ผลการวิจัยพบว่า (1) ระดับของการรับรู้ความง่าย การรับรู้ประโยชน์ ทัศนคติ และความตั้งใจใช้บริการมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก (2) ทัศนคติเป็นตัวแปร คั่นกลางที่เชื่อมโยงระหว่างการรับรู้ความง่ายสู่ความตั้งใจใช้บริการ มีค่าผลคูณของขอบเขตล่างและขอบเขตบนเท่ากับ 0.494 และ 0.559 (3) ทัศนคติเป็นตัวแปรคั่นกลางที่เชื่อมโยงระหว่างการรับรู้ประโยชน์สู่ความตั้งใจใช้บริการ มีค่าผลคูณของขอบเขตล่างและขอบเขตบนเท่ากับ 0.551 และ 0.546

คำสำคัญ: การรับรู้ความง่ายของการใช้งาน; การรับรู้ประโยชน์; ทัศนคติ; ความตั้งใจใช้บริการ

ปีที่ 9 ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม 2566) | Vol.9 No.3 (September-December 2023)

Abstract

The objectives of this study are (1) to study the level of perceived ease, perceived usefulness, attitude and intention to use land and building tax payment services via the electronic system (e-Payment) of entrepreneurs in Om Noi City Municipality, (2) to study attitude as the mediating factor linking perceived ease to intention to use land and building taxes through the electronic system (e-Payment) of entrepreneurs in Om Noi City Municipality. (3) to study attitude as the mediating factor linking perceived usefulness to intention to use land and building taxes through the electronic system (e-Payment) of entrepreneurs in Om Noi City Municipality. As the quantitative and survey research, the sample group used is 229 entrepreneurs, juristic persons, who own land and buildings in Om Noi City Municipality collecting by the probability-based random sampling. The research tool is a questionnaire. Statistics used in the research are descriptive statistics, such as frequency, percentage, mean and standard deviation. The reference statistics employ the partial-least-square structural equation model (PLS-SEM) analysis. The results of the research reveal that (1) the levels of perceived ease, perceived usefulness, attitude and intention to use the service have overall averages at a high level. (2) the attitude as mediating factor linking perceived ease to intention to use the services with the product of the lower bound of 0.494 and the upper bound of 0.559. (3) the attitude as mediating factor linking perceived usefulness to intention to use the services with the product of the lower bound of 0.551 and the upper bound of 0.546.

Keyword: Perceived Ease of Use; Perceived Usefulness; Attitude; Intention to Use

บทนำ

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (พ.ศ. 2561 – 2580) เป็นนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมฉบับแรกของประเทศไทย (ประกาศ เรื่อง นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, 2562) ตามพระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2560 ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ปฏิรูปประเทศไทยสู่ดิจิทัลไทยแลนด์” (พระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, 2560) โดยหน่วยงานภาครัฐได้มีนโยบายและแนวปฏิบัติเพื่อนำเทคโนโลยีหรือระบบสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการแบบบูรณาการเชื่อมโยงกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาชนมากขึ้น ซึ่งได้มีการนำเทคโนโลยีระบบคิวอาร์โค้ดและอุปกรณ์ดิจิทัลมาสนับสนุนการพัฒนาช่องทางชำระค่าธรรมเนียมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว ลดระยะเวลา ลดขั้นตอน ลดค่าใช้จ่าย และยังเป็นการลดการสัมผัสอีกด้วย

เทศบาลนครอ้อมน้อยเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจในการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่อยู่ภายในเขตพื้นที่เทศบาลนครอ้อมน้อย และให้เป็นรายได้ของเทศบาลนครอ้อมน้อยเพื่อ

นำไปใช้ในการพัฒนาท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 (พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง, 2562) เทศบาลนครอ้อมน้อย ตั้งอยู่ที่ตำบลอ้อมน้อย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร มีพื้นที่โดยรวม 30.40 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลสวนหลวงและตำบลท่าไม้ จังหวัดสมุทรสาคร ตำบลอ้อมใหญ่ ตำบลไร่ชิ่งและตำบลกระทุ่มล้ม จังหวัดนครปฐม และเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร พื้นที่ตำบลอ้อมน้อยยังเป็นเขตปริมณฑลซึ่งเป็นเขตอุตสาหกรรมส่งผลให้มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว และเป็นพื้นที่ที่ติดต่อกับกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด (เทศบาลนครอ้อมน้อย, 2564)

ในปัจจุบัน เทศบาลนครอ้อมน้อย ได้นำระบบจัดการภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (CU-ToXGO) โดยคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มาใช้ในการบริหารจัดการข้อมูลและการประเมินภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งได้รับความร่วมมือจากกรุงไทยคอร์ปอเรชันในการเพิ่มช่องทางการชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Payment) เช่น การโอนเงินผ่านบัญชีธนาคาร การสแกนคิวอาร์โค้ดหรือบาร์โค้ด และการชำระผ่าน E-Banking เป็นต้น เพื่อให้ผู้ใช้บริการเกิดการรับรู้ความง่ายของการใช้งาน การรับรู้ประโยชน์ รวมถึงทัศนคติที่ดีจนส่งผลถึงความตั้งใจใช้บริการตามแนวคิดของ Davis (1989) ที่ใช้เพื่ออธิบายพฤติกรรมการยอมรับเทคโนโลยี ซึ่งประชากรที่อยู่ภายในเขตพื้นที่เทศบาลนครอ้อมน้อยมีความหลากหลาย ทั้งกลุ่มคนในพื้นที่และกลุ่มคนที่มาจากจังหวัดอื่น ๆ โดยการยอมรับเทคโนโลยีของผู้ประกอบการที่อยู่ในข่ายที่ต้องเสียภาษีในเขตเทศบาลนครอ้อมน้อย มีทั้งกลุ่มผู้ที่ตัดสินใจใช้บริการและไม่ใช้บริการชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Payment) จึงทำให้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Payment) ยังไม่สามารถตอบสนองตามวัตถุประสงค์ของเทศบาลนครอ้อมน้อยที่ต้องการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการการจดทะเบียนภาษีได้อย่างมีประสิทธิภาพช่วยลดขั้นตอนการทำงานที่ไม่จำเป็น และสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เสียภาษีได้อย่างแท้จริง

ดังนั้น จากประเด็นของความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาทัศนคติในฐานะปัจเจกชนกลางที่เชื่อมโยงการรับรู้ความง่ายและการรับรู้ประโยชน์สู่ความตั้งใจใช้บริการชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Payment) ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลนครอ้อมน้อย โดยจะศึกษาประเด็นที่ว่า จะมีปัจจัยใดที่จะนำไปสู่ความตั้งใจใช้บริการชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Payment) ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลนครอ้อมน้อย และจะมีปัจจัยใดที่เป็นตัวแปรเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเหตุและตัวแปรผลอย่างเหมาะสม เพื่อให้ทราบอิทธิพลคั่นกลางของทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในเขตเทศบาลนครอ้อมน้อย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการดำเนินงานขององค์กร เพื่อให้เทศบาลนครอ้อมน้อยและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ รวมทั้งภาครัฐและภาคเอกชนสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเทคโนโลยี

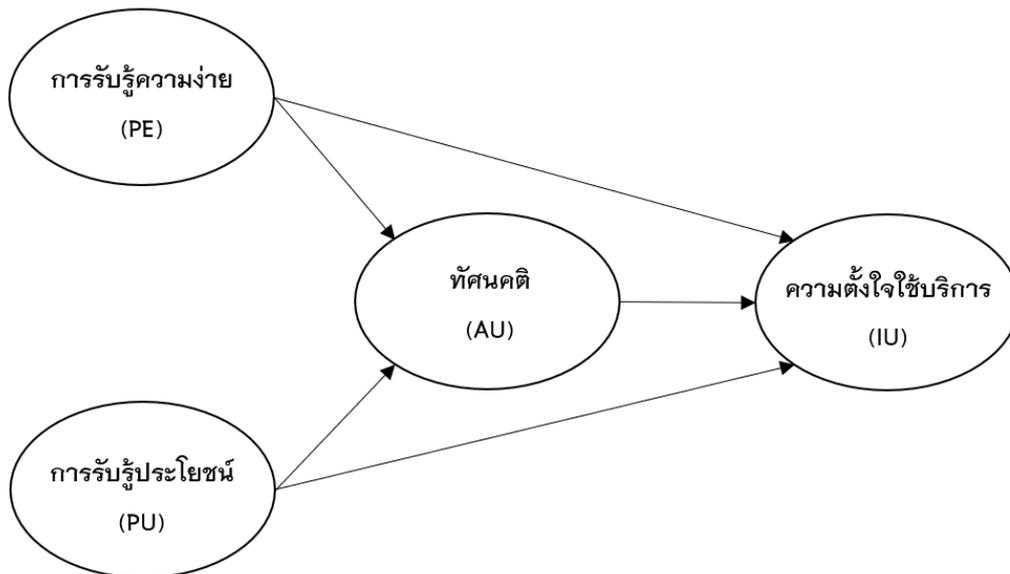
หรือระบบสารสนเทศ เพื่อให้เป็นที่ยอมรับและสามารถตอบสนองของความต้องการที่แท้จริงของผู้ใช้บริการได้ ทั้งยังช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาองค์กรให้มีการเติบโตอย่างมั่นคงและยั่งยืนอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับของการรับรู้ความง่าย การรับรู้ประโยชน์ ทักษะคติ และความตั้งใจใช้ บริการชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Payment) ของผู้ประกอบการใน เขตเทศบาลนครอ้อมน้อย
2. เพื่อศึกษาทักษะคติในฐานะปัจจัยคั่นกลางที่เชื่อมโยงระหว่างการรับรู้ความง่ายสู่ความตั้งใจ ใช้บริการชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Payment) ของผู้ประกอบการ ในเขตเทศบาลนครอ้อมน้อย
3. เพื่อศึกษาทักษะคติในฐานะปัจจัยคั่นกลางที่เชื่อมโยงระหว่างการรับรู้ประโยชน์สู่ความตั้งใจ ใช้บริการชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Payment) ของผู้ประกอบการ ในเขตเทศบาลนครอ้อมน้อย

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงสำรวจ จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิดของ Davis (1989) นำมาสังเคราะห์สร้างเป็นกรอบแนวคิด การวิจัยดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 (H1) การรับรู้ความง่ายมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อทัศนคติ

สมมติฐานที่ 2 (H2) การรับรู้ความง่ายมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความตั้งใจใช้บริการ

สมมติฐานที่ 3 (H3) การรับรู้ประโยชน์มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อทัศนคติ

สมมติฐานที่ 4 (H4) การรับรู้ประโยชน์มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความตั้งใจใช้บริการ

สมมติฐานที่ 5 (H5) ทัศนคติมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความตั้งใจใช้บริการ

สมมติฐานที่ 6 (H6) ทัศนคติเป็นปัจจัยคั่นกลางที่เชื่อมโยงระหว่างการรับรู้ความง่ายสู่ความตั้งใจใช้บริการ

สมมติฐานที่ 7 (H7) ทัศนคติเป็นปัจจัยคั่นกลางที่เชื่อมโยงระหว่างการรับรู้ประโยชน์สู่ความตั้งใจใช้บริการ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงสำรวจ โดยผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่เพื่อยืนยันสมมติฐาน ซึ่งมีขั้นตอนวิธีการวิจัยดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ประกอบการที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในเขตเทศบาลนครอ้อมน้อย จำนวนทั้งสิ้น 533 คน (ระบบจัดการภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง CU-TAXGO, 2566)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ประกอบการที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในเขตเทศบาลนครอ้อมน้อย จำนวน 229 คน จากสูตรการคำนวณของ Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ความคลาดเคลื่อน 0.05

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามซึ่งแบ่งเป็น 5 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และส่วนที่ 2-5 แบบสอบถามเพื่อวัดระดับการรับรู้ความง่าย การรับรู้ถึงประโยชน์ ทัศนคติ และความตั้งใจใช้บริการ โดยลักษณะของข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

4. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ (1) การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา รายข้อเพื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับตัวแปรที่ต้องการวัด โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) รายข้อคำถามที่อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 (2) จากนั้นนำไปทดสอบกับผู้ประกอบการที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในเขตเทศบาลนครอ้อมน้อย จำนวน 30 ราย (ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย) ผลการวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นมากกว่า 0.70 (Cronbach, 1970)

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอาศัยความน่าจะเป็น ด้วยวิธีการแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประกอบการที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในเขตเทศบาลนครอ้อมน้อย จำนวน 229 คน และนำมาตรวจสอบวิเคราะห์ข้อมูล

6. การวิเคราะห์ข้อมูลวิจัย ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ คือ (1) สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ (2) สถิติอนุมานหรือสถิติอ้างอิง เป็นการนำวิธีทางสถิติมาใช้สำหรับทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและหาระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรทั้งทางตรงและทางอ้อม ด้วยการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้างแบบ Partial Least Square (PLS-SEM) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SmartPLS 3.0 (Hair et al., 2018)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุดเป็นเพศชาย จำนวน 156 ราย (ร้อยละ 68.12) อายุ 35 – 45 ปี จำนวน 133 ราย (ร้อยละ 58.32) สถานภาพสมรส จำนวน 132 ราย (ร้อยละ 57.88) มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 174 ราย (ร้อยละ 76.29) และรายได้ต่อเดือนมากกว่า 300,000 บาท จำนวน 94 ราย (ร้อยละ 41.09)

2. ผลการวิเคราะห์ระดับของการรับรู้ความง่าย การรับรู้ประโยชน์ ทัศนคติ และความตั้งใจใช้บริการ โดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลผลค่าคะแนนเฉลี่ยตามแนวคิดของ Best (1981) ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์สถิติพรรณนาของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Payment) ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลนครอ้อมน้อย

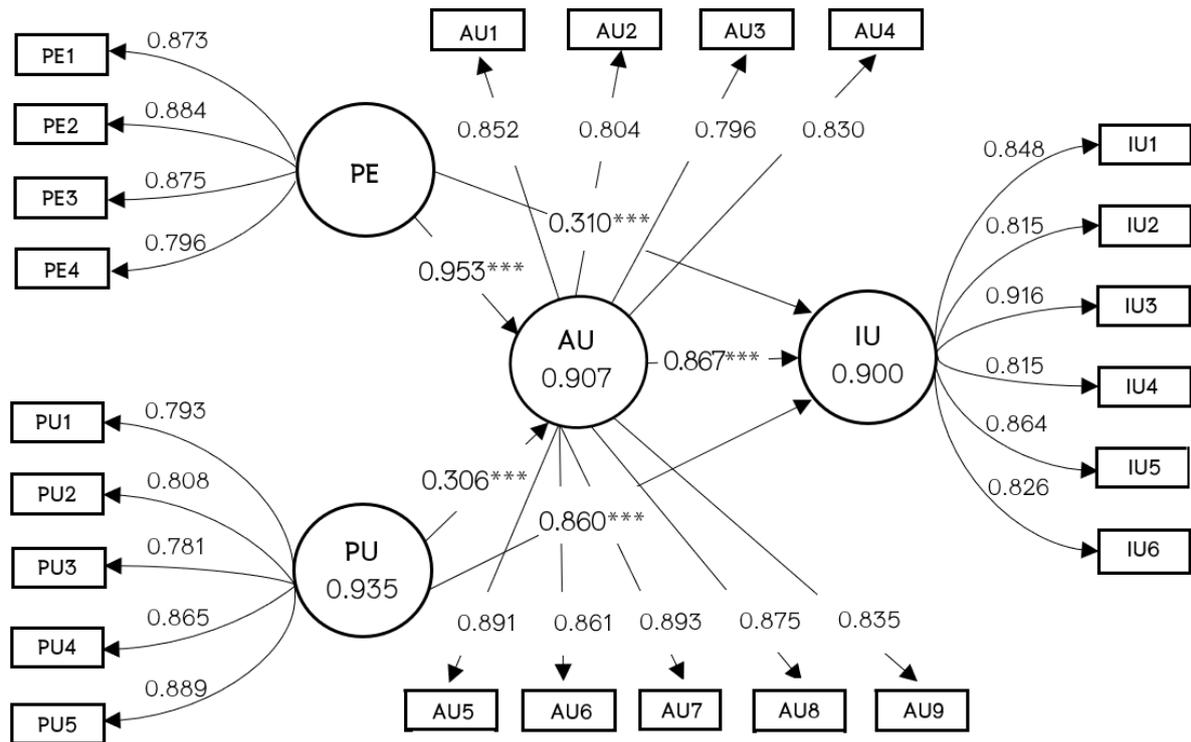
(n=229)

ตัวแปร	\bar{X}	S.D.	แปลผล
การรับรู้ความง่าย (PE)	4.17	0.701	มาก
การรับรู้ประโยชน์ (PU)	4.17	0.658	มาก
ทัศนคติ (AU)	4.19	0.742	มาก
ความตั้งใจใช้บริการ (IU)	4.11	0.819	มาก

จากตารางที่ 1 ผลการสำรวจความคิดเห็นของผู้ประกอบการที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในเขตเทศบาลนครอ้อมน้อย อยู่ในระดับมากทุกประการ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามปัจจัย พบว่า ปัจจัยการรับรู้ความง่าย ปัจจัยการรับรู้ประโยชน์ ปัจจัยทัศนคติ

และปัจจัยความตั้งใจใช้บริการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17, 4.17, 4.19 และ 4.11 ตามลำดับ และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.701, 0.658, 0.742, 0.819 ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของอิทธิพลคั่นกลางของทัศนคติและการรับรู้ประโยชน์ที่เชื่อมโยงระหว่างการรับรู้ความง่ายสู่ความตั้งใจใช้บริการชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Payment) ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลนครอ้อมน้อย ซึ่งความสัมพันธ์ของตัวแบบสมการโครงสร้างจะปรากฏดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 เส้นทางความสัมพันธ์ของตัวแบบสมการโครงสร้าง

จากภาพที่ 2 แสดงเส้นทางความสัมพันธ์ตัวแบบสมการโครงสร้าง พบว่า (1) การรับรู้ความง่าย (PE) การรับรู้ประโยชน์ (PU) และทัศนคติ (AU) มีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจใช้บริการ (IU) มีค่าเท่ากับ 0.310, 0.860 และ 0.867 ตามลำดับ (2) การรับรู้ความง่าย (PE) และการรับรู้ประโยชน์ (PU) มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความตั้งใจใช้บริการ (IU) มีค่าเท่ากับ 0.295 และ 0.263 ตามลำดับ (3) การรับรู้ความง่าย (PE) และการรับรู้ประโยชน์ (PU) มีอิทธิพลทางตรงต่อทัศนคติ (AU) มีค่าเท่ากับ 0.953 และ 0.306 ตามลำดับ

4. ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางมีความแตกต่างกัน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานการวิจัย (Hypothesis)		สัมประสิทธิ์เส้นทาง (Coef.)	ค่า t-test	ผลลัพธ์
H1	PE → AU	0.953***	57.886	ยอมรับสมมติฐาน
H2	PE → PU	0.967***	41.314	ยอมรับสมมติฐาน
H3	AU → IU	0.867**	2.153	ยอมรับสมมติฐาน
H4	PU → IU	0.860**	2.212	ยอมรับสมมติฐาน

หมายเหตุ (* แสดงถึงนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (1.960 ≤ t-value < 2.576) (** แสดงถึงนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (2.576 ≤ t-value < 3.270) (***) แสดงถึงนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 (t-value ≥ 3.270) (PE หมายถึง การรับรู้ความง่ายของการใช้งาน; PU หมายถึง การรับรู้ประโยชน์; AU หมายถึง ทัศนคติ; IU หมายถึง ความตั้งใจใช้บริการ)

จากตารางที่ 2 สามารถอธิบายผลการทดสอบสมมติฐานได้ดังนี้ (1) การยอมรับสมมติฐานที่ 1 (H1): การรับรู้ความง่ายของการใช้งาน (PE) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อทัศนคติ (AU) (2) การยอมรับสมมติฐานที่ 2 (H2): การรับรู้ความง่ายของการใช้งาน (PE) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความตั้งใจใช้บริการ (IU) (3) การยอมรับสมมติฐานที่ 3 (H3): การรับรู้ประโยชน์ (PU) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อทัศนคติ (AU) (4) การยอมรับสมมติฐานที่ 4 (H4): การรับรู้ประโยชน์ (PU) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความตั้งใจใช้บริการ (IU) (5) การยอมรับสมมติฐานที่ 5 (H5): ทัศนคติ (AU) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความตั้งใจใช้บริการ (IU)

ดังนั้น ค่าอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของตัวแปรที่ศึกษาสามารถแสดงค่าได้ตามตารางนี้

ตารางที่ 3 ค่านำหนักของอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลโดยรวมของตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรสาเหตุ	ตัวแปรผล								
	PU			AU			IU		
	อิทธิพลทางตรง (DE)	อิทธิพลทางอ้อม (IE)	อิทธิพลโดยรวม (TE)	อิทธิพลทางตรง (DE)	อิทธิพลทางอ้อม (IE)	อิทธิพลโดยรวม (TE)	อิทธิพลทางตรง (DE)	อิทธิพลทางอ้อม (IE)	อิทธิพลโดยรวม (TE)
PE	0.967	-	0.967	0.953	-	0.953	-	0.826	0.826
PU	-	-	-	-	-	-	0.860	-	0.860
AU	-	-	-	-	-	-	0.867	-	0.867
สัมประสิทธิ์การทำนาย	R ² = 0.935			R ² = 0.907			R ² = 0.900		

5. ผลการทดสอบสมมติฐานอิทธิพลคั่นกลาง (Mediation Variables) ซึ่งเป็นตัวแปรที่เข้ามาเปลี่ยนความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยที่ตัวแปรคั่นกลางจะอธิบายอิทธิพลทางอ้อมระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ซึ่งผลการทดสอบอิทธิพลทางอ้อม ผลที่ได้จะปรากฏดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรคั่นกลาง

สมมติฐานการวิจัย (Hypothesis)		Effect	Boot SE	Boot LLCI	Boot ULCI
H5	PE → AU → IU PE → PU → IU	0.839	0.860	0.944	0.955

จากตารางที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรคั่นกลาง พบว่าทัศนคติและการรับรู้ประโยชน์เป็นตัวแปรคั่นกลางที่เชื่อมโยงระหว่างการรับรู้ความง่ายและความตั้งใจใช้บริการ โดยมีค่าผลคูณของสัมประสิทธิ์ขอบล่าง (Boot LLCI) และขอบเขตบน (Boot ULCI) ที่ช่วงของความเชื่อมั่นไม่คลุม 0 แสดงว่า อิทธิพลของทัศนคติและการรับรู้ประโยชน์เป็นปัจจัยคั่นกลางที่เชื่อมโยงระหว่างการรับรู้ความง่ายสู่ความตั้งใจใช้บริการชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Payment) ของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลนครอ้อมน้อย โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ขอบเขตล่างเท่ากับ 0.494 และ 0.551 ตามลำดับ และขอบเขตบนเท่ากับ 0.559 และ 0.546 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถอภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐานของการวิจัยได้ดังนี้

1. ตามสมมติฐานที่ 1 (H1) การรับรู้ความง่ายของการใช้งาน (PE) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อทัศนคติ (AU) ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ความง่ายของการใช้งานมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อทัศนคติ โดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.001 เนื่องจากผู้ใช้บริการสามารถรับรู้ได้ถึงความง่ายของการใช้งานจากความเข้าใจเมื่อใช้บริการและสามารถเรียนรู้วิธีการใช้บริการได้ง่าย ซึ่งส่งผลให้เกิดความรู้สึกประทับใจและเต็มใจที่จะใช้บริการ โดยอาจเกิดจากวิธีการใช้งานระบบด้วยการโอนผ่านบัญชีธนาคารหรือการสแกนคิวอาร์โค้ดเป็นวิธีการใช้งานที่ง่าย โดยผู้ใช้งานไม่ต้องกรอกข้อมูลให้ยุ่งยากก็สามารถใช้บริการได้จึงทำให้เกิดความประทับใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกตุวดี สมบูรณ์ทวี และมณีญา สายสนิท (2565) ได้ศึกษาเรื่อง อิทธิพลของการยอมรับเทคโนโลยีและบทบาทตัวแปรกำกับด้านประชากรศาสตร์ที่มีผลต่อการตั้งใจซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของผู้บริโภคไทย ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ความง่ายของการใช้งานแอปพลิเคชันหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ส่งผลต่อทัศนคติในฐานะตัวแปรส่งผ่านสู่ความตั้งใจซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ อาจเพราะผู้บริโภคไม่ต้องใช้ความพยายามมากในการเรียนรู้ และโดยไม่ต้องอ่านคู่มือ

การใช้งาน ดังนั้น เมื่อใช้ความพยายามน้อยลงจะส่งผลให้มีแนวโน้มในการใช้แอปพลิเคชันมากขึ้น จนทำให้เกิดทัศนคติที่ดีในการใช้งาน และสอดคล้องกับแนวคิดของ Fred and Devis (1986) ที่ได้นำเสนอ ทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยี โดยอธิบายว่าการรับรู้ความง่ายของการใช้งานจะส่งผลต่อทัศนคติที่มีต่อ การใช้งานเกิดเป็นความตั้งใจและใช้งานจริงในที่สุด

2. ตามสมมติฐานที่ 2 (H2) การรับรู้ความง่ายของการใช้งาน (PE) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวก ต่อความตั้งใจใช้บริการ (IU) ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ประโยชน์มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความตั้งใจ ใช้บริการ โดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.001 เนื่องจากผู้ใช้บริการสามารถรับรู้ได้ว่าเป็นระบบที่สามารถ เรียนรู้และใช้งานได้ง่าย ซึ่งส่งผลให้เกิดความตั้งใจที่จะใช้บริการชำระภาษีทุกประเภท ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวลักษณ์ พูลทรัพย์ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การยอมรับเทคโนโลยีที่มีผลต่อ ความตั้งใจใช้บริการชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคมผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Payment) ของสำนักงานประกันสังคม ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ความง่ายในการใช้งานมีผลต่อความตั้งใจใช้ บริการ อาจเพราะความง่ายในการใช้งานเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้เกิดความสนใจอยากใช้เทคโนโลยี เมื่อการใช้เทคโนโลยีมีขั้นตอนที่ง่าย สามารถเรียนรู้และจดจำขั้นตอนได้โดยง่าย และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ Daniel Y. Park and Hyungsook Kim (2023) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยกำหนดความตั้งใจที่จะ ใช้การดูแลสุขภาพจิตแบบดิจิทัล เนื้อหาในกลุ่มนักศึกษา คณาจารย์ และบุคลากรมหาวิทยาลัย: แรงจูงใจ การรับรู้ถึงประโยชน์ การรับรู้ความง่ายในการใช้งานและการโต้ตอบแบบ Parasocial กับ AI Chatbot ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ความง่ายเป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมความตั้งใจใช้บริการ ดิจิทัล โดยคุณลักษณะการออกแบบมีอิทธิพลทำให้ผู้ใช้บริการสามารถรับรู้ความง่ายของการใช้งาน ด้วยที่เจอร์เรียบง่าย ตัวอักษรอ่านง่ายและสามารถเข้าใจวิธีการใช้งานได้โดยง่ายจะช่วยกระตุ้น ให้เกิดการรับรู้ความง่ายเพื่อส่งผลต่อความตั้งใจใช้บริการได้มากขึ้น

3. ตามสมมติฐานที่ 3 (H3) การรับรู้ประโยชน์ (PU) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อทัศนคติ (AU) ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ประโยชน์มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อทัศนคติโดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติ อยู่ที่ 0.001 เนื่องจากผู้ใช้บริการมองเห็นประโยชน์จากการใช้บริการ โดยรู้สึกว่าเป็นช่องทางที่สามารถ ช่วยอำนวยความสะดวก ซึ่งส่งผลให้เกิดความรู้สึกระงับใจในการใช้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ รัชณี ชอบศิลป์ และจุฑามาศ ทวีโพบูลย์วงษ์ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง การรับรู้ความง่าย การรับรู้ประโยชน์ ทัศนคติและการยอมรับในการทำงานร่วมกับหุ่นยนต์ของพนักงานในบริษัทผู้ผลิตชิ้นส่วน ยานยนต์แห่งหนึ่งในเขตนิคมอุตสาหกรรมอมตะซิตี้ จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ประโยชน์ ในการใช้งานหุ่นยนต์มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อทัศนคติในการใช้หุ่นยนต์ของพนักงาน โดยหากพนักงาน รับรู้ได้ถึงประโยชน์ในการใช้งานว่าสามารถตอบสนองการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามต้องการได้ก็จะ ส่งผลให้พนักงานมีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานร่วมกับหุ่นยนต์ตามไปด้วย และสอดคล้องกับงานวิจัย ของ Kulondwa Safari et al. (2020) ได้ศึกษาเรื่อง ทัศนคติและความตั้งใจที่มีต่อธนาคารอิเล็กทรอนิกส์

ภายใต้การพัฒนาภาคการเงิน ผลการศึกษาพบว่า ทศนคติของผู้ใช้บริการจะถูกกำหนดโดยการรับรู้ประโยชน์ ซึ่งผู้ให้บริการที่มีการรับรู้ประโยชน์ของบริการธนาคารทางอินเทอร์เน็ตในระดับที่สูงขึ้นจะมีทัศนคติที่ดีต่อบริการธนาคารทางอินเทอร์เน็ตมากขึ้นด้วย

4. ตามสมมติฐานที่ 4 (H4) การรับรู้ประโยชน์ (PU) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความตั้งใจใช้บริการ (IU) ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ประโยชน์มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความตั้งใจใช้บริการ โดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.001 เนื่องจากผู้ให้บริการสามารถรับรู้ได้ว่าเป็นระบบที่มีประโยชน์สามารถช่วยอำนวยความสะดวกแก่ผู้รับบริการได้จนทำให้เกิดความตั้งใจใช้บริการจากการค้นหาข้อมูลเพื่อวางแผนที่จะใช้บริการในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงพร รัตสินทร (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การรับรู้เทคโนโลยีที่มีผลต่อความตั้งใจใช้บริการการชำระเงินผ่านคิวอาร์โค้ดของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร ได้กล่าวว่า การรับรู้ประโยชน์มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการชำระเงินผ่านคิวอาร์โค้ดของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร เนื่องจากธนาคารและผู้ประกอบการประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงประโยชน์ที่ผู้บริโภคจะได้รับผ่านสื่อต่าง ๆ หลายช่องทาง ทำให้ผู้บริโภคเกิดการรับรู้ประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้เทคโนโลยีนั้น ๆ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Greta Widar et al. (2023) ได้ศึกษาเรื่อง การรับรู้ประโยชน์และความไว้วางใจในฐานะปัจจัยคั่นกลางระหว่างการรับรู้ความง่ายของการใช้งานสู่ความตั้งใจเชิงพฤติกรรม ได้กล่าวว่า การรับรู้ประโยชน์มีอิทธิพลสำคัญต่อความตั้งใจเชิงพฤติกรรม การรับรู้ประโยชน์มากขึ้นส่งผลให้ความตั้งใจเชิงพฤติกรรมมากขึ้นด้วย ดังนั้นระบบจะต้องสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งาน Mobile Banking ได้อย่างหลากหลายด้วย

5. ตามสมมติฐานที่ 5 (H5) ทศนคติ (AU) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความตั้งใจใช้บริการ (IU) ผลการวิจัยพบว่า ทศนคติมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความตั้งใจใช้บริการ โดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.001 เนื่องจากผู้ให้บริการมีความรู้สึกประทับใจ เต็มใจที่จะใช้บริการ และมีความเข้าใจว่าเป็นระบบที่สามารถช่วยอำนวยความสะดวกแก่ผู้รับบริการได้ โดยผู้ให้บริการมองว่าระบบสามารถตอบสนองความต้องการได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทินี บุญยปรารภชัย และประพล เปรมทองสุข (2566) ได้ศึกษาเรื่อง โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความตั้งใจซื้อสินค้าออนไลน์ของผู้บริโภคเจนเอเรชั่นเบบี้บูมเมอร์และเจนเอเรชั่นเอ็กซ์ เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้กล่าวว่า ทศนคติในการซื้อสินค้าออนไลน์มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าออนไลน์ อาจเป็นเพราะผู้บริโภคที่มีทัศนคติที่ดีจะมีแนวโน้มทำให้เกิดความตั้งใจซื้อสินค้าออนไลน์ขึ้น และหากมีประสบการณ์ที่ดีจากการซื้อสินค้าออนไลน์ซึ่งพัฒนาไปเป็นทัศนคติที่ดีก็จะทำให้เกิดความตั้งใจซื้อสินค้าตามมา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Barbara Francioni et al. (2022) ได้ศึกษาเรื่อง การคาดการณ์ความตั้งใจต่อเนื่องของบริการส่งอาหารออนไลน์ กล่าวว่า ทศนคติมีผลโดยตรงต่อความตั้งใจอย่างต่อเนื่องของผู้ใช้บริการมีความตั้งใจใช้บริการส่งอาหารออนไลน์จากทัศนคติเป็นอย่างมาก เนื่องจากการมีทัศนคติอย่างไรเป็นปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญสำหรับความตั้งใจที่จะใช้บริการนั้นต่อไป

6. ตามสมมติฐานที่ 6 (H6) ทศนคติ (AU) เป็นปัจจัยคั่นกลางที่เชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้ความง่ายของการใช้งาน (PE) สู่ความตั้งใจใช้บริการ (IU) ผลการวิจัยพบว่า ทศนคติเป็นปัจจัยคั่นกลางที่เชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้ความง่ายสู่ความตั้งใจใช้บริการ โดยมีค่าผลคูณของสัมประสิทธิ์ชอปล่าง (Boot LLCI) เท่ากับ 0.494 ถึงขอบเขตบน (Boot ULCI) เท่ากับ 0.559 เนื่องจากเมื่อผู้ใช้บริการสามารถรับรู้ความง่ายของการใช้งานจากความเข้าใจเมื่อใช้งาน สามารถเรียนรู้และเข้าถึงการใช้บริการได้ง่าย ทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการใช้งานว่าเป็นระบบที่เข้าใจง่าย รู้สึกประทับใจและเต็มใจที่จะชำระภาษี ส่งผลให้เกิดความตั้งใจใช้บริการทั้งในปีภาษีปัจจุบันและในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Davis (1989) เกี่ยวกับทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยี โดยอธิบายว่าการรับรู้ความง่ายจะส่งผลต่อทัศนคติจนเกิดเป็นความตั้งใจและใช้งานจริงในที่สุด

7. ตามสมมติฐานที่ 7 (H7) ทศนคติ (AU) เป็นปัจจัยคั่นกลางที่เชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้ประโยชน์ (PU) สู่ความตั้งใจใช้บริการ (IU) ผลการวิจัยพบว่า ทศนคติเป็นปัจจัยคั่นกลางที่เชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้ความง่ายสู่ความตั้งใจใช้บริการ โดยมีค่าผลคูณของสัมประสิทธิ์ชอปล่าง (Boot LLCI) เท่ากับ 0.551 ถึงขอบเขตบน (Boot ULCI) เท่ากับ 0.546 เนื่องจากเมื่อผู้ใช้บริการสามารถรับรู้ประโยชน์จากการใช้งานว่ามีความสะดวก รวดเร็ว ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการใช้งานว่าเป็นระบบที่สามารถตอบสนองความต้องการได้ ส่งผลให้เกิดความตั้งใจใช้บริการ โดยผู้ใช้บริการมีความตั้งใจที่จะใช้บริการชำระภาษีทุกประเภท ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Payment) อีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Davis (1989) เกี่ยวกับทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยี โดยอธิบายว่า ความตั้งใจใช้บริการได้รับอิทธิพลโดยตรงจากทัศนคติที่มีต่อการใช้งาน ซึ่งได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากการรับรู้ถึงประโยชน์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1) เทศบาลนครขอนแก่นควรมีช่องทางประชาสัมพันธ์หรือแนะนำให้ทราบถึงวิธีการและขั้นตอนการใช้บริการ เพื่อให้ผู้ใช้บริการสามารถรับรู้ได้ถึงความง่าย รวมถึงการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการชำระภาษีล่วงหน้า และมีการเชื่อมโยงระบบให้บริการชำระภาษีทุกประเภท เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกและส่งเสริมความตั้งใจใช้บริการด้วย

2) ผู้พัฒนาระบบควรเพิ่มฟังก์ชันการส่งใบเสร็จอิเล็กทรอนิกส์ให้แก่ผู้ใช้บริการได้ทันทีเมื่อมีการชำระภาษี เพื่อให้เกิดการรับรู้ประโยชน์อย่างแท้จริง รวมถึงการพัฒนาระบบให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการได้ โดยการเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ระบบเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดการบอกต่อมากยิ่งขึ้น เช่น การแนะนำเพื่อน การแชร์ เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม เช่น ปัจจัยความพึงพอใจ ปัจจัยความไว้วางใจ ปัจจัยความภักดีต่อการใช้บริการ และพฤติกรรมในการใช้บริการระบบชำระภาษี หรือปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อความตั้งใจใช้บริการของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลนครอ้อมน้อย เพื่อให้เข้าใจกลุ่มเป้าหมายได้มากยิ่งขึ้น

2) ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะผู้ประกอบการในเขตเทศบาลนครอ้อมน้อย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาครเท่านั้น ดังนั้น เพื่อการวิจัยที่ดีขึ้น ควรขยายขอบเขตด้านประชากรให้มีความครอบคลุมด้วยการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างภายในระดับอำเภอหรือระดับจังหวัด หรือการเก็บข้อมูลจากผู้อยู่ในข่ายเสียภาษีทั้งที่เป็นบุคคลและนิติบุคคล เพื่อให้ครอบคลุมกลุ่มผู้ใช้บริการที่มีความหลากหลายได้มากขึ้น

3) ในการศึกษาครั้งวิจัยครั้งต่อไป ควรทำการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพควบคู่กัน เพื่อหามองเห็นภาพรวมได้ในทุกมิติ เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ และสามารถตอบคำถามการวิจัยได้อย่างน่าเชื่อถือ

เอกสารอ้างอิง

- ดวงพร รัตสินทร. (2562). การรับรู้เทคโนโลยีที่มีผลต่อความตั้งใจใช้บริการการชำระเงินผ่านคิวอาร์โค้ดของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. เทศบาลนครอ้อมน้อย. (2564). แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566-2570) เทศบาลนครอ้อมน้อย. กองยุทธศาสตร์ และงบประมาณ เทศบาลนครอ้อมน้อย.
- นันท์นิจ บัญญัติพรอารักษ์ และประพล เปรมทองสุข. (2566). โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความตั้งใจซื้อสินค้าออนไลน์ของผู้บริโภคเจนเอเรชั่นเบบี้บูมเมอร์และเจนเอเรชั่นเอ็กซ์ เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย, 5(1), 85-100.
- ประกาศ เรื่อง นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (1 เมษายน 2562). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 136 ตอนที่ 47 ก. หน้า 1-71.
- พระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2560. (24 มกราคม 2560). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134 ตอนที่ 10 ก. หน้า 1-23.
- พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562. (12 มีนาคม 2562). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 136 ตอนที่ 30 ก. หน้า 21-51.

- รัชณี ชอบศิลป์ และจุฑามาศ ทวีไพบูลย์วงษ์. (2564). การรับรู้ความง่ายการรับรู้ประโยชน์ทัศนคติ และการยอมรับในการทำงานร่วมกับหุ่นยนต์ของพนักงานในบริษัทผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ แห่งหนึ่งในเขตนิคมอุตสาหกรรมอมตะซิตี้ จังหวัดชลบุรี. *วารสารบริหารศาสตร์มหาวิทยาลัย อุบลราชธานี*, 10(1), 36–50.
- เสาวลักษณ์ พูลทรัพย์. (2562). การยอมรับเทคโนโลยีที่มีผลต่อความตั้งใจใช้บริการชำระเงินสมทบ กองทุน ประกันสังคม ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Payment) ของสำนักงานประกันสังคม. การค้นคว้า อีสรประปัญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ธิญบุรี.
- Best, J. W. (1981). *Research in Education* New Jersey. Englewood Cliffs.
- CU-TAXGO. (2566). ระบบจัดการภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง. สืบค้นเมื่อ 2 กันยายน 2566, จาก <https://taxgo.net>
- Cronbach, L. J. (1970). *Essentials of Psychological Testing*. New York: Harper & Row.
- Davis, F. D. (1986). *A technology acceptance model for empirically testing new end-user information systems*. Theory and Results. Sloan School of Management, Massachusetts Institute of Technology.
- Davis, F. D. (1989). Perceived usefulness, perceived ease of use, and user acceptance of information technology. *MIS quarterly*, 13(3), 319–340.
- Francioni, B., Curina, I., Hegner, S. M., & Cioppi, M. (2022). Predictors of continuance intention of online food delivery services: gender as moderator. *International Journal of Retail & Distribution Management*, 50(12), 1437–1457.
- Hair, J. F., Sarstedt, M., Ringle, C. M., & Gudergan, S. P. (2018). *Advanced Issues in Partial Least Squares Structural Equation Modeling*. Loss Angeles: Sage.
- Park, D. Y., & Kim, H. (2023). Determinants of intentions to use digital mental healthcare content among university students, faculty, and staff: motivation, perceived usefulness, perceived ease of use, and parasocial interaction with AI Chatbot. *Sustainability*, 15(1), 872.
- Safari, K., Bisimwa, A., & Buzera Armel, M. (2020). Attitudes and intentions toward internet banking in an under developed financial sector. *PSU Research Review*, 6(1), 39–58.
- Widiar, G., Yuniarinto, A., & Yulianti, I. (2023). Perceived Ease of Use's Effects on Behavioral Intention Mediated by Perceived Usefulness and Trust. *Interdisciplinary Social Studies*, 2(4), 1829–1844.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis*. New York: Harper

อิทธิพลตัวแปรส่งผ่านด้านสภาวะทางอารมณ์ระหว่างอิทธิพลกลุ่มอ้างอิงกับการตัดสินใจซื้อสินค้าที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร

The Mediator Effect of Emotional State between Reference Group Influence and Faith-based Product Purchase Decision-Making Behavior of Consumer in Bangkok

¹ธัญนันท์ บุญอยู่ และ ²วรพหล แสงเทียน

¹Thanyanan Boonyoo and ²Wornpamol Sangtian

¹บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ และ ²บริษัท เอกรัฐวิศวกรรม จำกัด (มหาชน)

¹Graduate School, Southeast Asia University and ²Ekarat Engineering Public Company Limited

¹Corresponding Author E-mail: thanyanan7@gmail.com

Received August 24, 2023; Revised September 15, 2023; Accepted November 30, 2023

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ วิเคราะห์อิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของตัวแปรที่มีต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีตัวแปรแฝงจำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรสาเหตุคือ อิทธิพลกลุ่มอ้างอิง ตัวแปรส่งผ่านคือ สภาวะทางอารมณ์เชิงบวก และสภาวะทางอารมณ์เชิงลบ และตัวแปรผลคือ การตัดสินใจซื้อสินค้าที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนในกรุงเทพมหานครที่ซื้อสินค้าที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อ จำนวน 580 ตัวอย่าง ด้วยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็นที่ใช้การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.67–1.00 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัตร์ระหว่าง 0.938–0.978 ซึ่งมีแบบสอบถามเป็นเครื่องมือวิจัย สถิติพรรณนาที่ใช้ในการวิจัย คือ การวิเคราะห์ด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติอ้างอิงที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย คือ สมการโครงสร้างแบบวิธีกำลังสองน้อยที่สุดบางส่วน (PLS-SEM) ผลการวิจัยพบว่า อิทธิพลกลุ่มอ้างอิง สภาวะทางอารมณ์เชิงบวก และสภาวะทางอารมณ์เชิงลบมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อ มีค่าเท่ากับ 0.302, 0.280 และ 0.386 ตามลำดับ ส่วนอิทธิพลกลุ่มอ้างอิงมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อ โดยมีค่าเท่ากับ 0.614 นอกจากนี้อิทธิพลกลุ่มอ้างอิงก็มีอิทธิพลทางตรงต่อสภาวะทางอารมณ์เชิงบวกและสภาวะทางอารมณ์เชิงลบมีค่าเท่ากับ 0.954 และ 0.898 ดังนั้น จากผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าเมื่อประชาชนในกรุงเทพมหานครที่ซื้อสินค้าที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อได้เกิดพฤติกรรมที่เป็นอิทธิพล กลุ่มอ้างอิง และสภาวะทางอารมณ์ในทิศทางบวกจะส่งผลให้ประชาชนเกิดพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้า

คำสำคัญ: อิทธิพลกลุ่มอ้างอิง; สภาวะทางอารมณ์; พฤติกรรมการตัดสินใจซื้อ; สินค้าที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อ

Abstract

This research aims to study the analysis of direct and indirect of variables effect on Purchase decisions behavior of faith-based product users in Bangkok. There are 4 latent variables, including the cause variable: Reference group. The mediating is positive Mood and negative Mood, and the result variable is Purchase

decisions behavior of faith-based product users in Bangkok. Samples in this study were 580 Bangkok, purchasing faith-based product. This study was randomized by non-probability sampling and samples were conducted by using accidental selection. The index of item objective congruence (IOC) in this study was rated 0.67–1.00 and the Cronbach's alpha coefficient was ranked from 0.938 to 0.978. A questionnaire was implemented as a research instrument in this study, descriptive statistics analyzed by percentage, means, standard deviation (SD), and inferential statistic used to test the research hypotheses is the partial least squares structural equation method. Results of this study revealed that Reference Group, Positive Mood, and Negative Mood had a direct effect on Purchase Decisions Behavior, ranging at 0.302, 0.280, and 0.386 respectively; whereas the Reference Group had an indirect effect on Purchase Decisions Behavior, ranging at 0.614. Moreover, Reference Group had a direct effect on Positive Mood, and Negative Mood, ranging at 0.954 and 0.898 respectively. Hence, based on the results of this study affirmed that when Bangkok purchasing faith-based product, they would obtain the reference group and mood in a positive way, they could continually raise the purchase decisions as well.

Keywords: Reference Group; Mood; Purchase Decisions Behavior; Faith-Based Product

บทนำ

สินค้าที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อถือเป็นคตินิยมที่ทำให้เกิดธุรกิจสินค้าเกี่ยวกับความเชื่อ โดยวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดลได้ทำการสำรวจและสรุปข้อมูลเกี่ยวกับความเชื่อด้านโชคลางของคนไทย 5 อันดับแรก ได้แก่ การพยากรณ์ พระเครื่องวัตถุมงคล สีมงคล ตัวเลขมงคล และเรื่องเหนือธรรมชาติ ซึ่งเมื่อบุคคลเชื่อว่า เครื่องรางของขลังที่เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ช่วยคุ้มครองให้แคล้วคลาดปลอดภัยหรือเป็นความเชื่อเรื่องศาสตร์ตัวเลขที่ทำให้ชีวิตดีขึ้น รวมถึงเบอร์โทรศัพท์ที่เป็นเบอร์มงคล หรือศาสตร์ความเชื่อฮวงจุ้ยที่ต้องกำหนดสีที่ชอบ สีที่เป็นมงคล และรูปแบบของตัวบ้านที่เหมาะสม เป็นต้น ทำให้ความเชื่อดังกล่าวได้แพร่กระจายออกไป ทำให้สินค้าอันเกี่ยวกับความเชื่อเกิดเป็นความต้องการและเกิดเป็นธุรกิจขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง (เบนาซิด เพียรรักษ์ และศรัณย์ ธิติลักษณ์, 2564)

จากยุควิถีฐานชีวิตใหม่ (New Normal) ที่เป็นรูปแบบการดำเนินชีวิตใหม่ที่แตกต่างจากเดิม เนื่องจากมีบางสิ่งมากระทบจนแนวทางปฏิบัติที่คนในสังคมคุ้นเคยอย่างเป็นปกติและเคยคาดการณ์ล่วงหน้าได้นั้น ต้องเปลี่ยนแปลงไปสู่วิถีใหม่ภายใต้หลักมาตรฐานใหม่ที่มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้เพิ่มมากขึ้น (เทื่อน ทองแก้ว, 2563) จึงทำให้ธุรกิจต้องปรับตัวด้วยการอาศัยเทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อเข้าถึงกลุ่มฐานลูกค้าโดยตรง ซึ่งธุรกิจสินค้าเกี่ยวกับความเชื่อนี้ยังได้รับการตอบสนองจากหลายกลุ่มมากมายจากช่องทางในการเข้าถึงข้อมูลและเนื้อหาความเชื่อด้านโชคลาง ทำให้สินค้าเกี่ยวกับความเชื่อด้านโชคลางได้มีการนำมาปรับใช้ในโลกสังคมออนไลน์ ทำให้ในยุคปัจจุบันมีการส่งต่อความเชื่อและการแสดงออกผ่านช่องทางที่ทันสมัยได้สะดวก รวดเร็ว และชัดเจนมากขึ้นในแต่ ละมุมมองของธุรกิจ (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2566)

ธุรกิจสินค้าเกี่ยวกับความเชื่อต้องมีการปรับตัวให้สามารถตอบสนองต่อบริบท ของลูกค้าในแต่ละกลุ่ม และบุคคลได้อย่างเหมาะสม โดยมีการนำนวัตกรรมที่เหมาะสมกับสินค้าและบริการด้านความเชื่อมาประยุกต์ใช้ เพื่อความสะดวกต่อการเข้าถึงความต้องการของลูกค้า และต้องพิจารณาตลาดที่มีความเหมาะสม ให้กับธุรกิจได้มากที่สุด เพื่อมุ่งเน้นกลุ่มเป้าหมายที่มีความต้องการที่แตกต่างกัน และเพื่อให้ทราบความต้องการ ที่แท้จริงของกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย และสามารถดึงดูดลูกค้าเป้าหมายให้เกิดพฤติกรรม การตัดสินใจซื้อสินค้าเกี่ยวกับความเชื่อได้อย่างรวดเร็ว (รุจิกาญจน์ สาสมท์, จุฑา เทียมไทย และกันยวีร์ ลัทธพงษ์, 2560) และจากการศึกษาของ Nugraha and Abdullah (2020) ที่กล่าวว่า การที่จะทำให้กลุ่มลูกค้าเกิดพฤติกรรมการ ตัดสินใจซื้อได้นั้นต้องอาศัยอิทธิพลกลุ่มอ้างอิงของบุคคลที่มีอิทธิพลโดยตรงหรือโดยอ้อมต่อพฤติกรรมการ ตัดสินใจซื้อของบุคคลนั้น ๆ หรืออาจจะเป็นสภาวะทางสังคมที่เป็นบุคคลอื่นที่นอกเหนือจาก ครอบครัวหรือเพื่อนก็สามารถสร้างให้เกิดพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อได้เช่นกัน (Sinha & Singh, 2019) เช่นเดียวกับการศึกษาของจิฎาภา จิวเจริญ และธัญนันท์ บุญอยู่ (2565) ได้กล่าวว่า อิทธิพลกลุ่มอ้างอิง ที่เกิดจากการแนะนำของบุคคลในครอบครัว กลุ่มเพื่อน หรือจากสื่อสังคมออนไลน์เป็นปัจจัยสนับสนุน ให้เกิดพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อที่สูงขึ้น นอกจากนี้สภาวะทางอารมณ์ที่เป็นสภาวะทางจิตใจก็สามารถ สร้างให้เกิดเป็นพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าเพิ่มมากขึ้นด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ Nunez-Fenandez, Perez-Villarreal and Mayett-Moreno (2021) ก็ได้กล่าวว่า สภาวะทางอารมณ์ทั้งเชิงบวก และเชิงลบเป็นความหวังของบุคคลที่เป็นความเชื่อที่ก่อให้เกิดการกระทำหรือพฤติกรรมให้เกิดการ ตัดสินใจได้ง่ายขึ้น โดยสภาวะทางอารมณ์เชิงบวกและเชิงลบของแต่ละบุคคลจะเป็นพื้นฐานของอารมณ์ ที่ก่อให้เกิดการตอบสนองความต้องการของบุคคลในทิศทางที่แตกต่างกันไป โดยจะสามารถสร้างให้เกิด พฤติกรรมการตัดสินใจซื้อได้อย่างต่อเนื่องตามการเปลี่ยนแปลง (Gutierrez, Chiu & Seva, 2020)

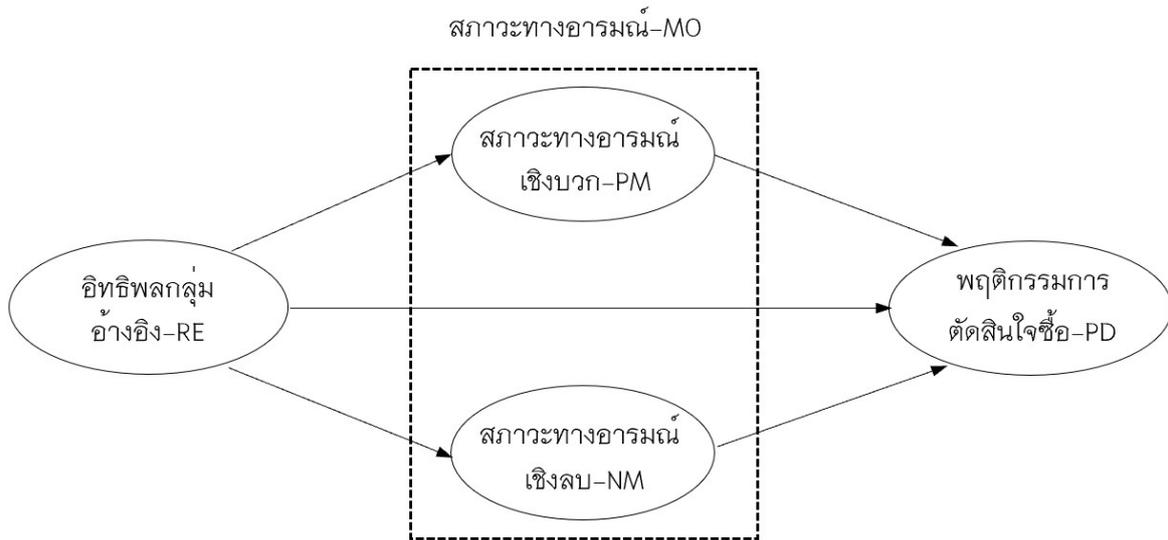
ดังนั้นจากปรากฏการณ์ที่เป็นความเชื่อของสังคมไทยที่มีมานานและจากวิถีสันติวิธีใหม่ ที่พึ่งพาเทคโนโลยี ทำให้ข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าทางความเชื่อเข้าถึงกลุ่มบุคคลมากขึ้นประกอบกับ พฤติกรรมของบุคคลเปลี่ยนแปลงไป โดยบุคคลเริ่มให้ความสำคัญกับการนำสินค้าเกี่ยวกับความเชื่อมาใช้ ในการพัฒนาธุรกิจมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ธุรกิจสินค้าเกี่ยวกับความเชื่อต้องมีการพัฒนาเพื่อ ตอบสนองความต้องการของลูกค้าให้สอดคล้องกับยุคสมัยได้อย่างแท้จริง และเพื่อให้ลูกค้าเกิดพฤติกรรมการ ตัดสินใจซื้อสินค้าเกี่ยวกับความเชื่อได้อย่างรวดเร็วขึ้น จึงทำให้เกิดการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุ ที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าเกี่ยวกับความเชื่อของประชาชนในกรุงเทพมหานคร เพื่อนำข้อมูล ที่ได้จากการศึกษานี้ไปพัฒนาให้สามารถตอบสนองต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าเกี่ยวกับความเชื่อ ที่จะสามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้าได้อย่างแท้จริง และเพื่อสามารถสร้างให้เกิดเป็นแนวทางการพัฒนาตลาด อันเกี่ยวกับสินค้าความเชื่อที่มีอยู่ให้สอดคล้องกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อวิเคราะห์อิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของอิทธิพลกลุ่มอ้างอิงที่มีต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีสถานะทางอารมณ์เป็นตัวแปรส่งผ่าน

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยได้ทำการกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิดและทฤษฎีของ Pradhan (2016); Sinha & Singh (2019); Nugraha & Abdullah (2020) ประกอบด้วย อิทธิพลกลุ่มอ้างอิง สถานะทางอารมณ์เชิงบวก และสถานะทางอารมณ์เชิงลบ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

- สมมติฐานที่ 1 (H1) อิทธิพลกลุ่มอ้างอิงมีอิทธิพลต่อสถานะทางอารมณ์เชิงบวก
- สมมติฐานที่ 2 (H2) อิทธิพลกลุ่มอ้างอิงมีอิทธิพลต่อสถานะทางอารมณ์เชิงลบ
- สมมติฐานที่ 3 (H3) อิทธิพลกลุ่มอ้างอิงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อ
- สมมติฐานที่ 4 (H4) สถานะทางอารมณ์เชิงบวกมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อ
- สมมติฐานที่ 5 (H5) สถานะทางอารมณ์เชิงลบมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อ

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ โดยได้ทำการศึกษาพื้นที่วิจัยพื้นที่กรุงเทพมหานคร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนในกรุงเทพมหานครที่ซื้อสินค้าเกี่ยวกับความเชื่อ ซึ่งไม่ทราบจำนวนที่แน่ชัด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนในกรุงเทพมหานครที่ซื้อสินค้าเกี่ยวกับความเชื่อ จำนวน 580 คน โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ได้กำหนดตามแนวคิดของ Hair, Ring and Sarstedt (2011) ที่ได้แนะนำให้ใช้จำนวน 5-20 เท่าของข้อคำถามหรือตัวแปรในการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้งานวิจัยนี้แบบสอบถามมีจำนวน 29 ข้อคำถาม ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยนี้มีจำนวน 580 ตัวอย่าง และการวิจัยนี้ได้ใช้วิธีการคัดเลือกแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสร้างและพัฒนาแบบสอบถามที่แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ซึ่งประกอบด้วย ส่วนที่ 1 เป็นปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพ มีข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามในการประเมินอิทธิพลกลุ่มอ้างอิง มีจำนวน 8 ข้อ ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามในการประเมินสภาวะทางอารมณ์ที่ประกอบด้วย สภาวะทางอารมณ์เชิงบวก จำนวน 8 ข้อ และสภาวะทางอารมณ์เชิงลบ จำนวน 6 ข้อ ส่วนที่ 4 แบบสอบถามในการประเมินพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อ จำนวน 7 ข้อ โดยแบบสอบถามส่วนที่ 2-4 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามแบบของ Likert (1932) ซึ่งจะมีให้เลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียว โดยใช้คำถามที่แสดงระดับการวัดข้อมูลอันตรภาค (Interval Scale) โดยมีเกณฑ์การกำหนดค่าระดับ คือ “น้อยที่สุด” ให้คะแนน 1 คะแนน “น้อย” ให้คะแนน 2 คะแนน “ปานกลาง” ให้คะแนน 3 คะแนน “มาก” ให้คะแนน 4 คะแนน และ “มากที่สุด” ให้คะแนน 5 คะแนน

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้ทำการพัฒนาแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบด้านความตรงเชิงเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน ซึ่งจากการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามในส่วนที่ 2-4 มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา รายข้อคำถามอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.50 แสดงว่าแบบสอบถามมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Rovinelli & Hambleton, 1977) จากนั้นนำไปทดสอบกับบริษัทที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับตัวอย่างที่ศึกษาจำนวน 30 ราย ผลการวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของแบบสอบถามส่วนที่ 2-4 มีค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ 0.938, 0.967, 0.975 และ 0.978 ตามลำดับ ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.70 แสดงว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นสูง (Cronbach, 1970) ผู้วิจัยจึงได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยได้กระทำระหว่างเดือนมกราคมถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2566 และการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ด้วย 1) สถิติพรรณนาด้วยการหาค่าร้อยละ (Percentage) ของปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อวัดระดับความคิดเห็นของอิทธิพลกลุ่มอ้างอิง สภาวะทางอารมณ์เชิงบวก

สภาวะทางอารมณ์เชิงลบ และพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อ และ 2) สถิติอ้างอิง (Inferential Statistics) เพื่อนำมาใช้ในการทดสอบสมมติฐาน (Hypothesis Testing) เพื่อหาค่าความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุและหาระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรทั้งทางตรงและทางอ้อม ด้วยตัวแบบสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling--SEM) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาถึงปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าที่เกี่ยวกับความเชื่อของประชาชนในกรุงเทพมหานคร โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นประชาชนในกรุงเทพมหานคร จำนวน 580 ตัวอย่าง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงถึงร้อยละ 82.41 มีอายุอยู่ระหว่าง 36-45 ปี มีระดับการศึกษาอยู่ในชั้นปริญญาตรี โดยส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ระหว่าง 20,001-30,000 บาทต่อเดือน และมีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ได้ผลการวิจัยดังรายละเอียดต่อไปนี้

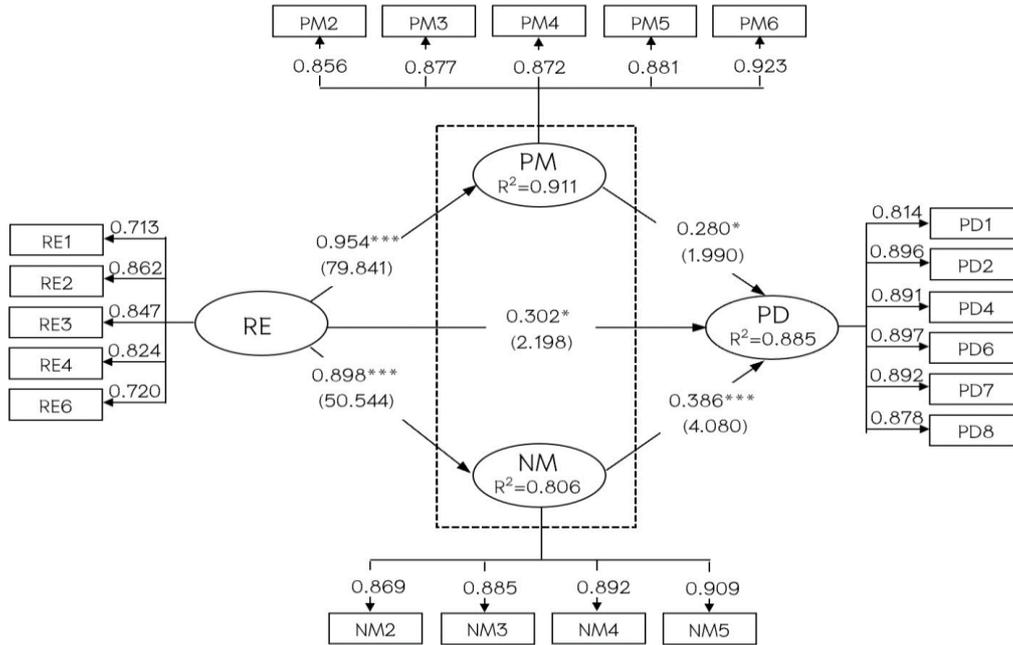
1. สรุปผลการวิจัยระดับความคิดเห็นของอิทธิพลกลุ่มอ้างอิง สภาวะทางอารมณ์เชิงบวก สภาวะทางอารมณ์เชิงลบ และพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าที่เกี่ยวกับความเชื่อของประชาชนในกรุงเทพมหานคร ซึ่งสามารถผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
อิทธิพลกลุ่มอ้างอิง	4.30	0.618	มาก
สภาวะทางอารมณ์	4.48	0.583	มาก
สภาวะทางอารมณ์เชิงบวก	4.51	0.584	มากที่สุด
สภาวะทางอารมณ์เชิงลบ	4.47	0.621	มาก
พฤติกรรมการตัดสินใจซื้อ	4.52	0.588	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ประชาชนในกรุงเทพมหานครมีระดับความคิดเห็นโดยรวมของสภาวะทางอารมณ์เชิงบวกและพฤติกรรมการตัดสินใจซื้ออยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.51 และ 4.52 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.584 และ 0.588 นอกจากนี้ประชาชนในกรุงเทพมหานครมีระดับความคิดเห็นโดยรวมของอิทธิพลกลุ่มอ้างอิง และสภาวะทางอารมณ์เชิงลบอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.30 และ 4.47 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.618 และ 0.621 ตามลำดับ

2. สรุปผลการวิเคราะห์ตัวแบบสมการโครงสร้างในภาพรวมตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่ว่า เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าเกี่ยวกับความเชื่อของประชาชนในกรุงเทพมหานคร สามารถแสดงผลการวิเคราะห์ได้ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 เส้นทางการความสัมพันธ์ของตัวแบบสมการโครงสร้าง

จากภาพที่ 2 แสดงเส้นทางการความสัมพันธ์ของตัวแบบสมการโครงสร้างปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าเกี่ยวกับความเชื่อของประชาชนในกรุงเทพมหานคร พบว่าเส้นทางการอิทธิพลกลุ่มอ้างอิง สภาวะทางอารมณ์เชิงบวก และสภาวะทางอารมณ์เชิงลบมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อ มีค่าเท่ากับ 0.302, 0.280 และ 0.386 ตามลำดับ ส่วนอิทธิพลกลุ่มอ้างอิงที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อ มีค่าเท่ากับ 0.614 โดยเป็นการส่งผ่านสภาวะทางอารมณ์เชิงลบเท่ากับ 0.347 และส่งผ่านสภาวะทางอารมณ์เชิงบวกเท่ากับ 0.267 นอกจากนี้อิทธิพลกลุ่มอ้างอิงก็มีอิทธิพลทางตรงต่อสภาวะทางอารมณ์เชิงบวกและสภาวะทางอารมณ์เชิงลบมีค่าเท่ากับ 0.954 และ 0.898 ตามลำดับ ดังนั้นจากการแสดงเส้นทางการความสัมพันธ์ของตัวแบบสมการโครงสร้างสามารถสรุปผลความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลของตัวแปรที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าเกี่ยวกับความเชื่อของประชาชนในกรุงเทพมหานครได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลของตัวแปรที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าเกี่ยวกับความเชื่อของประชาชนในกรุงเทพมหานคร

ตัวแปร (LV)	ค่าความผันแปร (R ²)	อิทธิพล (Effect)	RE	PM	NM
พฤติกรรมการตัดสินใจซื้อ (PD)	0.885	DE	0.302	0.280	0.386
		IE	0.614	0.000	0.000
		TE	0.916	0.280	0.386
สภาวะทางอารมณ์เชิงบวก (PM)	0.911	DE	0.954	0.000	N/A
		IE	0.000	0.000	N/A
		TE	0.954	0.000	N/A
สภาวะทางอารมณ์เชิงลบ (NM)	0.806	DE	0.898	N/A	0.000
		IE	0.000	N/A	0.000
		TE	0.898	N/A	0.000

หมายเหตุ: De=Direct Effect, IE=Indirect Effect, TE=Total Effect, N/A=Not Applicable

ดังนั้นจากผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแบบสมการโครงสร้างปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าเกี่ยวกับความเชื่อของประชาชนในกรุงเทพมหานคร จึงทำให้ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐานดังกล่าวได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานการวิจัย	สัมประสิทธิ์เส้นทาง	ค่า t-test	ผลลัพธ์
สมมติฐานที่ 1 (H1) อิทธิพลกลุ่มอ้างอิงมีอิทธิพลต่อสภาวะทางอารมณ์เชิงบวก	0.954***	79.841	สนับสนุน
สมมติฐานที่ 2 (H2) อิทธิพลกลุ่มอ้างอิงมีอิทธิพลต่อสภาวะทางอารมณ์เชิงลบ	0.898***	50.544	สนับสนุน
สมมติฐานที่ 3 (H3) อิทธิพลกลุ่มอ้างอิงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อ	0.302**	2.198	สนับสนุน
สมมติฐานที่ 4 (H4) สภาวะทางอารมณ์เชิงบวกมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อ	0.280**	1.990	สนับสนุน
สมมติฐานที่ 5 (H5) สภาวะทางอารมณ์เชิงลบมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อ	0.386***	4.080	สนับสนุน

หมายเหตุ: * นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (1.960 ≤ t-value < 2.576) ** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (2.576 ≤ t-value < 3.270) *** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 (t-value ≥ 3.270)

จากตารางที่ 3 สามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อพฤติกรรม การตัดสินใจซื้อสินค้าเกี่ยวกับความเชื่อของประชาชนในกรุงเทพมหานครได้ว่า อิทธิพลกลุ่มอ้างอิง มีอิทธิพลต่อสภาวะทางอารมณ์เชิงบวก สภาวะทางอารมณ์เชิงลบ และพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.954, 0.898 0.302 และมีค่า t-test อยู่ที่ระดับ 79.841, 50.544 และ 2.198 ตามลำดับ นอกจากนี้สภาวะทางอารมณ์เชิงบวกและสภาวะทางอารมณ์เชิงลบ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.280, 0.386 และมีค่า t-test อยู่ที่ระดับ 1.990 และ 4.080 ตามลำดับเช่นกัน

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการอภิปรายผลการวิจัยโดยเรียงตามลำดับค่าอิทธิพลทางตรง คือ 1) สภาวะทางอารมณ์เชิงลบต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าเกี่ยวกับความเชื่อ 2) อิทธิพลของกลุ่มอ้างอิงต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าที่เกี่ยวกับความเชื่อ และ 3) สภาวะทางอารมณ์เชิงบวกต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าที่เกี่ยวกับความเชื่อ และได้ทำการอภิปรายผลการวิจัยโดยเรียงตามลำดับค่าอิทธิพลทางอ้อม คือ 1) อิทธิพลของกลุ่มอ้างอิงผ่านสภาวะทางอารมณ์เชิงลบต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าเกี่ยวกับความเชื่อ 2) อิทธิพลของกลุ่มอ้างอิงผ่านสภาวะทางอารมณ์เชิงบวกต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าที่เกี่ยวกับความเชื่อ และประเด็นสำคัญที่ได้จากผลการวิจัยนี้ คือ สภาวะทางอารมณ์เชิงลบมีอิทธิพลอย่างมากต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าที่เกี่ยวกับความเชื่อทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนในกรุงเทพมหานครที่เกิดพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าเกี่ยวกับความเชื่อที่เกิดจากอิทธิพลของกลุ่มอ้างอิงที่เป็นคนในครอบครัว เพื่อน หรือคนรอบข้างที่มีการบอกกล่าวและแนะนำ หรือเกิดจากกระแสนิยมทางสังคมที่สร้างให้เกิดสภาวะทางอารมณ์เชิงบวกที่สามารถเสริมให้บุคคลเกิดมโนทัศน์ที่ดีต่อสินค้านั้น ประกอบกับเกิดสภาวะทางอารมณ์เชิงลบที่เกิดจากสภาวะเหตุการณ์นอกเหนือการควบคุมได้อย่างชัดเจน จึงก่อให้เกิดพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าเกี่ยวกับความเชื่อในทิศทางที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Nugraha & Abdullah (2020) ที่พบว่า อิทธิพลกลุ่มอ้างอิงของบุคคลที่เป็นทัศนคติแตกต่างกันทั้งที่เป็นอิทธิพลทางตรงหรือทางอ้อมจะสามารถสร้างให้เกิดเป็นพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อของบุคคลนั้น ๆ ได้ หรืออาจจะเป็นสภาวะทางสังคมที่เกิดจากการได้รับการกระตุ้นจากบุคคลอื่นที่นอกเหนือจากครอบครัวหรือเพื่อน หรือสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ ก็สามารถสร้างให้เกิดพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อได้เช่นกัน (Sinha & Singh, 2019) เช่นเดียวกับการศึกษาของจิฎาภา จิวเจริญ และธัญนันท์ บุญอยู่ (2565) ที่พบว่า ปัจจัยที่จะก่อให้เกิดการกระตุ้นพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าได้นั้นต้องอาศัยปัจจัยของอิทธิพลกลุ่มอ้างอิงที่เกิดจากการแนะนำของบุคคลในครอบครัว กลุ่มเพื่อน หรือจากสื่อสังคมออนไลน์มาเป็นปัจจัยที่ใช้ในการสนับสนุนให้เกิดพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อที่สูงขึ้น นอกจากนี้ปัจจัยที่เป็น

สภาวะทางอารมณ์ที่เกิดจากทัศนคติหรือสภาวะทางจิตใจก็สามารถสร้างให้เกิดเป็นพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าที่เพิ่มมากขึ้นได้เช่นกัน เช่นเดียวกับการศึกษาวิจัยของ Nunez-Fenandez, Perez-Villarreal & Mayett-Moreno (2021) ที่พบว่า สภาวะทางอารมณ์ทั้งเชิงบวกและเชิงลบเป็นความหวังของบุคคลที่เป็นความเชื่อที่ก่อให้เกิดการกระทำหรือพฤติกรรมให้เกิดการตัดสินใจได้ง่ายขึ้นและเป็นพื้นฐานของอารมณ์ที่ก่อให้เกิดการตอบสนองของความต้องการของบุคคลในทิศทางที่แตกต่างกันไปตามการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน (Gutierrez, Chiu & Seva, 2020)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) จากผลการศึกษาอิทธิพลกลุ่มอ้างอิง พบว่า ภาคธุรกิจที่จัดทำสินค้าเกี่ยวกับความเชื่อควรที่จะมุ่งเน้นสร้างอิทธิพลกลุ่มอ้างอิงที่เกิดจากการแนะนำหรือการบอกกล่าวจากคนรอบข้าง เพื่อน หรือครอบครัว เพื่อให้เกิดพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าเกี่ยวกับความเชื่อ

2) สภาวะทางอารมณ์เชิงบวก พบว่า ภาคธุรกิจที่จัดทำสินค้าเกี่ยวกับความเชื่อควรสร้างให้ประชาชนที่ซื้อสินค้าเกี่ยวกับความเชื่อเกิดสภาวะทางอารมณ์ พร้อมกับสร้างกระแสนิยมทางโซเชียลให้ประชาชนได้รับรู้ได้ถึงสินค้าอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดสภาวะทางอารมณ์เชิงบวกและนำไปสู่การตัดสินใจซื้อสินค้าอย่างต่อเนื่อง

3) สภาวะทางอารมณ์เชิงลบ พบว่า ภาคธุรกิจที่จัดทำสินค้าเกี่ยวกับความเชื่อควรมุ่งเน้นจัดสภาวะทางอารมณ์เชิงลบที่เกิดขึ้นกับประชาชนที่ซื้อสินค้าเกี่ยวกับความเชื่อ เพื่อนำไปสู่พฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าในสัดส่วนที่เพิ่มสูงขึ้น

4) พฤติกรรมการตัดสินใจซื้อ พบว่า ภาคธุรกิจที่จัดทำสินค้าเกี่ยวกับความเชื่อควรมุ่งเน้นสร้างให้ประชาชนที่ซื้อสินค้าเกี่ยวกับความเชื่อรับรู้ได้ถึงตัวสินค้าว่า มีลักษณะเป็นอย่างไร และมุ่งเน้นสร้างความเชื่อให้เกิดขึ้นแก่ตัวสินค้าจะสามารถนำไปสู่พฤติกรรมการตัดสินใจซื้อได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาในรูปแบบของการวิจัยเชิงปริมาณเท่านั้น ดังนั้น การศึกษาครั้งต่อไปควรทำการศึกษาวิจัยในรูปแบบของการวิจัยเชิงคุณภาพที่เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกหรือการสนทนากลุ่มเข้ามาประกอบ เพื่อที่จะก่อให้เกิดการตกผลึกของปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรม การตัดสินใจซื้อสินค้าที่เกี่ยวกับความเชื่อของประชาชนในกรุงเทพมหานครได้หลากหลายมากขึ้น

2) การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยในขอบเขตของพื้นที่กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็น การศึกษาจำกัดเพียงแค่งกลุ่มพื้นที่เดียว ดังนั้นการศึกษาคครั้งต่อไปควรทำการศึกษาให้ครอบคลุม หลากหลายพื้นที่ เพื่อที่จะได้นำผลการวิจัยที่ได้มาทำการเปรียบเทียบให้สะท้อนถึงความแตกต่างของพฤติกรรม การตัดสินใจซื้อสินค้าที่เกี่ยวกับความเชื่อของประชาชนได้หลากหลายมุมมองมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2566). *บทวิเคราะห์ธุรกิจ: ธุรกิจกิจกรรมด้านความเชื่อ เพื่อสนับสนุนการตลาด*. สืบค้นเมื่อ 7 สิงหาคม 2566, จาก https://www.dbd.go.th/download/article/article_202_30220102512.pdf.
- จิฎาภา จิวเจริญ และธัญนันท์ บุญอยู่. (2565). อิทธิพลกลุ่มอ้างอิง สภาวะทางอารมณ์ และพฤติกรรมการซื้อโดยฉับพลันที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าในแอปพลิเคชัน Shopee ของประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร. *วารสารบริหารธุรกิจและสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง*, 5(3), 15–29.
- เทียน ทองแก้ว. (2563). การออกแบบการศึกษาในชีวิตวิถีใหม่: ผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ Covid-19 New Normal Based Design in Education: Impact of Covid-19. *วารสารครูสภาวิทยาจารย์*, 1(2), 1–10.
- เบนาศิต เพ็ชรรักษ์ และศรัณย์ ธิติลักษณ์. (2564). คตินิยมของธุรกิจและสินค้าที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อ. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 10(3), 14–25.
- รุจิภาญจน์ สานนท์, จุฑา เทียนไทย และกันยารวีร์ สัทธาพงษ์. (2560). ทิศทางธุรกิจความเชื่อของสังคมไทยยุค 4.0. *วารสารรวมพฤษ์ มหาวิทยาลัยเกริก*, 35(1), 11–32.
- Cronbach, L. J. (1970). *Essentials of Psychological Testing*. New York: Harper & Row.
- Gutierrez, A. M. J., Chiu, A. S. F., & Seva, R. (2020). A proposed framework on the affective design of eco-product labels. *Sustainability*, 12(8), 1–20.
- Hair, J. F., Ringle, C. M., & Sarstedt, M. (2011). PLS–SEM: Indeed a silver bullet. *Journal of Marketing Theory and Practice*, 19(2), 139–152.
- Likert, R. A. (1932). A technique for the measurement of attitudes. *Archives of Psychology*, 140, 5–53.
- Nugraha, A. W., & Abdullah, Y. (2020). Servicescape and group references in determining hedonic value and its implication on impulsive buying. *AFEBI Management and Business Review*, 5(2), 59–69.
- Nunez–Fenandez, M., Perez–Villarreal, H. H., & Mayett–Moreno, Y. (2021). Comparing models with positive anticipated emotions, food values, attitudes and subjective norms as influential factors in fast–food purchase intention during the Covid–19 pandemic in two channels: Restaurants and mobile apps. *Sustainability*, 13, 1–16.

- Pradhan, V. (2016). Study on impulsive buying behavior among consumers in supermarket in Kathmandu Valley. *Journal of Business and Social Sciences Research*, 1(2), 215–233.
- Rovinelli, R. J., & Hambleton, R. K. (1977). On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity. *Dutch Journal of Educational Research*, 2, 49–60.
- Sinha, N., & Singh, N. (2019). Understanding technology readiness and user's perceived satisfaction with mobile wallets services in India. *NMINS Management Review*, 37(3), 10–33.

การพัฒนาศักยภาพการจัดการอุตสาหกรรมการเพาะเลี้ยงกุ้งด้วยโปรตีนแปรรูป จากแมลงในประเทศไทย

Development of Potential Utilization of Insect-Based Protein Feed for Shrimp Aquaculture Industry in Thailand

¹ณัฐพร ชัยวงศ์, ²สุดา สุวรรณปิрымย์ และ ³วัลลภ รั้วฉัตรานนท์

¹Natthaphorn Chaiwong, ²Suda Suwannapiryom and ³Wallop Ratchattranon

^{1,2,3}มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

^{1,2,3}Suan Sunandha Rajabhat University

¹Corresponding Author. E-mail: ouii.chiwong@gmail.com

Received September 16, 2023; Revised October 12, 2023; Accepted December 7, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อการพัฒนาศักยภาพการจัดการอุตสาหกรรมการเพาะเลี้ยงกุ้งด้วยโปรตีนแปรรูปจากแมลงเพื่อเป็นวัตถุดิบอาหารกุ้งของผู้ประกอบการธุรกิจฟาร์มกุ้งในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล 5 จังหวัด ได้แก่ นนทบุรี นครปฐม ปทุมธานี สมุทรปราการ และสมุทรสาคร รวมจำนวนทั้งสิ้น 7,302 ราย กลุ่มตัวอย่างสำหรับกรณีวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้างขนาดกลุ่มตัวอย่าง 380 ตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามเพื่อนำผลที่ได้มาทำการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา และสถิติเชิงอนุมานด้วยการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM) ผลการวิจัยพบว่าผู้ประกอบการธุรกิจฟาร์มกุ้งในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และจังหวัดในปริมณฑล ประกอบด้วย นนทบุรี นครปฐม ปทุมธานี สมุทรปราการ และสมุทรสาคร ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุมากกว่า 40 ปี และมีประสบการณ์ในการบริหารจัดการการเพาะเลี้ยงฟาร์มกุ้ง เมื่อทำการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้างพบว่า การพัฒนาศักยภาพการจัดการอุตสาหกรรมการเพาะเลี้ยงกุ้งด้วยโปรตีนแปรรูปจากแมลงได้รับอิทธิพลทางตรงมากที่สุดจากการแข่งขันทางการตลาด และได้รับอิทธิพลทางอ้อมมากที่สุดจากนโยบายภาครัฐ และปัจจัยนโยบายภาครัฐมีอิทธิพลโดยรวมต่อการพัฒนาศักยภาพการจัดการอุตสาหกรรมการเพาะเลี้ยงกุ้งด้วยโปรตีนแปรรูปจากแมลงมากที่สุดผู้ประกอบการธุรกิจฟาร์มกุ้งในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

คำสำคัญ: การจัดการ; อุตสาหกรรมการเพาะเลี้ยงกุ้ง; โปรตีนแปรรูปจากแมลง

Abstract

The purpose of this research article is to study the causal factors affecting development of the management potential of the shrimp farming industry using processed insect protein as a raw material for shrimp feed among shrimp farm business operators in Bangkok and surrounding areas in 5 provinces, Nonthaburi, Nakhon Pathom, Pathum Thani, Samut Prakan and Samut Sakhon, totaling 7,302 cases. The sample group for structural equation model analysis had 380 samples. The research instrument was questionnaire to use the results for descriptive statistical analysis. and inferential statistics using structural equation model: SEM. The results showed that shrimp farm business operators in Bangkok and the provinces in the surrounding area include Nonthaburi, Nakhon Pathom, Pathum Thani, Samut Prakan, and Samut Sakhon. Most of the respondents were male aged over 40 years and has experience in managing shrimp farms. When analyzing the structural equation model, it was found that the development of management potential in the shrimp aquaculture industry using processed insect protein is most directly influenced by market competition. And the most indirectly influenced by government policy and which have the greatest overall influence on the development of the management potential of the shrimp farming industry with processed protein from insects. Shrimp farm business operators in Bangkok and surrounding areas.

Keywords: Potential; Shrimp Aquaculture Industry; Insect Processed Protein

บทนำ

ตลาดกุ้งเป็นตลาดขนาดใหญ่ที่สำคัญอย่างหนึ่งในตลาดโลกโดยเฉพาะประเทศในทวีปอเมริกาเหนือและยุโรป เนื่องจากเป็นอาหารที่ได้รับความนิยมบริโภคภายในครัวเรือน และร้านอาหาร ส่วนสำคัญคือเป็นอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูง นอกจากนี้ทวีปเอเชียถือเป็นทวีปที่มีสัดส่วนการส่งออกกุ้งมากที่สุดเป็นร้อยละ 40 ของตลาดโลก สำหรับประเทศไทยอุตสาหกรรมเพาะเลี้ยงกุ้งเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย (กรมประมง, 2564) จากความนิยมบริโภคกุ้งสหภาพยุโรป หรือ อียู (EU) ให้มีความสำคัญกับการพัฒนาโปรตีนทางเลือกสำหรับเป็นอาหารกุ้ง และทดแทนวัตถุดิบอาหารสัตว์ที่สำคัญ เช่น ถั่วเหลือง กากถั่ว เหลือง ปลาป่น เป็นต้น ซึ่งจะช่วยให้กุ้งมีคุณภาพดีเพิ่มมากขึ้น (สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ ประจำสหภาพยุโรป, 2563)

อุตสาหกรรมเพาะเลี้ยงกุ้งในไทยสามารถทำเงินรายได้เข้าประเทศได้จำนวนมากแต่ในทางตรงกันข้ามพบว่า ผู้ประกอบการฟาร์มเพาะเลี้ยงกุ้งในประเทศไทยมีจำนวนลดลงจากข้อมูลของกรมประมงในปี พ.ศ. 2564 รายงานว่า ประเทศไทยมีจำนวนฟาร์มเพาะเลี้ยงกุ้งรวม 26,263 ฟาร์ม ลดลงจากปี พ.ศ. 2563 จำนวน 473 ฟาร์ม หรือลดลงร้อยละ 1.64 ทั้งนี้ปัญหาหลักที่มีต่อจำนวนที่ลดลงของผู้ประกอบการคือ ผู้ประกอบการเผชิญปัญหาอาหารกุ้งมีราคาแพงอันเป็นผลมาจากวัตถุดิบสำหรับการผลิตอาหารกุ้งขาดตลาด และมีราคาแพง ซึ่งทำให้

ต้นทุนการเพาะเลี้ยงกุ้งสูงขึ้น ผู้ประกอบการฟาร์มเพาะเลี้ยงกุ้งรายย่อยไม่สามารถรับต้นทุนได้ และมีรายได้จากผลประกอบการลดลง แต่อย่างไรก็ตามสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า กระทรวงพาณิชย์ (2565) ได้ทำการศึกษาและส่งเสริมโปรตีนทางเลือกจากแมลงแปรรูปมาเป็นส่วนผสมอาหารสัตว์ นอกจากนี้การใช้โปรตีนทางเลือกจากแมลงเป็นวัตถุดิบอาหารสัตว์ที่มีต้นทุนที่ไม่สูงมากนัก ซึ่งถือว่าเป็นหนึ่งในทางเลือกในการลดต้นทุนของผู้ประกอบการเนื่องด้วยสถานการณ์การแข่งขันอุตสาหกรรมเพาะเลี้ยงกุ้งในประเทศ ทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจเพาะเลี้ยงกุ้งต้องให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการวัตถุดิบที่นำมาใช้เป็นอาหารสำหรับเพาะเลี้ยง

แนวคิดการพัฒนาศักยภาพการจัดการธุรกิจของ Porter (2005) อธิบายว่า การดำเนินธุรกิจผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญและคำนึงถึงต้นทุนที่ต้องจ่าย และตอบสนองความต้องการของลูกค้า เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางธุรกิจอันนำมาสู่การสร้างผลกำไรในการดำเนินธุรกิจ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วสุธิดา นักเกษม และประสพชัย พสุนนท์ (2561) ที่พบว่า การสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันของผู้ประกอบการธุรกิจควรให้ความสำคัญกับกลยุทธ์ต้นทุน การสร้างความแตกต่างของผลิตภัณฑ์ซึ่งมีส่วนช่วยในการสร้างศักยภาพการจัดการธุรกิจ

ทั้งนี้อาหารสัตว์เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเจริญเติบโต และการสืบพันธุ์ของสัตว์ อีกทั้งถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดต้นทุนของธุรกิจ ในอุตสาหกรรมเพาะเลี้ยงกุ้งที่มีความต้องการบริโภคสูง ผู้ประกอบการมีความต้องการเพาะเลี้ยงเพื่อให้ได้มาซึ่งคุณภาพ และได้ผลผลิตในปริมาณที่มากจึงต้องให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการวัตถุดิบที่นำมาใช้เป็นอาหารสำหรับเพาะเลี้ยง โดยเฉพาะอาหารโปรตีนที่จำเป็นต่อการเจริญเติบโตและการสืบสายพันธุ์ โปรตีนแปรรูปจากแมลงจึงถือเป็นโปรตีนแปรรูปจากแมลงนำมาใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตเป็นอาหาร ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการพัฒนาศักยภาพการจัดการอุตสาหกรรมเพาะเลี้ยงกุ้งด้วยโปรตีนแปรรูปจากแมลงในประเทศไทย เพื่อให้ได้มาซึ่งผลการวิจัยเพื่อเป็นองค์ความรู้ให้กับผู้ประกอบการในการดำเนินธุรกิจเพาะเลี้ยงกุ้ง รวมถึงหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการนำองค์ความรู้ที่ได้ไปพัฒนาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อการพัฒนาศักยภาพการจัดการอุตสาหกรรมเพาะเลี้ยงกุ้งด้วยโปรตีนแปรรูปจากแมลงเพื่อเป็นวัตถุดิบอาหารกุ้ง

2. เพื่อได้ข้อเสนอแนะในการการพัฒนาศักยภาพการจัดการอุตสาหกรรมการเพาะเลี้ยงกุ้งด้วยโปรตีนแปรรูปจากแมลงเพื่อเป็นวัตถุดิบอาหารกุ้ง

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจฟาร์มกุ้ง ในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล 5 จังหวัด ได้แก่ นนทบุรี นครปฐม ปทุมธานี สมุทรปราการ และสมุทรสาคร รวมจำนวนทั้งสิ้น 7,302 ราย (รายงานข้อมูลเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และข้อมูลผู้ประกอบการด้านการประมง, 2565)

กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้างขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมอยู่ที่ 20:1 หรือ อย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 10:1 (Kline, 2011) เมื่อพิจารณาจากพารามิเตอร์ที่มีจำนวน $19 \times 20 = 380$ ซึ่งเป็นไปตามเงื่อนไข การกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมไม่ต่ำกว่า 380 ตัวอย่าง โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิโดยอาศัยสัดส่วน (proportion sampling) โดยแบ่งกลุ่มตามพื้นที่ในสัดส่วนที่เท่าเทียมกันและในแต่ละพื้นที่ เพื่อเป็นตัวแทนของประชากรทางการศึกษาครั้งนี้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

จังหวัด	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (ราย)
1 กรุงเทพมหานคร	337	18
2 นนทบุรี	8	1
3 นครปฐม	4,469	233
4 ปทุมธานี	78	4
5 สมุทรปราการ	1,203	63
6 สมุทรสาคร	1,207	61
รวม	7,302	380

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณเครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล โดยแบ่งระดับคำตอบของแบบสอบถามเป็น 2 ส่วน กำหนดค่าน้ำหนักของการประเมินแบ่งเป็นมาตราส่วน ประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ได้แก่ มากที่สุด มากปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) อยู่ระหว่าง 0.5 – 1.00 ทุกข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามจากผู้ประกอบการธุรกิจฟาร์มกึ่ง ผู้ผลิตและผู้ประกอบการธุรกิจอาหารสัตว์น้ำ ด้วยการติดต่ออย่างไม่เป็นทางการไปยังผู้ประกอบการผู้ประกอบการธุรกิจฟาร์มกึ่ง ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับผู้ประกอบการธุรกิจฟาร์มกึ่ง และนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ต่อไป

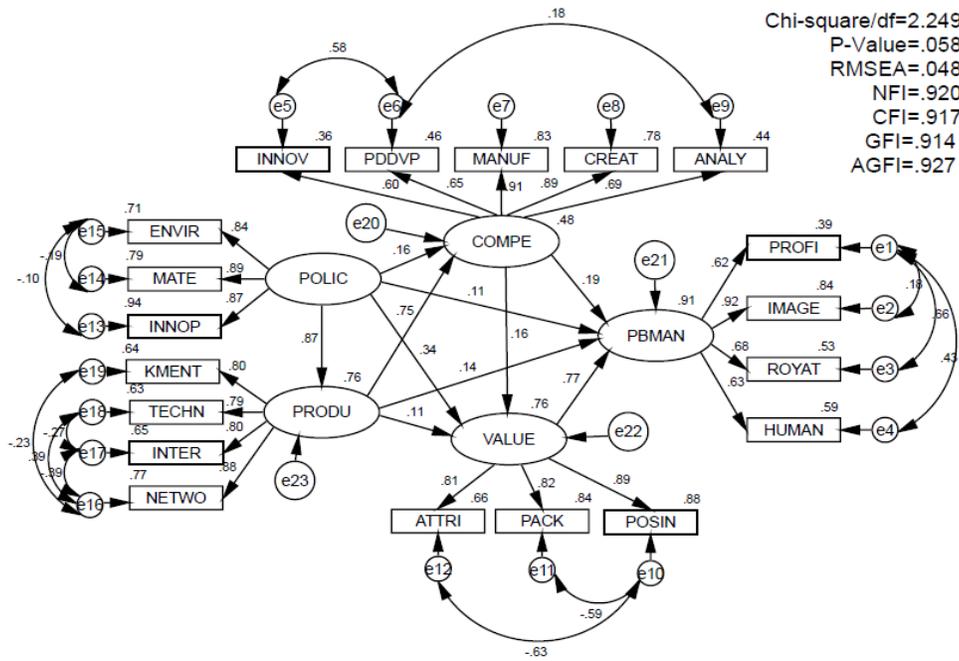
การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา และสถิติเชิงอนุมาน ด้วยการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงกับตัวแปรสังเกต และความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงกับตัวแปรแฝงในโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

ผลการวิจัย

คุณลักษณะทั่วไปของผู้ประกอบการฟาร์มกึ่งในเขตในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ประกอบด้วย นนทบุรี นครปฐม ปทุมธานี สมุทรปราการ และสมุทรสาคร จากกลุ่มตัวอย่าง 380 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 75.0) มีอายุมากกว่า 40 ปี (ร้อยละ 78.0) และมีประสบการณ์ในการบริหารจัดการเพาะเลี้ยงฟาร์มกึ่ง (ร้อยละ 77.0)

ผลการวิจัยศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาคือ นโยบายภาครัฐ การแข่งขันทางการตลาด ผลผลิตในการจัดการ การเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ และการพัฒนาศักยภาพการจัดการอุตสาหกรรมเพาะเลี้ยงกุ้งด้วยโปรตีนแปรรูปจากแมลง ผลการวิเคราะห์หลังปรับแบบจำลองสามารถเสนอได้ ดังรูปภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แบบจำลองโครงสร้าง

เมื่อพิจารณาผลจากการปรับเปลี่ยนเส้นทางความสัมพันธ์ในแบบจำลองภายหลังการปรับแบบจำลองพบว่า ตัวชี้วัดความสอดคล้องกับข้อมูลได้เป็นไปตามเกณฑ์ของดัชนีความสอดคล้องซึ่งสามารถอธิบายได้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ดัชนีความสอดคล้องของข้อมูล

ตัวชี้วัด	เกณฑ์ของความสอดคล้อง	ก่อนปรับแบบจำลอง	หลังปรับแบบจำลอง	ผลการพิจารณา
P-value	มากกว่า 0.05	0.000	0.058	ผ่าน
Chi-square/df	น้อยกว่า 3	8.563	2.249	ผ่าน
RMSEA	น้อยกว่า 0.08	0.079	0.048	ผ่าน
GFI	มีค่าตั้งแต่ 0.90 ขึ้นไป	0.703	0.914	ผ่าน
AGFI	มีค่าตั้งแต่ 0.90 ขึ้นไป	0.802	0.927	ผ่าน
NFI	มีค่าตั้งแต่ 0.90 ขึ้นไป	0.777	0.920	ผ่าน
CFI	มีค่าตั้งแต่ 0.90 ขึ้นไป	0.793	0.917	ผ่าน

จากตารางที่ 1 ค่านัยสำคัญทางสถิติ (P-value) มีค่าเท่ากับ 0.058 ค่าไคสแควร์สัมพันธ์ (Chi-square/df) มีค่าเท่ากับ 2.249 ดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA; Root Mean Square Error of Approximation) มีค่าเท่ากับ 0.048 ดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI; Goodness of Fit Index) มีค่าเท่ากับ 0.914 ดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้ไขแล้ว (AGFI; Adjusted Goodness of Fit Index) มีค่าเท่ากับ 0.927 ค่าดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีเชิงเกณฑ์ (NFI; Normed Fit Index) มีค่าเท่ากับ 0.920 และ ดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพันธ์ (CFI; Comparative Fit Index) มีค่าเท่ากับ 0.917 แสดงถึงแบบจำลองมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ปัจจัยที่ส่งผลทางตรงต่อการพัฒนาศักยภาพการจัดการอุตสาหกรรมการเพาะเลี้ยงกุ้งด้วยโปรตีนแปรรูปจากแมลง (PBMAN) พบว่า การเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ (VALUE) มีอิทธิพลทางตรงต่อการพัฒนาศักยภาพการจัดการอุตสาหกรรมการเพาะเลี้ยงกุ้งด้วยโปรตีนแปรรูปจากแมลง (PBMAN) มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ การแข่งขันทางการตลาด (COMPE) ผลผลิตภาพการจัดการ (PRODU) และนโยบายภาครัฐ (POLIC) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ค่าอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และผลรวมของค่าอิทธิพลระหว่างตัวแปรแฝงทุกตัวจากแบบจำลองสมการโครงสร้าง ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมของปัจจัยที่ศึกษา

	การพัฒนาศักยภาพการจัดการอุตสาหกรรมการเพาะเลี้ยงกุ้งด้วยโปรตีนแปรรูปจากแมลง		
	อิทธิพลทางตรง	อิทธิพลทางอ้อม	อิทธิพลรวม
ปัจจัย			
นโยบายภาครัฐ	0.11	0.73	0.84
ผลผลิตภาพการจัดการ	0.14	0.32	0.46
การแข่งขันทางการตลาด	0.19	0.12	0.31
การเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์	0.77	-	0.77

หมายเหตุ นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ *.05 ($1.960 \leq t\text{-value} < 2.576$)

** .01 ($2.576 \leq t\text{-value} < 3.270$)

*** .001 ($t\text{-value} \geq 3.270$)

จากตารางที่ 3 ปัจจัยนโยบายภาครัฐมีอิทธิพลโดยรวมต่อการพัฒนาศักยภาพการจัดการอุตสาหกรรม การเพาะเลี้ยงกุ้งด้วยโปรตีนแปรรูปจากแมลงมากที่สุดเท่ากับ 0.77 รองลงมา ได้แก่ ปัจจัยการเพิ่มมูลค่า ผลิตภัณฑ์เท่ากับ 0.77 ปัจจัยผลิภาพการจัดการเท่ากับ 0.46 และปัจจัยการแข่งขันทางการตลาด เท่ากับ 0.31 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่าการพัฒนาศักยภาพการจัดการ อุตสาหกรรม การเพาะเลี้ยงกุ้งด้วยโปรตีนแปรรูปจากแมลงได้รับอิทธิพลทางตรงมากที่สุดจากการแข่งขัน ทางการตลาดเท่ากับ 0.19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และได้รับอิทธิพลทางอ้อมมากที่สุด จากนโยบายภาครัฐเท่ากับ 0.73 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการสังเคราะห์ผลการศึกษาค้นคว้าวิจัยพบว่า การพัฒนาศักยภาพการจัดการอุตสาหกรรม การเพาะเลี้ยงกุ้งด้วยโปรตีนแปรรูปจากแมลงในเรื่องที่สำคัญคือ การเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ ซึ่งผู้ประกอบการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามาจับบทบาทในการผลักดัน โดยการเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ต้องเริ่ม จากสร้างการรับรู้ไปสู่ผู้บริโภคเน้นเรื่องคุณค่าของโปรตีนแปรรูปจากแมลง โดยใช้แหล่งข้อมูลสนับสนุน จากงานวิจัยของนักวิชาการทั้งภายในและต่างประเทศ เชื่อมโยงกับความยั่งยืนและคุณค่าทางโภชนาการ สร้างกลยุทธ์การตลาดที่เน้นการเสริมสร้างความเข้าใจในคุณสมบัติของโปรตีนแปรรูปจากแมลงช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้กับลูกค้าและก่อให้เกิดความสนใจและแพร่หลาย เปิดโอกาสในตลาดใหม่และการขยายธุรกิจ เข้าสู่กลุ่มลูกค้าใหม่ เพื่อเพิ่มโอกาสในการขายและสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

1. นโยบายภาครัฐมีอิทธิพลต่อการพัฒนาศักยภาพการจัดการอุตสาหกรรม การเพาะเลี้ยงกุ้ง ด้วยโปรตีนแปรรูปจากแมลง สะท้อนได้ว่านโยบายภาครัฐเป็นแนวทางหรือมาตรการที่รัฐบาลหรือ หน่วยงานของรัฐกำหนดขึ้นโดยมีเจตนาเพื่อกำหนดนโยบาย ช่วยเหลือสนับสนุน และแก้ไขปัญหา มีตัวชี้วัด คือ การจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการวัตถุพิษ และนวัตกรรมเชิงนโยบาย สอดคล้องผลการศึกษา ของ วีระพล ผ่องสุภา (2563) ที่อธิบายไว้ว่า บทบาทของรัฐบาล (Government) ที่ให้การสนับสนุน มีส่วนสำคัญ อย่างมากทั้งในด้านการกำหนดนโยบาย งบประมาณ มีผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อปัจจัยส่งผลต่อ ความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรม

2. ผลผลิตภาพในการจัดการมีอิทธิพลต่อการพัฒนาศักยภาพการจัดการอุตสาหกรรมการเพาะเลี้ยงกุ้งด้วยโปรตีนแปรรูปจากแมลง โดยผลผลิตภาพในการจัดการคือ การเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการจัดการธุรกิจ เพื่อให้ผลผลิต สินค้าและผลิตภัณฑ์ หรือผลประกอบการของธุรกิจดีขึ้น โดยใช้วิธีการพัฒนาองค์ความรู้และทักษะใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ทั้งนี้ประเด็นการจัดการความรู้ของผู้ประกอบการ ผู้ประกอบการให้ความสำคัญกับการหาองค์ความรู้หรือนวัตกรรมใหม่จากการอบรมหรือศึกษาดูงาน เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเพาะเลี้ยงกุ้ง สอดคล้องกับแนวคิดของ พรภัทร อินทรวรพัฒน์ (2562) ที่อธิบายไว้ว่า การจัดการองค์ความรู้ คือ การดำเนินการอย่างเป็นระบบของกระบวนการทำงาน โดยการสร้างความสามารถในการพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการขององค์กร เพื่อเพิ่มความได้เปรียบในการแข่งขันทางธุรกิจที่สำคัญคือการที่องค์กรที่ดึงความรู้จากคนที่เชี่ยวชาญสื่อสารไปสู่คนไม่เชี่ยวชาญ และเมื่อสื่อสารไปแล้ว คนที่ไม่เชี่ยวชาญ มีความเชี่ยวชาญมากขึ้นส่วนด้านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ผู้ประกอบการให้ความสำคัญกับการแสวงหานวัตกรรมและองค์ความรู้ใหม่มีส่วนช่วยในการพัฒนาฟาร์มกุ้งให้ดีขึ้น

3. การแข่งขันทางการตลาดมีอิทธิพลต่อการพัฒนาศักยภาพการจัดการอุตสาหกรรมการเพาะเลี้ยงกุ้งด้วยโปรตีนแปรรูปจากแมลง โดยการแข่งขันทางการตลาด เป็นปัจจัยทางด้านการตลาดที่ช่วยเสริมสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันให้กับธุรกิจผลิตภัณฑ์โปรตีนแปรรูปจากแมลงสำหรับใช้เป็นวัตถุดิบอาหารกุ้งและสัตว์น้ำอื่น ๆ เพื่อสร้างผลกำไรให้แก่บริษัท ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ตัวชี้วัดคือการพัฒนานวัตกรรม การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การบริหารการผลิต และการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในการแข่งขัน ทั้งนี้ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ผู้ประกอบการให้ความสำคัญกับการใช้วัตถุดิบหรือผลิตภัณฑ์นวัตกรรมอาหารกุ้งผลิตโดยโปรตีนแปรรูปจากแมลงมีคุณสมบัติประโยชน์สามารถนำมาใช้ทดแทนเป็นโปรตีนในส่วนผสมอาหารเพาะเลี้ยงกุ้งได้ดี และการนำโปรตีนแปรรูปจากแมลงมาใช้เป็นส่วนประกอบของอาหารกุ้งเพื่อช่วยขับเคลื่อนอุตสาหกรรมสัตว์น้ำสู่ความยั่งยืน มุ่งเน้นการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในการเพาะเลี้ยง สอดคล้องกับ สุบัน บัวขาว (2562) ที่ศึกษาการพัฒนาศักยภาพการตลาดสินค้าของที่ระลึกเพื่อการท่องเที่ยวหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) จังหวัดนนทบุรี ซึ่งอธิบายว่า แนวทางการพัฒนาศักยภาพการตลาดของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ ควรให้การส่งเสริมด้านการตลาด สนับสนุนด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การบริหารการผลิต

4. การเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์มีอิทธิพลต่อการพัฒนาศักยภาพการจัดการอุตสาหกรรมการเพาะเลี้ยงกุ้งด้วยโปรตีนแปรรูปจากแมลง โดยการเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ เป็นการสร้างความได้เปรียบให้กับผลิตภัณฑ์ โดยการหาจุดแข็งที่มีความแตกต่างเพื่อให้ลูกค้าได้รับความพึงพอใจสูงสุดจากสินค้า ซึ่งตัวชี้วัดคือ คุณภาพผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ และ ตำแหน่งผลิตภัณฑ์ ทั้งนี้ ด้านคุณภาพผลิตภัณฑ์

ผู้ประกอบการให้ความสำคัญกับการใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนช่วยสังคมสิ่งแวดล้อมสามารถเพิ่มมูลค่าและสร้างความแตกต่างจากผู้ผลิตรายอื่น ส่วนด้านคุณภาพบรรจุภัณฑ์ ผู้ประกอบการให้ความสำคัญกับบรรจุภัณฑ์ที่ใช้ต้องมีความคงทน ช่วยรักษาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ได้แม้เปิดแล้ว และการใช้บรรจุภัณฑ์ที่มีวัสดุที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เป็นไปตามแนวคิดของ พงษ์ฯ สุรินทร์ห้าว (2559) อธิบายเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเป็นข้อได้เปรียบของอุตสาหกรรม ซึ่งกระแสความใส่ใจสิ่งแวดล้อมของผู้บริโภคย่อมส่งผลต่อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (eco-friendly products) มีบทบาทในตลาด และมีอัตราความต้องการขยายตัวมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1) นวัตกรรมการแปรรูปโปรตีนจากแมลงและการพัฒนาอาหารสัตว์น้ำต้องผ่านการวิจัยและพัฒนาเป็นจุดเริ่มในการสร้างกระบวนการและผลิตภาพที่มีคุณภาพสูงให้เหมาะสมกับการเพาะเลี้ยงกุ้งในแต่ละช่วงวัย ควรมีการทำการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมองค์ความรู้ใหม่เพิ่มเติมควบคู่ไปด้วย และทำการเผยแพร่องค์ความรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อการใช้ประโยชน์ในการประกอบกิจการ สังคม และสิ่งแวดล้อม

2) การสร้างสรรค์นวัตกรรมผลิตภัณฑ์และการผลิต เป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความร่วมมือและความเชี่ยวชาญจากหลายส่วน ซึ่งมีส่วนสำคัญต่อความสำเร็จของธุรกิจ และก่อให้เกิดการตลาดใช้จริง และมีการปรับปรุงตามผลการทดสอบ

3) การตลาดสำหรับโปรตีนแปรรูปจากแมลงในอุตสาหกรรมการเพาะเลี้ยงกุ้ง ซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญในการสร้างความแตกต่างจากสิ่งที่มีอยู่ในตลาดและกระตุ้นให้ลูกค้าเกิดการยอมรับ อย่างไรก็ตามกลยุทธ์การตลาดที่เหมาะสม ควรเน้นย้ำเรื่องคุณค่าทางโภชนาการ ความยั่งยืน และเป้าหมายในการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อกำหนดตำแหน่งทางการตลาดให้แข็งแกร่งพร้อมเติบโตอย่างมั่นคง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ผู้วิจัยควรศึกษาศักยภาพการจัดการอุตสาหกรรมการแปรรูปจากแมลง จากต่างประเทศที่มีการดำเนินกิจกรรม อาทิ กลุ่มประเทศในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกที่มีผลผลิตแมลงจากฟาร์มเพาะเลี้ยงจำนวนมากโดยศึกษาลักษณะการดำเนินงาน รวมถึงเปรียบเทียบกับการทำงานของไทยที่เป็นประโยชน์ต่อการนำมาต่อยอดทางธุรกิจ

2) ผู้วิจัยควรศึกษาเปรียบเทียบระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจฟาร์มกึ่งในประเภทเดียวกัน เพื่อศึกษาถึงผลกระทบต่อองค์กร หรือการดำเนินธุรกิจนั้นมีความเหมือนหรือแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร โดยการวิจัยดังกล่าวจะสามารถใช้เป็นเครื่องมือประยุกต์การบริหารและการดำเนินธุรกิจได้

เอกสารอ้างอิง

กรมประมง. (2564). *รายงานประจำปี 2564*. (รายงานประจำปี). กรุงเทพมหานคร: กรมประมง.

พรภัทร อินทรวรพัฒน์. (2562). *คลังความรู้ เรื่อง “การจัดการความรู้ (Knowledge Management : KM)”*. สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2565, จาก [https://km.mhesi.go.th/sites/default/files/%20เรื่อง%20การจัดการความรู้%20\(KM\).pdf](https://km.mhesi.go.th/sites/default/files/%20เรื่อง%20การจัดการความรู้%20(KM).pdf).

พสุธา สุนทรห้าว. (2559). การวิเคราะห์ความต้องการและศักยภาพของชุมชนเพื่อการจัดการป่าชุมชน ชัยใหญ่พัฒนา จังหวัดชัยภูมิ. *วารสารการจัดการป่าไม้*, 10(9), 77–88.

วสุธิดา นักเกษม และประสพชัย พสุนนท์. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันของผู้ประกอบการธุรกิจบริการในเขตกรุงเทพมหานคร. *Veridian E-Journal*, 11(1), 2148–2167.

วีระพล ผ่องสุภา. (2563). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันจากการรวมกลุ่ม คลัสเตอร์อุตสาหกรรมของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม .วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจ มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง*.

สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ ประจำสหภาพยุโรป. (2563). *การเพาะเลี้ยงแมลงเพื่อสนับสนุนนโยบายเกษตรยั่งยืนของสหภาพยุโรป*. สืบค้นเมื่อ 12 ธันวาคม 2565, จาก https://appdb.tisi.go.th/tis_devs/regulate/eu/pdf/Insect_17122563.pdf.

สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า กระทรวงพาณิชย์. (2563). *เทคโนโลยีและธุรกิจยุคใหม่ ABCDEF*. สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2565, จาก <https://xn--42ca1c5gh2k.com/เทคโนโลยีและธุรกิจ>.

สุบัน บัวขาว. (2562). การพัฒนาศักยภาพการตลาดสินค้าของที่ระลึกเพื่อการท่องเที่ยวหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) จังหวัดนนทบุรี. *ราชภัฏเพชรบูรณ์สาร*, 21(1), 33–40.

Kline, R.B. (2011). *Principles and Practice of Structural Equation Modeling*. New York: Guilford Press.

Porter, M.E. (2005). *The Competitive Advantage Creating and Sustaining Superior Performance*. New York: The Free Press.

การพัฒนาประสิทธิภาพการสื่อสารผ่านเฟซบุ๊กแฟนเพจเพื่อส่งเสริมการปรับเปลี่ยน
วิถีชีวิตตามการพัฒนาที่ยั่งยืนของกลุ่มคนทำงานในกรุงเทพมหานคร
The Efficiency Improvement of Communication through Facebook Fanpage to
Promoting the Adaptation of Way of Life according to Sustainable
Development among Working Group in Bangkok Metropolis

¹บุรินทร์ เหมทัต, ²สุดา สุวรรณภิมย์ และ³วัลลภ รั้วฉัตรานนท์

¹Burin Hemthat, ²Suda Suwannapiryom and³Wallop Ratchatranon

^{1,2,3}มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

^{1,2,3}Suan Sunandha Rajabhat University

¹Corresponding Author. E-mail: burin@kithandkin.com

Received December 10, 2023; Revised December 21, 2023; Accepted December 22, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาระดับของพฤติกรรมการใช้งานเฟซบุ๊ก รูปแบบการสื่อสาร เนื้อหา การสื่อสาร ภาพลักษณ์องค์กรการพัฒนา และการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตตามการพัฒนาที่ยั่งยืนของกลุ่มคนทำงาน ในกรุงเทพมหานคร และ 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตตามการพัฒนาที่ยั่งยืนของกลุ่มคนทำงาน ในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างการวิจัยขนาดกลุ่มตัวอย่าง 400 ตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม เพื่อนำผลที่ได้มาทำการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติเชิงอนุมานด้วยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญภาพลักษณ์องค์กรพัฒนามากที่สุด รองลงมาคือ การปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตตามการพัฒนาที่ยั่งยืน สำหรับผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ พบว่า ปัจจัยรูปแบบ การสื่อสาร มากที่สุด รองลงมา ปัจจัยภาพลักษณ์องค์กรการพัฒนา เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิต ตามการพัฒนาที่ยั่งยืนของกลุ่มคนทำงานในกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพการสื่อสาร; เฟซบุ๊กแฟนเพจ; การปรับเปลี่ยนวิถีชีวิต; กลุ่มคนทำงาน

Abstract

The objectives of this research article are 1) to study the level of Facebook usage behavior; communication format, content, communication, organizational image, development and changing lifestyles according to sustainable development of working people in Bangkok and 2) factors influencing lifestyle changes according to sustainable development among working people in Bangkok. The research sample size was 400 samples. The research tools were questionnaire to use the results to analyze descriptive statistics, including frequency, percentage, mean, standard deviation, and inferential statistics using multiple linear regression analysis. The research results found that the sample group gave the most importance to the image of the development organization, followed by changing lifestyles according to sustainable development. For the results of the multiple regression analysis, it was found that the communication style factor was the highest, followed by the organizational image and development factor. It is a factor that affects the change of lifestyle according to sustainable development of working people in Bangkok. Statistically significant at level 0.001.

Keywords: Communication efficiency; Facebook fan page; Lifestyle modifications; Group of working people

บทนำ

การทำงานคือ กิจกรรมที่ก่อให้เกิดบุคคลใดบุคคลหนึ่งมีรายได้ในการดำรงชีวิต รวมถึงช่วยสร้างประสบการณ์และโอกาสต่าง ๆ ในชีวิต ตลอดจนทำให้เกิดสังคมใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นจากการทำงาน ซึ่งทำให้คนที่มีความหลากหลาย ความรู้ ความสามารถ ความถนัดที่แตกต่างกันหรือเหมือนกันมาพบกัน ถือว่ามีความสำคัญกับการใช้ชีวิตเป็นอย่างมาก และถือเป็นกิจกรรมที่ใช้เวลาในชีวิตอย่างน้อย 2 ใน 3 ของชีวิต กล่าวคือ กลุ่มคนวัยทำงาน เริ่มต้นเมื่ออายุ 15-59 ปี ถึงเป็นกลุ่มคนจำนวนมากในโครงสร้างประชากรไทย จากสถิติประชากรไทยกลุ่มวัยทำงาน มีจำนวน 42,785,749 คน คิดเป็นร้อยละ 64.74 ของประชากรไทยทั้งหมด (กระทรวงมหาดไทย, 2565) เมื่อพิจารณาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560- 2564) ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนวัยทำงานในประเทศให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี เพราะกลุ่มคนที่เป็นทรัพยากรที่สำคัญเป็นต้นทุนทางสังคมที่มีคุณค่าของประเทศในการพัฒนาด้านต่าง ๆ ของประเทศ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2564)

จากสถานการณ์ที่ผ่านมามาทั้งในประเทศไทย และต่างประเทศ เผชิญกับโรคระบาดทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ รวมถึงรูปแบบการทำงานที่มีความยืดหยุ่นมากขึ้นเป็นไปตามสถานการณ์ อาทิ การจ้างงานเริ่มเปลี่ยนรูปแบบมาเป็นการจ้างงานด้วยสัญญาระยะสั้นมากขึ้น ภาคเอกชนก็มีการจ้างงานหลายรูปแบบมากขึ้น เป็นต้น แต่ความยืดหยุ่นของระบบการจ้างงานดังกล่าวผลกระทบอย่างหนึ่งคือ เป็นผลให้แรงงาน

ถูกผลักดันออกนอกระบบมากขึ้น และระบบสวัสดิการคนทำงานในปัจจุบันยังไม่ได้พัฒนาตามความยืดหยุ่นของโครงสร้างระบบการจ้างงาน ทั้งนี้แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นแนวคิดที่มีวิธีการนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้เกิดความยั่งยืน ซึ่งเป็นการเปิดพื้นที่ให้การสื่อสารเข้าไปมีบทบาทในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาและถูกหยิบนำมาใช้ประโยชน์กับการทำงานมากขึ้น (Kotler, Kartajaya, and Setiawan, 2021)

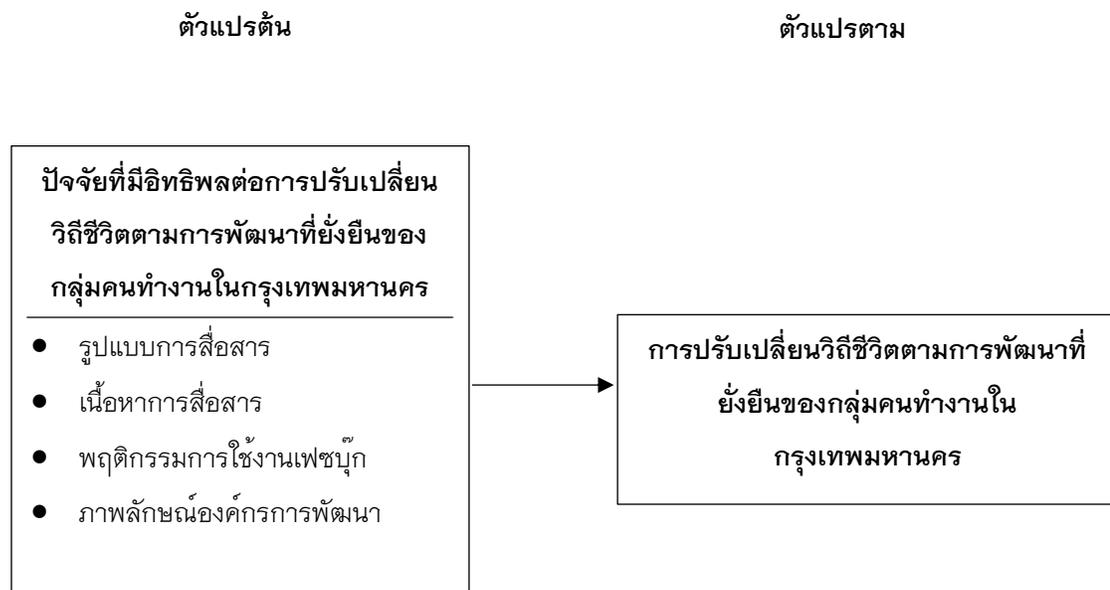
การจ้างงานปัจจุบันส่วนใหญ่มีการปรับนำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีส่วนสำคัญในการทำงานและการสื่อสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตและเครือข่ายสังคมออนไลน์ซึ่งเกิดขึ้นทั้งในการทำงาน และชีวิตประจำวันทั่วไป ซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม วิธีชีวิต และสภาพแวดล้อมของผู้ที่เกี่ยวข้อง (น้ำทิพย์ วิภาวีน, 2558) ทั้งนี้ หนึ่งในบริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่เป็นที่นิยมได้แก่ เฟซบุ๊ก (Facebook) รวมถึงแฟนเพจ (Fanpage) เป็นช่องทางที่ผู้ใช้บริการสามารถใช้เพื่อติดต่อสื่อสารสร้างปฏิสัมพันธ์บอกเล่าเรื่องราวทั้งภาพและเสียงหรือ แบ่งปันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน ทำให้มีความสะดวกรวดเร็วและง่ายต่อการใช้บริการ มีลักษณะการใช้งาน ได้แก่ โพสต์ข้อความบอกเล่าความรู้สึก โพสต์รูปภาพและคลิปวิดีโอ โพสต์แสดงความคิดเห็น กดถูกใจสิ่งที่ชื่นชอบ (like) แบ่งปันสิ่งที่ชื่นชอบ (share) แชทคุย เข้าร่วมกลุ่ม เปิดร้านค้าออนไลน์ เป็นต้น รวมถึงการติดต่อสื่อสารกับครอบครัว เพื่อน การรับรู้ข่าวสาร ติดตามประเด็นทางสังคม การร่วมแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่สนใจ (ภิเชก ชัยนิรันดร์, 2553) จึงกล่าวได้ว่า การเข้ามาของอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์เฟซบุ๊กได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเล่นสื่อที่เปลี่ยนไป การหันมาใช้บริการตลาดและกลยุทธ์การสื่อสารผ่านสื่อแบบใหม่ผ่านช่องทางเฟซบุ๊กแฟนเพจช่วยในการประหยัดต้นทุนค่าใช้จ่าย การสื่อสารสะดวก และรวดเร็วมากขึ้น ทำให้ทราบถึงผลตอบรับจากกลุ่มผู้บริโภคเป้าหมาย ส่งผลให้เกิดการพัฒนาสินค้าและบริการเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมายได้เป็นอย่างดี (ชัชยวัฒน์ สมถวิลพ่องใส และคณะ, 2565)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงศึกษาเรื่อง “การพัฒนาประสิทธิภาพการสื่อสารผ่านเฟซบุ๊กแฟนเพจเพื่อส่งเสริมการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตตามการพัฒนาที่ยั่งยืนของกลุ่มคนทำงานในกรุงเทพมหานคร” เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการสื่อสารผ่านเฟซบุ๊กแฟนเพจให้เหมาะสม และมีประสิทธิภาพสำหรับกลุ่มผู้ใช้งานเป้าหมาย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) ศึกษาระดับของพฤติกรรมการใช้งานเฟซบุ๊ก รูปแบบการสื่อสาร เนื้อหาการสื่อสาร ภาพลักษณ์องค์กรการพัฒนา และการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตตามการพัฒนาที่ยั่งยืนของกลุ่มคนทำงานในกรุงเทพมหานคร
- 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตตามการพัฒนาที่ยั่งยืนของกลุ่มคนทำงานในกรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

- สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยรูปแบบการสื่อสารมีอิทธิพลต่อการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตตามการพัฒนาที่ยั่งยืนของกลุ่มคนทำงานในกรุงเทพมหานคร
- สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยเนื้อหาการสื่อสารมีอิทธิพลต่อการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตตามการพัฒนาที่ยั่งยืนของกลุ่มคนทำงานในกรุงเทพมหานคร
- สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยพฤติกรรมการใช้งานเฟซบุ๊กมีอิทธิพลต่อการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตตามการพัฒนาที่ยั่งยืนของกลุ่มคนทำงานในกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานที่ 4 ปัจจัยสภาพลักษณะองค์กรการพัฒนาฝีมือทึพลต่อการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตตามการพัฒนายั่งยืนของกลุ่มคนทำงานในกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนผู้ใช้งานเฟซบุ๊กและติดตามเฟซบุ๊กแฟนเพจ “PassionGen” จากจำนวนผู้ติดตามเฟซบุ๊กแฟนเพจ 50,335 คน แบ่งเป็นผู้อยู่อาศัยในพื้นที่กรุงเทพมหานคร จำนวน 19,200 คน (ข้อมูลเดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566)

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multi stage sampling) โดยมีวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนผู้ติดตามเฟซบุ๊กแฟนเพจ จำนวนทั้งหมด 50,335 คน โดยเป็นผู้อยู่อาศัยในพื้นที่กรุงเทพมหานคร จำนวน 19,200 คน ขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็นขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบตามระดับชั้น (stratified sampling) จากเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 50 เขต โดยแบ่งการปกครองเป็น 3 ระดับ คือ 1) เขตเมืองชั้นใน จำนวน 21 เขต 2) เขตเมืองชั้นกลาง จำนวน 18 เขต และ 3) เขตเมืองชั้นนอก จำนวน 11 เขต

ขั้นตอนที่ 2 ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างจากเขตการปกครอง 3 ระดับ ระดับละ 4 เขต โดยวิธีการจับสลากแบบใส่คืน เพื่อเลือกเป็นตัวแทนในแต่ละระดับ ผลการจับสลาก ดังนี้คือ 1) เขตเมืองชั้นใน ประกอบด้วย เขตปทุมวัน เขตจตุจักร เขตสาทร และเขตพญาไท 2) เขตเมืองชั้นกลาง ประกอบด้วย เขตบางเขน เขตลาดพร้าว เขตดอนเมือง และเขตสายไหม และ 3) เขตเมืองชั้นนอก ประกอบด้วย เขตตลิ่งชัน เขตหนองแขม เขตบางแค และเขตลาดกระบัง

ขั้นตอนที่ 3 ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบมีสัดส่วน (proportion sampling) ซึ่งจะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่จะดำเนินการศึกษาวิจัยแต่ละเขต ในกรุงเทพมหานคร ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

	จังหวัด	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (ราย)
1	เขตปทุมวัน	10
2	เขตจตุจักร	38
3	เขตสาทร	18
4	เขตพญาไท	16
5	เขตบางเขน	45
6	เขตลาดพร้าว	27
7	เขตดอนเมือง	41
8	เขตสายไหม	51
9	เขตตลิ่งชัน	25
10	เขตหนองแขม	38
11	เขตบางแค	47
12	เขตลาดกระบัง	44
	รวม	400

ขั้นตอนที่ 4 ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (convenience sampling) โดยกลุ่มตัวอย่างจะเป็นประชากรกลุ่มวัยทำงานในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ผู้ใช้งานเฟซบุ๊กและติดตามเฟซบุ๊กแฟนเพจ “PassionGen” ที่ยินยอมและเต็มใจให้ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่การวิจัย องค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการ (check list) ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นระดับพฤติกรรมการใช้งานเฟซบุ๊ก รูปแบบการสื่อสาร เนื้อหาการสื่อสาร ภาพลักษณ์องค์กรการพัฒนา และการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตตามการพัฒนาที่ยั่งยืน และส่วนที่ 3 คำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยส่วนที่ 2 แบ่งระดับคำตอบโดยกำหนดค่าน้ำหนักของการประเมินแบ่งเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert scale) ได้แก่ มากที่สุด มากปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน

เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) อยู่ระหว่าง 0.6 – 1.00 ทุกข้อ เพื่อแสดงว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงตามจุดประสงค์และสามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามจากประชาชนผู้ใช้งานเฟซบุ๊กและติดตามเฟซบุ๊กแฟนเพจ “PassionGen” จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 รายจนครบ ตั้งแต่ ธันวาคม พ.ศ. 2565 ถึง พฤศจิกายน พ.ศ. 2566 ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ แล้วนำข้อมูลที่ได้ดังกล่าวไปดำเนินการวิเคราะห์และสรุปผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติเชิงอนุมาน (inferential statistics) ด้วยการใช้การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ผลการวิจัย

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 243 คิดเป็นร้อยละ 60.75 รองลงมาคือ เพศชาย จำนวน 157 คิดเป็นร้อยละ 39.25 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31–40 ปี และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 30,000 บาท

ผลการวิจัยศึกษาระดับของพฤติกรรมการใช้งานเฟซบุ๊ก รูปแบบการสื่อสาร เนื้อหาการสื่อสาร ภาพลักษณ์องค์กรการพัฒนา และการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตตามการพัฒนาที่ยั่งยืนของกลุ่มคนทำงานในกรุงเทพมหานคร จำแนกรายละเอียดแต่ละด้าน ดังนี้

ภาพลักษณ์องค์กรการพัฒนาในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 เมื่อจำแนกรายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับการดำเนินงานในธุรกิจที่ดี และการประชาสัมพันธ์สู่สาธารณะ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 ในประเด็นการดำเนินธุรกิจอย่างมีจริยธรรมทำให้เกิดความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และการเผยแพร่ข้อมูลแก่กลุ่มเป้าหมายควรทำอย่างเหมาะสม รองลงมาคือ ผู้นำการพัฒนา ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 ในประเด็นผู้นำควรมีเป้าหมายในการทำงานที่ชัดเจน มีวิสัยทัศน์ในการทำงาน และน้อยที่สุดคือ ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 ในประเด็นการช่วยเหลือสังคมเกิดจากให้พนักงานร่วมกันเป็นอาสาสมัครช่วยบำเพ็ญสาธารณประโยชน์

การปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตตามการพัฒนาที่ยั่งยืนในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 เมื่อจำแนกรายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 ในประเด็นมนุษย์ทุกคนควรดื่มน้ำสะอาด หายใจในอากาศที่บริสุทธิ์ และสามารถควบคุมการใช้ทรัพยากรของตนเองได้ รองลงมาคือ วิถีชีวิตที่ยั่งยืน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 ในประเด็นวิถีชีวิตของคนรุ่นใหม่ มีแนวความคิดช่วยกำหนดนโยบายธุรกิจและภาคประชาสังคม และน้อยที่สุดคือ ความเป็นอยู่ที่ดี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 ในประเด็นการมีสุขภาพจิตดีช่วยให้มีความสัมพันธ์ที่อบอุ่น รู้สึกไว้วางใจและเห็นใจผู้อื่น ห่วงใยความรู้สึกผู้อื่น

พฤติกรรมการใช้งานเฟซบุ๊กในภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 เมื่อจำแนกรายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับการติดต่อสื่อสารมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 ในประเด็นการค้นหาและติดต่อเพื่อนเก่า และเพื่อนใหม่ทางอินเทอร์เน็ต เพื่อพูดคุย แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร รองลงมาคือ การแสดงความคิดเห็น ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 ในประเด็นการพูดแสดงความคิดเห็นบนสื่อออนไลน์ มักมีรูปแบบการแสดงความคิดเห็นลงบนเว็บไซต์ ในรูปแบบของกระดานสนทนา และน้อยที่สุดคือ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 ในประเด็นข่าวสารที่ได้จากสื่อมวลชนช่วยเสริมความคิดเห็นที่มีอยู่เดิมให้มั่นคงยิ่งขึ้น

เนื้อหาการสื่อสารในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 เมื่อจำแนกรายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับการสร้างสรรค์เนื้อหา และการสร้างแรงจูงใจ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 ในประเด็นการอ้างอิงสื่อหรือเรื่องราวที่ใกล้เคียง สามารถช่วยประกอบเนื้อหาที่น่าสนใจ และแฟนเพจสามารถช่วยการนำเสนอเนื้อหามุ่งเน้นเรื่องราวที่มีสาระ พร้อมแสดงเหตุผลของเรื่องราวที่น่าสนใจอย่างชัดเจน รวมถึงการถ่ายทอดเนื้อหาด้วยเอกลักษณ์และความเป็นตัวของตัวเอง เพื่อดึงดูดผู้คนให้เข้ามาติดตามมากขึ้น รองลงมาคือ ความดึงดูดตรงใจผู้รับสาร ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 ในประเด็นแฟนเพจสามารถช่วยใช้รูปภาพประกอบเพื่อสร้างรอยยิ้ม เพื่อสร้างความสนใจให้ผู้พบเห็น และน้อยที่สุดคือ การใช้ภาษาที่น่าสนใจ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 ในประเด็นแฟนเพจมีการนำเสนอด้วยภาษาพูดปนคำภาษาปาก เพื่อให้เข้าใจง่าย

รูปแบบการสื่อสารในภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 เมื่อจำแนกรายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการสื่อสาร ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 ในประเด็นรูปแบบการสื่อสารมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกระบวนทัศน์การพัฒนานำมาซึ่งรองลงมาคือ การสร้างบทสนทนา ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 ในประเด็นสิ่งที่คิดและเสนอออกไปอาจไม่ใช่สิ่งที่ถูกต้องเสมอไป ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 ในประเด็นชุมชนได้รวมถึงหน่วยงานสังคมที่สมาชิกมีการติดต่อสื่อสารเสริมสร้างและสืบสานสัมพันธ์ทางสังคม และการสร้างนวัตกรรมขึ้นมาเพื่อตอบสนองความต้องการ และความก้าวหน้าของเทคโนโลยี

ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามคือ การปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตตามการพัฒนาที่ยั่งยืนของกลุ่มคนทำงานในกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตตามการพัฒนาที่ยั่งยืนของกลุ่มคนทำงานในกรุงเทพมหานครคือ ปัจจัยพฤติกรรมการใช้งานเฟซบุ๊ก ปัจจัยรูปแบบการสื่อสาร ปัจจัยเนื้อหาการสื่อสาร ปัจจัยภาพลักษณ์องค์กรการพัฒนา อธิบายความแปรปรวนของการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตตามการพัฒนาที่ยั่งยืนของกลุ่มคนทำงานในกรุงเทพมหานคร ได้ประมาณร้อยละ 72.4 ($R^2 = 0.724$) โดยปัจจัยรูปแบบการสื่อสาร มากที่สุด ($\beta = 0.520$, Sig = 0.000) รองลงมา ปัจจัยภาพลักษณ์องค์กรการพัฒนา ($\beta = 0.363$, Sig = 0.000) เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตตามการพัฒนาที่ยั่งยืนของกลุ่มคนทำงานในกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตตามการพัฒนาที่ยั่งยืนของกลุ่มคนทำงานในกรุงเทพมหานคร

ตัวแปร	B	S.E.	β	t	Sig.
ค่าคงที่	0.025	.139		0.182	0.856
รูปแบบการสื่อสาร	0.574	0.054	0.520	10.535	0.000***
เนื้อหาการสื่อสาร	-0.014	0.054	-.013	-0.262	0.794
พฤติกรรมการใช้งานเฟซบุ๊ก	0.048	0.055	0.045	0.863	0.389
ภาพลักษณ์องค์กรการพัฒนา	0.391	0.052	0.363	7.516	0.000***

R = 0.851, $R^2 = 0.724$, Adjusted R Square = 0.721, F = 258.401, Sig. = 0.000

หมายเหตุ: *** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

อภิปรายผลการวิจัย

1. รูปแบบการสื่อสารส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตตามการพัฒนาที่ยั่งยืนของกลุ่มคนทำงานในกรุงเทพมหานคร สะท้อนได้ว่าการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งการมีส่วนร่วม ความเปิดกว้าง การสร้างบทสนทนา และการรวมกลุ่มมีความสำคัญต่อกลุ่มคนวันทำงานในการนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน สอดคล้องผลการศึกษาของ ประวีณา พลเขตต์ และเจษฎา ศาลาทอง (2561) ที่อธิบายไว้ว่า ผู้คนที่รับรู้ข้อมูลต่าง ๆ ผ่านสื่อมีการนำข้อมูลที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ที่แตกต่างในแต่ละคน และบางครั้งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับภูมิหลังทางสังคม อุปนิสัย ประสบการณ์ของแต่ละคน

2. ภาพลักษณ์องค์กรการพัฒนาส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตตามการพัฒนาที่ยั่งยืนของกลุ่มคนทำงานในกรุงเทพมหานคร ภาพลักษณ์ที่ดีนั้นเกิดจากการดำเนินงานในธุรกิจที่ดี และจากการประชาสัมพันธ์สู่สาธารณะให้เกิดการรับรู้ การรับรู้นั้นสามารถรับรู้ได้ผ่านช่องทางต่าง ๆ ซึ่งเป็นการก่อให้เกิดการดำเนินธุรกิจด้วยความจริงใจกับลูกค้าหรือผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมาย มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและสังคม และการพัฒนานวัตกรรม และทำให้เกิดการประชาสัมพันธ์แบบมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมาย ช่วยให้เกิดการสื่อสารได้หลากหลาย สอดคล้องกับแนวคิดของ อัศนีอุไร เตชะสวัสดิ์ (2561) ที่อธิบายไว้ว่า เครื่องมือสำคัญที่ธุรกิจสามารถใช้ขับเคลื่อนองค์กรสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน คือ การสร้างแบรนด์องค์กรที่ยั่งยืน และเผยแพร่การดำเนินงานที่ดีให้กับบุคคลอื่น ๆ นอกองค์กรรับรู้

3. เนื้อหาการสื่อสาร การให้ความสำคัญกับการสร้างสรรค์เนื้อหา และการสร้างแรงจูงใจเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งจำเป็นต้องสร้างการนำเสนอด้วยภาษาให้เข้าใจง่าย สอดคล้องกับ เมธาวิ จำเนียร และเมธี แก้วสนิท (2561) ที่ศึกษาการสื่อสารสุขภาพเพื่อสร้างเสริมสุขภาพที่ดีของคนในชุมชนอธิบายเกี่ยวกับเนื้อหาการสื่อสาร เครื่องมือสำคัญในการสร้างความรู้ ความเข้าใจของสมาชิกในกลุ่ม เพื่อก่อให้เกิดความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมไปในทิศทางเดียวกันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาด้านต่าง ๆ

4. พฤติกรรมการใช้งานเฟซบุ๊ก การติดต่อสื่อสารมีความสำคัญเป็นอย่างมาก โดยจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเพื่อให้ผู้รับสารมีการเลือกสรรและแสวงหาข่าวสารตามความต้องการ และเนื้อหาที่เหมาะสมที่มีประโยชน์กับตนเอง เป็นไปตามแนวคิดของ แชรรมม์ (Schramm, 1973) อธิบายเกี่ยวกับพฤติกรรมการเลือกเปิดรับสื่อขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของผู้รับสาร การประเมินสารประโยชน์ของสื่อ ภูมิหลังแตกต่างกันทำให้ความสนใจต่างกัน ความสามารถในการรับสาร บุคลิกภาพ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ การโน้มน้าวใจ และพฤติกรรม และสภาพทางอารมณ์ของผู้รับสารจะทำให้เข้าใจความหมายของสื่อ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1) รูปแบบการสื่อสาร มีผลทำให้เกิดการส่งเสริมการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตตามการพัฒนาที่ยั่งยืนของกลุ่มคนทำงาน ซึ่งเกิดจากการมีพื้นที่ให้แสดงความคิดเห็น รวมถึงเปิดรับประสบการณ์ใหม่ ๆ ที่ได้จากการสื่อสารในหลายช่องทาง ดังนั้นถือเป็นหนึ่งในวิธีการสร้างโอกาสในการแสดงตัวตน แสดงความคิดเห็น และความรู้สึกรูปแบบเปิดเผยต่อสาธารณะได้ ถือเป็นส่วนสำคัญที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของคนวัยทำงาน ที่ช่วยให้การทำงานราบรื่นมากยิ่งขึ้น

2) ภาพลักษณ์องค์กรการพัฒนาที่มีผลทำให้เกิดการส่งเสริมการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตตามการพัฒนาที่ยั่งยืนของกลุ่มคนทำงาน ซึ่งเกิดจากการที่บุคคลนั้น ๆ มีตัวตน และได้เป็นตัวของตัวเอง ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับการทำงานนำมาสู่ความต้องการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กรผ่านการสื่อสารได้อย่างเหมาะสม สร้างแรงจูงใจผ่านการดำเนินการต่าง ๆ ช่วยให้บุคคลวัยทำงานพร้อมที่จะเรียนรู้และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อสร้างประสบการณ์ที่ดีให้กับตนเองและผู้อื่นได้มากยิ่งขึ้น

3) เนื้อหาการสื่อสาร แพนเพจควรมีช่องทางให้กลุ่มคนได้นำเรื่องราวหรือข่าวในสังคมที่กำลังเป็นกระแสโด่งดังหรือเป็นที่รู้จักมากขึ้น โดยเน้นถึงการใช้รูปภาพประกอบเพื่อสร้างรอยยิ้มเพื่อสร้างความสนใจให้ผู้พบเห็นโดยอยู่ภายใต้ขอบเขตการนำเสนอเนื้อหาที่เหมาะสม ซึ่งมีส่วนกระตุ้นให้เกิดการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตตามการพัฒนาที่ยั่งยืนของกลุ่มคนทำงาน

4) พฤติกรรมการใช้งานเพชบุ๊ก ในการนำเสนอตัวตนบนโลกออนไลน์ในช่องทางหรือแพลตฟอร์มต่าง ๆ ควรอยู่ในขอบเขตที่เหมาะสมสามารถบ่งชี้ถึงตัวตนบุคคลนั้นได้ เพื่อสร้างความเชื่อถือในระหว่างการพูดคุยหรือการรับรู้ข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจในเป้าหมายและทิศทางในการดำเนินชีวิตตนเองเป็นหนึ่งในปัจจัยที่สัมพันธ์กับปัจจัยทางสังคมและสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อสุขภาพหรือความเป็นอยู่ที่ดี

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการสื่อสารเชิงเปรียบเทียบช่องทางจากการประชุมกลุ่มย่อยหรือการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อเข้าใจทัศนคติกลุ่มคนทำงาน กับแนวทางการดำเนินชีวิตที่มีผลต่อการทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อการนำมาต่อยอดทางธุรกิจ

2) การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มคนทำงานที่มีตำแหน่งงาน หรือลักษณะงานที่แตกต่างกัน เพื่อศึกษาถึงผลกระทบต่อองค์กร หรือการดำเนินธุรกิจนั้น ๆ มีความเหมือนหรือแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ในการนำผลการวิจัยไปใช้ต่อไปในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงมหาดไทย. (2565). *จำนวนและสัดส่วนประชากรจากการทะเบียน จำแนกตามกลุ่มวัย (วัยเด็ก วัยแรงงาน วัยสูงอายุ) เพศ ภาค และจังหวัด พ.ศ. 2555 – 2565*. กรุงเทพมหานคร:

กระทรวงมหาดไทย.

ชัยนันต์ สมถวิลผ่องใส ไชยอนันต์ ตริโพบูลย์ ทวีศักดิ์ แสงเงิน ปิ่นปิ่นทร์ นฤนาทบุญทรัพย์ และ

เกษมศรี วรวัสสิริ. (2565). เพชบุ๊ก: ความเสี่ยงของเครือข่ายสังคมออนไลน์ยุคดิจิทัล. *วารสารรัชต์ภาคย์*, 16(44), 461–470.

- น้ำทิพย์ วิภาวิน. (2558). เครือข่ายสังคมในสังคมเครือข่าย Social network in a networked society. *วารสารวิจัยสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ*, 8(2), 119–127.
- ประวีณา พลเขตต์ และเจษฎา ศาลาทอง. (2561). การรับรู้และการรู้เท่าทันสื่อของผู้ชมรายการชัวร์ก่อนแชร์. *วารสารการสื่อสารและการจัดการ นิต้า*, 4(3), 47–62.
- ภิเชก ชัยนิรันดร์. (2553). การตลาดแนวใหม่ผ่าน Social Media. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- เมธากวี จำเนียร และเมธี แก้วสนิท. (2561). การสื่อสารสุขภาพเพื่อสร้างเสริมสุขภาพที่ดีของคนในชุมชน. *วารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย*, 24(2), 155–166.
- อัศน์อุไร เตชะสวัสดิ์. (2561). แปรนต่องค์กรที่ยั่งยืนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย*, 38(3), 120–132.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2564). *สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560 – 2564*. กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี.
- Kotler, P., Kartajaya, H. & Setiawan, I. (2021). *Marketing 5.0: Technology for Humanity*. Hoboken. N.J.: Wiley.
- Schramm, W. (1973). *The Process and Effects of Mass Communication*. Schramm, W., and Robert, D. (eds.). Urbana, Ill.: University of Illinois Press.

ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อรูปแบบอาคารสำนักงานองค์การบริหาร
ส่วนตำบลวังชมภู อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์

Personnel's Opinions on the style of the Subdistrict Administrative Organization
Office Building, Mueang Phetchabun District, Phetchabun Province

พัฒน์ สุวรรณสัมฤทธิ์

Pattana Suwansumrit

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Rajamangala University of Technology Thanyaburi

¹Corresponding Author E-mail: Pattana_s@rmutt.ac.th

Received October 25, 2023; Revised December 20, 2023; Accepted December 22, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาหารูปแบบอาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลวังชมภู อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ และ 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อรูปแบบอาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลวังชมภู อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย เก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจากผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลวังชมภู สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลวังชมภู ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านในตำบลวังชมภู พนักงานและลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชมภู อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 112 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) การศึกษาหารูปแบบอาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลวังชมภู อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่ผู้วิจัยได้สร้างภาพจำลองตามแนวคิดและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ได้รูปแบบอาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล 4 รูปแบบ ประกอบด้วย รูปแบบไทย รูปแบบคลาสสิก รูปแบบโมเดิร์น และรูปแบบธรรมชาติ และ 2) กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อรูปแบบอาคารสำนักงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.37$) โดยมีความคิดเห็นต่อรูปแบบอาคารสำนักงาน รูปแบบคลาสสิกมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.93$, $\sigma = 0.013$)

คำสำคัญ : ความคิดเห็น; รูปแบบ; อาคารสำนักงาน; องค์การบริหารส่วนตำบล

Abstract

The purpose of this research is 1) to study the building style of Wang Chompoo Subdistrict Administrative Organization, Mueang Phetchabun District, Phetchabun Province and 2) to study the structure of Wang Chompoo Subdistrict Administrative Organization, Mueang Phetchabun District. The research model is quantitative research. use a questionnaire as a research tool. Collect sample data from the executives of Wang

Chompoo Subdistrict Administrative Organization. Council member of Wang Chompu Subdistrict Administrative Organization Head of the house Assistant head of every village in Wang Chompu Subdistrict Employees and employees of Wang Chompoo Subdistrict Administrative Organization, Mueang Phetchabun District, Phetchabun Province samples total 112. Define specific groups of samples. The statistics used to analyze the data include frequency, percentage, mean, and standard deviation. The research found that 1) A study of the Wang Chompoo Subdistrict Administrative Organization's building, Mueang Phetchabun District, Phetchabun Province. The researchers created a model based on the concept and reviewed related literature. Four forms of the Tambon Administrative Organization's building consist of Thai style, classical style, modern and natural style and 2) The sampling group had a very high opinion of the office building style overall ($\mu = 4.37$) with the highest opinion of the office building style. The classic model had the highest average ($\mu = 4.93$, $\sigma = 0.013$)

Keywords: Comment; Style; office building; Subdistrict Administrative Organization

บทนำ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นตัวแทนของประชาชนในท้องถิ่นจะเป็นผู้ดำเนินการบริหารท้องถิ่น ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นอย่างเป็นทางการ ภายใต้กรอบนโยบาย และการกำกับดูแลของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยการปกครองตนเองของประชาชน ในท้องถิ่นดำเนินการ บริหารงานในระดับรองจากระดับชาติหรือระดับรัฐ การบริหารงานท้องถิ่นเกิดจากการกระจาย อำนาจของรัฐบาลเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นปกครองตนเอง ในรูปแบบของการปกครองท้องถิ่น (Local Government) การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันต้องมีความตระหนัก ในความมีมาตรฐาน โดยเฉพาะการบริหารงานที่มีลักษณะเป็นการบริการสาธารณะให้แก่ประชาชน โดยคำนึงถึงการให้บริการที่ดีความสะดวกในการเข้าถึงบริการที่ทำให้ประชาชนที่มาติดต่อขอรับบริการ ได้รับ ความเสมอภาค ความเป็นธรรม และมีอัธยาศัยต่อประชาชนด้วยดีภายใต้กฎหมายข้อบังคับ และระเบียบต่าง ๆ ที่กำหนด ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนมีความพึงพอใจและให้ความร่วมมือกับองค์กร ที่ให้บริการอย่างเต็มที่ ดังนั้น การจัดบริการสาธารณะที่ดีต้องมีการจัดบริการสาธารณะที่ก่อให้เกิด ประโยชน์แก่ส่วนรวม มีการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรให้สามารถตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น มีความเสมอภาค ความต่อเนื่อง และความโปร่งใสในการให้บริการ (ณทกวิ ศิริรัตน์, 2565)

กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศยกฐานะสภาตำบลวังชมภู อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ ขึ้นเป็น องค์การบริหารส่วนตำบลวังชมภู เมื่อวันที่ 19 มกราคม 2539 ซึ่งในปัจจุบันองค์การบริหาร ส่วนตำบลวังชมภู ตั้งอยู่เลขที่ 199 หมู่ที่ 8 บ้าน กม.2 ตำบลวังชมภู อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของอำเภอเมืองเพชรบูรณ์ ตำบลวังชมภูอยู่ห่างจากตัวอำเภอประมาณ 21 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด 72,220 ไร่ คิดเป็นพื้นที่ 115.55 ตารางกิโลเมตร แยกเป็นพื้นที่ในเขตเทศบาลตำบลวังชมภู

400 ไร่ คิดเป็นพื้นที่ 0.64 ตารางกิโลเมตร ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวังชมภู 71,820 ไร่ คิดเป็นพื้นที่ 114.91 ตารางกิโลเมตร อาณาเขตติดต่อขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชมภูทั้ง 4 ด้าน ทิศเหนือติดต่อกับตำบลบ้านโตก ทิศใต้ติดต่อกับตำบลห้วยสะแก ทิศตะวันออกติดต่อกับตำบลพุทธบาท และทิศตะวันตกติดต่อกับตำบลวังชมภู มีประชากรรวม 12,338 คน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร ทั้งนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลวังชมภูมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งจากอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล จะต้องดำเนินการตามกฎหมาย ประกอบกับนโยบายของรัฐบาล กระทรวงทุกกระทรวง องค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นองค์กรที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด มีปริมาณงานที่จะต้องดำเนินการเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ โครงสร้างการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในปัจจุบัน เพิ่มขึ้นตามจำนวนภารกิจภายใต้โอนที่เพิ่มขึ้น จึงมีความจำเป็นต้องปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานให้สอดคล้องกับภาระงาน และปรับจำนวนพนักงานเพิ่มขึ้นตามโครงสร้างการบริหารงาน โดยปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลวังชมภู ยังคงใช้อาคารหลังเดิมที่ได้ก่อสร้างตามแบบมาตรฐานของกรมโยธาธิการและผังเมือง ที่ก่อสร้างและใช้งานมานานร่วม 27 ปี สภาพอาคารสำนักงานมีความคับแคบ ไม่เพียงพอกับส่วนราชการและพนักงานลูกจ้างที่เพิ่มขึ้น อาคารสำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชมภูมีสภาพทรุดโทรม สำนัก กองขององค์การบริหารส่วนตำบล ห้องประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และห้องปฏิบัติราชการของผู้บริหารท้องถิ่น ต้องแยกไปอยู่อาคารหลังอื่นที่สร้างขึ้นมาชั่วคราว เป็นเหตุให้การจัดบริการประชาชนที่มาติดต่อราชการเกิดความไม่สะดวกและไม่เหมาะสม ไม่สามารถรองรับประชาชนที่มาติดต่อราชการได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว

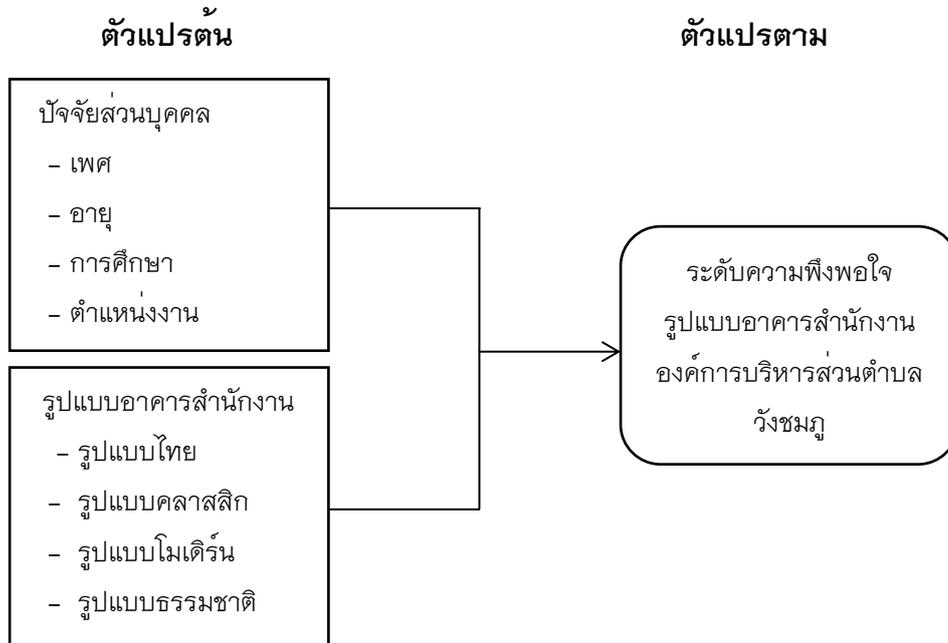
ผู้วิจัยเห็นว่า สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นอาคารสถานที่ที่ใช้เป็นสำนักงานของผู้ปฏิบัติงานของผู้บริหารท้องถิ่น พนักงานส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยรูปแบบของพื้นที่ทำงานในสำนักงานมีการปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัยด้วยปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ทั้งนี้ สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนสำคัญที่ทำให้งานบรรลุไปตามเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดในการสร้างภาพจำลองรูปแบบสถาปัตยกรรมอาคารสำนักงานเพื่อสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้อาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลวังชมภูว่ามีความพึงพอใจรูปแบบอาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลรูปแบบใด เพื่อนำผลงานวิจัยนำเสนอผู้บริหารท้องถิ่นในการพิจารณาออกแบบและก่อสร้างอาคารสำนักงานให้ตรงตามความคิดเห็นของผู้อาคารต่อไป เพื่อให้ผู้ใช้อาคารสำนักงานได้ปฏิบัติงานในการให้บริการสาธารณะกับประชาชนในพื้นที่ให้ได้รับการตอบสนองตามความต้องการได้อย่างสะดวกและสบาย อีกทั้ง เมื่อปฏิบัติงานในสถานที่ทำงานที่มีความสวยงาม มีความสะดวกสบาย มีพื้นที่กว้างขวาง จะช่วยให้พนักงานและผู้บริหาร มีปฏิสัมพันธ์

ที่ดีในการทำงานร่วมกัน มีการประสานงาน การทำกิจกรรมร่วมกันในและนอกเวลาทำงาน จนทำให้เกิดเป็นสังคมในที่ทำงาน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบอาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลวังชมภู อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจรูปแบบอาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลวังชมภู อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อรูปแบบอาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลวังชมภู อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการทางวิจัย ดังนี้

1. การสร้างภาพจำลองรูปแบบอาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลวังชมภู อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดจากการศึกษารูปแบบสถาปัตยกรรม นำมาพัฒนาออกแบบอาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล แล้วเขียนสร้างรูปโดยใช้โปรแกรมสร้างภาพสามมิติ

2. พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัยตำบลวังชมภู อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 112 คน ประกอบด้วยผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลวังชมภู จำนวน 3 คน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 14 คน ผู้ใหญ่บ้าน 14 คน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน 14 คน พนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชมภู จำนวน 67 คน รายงานแผนอัตรากำลัง 3 ปี (องค์การบริหารส่วนตำบลวังชมภู, 2566) การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยใช้เป็นเครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูลแบบสอบถามงานวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist) เพียงคำตอบเดียว จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา และตำแหน่งงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อรูปแบบอาคารภายนอกสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล 4 รูปแบบ ได้แก่ (1) รูปแบบไทย (2) รูปแบบคลาสสิก (3) รูปแบบโมเดิร์น และ (4) รูปแบบธรรมชาติ มีลักษณะข้อคำถามที่ใช้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าในการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนตามระดับความคิดเห็น 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert, 1932) กำหนดให้เป็นค่าน้ำหนักตัวเลข เพื่อประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ (อรอุมา ตั้งตระกูลแสง, 2564)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด (Open Ended Questions)

การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบคุณภาพของแบบสอบถามใน 2 ด้าน คือความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยนำรูปแบบอาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล และนำแบบสอบถามเพื่อนำไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย (1) ดร.หะริน สัจเคย์ ตำแหน่งอาจารย์ คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (2) ดร.ดิเรก สุวรรณฤทธิ์ ตำแหน่ง ครูวิทยฐานะครูเชี่ยวชาญ หัวหน้างานวิจัยพัฒนานวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์ วิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์ และ (3) นายทองศักดิ์ มูลสาร ตำแหน่ง ครูวิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ หัวหน้าแผนกวิชาช่างก่อสร้าง วิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์ และได้ดำเนินการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. นำแบบสอบถามนำมาปรับปรุงตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ และให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอีกครั้ง หลังจากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try Out) กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะเดียวกัน ซึ่งอยู่ในพื้นที่ตำบล

ห้วยสะแก อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 30 คน ก่อนการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เทคนิคการวัดความสอดคล้องของแบบสอบถาม (Internal Consistency Method) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's Alpha ซึ่งจะยอมรับการทดสอบเมื่อมีค่า Alpha มากกว่า หรือเท่ากับ 0.70 (กัลยา วาณิชย์บัญชา, 2557) โดยได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.81

2. แบบสอบถามจำนวน 30 ชุดที่นำไปทำการทดลองใช้ (Try Out) กับประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ตำบลห้วยสะแก อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ เรียบร้อยแล้ว นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อให้มีแบบสอบถามมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยการนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น โดยวิธีของครอนบาช แอลฟา (Cronbach, L.J.,1951) (อ้างถึงใน อรุณา ตั้งตระกูลแสง, 2564) เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) จากการทดสอบแบบสอบถามได้ค่าความเชื่อมั่นซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.83

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา และตำแหน่งงาน วิเคราะห์การแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ใช้อธิบายข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล

2. การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อรูปแบบอาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 4 รูปแบบ ได้แก่ 1) รูปแบบไทย 2) รูปแบบคลาสสิก 3) รูปแบบโมเดิร์น และ 4) รูปแบบธรรมชาติ วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) Best, J. W. (1986) โดยใช้เกณฑ์ประเมินค่าเฉลี่ย (เพ็ญนภา สุขเสริม และคณะ, 2561)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ที่ปัจจัยข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1 จำนวน ร้อยละของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล		จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	68	60.71
	หญิง	44	39.29
	รวม	112	100.00
อายุ	20-30 ปี	17	15.18
	31-40 ปี	23	20.54
	41-50 ปี	42	37.50
	51-60 ปี	26	23.21
	61 ปีขึ้นไป	4	3.57
	รวม	112	100.00
ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	34	30.36
	ปริญญาตรี	60	53.57
	สูงกว่าปริญญาตรี	18	16.07
	รวม	112	100.00
ตำแหน่งงาน	ผู้บริหารท้องถิ่น	3	2.68
	สมาชิกสภา อบต.	14	12.50
	ผู้ใหญ่บ้าน	14	12.50
	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	14	12.50
	พนักงานส่วนตำบล	18	16.07
	ลูกจ้าง อบต.	49	43.75
	รวม	112	100.00

จากตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่งงาน ของกลุ่มตัวอย่าง กรณีศึกษาจำนวน 112 คน พบว่า

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 60.71 และ เพศหญิง จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 39.29

2. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41- 50 ปี จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 รองลงมา มีอายุระหว่าง 51 - 60 ปี จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 23.21 มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี

จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 20.54 มีอายุระหว่าง 20–30 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 15.18 และมีอายุตั้งแต่ 61 ปีขึ้นไปน้อยที่สุดจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 3.57 ตามลำดับ

3. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 53.57 รองลงมาคือ จบการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 30.36 และจบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 16.07

4. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีตำแหน่งงานเป็นลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชมภู จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 43.75 รองลงมา เป็นพนักงานส่วนตำบล จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 16.07 เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 เป็นผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 และเป็นผู้บริหารท้องถิ่นน้อยที่สุด จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.68

ผลการศึกษิตตามวัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษารูปแบบอาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลวังชมภู อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของสมาคมสถาปนิกสยามและ วิมลสิทธิ์ ทรยางกูร (2536) ที่ให้แนวคิดว่า รูปแบบสถาปัตยกรรมประกอบด้วย 1) รูปแบบคลาสสิกแบบแผนดั้งเดิมเน้นศิลปะโบราณ 2) รูปแบบโมเดิร์นสมัยใหม่ยุค “ทันสมัยหรือนำสมัยนิยม” (Modern) 3) รูปแบบคตินิยมเปลี่ยนแนว (deconstruction) ปลายปี ค.ศ. 1980 เน้นการบิดเบี้ยวและเปลี่ยนแปลงรูปทรงอาคารปกติเดิม 4) รูปแบบสถาปัตยกรรมอินทรีย์ หรือนิยมธรรมชาติ (Organic) 5) รูปแบบหลังโมเดิร์น (Post Modern) ใช้รูปแบบคลาสสิกมาเสริมในโมเดิร์นสมัยใหม่ 6) รูปแบบไฮเทคล้ำยุค (High-tech) สืบถึงวัสดุอุปกรณ์ที่มาจากกระบวนการให้เห็นภายนอก และได้นำผลงานวิจัยเรื่องรูปแบบสถาปัตยกรรมสำหรับที่อยู่อาศัยของข้าราชการ กรณีศึกษารวมชลประทาน ปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ของพิทักษ์ ธิญะธีระนันท์ และคณะ, (2564) โดยผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เพื่อสำรวจบริเวณอาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลวังชมภูปัจจุบัน แล้วออกแบบและเขียนสร้างรูปโดยใช้โปรแกรมสร้างภาพสามมิติในการสร้างภาพจำลองรูปแบบอาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล ได้รูปแบบ จำนวน 4 รูปแบบ ได้แก่ 1) รูปแบบไทย 2) รูปแบบคลาสสิก 3) รูปแบบโมเดิร์น และ 4) รูปแบบธรรมชาติ

ภาพที่ 2 รูปแบบอาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลด้านหน้าและด้านหลังอาคารรูปแบบไทย
ที่มา : ออกแบบโดย พัฒน สุวรรณสัมฤทธิ์ (2566)

ภาพที่ 3 รูปแบบอาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลด้านหน้าและด้านหลังอาคาร รูปแบบคลาสสิก
ที่มา : ออกแบบโดย พัฒน สุวรรณสัมฤทธิ์ (2566)

ภาพที่ 4 รูปแบบอาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลด้านหน้าและด้านหลังอาคาร รูปแบบโมเดิร์น
ที่มา : ออกแบบโดย พัฒน สุวรรณสัมฤทธิ์ (2566)

ภาพที่ 5 รูปแบบอาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลด้านหน้าและด้านหลังอาคาร รูปแบบธรรมชาติ
ที่มา : ออกแบบโดย พัฒน สุวรรณสัมฤทธิ์ (2566)

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ 2 การศึกษาความพึงพอใจต่อรูปแบบอาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อรูปแบบอาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาจากรูปภาพจำลองที่เป็นรูปแบบอาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล 4 รูปแบบ ได้แก่ 1) รูปแบบไทย 2) รูปแบบคลาสสิก 3) รูปแบบโมเดิร์น และ 4) รูปแบบธรรมชาติ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 2 ต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจต่อรูปแบบอาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล

รูปแบบอาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล	ค่าเฉลี่ย (μ)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)	ระดับความพึงพอใจ
รูปแบบไทย	4.22	0.070	มาก
รูปแบบคลาสสิก	4.78	0.013	มากที่สุด
รูปแบบโมเดิร์น	4.35	0.022	มาก
รูปแบบธรรมชาติ	4.15	0.110	มาก
รวม	4.37	0.043	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจต่อรูปแบบอาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.37$ $\sigma = 0.043$) โดยมีความพึงพอใจต่อรูปแบบอาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล รูปแบบคลาสสิกมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.78$ $\sigma = 0.013$) รองลงมาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อรูปแบบอาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล รูปแบบโมเดิร์นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.35$ $\sigma = 0.022$) มีความพึงพอใจต่อรูปแบบอาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลรูปแบบไทย อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.22$ $\sigma = 0.070$) และมีความพึงพอใจต่อรูปแบบอาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล รูปแบบธรรมชาติน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.15$ $\sigma = 0.110$)

สรุปผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ตำบลวังชมภู อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 112 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 41- 50 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีตำแหน่งงานเป็นลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลวังชมภู

การศึกษาหารูปแบบอาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลได้รูปแบบจำนวน 4 รูปแบบ ได้แก่ 1) อาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลรูปแบบไทย 2) อาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลรูปแบบคลาสสิก 3) อาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลรูปแบบโมเดิร์น และ 4) อาคาร

สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลรูปแบบธรรมชาติและเมื่อวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อรูปแบบอาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และเมื่อวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อรูปแบบอาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อรูปแบบอาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลรูปแบบคลาสสิกมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาหารูปแบบอาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลวังชมภู อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยได้ออกแบบและเขียนสร้างรูป โดยใช้โปรแกรมสร้างภาพสามมิติในการสร้างภาพจำลองรูปแบบอาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล ได้รูปแบบอาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล 4 รูปแบบ ได้แก่ 1) อาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลรูปแบบไทย 2) อาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลรูปแบบคลาสสิก 3) อาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลรูปแบบโมเดิร์น และ 4) อาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลรูปแบบธรรมชาติ ทั้งนี้ การออกแบบมีความสอดคล้องกับแนวคิดของสมาคมสถาปนิกสยามและวิมลสิทธิ์ ทรยางกูร, (2536) ที่ให้แนวคิดว่ารูปแบบสถาปัตยกรรมประกอบด้วย 1) รูปแบบคลาสสิกแบบแผนดั้งเดิมเน้นศิลปะโบราณ 2) รูปแบบโมเดิร์นสมัยใหม่ยุค “ทันสมัยหรือนำสมัยนิยม” (Modern) 3) รูปแบบคตินิยมเปลี่ยนแปลง (deconstruction) ปลายปี ค.ศ. 1980 เน้นการบิดเบี้ยวและเปลี่ยนแปลงรูปทรงอาคารปกติเดิม 4) รูปแบบสถาปัตยกรรมอินทรีย์ หรืออินยธรรมชาติ (Organic) 5) รูปแบบหลังโมเดิร์น (Post Modern) ใช้รูปแบบคลาสสิกมาเสริมในโมเดิร์นสมัยใหม่ 6) รูปแบบไฮเทคล้ำยุค (High-tech) สืบถึงวัสดุอุปกรณ์ที่มาจากระบบอุตสาหกรรมให้เห็น อีกทั้งยังมีความสอดคล้องกับผลงานวิจัยของพิจักษณ์ หิณูชีระนันท์ และคณะ (2564) ที่ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบสถาปัตยกรรมสำหรับที่อยู่อาศัยของข้าราชการ กรณีศึกษากรมชลประทานปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษารูปแบบสถาปัตยกรรมบ้านพักสำหรับอาคารภายนอก ซึ่งได้แก่ บ้านเดี่ยว 2 ชั้น เรือนแถว อาคารพักอาศัยรวมไม่เกิน 3 ชั้น และอาคารพักอาศัยรวมไม่เกิน 5 ชั้น โดยมีรูปแบบสไตล์สถาปัตยกรรม 4 สไตล์ ได้แก่ สไตล์ไทย สไตล์ยุโรป สไตล์โมเดิร์น และสไตล์ธรรมชาติ

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ตำบลวังชมภูที่มีต่อรูปแบบอาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลพบว่าส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจต่อรูปแบบอาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลในภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยมีความพึงพอใจต่อรูปแบบอาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล รูปแบบคลาสสิกมากที่สุด ซึ่งมีความแย้งกับผลงานวิจัยของของพิจักษณ์ หิณูชีระนันท์ และคณะ (2564) ที่ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบสถาปัตยกรรมสำหรับที่อยู่อาศัยของข้าราชการ กรณีศึกษากรมชลประทานปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยพบว่าข้าราชการกรมชลประทาน ปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ส่วนใหญ่มีความชื่นชอบรูปแบบสถาปัตยกรรม

สำหรับอาคารภายนอกรูปแบบโมเดิร์นมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะรูปแบบอาคารสำนักงานและรูปแบบอาคารที่พักอาศัยมีความแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามเมื่อพิจารณารูปแบบอาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลรูปแบบคลาสสิกแล้วมีความพึงพอใจต่ออาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลรูปแบบคลาสสิกมากที่สุด เป็นเพราะรูปแบบคลาสสิกหรือสไตล์ยุโรปเป็นรูปแบบที่มีความงดงามหรูหรา มีความสง่างามของรูปทรง องค์ประกอบตกแต่งซึ่งแสดงถึงความหรูหรามีฐานะ ทำให้รูปแบบคลาสสิกได้รับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อรูปแบบอาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลรูปแบบคลาสสิกมากที่สุด ซึ่งผู้ออกแบบและผู้บริหารท้องถิ่นที่จะดำเนินการจัดทำโครงการก่อสร้างอาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล ให้สอดคล้องกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างอย่างแท้จริงหรืออาจสามารถผสมผสานรูปแบบอาคารสำนักงานในรูปแบบอื่น ๆ เพื่อให้เกิดความสวยงามและให้เกิดความพึงพอใจต่อผู้ใช้อาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) เป็นการนำรูปแบบสถาปัตยกรรมอาคารภายนอกมุมมองเพียงมุมด้านหน้าและด้านหลังเพียงเท่านั้น ควรนำรูปแบบสถาปัตยกรรมอาคารมุมมองด้านบนและรูปแบบอาคารภายในเพื่อนำมาศึกษาความคิดเห็นเพิ่มเติม เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ชัดเจนและทราบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างมากขึ้น

2) ควรสำรวจความคิดเห็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนในพื้นที่ด้วย เพื่อจะทำให้ทราบผลความคิดเห็นที่แตกต่างและได้ผลการวิจัยที่มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

3) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างพื้นที่กัน เพื่อจะทำให้ได้ผลการวิจัยที่มีความชัดเจนและนำไปใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2557). การวิเคราะห์เชิงปริมาณ. (พิมพ์ครั้งที่ 3).

กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณัทกวี ศิริรัตน์ และคณะ. (2565). องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น : การบริการสาธารณะ.

วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, 12(1), 131-142.

พิจักษณ์ วิทยุธีระนันท์ และคณะ. (2564). รูปแบบสถาปัตยกรรมสำหรับที่อยู่อาศัยของข้าราชการกรณีศึกษารวมชลประทาน ปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. ราชภัฏเพชรบุรีวารสาร, 23(1), 21-32.

- เพ็ญนภา สุขเสริม และคณะ. (2561). ความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชัยภูมิที่มีต่อการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต. *วารสารวิชาการวิทยาลัยนครราชสีมา*, 12(1), 134–143
- สมาคมสถาปนิกสยาม และวิมลสิทธิ์ หรยางกูร. (2536). *พัฒนาการแนวความคิดและรูปแบบของงานสถาปัตยกรรม : อดีต ปัจจุบันและอนาคต*. กรุงเทพฯ :สมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์.
- องค์การบริหารส่วนตำบลวังชมภู. (2566). *รายงานแผนอัตรากำลัง 3 ปี (พ.ศ.2564–2566)*. งานบริหารงานบุคคล องค์การบริหารส่วนตำบลวังชมภู.
- อรอุมา ตั้งตระกูลแสง. (2564). พฤติกรรมการใช้และผลที่ได้จากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของผู้จำหน่ายผลิตภัณฑ์มะขาม ในอำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี*, 13 (1), 328–339.
- Best, J. W. (1986). *Research in Education*. (4th ed.). Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*, 16(3), 297–334.
- Likert, R. (1932). *A technique for the Measurement of Attitudes*. New York : New York University.

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน ของโรงเรียนกีฬา สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ

Ethical Leadership of School Administrator Affecting School Effectiveness of Sports School Thailand National Sport University

มนต์ชัย ปัญญาเบกษา,²ทินกร พูลพุด และ ³รวงทอง ถาพันธ์

¹Monchai Banyubaksa,²Tinagorn Poolput and ³Ruangthong Thaphan

^{1,2,3} คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา

^{1,2,3} Faculty of Humanities and Social Sciences Chaopraya University

¹Corresponding Author. E-mail: Pamon11725@gmail.com

Received November 18 ,2023; Revised December 20, 2023; Accepted December 22, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ (1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนกีฬา สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ (2) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลโรงเรียนของโรงเรียนกีฬา สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ (3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลโรงเรียนของโรงเรียนกีฬา สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ และ (4) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนของโรงเรียนกีฬา สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรที่เป็นผู้สอนวิชาพื้นฐาน ผู้ฝึกสอนกีฬา และเจ้าหน้าที่ สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ จำนวน 273 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณแบบมีขั้นตอน ผลการวิจัย พบว่า (1) ระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนกีฬา สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (2) ระดับประสิทธิผลโรงเรียนกีฬา สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (3) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมและประสิทธิผลโรงเรียนกีฬามีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับปานกลางถึงระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ (4) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลโรงเรียนสามารถอธิบายความผันแปรของประสิทธิผลโรงเรียนของโรงเรียนกีฬา สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาได้ร้อยละ 84.00 ($R^2 = .840$)

คำสำคัญ : โรงเรียนกีฬา; ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม; ประสิทธิผลโรงเรียนกีฬา สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ

Abstract

The objectives of this study are: (1) to study the levels of ethical leadership of school administrator of sports school Thailand national sport university, (2) to study the levels of school effectiveness of sports school Thailand national sport university (3) to study the relationship of ethical leadership of school administrator of sports school Thailand national sport university with school effectiveness of sports school Thailand national sport

university (4) and to write forecasting equations the influence of ethical leadership on school effectiveness of sports school Thailand national sport university. The total samples were 273 of basic subject teachers, sports coaches and the sports supporters of sports school Thailand national sport university. The research instruments were 5 rating scales questionnaires. The data were analyzed using descriptive statistics; frequency, percentage, mean and standard deviation. Multiple regression analysis (stepwise) was applied as the analysis data method. The research results have indicated that (1) The levels of ethical leadership of school administrators of sports school Thailand national sport university were at a high level. (2) The levels of school effectiveness of sports school Thailand national sport university were at a high level. (3) The relations of ethical leadership with school effectiveness of sports school were at the statistically significant positive moderate level to strong level. (4) Ethical leadership of school administrator of sports school Thailand national sport university had influenced on school effectiveness of sports school. It could predicted school effectiveness of sports school statistically significant at .01. ($R^2 = .840$)

Keywords: Sports school; Ethical leadership; School effectiveness of sports school Thailand national sport university

บทนำ

การพัฒนาและการบริหารงานในสถานศึกษาปัจจุบันเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้สถานศึกษาเกิดการพัฒนาและมีความก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น การที่องค์กรหรือสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับคุณภาพและการทำงานของบุคลากรภายในสถานศึกษานั้นๆ ที่ต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่เติมเต็มและการบริหารจัดการอย่างเหมาะสมจากผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความเป็นมืออาชีพด้วย รวมไปถึงการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารเป็นสิ่งที่ควบคู่ไปกับการมีความรู้ความสามารถ และความฉลาดทางสติปัญญาที่ผู้บริหารมืออาชีพต้องมีความฉลาดทางศีลธรรมหรือจริยธรรมในโลกของการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน โดยเชื่อว่า สถานศึกษาจะดีได้ต้องมีผู้บริหารที่เก่งเพื่อทำหน้าที่พัฒนาครูและบุคลากรในสังกัดหรือในองค์กรนั้นๆ ได้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพของการจัดการเรียนรู้ (เนาวรัตน์ รอดเพ็ญ, 2560) และคุณภาพการศึกษาจะดีตามไปด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จึงเป็นความหวังของการเป็นแบบอย่างที่ดี เพราะผู้บริหารเป็นทั้งหัวและหน้าตาของโรงเรียนที่ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในและนอกสถานศึกษา พฤติกรรมผู้นำเชิงจริยธรรมในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารย่อมส่งผลต่อคุณภาพของครูและคุณภาพผู้เรียนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ด้วยเหตุนี้ ผู้บริหารจึงต้องมีภาวะของการเป็นผู้นำเชิงจริยธรรม มีความคิดสร้างสรรค์กล้าที่จะตัดสินใจและมีความคิดเชิงจริยธรรมเข้ามาช่วยในการบริหารงานต่างๆ อย่างจริงจัง ด้วยเหตุและผลจะสามารถนำพาองค์กรหรือสถานศึกษานั้นๆ ไปสู่การพัฒนาและความก้าวหน้ามากยิ่งขึ้นและทำให้สถานศึกษามีคุณภาพมีความเท่าเทียมกันซึ่งนำไปสู่การทำให้บุคลากรมีความเชื่อมั่นในการบริหารงาน

ไม่ทำให้เกิดความขัดแย้งกัน มีแต่ความสามัคคีร่วมมือร่วมใจกันทำงานเพื่อพัฒนาสถาบันต่อไป (ชูศักดิ์ ดินอาสา, 2560)

มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่มุ่งเน้นการจัดการศึกษาและการวิจัย ด้านการกีฬา การพลศึกษา วิทยาศาสตร์การกีฬา การบริหารจัดการกีฬา การประกอบธุรกิจและอุตสาหกรรม การกีฬา รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนากีฬาภูมิปัญญาไทยให้เป็นที่ยอมรับในระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติ เพื่อประโยชน์ในการสร้างและพัฒนาบุคลากรด้านการศึกษาของประเทศไทย มีการจัดการบริหารงานออกเป็นวิทยาเขตทั้งหมด 17 วิทยาเขต โดยแบ่งออกตามภูมิภาค ทั้งหมด 4 ภาค 11 โรงเรียนกีฬาและอีก 2 โครงการจัดตั้ง ทั้งนี้เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันในระดับสากล ทั้งด้านพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและการพัฒนาบุคลากรด้านการศึกษาของประเทศไทย ซึ่งในระยะเวลาที่ผ่านมา มหาวิทยาลัยได้ดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์สถาบันการพลศึกษา ส่งเสริมและพัฒนากีฬาให้ไปสู่ความเป็นเลิศและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน จัดโครงสร้างพื้นฐานและบริการด้านการกีฬา ให้ครอบคลุมทั่วถึงและมีความพร้อมให้บริการแก่ประชาชนอย่างเป็นธรรม ทันสมัย และสอดคล้องกับ มาตรฐานสากลตลอดจนพิจารณาสรรหาและคัดเลือกพื้นที่สาธารณะในชุมชนหรือท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชน ใช้ประโยชน์ร่วมกันในการกีฬา พัฒนาการจัดการศึกษาด้านการกีฬาและพัฒนาบุคลากรด้านการศึกษา ให้มีความสามารถ คักยภาพ และคุณธรรม จัดสรรและแสวงหาทรัพยากรเพื่อส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการกีฬาในทุกภาคส่วนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้จ่ายงบประมาณด้านการกีฬา อย่างเป็นระบบและมีการบูรณาการในทุกระดับดำเนินการให้เป็นไปตามแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ และการดำเนินการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจ ประสานงานเพื่อขับเคลื่อนการ ดำเนินการตามแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ และประเมินผลการดำเนินการตามแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ โดยมีผู้บริหารโรงเรียนกีฬาเป็นผู้บังคับบัญชา ขับเคลื่อนและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและการพัฒนาบุคลากรด้านการศึกษาของประเทศไทย ให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ของสถาบันการพลศึกษา หรือปัจจุบัน คือมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ (สถาบันการพลศึกษา, 2561)

จากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการบริหารจัดการของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา การจัดตั้ง สถาบันการพลศึกษา ในการพัฒนาเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านการศึกษาและการเปลี่ยนแปลง รูปแบบการบริหารจัดการของโรงเรียนกีฬารูปแบบประหยัดให้เต็มรูปแบบให้เหมือนกัน ทุกโรงเรียนกีฬา เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารจัดการพัฒนานักกีฬาให้มีประสิทธิภาพ แต่ยังพบปัญหา อุปสรรคในด้านต่างๆ มากมาย ซึ่งปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งคือภาวะผู้นำของผู้บริหารในการขับเคลื่อน ภารกิจของโรงเรียน (สถาบันการพลศึกษา, 2561)

ด้วยเหตุผลดังที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ของผู้บริหารโรงเรียนกีฬา สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ ว่า มีความสัมพันธ์และส่งผลต่อ

ประสิทธิผลโรงเรียนของโรงเรียนกีฬา สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติหรือไม่ อย่างไร เพื่ออาจได้ข้อค้นพบที่สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมให้กับผู้บริหารโรงเรียนกีฬา และเป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิผลโรงเรียนของโรงเรียนกีฬา สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติต่อไป

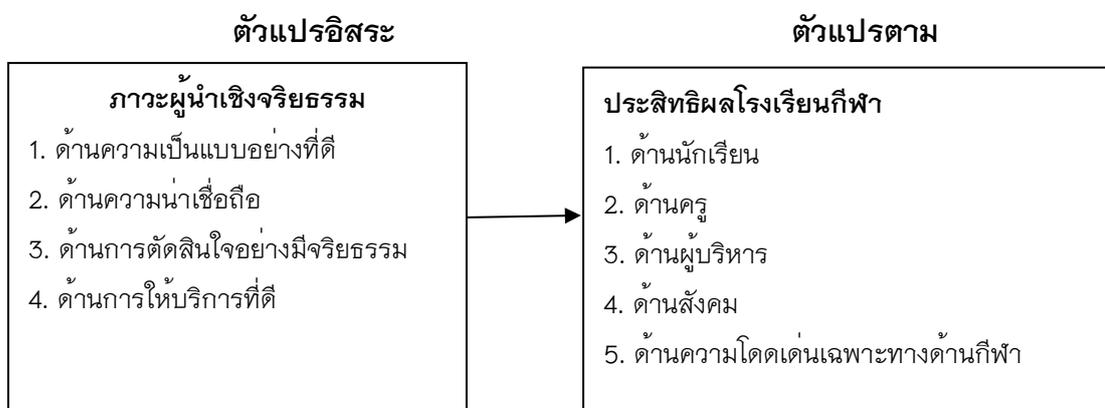
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนกีฬา สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลโรงเรียนของโรงเรียนกีฬา สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลโรงเรียนของโรงเรียนกีฬา สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ
4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนของโรงเรียนกีฬา สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาหลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมบูรณาการตามแนวคิดของ แกรี่ ยูค (Gary Yulk, 2001) นอร์ทเฮาส์ (Northouse, 2002) บราวน์ ทรีวีโน และแฮร์ริสัน (Brown, Treviño & Harrison, 2005) นงลักษณ์ วัชรชัยและคณะ (2551) และสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2552) จำนวน 4 องค์ประกอบ

ประสิทธิผลโรงเรียน บูรณาการตามแนวคิดของตามแนวคิดการประเมินประสิทธิผลโรงเรียนของ ฮอย และมิสเคิล (Hoy & Miskel, 2008) และแนวทางการประเมินมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนกีฬา สังกัดสถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา รวมทั้งหมด 5 ด้าน ได้กรอบแนวคิดในการวิจัย สรุปได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลโรงเรียนของโรงเรียนกีฬาสังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติมีความสัมพันธ์กันเชิงบวก
2. ปัจจัยภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างน้อย 1 ด้านส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนของโรงเรียนกีฬา สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ บุคลากรที่เป็นผู้สอนวิชาพื้นฐาน ผู้ฝึกสอนกีฬา และเจ้าหน้าที่ สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ ปีการศึกษา 2564 จำนวน 905 คน เนื่องจากบุคลากรของโรงเรียนกีฬา ประกอบด้วยผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาสามัญหรือวิชาพื้นฐานตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ครูผู้ฝึกสอนกีฬา และเจ้าหน้าที่สนับสนุนฝ่ายต่างๆ ดังนั้นจึงควรเก็บบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกส่วน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรที่เป็นผู้สอนวิชาพื้นฐาน ผู้ฝึกสอนกีฬา และเจ้าหน้าที่ สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ ปีการศึกษา 2564 จำนวน 273 คน โดยผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ เครซี่และ มอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 273 คน ใช้วิธีการกำหนดสัดส่วนและสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ

วิธีการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

หาความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม (Content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พบว่าค่า IOC ของแต่ละข้อคำถามทุกข้อ (Items) มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00

หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยนำไปลองใช้กับบุคลากรโรงเรียนกีฬา สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาฯ ที่ไม่ได้ถูกคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ผลการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค พบว่าทั้งฉบับเท่ากับ 0.912

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในภาพรวม

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม	M	SD	แปลผล	อันดับ
1. ด้านความเป็นแบบอย่างที่ดี	4.07	0.49	มาก	3
2. ด้านความน่าเชื่อถือ	4.12	0.45	มาก	2
3. ด้านการตัดสินใจอย่างมีจริยธรรม	4.05	0.49	มาก	4
4. ด้านการให้บริการที่ดี	4.16	0.47	มาก	1
รวมเฉลี่ย	4.10	0.43	มาก	-

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนกีฬา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.10$, $SD = 0.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการให้บริการที่ดี ($M = 4.16$, $SD = 0.47$) รองลงมาตามลำดับคือ ด้านความน่าเชื่อถือ ($M = 4.12$, $SD = 0.45$) ด้านความเป็นแบบอย่างที่ดี ($M = 4.07$, $SD = 0.49$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการตัดสินใจอย่างมีจริยธรรม ($M = 4.05$, $SD = 0.49$)

ตารางที่ 2 ระดับประสิทธิผลโรงเรียนในภาพรวม

ประสิทธิผลโรงเรียน	M	SD	แปลผล	อันดับ
1. ด้านผู้เรียน	4.07	0.55	มาก	3
2. ด้านครู	4.05	0.54	มาก	4
3. ด้านผู้บริหาร	3.98	0.59	มาก	5
4. ด้านสังคม	4.19	0.60	มาก	2
5. ด้านความโดดเด่นเฉพาะทางด้านกีฬา	4.25	0.62	มาก	1
รวมเฉลี่ย	4.11	0.52	มาก	-

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับประสิทธิผลโรงเรียนกีฬา ในภาพรวมอยู่ในระดับอยู่ในระดับมาก ($M = 4.11$, $SD = 0.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านความโดดเด่นเฉพาะทางด้านกีฬา ($M = 4.25$, $SD = 0.62$) รองลงมาตามลำดับคือ ด้านสังคม ($M = 4.19$, $SD = 0.60$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านผู้บริหาร ($M = 3.98$, $SD = 0.59$)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ของแต่ละองค์ประกอบของตัวแปรภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมและประสิทธิผลโรงเรียนกีฬา

องค์ประกอบของตัวแปร	X1	X2	X3	X4	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5
ด้านความเป็นแบบอย่างที่ดี (X1)	1								
ด้านความน่าเชื่อถือ (X2)	.65**	1							
ด้านการตัดสินใจอย่างมีจริยธรรม (X3)	.64**	.92**	1						
ด้านการให้บริการที่ดี (X4)	.57**	.89**	.87**	1					
ด้านผู้เรียน (Y1)	.49**	.85**	.77**	.67**	1				
ด้านครู (Y2)	.58**	.76**	.69**	.63**	.49**	1			
ด้านผู้บริหาร (Y3)	.67**	.78**	.79**	.61**	.50**	.59**	1		
ด้านสังคม (Y4)	.56**	.80**	.81**	.57**	.63**	.67**	.53**	1	
ด้านความโดดเด่นเฉพาะทางด้านกีฬา (Y5)	.48**	.81**	.68**	.56**	.57**	.66**	.75**	.69**	1

หมายเหตุ: ** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของตัวแปร ตัวแปรภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมและประสิทธิผลโรงเรียนกีฬาแต่ละคู่มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับปานกลาง (Moderate Relation) ถึงระดับมาก (Strong Relationship) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกคู่ โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) อยู่ระหว่าง 0.48–0.92

ตารางที่ 4 อำนาจการทำนายของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนของโรงเรียนกีฬา สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬา

ปัจจัย	B	Beta (β)	t-values	Sig.
1. ด้านความน่าเชื่อถือ (X2)	1.000	.855	11.141**	.000
2. ด้านการให้บริการที่ดี (X4)	.482	.429	7.518**	.000
3. ด้านความเป็นแบบอย่างที่ดี (X1)	-.169	-.159	-4.859**	.000
4. ด้านการตัดสินใจอย่างมีจริยธรรม (X3)	-.286	-.268	-3.917**	.000
Constant (β_0) = -.180 R = .917 R square = .840 Adjusted R square = .838 F = 352.057**				

*p < .05, **p < .01

จากตารางที่ 4 พบว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่สามารถอธิบายความผันแปรของประสิทธิผลโรงเรียนของโรงเรียนกีฬา สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬา ได้มีจำนวน 4 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านความน่าเชื่อถือ 2) ด้านการให้บริการที่ดี 3) ด้านความเป็นแบบอย่างที่ดี และ 4) ด้านการตัดสินใจอย่างมีจริยธรรม ซึ่งสามารถอธิบายความผันแปรของประสิทธิผลโรงเรียนของโรงเรียนกีฬา สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬา ได้ร้อยละ 84.00 ($R^2 = .840$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถเขียนได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = -.180 + 1.000(X_2) + .482(X_4) - .167(X_1) - .286(X_3)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = .855(Z_2) + .429(Z_4) - .159(Z_1) - .268(Z_3)$$

อภิปรายผลการวิจัย

1. ประเด็นระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนกีฬา สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬา ผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนกีฬา สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการให้บริการที่ดี รองลงมาตามลำดับคือ ด้านความน่าเชื่อถือ ด้านความเป็นแบบอย่างที่ดี และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการตัดสินใจอย่างมีจริยธรรม แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนกีฬา สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ เป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ซึ่งหมายถึงว่า ผู้บริหารโรงเรียน ในลักษณะของผู้บริหารที่ดี แสดงออกผ่านการกระทำในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ โดยตั้งมั่นอยู่บนพื้นฐานของความดี มีเหตุผล มีคุณธรรม จริยธรรม มุ่งประโยชน์ต่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ด้านการให้บริการที่ดีมาเป็นอันดับแรก แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียน มุ่งให้บริการและบริหารกิจการโรงเรียนกีฬา อำนวยความสะดวกต่อครู อาจารย์ ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียนและผู้รับบริการ ด้วยความกระตือรือร้น จริงใจ ให้การบริการ และแก้ปัญหา และสร้างความพึงพอใจแก่ผู้รับบริการทุกภาคส่วน ด้านความน่าเชื่อถือ แสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียน รวมทั้งการแสดง ท่าทางน้ำเสียง สุภาพ อ่อนโยน ท่าทาง กริยา มารยาท การแต่งกาย เหมาะสมกับสถานการณ์ และการประพฤติปฏิบัติตนเป็นน่าไว้วางใจของผู้ตาม และผู้ใต้บังคับบัญชา ด้านความเป็นแบบอย่างที่ดี การประพฤติปฏิบัติตนของผู้บริหารสามารถเป็นตัวอย่าง เป็นแบบอย่างที่ดีได้ โดยผู้บริหารโรงเรียนยึดหลักคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ คือ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ วินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี และมีน้ำใจเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนจนเป็นแบบอย่างที่ดีได้ และด้านการตัดสินใจอย่างมีจริยธรรม แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารตัดสินใจ โดยยึดหลักความยุติธรรม ความเสมอภาค เท่าเทียมกัน โปร่งใส ตรงไปตรงมา ปราศจากอคติ ความลำเอียง วิเคราะห์หาเหตุและผลก่อนการพิจารณาตัดสินใจ และ

ตัดสินใจอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม โดยถูกต้องตามธรรมเนียมประเพณีปฏิบัติ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง จึงส่งผลให้ระดับระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนกีฬา สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีภาวะผู้นำในการบริหารส่งผลให้ผู้ตามปฏิบัติตามค้อยตาม และปฏิบัติตามได้โดยง่ายโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมทั้ง 5 ด้านและสอดคล้องกับแนวคิดจริยธรรมที่กล่าวไว้ว่า จริยธรรม (Ethics) เป็นศาสตร์สาขาหนึ่งของวิชาปรัชญาที่ให้ความสนใจเกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ ว่าด้วยคุณลักษณะ (Character) หลักคุณธรรมหรือศีลธรรม (Morals) และการกระทำ (Actions) ที่ได้รับการพิจารณาว่าดีงาม (Good) ชอบธรรม หรือถูกต้อง (Right) ผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่มีจริยธรรม เพราะเป็นผู้กำหนดทิศทางและนโยบายขององค์กร ควรจะต้องใช้จริยธรรมในระดับสูง เพราะต้องเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ กับบุคคลจำนวนมาก ทั้งภายในและภายนอกองค์กร ต้องบริหารจัดการองค์กรให้ได้บรรลุวัตถุประสงค์ ถ้าผู้บริหารไม่มีจริยธรรมซึ่งจะมีผลกระทบต่อสังคมได้ ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนและเป็นปัญหาต่อสังคมได้และก่อให้เกิดปัญหาทางด้านจริยธรรมได้มากเช่นเดียวกัน

อีกทั้งยังสอดคล้องกับ นอร์ทเฮาส์ (Northouse, 2002) ได้กล่าวถึง ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมว่า เปรียบเสมือนการเปลี่ยนสภาพ ทั้งผู้นำและผู้ตามตามกระบวนการของภาวะผู้นำเชิงการเปลี่ยนแปลง ในท้ายที่สุดจะนำมาซึ่งจริยธรรมในการยกระดับความประพฤติและการตั้งใจทางจริยธรรม (Ethical aspiration) ของผู้นำ นอกจากนี้พลังวัตรของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมจะทำให้ทั้งผู้นำและผู้ตามบรรลุถึงผลสำเร็จสูงสุดและเกิดการยอมรับ ชื่นชม และพึงพาอาศัยซึ่งกันและกันอีกด้วย อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ คำพร กองเตย (2560)

2. ประเด็นระดับประสิทธิผลโรงเรียนกีฬา สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ ผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่า ระดับประสิทธิผลโรงเรียนกีฬาอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ คือ ด้านความโดดเด่นเฉพาะทางด้านกีฬา รองลงมาตามลำดับคือ ด้านสังคม ด้านผู้เรียน ด้านครู และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านผู้บริหาร แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนกีฬา สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ ภายใต้การนำของผู้บริหารโรงเรียน สามารถบริหารโรงเรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของโรงเรียนกีฬาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักและวิสัยทัศน์ของโรงเรียนที่ก่อตั้งเพื่อมุ่งจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านการกีฬาให้มีทักษะ ความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการศึกษาชาติ เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และเอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนและมีการจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับโรงเรียนกีฬาและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ยึดหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพควบคู่ไปกับการพัฒนาความสามารถด้านการกีฬาให้มีศักยภาพสูงสุดของแต่ละบุคคล ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม มีน้ำใจนักกีฬา เป็นพลเมืองที่ดีของสังคมและมีทักษะ

การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (สถาบันการพลศึกษา, 2561) นอกจากนี้ ประสิทธิภาพโรงเรียนในด้านสังคมยังแสดงให้เห็นว่า โรงเรียนกีฬาสามารถจัดการเรียนการสอน พร้อมทั้งส่งเสริมชนิดกีฬาต่างๆ ให้กับเด็กได้พัฒนาตามความสามารถจนทำให้โรงเรียนกีฬาแต่ละแห่งมีผลงานกีฬาในแต่ละด้านโดดเด่นกันไปจนทำให้มีชื่อเสียงและผลงานในทางที่ดี เป็นที่ยอมรับของครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชนและสังคม และชุมชนให้ความร่วมมือและให้การสนับสนุนโรงเรียนกีฬา

ส่วนประสิทธิผลโรงเรียนในด้านผู้เรียน ด้านครู และด้านผู้บริหาร รวมทั้ง 3 ด้านนี้ ก็อยู่ในระดับมากด้วยเช่นเดียวกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนกีฬาภายใต้การบริหารโรงเรียนโดยผู้บริหารที่มีศักยภาพมีภาวะผู้นำ สามารถบริหารโรงเรียนโดยความร่วมมือของผู้ตามคือ ครู อาจารย์ บุคลากร เจ้าหน้าที่ รวมทั้งนักเรียน ขับเคลื่อนภารกิจและกิจการงานของโรงเรียนให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโรงเรียนกีฬาที่ตั้งไว้ นั้นหมายถึง ประสิทธิภาพของโรงเรียนนั่นเอง สอดคล้องกับ ฮอย และมิสเกล (Hoy & Miskel, 2013) ที่กล่าวไว้ว่า ประสิทธิภาพโรงเรียน หมายถึงการที่โรงเรียนสามารถผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง พัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมและแก้ปัญหาได้ อีกทั้งเกณฑ์การประเมินประสิทธิภาพโรงเรียน เกณฑ์หนึ่ง คือ ความสามารถในการผลิต (Productivity) หรือความสามารถในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ทั้งการบริหาร การจัดการเรียนการสอน จนทำให้นักเรียนในโรงเรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ซึ่งพิจารณาได้จากเกรดเฉลี่ยโดยรวมของนักเรียน จำนวนร้อยละของนักเรียนที่เรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น และความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ปริมาณและคุณภาพของนักเรียน ประสิทธิภาพของโรงเรียนสามารถดูได้จากความนิยมจากชุมชนและผู้ปกครองนักเรียน ความสามารถในการศึกษาต่อในสถาบันชั้นสูงได้เป็นจำนวนมาก และความสามารถพิเศษด้านอื่นๆ เรื่องคุณภาพของนักเรียนนั้นจะดูผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และองค์ประกอบอื่นๆ เช่น ทัศนคติ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ความสามารถในการแก้ปัญหา คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูศักดิ์ ดินอาสา (2560) ได้ศึกษาโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนกีฬา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนกีฬา 4 ปัจจัย คือ 1) ปัจจัยภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2) ปัจจัยคุณลักษณะของบุคลากร 3) ปัจจัยการจัดการทรัพยากรองค์การ และ 4) ปัจจัยบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา และผลการวิจัยสรุปได้ว่า ระดับประสิทธิผลของโรงเรียนกีฬาและระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนกีฬา มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศาสวัต กันเทพา (2560) ได้ศึกษาสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนกีฬาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือสังกัดสถาบันการพลศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารจัดการโรงเรียนกีฬาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสถาบันการพลศึกษา ทั้ง 8 ด้าน พบว่า ระดับการปฏิบัติงานในการบริหารจัดการโรงเรียนกีฬาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สังกัดสถาบันการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และพินัน รัตนสุภา (2563) ได้ศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ประสิทธิภาพของการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และร้อยละของนักเรียนที่มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับ (2.50) ขึ้นไป จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ปีการศึกษา 2562 สูงกว่าปีการศึกษา 2561 ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และ ผลการประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. ประเด็นความสัมพันธ์และอิทธิพลของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนกีฬา สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬา กับประสิทธิผลโรงเรียนของโรงเรียนกีฬา สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬา ผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่า ความสัมพันธ์ของตัวแปรภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมและประสิทธิผลโรงเรียนกีฬา แต่ละคู่มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับปานกลางถึงระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมทั้ง 4 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านความน่าเชื่อถือ 2) ด้านการให้บริการที่ดี 3) ด้านความเป็นแบบอย่างที่ดี และ 4) ด้านการตัดสินใจอย่างมีจริยธรรม ซึ่งสามารถอธิบายความผันแปรของประสิทธิผลโรงเรียนของโรงเรียนกีฬา สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬา ได้ร้อยละ 84.00 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนกีฬา เป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีเหตุผล มุ่งประโยชน์ต่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ให้การบริการที่ดี มุ่งให้การบริการและบริหารกิจการโรงเรียนกีฬา อำนวยความสะดวกต่อครู อาจารย์ ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียนและผู้รับบริการ ด้วยความกระตือรือร้น จริงใจ จนสร้างความพึงพอใจแก่ผู้รับบริการทุกภาคส่วน นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนยังเป็นผู้ที่มีความน่าเชื่อถือ การแสดงออกทางกริยาท่าทาง น้ำเสียง มารยาท รวมทั้งการแต่งกายเหมาะสมกับสถานการณ์ และการประพฤติปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างไว้วางใจของผู้ใต้บังคับบัญชา จนเป็นแบบอย่างที่ดีได้

นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนยังยึดหลักคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ คือ ชยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ วินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี และมีน้ำใจเป็นแนวทางในการปฏิบัติตน และตัดสินใจอย่างมีจริยธรรม โดยยึดหลักความยุติธรรม ความเสมอภาค เท่าเทียมกัน โปร่งใส ตรงไปตรงมา ปราศจากอคติ ความลำเอียง โดยถูกต้องตามธรรมเนียมประเพณีปฏิบัติ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารโรงเรียนกีฬา มีภาวะผู้นำในการบริหารส่งผลให้ผู้ปฏิบัติตามปฏิบัติตามจนผลการปฏิบัติงานบรรลุจุดประสงค์และเป้าหมาย ซึ่งถึงประสิทธิผลโรงเรียน สอดคล้องกับในงานวิจัยของ ชูศักดิ์ ดินอาสา (2560) ที่ได้ศึกษาโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ

ประสิทธิผลของโรงเรียนกีฬาการ ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนกีฬา อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ คำพร กองเตย (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครโดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาองค์ประกอบและพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร และเพื่อทดสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลการวัดภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) ความไว้วางใจ (2) ความยุติธรรม (3) ความเคารพ (4) ความรับผิดชอบ และ (5) ความซื่อสัตย์ 2) ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มี 5 องค์ประกอบ 16 ตัวบ่งชี้ ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครมีความตรงเชิงโครงสร้าง และมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

- 1) ผู้บริหารระดับสูงของมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา อาจจัดดำเนินการโครงการอบรมพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนกีฬา ในหัวข้อต่างๆ เช่น ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารการศึกษา กับแนวทางการบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล เพื่อเป็นการส่งเสริมและเป็นแนวทางในการตัดสินใจในการบริหารงานของผู้บริหาร เป็นต้น
- 2) ควรส่งเสริมให้ผู้บริหาร บริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ บริหารงานตามแผนงานของโรงเรียน บริหารโดยใช้หลักการบริหาร มีภาวะผู้นำและทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจให้กับโรงเรียนเพิ่มมากยิ่งขึ้น อาจดำเนินการกำกับ ติดตามและนิเทศการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกีฬาอย่างใกล้ชิดเป็นประจำทุกๆ ปี
- 3) ควรให้ความสำคัญกับภาวะผู้นำของผู้บริหาร ควรสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้บริหารได้พัฒนาศักยภาพของตนเอง ยอมรับความคิดเห็นและเห็นความสำคัญของผู้ตาม และนำผลมาใช้ในการบริหาร อาจดำเนินการเป็นโครงการเชิดชูผู้บริหารดีเด่นที่มีภาวะผู้นำ มีคุณธรรมจริยธรรมและให้รางวัลเป็นประจำทุกปี เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาวิจัยในหัวข้อนี้อีกครั้ง โดยศึกษาแนวคิดภาวะผู้นำด้านอื่นๆ เช่น ภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลง ภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย ภาวะผู้นำแบบเสรี เป็นต้น

2) ควรมีการศึกษาซ้ำในกลุ่มประชากรเดิมในช่วงระยะเวลาประมาณ 4-5 ปี ข้างหน้า ซึ่งจะมีตัวแปรด้านระยะเวลาและการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมเข้ามาเกี่ยวข้อง เพื่อเป็นยืนยันผลการวิจัยและทดสอบซ้ำ

3) ควรมีการศึกษาในกลุ่มประชากรเดิม แต่เพิ่มตัวแปรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้อาจได้ข้อค้นพบ นำมาพัฒนาและเพิ่มประสิทธิผลโรงเรียนของโรงเรียนกีฬา สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬา

เอกสารอ้างอิง

คำพร กองเตย. (2560). การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

ชูศักดิ์ ตินอาสา. (2560). โมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนกีฬา. วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 11(1), 47-55.

นงลักษณ์ วิรัชชัย, ศจีมาศ ณ วิเชียร และพิศสมัย อรทัย. (2551). การสำรวจและสังเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรม. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม(ศูนย์คุณธรรม).

เนาวรัตน์ รอดเพ็ญ. (2560). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีนครินทร์.

พินัน รัตนสุภา. (2563). การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช. โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช.

ศาศวัต กันเทพา. (2560). ศึกษาสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนกีฬาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสถาบันการพลศึกษา. วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 4(14), 50-56.

สถาบันการพลศึกษา. (2561). คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนกีฬา สังกัดสถาบันการพลศึกษา 2561. กลุ่มประกันคุณภาพการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน. กองวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา สถาบันการพลศึกษา.

- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2552). *รายงานประจำปี 2552 สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
- Brown, M. E., Treviño, L. K., & Harrison, D. A. (2005). Ethical leadership: A social learning perspective for construct development and testing. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 97, 117–134.
- Hoy, W.K. & Miskel, C. G. (2008). *Educational administration: Theory, research and practice*. (8th ed.). New York: McGraw–Hill.
- Hoy, W. K. & Miskel, C. G. (2013). *Educational administration: Theory, research, and practice*. (9th ed.). New York: McGraw–Hill.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.
- Northouse, P. G. (2002). *Desired characteristics of ethical leader in business, educational, political, and religious organizations*. From East Tennessee. A Delphi investigation.
- Yulk, G. A. (2001). *Leadership in organizations*. (4th ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

รูปแบบการบริหารจัดการแนวใหม่ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

A New Management Model for Small –Sized Schools Primary Educational Service Area Office Sa Kaeo 2

¹ลัดดาพรณ จันท์ปริดา,²ทรงยศ แก้วมงคล และ³อุทัยวรรณ สายพัฒนา

¹Laddaphan Junepreeda, ²Songyos Kawmongkon and ³Uthaiwan Saipatthana

นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

^{2,3}อาจารย์ประจำ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

¹Doctor of Philosophy program students Education Administration
Faculty of Education North Bangkok University

^{2,3}Lecturer, Faculty of Education North Bangkok University

¹Corresponding Author. Email: laddaphan.june@northbkk.ac.th

Received July 6, 2023; Revised December 8, 2023; Accepted December 13, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาสภาพและความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการแนวใหม่
ของโรงเรียนขนาดเล็ก 2) การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการแนวใหม่ของโรงเรียนขนาดเล็ก 3) การประเมินคุณภาพ
ของรูปแบบการบริหารจัดการแนวใหม่ของโรงเรียนขนาดเล็ก และ 4) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการแนว
ใหม่ของโรงเรียนขนาดเล็กกลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 240 คน เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย
ได้แก่แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมิน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์
ความต้องการจำเป็น การวิเคราะห์เนื้อหา และไคสแควร์ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพและความต้องการจำเป็นในการ
บริหารจัดการแนวใหม่ของโรงเรียนขนาดเล็กในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่ควรจะเป็นในการบริหารจัดการ
แนวใหม่ของโรงเรียนขนาดเล็กในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด 2. รูปแบบการบริหารจัดการแนวใหม่ของโรงเรียนขนาดเล็ก
ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ภาวะผู้นำทางการบริหาร 3) กระบวนการบริหาร
4) การมีส่วนร่วม และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ ในการดำเนินงาน ได้รูปแบบการบริหารจัดการแนวใหม่ของโรงเรียน
ขนาดเล็ก POLECAPT : P = การวางแผน, O = การจัดการองค์กร, L = การนำองค์กร, E = การประเมินผล, C = การควบคุม
/การสนับสนุน, A = การปรับปรุง/พัฒนา, P = การมีส่วนร่วม, T = ทีมงาน และรูปแบบมีความถูกต้องและเหมาะสม
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3. หลังการทดลองใช้มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: รูปแบบ; โรงเรียนขนาดเล็ก; การบริหารจัดการแนวใหม่ของโรงเรียนขนาดเล็ก

Abstract

This research objectives were 1) studying the past status and necessary requirements for a new management approach in small-sized schools, 2) developing a new management model for small-sized schools, 3) assessing the quality of the new management model for small-sized schools, and 4) studying the outcomes of implementing the new management model. The samples consisted of 240 school administrators and teachers. Instruments used were a questionnaire, an interview form, and a verification form. Statistics used were mean, standard deviation, needs assessment, content analysis and Quai Square The research findings indicated that: 1. The conditions and The needs assessment of the new management for small-sized schools was overall at a moderate level. The feasible conditions of the new management for small-sized schools were overall at the highest level. 2. The new management model for small-sized schools consisted of 5 components: 1) management, 2) administrative leadership, 3) administrative processes, 4) participation, and 5) operational success conditions. Two models? A new management model for small-sized schools namely POLECAPT: consisted of P =Planning, O = Organizing, L = Leading, E =Evaluation, C = Controlling, A = Act, P = Participation, T = Teamwork and The model was correct and appropriate at statistically significant level at .01 3.after the trial is possible. and the statistically significant benefit at the .01 level.

Keywords: Mode; Small-Sized Schools; A new management model for small size school administration

บทนำ

การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศให้เจริญมั่นคงดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช มหาราช เกี่ยวกับความสำคัญของการศึกษาตอนหนึ่ง ความว่า “การพัฒนาบ้านเมืองให้เจริญยิ่งขึ้นไปนั้น ย่อมต้องพัฒนาบุคคลก่อน เพราะถ้าบุคคลอันเป็นองค์ประกอบของส่วนรวมไม่ได้รับการพัฒนาแล้ว ส่วนรวมจะเจริญมั่นคงได้ยาก การที่บุคคลจะพัฒนาได้ก็ด้วยปัจจัยประการเดียว คือ “การศึกษา” การศึกษานั้นแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ การศึกษาด้านวิชาการกับการอบรมบ่มนิสัยให้เป็นผู้มีจิตใจใฝ่ดี ใฝ่เจริญ มีปกติละลายชั่วกัลวาบ การพัฒนาบุคคลจะต้องพัฒนาให้ครบทั้งสองส่วน เพื่อให้บุคคลได้มีความรู้ไว้ใช้ประกอบการ และมีความดีไว้เกื้อหนุน การประพฤติปฏิบัติทุกอย่างให้เป็นไปในทางที่ ถูกที่ ควร และอำนวยความสะดวกที่ ฟัง ประสงค์” (ภควรรณ ลุนสำโรง. 2560)

ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีโรงเรียนในสังกัด ปี 2562 จำนวน 29,871 แห่ง และเป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนตั้งแต่ 120 คนลงมา ทั้งหมด 15,158 โรงเรียน คิดเป็นจำนวนถึงร้อยละ 50.74 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมด มีจำนวนครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก 103,079 คน และมีนักเรียน 981,831 คน อัตราส่วนครูต่อนักเรียน 1:10 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมด และมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระบุว่า มีจำนวนโรงเรียนขนาดเล็กในประเทศไทย

เพิ่มมากขึ้น อันเป็นผลมาจากอัตราการเกิดลดลง และความนิยมของผู้ปกครองที่ต้องการส่งบุตรหลานไปโรงเรียนในเมือง การมีโรงเรียนขนาดเล็กจำนวนมาก ย่อมส่งผลถึงคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับที่ยังไม่น่าพึงพอใจการดำเนินการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กดังกล่าว มีปัญหาต่างๆ มากมาย เช่น ขาดแคลนครูและสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ครูไม่ครบชั้น งบประมาณไม่เพียงพอสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภค การบริหารจัดการ ประกอบกับครอบครัวของนักเรียนส่วนใหญ่ยากจน ไม่สามารถส่งเสริมสนับสนุนค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาให้กับบุตรหลานของตนได้ซึ่งปัญหาเหล่านี้ ทำให้โรงเรียนขนาดเล็กขาดประสิทธิภาพ ในการจัดการศึกษา และนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนขนาดเล็กขาดโอกาสที่จะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนค่อนข้างต่ำ (ชูลีพร อร่ามเนตร, 2562) ในสภาพแวดล้อมของการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กข้างต้น เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการใช้ทรัพยากรที่ไม่คุ้มค่า การจัดสรรอัตรากำลังครู งบประมาณ และการยกระดับคุณภาพทางการศึกษา ทำให้โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ประสบปัญหา ดังนี้

1. ปัญหาด้านบุคลากร พบว่า ขาดแคลนครู จำนวนครูไม่ครบชั้น ครูไม่ครบตามรายวิชาเอก ครูส่วนใหญ่ขาดทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสภาพที่ครูไม่ครบชั้นครูสอนไม่เต็มเวลาเต็มความสามารถ เพราะครูมีภารกิจอื่นที่นอกเหนือจากการสอนเป็นจำนวนมาก จึงส่งผลทำให้ประสิทธิภาพและคุณภาพของการจัดการศึกษานโรงเรียนขนาดเล็กไม่เป็นไปตามเป้าหมาย
2. ปัญหาด้านการเรียนการสอน พบว่า หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้มีจำนวนจำกัด ซึ่งสาเหตุมาจากได้รับงบประมาณน้อย สื่อเทคโนโลยี และการสื่อสารมีใช้อย่างจำกัด และที่มีอยู่ก็ไม่สามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ปัญหาด้านการบริหารจัดการ สภาพบริบทของการคมนาคมที่ผ่านมา นับว่าไม่ค่อยสะดวกมากนัก

รัฐบาลจึงจำเป็นต้องจัดตั้งโรงเรียนให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ของประชากรที่อาศัยอยู่ นอกจากนี้โรงเรียนขนาดเล็กจำนวนหนึ่งอยู่ในพื้นที่ลักษณะพิเศษ อยู่ในพื้นที่ห่างไกลความเจริญ อยู่บนภูเขาสูงบนเกาะ นักเรียนมีปัญหาในการเดินทาง นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ขาดทักษะในการบริหารจัดการโรงเรียนและปัญหาอีกประการหนึ่ง คือ การอพยพเคลื่อนย้ายของประชากรวัยเรียนที่ย้ายติดตามผู้ปกครองไปรับจ้างทำงานต่างถิ่น และอัตราการเกิดของประชากรที่ลดลง ทำให้มีจำนวนนักเรียนน้อยในแต่ละชั้น ส่งผลให้เกิดปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของโรงเรียนเป็นอย่างมาก

4. ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่อยู่ในชุมชนขนาดเล็ก ประชากรมีฐานะยากจน ทำให้ไม่มีศักยภาพในการระดมทรัพยากรเพื่อนำมาช่วยสนับสนุนการจัดการศึกษาให้กับโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2563 มีนโยบายจะยุบควบรวมโรงเรียนขนาดเล็กถ้าโรงเรียนเหล่านั้นไม่มีการ

พัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยขอให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขต พิจารณาดำเนินการควมรวมโรงเรียนขนาดเล็กที่มีระยะห่างจากโรงเรียนในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในตำบลเดียวกันน้อยกว่า 6 กิโลเมตร ให้บังเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้เพิ่มสูงขึ้น เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน และลดภาระค่าใช้จ่ายงบประมาณด้านบุคลากรและการบริหารจัดการลง รวมทั้งรายงานผลการดำเนินการและปัญหาอุปสรรคสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยด่วน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2, 2562)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 จึงจำเป็นต้องหาแนวทางการยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กอย่างเร่งด่วน โดยมีการวิเคราะห์และสังเคราะห์ปัญหาของแต่ละโรงเรียนและแต่ละพื้นที่ เพื่อให้สามารถตอบโจทย์ในการแก้ไขปัญหาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กได้อย่างแท้จริง ซึ่งแนวทางที่จะทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนนั้น ๆ มีหลายปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งที่เกิดจากการบริหารจัดการภายในโรงเรียนซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงคือ ผู้อำนวยการโรงเรียนและบุคลากรทางการศึกษา และภายนอกโรงเรียน คือการมีส่วนร่วมในการพัฒนา ได้แก่ บ้าน วัด ชุมชน ผู้ปกครอง และหน่วยงานสนับสนุนอื่นๆ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2, 2562) การพัฒนาคุณภาพและการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อให้เป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาสภาพปัญหาในบริบทของแต่ละสถานศึกษาและชุมชน ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน โดยมีรูปแบบและกลไกในการดำเนินงานที่เฉพาะและชัดเจน (ธีระ รุญเจริญ, 2550)

จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการบริหารจัดการแนวใหม่ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนประถมศึกษานานาชาติในจังหวัดนี้ และให้เป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเองอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานของการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่อื่นต่อไป

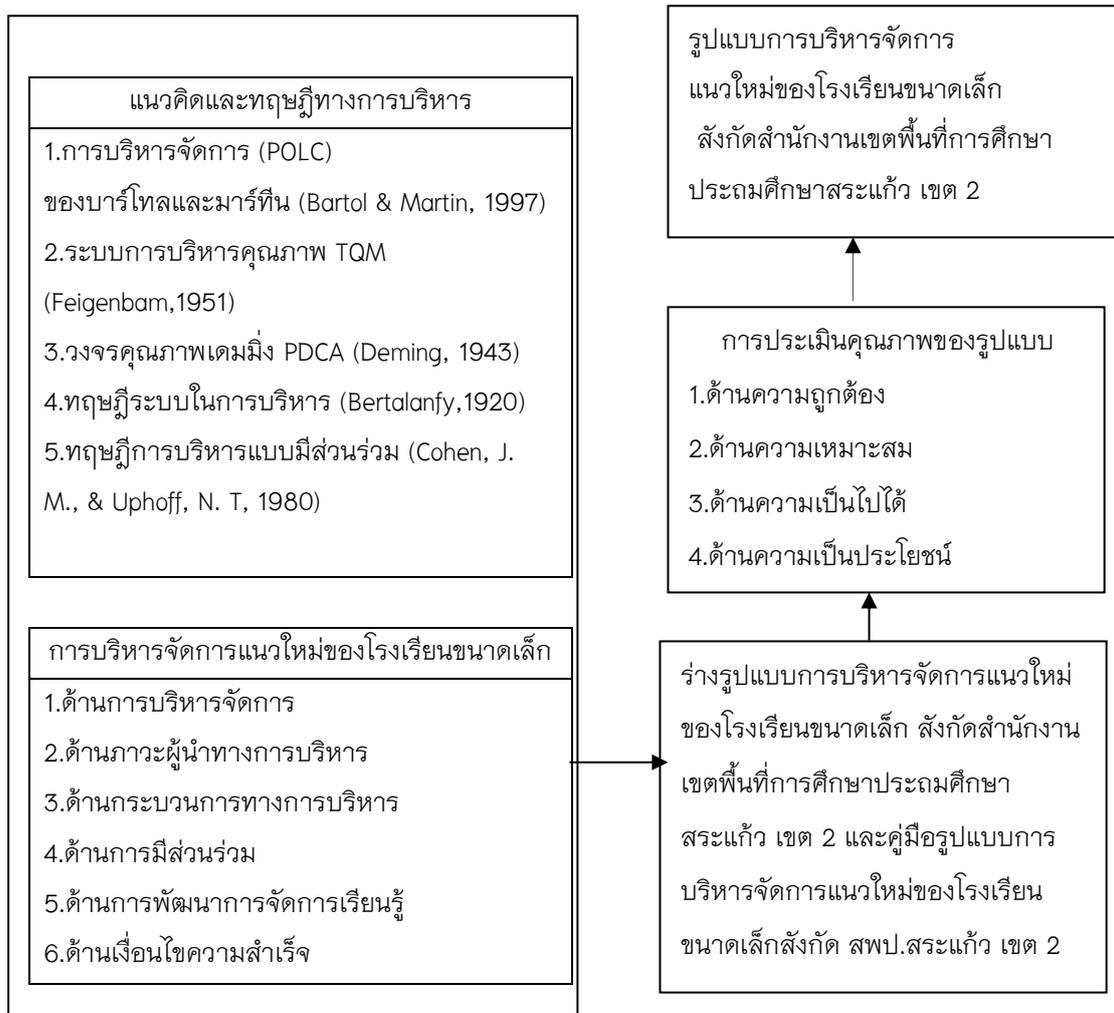
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการแนวใหม่ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารจัดการแนวใหม่ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2

3. เพื่อประเมินคุณภาพของรูปแบบการบริหารจัดการแนวใหม่¹ ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

4. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการแนวใหม่¹ ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพและความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการแนวใหม่ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 2

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูจำนวน 44 โรงเรียนที่จัดการศึกษา ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประเภทโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 รวมทั้งสิ้น 282 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย และใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซีและมอร์แกน (Krejcie; & Morgan, 1970) โดยเป็นผู้บริหาร จำนวน 37 คน ครู จำนวน 203 คน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 240 คน

การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษา เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ
2. นำความรู้ที่ได้จากข้อ 1 มาสร้างแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ให้ครอบคลุม โดยมีการดำเนินการดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับสภาพและความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการแนวใหม่ของโรงเรียน ขนาดเล็ก

3. นำแบบสอบถามจากข้อ 2 เสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำมาหาค่า IOC ได้ค่า IOC = 0.80–1.00

4. นำแบบสอบถามจากข้อ 3 มาปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำไปทดลอง (Try-out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (α -Coefficient) ของคอบบราค ได้ค่า $\alpha = 0.951$ นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยนำแบบสอบถามไปสอบถามผู้บริหารสถานศึกษา และ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 จำนวน 282 คน ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และนำแบบสอบถามที่ได้ ไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ PNI_{modified}

ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการแนวใหม่ ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาที่มีผลงานยอดเยี่ยม และได้รับรางวัลใดรางวัลหนึ่ง อาทิ รางวัลโรงเรียนพระราชทาน รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) รางวัล OBEC AWARDS รางวัลผลงานการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) หรือรางวัล Internal Quality Awards (IQA) รวม จำนวน 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือขึ้นที่ 2 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

1. ศึกษาโรงเรียนต้นแบบที่มีคุณภาพในการบริหารที่ประสบผลสำเร็จและเป็นแบบอย่างที่ดี จำนวน 5 โรงเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ไปสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และวิเคราะห์สถานการณ์ของโรงเรียน เพื่อนำมาเป็นส่วนประกอบในการร่างองค์ประกอบของรูปแบบ

2. นำผลการวิจัยตามระยะที่ 1 และจากการสัมภาษณ์เชิงลึก มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ร่วมกันยกร่างรูปแบบการบริหารจัดการแนวใหม่ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยอาศัยการวิเคราะห์และสังเคราะห์จากการศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากการสัมภาษณ์เชิงลึก จากสถานศึกษาต้นแบบ 5 แห่ง แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความสอดคล้องของร่างรูปแบบการบริหารจัดการแนวใหม่ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

3. นำแบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้าง ไปเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เป็นผู้ตรวจสอบ และนำไปสัมภาษณ์ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเอง และนำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหาต่อไป

ระยะที่ 3 การประเมินคุณภาพรูปแบบการบริหารจัดการแนวใหม่ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

ผู้ประเมินคุณภาพของรูปแบบการบริหารจัดการแนวใหม่ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจงตามเกณฑ์การพิจารณาประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 คน ประกอบด้วย นักวิชาการด้านการบริหารการศึกษาและการวิจัยทางการศึกษา จำนวน 5 คน และ ผู้บริหารการศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีประสบการณ์ ด้านการบริหารจัดการศึกษา จำนวน 10 คน

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ แบบประเมินความถูกต้องและความเหมาะสม

1. สร้างแบบประเมินที่สอดคล้องกับรูปแบบ
2. นำแบบประเมินไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ
3. นำแบบประเมินไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินเชิงโครงสร้างและเนื้อหา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบประเมินความถูกต้องเหมาะสมรูปแบบการบริหารจัดการแนวใหม่ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสมโดยใช้ค่าไคสแควร์ (Chi-Square)

ระยะที่ 4 ประเมินผลของรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กแนวใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ในการนำไปทดลองใช้

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนบ้านใหม่ศรีจำปาทอง จำนวน 7 คน โรงเรียนบ้านเจริญสุข จำนวน 6 คน โรงเรียนบ้านละลมติม จำนวน 10 คน โรงเรียนบ้านสี่แยก จำนวน 7 คน รวม 30 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) ซึ่งทั้ง 4 โรงเรียน มีความพร้อมและสมัครใจในการใช้รูปแบบ

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ แบบประเมินความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์

1. สร้างแบบประเมินที่สอดคล้องกับรูปแบบ
2. นำแบบประเมินไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ
3. นำแบบประเมินไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินเชิงโครงสร้างและเนื้อหา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดย ผู้วิจัยจัดทำคู่มือแนวทางการสร้างรูปแบบในขั้นตอนที่ 2 โดยการเขียนคู่มือการนำรูปแบบการบริหารจัดการแนวใหม่ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ไปใช้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ โดยใช้ค่าไคสแควร์ (Chi-Square)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อการศึกษาสภาพและความต้องการจำเป็นของรูปแบบการบริหารจัดการแนวใหม่ ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า สภาพที่เป็นอยู่ ในการบริหารจัดการแนวใหม่ ของโรงเรียนขนาดเล็ก มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่ควรจะเป็นในการบริหารจัดการแนวใหม่ ของโรงเรียนขนาดเล็ก ในภาพรวม มีสภาพที่ควรจะเป็นในการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด และความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการแนวใหม่ ของโรงเรียนขนาดเล็ก ในภาพรวม มีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการแนวใหม่ ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการแนวใหม่ ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 4 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการแนวใหม่
ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า
 ผลการประเมินความเป็นไปได้ และประเมินความเป็นประโยชน์ พบว่า องค์ประกอบที่ 1 ด้านการบริหารจัดการ
 มี 22 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 2 ด้านภาวะผู้นำทางการบริหาร มี 15 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 3 ด้านกระบวนการ
 มี 11 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 4 การมีส่วนร่วม มี 11 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 5 มี 11 ตัวบ่งชี้ ซึ่งแต่ละตัวบ่งชี้
 มีความเป็นไปได้ทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพที่เป็นอยู่ ในการบริหารจัดการแนวใหม่ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ในภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องงานวิจัยของฐานีย์ โลพันธ์ (2560) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนากระบวนการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กตามแนวคิดกิจการเพื่อสังคมสาขาวิชาการบริหารการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสงค์ เขี่ยมเวียง (2556) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก ตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2

สภาพที่ควรจะเป็นในการบริหารจัดการแนวใหม่ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ในภาพรวม มีสภาพที่ควรจะเป็นในการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของวิชัย ลาธิ และ สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2564) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนากระบวนการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา กลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ความต้องการจำเป็น ในการบริหารจัดการแนวใหม่ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ในภาพรวม มีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของวิชัย ลาธิ และ สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2564) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนากระบวนการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา กลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิ่งนา ศรีพรหม (2560) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดชุมพรสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ สอดคล้องงานวิจัยของฐานีย์ โลพันธ์ (2560) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนากระบวนการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กตามแนวคิดกิจการเพื่อสังคมสาขาวิชาการบริหารการศึกษาผลการวิจัย

2. รูปแบบการบริหารจัดการแนวใหม่ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก 70 ตัวชี้บ่ง ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 ด้านการบริหารจัดการ มี 22 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 2 ภาวะผู้นำทางการบริหาร

มี 15 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการบริหาร มี 11 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 4 การมีส่วนร่วม มี 11 ตัวบ่งชี้ และองค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จในการดำเนินงาน ซึ่งได้รูปแบบการบริหารจัดการแนวใหม่ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ดังนี้

POLECAPT : P(Planning) = การวางแผน, O (Organizing) = การจัดการองค์กร, L(Leading) = การนำองค์กร, E (Evaluation) = การประเมินผล , C (Controlling) = การควบคุม/การสนับสนุน, A (Act) = การปรับปรุง/พัฒนา, P (Participation) = การมีส่วนร่วม, T (Teamwork) = ทีมงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิชัย ลาธิ และ สุธรรม ธรรมทัตตานนท์ (2564) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา กลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของกิงงภา ศรีพรหม (2560) ได้ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดชุมพรสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

3. ผลการประเมินความถูกต้องและความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการแนวใหม่ ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ซึ่งทั้ง 5 องค์ประกอบ มีดังนี้ ผลการประเมินความถูกต้อง พบว่า องค์ประกอบที่ 1 ด้านการบริหารจัดการมี 22 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 2 ด้านภาวะผู้นำทางการบริหาร มี 15 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 3 ด้านกระบวนการ มี 11 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 4 การมีส่วนร่วม มี 11 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 5 มี 11 ตัวบ่งชี้ และแต่ละตัวบ่งชี้อยู่ภายใต้องค์ประกอบที่ 1- 5 มีความถูกต้องและความเหมาะสม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิชัย ลาธิ และ สุธรรม ธรรมทัตตานนท์ (2564) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเองเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา กลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของกิงงภา ศรีพรหม (2560) ได้ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดชุมพรสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ประกอบด้วย 11 องค์ประกอบ

4. ผลการประเมินความเป็นไปได้ และผลการประเมินความเป็นประโยชน์ พบว่า องค์ประกอบที่ 1 ด้านการบริหารจัดการ มี 22 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 2 ด้านภาวะผู้นำทางการบริหาร มี 15 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 3 ด้านกระบวนการมี 11 ตัวบ่งชี้ และองค์ประกอบที่ 4 ด้านการมีส่วนร่วมมี 11 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 5 ด้านเงื่อนไขความสำเร็จมี 11 ตัวบ่งชี้ มีความเป็นไปได้ ของแต่ละองค์ประกอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของวิชัย ลาธิ และ สุธรรม ธรรมทัตตานนท์ (2564) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเองเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา กลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ และสอดคล้องกับงานวิจัยกิงงภา ศรีพรหม (2560) ได้ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดชุมพรสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ประกอบด้วย 11 องค์ประกอบ สอดคล้องกับงานวิจัยของทัศนีย์ บุญมาภิและคณะ (2559) ได้ศึกษารูปแบบ

ความร่วมมือระหว่างโรงเรียน กับชุมชนในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก เขตภาคเหนือตอนบนและพัฒนารูปแบบความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชนในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กเขตภาคเหนือตอนบน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1) ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ สถานศึกษามีการพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้และให้บริการแก่ผู้ปกครองและชุมชน นอกจากนี้จะต้องมีการส่งเสริมและปรับปรุงให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียนและท้องถิ่น เพื่อยกระดับคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็กให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ สามารถยืนอยู่ด้วยตนเองได้

2) ควรจะมีการส่งเสริมให้ ผู้บริหารมีการวางแผน กำหนดผู้รับผิดชอบงานที่ชัดเจน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวและเหมาะสมในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย มีการจัดครูเข้าสอนครบชั้น และตรงตามวิชาเอกและส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นและบริบท และให้สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับมาตรฐานคุณภาพผู้เรียน

3) ควรส่งเสริมและสนับสนุนในเรื่อง การบริหารจัดการอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมที่เพียงพอ มีการบริหารงานงบประมาณอย่างเป็นระบบ มีการใช้จ่ายเงินงบประมาณตรงตามวัตถุประสงค์ จัดให้มีสาธารณูปโภค สิ่งอำนวยความสะดวก ง่ายต่อการใช้งาน มีการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น มีการประสานเครือข่ายการศึกษาระดับโรงเรียนและระดับเขตพื้นที่การศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลในการบริหารจัดการแนวใหม่ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

เอกสารอ้างอิง

กึ่งนภา ศรีพรหม.(2560).รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดชุมพรสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้.ปริญญาานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.

ชุลีพร อร่ามเนตร. (2562). ยกระดับคุณภาพคนไทย 4.0 เรียนรู้ สร้างนวัตกรรม พลเมืองเข้มแข็ง. สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2563, จาก <https://www.komchadluek.net/news/edu-health/365993>

ฐาปนีย์ โลพันธ์.(2560). การพัฒนาระบบบริหารโรงเรียนขนาดเล็กตามแนวคิดกิจการเพื่อสังคม. หลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

- ทัศนีย์ บุญมาภิและคณะ. (2559). รูปแบบความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการ บริหาร
โรงเรียนขนาดเล็ก เขตภาคเหนือตอนบน. *วารสารชุมชนวิจัย*, 12(1), 73–86.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดการและบริหารการศึกษา ในยุคปฏิรูป
การศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: ข้าวฟ่าง.
- ประสงค์ เอี่ยมเวียง. (2556). รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก ตามนโยบายสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเลย เขต 2 . *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*, 8(24), 12–23.
- ภควรรณ ลุนลำโรง. (2560). *การพัฒนา รูปแบบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้น
พื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา*. มหาวิทยาลัยนอร์ท
กรุงเทพ/กรุงเทพฯ.
- วิชัย ลาธิ และ สุธรรม ธรรมทัศนานนท์. (2564). การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่
สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา กลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสาร
สินธุ์. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 6(12), 85–100.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2. (2562). *แผนบริหารจัดการโรงเรียนขนาด
เล็ก ประจำปี 2562–2565 สระแก้ว*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). *โรงเรียนขนาดเล็ก ภาวะหรือโอกาส และ
รูปแบบการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก*. สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2563,
จาก <https://www.trueplookpanya.com/education/content/71918>.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). *แผนบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กปี พ.ศ.
2562–2565*. กรุงเทพฯ: อักษรไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). *ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน : นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564–
2565*. สืบค้นเมื่อวันที่ 16 เมษายน 2565. จาก [https://www.kruachieve.com/wp-
content/uploads/2020/12/04006.pdf](https://www.kruachieve.com/wp-content/uploads/2020/12/04006.pdf)
- Bartol, K. M. & Martin, D. C. (1997). *Management*. New York: Mc Graw – Hill
- Bertalanffy, L. V. (1920). The History and Status of General Systems Theory. *Academy of
Management*, 15(4), 407–426.
- Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1980). Participation's place in rural development: seeking
clarity through specificity. *World development*, 8(3), 213–235.

Deming, W.E. (1943). *Statistical Adjustment of Data [1–261]*. Dover Publication Inc., New York.

Feigenbaum, A. (1951). *Quality Control: Principles, Practice and Administration. 2 Pennsylvania Plaza*. New York City: McGraw Hill Book Company Inc.

Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). Determining Sample Size for Research Activities.

Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607 – 610.

ความสัมพันธ์ของสัญญาเช่า ด้านผู้เช่า ต่อมูลค่าตลาด ก่อนและหลัง
การปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า
(ฉบับปี พ.ศ. 2562) กรณีศึกษา กลุ่มธุรกิจที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์
แห่งประเทศไทย กลุ่มดัชนีสะท้อนความเคลื่อนไหวของราคาหุ้น 50 ตัวแรก
Relevance of lease agreement on the lessee side to the market value
before and after the implementation of the TFRS 16 for lessees: A Case
Study of A Business Group Listed on the Stock Exchange of Thailand: An Index
Reflecting the Movement of the First 50 Stock Prices

¹วิยะดา ปิงเมือง และ ²พรรณเพ็ญ สิทธิพัฒนา

¹Wiyada Pingmuang and ²Panpen Sittipatna

¹นิสิตระดับปริญญาโท หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

²อาจารย์ประจำสาขาวิชาบัญชี คณะบัญชี มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

¹Bachelor of Accountancy (Accounting), Rajapruk University

²Teacher of Faculty of Accountancy, Rajapruk University

¹Corresponding Author E-mail: 65109660010@rpu.ac.th

Received November 14, 2023; Revised December 9, 2023; Accepted December 20, 2023

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของสัญญาเช่า ด้านผู้เช่า ต่อมูลค่าตลาด ก่อนการปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของสัญญาเช่า ด้านผู้เช่าต่อมูลค่าตลาดหลังการปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ กลุ่มธุรกิจที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มดัชนีสะท้อนความเคลื่อนไหวของราคาหุ้น 50 ตัวแรก จำนวน 132 ตัวอย่าง เก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานทางการเงิน ตั้งแต่ช่วง พ.ศ. 2560 – 2562 เป็นช่วงก่อนการปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า และช่วง พ.ศ. 2563 – 2565 เป็นช่วงหลังการปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 รวม 24 ไตรมาส และได้นำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ ผลการวิจัยพบว่า สิทธิประโยชน์สิทธิการใช้ (ROU) พบความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่าตลาดในช่วงหลังการปฏิบัติตาม TFRS 16 มูลค่าตามบัญชีของส่วนของผู้ถือหุ้น กำไรก่อนต้นทุนทางการเงิน ภาษี ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย และกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน พบความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่าตลาด ทั้งช่วงก่อน และหลังการปฏิบัติตาม TFRS 16 แต่มูลค่าสินทรัพย์รวม และอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม ไม่พบความสัมพันธ์กับมูลค่าตลาด ทั้งช่วงก่อน และหลังการปฏิบัติตาม TFRS 16 ดังนั้นรายงานทางการเงินภายใต้

สัญญาเช่า ด้านผู้เช่า ตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า ได้สะท้อนความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมมากขึ้น

คำสำคัญ: สัญญาเช่า; มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า; มูลค่าตลาด; สินทรัพย์สิทธิการใช้

Abstract

The objectives of this are 1) to study the relevance of the lease agreement on the tenant side to market value. Before compliance with Financial Reporting Standards No. 16 regarding lease agreements 2) to study the relevance of lease agreements on the lessee side to market value. After compliance with Financial Reporting Standard No. 16, Lease Agreements. The sample group used in the study is Business groups listed on the Stock Exchange of Thailand The index group reflects the movement of the first 50 stock prices of 264 samples, collecting data from financial reports from the period 2017 – 2019, which is the period before the implementation of Financial Reporting Standards No. 16 regarding lease agreements and the period 2020 – 2022 is the period after the implementation of Financial Reporting Standards No. 16, a total of 24 quarters, and the data were analyzed for relationships using descriptive statistical analysis. Correlation analysis and multiple regression analysis. The research results found that Right-of-use assets (ROU) were found to have a positive relationship with market value in the period after the implementation of TFRS 16. Book value of shareholders' equity. Profit before finance costs, taxes, depreciation and amortization. and cash flow from operations Found a positive relationship with market value both before and after the implementation of TFRS 16, but total asset value and the ratio of total debt to total assets No relationship was found with the market value both before and after compliance with TFRS 16. Therefore, the financial report under the lease agreement on the lessee side according to Financial Reporting Standard No. 16 on Lease Agreements reflects a more fair representation.

Keywords: Lease; Financial Reporting Standard No. 16; Market value; Right of Use Assets

บทนำ

ภายใต้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า ข้อมูลทางบัญชีที่มีการพัฒนาปรับปรุงให้มีความโปร่งใสและเที่ยงธรรมมากขึ้นเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของกิจการ โดยมีการกำหนดหลักการใหม่สำหรับการบัญชีของผู้เช่า จากเดิมผู้เช่าถูกจัดประเภทสัญญาเช่าเป็นสัญญาเช่าการเงินและสัญญาเช่าดำเนินงาน ซึ่งบังคับใช้ภายใต้มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 17 ซึ่งได้ถูกยกเลิกในปี พ.ศ. 2562 การยกเลิกการจัดหมวดหมู่ หมายความว่าสัญญาเช่าดำเนินงานถือเป็นหัวใจหลัก ดังนั้น อัตราส่วนการวัดหนี้สิน (Leverage Ratio) และ กำไรก่อนต้นทุนทางการเงิน ภาษี ค่าเสื่อมราคา และค่าตัดจำหน่าย (EBITDA) จึงได้รับผลกระทบอย่างมาก ซึ่งจะมีความแตกต่างกันมากขึ้นในอุตสาหกรรมที่ใช้การบัญชีสัญญาเช่า (Mulford and Gram, 2008; Duke, Hsieh and Su, 2009; Singh, 2012; IASB, 2016)

อย่างไรก็ตาม การศึกษาก่อนหน้านี้แนะนำว่านักลงทุนและนักวิเคราะห์ประเมินสัญญาเช่าดำเนินงานก่อน มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 เรื่องสัญญาเช่า (Beattie, Goodacre, and Thomson, 2000; Giner & Pardo, 2018) การโต้แย้งว่าสัญญาเช่าใช้แทนหนึ่งของกิจการ (DeLoof & Verschauren, 1999) ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงอัตราส่วนทางการเงินเนื่องจากการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนของสัญญาเช่าดำเนินงานจึงเป็นอิสระจากข้อกำหนดการรับรู้และการเปิดเผยข้อมูลที่แตกต่างกันไม่ควรเกี่ยวข้องในการประเมินความเสี่ยงทางการเงินของกิจการ แต่ในทางกลับกัน การศึกษาที่ตรวจสอบความเกี่ยวข้องของมูลค่าของข้อมูลหลังจากนำมาตราฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่ามาใช้เป็นกรอบการทำงานทั่วไปได้แนะนำว่า จำนวนเงินทางบัญชีบางส่วนจะเพิ่มความสัมพันธ์ของมูลค่า (Karğın, 2013; Kouki, 2018) นอกจากนี้ งานวิจัยของหลายท่านเสนอแนะว่า ข้อมูลกลายเป็นคุณค่าที่เกี่ยวข้องมากขึ้นพร้อมกับข้อกำหนดการรับรู้ที่เพิ่มขึ้น โดยเน้นประเด็นของข้อมูลที่เปิดเผยไม่เพียงพอสำหรับการวิเคราะห์ที่เหมาะสม โดยโต้แย้งว่า มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า ให้ความสำคัญกับการเพิ่มคุณค่าที่สัมพันธ์กับมูลค่าตลาด (Ahmed et al., 2006; IASB, 2016) ดังนั้น ความจำเป็นของข้อกำหนดในการรับรู้และความสำคัญของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเช่าที่มีมูลค่ามากขึ้น จึงมีความสำคัญสำหรับนักลงทุนรายย่อยที่อาศัยงบการเงินเป็นแหล่งข้อมูลเพียงแหล่งเดียว ด้วยเหตุนี้ จึงประกอบด้วยข้อโต้แย้งของมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 เรื่องสัญญาเช่า ที่มีส่วนทำให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องมีมูลค่ามากขึ้น นอกจากนี้ Hansson Brusewitz and Pettersson (2020) ได้ศึกษาความเกี่ยวข้องของมูลค่าของ International Financial Reporting Standard 16: IFRS 16 ในตลาดสวีเดนพบว่า สินทรัพย์รวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่าหลักทรัพย์และแทบจะไม่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างกำไรก่อนต้นทุนทางการเงิน ภาษีเงินได้ ค่าเสื่อมราคา และค่าตัดจำหน่าย (EBITDA) ทั้งนี้จากการศึกษาของยศวินกาญจน์ กอบกาญจนพฤติ และคณะ (2564) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างราคาหลักทรัพย์กับสินทรัพย์สิทธิการใช้และหนี้สินตามสัญญาเช่าภายใต้ International Financial Reporting Standard 16: IFRS 16 เรื่องสัญญาเช่า หลักฐานจากตลาดหลักทรัพย์สิงคโปร์ พบว่าการปฏิบัติตาม International Financial Reporting Standard 16: IFRS 16 ส่งผลเชิงบวกต่อราคาหลักทรัพย์ สิทธิการใช้และหนี้สินตามสัญญาเช่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับราคาหลักทรัพย์ และยังพบว่าการจัดประเภทสัญญาเช่าใหม่นี้มีอิทธิพลค่อนข้างต่ำต่อความสัมพันธ์ระหว่างราคาหลักทรัพย์กับสินทรัพย์สิทธิการใช้และหนี้สินตามสัญญาเช่า

ดังนั้นงานวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ของการปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่าต่อมูลค่าตลาด ทำการศึกษาเปรียบเทียบกับช่วงก่อน - หลังการปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า ศึกษาเฉพาะอัตราส่วนที่ได้รับผลกระทบและรายการทางบัญชีที่มีความสัมพันธ์ต่อมูลค่าตลาด การพยากรณ์แนวโน้มของมูลค่า

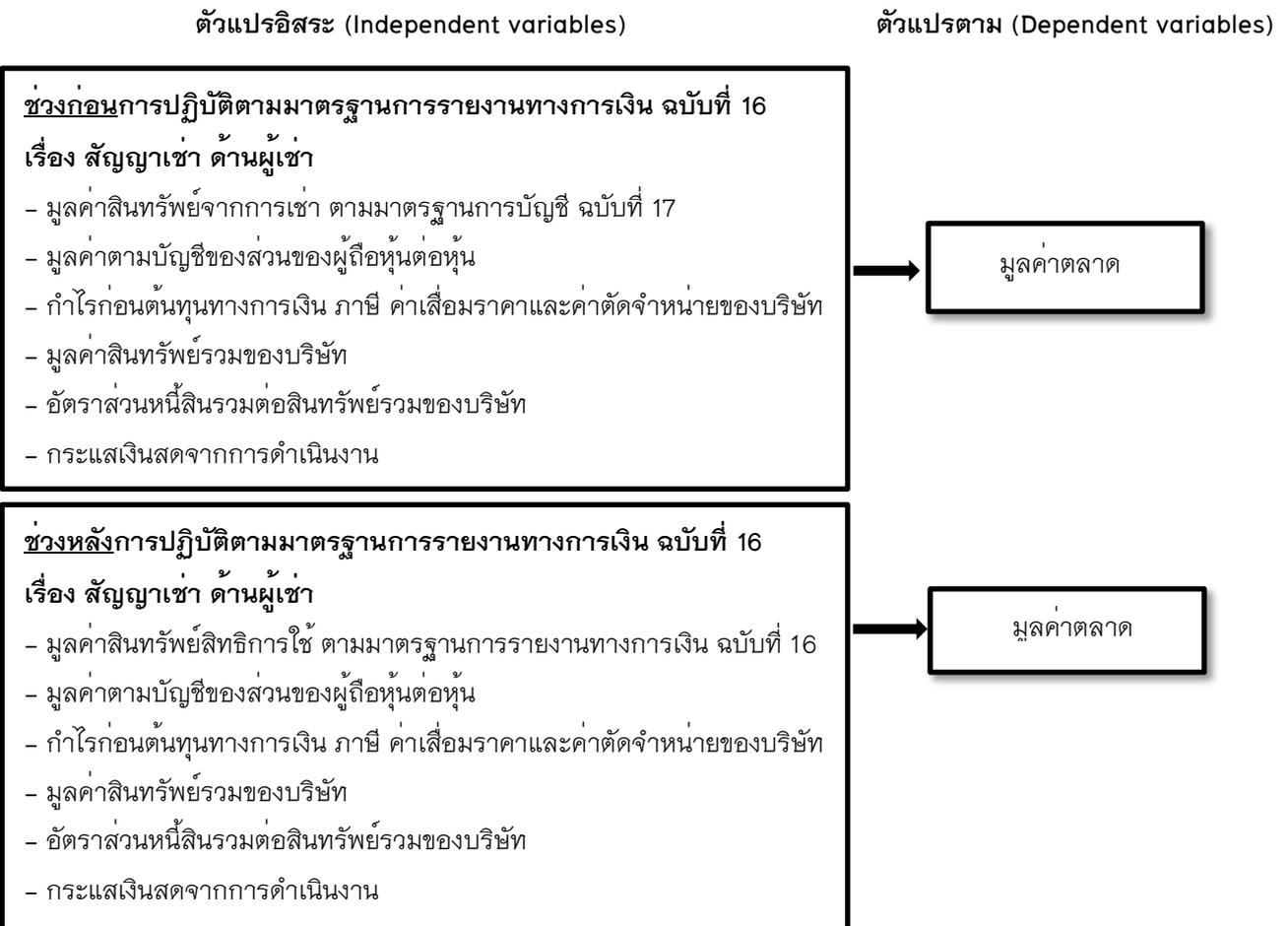
ตลาดความเป็นไปในทิศทางใด จากหลักทรัพย์จากการเช่า สิทธิการใช้ มูลค่าตามบัญชีของส่วนผู้ถือหุ้นต่อหุ้น กำไรก่อนต้นทุนทางการเงิน ภาษี ค่าเสื่อมและค่าตัดจำหน่าย มูลค่าสินทรัพย์รวมของบริษัท อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวมและกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของสัญญาเช่า ด้านผู้เช่า ต่อมูลค่าตลาด ก่อนการปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า (ฉบับปี พ.ศ. 2562) กรณีศึกษา กลุ่มธุรกิจที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มดัชนีสะท้อนความเคลื่อนไหวของราคาหุ้น 50 ตัวแรก

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของสัญญาเช่า ด้านผู้เช่า ต่อมูลค่าตลาด หลังการปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า (ฉบับปี พ.ศ. 2562) กรณีศึกษากลุ่มธุรกิจที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มดัชนีสะท้อนความเคลื่อนไหวของราคาหุ้น 50 ตัวแรก

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแบบจำลองของ Hansson Brusewitz and Pettersson (2020) ซึ่งมีสมการดังนี้

ช่วงก่อนการปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า

$$MVPSit = \alpha_i + \beta_1 \ln Lait + \beta_2 BVPSit + \beta_3 EBITDAit + \beta_4 \ln SIZEit + \beta_5 LEVit + \beta_6 CFOit + \epsilon_i$$

ช่วงหลังการปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า

$$MVPSit = \alpha_i + \beta_1 \ln ROUIT + \beta_2 BVPSit + \beta_3 EBITDAit + \beta_4 \ln SIZEit + \beta_5 LEVit + \beta_6 CFOit + \epsilon$$

สมมติฐานของการวิจัย

1. สัญญาเช่า ด้านผู้เช่า ก่อนการปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 มีความสัมพันธ์กับมูลค่าตลาด

2. สัญญาเช่า ด้านผู้เช่า หลังการปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 มีความสัมพันธ์กับมูลค่าตลาด

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) บรรยายลักษณะของตัวแปรที่ต้องการศึกษาได้แก่ ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ นอกจากนี้ยังได้ใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คื กษาจากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 50 จำนวน 11 บริษัท 132 ตัวอย่าง ทุกกลุ่มอุตสาหกรรมที่เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสัญญาเช่า ยกเว้น กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2560 ถึง ไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2565

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้จากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยฐานข้อมูลที่ใช้ในงานวิจัยนี้จะได้จากข้อมูลงบการเงินรายไตรมาสที่เผยแพร่ข้อมูลในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2560 – พ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นช่วงก่อนและหลังการนำมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า (IFRS 16) มาถือปฏิบัติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เป็นการอธิบายสรุปภาพรวมของตัวแปร ในรูปแบบของค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าต่ำสุด (Minimum)

2. สถิติอ้างอิง (Inferential statistics) ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุเพื่อทดสอบ สมมติฐานการวิจัย โดยการเลือกตัวแปรด้วยการนำเข้าทั้งหมด (Enter Regression) และการ ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Multicollinearity) ด้วยค่า Tolerance และ VIF

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา ข้อมูลระหว่างไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2560 ถึงไตรมาส 4 ปี พ.ศ. 2562 (ช่วงก่อนการปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 เรื่องสัญญาเช่า) กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 132 ตัวอย่าง สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 1

หน่วย : พันล้านบาท

ตัวแปร	ค่าต่ำสุด (Min.)	ค่าสูงสุด (Max.)	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)
MVPS	4.73	223.33	41.65	52.61
LA	18.85	32.35	22.21	2.16
BVPS	0.58	38.50	9.00	8.24
EBITDA	0.10	69.90	16.00	16.72
SIZE	22.85	27.18	25.53	1.19
LEV	0.00	0.87	0.60	0.15
CFO	-3.40	76.60	12.13	16.91

การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา ข้อมูลระหว่างไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2563 ถึงไตรมาส 4 ของปี พ.ศ. 2565 (ช่วงหลังการปฏิบัติตามมาตรฐาน การรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 เรื่องสัญญาเช่า) กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 132 ตัวอย่าง สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 2

หน่วย : พันล้านบาท

ตัวแปร	ค่าต่ำสุด (Min.)	ค่าสูงสุด (Max.)	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)
MVPS	4.88	227.85	41.05	51.81
ROU	18.19	25.20	22.26	1.92
BVPS	0.45	35.10	12.14	10.63
EBITDA	-5.90	97.20	18.47	22.51
SIZE	22.78	27.56	25.87	1.17
LEV	0.30	0.88	0.62	0.15
CFO	-4.90	86.60	13.97	19.90

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์

Pre TFRS 16: Pearson Correlations	LA	BVPS	EBITDA	SIZE	LEV	CFO	MVPS
LA	1	0.384**	0.261**	0.219*	0.548**	0.252**	0.407**
BVPS		1	0.501**	0.644**	0.171*	0.304**	0.405**
EBITDA			1	0.643**	0.098	0.905**	0.652**
SIZE				1	-0.063	0.518**	0.471**
LEV					1	0.138	0.298**
CFO						1	0.794**
MVPS							1
Post TFRS 16: Pearson Correlations	ROU	BVPS	EBITDA	SIZE	LEV	CFO	MVPS
ROU	1	0.566**	0.574**	0.597**	0.189*	0.536**	0.543**
BVPS		1	0.631**	0.651**	0.361**	0.569**	0.496**
EBITDA			1	0.610**	0.284**	0.911**	0.528**
SIZE				1	0.258**	0.504**	0.351**
LEV					1	0.289**	0.302**
CFO						1	0.637*
MVPS							1

**. นัยสำคัญที่ระดับ 0.01

*. นัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 ช่วงก่อนการปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 เรื่องสัญญาเช่า (ปี พ.ศ. 2560 – 2562) พบว่า สินทรัพย์จากการเช่า (LA) และมูลค่าตลาด (MVPS) มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r=-0.407^{**}$) มูลค่าตามบัญชีของส่วนของผู้ถือหุ้นต่อหุ้น (BVPS) และมูลค่าตลาด (MVPS) มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r=-0.405^{**}$) กำไรก่อนต้นทุนทางการเงิน ภาษี ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย (EBITDA) และมูลค่าตลาด (MVPS) มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r=0.652^{**}$) ขนาดกิจการ (SIZE) และมูลค่าตลาด (MVPS) มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r=0.471^{**}$) อัตราหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (LEV) และมูลค่าตลาด (MVPS) มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r=-0.298^{**}$) กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน (CFO) และมูลค่าตลาด (MVPS) มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r=0.794^{**}$)

ช่วงหลังการปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า (ปีพ.ศ. 2563– 2565) พบว่าสินทรัพย์สิทธิการใช้ (ROU) และมูลค่าตลาด (MVPS) มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r=0.543^{**}$) มูลค่าตามบัญชีของส่วนของผู้ถือหุ้นต่อหุ้น (BVPS) และมูลค่าตลาด (MVPS) มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r=0.496^{**}$) กำไรก่อนต้นทุนทางการเงิน ภาษี ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย (EBITDA) และ มูลค่าตลาด (MVPS) มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r=0.528^{**}$) ขนาดกิจการ (SIZE) และมูลค่าตลาด (MVPS) มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r=0.351^{**}$) อัตราหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (LEV) และมูลค่าตลาด (MVPS) มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r=0.302^{**}$) กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน (CFO) และมูลค่าตลาด (MVPS) มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r=0.637^{**}$)

ทั้งนี้พบว่า กำไรก่อนต้นทุนทางการเงิน ภาษี ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย (EBITDA) กับกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน (CFO) ทั้งช่วงก่อน และช่วงหลัง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.905 และ 0.911 ซึ่งมีค่าเกินกว่า 0.800 (Kumari, 2008) ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์ระหว่างกันเอง แต่ทั้งนี้ตัวแปรอิสระทั้งสองมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน หลังจากทำการตรวจสอบความสามารถในการอธิบายความสัมพันธ์กับมูลค่าตลาดของตัวแปรทั้งสองแล้วนั้น พบว่า ตัวแปรอิสระทั้งสองตัวไม่สามารถอธิบายความสัมพันธ์ของมูลค่าตลาดได้เลยเมื่อใช้ตัวแปรที่เหลืออยู่ ดังนั้นผู้วิจัยจึงไม่นำตัวแปรอิสระใด ๆ ออกจากสมการ

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ

Model	Unstandardized		Standardized	t	Sig.	Collinearity Statistics	
	Coefficients		Coefficients			Tolerance	VIF
Model	B	Std. Error	Beta				
1(Constant)	-158.4	76.52		-2.07	0.04		
LA	2.31	1.33	0.09	1.74	0.08	0.60	1.67
BVPS	1.85	0.41	0.29	4.48	0.00	0.43	2.34
EBITDA	-2.60	0.39	-0.82	-6.66	0.00	0.21	8.60
SIZE	4.02	2.91	0.09	1.38	0.17	0.41	2.42
LEV	32.19	18.26	0.09	1.76	0.08	0.64	1.56
CFO	4.26	0.35	1.37	12.25	0.00	0.22	6.99
$R^2 = 0.78$, Adj. $R^2 = 0.77$, Sig.(F) = 0.00, Durbin-Watson = 1.99							

จากตารางที่ 4 พบว่า สัญญาเช่า ด้านผู้เช่า ช่วงก่อนการปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า ที่มีความสัมพันธ์กับมูลค่าตลาด ได้แก่

มูลค่าตามบัญชีของส่วนของผู้ถือหุ้นต่อหุ้น (BVPS) มีความสัมพันธ์กับมูลค่าตลาด (MVPS) มีค่า Sig. เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ 1

กำไรก่อนต้นทุนทางการเงินภาษี ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย (EBITDA) มีความสัมพันธ์กับมูลค่าตลาด (MVPS) มีค่า Sig. เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ 1

กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน (CFO) มีความสัมพันธ์กับมูลค่าตลาด (MVPS) มีค่า Sig. เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ 1

สัมประสิทธิ์สมการทำนายผลการวิเคราะห์ตัวแปรตาม R^2 เท่ากับ 0.78 และสัมประสิทธิ์ตัวกำหนดที่ปราศจากความเบี่ยงเบน (Adjusted R^2) เท่ากับ 0.77 นั่นคือความสัมพันธ์ของสัญญาเช่า ด้านผู้เช่า ก่อนการปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า กับมูลค่าตลาด โดยมีอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 77 ผู้วิจัยทำการทดสอบ Multicollinearity โดยใช้ค่า VIFs ปรากฏว่าค่า VIFs ของตัวแปรอิสระตัวแปรพยากรณ์มีค่า Tolerance ที่มีค่าน้อยที่สุดเท่ากับ 0.21 และ VIF มีค่าน้อยที่สุด 1.56 ค่าทั้งสองอยู่ในเกณฑ์ที่ถือว่าตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างรุนแรง จึงถือได้ว่าตัวแปรที่นำมาวิเคราะห์ในครั้งนี้ไม่มีปัญหาตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระอื่น ๆ (Multicollinearity) ซึ่งเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติวิเคราะห์ถดถอยที่กำหนดให้ค่า

Tolerance ต้องมากกว่า 0.20 และค่า VIF ต้องน้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันในระดับที่ไม่เกิดปัญหา Multicollinearity (Black, 2006)

Model	Unstandardized		Standardized	t	Sig.	Collinearity Statistics	
	Coefficients		Coefficients			Tolerance	VIF
Model	B	Std. Error	Beta				
1(Constant)	-75.75	98.56		-0.77	0.44		
ROU	8.57	2.24	0.32	3.83	0.00	0.55	1.83
BVPS	0.90	0.45	0.19	2.02	0.05	0.45	2.23
EBITDA	-1.16	0.38	-0.51	-3.05	0.00	0.24	7.31
SIZE	-4.50	4.04	-0.10	-1.11	0.27	0.45	2.21
LEV	36.03	23.70	0.10	1.52	0.13	0.85	1.17
CFO	2.20	0.40	0.84	5.55	0.00	0.26	6.13
R ² = 0.53, Adj. R ² = 0.51, Sig.(F) = 0.00, Durbin-Watson = 2.09							

จากตารางที่ 5 พบว่า สัญญาเช่า ด้านผู้เช่า ช่วงหลังการปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า ที่มีความสัมพันธ์กับมูลค่าตลาด ได้แก่

สินทรัพย์สิทธิการใช้ (ROU) มีความสัมพันธ์กับมูลค่าตลาด (MVPS) มีค่า Sig. เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ 2

มูลค่าตามบัญชีของส่วนของผู้ถือหุ้นต่อหุ้น (BVPS) มีความสัมพันธ์กับมูลค่าตลาด (MVPS) มีค่า Sig. เท่ากับ 0.05 ซึ่งเท่ากับระดับนัยสำคัญ 0.05 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ 2

กำไรก่อนต้นทุนทางการเงิน ภาษี ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย (EBITDA) มีความสัมพันธ์กับมูลค่าตลาด (MVPS) ค่า Sig. เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ 2

กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน (CFO)) มีความสัมพันธ์กับมูลค่าตลาด (MVPS) มีค่า Sig. เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ 2

สัมประสิทธิ์สมการทำนายผลการวิเคราะห์ตัวแปรตาม R² เท่ากับ 0.53 และสัมประสิทธิ์ตัวกำหนดที่ปราศจากความเบี่ยงเบน (Adjusted R²) เท่ากับ 0.51 นั่นคือความสัมพันธ์ของสัญญาเช่า ด้านผู้เช่าหลังการปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า กับมูลค่าตลาด โดยมีอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 51 ผู้วิจัยทำการทดสอบ Multicollinearity โดยใช้ค่า VIFs ปรากฏว่า ค่า VIFs ของตัวแปรอิสระตัวแปรพยากรณ์มีค่า Tolerance ที่มีค่าน้อยที่สุดเท่ากับ 0.24 และ VIF มีค่าน้อยที่สุด

1.17 ค่าทั้งสองอยู่ในเกณฑ์ที่ถือว่าตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างรุนแรง จึงถือได้ว่าตัวแปรที่นำมาวิเคราะห์ในครั้งนี้ไม่มีปัญหาตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระอื่น ๆ (Multicollinearity) ซึ่งเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติวิเคราะห์ถดถอยที่กำหนดให้ค่า Tolerance ต้องมากกว่า 0.20 และค่า VIF ต้องน้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันในระดับที่ไม่เกิดปัญหา Multicollinearity (Black, 2006)

อภิปรายผลการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการทดสอบว่าการใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า (Thai Financial Reporting Standards: TFRS 16) ด้านผู้เช่า มีส่วนช่วยให้ข้อมูลในทางด้านบัญชี ทำให้มูลค่าตลาดเพิ่มมากขึ้นสำหรับนักลงทุนและนักวิเคราะห์โดยทั่วไป ในการตั้งสมมติฐานครั้งนี้ใช้การตรวจสอบความสัมพันธ์ทางสถิติระหว่างข้อมูลทางบัญชีและมูลค่าตลาด (Karğın, 2013) ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า (ฉบับปี พ.ศ. 2562) มีความสัมพันธ์ต่อมูลค่าตลาดในเชิงบวกมากขึ้น กล่าวคือ รายงานทางการเงินภายใต้มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า ได้สะท้อนคุณภาพและความน่าเชื่อถือหรือได้สะท้อนการเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมและ ให้ประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินอย่างนักลงทุนได้ใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจ (Chebaone & Othman, 2014; IASB, 2016; Okafor, Ogbuehi & Anene, 2017 และ Hansson Brusewitz & Pettersson, 2020) ผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hansson Brusewitz & Pettersson (2020) ที่ได้ศึกษาความเกี่ยวข้องของมูลค่าหลักทรัพย์ภายใต้ IFRS 16 ในประเทศสวีเดน พบว่าในช่วงหลังการปฏิบัติตาม IFRS 16 ข้อมูลทางบัญชีที่เปลี่ยนแปลงไปสามารถอธิบายมูลค่าหลักทรัพย์ได้ดีขึ้นมากกว่าก่อนการปฏิบัติตาม IFRS 16 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยศวินกาญจน์และคณะ (2564) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างราคาหลักทรัพย์กับสินทรัพย์สิทธิการใช้และหนี้สินตามสัญญาเช่าตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า (International Financial Reporting Standard 16: IFRS 16) ในประเทศสิงคโปร์ พบว่าการปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อราคาหลักทรัพย์ ทั้งนี้ได้ศึกษาสินทรัพย์สิทธิการใช้ (ROU) และหนี้สินตามสัญญาเช่า (LLA) กับราคาหลักทรัพย์ตลาดสิงคโปร์ยังพบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่า การเพิ่มขึ้นของสินทรัพย์สิทธิการใช้และหนี้สินตามสัญญาเช่า ส่งผลให้ราคาหลักทรัพย์เพิ่มขึ้น

ทั้งนี้จากข้อมูลทางการเงินที่ผู้วิจัยใช้เป็นตัวแปรอิสระ พบว่า มูลค่าตามบัญชีของส่วนของผู้ถือหุ้นต่อหุ้น (BVPS) มีความสัมพันธ์กับมูลค่าตลาดด้วยเช่นกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Paglietti (2009) ได้ศึกษาผลกระทบของการยอมรับมาตรฐาน IFRS ของสหภาพยุโรปต่อคุณภาพการบัญชีในประเทศอิตาลี พบว่า กำไรทางบัญชีและมูลค่าตามบัญชี สามารถอธิบายราคาหลักทรัพย์เพิ่มขึ้น

ในปี ค.ศ. 2001 – 2006 และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Karjın (2013) ได้ศึกษาถึงผลกระทบของการใช้ International Financial Reporting Standard 16: IFRS 16 ที่มีต่อความเกี่ยวข้องด้านมูลค่าของข้อมูลทางการเงินบัญชีในประเทศตุรกี พบว่า มูลค่าตามบัญชีสามารถอธิบายราคาหลักทรัพย์ได้ เพิ่มขึ้นภายหลังจากการใช้ IFRS

กำไรก่อนต้นทุนทางการเงิน ภาษี ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย (EBITDA) พบความสัมพันธ์กับมูลค่าตลาดในช่วงหลังการปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า เช่นกัน แต่อยู่ในระดับต่ำ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Hansson Brusewitz & Pettersson, (2020) ที่กล่าวว่า กำไรก่อนต้นทุนทางการเงิน ภาษี ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย (EBITDA) หลังปฏิบัติตาม International Financial Reporting Standard 16: IFRS 16 แทบไม่พบความสัมพันธ์กับมูลค่าหลักทรัพย์

กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน (CFO) ในช่วงหลังการใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า (IFRS 16) พบความสัมพันธ์กับมูลค่าตลาดเช่นกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Mirza, Malek, and Abdul-Hamid (2019) ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมูลค่าของการรายงานทางการเงินในประเทศมาเลเซีย ทำการศึกษาเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของมูลค่าของการรายงานทางการเงินจากมุมมองของประเทศกำลังพัฒนาหลังจากมีการนำ International Financial Reporting Standard 16: IFRS 16 มาถือปฏิบัติ พบว่า รายได้ มูลค่าตามบัญชีของส่วนของผู้ถือหุ้น และกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน มีประโยชน์ต่อการตัดสินใจลงทุน ในขณะที่กระแสเงินสดจากการดำเนินงานในตลาดทุนมาเลเซีย มีความสำคัญเพิ่มขึ้น

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า ผลการศึกษาในครั้งนี้ได้ผลลัพธ์เพิ่มเติมสนับสนุนผลการศึกษาในอดีตว่าการปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า มีส่วนช่วยให้ข้อมูลทางบัญชีเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมมากขึ้น และให้ประโยชน์แก่ผู้ใช้งบการเงินอย่างนักลงทุนได้ใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการพยากรณ์มูลค่าตลาด และประเมินความเสี่ยงทางการเงินให้ตรงกับความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์เพิ่มเติมว่า ความสัมพันธ์เรื่องสัญญาเช่า ด้านผู้เช่า ต่อมูลค่าตลาด ช่วงหลังการปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 16 เรื่องสัญญาเช่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกมากขึ้น สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ที่ใช้งบการเงิน และนักลงทุนสามารถนำข้อมูลในงบการเงิน ไปใช้ประกอบการตัดสินใจ ในการลงทุนเชิงเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ผู้ศึกษาสามารถนำโมเดลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ไปพัฒนา งานวิจัยในอนาคต เพื่อทดสอบกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินอื่น ๆ ต่อไปได้

เอกสารอ้างอิง

- ยศวินกาญจน์ กอบกาญจนพฤติ และคณะ (2564). *ความสัมพันธ์ระหว่างราคาหลักทรัพย์กับ สินทรัพย์สิทธิการใช้และหนี้สินตามสัญญาเช่าภายใต้ IFRS 16 เรื่อง สัญญาเช่า : หลักฐาน จากตลาดหลักทรัพย์สิงคโปร์*. หลักสูตรบัญชีดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- Ahmed, A.S., Kilic, E. & Lobo, G.J. (2006). “Does Recognition versus Disclosure Matter? Evidence from Value–Relevance of Banks’ Recognized and Disclosed Derivative Financial Instruments”. *The Accounting Review*, 81(3),567–588.
- Beattie, V., Goodacre, A. & Thomson, S. (2000). Recognition versus Disclosure : An Investigation of the Impact on Equity Risk Using UK Operating Lease Disclosures. *Journal of Business Finance & Accounting*, 27(9&10), 1185–1224.
- Black, K. (2006). *Business Statistics: for Contemporary Decision Making*. 4 th ed. New York: John Wiley and Son.
- Chebaane, S., & Othman, H. B. (2014). The impact of IFRS adoption on value relevance of earnings and book value of equity: the case of emerging markets in African and Asian regions. *Procedia–Social and Behavioral Sciences*, 145, 70–80.
- Deloof, M. & Verschueren, I. (1999). Are Leases and Debt Substitutes? Evidence from Belgian Firms. *Financial Management*, 28(2), 91–95.
- Duke, J.C., Hsieh, S–J. & Su, Y. (2009). Operating and Synthetic Leases : Exploiting Financial Benefits in the Post–Enron Era. *Advances in Accounting*,25(1), J28–39.
- Giner, B. & Pardo, F. (2018). The Value Relevance of Operating Lease Liabilities : Economic Effects of IFRS 16. *Australian Accounting Review*,28(4),496–511.
- Hansson Brusewitz, M., & Pettersson, E. (2020). *The value relevance of IFRS 16 on the Swedish market*. Master’s Thesis 30 credits Department of Business Studies Uppsala University.

- IASB (2016). *IFRS 16 Leases, Effects Analysis International Financial Reporting Standard*. Available. สืบค้นเมื่อ 1 เมษายน 2566, จาก <https://www.ifrs.org/-/media/project/leases/ifrs/published-documents/ifrs16-effects-analysis.pdf> [2020-02-11].
- Karđin, S. (2013). The Impact of IFRS on the Value Relevance of Accounting Information : Evidence from Turkish Firms. *International Journal of Economics and Finance*, 5(4),71-80.
- Kouki, A. (2018). IFRS and Value Relevance: A Comparison Approach before and after IFRS Conversion in the European Countries. *Journal of Applied Accounting Research*, 19(1), 60-80.
- Mulford, C.W. & Gram, M. (2008). The Effects of Lease Capitalization on Various Financial Measures : An Analysis of the Retail Industry. *Journal of Applied Research in Accounting and Finance*, 2(2), 3-13.
- Okafor, G. T., Ogbuehi, A., & Anene, O. N. (2017). IFRS adoption and the value relevance of accounting information in Nigeria: An Empirical Study. *Journal of Modern Accounting and Auditing*, 13(10), 421-434.
- Paglietti (2009). Investigating the Effects of the EU Mandatory Adoption of IFRS on Accounting Quality: Evidence from Italy. *International Journal of Business and Management*, 4(12),3-18.
- Singh, A. (2012). Proposed Lease Accounting Changes: Implications for the Restaurant and Retail Industries. *Journal of Hospitality & Tourism Research*, 36(3),335-365.

A Comparative Study of Customers Satisfaction towards E-Commerce between Males and Females of Gen Y

¹Minakan Nawin, ²Chaiipoopirutana Sirion and ³Kowathanakul Suwanna

^{1,2,3}Department of Business Administration

Institute of Entrepreneurial Science Ayothaya, Thailand

Corresponding Author's E-mail: ¹Nawin.m@iesa.ac.th, ²Sirion.c@iesa.ac.th and ³Suwanna.k@iesa.ac.th.

Received November 6, 2023; Revised December 13, 2023; Accepted December 18, 2023

Abstract

The main objective is to investigate the gender differs based on ease of use, customer attitude, brand image, personal innovation, and customer satisfaction towards e-commerce's buyer behavior including to find the most influence factor on customer satisfaction towards e-commerce's buyer behavior of males and females. The 410 respondents were the sample size, which collected the data from customers who have experienced to purchase mobile phone or electronic products from e-commerce online. The quantitative research and online survey were applied for this study. Simple Linear Regression, Multiple Linear Regression, and Independent t-test were designed to test all hypotheses. The results of hypothesis one and two, ease of use was a statistical significant influence on customer attitude based on males and female. The results of hypotheses three and four showed that ease of use and personal innovation were statistical significant influence on customer satisfaction towards e-commerce's buyer behavior except customer attitude, and brand image were insignificant. Based on the results of hypotheses three and four, the researchers found that personal innovation was the most influence factor on customer satisfaction. The results of hypotheses five, six, seven, eight, and nine to find a different between males and females, the researchers found that both males and female from generation Y, they were not statistical significant different in attitude, brand image, personal innovation, and satisfaction in e-commerce purchasing except ease of use between males and females, which was significant.

Keywords: Attitude; Ease of use; Brand image; Personal innovation; Satisfaction

Introduction

The growth of the e-commerce has provoked changes in the technology-based service, which created many opportunities of online business in term of individual customer of both male and female including businessperson. The digital marketing, and e-commerce has been continuously

expanding especially year 2020 and 2021 have been accelerated growth in e-commerce as the COVID-19 situation. Most consumers encouraged to shop online and e-commerce platform are fastest growing in the online market based on the Statista published in July 2021, “in 2020, global e-retail sales grew 27.6 per cent compare to the previous year. During that period, retail e-commerce sales accounted for 18 per cent of global retail sales” (Coppola, 2021). Based on the adoption and development of e-commerce in Southeast Asia’s e-commerce, the revenues were tripled in 2015 to 2020 and estimated to triple again by 2025 as predicted by the Council on Foreign Relations (2021). In Thailand, the generation Y is the most significant consumers that use the internet including digital technology (Amornvivat, Homchampa, Poudpongpaiboon, Ratanapinyowong, Mintarkhin, & Arakvichanun, 2014). As gender of both male and female is an important factors that affects customer satisfaction in the e-commerce market, especially generation Y. Based on many previous research of gender studies, the researchers revealed the results that sex-related social norms and traditions, males may consider less information and less confused to buy products with minimum time and take less effort than females (Rajagopal, 2015; Kuruvilla, Joshi & Shah, 2009).

Research Objective

In this study, the researchers focused to investigate the gender differences based on ease of use, customer attitude, brand image, personal innovation, and customer satisfaction towards e-commerce’s buyer behavior including to find the most influence factor on customer satisfaction towards e-commerce’s buyer behavior of males and females.

Literature Review

The Technology Acceptance Model (TAM): Davis, Bagozzi, and Warshaw (1989) adapted the Theory of Reasoned Action (TRA) (Fishbein and Ajzen, 1975) to develop TAM, which aimed to predict using of technology system. TRA model provided the basic of belief based on influence attitudes. TAM model proposed a basis of linkage between ease of use and customer attitude, which lead to relate satisfaction of buyer behaviors.

The Innovation Diffusion Theory: The Innovation Diffusion Theory or The Diffusion of Innovation (DOI), Rogers (2003) developed the DOI theory. The purpose of this theory aims to predict the rate of adoption, which influenced based on five factors of innovation. (1) Relative

advantage: Rogers (2003) defined as “the degree to which an innovation is perceived as better than the idea it supersedes.” (2) Competibility: defined as “the degree to which an innovation is perceived as consistent with the existing values, past experiences, and needs of potential adopters.” (3) Complexity: defined as “the degree to which an innovation is perceived as relatively difficult to understand and use.” (4) Trialability: defined as “the degree to which an innovation may be experimented with on a limited basis.” (5) Observability: defined as “the degree to which the results of an innovation are visible to others.” As Davis (1989) defined perceived ease of use in TAM theory as “the degree to which a person believes that using a particular system would be free of effort”, which is fitted to use technology systems, which is coincided with the construct of the DOI theory in term of the “complexity”, which was supported by Venkatesh and Davis (1996) and also Rania (2020) revealed that customer attitude was impacted by ease of use that is the link between the DOI and the TAM theory. Based on DOI theory, innovation in term of trialability was related to rate of he/she or personal adoption. Late personal adopters are importance less than earlier personal adopters of innovation in term of trialability as earlier personal adopters may gain more benefit in order gain more knowledge as personal innovation including have a better opportunity to gain more market share as a businessperson (Fliegel, Kivlin, & Sekhon, 1968).

Personal Innovation or personal innovativeness: Personal innovation is the degree of individual adopted innovation or new idea faster than others did (Rogers, 2003), which is similar to Goldsmith and Foxall’s (2003) study who implied that personal innovation personality’s trait means someone who are willing to try new things of both products/services (Goldsmith, d’Hauteville & Flynn, 1998). However, Goldsmith, R. E., d’ Hauteville, and Flynn (1998) emphasized that personality-like trait that varied over individuals. In addition, Kim, Shin, and Lee (2013) represented two factors of personal innovation as product-specific innovativeness, which varied from one product to another product category, and life innovativeness, which mean innovativeness from his/her nature or based on the innate predisposition of innovativeness and sensory traits. Importantly, Agarwal and Prasad (1999) modified the TAM model, the researchers found that personal innovation was positive moderated influence on perceived ease of use, and compatibility, and also played a significant role to adopt an innovation including innovations’ experience might

affect customer attitude to purchase or repurchase via perceived ease of use based on the level of technology system's ease of use.

Literature review of hypotheses Ease of use and customer attitude

Davis (1989) implied that ease of use is the degree of using particular technology or system in order to feel free of effort on the basis of individual believes. Davis et al. (1989) applied experimental research for their study and the researcher found that perceived ease of use was statistical significant influence on customer's attitude, which was supported by Taylor and Todd (1995) who applied survey research technique and found that customer attitude was significant influence by perceived ease of use as well as Mathiesson (1991), and Donald and Ricardo (2015).

H1: Ease of use is a statistical significant influence on customer attitude based on males of generation Y.

H2: Ease of use is a statistical significant influence on customer attitude based on females of generation Y.

Ease of use, customer attitude, brand image, personal innovation, and customer satisfaction towards e-commerce's buyer behavior

Sachan, Kumar & Kumar (2018) hinted that customer satisfaction or dissatisfaction was influenced by perceived ease of use towards e-commerce supported by Rana&Dwived (2016). Additionally, Lee and Lim (2017) implied that consumers' attitude towards e-commerce as the favourable or unfavourable maner will lead to customers' satisfaction to make a decision to purchase. According to Sastima's (2015) study, the researcher defined brand image as the powerful factor which bring competitive advantage and success, and also can complete in the market. Moreover, one more important variable towards new technology was personal innovation. Goldsmith and Foxall (2003) explained a personality trait of innovation as anybody who are willing to try new things supported by Aldahdouh, Korhonen, and Nokelainen (2019) who emphasized on personality trait that determined one's tendency to accept change and novel ideas. Therefore, the researchers have identified this study's third and fourth hypotheses as follow:

H3: Ease of use, customer attitude, brand image, and personal innovation are statistical significant influence on customer satisfaction towards e-commerce's buyer behavior based on males generation Y.

H4: Ease of use, customer attitude, brand image, and personal innovation are statistical significant influence on customer satisfaction towards e-commerce's buyer behavior based on females generation Y.

Ease of use, customer attitude, brand image, personal innovation, and customer satisfaction based on males and females

Based on this study, the researchers focused on how male and female differ in their satisfaction towards e-commerce and also, in their perceived ease of use, attitude, brand image, and personal innovation, which supported by Szymkowiak and Garczarek –Bak (2018) who studied about “Gender different in e-commerce”. The researchers tested in three areas: website visits, the infrastructure used to browse internet resources, and the activity on the website in case of different between males and females. The results showed that both males and females behaved similarly in many areas. However, Rajagopal (2015) found that most males comprehensively searched for product less than females as well as Baquedano, Sanz de Acedo Lizarraga M.L., Sanz de Acedo Baquedano M.T., & Cardelle–Elawar M. (2007) who concluded that women looked for information and spend more time on decision making, while men acted more dominant and realistic. Then, the hypotheses fifth, sixth, seventh, eight, and ninth were established as follow:

H5: There is a difference in perceived ease of use of e-commerce towards customer satisfaction between males and females of generation Y.

H6: There is a difference in e-commerce's customer attitude towards customer satisfaction between males and females of generation Y.

H7: There is a difference in e-commerce's brand image towards customer satisfaction between males and females of gen Y.

H8: There is a difference in personal innovation towards customer satisfaction between males and females of gen Y.

H9: There is a difference in customer satisfaction towards e-commerce between males and females of gen Y.

Research Conceptual framework

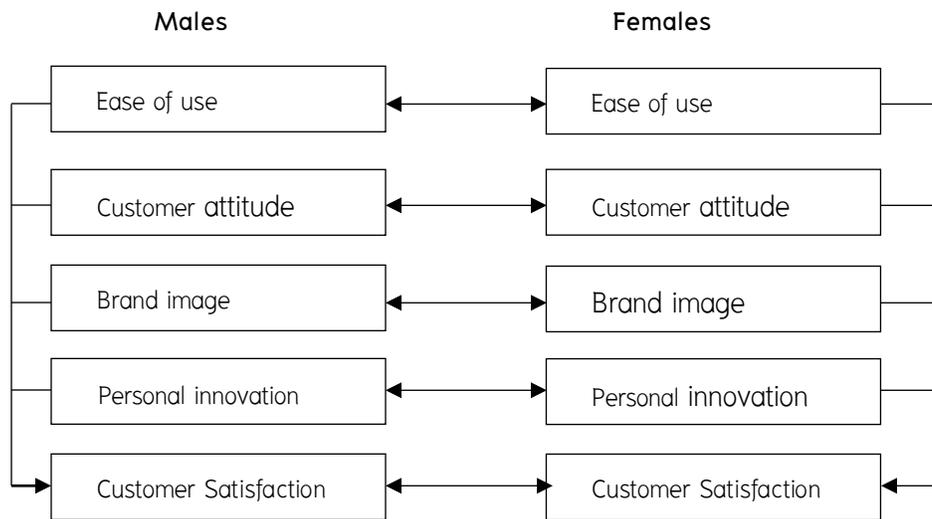

Figure 1: The conceptual research model of “A Comparative Study of Customers Satisfaction towards E Commerce Buyer Behavior between Males and Females of Gen Y”

Research Methodology

Two types of research designs for this research paper, the researchers designed to compare all independent and dependent variables between males and females of generation Y who are age between 21 to 41years old or who were born between 1980s to 2000. Also, the researchers designed to find the most influence factor on customer satisfaction towards e-commerce purchasing of males and females. Both of comparative study and the most influence factor on customer satisfaction were tested by the Independent t-test, Simple Linear Regression, and Multiple Linear Regression, respectively. The different analyses were based on different hypotheses setting using three set of data, which are the total data (410 respondents), males (201respondents) and females (209 respondents). The sample size of this study is 410 respondents. Based on many statisticians, they implied that the sample size should be between 200 to 500 Hair, Celsi, Ortinau, & Bush, 2013). The researchers collected data from customer who are generation Y and have experienced to buy electronic products by using e-commerce application from Shopee or Lazada. Online survey technique was designed to collect the data between September 2021 to January 2022. The questionnaire was designed by using a five-point Likert scale.

Research results

Based on the data analysis, two different analysis techniques were applied to analyze the data, which are descriptive analysis and inferential analysis. Descriptive analysis was analyzed the basic information based on the data collection. Inferential analysis was applied to test all hypotheses, which applied different statistical treatments based on different hypotheses setting. In this study, the researchers applied Simple Linear Regression to test hypothesis one, and two; Multiple Linear Regression to test hypothesis three and four; and Independent t-test analysis to test hypothesis five, six, seven, and eight, which presented in the following tables. In order to apply the statistical software to analyze both descriptive and inferential analysis, the data were divided to be three parts as a total data (410 respondents), males (201 respondents) and females (209 respondents). 410 respondents were used to test hypotheses five, six, seven, eight, and nine using Independent t-test analysis based on males and females of gen Y. 201 respondents of males were used to test hypothesis one and three using Simple Linear Regression and Multiple Linear Regression. Finally, 209 respondents of females were used to hypothesis two and four using Simple Linear Regression and Multiple Linear Regression. Three parts of descriptive analysis are as following statements: Demographic factors of 410 respondents as a total sample size, the highest aged level was aged between 21 to 30 years 293 (71.5%), most respondents were bachelor's degree 313 (76.3%) and work with corporate employed 211 (51.5%) with a monthly income between 25,001–30,000 baht 187 (45.6%). Most of them were single 319 (77.8%). Demographic factors of 201 respondents of males, the highest aged level was aged between 21 to 30 years 145 (72.5%), most respondents were bachelor's degree 150 (74.6%) and work with corporate employed 91 (45.3%) with a monthly income between 25,001–30,000 baht 95 (47.6%) and 20,001–25,000 baht 75 (37.3%). Most of them were single 151 (75.1%). Demographic factors of 209 respondents of females, the highest aged level was aged between 21 to 30 years 148 (70.8%), most respondents were bachelor's degree 163 (78.0%) and work with corporate employed 120 (57.4%) with a monthly income between 25,001–30,000 baht 92 (44.0%) and 20,001–25,000 baht 84 (40.2%). Most of them were single 168 (80.4%). For the inferential analyses of all hypotheses are as follow:

Table 1: The Analysis of ease of use influenced on customer attitude using Simple Linear Regression for hypothesis one and two of males and females

H1: Ease of use is a statistical significant influence on customer attitude based on males of generation Y.

H2: Ease of use is a statistical significant influence on customer attitude based on females of generation

Hypothesis	R ²	Standardized Coefficient Beta (β)	t-statistics	Sig.	Collinearity Statistics	
					Tolerance	VIF
Hypothesis 1	.200	.447	7.049	.000	1.000	1.000
Hypothesis 2	.228	.478	7.819	.000	1.000	1.000

The results from hypothesis one and two, ease of use was a statistical significant influence on customer attitude based on males and female of gen Y at the significance .000 level, and also at the beta (β) .447 and .478, respectively. Also, both the tolerance and VIF values meet the criteria of both independent variables showing freedom and accurate data for each variable as all tolerance values are greater than 0.10. Also, all values of variance inflation factors are equal to 1, which mean that both independent variables have no relationship, therefore there is no problem with multicollinearity.

Table 2: The Analysis of ease of use, customer attitude, brand image, and personal innovation are influenced on customer satisfaction using Multiple Linear Regression for hypothesis three and four of males and females

H3: Ease of use, customer attitude, brand image, and personal innovation are statistical significant influence on customer satisfaction towards e-commerce’s buyer behavior based on males of generation Y.

Coefficients

Model		Unstandardized B	Coefficients Std. Error	Standardized Coefficients Beta	t	Sig.	95.0% Confidence Lower Bound	Interval for B Upper	Collinearity Tolerance	Statistics VIF
	MeanATT	.058	.080	.057	.720	.472	-.100	.215	.655	1.528
	MeanEOU	.183	.078	.201	2.46	.014	.039	.347	.626	1.596
	MeanIMA	.078	.062	.081	1.249	.213	-.045	.200	.979	1.021
	MeanPEI	.211	.082	.228	2.57	.011	.050	.373	.532	1.879

Based on the results from Multiple Linear Regression analysis, the results showed that ease of use and personal innovation were statistical significant influence on customer satisfaction towards e-commerce’s buyer

behavior at significant level of .014, and .011, respectively. Also, the beta (β) of perceived ease of use, and personal innovation were .201 and .228, respectively. However, customer attitude, and brand image were insignificant influence on customer satisfaction towards e-commerce's buyer behavior.

H4: Ease of use, customer attitude, brand image, and personal innovation are statistical significant influence on customer satisfaction towards e-commerce buyer behavior based on females of generation Y.

Coefficients

Model	Unstandardized B	Coefficients Std. Error	Standardized Coefficients Beta	t	Sig.	95.0% Confidence Lower Bound	Interval for B Upper	Collinearity Tolerance	Statistics VIF
1 (Constant)	1.757	.357		4.92	<.001	1.053	2.460		
MeanATT	.113	.081	.105	1.390	.166	-.047	.247	.687	1.455
MeanEOU	.174	.076	.176	2.30	.025	.025	.323	.665	1.503
MeanIMA	.057	.050	.072	1.142	-.041	-.041	.155	.980	1.020
MeanPEI	.213	.066	.250	3.22	.083	.083	.343	.653	1.531

Note: .022 sig. at 05, and .001 sig. at .001 or .022* and .001*** and also, ATT = attitude, EOU = ease of use, IMA = brand image, PEI = personal innovation

Based on the results from Multiple Linear Regression analysis, the results showed that ease of use and personal innovation were statistical significant influence on customer satisfaction towards e-commerce's buyer behavior at significant level of .022, and .001, respectively. Also, the beta (β) of perceived ease of use, and personal innovation were .176 and .250, respectively. However, customer attitude, and brand image were insignificant influence on customer satisfaction towards e-commerce's buyer behavior.

Table 3: The comparative analysis of ease of use, customer attitude, brand image, personal innovation, and customer satisfaction by independent t-test

Hypotheses	t-value	Sig (2-tailed)	Results
H5: There is no difference in ease of use of e-commerce towards customer satisfaction between males and females of generation Y.	-2.280	.023	Rejected Ho
H6: There is no difference in e-commerce's customer attitude towards customer satisfaction between males and females of generation Y.	-.198	.843	Failed to eject Ho
H7: There is no difference in e-commerce's brand image between males and females of generation Y.	1.689	.094	Failed to reject Ho
H8: There is no difference in personal innovation towards customer satisfaction between males and females of generation Y.	-1.559	.120	Failed to reject Ho
H9: There is no difference in customer satisfaction towards e-commerce between males and females of generation Y.	1.887	.060	Failed to reject Ho

Based on the results from hypothesis five, six, seven, eight, and nine in Table 3; the researchers concluded that there were no difference in e-commerce's customer attitude, brand image, personal innovation, and customer satisfaction between males and females of generation Y at significant of .843, .094, .120, and .060; respectively. Only one variable of ease of use was statistical significant difference between males and females of generation Y at significant of .023

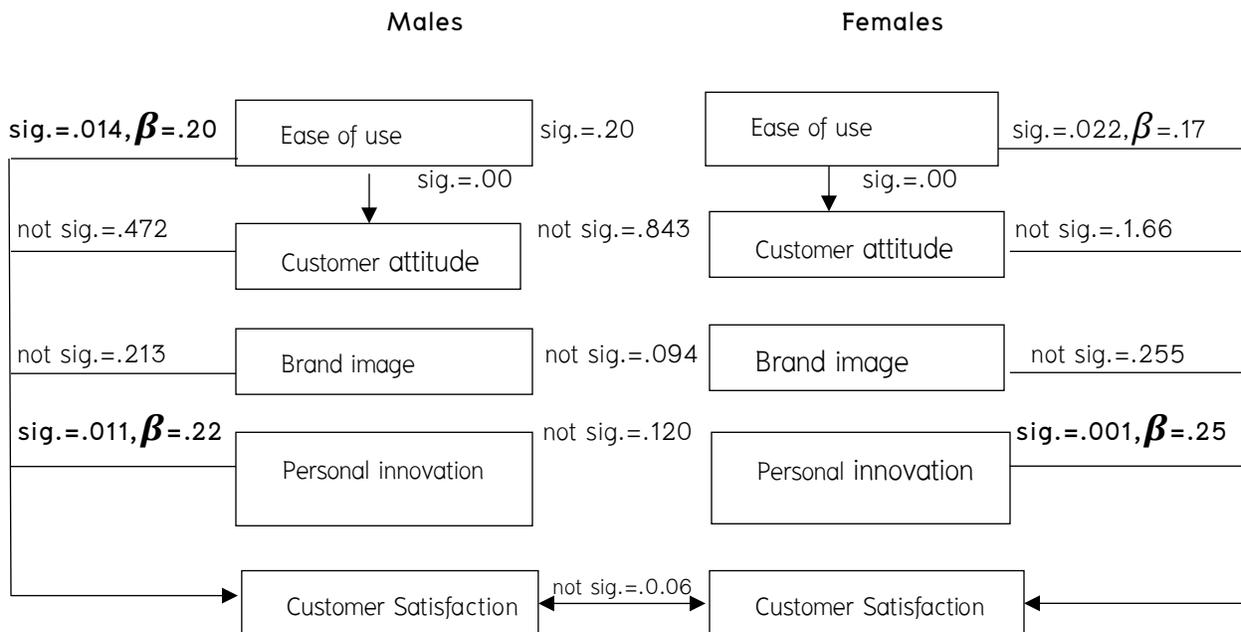

Figure 2: Summary the results of all hypotheses testing

The conclusion of demographic factors of 410 respondents as a total sample size, the highest per cent of each factors were aged level between 21 to 30 years (71.5%), bachelor's degree (76.3%), corporate employed (51.5%), monthly income between 25,001–30,000 baht and single (77.8%). For 201 respondents of males, aged level between 21 to 30 years (72.5%), bachelor's degree (74.6%), corporate employed (45.3%), monthly income between 25,001–30,000 baht (47.6%), and single (75.1%). For 209 respondents of females, aged level between 21 to 30 years (70.8%), bachelor's degree (78.0%), corporate employed (57.4%), monthly income between 25,001–30,000 baht (44.0%), and single (80.4%). The results of hypothesis one and two, ease of use was a statistically significant influence on customer attitude based on males and female using Simple Linear Regression. The fact finding of hypothesis three using Multiple Linear Regression analysis, the results showed that ease of use and personal innovation were statistical significant influence on customer satisfaction towards e-commerce's buyer behavior at significant level of .014, and .011, respectively. Conversely, customer attitude and brand image were insignificant influence on customer satisfaction. The results of hypothesis four using Multiple Linear Regression analysis, ease of use and personal innovation were statistically significant influence on customer satisfaction towards e-commerce's buyer behavior. However, customer attitude and brand image were insignificant influence on customer satisfaction. Based on the Multiple Linear Regression analysis, the results of hypotheses three and four, the researchers found that personal innovation was the most influence factor on customer satisfaction towards e-commerce' buyer behavior on the basis of the beta value. The results of hypotheses five, six, seven, eight, and nine using the independent t-test analysis to find a different between males and females. The researchers found that both males and female from generation Y, they were not statistically significant different in attitude, brand image, personal innovation, and satisfaction in e-commerce purchasing, which means that both males and females are not different in terms of attitude, brand image, personal innovation, and satisfaction in e-commerce purchasing, except ease of use between males and females, which was significant. It means that both are different in order to feel free of effort to use e-commerce.

Research Suggestions

Based on the results of hypothesis testing, The researchers would like recommend the e-commerce's company that the company may create the marketing strategy or marketing campaign that has practical value to help the user to update the knowledge of new technology such as set the short video, generate user's content for free, encourage customer to share their own ideas and so on. If the user feel that using new technology is easy or feel free of effort, it means that the innovativeness from his/her nature or knowledge is equivalent to the degree of individual adopted the new products' version or his/her innovations' experience might affect their attitude to satisfy towards e-commerce purchase via perceived ease of use based on the level of technology system's ease of use. Personal innovativeness always showed a direct effect on perceived ease of use.

In order to test hypotheses five, six, seven, eight, and nine using the independent t-test, the results showed that males and females are different in perceived ease of use, which may cause from the limitation of data collection as the researchers aimed to collect the data from customers who have experience to buy smart phone and electronic products from e-commerce. Based on the nature of men and women exhibit certain shopping and spending behaviors, they are different in shopping stereotypes, perspectives, motives, rationales and considerations towards e-commerce. Most women always satisfy to buy more beauty and personal care products. Most men like to buy more high-tech applications or automotive spare parts. Then, the possibility of recommendation: the companies can adapt their e-commerce strategy and marketing campaign targets based on males and females' data analysis of companies' customers, and also visually design the online store in order to understand customers' mind in order of what and how males and females buy, which may help to keep the e-commerce's customers, and also increase the company's benefit.

References

- Agarwal, R. & Prasad, J. (1999). Are Individual Differences Germane to the Acceptance of New Information Technologies?. *Decision Sciences*, 30(2), 361–391.
- Aldahdouh, T. Z., Korhonen, V., & Nokelainen, P. (2019). What contributes to individual innovativeness? A multilevel perspective. *International Journal of Innovation Studies*, 3(2), 23–39.

- Amornvivat, S., Homchampa, T., Poudpongpaiboon, S., Ratanapinyowong, T., Mintarkhin, N. & Arakvichanun, N. (2014). *Insight capturing Thai gen y consumer*. Retrieved October 10, 2020, from <https://www.scbeic.com>
- Coppola, D. (2021). *E-commerce worldwide – Statistics & Facts, Statista*. Retrieved 9 September 2021, from <https://www.statista.com/statistics>.
- Council on Foreign Relations. (2021). *Women and E-Commerce: The \$300 Billion Opportunity*. Retrieved 10 August 2021, from <https://www.cfr.org/blog/women-and-e-commerce-300>.
- Davis, F. D. (1989). Perceived Usefulness, Perceived Ease of Use, and User Acceptance of Information Technology. *MIS Quarterly*, 13(3), 319–340.
- Davis, F. D., Bagozzi, R. P., & Warshaw, P. R. (1989). User Acceptance of Computer Technology: A Comparison of Two Theoretical Models. *Management Science*, 35(8), 982–1003.
- Donald, L. A. & Ricardo, A. L. (2015). Exploring the Personal Innovativeness Construct: The Roles of Ease of Use, Satisfaction and Attitudes. *Asia Pacific Journal of Information Systems*, 25(4), 662–685.
- Fishbein, M., & Ajzen, I. (1975). *Belief, Attitude, Intention, and Behavior: An Introduction to Theory and Research*. Addison–Wesley.
- Fliegel, F. C., Kivlin, J. E., & Sekhon, G. S. (1968). Cross–national comparison of farmers' perceptions of innovations as related to adoption behavior. *Rural Sociology*, 33(4), 437–449.
- Goldsmith, R. E., & Foxall, G. R. (2003). *The Measurement of Innovativeness*. In L. V. Shavinina (Ed.), *The International Handbook on Innovation*. Elsevier Science Ltd.
- Goldsmith, R. E., d'Hauteville, F., & Flynn, L. R. (1998). Theory and measurement of consumer innovativeness: A transnational evaluation. *European Journal of Marketing*, 32(3/4), 340–353.
- Kim, J., Shin, B., and Lee, H. (2013). The mediating role of psychological contract breach in IS outsourcing inter–firm governance perspective. *European Journal of Information Systems, suppl. Special Issue: Governing IT in inter–organizational*, 22(5), 529–547.

- Kuruville S.J., Joshi N., Shah N. (2009). Do men and women really shop differently? An exploration of gender differences in mall shopping in India. *International Journal of Consumer Studies*, 33(6), 715–723.
- Lee, S., & Lim, T. S. (2017). Retailer's Innovative Differentiation Method Based on Customer Experience: Focusing Mediating Effect of Omni-channel Shopper Type. *Quality Innovation Prosperity*, 21(2), 37–51.
- Mathiesson. (1991), and Donald, L. A. & Ricardo, A. L. (2015). Exploring the Personal Innovativeness Construct: The Roles of Ease of Use, Satisfaction and Attitudes. *Asia Pacific Journal of Information Systems*, 25(4), 662–685.
- Rajagopal R. C. (2015). *Understanding Consumer Behavior and Consumption Experience*, IGI Global.
- Rana, P. N. & Dwivedi, K. Y. (2016). Using Clickers in a Large Business Class: Examining Use Behavior and Satisfaction. *Journal of Marketing Education*, 38(1), 47–64
- Rania, B. M. (2020). Mobile banking service quality: a new avenue for customer value co-creation. *International Journal of Bank Marketing*, 38(5), 1107–1132.
- Rogers, E. M. (2003). *Diffusion of innovations*. (5th ed.). Free Press.
- Sanz de Acedo Lizárraga M.L., Sanz de Acedo Baquedano M.T., & Cardelle-Elawar M. (2007). Factors that affect decision making: gender and age differences. *International Journal of Psychology and Psychological Therapy*, 7(3), 381–391.
- Sastima (2015). Young consumers' insight on brand equity. Effects of brand association, brand loyalty, brand awareness, and brand image. *International Journal of Retail & Distribution Management*, 4(3), 276 –292.
- Szymkowiak, A. & Garczarek-Bak, U. (2018). Gender Differences in E-commerce. *HANDEL WEWNETRZNY*, 4(375), 250–261
- Taylor, S. and Todd, P.A. (1995). Understanding information technology usage: a test of competing models. *Information Systems Research*, 6(2), 144–176.
- Venkatesh, V. & Davis, F.D. (1996). A model of the antecedents of perceived ease of use: development and test. *Decision Sciences*, 27, 451–81.

แนวทางการพัฒนาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในยุค AI

Guidelines for Developing Human Resource Management AI Era

¹กิติพิเชษฐ์ ฐูปบุชา, ²สิทธิพร เขาก้อน และ ³สุรพงษ์ วิริยะ

¹Kitiphichet Thoopbucha, ²Sittiporn Kao-Un and ³Surapong Wiriya

¹มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา

²คณะบริหารและการจัดการ มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา

³คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา

¹Chaopraya University

²Faculty of Business Administration Chaopraya University

³Faculty of Science and Technology Chaopraya University

¹Corresponding Author. E-mail: kitiphichet.t@cpu.ac.th

Received September 15, 2023; Revised October 1, 2023; Accepted December 6, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่ออธิบายแนวทางการพัฒนาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในยุค AI โดยทำการศึกษาและวิเคราะห์บนพื้นฐานของแนวคิด ทฤษฎี และการวิจัย ซึ่งสถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของโลก ได้มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้กันอย่างแพร่หลาย การจัดการทรัพยากรมนุษย์จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นอย่างมากมาย โดยเฉพาะการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในองค์การหลากหลายรูปแบบ เช่น การนำเทคโนโลยี AI มาวิเคราะห์บุคคลเพื่อที่จะคัดเลือกเข้าทำงานในตำแหน่งงานที่เหมาะสม การคำนวณเงินเดือนที่พึงได้จากปริมาณงานหรือตำแหน่งงานการจําหน่ายผ่านระบบออนไลน์โดยใช้ AI ตรวจสอบและรวบรวมข้อมูล เป็นต้น ดังนั้น ผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรมนุษย์ จึงจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจ รวมถึงการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้กับองค์การ เพื่อการเพิ่มศักยภาพในการจัดการทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมถึงยกระดับคุณภาพองค์การให้สามารถแข่งขันในตลาดสากลได้อย่างเข้มแข็ง ทั้งนี้ เพื่อให้มั่นใจว่าองค์การสามารถก้าวเข้าสู่ ยุค AI ได้อย่างราบรื่น การจัดการทรัพยากรมนุษย์ในยุค AI จำเป็นต้องหาแนวทางการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในทุกมิติ การปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ การสร้างวัฒนธรรมองค์การที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง และการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลในองค์การ ให้สามารถทำงานได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และมีความคล่องตัวสูง

คำสำคัญ: การจัดการทรัพยากรมนุษย์; ยุค AI; การพัฒนา

Abstract

This academic article aims to explain about guidelines for developing human resource management in AI era. By studying and analyzing on basic of concept, theories and research. Which situation and the current trend of change has been to bring technology into widespread use. Human resource management has changed

a lot. Especially the application of technology in various forms of organization, for exam using AI technology to analyze profile of people for selected to work in appropriate position, to training online systems using AI to monitor and collect data, etc. Therefore, executives and employees working in human resource management needs knowledge, understanding and applying technology to organization. To increase the potential for efficient and effective human resource management. However, to ensure that the organization can step into the AI era smoothly. Human resource management in the AI era is necessary, we must find guidelines for managing human resources in all dimensions. Changing vision, creating an organizational culture that is consistent with change and development of digital competencies in the organization. To be able to work easily, quickly and with high flexibility.

Keywords: Human resource management; AI era; Developing

บทนำ

การจัดการทรัพยากรมนุษย์มีรากฐานแนวคิดมาจากการจัดการงานบุคคล ที่เน้นในเรื่อง การมาทำงานของพนักงาน การจัดสวัสดิการของพนักงาน ต่อมาแนวคิดได้มีการพัฒนาจากบทบาทหน้าที่ ในการจัดการบุคคลเพียงอย่างเดียว มีการปรับเปลี่ยนพัฒนาเป็นการจัดการที่ครอบคลุมเกี่ยวกับ ทรัพยากรมนุษย์ทั้งหมด และเป็นระบบมากขึ้น โดยมีขั้นตอนการดำเนินการด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ดังนี้ 1) การวางแผนกำลังคน 2) การสรรหาและคัดเลือก 3) การฝึกอบรมและพัฒนา 4) การจ่ายค่าตอบแทน และผลประโยชน์เบื้องต้น 5) สุขภาพและความปลอดภัย 6) แรงงานสัมพันธ์ และ 7) การวิจัยด้าน ทรัพยากรมนุษย์ (วิชุดา สร้อยสุด และคณะ, 2564)

สถานการณ์และแนวโน้มของโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในหลากหลายมิติ ไม่ว่าจะเป็น ด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม (สุพิชญา ลี และเพ็ญศรี ฉรินัง, 2566) ทำให้มนุษย์ต้อง คิดค้นสิ่งใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง เทคโนโลยีเป็นหนึ่งสิ่งที่ถูกพัฒนาขึ้นมาช้านานในแต่ละยุคสมัยจนก้าวเข้าสู่ยุค AI (Artificial Intelligence) หรือปัญญาประดิษฐ์ โดยเทคโนโลยีในยุคนี้ ถูกสร้างขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือในการ เลียนแบบการทำงานของมนุษย์ กล่าวคือ AI เป็นเทคโนโลยีที่มีความสามารถในการประมวลผลโดยใช้ เครื่องจักร และคอมพิวเตอร์ ด้วยอัลกอริทึม และกลุ่มเครื่องมือทางสถิติ เพื่อสร้างซอฟต์แวร์ทางปัญญา ดังนั้นจึงมีความสามารถในการเลียนแบบความสามารถของมนุษย์ที่ซับซ้อนได้ (โชติวริทธิ์ ชัชชัยกิตต์, 2564) AI เป็นเทคโนโลยีที่สามารถนำมาเป็นเครื่องมือในการช่วยมนุษย์ให้สามารถทำงานได้อย่างรวดเร็ว ลดความผิดพลาดในการทำงาน มีศักยภาพสูงในกระบวนการทำงานโดยในอนาคตนวัตกรรมเป็นปัจจัย ในการพัฒนา ทำให้องค์กรต้องเผชิญกับความท้าทายที่ไม่เคยประสบมาก่อน (ทศพร มะหะหมัด และ มนัส สุทธิการ, 2563; อมรรักษ์ สนวนชุม, 2563)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าสถานการณ์และ แนวโน้มของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้การดำเนินงานของฝ่ายการจัดการทรัพยากรมนุษย์มีความ

จำเป็นต้องเรียนรู้ ทำความเข้าใจกับบทบาทใหม่ในหน้าที่ที่จะต้องทำงานร่วมกับเทคโนโลยีในยุค AI ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ร่วมกับเทคโนโลยี AI ในองค์กร ซึ่งสามารถเพิ่มประสิทธิภาพ ความรวดเร็ว และความสะดวกสบายในการทำงาน ที่มีความซับซ้อนในการจัดการ ดังนั้น จึงควรยอมรับ และเตรียมความพร้อมกับการเผชิญในอนาคตที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว บทความวิชาการนี้ จะนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับสถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง แนวคิดการจัดการ ทรัพยากรมนุษย์ ความหมายของยุค AI แนวคิดการนำ AI เข้าไปใช้ในกระบวนการจัดการบริหาร ทรัพยากรมนุษย์ แนวคิดเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ขององค์กรธุรกิจ อนาคตการจัดการ ทรัพยากรมนุษย์ยุค AI สรรหาบุคคลโดยใช้ AI และความท้าทายในการนำ AI มาใช้กับการจัดการ ทรัพยากรมนุษย์

สถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง

โลกเผชิญกับความไม่แน่นอนที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา กำลังก้าวเข้าสู่ยุค AI จากการศึกษ วิเคราะห์ และสังเคราะห์ แนวคิดของ บุญอนันต์ พินัยทรัพย์ (2562) พอจะสรุปได้ว่า สภาวะเศรษฐกิจของโลก (World Economic Forum: WEF) มีการนำเสนอประเด็นการเปลี่ยนแปลง 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านภูมิรัฐศาสตร์ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านเทคโนโลยี และด้านสิ่งแวดล้อมและ ทรัพยากรธรรมชาติ ดังนี้

1. ด้านภูมิรัฐศาสตร์ วาระทางการเมืองและการรักษาผลประโยชน์ร่วมกันระหว่าง ประเทศแตกต่างจากยุคหลังสงครามเย็นโดยสิ้นเชิง ฉะนั้นการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการกำกับดูแล เพื่อรองรับยุคใหม่นี้ จึงเป็นความท้าทายหนึ่งที่ทุกประเทศต้องดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ทั้งนี้การปฏิบัติงานควรดำเนินการทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ในขณะที่ภาคประชาสังคมทำหน้าที่ รักษาสมดุลของอำนาจไว้

2. ด้านเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ เริ่มมีการเปิดตลาดเสรีมากขึ้น ของภูมิภาคเอเชีย ส่งผลให้นักลงทุนจากทั่วทุกมุมโลกให้ความสนใจมาลงทุน และคาดว่าจะสร้างการเติบโต ทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง โดยสร้างความสัมพันธ์การค้าระหว่างประเทศ ในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา ที่มีการขยายตัวเพิ่มขึ้น โดยปัจจัยที่เชื่อมโยงกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจึงเป็นสิ่งสำคัญในการ ขับเคลื่อนเศรษฐกิจ และผลักดันให้เกิดความโปร่งใสในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและข้อตกลง ทางการค้าระหว่างประเทศ ในการรวมการค้าของประเทศต่างๆ ได้แผ่ขยายทั่วภูมิภาคและเพิ่มกรอบ ความร่วมมือมากขึ้น การร่วมมือกันพัฒนามาตรฐานทางเศรษฐกิจ กำหนดกฎระเบียบ และรักษา ผลประโยชน์เชิงพาณิชย์ร่วมกัน การขับเคลื่อนที่เป็นรูปธรรมชัดเจนยิ่งขึ้นและมีอิทธิพลต่อประเทศอื่น ๆ ทำให้ประเทศสมาชิกสามารถดำเนินการค้าได้อย่างเสรีด้วยสิทธิประโยชน์ต่างๆ ได้แก่

- 1) การปลอดภาษีศุลกากรและการกีดกันทางการค้าทั้งสินค้าและบริการ

2) การอำนวยความสะดวกในการพัฒนาผลิตภาพและห่วงโซ่อุปทาน

3) การปรับปรุงการประสานงานการกำกับดูแล และ 4) การยกระดับการแข่งขัน นอกจากนี้การบริการสังคมจะเพิ่มต่อเนื่อง โดยเฉพาะการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ไม่ว่าจะเป็นสาธารณสุขุ โลจิสติกส์ และการสื่อสารโทรคมนาคม ทำให้ตลาดเติบโตอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เป็นการสร้างการแข่งขัน และแรงกดดันในการพัฒนาสินค้าและบริการให้เติบโตยิ่งขึ้น

3. ด้านสังคม ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์การแพทย์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ตลอดจนการเติบโตทางเศรษฐกิจในอัตราที่ต่างกันของแต่ละประเทศ ทำให้โครงสร้างประชากรมีการเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ ภาพรวมที่ทำให้คนมีอายุเฉลี่ยเพิ่มสูงขึ้น มีโอกาสทางการศึกษาและรายได้เพิ่มขึ้น ส่งผลให้อัตราการกำเนิดลดลง จึงทำให้เกิดสภาวะไม่สมดุลในการขยายตัวของประชากรโลก ส่วนในเรื่องของการย้ายถิ่นฐานระหว่างประเทศ แม้ว่าแต่ละประเทศจะเผชิญกับแรงกดดันด้านประชากร จากสภาพสังคมการกำเนิดลดลง ผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น ทำให้ขาดกลุ่มคนวัยแรงงาน จึงมีการนำแรงงานต่างชาติมาทดแทน ทั้งนี้การย้ายถิ่นฐานอาจมีสาเหตุมาจากภัยพิบัติธรรมชาติได้อีกด้วย

4. ด้านเทคโนโลยี ในภาคบริการสาธารณะและภาคธุรกิจ ต้องอาศัยข้อมูลและระบบสารสนเทศในทุกกระบวนการ ทำให้ปริมาณข้อมูลเพิ่มมากขึ้นทวีคูณ ปริมาณข้อมูลที่มากขึ้นมีรูปแบบเป็นดิจิทัล ด้วยเหตุนี้ ระบบการทำงานในอดีตจึงมีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาช่วยเพื่อเก็บข้อมูล และได้นำการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตมาเชื่อมต่อเพื่อนำเข้าสู่โลกไซเบอร์ แต่ทั้งนี้ ชีวิตประจำวันของทุกคน อาจมีความเสี่ยงจากการใช้เทคโนโลยีด้วยภัยคุกคามในโลกไซเบอร์ ซึ่งแลกมาด้วยความสะดวกสบาย ความล้ำสมัย แต่ในปัจจุบันมีหน่วยงานที่สร้างขึ้นมาเพื่อป้องกันภัยคุกคามนี้ และได้ปรับปรุงกฎหมายให้เข้มงวดมากขึ้น ดังนั้นการใช้เทคโนโลยีจึงควรศึกษาการป้องกัน และรู้ทันภัยคุกคามก่อนที่จะถูกโจรกรรมข้อมูล

5. ด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ปัจจัยพื้นฐานที่ทำให้โลกต้องเผชิญกับข้อจำกัดของทรัพยากรต่างเกิดขึ้นจากอุปทาน และอุปสงค์จากประชากรที่มีเพิ่มมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การเติบโตของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง แต่ความต้องการบริโภคพลังงานในบางภูมิภาคอาจลดลง เนื่องจากมาตรการส่งเสริมการประหยัดพลังงาน การสนับสนุนใช้เทคโนโลยีคาร์บอนต่ำ การใช้พลังงานทดแทน

แนวคิดการจัดการทรัพยากรมนุษย์

การจัดการทรัพยากรมนุษย์เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญต่อการดำเนินงานบริหาร ทรัพยากรมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรขององค์การ ดังนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับยุคที่เปลี่ยนแปลงไปของโลก และได้เกิดการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ จากการศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์ แนวคิดของ สกอล บัญสิน (2560) ญัฐพัชร์ ลาภบำรุงวงศ์ (2561) สุานวัฒน์ จิตทิพย์อภิชาติ และอรไท ชั่วเจริญ

(2563) วิชชุดา สร้อยสุด เมธิณี อินทร์บัว จีรภา มิ่งเชื้อ ยุวดี เคน้ำอ่าง และโชติ บดีรัฐ (2564) Dessler, G. (2020) และ Noe, Raymond A., John R. Hollenbeck, Barry Gerhart, & Patrick M. Wright. (2021) พอจะสรุปได้ว่า การใช้ทรัพยากรมนุษย์ขององค์กรให้ปฏิบัติงานได้สำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กร ประกอบด้วย 1) การวางแผน วิเคราะห์ และออกแบบงาน 2) การสรรหา และการคัดเลือก 3) การฝึกอบรมและพัฒนา 4) ค่าตอบแทนและผลประโยชน์ 5) การประเมินผลการปฏิบัติงาน 6) แรงงานสัมพันธ์ และ 7) สุขภาพ และความปลอดภัยของพนักงาน

ความหมายของยุค AI

การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและซับซ้อน เกิด Digital Disruption คือ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นโดยเป็นผลมาจากนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่ทำให้รูปแบบการดำเนินธุรกิจ หรือการดำเนินชีวิตเปลี่ยนแปลงไป (มติชนออนไลน์, 2564) โลกจึงอยู่ในสถานการณ์ “VUCA World” คือ มีความผันผวน (Volatility) มีความไม่แน่นอน (Uncertainty) มีความสลับซับซ้อน (Complexity) และมีความคลุมเครือ (Ambiguity) บุคคลและองค์กรต้องมีทักษะ แนวทาง และพฤติกรรมใหม่ ๆ เพื่อรับมือกับภัยคุกคามทุกรูปแบบ (ไทยรัฐออนไลน์, 2566) ปრაการณดังกล่าวทำให้เกิดการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) ซึ่งนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงสังคมโลก ส่งผลกระทบต่อมาตรฐานการส่งมอบบริการในทุกๆด้าน ไม่ว่าจะเป็น Machine Learning (ML) ที่เป็น subset ของ AI ที่ทำให้ระบบคอมพิวเตอร์สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง จากข้อมูล, Robotic Process Automation (RPA) เป็นซอฟต์แวร์ที่ช่วยธุรกิจสร้างหุ่นยนต์ หรือแม้แต่ Natural Language Processing (NLP) ในการประมวลผลภาษาธรรมชาติ ล้วนมีอิทธิพลและปฏิวัติรากฐานของโมเดลธุรกิจ (Heric, 2018) ซึ่งรวมถึงการปฏิวัติแนวทางการบริหารทรัพยากรบุคคล (Stone et al., 2015) จนโลกก้าวเข้าสู่ยุค AI ซึ่งจากการศึกษาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ นิยามความหมายยุค AI ของโชติวริทธิ์ ชัชชัยากิตต์ (2564) และ นรา บรรลิตกุล (2563) พอจะสรุปได้ว่า ยุค AI คือ ยุคของการใช้เทคโนโลยีสมองกลคอมพิวเตอร์ที่สามารถคิดได้เสมือนมนุษย์อาจอยู่ในรูปแบบของซอฟต์แวร์หรือแอปพลิเคชัน เพื่อทำให้มนุษย์ในยุคนี้ มีความสะดวกสบาย รวดเร็วและลดข้อผิดพลาดได้มากขึ้น ทั้งนี้ AI ในยุคเริ่มต้น การพัฒนายังไม่สมบูรณ์แบบ ยังคงต้องเรียนรู้ ปรับปรุง และประยุกต์เทคโนโลยีเพื่อการใช้งานในอนาคต นักวิทยาศาสตร์ นักคณิตศาสตร์ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้สนใจในเทคโนโลยี AI จึงได้พยายามที่จะพัฒนาระบบ AI ให้สามารถทำงานได้เทียบเท่ากับมนุษย์ต่อไปอย่างต่อเนื่อง

ซึ่งจะเห็นได้โลกในยุคเทคโนโลยี AI มนุษย์กับ AI จะมีความใกล้ชิดกันมากขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม นอกจาก AI จะได้รับความนิยมและถูกใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในหลายอาชีพและหลายภาคธุรกิจ และในแง่ของการบริหารทรัพยากรมนุษย์ AI ก็จะมาเข้ามามีบทบาทในการบริหารจัดการอย่างครบวงจร โดยที่ในอนาคตมีความเป็นไปได้ที่พนักงานในองค์กรจะมีทั้งบุคลากร และ AI เพราะนอกจาก AI จะช่วย

อำนวยความสะดวกแล้ว ยังช่วยให้งานที่มีความจำเจและไม่น่าสนใจ เช่น งานทะเบียน งานวัดผล งานประเมินงานตรวจเอกสารต่างๆ เป็นหน้าที่ของ AI โดยบุคลากรมีหน้าที่ควบคุม AI หรือทำงานที่ต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ การรับมือกับระบบ AI จึงมีความจำเป็นที่บุคลากรในองค์กร และทุกภาคส่วน จะต้องศึกษาพัฒนาตัวเองเพื่อให้ทันตามยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป

แนวคิด การนำ AI เข้ามาใช้ในกระบวนการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร

ปัจจุบันเริ่มเข้าสู่ยุค AI ดังนั้น การเริ่มนำ AI มาประยุกต์ใช้กับองค์กรเริ่มมีมากขึ้น จากการศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์ แนวคิดของ ชญานุช จาตุรจินดา (2564) พอลจะสรุปได้ว่า การนำ AI เข้ามาใช้ในกระบวนการบริหารทรัพยากรมนุษย์ใน 6 ขั้นตอน ตั้งแต่การรับสมัคร พนักงานและคัดกรองผู้สมัคร การคัดเลือก การวางแผนเกี่ยวกับอัตรากำลัง การสัมภาษณ์ การจัดการสวัสดิการ การจัดการเรียนรู้ การจัดทำเงินเดือน การประเมินผลการปฏิบัติงาน การปรับผลตอบแทนและการเลื่อนตำแหน่ง ไปจนถึงการประมวลผลความผูกพันขององค์กร และระบบแรงงานสัมพันธ์ ดังนี้

1. การรับสมัครพนักงานและคัดกรองผู้สมัคร ในขั้นตอนการสรรหาบุคคล (recruitment) ในยุคก่อนหน้านี้เมื่อฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ประกาศรับสมัครพนักงาน ผู้สมัครจะต้องส่งใบสมัครพร้อมประวัติส่วนตัวให้แก่ฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ เพื่อตรวจสอบประวัติและคุณสมบัติว่าตรงตามตำแหน่งที่บริษัทต้องการหรือไม่ ในกรณีที่มีผู้สมัครเข้ามาเป็นจำนวนมาก การจัดการเอกสารจำนวนมากย่อมเพิ่มภาระการทำงานให้แก่ฝ่ายทรัพยากรมนุษย์เช่นเดียวกัน ในปัจจุบันเพื่อลดภาระการทำงานเกี่ยวกับการจัดการเอกสารดังกล่าว และเพื่อเป็นการคัดเลือกผู้สมัครให้ตรงตามคุณลักษณะที่กำหนด จึงได้นำ AI เข้ามาช่วยจัดการงานของฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ ในขั้นตอนนี้ โดย AI สามารถช่วยคัดกรองคุณสมบัติเบื้องต้นที่ตรงกับตำแหน่งงานที่ระบุไว้ นอกจากนี้ยังช่วยวิเคราะห์ความเหมาะสมกับตำแหน่งงานจากข้อมูลที่ผู้สมัครใส่รายละเอียดไว้ไปจนถึงสามารถวิเคราะห์ความก้าวหน้าของผู้สมัครตำแหน่งนั้นๆ ในอนาคต ในปัจจุบันได้มีบริษัทผู้ผลิตซอฟต์แวร์ เพื่อใช้ในกระบวนการรับสมัครพนักงาน และการคัดกรองผู้สมัครเข้ากับตำแหน่งงาน ในการประมวลผลพฤติกรรมด้วยคะแนนอาจจัดทำในรูปแบบของเกมส์หรือคำถามออนไลน์ เพื่อประเมินผู้ที่มาสมัครงานถึงคุณลักษณะ ความสามารถหรือความถนัด ซึ่งจะเป็นการคัดเลือกผู้สมัครที่หึงเก่งและมีคุณสมบัติตรงตามที่องค์กรต้องการ

2. การสัมภาษณ์ผ่าน chatbot หลังจากรับสมัครพนักงานและคัดกรองผู้สมัครแล้ว ในกระบวนการถัดไปคือการสัมภาษณ์งาน ในขั้นตอนของยุค AI นี้ ได้นำเทคโนโลยี AI เข้ามาเป็นเครื่องมือช่วยเหลือในงานฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ ดำเนินการสัมภาษณ์ผ่าน chatbot เพื่อประกอบการตัดสินใจคัดเลือกผู้สมัครที่เหมาะสมกับตำแหน่งงาน โดยฝ่ายทรัพยากรมนุษย์นั้นได้ผู้เข้ารับการสัมภาษณ์แบบซึ่งหน้า ซึ่งเป็นการถามคำถามแบบทั่วไป การสัมภาษณ์ chatbot เป็นการสัมภาษณ์ผ่านระบบออนไลน์ที่ผู้สมัครไม่ต้องเข้ามาสัมภาษณ์กับฝ่ายทรัพยากรมนุษย์โดยตรง รวมไปถึงการ

สนทนาผ่านซอฟต์แวร์หรือแอปพลิเคชันต่างๆ ซึ่งช่วยให้ประหยัดค่าใช้จ่าย เวลา การวัดประเมินผลได้ ทั้งนี้การใช้ AI ในช่วงต้นยุค การคัดเลือกผู้สมัครเป็นเพียงการตัดสินใจเบื้องต้น ในการตัดสินใจเลือกขั้นสุดท้ายยังคงต้องมีการปฏิสัมพันธ์โดยตรงกับองค์การ

3. การจัดการสวัสดิการสวัสดิการในส่วนของการบริหารทรัพยากรมนุษย์มีลักษณะค่อนข้างหลากหลาย จึงมีการนำ AI เข้ามาช่วยในการจัดการงานบางอย่างแทนฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ โดยนำแอปพลิเคชันหรือซอฟต์แวร์เข้ามาใช้ในการสั่งอาหาร การวิเคราะห์ข้อมูลสุขภาพ การนำมาเป็นเครื่องมือช่วยตอบคำถามข้อมูลพื้นฐานด้านสวัสดิการ การนำมาช่วยจัดการงานสวัสดิการเกี่ยวกับการเปิดคำปรึกษาพยาบาลประเภทไม่ซับซ้อน การตรวจสอบการเข้าทำงาน ขาด ลา มาสายของพนักงาน ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีจำนวนมาก จึงนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการจัดการความยุ่งยากนี้

4. การจัดการเรียนรู้ นอกจากในส่วนการสรรหาพนักงาน การจัดการสวัสดิการของพนักงาน แล้วการจัดการทรัพยากรมนุษย์มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพในเรื่องของการศึกษาการอบรมหลักสูตรต่างๆ ของพนักงาน ในส่วนนี้ AI มีบทบาทในการจัดการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของพนักงาน โดยใช้ซอฟต์แวร์หรือแอปพลิเคชัน ในการสำรวจความจำเป็นในการจัดทำแผนการพัฒนาขององค์การประจำปี การจัดทำแผนพัฒนาบุคคล การประเมินผลรายบุคคลก่อนและหลังการอบรม ทั้งนี้เมื่อ AI ประมวลผลจากข้อมูลที่ได้รับรวบรวมมาทำให้สามารถดำเนินการในส่วนของการส่งเสริมและพัฒนาให้แก่บุคลากรขององค์การได้อย่างแม่นยำ

5. การทำเงินเดือน การปรับผลตอบแทน การเลื่อนตำแหน่ง บทบาทของ AI ในการจัดทำเงินเดือน การปรับผลตอบแทน และการเลื่อนตำแหน่งของพนักงานค่อนข้างสำคัญมาก เนื่องจากเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความแม่นยำ เทียบตรง ไร้อคติ ดำเนินการโดยใช้แอปพลิเคชันหรือซอฟต์แวร์ในการจัดการข้อมูลการบันทึกการปฏิบัติงาน ฐานเงินเดือน การลา การพัฒนาตนเอง และข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อปรับผลตอบแทน และการเลื่อนตำแหน่งของพนักงาน ทั้งนี้ในปัจจุบันการนำ AI มาช่วยในส่วนนี้ยังไม่สามารถทำหน้าที่ได้เต็มประสิทธิภาพ เนื่องจากต้องใช้ข้อมูลหลายส่วนมาประกอบกัน และเป็นเรื่องละเอียดอ่อน จึงทำให้เป็นเพียงข้อมูลที่ใช้ในการประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารและฝ่ายทรัพยากรมนุษย์

6. การประมวลผลความผูกพันขององค์การและระบบแรงงานสัมพันธ์ ก่อนจะถึงยุค AI การประมวลผลความผูกพันขององค์การดำเนินการโดยสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจขึ้นมาเพื่อวัดความผูกพันขององค์การ แนวโน้มการลาออก ความรู้สึกนึกคิด ทัศนคติ ความพึงพอใจของพนักงาน ข้อมูลเหล่านี้เป็นข้อมูลที่มีขนาดใหญ่ จึงยากในการเก็บข้อมูลและมีความล่าช้าในการเก็บข้อมูล เมื่อก้าวเข้าสู่ยุค AI เทคโนโลยี AI ในรูปแบบของซอฟต์แวร์หรือแอปพลิเคชัน เข้ามามีบทบาทในการรวบรวมข้อมูลดังกล่าวแล้ววิเคราะห์ผล เช่น ความพึงพอใจต่อองค์การของพนักงาน ความพึง

พอใจต่อคำตอบแทน ความพึงพอใจระบบสวัสดิการ ภาวะผู้นำของหัวหน้างาน ทักษะคิด เป็นต้น เมื่อทราบผลเหล่านี้แล้ว ฝ่ายทรัพยากรมนุษย์สามารถนำข้อมูลไปพิจารณาแก้ไขปรับปรุง เพื่อลดอัตราการลาออกของพนักงาน และสามารถคาดการณ์ในเรื่องการวางแผนอัตรากำลังคนได้อีกด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ขององค์การธุรกิจ

แนวทางการจัดการเพื่อดำเนินการธุรกิจในยุค AI ให้บรรลุผลหรือเป้าหมายนั้น ควรมีการรวบรวมข้อมูล วางแผน และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง จากการศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์ แนวคิดของอมรรักษ์ สอนชูผล (2563) ทศพร มะหะหมัด และมนัส สุทธิการ (2563) และเจริญศักดิ์ แซ่จิ่ง (2562) พอจะสรุปได้ว่า การดำเนินการเหล่านี้สามารถใช้ AI เข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุน และส่งเสริมเป็นหนึ่งในเครื่องมือเพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ และเพิ่มความเร็วในการดำเนินงาน โดยการประยุกต์นี้สามารถจำแนกได้ 2 ด้าน คือ ด้านการพัฒนางานเชิงนโยบาย และด้านการพัฒนางานเชิงกระบวนการ ดังนี้

1. ด้านการพัฒนางานเชิงนโยบาย อุปสรรคในการดำเนินการธุรกิจอย่างแรกคือการวางแผน และการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ เพื่อให้เป็นไปอย่างเหมาะสม ดังนั้น ในยุค AI ได้มีการพัฒนาเทคโนโลยี AI เข้ามามีบทบาทในการช่วยค้นหา รวบรวม ประมวลผล วิเคราะห์ข้อมูลที่มีจำนวนมากศาลได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ มีความน่าเชื่อถือ ช่วยลดปัญหาข้อผิดพลาด ช่วยลดอคติในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งข้อมูลเหล่านี้เป็นเครื่องมือในการช่วยประกอบการตัดสินใจแก่ผู้บริหาร และฝ่ายจัดการทรัพยากร ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ได้

2. ด้านการพัฒนางานเชิงกระบวนการ การดำเนินการธุรกิจในยุค AI ความต้องการของมนุษย์ในยุคนี้ต้องการความสะดวก รวดเร็ว และถูกต้อง ดังนั้นการนำเทคโนโลยี AI เข้ามาช่วยในกระบวนการทำงาน เพื่อช่วยแก้ไขในเรื่องของข้อจำกัดได้หลายอย่าง เช่น การขาดแคลนแรงงาน การเสียเวลาเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการทำงานที่พึงประสงค์ การไม่มาทำงานอันเนื่องจากการเจ็บป่วยหรือติดธุระ ข้อพิพาทด้านกฎหมายแรงงาน และปัญหาการไม่รักษาคุณภาพและมาตรฐานในการทำงานที่สม่ำเสมอ ทั้งนี้ องค์การในปัจจุบันได้นำเทคโนโลยี AI เข้ามาช่วยในกระบวนการบริการหรือกระบวนการผลิต เช่น หุ่นยนต์เสิร์ฟอาหาร หุ่นยนต์ต้อนรับ หุ่นยนต์ทำอาหาร เป็นต้น การใช้เทคโนโลยี AI เหล่านี้สามารถช่วยทดแทนการทำงานของมนุษย์ได้

อนาคตการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ยุค AI

AI มีความเป็นระบบ และมีความแม่นยำในการทำงาน ดังนั้นจึงเป็นหนึ่งในทางเลือกของฝ่ายจัดการทรัพยากรมนุษย์ เทคโนโลยี AI สามารถจัดการงานที่มีความซับซ้อน เช่น การบันทึกการทำงานของพนักงาน การจัดการความสามารถ การพัฒนาพนักงาน การประเมินพนักงาน การจัดสรรผลประโยชน์ของพนักงาน การคัดเลือกพนักงาน การมีส่วนร่วมของพนักงาน การติดตามผลการ

ปฏิบัติงาน เป็นต้น นักวิจัยบางคนเชื่อว่า AI ไม่สามารถเข้ามาแทนที่ฝ่ายบุคคล เนื่องจากมนุษย์สามารถทำหน้าที่ในการตัดสินใจได้ดีกว่า AI เนื่องด้วยในสถานการณ์ปัจจุบัน AI และฝ่ายบุคคลถูกรวมเข้าด้วยกัน มีบทบาทหน้าที่ในการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ปัจจุบันฝ่ายการจัดการทรัพยากรมนุษย์ใช้เทคโนโลยี AI ในการจัดการ ถึงแม้ว่า AI สามารถอำนวยความสะดวกในการทำงานและมีประสิทธิภาพในการทำงานในด้านต่างๆ แต่ AI ยังไม่สามารถเลียนแบบพฤติกรรมมนุษย์ ในการตัดสินใจที่อาจจะต้องใช้ความรู้สึก กับหลายมุมมอง ที่ใช้ในการตัดสินใจได้อย่างสมบูรณ์ ดังนั้น ฝ่ายการจัดการทรัพยากรมนุษย์จึงไม่ควรทำงานในลักษณะเดิม ควรยอมรับในการทำงานร่วมกับ AI (Rana, D. T. 2018)

สรรหาบุคลากรโดยใช้ AI

การประยุกต์ใช้ AI ในการสรรหาพนักงานใหม่ ซึ่งเป็นหนึ่งในการจัดการทรัพยากรมนุษย์ เป็นกระบวนการที่สามารถรวบรวมข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์ประวัติของผู้สมัคร และข้อมูลที่เกี่ยวข้องของผู้สมัครผ่านแอปพลิเคชันแบบอัตโนมัติ เนื่องจากการสมัครงานที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น เป็นการเพิ่มภาระงานในการสรรหาให้กับฝ่ายการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ดังนั้นเพื่อเร่งกระบวนการจ้างงาน เทคโนโลยี AI จึงถูกสร้างขึ้น ใช้เป็นส่วนหนึ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูล การประเมิน ผู้สมัคร ด้วยอัลกอริทึมในรูปแบบของแอปพลิเคชัน chatbot มีความสามารถในการติดต่อกับผู้สมัคร ผ่านทางอีเมล ข้อความ หรือกล่องตอบโต้ได้ คุณลักษณะที่น่าสนใจของการนำเทคโนโลยี AI คือสามารถเพิ่มข้อมูลเพื่อให้ AI สามารถเรียนรู้เพิ่มเติมได้ นอกจากนี้ยังมีความสามารถในการสัมภาษณ์งานในรูปแบบวิดีโอ ซึ่งจะเก็บข้อมูลเกี่ยวกับบุคลิก ท่าทางภาษา กาย ของผู้สมัครที่มีความสำคัญและนำมาวิเคราะห์ในการคัดเลือกเข้าทำงาน อย่างไรก็ตามลักษณะที่ AI วิเคราะห์ได้นั้นเป็นเพียงข้อมูลเบื้องต้น แอปพลิเคชัน AI นี้ เริ่มมีการนำมาใช้ในหลายบริษัท แต่เนื่องจากการวิเคราะห์ยังไม่สมบูรณ์จึงยังคงต้องการการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Johansson, J., & Herranen, S., 2019)

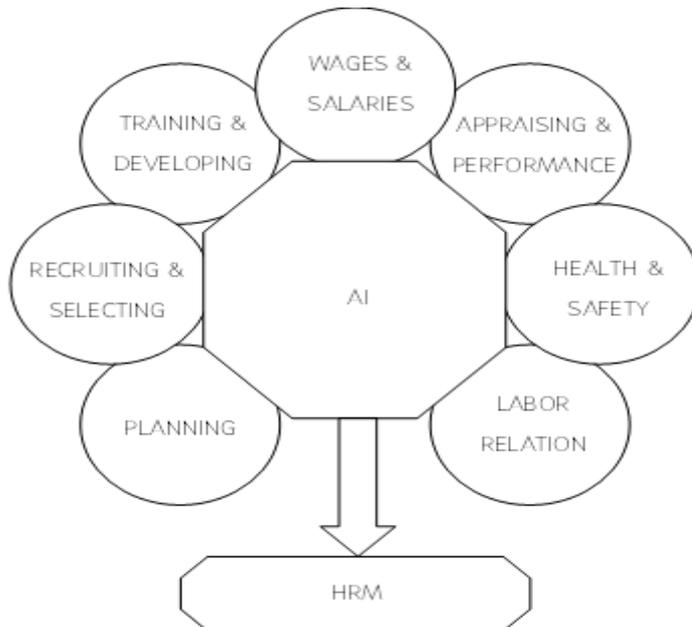
ความท้าทายในการนำปัญญาประดิษฐ์ AI มาใช้กับการจัดการทรัพยากรมนุษย์

องค์การส่วนใหญ่ยังคงใช้วิธีการจัดการทรัพยากรมนุษย์แบบดั้งเดิม จึงก่อให้เกิดต้นทุนสูง ประสิทธิภาพในการผลิตน้อย เทคโนโลยี AI สามารถช่วยให้ฝ่ายการจัดการทรัพยากรมนุษย์ประหยัดทั้งเวลาและค่าใช้จ่ายในหลายเรื่อง เช่น การสรรหาและคัดเลือกพนักงาน การประเมินผลปฏิบัติงาน การจัดการเงินเดือนและภาษีเงินได้ และการลาออกของพนักงาน (Hossin, Md. S., et al, 2021) ไปจนถึงงานด้านนโยบาย การเข้าถึงและตรวจสอบเกี่ยวกับสวัสดิการต่างๆ โดยนักบริหารทรัพยากรมนุษย์มีความเชื่อมั่นว่าการใช้เทคโนโลยี AI เข้ามาใช้ในงานด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์จะเป็นประโยชน์และช่วยปรับปรุงการทำงานให้ดียิ่งขึ้น และจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถประหยัดเวลา ประหยัดงบประมาณ ได้มาซึ่งข้อมูลที่แม่นยำและเสนอข้อมูลเชิงลึกที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ความก้าวหน้าของเทคโนโลยี AI เริ่มมีบทบาทกับการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ในต้นปี 2000 การนำเทคโนโลยี AI จึงเป็นเรื่องยากที่จะยอมรับ และเป็นประเด็นท้าทายในการนำ AI เข้ามาใช้ในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ คือ ทำหน้าที่ช่วยเหลือฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ในกระบวนการทำงาน ตั้งแต่การรับสมัครพนักงาน คัดกรองผู้สมัคร การสัมภาษณ์ การจัดการสวัสดิการ การพัฒนาศักยภาพของพนักงาน การจัดทำเงินเดือน ไปจนถึงการประเมินผลการปฏิบัติงาน และการเลื่อนขั้นเงินเดือนของพนักงาน อย่างไรก็ตาม AI ยังมีข้อจำกัดบางประการที่ไม่สามารถทำหรือมีเทียบเท่ามนุษย์ได้ เช่น ทักษะทางด้านอารมณ์ (soft skills) แต่ต้องยอมรับว่ากิจกรรมหรืองานบางอย่าง AI ควรเข้ามาแทนที่มนุษย์ เพื่อความสะดวกและความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน เนื่องจาก AI เป็นเครื่องมือที่จะช่วยเหลือการทำงานของมนุษย์ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้น (ชญานุช จาตุรจินดา, 2564) ทั้งนี้ ในช่วงเวลาไม่กี่ปีที่ผ่านมา นักวิเคราะห์ได้แสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าในแง่ของการปฏิบัติด้านการจัดการร่วมกับ AI ซึ่งกลยุทธ์ที่น่าทึ่ง แต่กลับมีคนบางกลุ่มมองว่า AI เป็นภัยคุกคามต่อมนุษย์ โดยผู้คนส่วนใหญ่เชื่อว่าเทคโนโลยี AI สามารถเข้ามาแทนที่มนุษย์ได้อย่างสมบูรณ์ ซึ่งองค์การส่วนใหญ่จะมีความกังวลด้านข้อจำกัดทางการเงิน โครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น ความพร้อมของพนักงาน ความกลัวของพนักงาน และสิ่งอำนวยความสะดวกในการพัฒนา รวมถึงปัญหาการสำรองข้อมูล การป้องกันการแฮกข้อมูล และความปลอดภัยของข้อมูล (Hossin, Md. S., et al, 2021)

ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษา

แนวทางการพัฒนาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร ในยุค AI มีข้อค้นพบสำคัญของกระบวนการปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ในยุค AI มีดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงกระบวนการการปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ในยุค AI

การพัฒนาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรในยุค AI คือ เทคโนโลยี AI สามารถนำข้อมูลต่างๆ ที่มีขนาดใหญ่ขององค์กร (Big Data) ทั้งในอดีตและปัจจุบันออกมาในเชิงคาดการณ์ ทำนายหรือการพยากรณ์ นำมาทำการวิเคราะห์ในรูปแบบ Predictive Analytics เพื่อการวางแผน (Planning) อัตรากำลังคนให้สอดคล้องเหมาะสมกับงานและมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังสามารถใช้แอปพลิเคชันหรือซอฟต์แวร์ในการสรรหาและการคัดเลือก (Recruiting & Selecting) พนักงานได้อย่างแม่นยำและปราศจากความลำเอียง (Non-biased process) และเมื่อองค์กรมีการเปลี่ยนแปลงกระบวนการผลิตหรือระบบการทำงานใหม่ๆ ฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ ยังสามารถนำ AI มาใช้ในการออกแบบการฝึกอบรมและพัฒนา (Training & Developing) ทักษะที่พนักงานมีอยู่แล้ว และทักษะที่ควรส่งเสริมเพิ่มเติมให้แก่พนักงานแต่ละคนได้ตรงตามเป้าหมาย ซึ่งการพัฒนาดังกล่าวนี้ จะสัมพันธ์กับการประเมินผลการปฏิบัติงาน (Appraising & Performance) และการพิจารณาค่าจ้างค่าตอบแทน (Wages & Salaries) ของพนักงาน ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญและละเอียดอ่อน ที่อาจสร้างผลกระทบต่อองค์การของพนักงานเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ ข้อค้นพบต่อมา คือ หลายองค์กรยังนำแอปพลิเคชัน Happiness Planet ที่จะเก็บรูปแบบความสุขที่เกิดขึ้นของแต่ละบุคคล เพื่อวิเคราะห์และหารูปแบบความสุขในที่ทำงาน (Happy Workplace) เพื่อวางแผนจัดกิจกรรม หรือการจัดทำแผนสุขภาพประจำปี (Health and Safety) ผู้การเป็นองค์กรที่มีความสุขในการทำงาน สร้างแรงงานสัมพันธ์ (Labor Relations) ที่ดีต่อกันระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง เพื่อสร้างความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานให้ทำงานกับองค์กรจนกระทั่งเกษียณอายุ

การจัดการทรัพยากรมนุษย์ในยุค AI องค์กรควรนำเทคโนโลยี AI มาเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนให้แก่ผู้บริหารและฝ่ายการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งสามารถพัฒนาได้ทั้งในด้านเชิงนโยบายและเชิงกระบวนการ เพื่อให้้องค์การสามารถบรรลุเป้าหมาย เพิ่มประสิทธิภาพ เพิ่มความรวดเร็วในการดำเนินงาน และลดปัญหาหรือข้อจำกัดของมนุษย์ ซึ่งเป็นแนวทางให้แต่ละองค์กรหรือผู้สนใจนำไปปรับใช้ ดังนี้

ด้านการพัฒนางานเชิงนโยบาย	ด้านการพัฒนางานเชิงกระบวนการ
สามารถค้นหา รวบรวม ประมวลผล วิเคราะห์ข้อมูลที่มีจำนวนมาก	แก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงาน
มีประสิทธิภาพ	ลดปัญหาการพัฒนาทักษะที่พึงประสงค์
มีความน่าเชื่อถือ	แก้ไขปัญหาการขาดงาน
ช่วยลดปัญหาข้อผิดพลาด	ลดข้อพิพาทตามกฎหมายแรงงาน
ช่วยลดอคติในการวิเคราะห์ข้อมูล	ลดปัญหาการไม่รักษามาตรฐานการทำงาน

สรุป

สถานการณ์แนวโน้มในปัจจุบันนั้น เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาไม่ว่าจะเป็นด้านภูมิรัฐศาสตร์ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านเทคโนโลยี และด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ล้วนแต่ทำให้มนุษย์ต้องพัฒนาตนเอง ยอมรับในสิ่งใหม่ และสามารถอยู่ร่วมกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นได้ ปัจจุบันมีการนำเทคโนโลยี AI เข้ามาประยุกต์ใช้กับการจัดการทรัพยากรมนุษย์ เช่น การรับสมัครงาน และการสัมภาษณ์งาน โดยใช้ Chatbot ที่เป็นเทคโนโลยี AI มาใช้ การนำ AI เข้ามาช่วยเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลในหลายเรื่อง เช่น การจัดอบรม การทำเงินเดือน แผนสุขภาพ เป็นต้น ดังนั้นการยอมรับและเตรียมความพร้อมที่จะเข้าสู่ ยุค AI โดยสมบูรณ์ องค์กรควรที่จะมีแนวทางในการพัฒนาเรื่องของการปรับทัศนคติของพนักงาน ปรับโครงสร้างขององค์กร เตรียมความพร้อมให้กับพนักงาน สร้างความเข้าใจให้กับพนักงาน ในการทำงานร่วมกับเทคโนโลยี AI ไม่ใช่ให้นำ AI เข้ามาแทนที่พนักงานแต่นำมาเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้งานดำเนินต่อไป ทั้งนี้การยอมรับเทคโนโลยี AI ให้เข้ามาในองค์กร ทำให้องค์กรนั้นสามารถปรับตัวได้ทันตามยุคสมัย เพิ่มความสะดวกรวดเร็วในการทำงาน ลดความผิดพลาดตามทันกระแสเศรษฐกิจของโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และทำให้การพัฒนาขององค์กรเพิ่มสูงขึ้นได้

เอกสารอ้างอิง

- เจริญศักดิ์ แซ่จิง. (2562). การวิเคราะห์ข้อมูลทางธุรกิจในยุคของปัญญาประดิษฐ์. *วารสารธุรกิจปริทัศน์*, 11(2), 157-177.
- ชญาอนุช จาตุรจินดา. (2564). AI กับการบริหารงานบุคคล. *วารสารสังคมศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 51(1), 1-22.
- โชติวิทธิ ชัชชัชยาคิตต์. (2564). การบริหารจัดการภาครัฐสมัยใหม่ด้วยปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในสถานการณ์ปัจจุบัน. *วารสาร มจร. เลย ปริทัศน์*, 2(3), 175-189.
- ฐานวัฒน์ ลีดิภัทรอภิโชติ และอรไท ชั่วเจริญ. (2563). การจัดการทรัพยากรมนุษย์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานสินเชื่อ. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ฉบับปริทัศน์*, 9(2), 123-134.
- ณัฐพัทธ์ ลากบารุงวงศ์. (2561). การจัดการทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรให้ประสบความสำเร็จ. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี*, 10(2), 261-266.
- ไทยรัฐออนไลน์. (2566). *VUCA World...โลกผันผวน ความท้าทายในศตวรรษใหม่*. สืบค้นเมื่อ 13 ธันวาคม 2566, จาก <https://www.thairath.co.th/lifestyle/health-and-beauty/2705926>
- ทศพร มะหะหมัด และมนัส สุทธิการ. (2563). ปัญญาประดิษฐ์การจัดการทรัพยากรบุคคลสมัยใหม่ในองค์กร. *วารสาร RMUTT Global Business and Economics Review*, 15(1), 75-89.
- นรา บรรลือชิตกุล. (2563). ผู้นำในยุค AI ตามแนวทางวิถีพุทธ. *วารสาร มจร. เลย ปริทัศน์*, 1(2), 41-53.

- บุญอนันต์ พินัยทรัพย์. (2562). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในยุคดิจิทัล*. กรุงเทพฯ: โครงการเอกสารและตำรา คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- มติชนออนไลน์. (2564). *Digital Disruption คืออะไร และเราต้องเตรียมรับมืออย่างไร?* สืบค้นเมื่อ 13 ธันวาคม 2566, จาก https://www.matichon.co.th/publicize/news_2936990
- วิชุดา สร้อยสุด, เมธิณี อินทร์บัว, จีรภา มิ่งเชื้อ, ยุวดี เคน้ำอ่าง และโชติ บดีรัฐ. (2564). การจัดการทรัพยากรมนุษย์หัวใจสำคัญของการขับเคลื่อนองค์กรยุคปัจจุบัน. *Journal of Modern Learning Development*, 6(5), 341–350.
- สกล บุญสิน. (2560). *การจัดการทรัพยากรมนุษย์*. เชียงใหม่: ศูนย์บริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุพิชญา ลี และเพ็ญศรี ฉิรินัง. (2566). การบริหารทรัพยากรมนุษย์เพื่อความสามารถทางการแข่งขัน. *วารสารวิชาการ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี*, 6(2), B1–B13.
- อมรรักษ์ สนวนชุมพล. (2563). การจัดการองค์การธุรกิจกับปัญญาประดิษฐ์เพื่อความอยู่รอดทางธุรกิจ. *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์*, 10(3), 155–164.
- Dessler, G. (2020). *Human Resource Management*. 16thed. New York: Pearson.
- Heric, M. (2018). *HR new digital mandate. Digital technologies have become essential for HR to engage top talent and add value to the business. Bain & Company*. Retrieved from https://www.bain.com/contentassets/3dea09cc27fd426abfb35f9caa0e97dc/bain_brief_hrs_new_digital_mandate.pdf.
- Hossin, Md S., Ulfy, M. A., Ali, I., Karim, Md W. (2021). Challenges in Adopting Artificial Intelligence (AI) in HRM Practices: A study on Bangladesh Perspective. *International Fellowship Journal of Interdisciplinary*, 1(1), 66–73.
- Johansson, J., & Herranen, S. (2019). *The application of artificial intelligence (AI) in human resource management: Current state of AI and its impact on the traditional recruitment process*. Jonkoping University.
- Noe, Raymond A., John R. Hollenbeck, Barry Gerhart, & Patrick M. Wright. (2021). *Human resource management: Gaining a competitive Advantage*. 12thed. New York MA: McGraw Hill Education.
- Rana, D. T. (2018). The future of HR in the presence of AI: A conceptual study. *SSRN Electronic Journal*, 1(2), 1–8.

Stone, D. L., Deadrick, D. L., Lukaszewski, K. M., & Johnson, R. (2015). The influence of technology on the future of human resource management. *Human Resource Management Review*, 25(2), 216–231.

Thite, M. (Ed). (2018). *E-HRM: Digital approaches, directions & applications*. Publisher: Routledge.

ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดกรณีค่าปรับงานล่าช้าของ บริษัทรับเหมาก่อสร้างต่อผู้ว่าจ้างบริษัทเอกชน

Legal problems for Contractor liability of Late Completion Penalties to Private Employer

¹บุญทอง เชื้อหิรัญญานนท์ และ ²ปารเมศ อักษรดี

¹Boonthong Uahiryanon and ²Paramaes Aksorndee

¹อาจารย์ประจำ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ และ ²นักวิชาการอิสระ

¹Lecturer, Graduate School Southeast Asia University and ²Independent scholar

¹Corresponding Author E-mail: westernboonthong@gmail.com

Received November 3, 2023; Revised December 8, 2023; Accepted December 20, 2023

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและหาแนวทางแก้ไข กรณีความรับผิดกรณีค่าปรับงานล่าช้าของ บริษัทรับเหมาก่อสร้างต่อผู้ว่าจ้างบริษัทเอกชน ของบริษัทรับเหมาก่อสร้างต่อผู้ว่าจ้างบริษัทเอกชน ผลการศึกษาพบว่า เมื่อเกิดความล่าช้า ผู้ว่าจ้างชอบจะให้ผู้รับจ้างเป็นผู้รับผิดชอบกับค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นทั้งหมดเพื่อแลกกับการไม่โดนค่าปรับ ทั้งนี้มีประเด็นปัญหาที่เกิดความผิดกรณีค่าปรับล่าช้า ได้แก่ 1) ปัญหาเกี่ยวกับความรับผิดของผู้รับเหมาก่อสร้าง หรือผู้ว่าจ้างในกรณีทำงานล่าช้า 2) ปัญหาเกี่ยวกับอัตราค่าปรับที่สูงเกินไป และ 3) ปัญหาเกี่ยวกับวิธีการเรียกเก็บค่าปรับกรณีผู้ว่าจ้างไม่ดำเนินการเรียกเก็บค่าปรับภายในระยะเวลาที่เหมาะสม แนวทางในการแก้ปัญหาโดย 1) เพิ่มข้อสัญญาเรื่องการปรับให้ผู้ว่าจ้าง สามารถเรียกร้องได้ มาตรา 215 และมาตรา 222 2) กำหนดอัตราค่าปรับที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ และ 3) กำหนดอัตราค่าปรับที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ มูลค่างานจ้าง ความล่าช้าที่เกิดขึ้น และความสูญเสียที่อาจเกิดขึ้นแก่ผู้ว่าจ้าง

คำสำคัญ: ค่าปรับงานล่าช้า; บริษัทรับเหมาก่อสร้าง; ผู้ว่าจ้างเอกชน

Abstract

The purpose of this article is to study the problem and solutions of liability in the case of late work fines of construction companies to private employers. The results of the study found that When there is a delay The employer prefers that the contractor be responsible for all expenses incurred in exchange for not being charged a penalty. There are issues that arise in the case of late fines, including: 1) Problems with the liability of construction contractors. or the employer in the event that the work is delayed; 2) problems with fine rates that are too high; and 3) problems with the method for collecting fines in cases where the employer does not collect the fine within a reasonable period of time. Guidelines for solving the problem by 1) Can claim under Section 215 and Section 222 2) Set the appropriate fine rate. Taking into account various factors and 3) determining

the appropriate fine rate Taking into account various factors, including the value of the work delays that occur and losses that may occur to the employer

Keywords: late payment penalty; construction contractor; private company client

บทนำ

งานก่อสร้างเป็นงานที่มีความซับซ้อนและต้องใช้ความชำนาญเฉพาะด้านเป็นอย่างมาก ดังนั้นจึงมีความเสี่ยงที่จะเกิดความล่าช้าได้เสมอ ในกรณีที่เกิดความล่าช้า ทางผู้ว่าจ้างอาจเรียกค่าปรับจากบริษัทรับเหมาก่อสร้างได้ โดยค่าปรับนี้มักกำหนดไว้ในสัญญาจ้างก่อสร้าง ปัญหาเกี่ยวกับความชัดเจนของสัญญาก่อสร้าง สัญญาก่อสร้างที่ดีควรกำหนดเงื่อนไขต่างๆ ไว้อย่างชัดเจน รวมถึงเงื่อนไขเกี่ยวกับค่าปรับงานล่าช้าด้วย หากสัญญาก่อสร้างไม่ชัดเจน อาจทำให้เกิดข้อพิพาทระหว่างผู้ว่าจ้างและบริษัทรับเหมาก่อสร้างได้ สัญญาจ้างก่อสร้างเป็นสัญญาที่ฝ่ายผู้รับจ้างตกลงจะทำการงานสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั่นก็คือสิ่งก่อสร้างให้กับผู้ว่าจ้าง โดยผู้ว่าจ้างตกลงให้ค่าจ้างสำหรับสิ่งก่อสร้างที่ทำนั้น ดังนั้นสัญญาจ้างก่อสร้างจึงเป็นสัญญาจ้างทำของตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 587 และมีลักษณะเป็นสัญญาต่างตอบแทน สัญญาจ้างทำของตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มีหลักการบัญญัติไว้ใน บรรพ 3 ลักษณะ 7 วรรค 1 ของ ตั้งแต่มาตรา 587 ถึง มาตรา 607 และยังต้องนำหลักทั่วไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ในบรรพ 1 หลักทั่วไป และในบรรพ 2 นี้มาพิจารณาประกอบด้วย (โชคชัย เนตรงามสว่าง, 2565)

ปัญหาความล่าช้าของงานส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับความรับผิดชอบ ในกรณีที่เกิดความล่าช้าของงานในงานรับเหมาก่อสร้างในภาคเอกชนส่วนใหญ่ผู้รับเหมาหรือผู้รับจ้างในปัจจุบันพบว่าเมื่อเกิดความล่าช้า ผู้ว่าจ้างชอบที่จะให้ผู้รับจ้าง เป็นผู้รับผิดชอบกับค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นทั้งหมด เพื่อแลกกับการไม่โดนค่าปรับ ซึ่งผู้รับเหมาหรือผู้รับจ้างส่วนใหญ่ไม่อยากจะเกิดปัญหาสำหรับการทำงาน เนื่องจาก ผู้รับจ้างเองก็ไม่อยากเสียความสัมพันธ์ (relationship) เพื่อรับงานในโครงการใหม่ต่อไป ปัญหาเกี่ยวกับการจ้างเหมาผู้รับจ้างทำของของผู้รับจ้าง(ผู้รับเหมา) ปัญหาที่มีข้อขัดแย้งเรื่องค่าปรับที่ล่าช้าซึ่งมีปัญหาข้อเท็จจริงดังนี้ (Post today, 2561)

ผู้รับจ้าง กรณีการดำเนินการทำงานก่อสร้างตามสัญญาก่อสร้างระหว่าง ผู้รับเหมา (ผู้รับจ้าง)กับเจ้าของโครงการ (ผู้ว่าจ้าง) ซึ่งงานรับเหมาก่อสร้างเป็นงานบริการ ปัญหาทางก่อสร้างล่าช้ากว่ากำหนดเป็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นบ่อยที่สุดระหว่างผู้รับจ้างและผู้ว่าจ้าง ค่าปรับถือเป็นเรื่องใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายที่สูงของผู้รับจ้าง เพราะต้องจ่ายเป็นรายวัน อย่างไรก็ตามผู้ว่าจ้างจะมีสิทธิปรับหรือไม่นั้นก็ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงก่อนว่าความล่าช้าเป็นความผิดของใคร ถ้าผู้รับจ้างเป็นฝ่ายผิด ผู้ว่าจ้างก็ปรับได้โดยหักออกจากค่าจ้าง ถ้าหักแล้วไม่พอต่อค่าเสียหายก็ยังสามารถร้องค่าเสียหายเพิ่มเติมได้อีก แต่ถ้าผู้ว่าจ้าง

เป็นฝ่ายผิด หรือเป็นเพราะสาเหตุที่ผู้รับจ้างไม่ต้องรับผิดชอบ ผู้ว่าจ้างก็จะปรับไม่ได้ และถึงแม้ว่าผู้รับจ้างจะเป็นฝ่ายผิด แต่ผู้ว่าจ้างตรวจรับมอบงานไว้ โดยไม่สงวนสิทธิที่จะคิดเบี้ยปรับ ต่อมาในภายหลังนึกขึ้นได้จะหันไปคิดเบี้ยปรับ อันเนื่องมาจากความล่าช้าจากผู้รับจ้างอีกไม่ได้

ผู้รับจ้าง กรณีที่ผู้รับจ้างส่งมอบงานล่าช้า นั้น ถ้าเป็นเพราะพฤติการณ์ที่ผู้รับจ้างไม่ต้องรับผิดชอบ ก็จะต้องถือว่าผู้รับจ้างผิดสัญญาไม่ได้ เช่น เป็นช่วงฤดูฝน เกิดฝนตกหนักเพราะมีพายุใหญ่เข้าหลายลูก น้ำท่วมถนนทางเข้าและสถานที่ก่อสร้าง ตลอดจนบริเวณใกล้เคียงอยู่หลายอาทิตย์ ผู้รับจ้างทำงานต่อไม่ได้ ทำให้ส่งมอบงานล่าช้า อย่างนี้ก็ถือว่าความล่าช้าไม่ใช่เพราะความผิดของผู้รับจ้าง และผู้รับจ้างไม่ได้ผิดนัด ผู้ว่าจ้างจะเรียกร้องเบี้ยปรับหรือค่าเสียหายอื่นไม่ได้ ทั้งนี้เป็นไปตามบทบัญญัติของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 205 ระบุว่า “ตราบใดที่การชำระหนี้ยังมิได้กระทำให้เพราะพฤติการณ์อันใดอันหนึ่ง ซึ่งลูกหนี้ไม่ต้องรับผิดชอบ ตราบนั้นลูกหนี้ยังหาได้ชื่อว่าผิดนัดไม่” เมื่อผู้รับจ้างไม่ได้เป็นฝ่ายผิด หากการทำงานตามสัญญายังไม่แล้วเสร็จ ผู้ว่าจ้างก็ต้องต่ออายุสัญญาให้เท่าจำนวนวันที่เสียไปนั้น อีกประเด็นหนึ่งที่ผู้ว่าจ้างผิดพลาดกันมาก คือในกรณีที่มีการตกลงชำระเบี้ยปรับกันไว้เมื่อส่งมอบงานล่าช้า แล้วก็มีควมล่าช้าเกิดขึ้นจริงๆ หากผู้ว่าจ้างปลั่งผลไปตรวจรับมอบงานที่ล่าช้า นั้น โดยไม่สงวนสิทธิการปรับไว้ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 381 วรรคสามก็บัญญัติไว้โดยชัดแจ้งว่ากรณีนี้ต้องถือว่าผู้ว่าจ้างสละสิทธิในเบี้ยปรับนั้น และจะไปเรียกร้องให้ผู้รับจ้างชำระเบี้ยปรับในภายหลังไม่ได้ ถือว่าผู้ว่าจ้างสูญเสียสิทธิในเบี้ยปรับโดยสิ้นเชิง แม้ว่าผู้ว่าจ้างจึงไม่อยากจะหยิบยกประเด็นนี้มาให้เป็นที่ขุ่นเคืองใจ กระทบความสัมพันธ์อันดีกับผู้รับจ้าง ซึ่งเป็นบริษัทผู้รับเหมารายใหญ่ฝีมือดี แต่ในภายหลังผู้ว่าจ้างอาจถูกผู้ตรวจสอบบัญชีหรือกรรมการบริษัททั่วถึง หรือเปลี่ยนใจโดยประการอื่น จึงทำให้ผู้ว่าจ้างมาเรียกร้องเบี้ยปรับเอาจากผู้รับจ้างในภายหลัง อย่างนี้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ระบุเอาไว้ว่าผู้ว่าจ้างที่ไม่สงวนสิทธิการปรับไว้ตอนรับมอบงาน ย่อมเสียสิทธิในเบี้ยปรับนั้นค่าเสียหายของผู้ว่าจ้างจากการที่ผู้รับจ้างส่งมอบงานล่าช้าเป็นอีกเรื่องหนึ่ง ที่กฎหมายไม่ได้ระบุดัดสิทธิไว้โดยเฉพาะเจาะจง ผู้ว่าจ้างจึงยังมีสิทธิเรียกค่าเสียหายในกรณีความล่าช้าได้อยู่ ทั้งนี้ผู้ว่าจ้างยังคงสามารถเรียกร้องสินไหมทดแทนได้ตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 215 และมาตรา 222

ผู้ว่าจ้าง กรณีปัญหาอีกประเด็นหนึ่งคือสัญญาก่อสร้างมักจะมีข้อความมาตรฐานทั่วไปว่า ในกรณีใดๆ ก็ตามจะไม่ถือว่าผู้ว่าจ้างสละสิทธิใดๆ ของตนตามกฎหมายหรือตามสัญญา หากผู้ว่าจ้างไม่ได้สละสิทธิใดๆ ไว้โดยเฉพาะเจาะจงเป็นลายลักษณ์อักษร จึงเกิดปัญหาว่าการที่ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ระบุว่า การที่ผู้ว่าจ้างรับมอบงานโดยไม่สงวนสิทธิการปรับไว้ ให้ถือว่าสละสิทธิ หมดยุติสิทธิที่จะปรับได้ อีกต่อไป กับข้อสัญญาที่ว่าในกรณีใดๆ ไม่ให้ถือว่าผู้ว่าจ้างสละสิทธิ จนกว่าจะได้สละสิทธิไว้ โดยเฉพาะเจาะจงเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งกฎหมายกับสัญญาขัดกัน ใครเป็นฝ่ายชนะ จะถือกฎหมายเป็นหลัก

หรือสัญญาเป็นหลัก เรื่องนี้กฎหมายบัญญัติไว้เฉพาะเจาะจงแน่นอนชัดเจนกว่า จึงควรถือกฎหมายเป็นหลัก กฎหมายที่ชัดเจนย่อมมีชัยชนะเหนือสัญญาที่กำกวมในจุดนี้เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ผู้ว่าจ้างจึงควรระบุไว้ในสัญญาให้ชัดเจนว่า การที่ตนรับมอบงานล่าช้าโดยไม่สงวนสิทธิการปรับ ไม่ให้ถือว่าตนสละสิทธิ และตนยังมีสิทธิในการปรับอยู่ ก็จะแก้ไขปัญหาที่ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ตัดสิทธิไว้ได้ เพราะบทบัญญัติของกฎหมายข้อนี้ไม่ใช่บทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วยความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน คู่สัญญาจึงทำสัญญาให้ผิดแผกแตกต่างไปจากข้อความในกฎหมายได้

ผู้รับจ้าง กรณีข้อสัญญาอีกข้อหนึ่งที่เห็นบ่อยในสัญญาจ้างก่อสร้าง ก็คือข้อสัญญาที่ให้สิทธิผู้ว่าจ้างบอกเลิกสัญญาได้ในกรณีที่ผู้รับจ้างส่งมอบงานล่าช้ากว่ากำหนด และให้ผู้ว่าจ้างมีสิทธิริบผลงานก่อสร้างของผู้รับจ้าง ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ของผู้รับจ้างที่เก็บรักษาไว้ ณ สถานที่ก่อสร้างให้ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ว่าจ้างได้โดยไม่ต้องใช้ราคา อย่างนี้ข้อสัญญาดังกล่าวใช้ได้ตามกฎหมายได้หรือไม่ และผู้ว่าจ้างมีสิทธิริบสิ่งของดังกล่าวตามที่ตกลงกันหรือไม่ ประเด็นนี้เข้าข้อกำหนดของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์อีกข้อหนึ่ง ที่ระบุให้คู่สัญญาตกลงกันให้ผู้รับจ้างชำระเบี้ยปรับ ด้วยการชำระหนี้เป็นอย่างอื่นได้ โดยไม่ต้องชำระเป็นจำนวนเงิน ดังนั้นตามกฎหมายแล้วก็ต้องถือว่าผลงานตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ของผู้รับจ้างที่ผู้ว่าจ้างยึดเป็นกรรมสิทธิ์หลังบอกเลิกสัญญานั้นเป็นเบี้ยปรับที่ผู้ว่าจ้างมีสิทธิริบได้ เมื่อริบแล้วก็ต้องตีราคาทรัพย์สินเหล่านั้นเป็นตัวเงินออกมาเอามาหักกับค่าเสียหายของผู้ว่าจ้าง ถ้าหักแล้วยังไม่พอใช้หนี้ ผู้รับจ้างก็ต้องชำระค่าเสียหายส่วนที่ขาด ทั้งนี้ผู้รับจ้างก็ยังมีสิทธิฟ้องร้องต่อศาล เพื่อให้ศาลลดเบี้ยปรับนั้นลงตามที่ศาลเห็นสมควรได้ ถ้าศาลสั่งลดเบี้ยปรับแล้ว มีทรัพย์สินที่ผู้ว่าจ้างริบไว้เกินจำนวนเงินที่ศาลอนุญาต ก็ต้องคืนเงินค่าปรับที่ริบไว้เกินให้ผู้รับจ้างไป (Post today, 2561)

ปัญหางานก่อสร้างล่าช้ากว่ากำหนดเป็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นบ่อยที่สุดระหว่างผู้รับจ้างและผู้ว่าจ้าง ค่าปรับถือเป็นเรื่องใหญ่ ปัญหาผู้รับจ้างกรณีที่ผู้รับจ้างส่งมอบงานล่าช้านั้น ถ้าเป็นเพราะพฤติการณ์ที่ผู้รับจ้างไม่ต้องรับผิดชอบ ก็จะถือว่าผู้รับจ้างผิดสัญญาไม่ได้ อย่างไรก็ตาม กรณีผู้ว่าจ้างรับมอบงานโดยไม่สงวนสิทธิการปรับไว้ ทำให้ไม่สามารถปรับผู้รับจ้างได้กรณีผิดสัญญา และ กรณีคู่สัญญาตกลงกันให้ผู้รับจ้างชำระเบี้ยปรับด้วยการชำระหนี้เป็นอย่างอื่นได้ โดยไม่ต้องชำระเป็นจำนวนเงิน โดยตกลงกันว่าในสัญญา เห็นได้ว่ากฎหมายที่บังคับใช้ระหว่างผู้ว่าจ้าง และผู้รับจ้างนั้น กฎหมายไม่ได้ระบุเป็นการเฉพาะทำให้เกิดปัญหาการละเมิดทางสัญญาซึ่งเป็นปัญหาเกิดขึ้นในทางปฏิบัติมาก

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการทำสัญญา

หลักเสรีภาพในการทำสัญญา (Theory of Freedom of Contract) หลักเสรีภาพในการทำสัญญานี้วางหลักไว้ว่า เสรีภาพของเอกชนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งความเป็นอิสระของเอกชนจะถูกจำกัดได้

ก็โดยความสมัครใจของ ตนเองเท่านั้น เสรีภาพของเอกชนในการทำสัญญาจึงเป็นบ่อเกิดแห่งความยุติธรรม โดยแนวความคิดทฤษฎีดังกล่าวนี้ปรากฏอยู่ในมาตรา 1134 แห่งประมวลกฎหมายฝรั่งเศส หรือที่นิยมเรียกกันว่าประมวลกฎหมายนโปเลียนของฝรั่งเศส (Code Napoleon) โดยมีหลักว่า ความตกลงที่สร้างขึ้นโดยชอบด้วยกฎหมายย่อมมีผลใช้บังคับแก่ผู้ที่ทำให้ความตกลงนั้น สำหรับหลักเสรีภาพในการทำสัญญานั้น Wilson ให้ความหมายของเสรีภาพในการทำสัญญาไว้ 2 ความหมาย คือ

1. เสรีภาพในการทำสัญญา หมายถึง เสรีภาพในการก่อให้เกิดสัญญา (Formation of Contract) นอกจากนั้นศาสตราจารย์ Tamburion ได้ให้ความหมายที่เพิ่มเติมว่าเสรีภาพในการทำสัญญา หมายถึง เสรีภาพในการก่อให้เกิดขึ้น ดำเนินต่อไป หรือระงับกระบวนการในการก่อให้เกิดสัญญากล่าวคือ ความเป็นไปได้ที่จะบอกค่าเสนอหรือคำสนอง ในกรณีที่สัญญายังไม่เกิดเป็นเสรีภาพที่ปราศจากบทลงโทษโดยตรง เพราะความไม่สุจริตในการเจรจาหรือการคุ้มครองความไว้อธิบายใจของอีกฝ่ายหนึ่ง

2. เสรีภาพในการทำสัญญา หมายถึง เสรีภาพที่จะไม่ถูกแทรกแซงภายหลังจากที่สัญญาเกิดแล้ว สำหรับเสรีภาพในความหมายนี้ หมายถึง เสรีภาพที่จะไม่ถูกแทรกแซงจากรัฐตามทฤษฎี ปัจเจกชนนิยม ทั้งนี้เป็นเพราะรัฐได้ รับรองเสรีภาพที่ ปัจเจกชนหรือเอกชนตั้งแต่ขั้นตอนก่อนเกิดสัญญาแล้ว ดังนั้นเมื่อสัญญาเกิดขึ้นรัฐจะเข้าไปแทรกแซงเพื่อให้สิ่งที่คู่สัญญาได้ก่อกำหนดตกลงกันไว้โดยเสรีภาพให้เปลี่ยนแปลงเป็นประการอื่นไม่ได้ เพราะหากปล่อยให้ทำเช่นนั้นได้ก็เท่ากับเสรีภาพในการทำสัญญาของปัจเจกชนถูกทำลายซึ่งหลักเสรีภาพในการทำสัญญานั้นถือเป็นหลักการพื้นฐานที่สำคัญของกฎหมายลักษณะสัญญาโดยเฉพาะในประเทศที่ใช้ระบบ Civil Law

หลักความศักดิ์สิทธิ์ของการแสดงเจตนา (Autonomy of Will) หลักที่อาศัยความเป็นเหตุเป็นผลทางนิติปรัชญาว่าด้วยนิติสัมพันธ์ทางนี้ว่า อยู่บนรากฐานของเจตนาของบุคคลโดยเจตนาเป็นแหล่งกำเนิดและเป็นมาตรการของสิทธิ การแสดงเจตนา (Declaration of Intention) เป็นการกระทำซึ่งบุคคลแต่ละคนประสงค์ที่จะก่อให้เกิดผลทางกฎหมายบางประการและได้มีการแสดงออกซึ่งความประสงค์นั้น ดังนั้นการมีเจตนาอยู่ภายใต้จิตใจของบุคคลใดๆ จึงไม่เกิดผลทางกฎหมายแต่อย่างใด ต้องมีการแสดงออกมาให้ปรากฏเป็นการกระทำ ไม่ว่าจะเป็นการกระทำที่แสดง ออกมาอย่างชัดแจ้งหรือเป็นการแสดงออกมาโดยนัยเฉย ถ้าเป็นความประสงค์ของผู้แสดงเจตนาที่จะให้เกิดผลขึ้นแล้ว ก็ถือว่าบุคคลนั้นได้แสดงเจตนาแล้วนั่นเอง หลักความศักดิ์สิทธิ์ของเจตนาเริ่มมาจากรอบบุคคลทุกคนมีอิสระในทางความคิดที่มีอยู่ในตัวเป็นธรรมชาติ การที่บุคคลจะกระทำการใด บุคคลนั้นยอมรับตัวเองแต่สิ่งที่สำคัญในการแสดงเจตนาทาง ด้านการทำสัญญานั้นต้องมีความสมัครใจของบุคคลนั่นเองด้วยการที่จะเข้าไปผูกพันในหนี่ที่จะเกิดจากสัญญานั้น โดยหลักแล้วรัฐจะไม่เข้าไปแทรกแซงในการทำสัญญา ถึงแม้ว่าคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งจะได้เปรียบคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งก็ตาม เว้นแต่จะเป็นเรื่องที่เป็นการต้องห้ามชัดแจ้งโดยกฎหมายหรือขัดต่อ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หลักเสรีภาพ

ในการแสดงเจตนา (Freedom of Contract) ถือว่าเจตนาของบุคคลมีความศักดิ์สิทธิ์และอิสระ โดยบุคคลจะไม่ผูกพันในหนี้ใดที่เขาไม่ได้ตกลงยินยอมด้วย การมีเสรีภาพ คือ การที่บุคคลสามารถที่จะถูกบังคับด้วยตัวของตัวเองโดยเฉพาะการผูกมัดตัวเองด้วยสัญญาที่สร้างขึ้น (คาราพร ธีระวัฒน์, 2542) หรืออีกนัยหนึ่งเรียกหลักนี้ว่าหลักอิสระในทางแพ่ง (Private Autonomy) หมายถึง อำนาจของเอกชนในการตัดสินใจเกี่ยวกับขอบเขตทางกฎหมายของตนเองด้วยตนเอง ทั้งในทางส่วนตัวและในทางทรัพย์สิน และเป็นหลักพื้นฐานของการทานิติกรรมทุกชนิด (ศันนกรณ์ โสทธิพันธุ์, 2552)

หลักสัญญาต้องเป็นไปตามสัญญา (Pacta Sunt Servanda) เมื่อคู่สัญญากำหนดเนื้อหาของสัญญาไว้อย่างไรแล้ว สัญญานั้นก็ย่อมเกิดผล ในทางกฎหมาย ตามที่คู่สัญญากำหนดไว้ ตามหลักที่เรียกว่าสัญญาต้องเป็นไปตาม สัญญา แม้เนื้อหาของสัญญาจะแตกต่างไปตามที่กฎหมายกำหนดไว้ก็ตาม เว้นแต่เป็นกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีต่อประชาชน หรือต้องห้ามแจ้งโดยกฎหมายหรือเป็นขอสัญญาที่ไม่เป็นธรรม เป็นต้น หลักสัญญาต้องเป็นไปตามสัญญานั้นเป็นหลักที่คู่สัญญาต้องปฏิบัติตามสัญญา อย่างเคร่งครัด และเงื่อนไขในการทำสัญญาต้องไม่ให้อีกฝ่ายเสียเปรียบเกินสมควรและไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดี

ทั้งนี้ความรับผิดทางสัญญา เป็นหนี้หรือความรับผิดในทางแพ่งชนิดที่เกิดโดยนิติกรรม มิใช่หนี้เหตุเหมือนเช่นกรณีละเมิด แต่เกิดจากที่คู่กรณีหรือคู่สัญญาบิดพลิ้ว หรือฝ่าฝืน หน้าที่บางประการในการปฏิบัติตามสัญญา เป็นหน้าที่ที่เกิดจากความสมัครใจของ คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายและหากการฝ่าฝืนหน้าที่ก่อให้เกิดความเสียหาย ผู้ฝ่าฝืนหรือคู่สัญญา นั้นจะต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นกับคู่สัญญาฝ่ายที่ไม่ได้ผิดสัญญา โดยคู่สัญญาฝ่ายผิดสัญญาจะต้องชดเชยค่าเสียหายให้แก่ฝ่ายผู้มิสิทธิเรียกร้องตามสัญญา แต่เฉพาะความเสียหายที่เป็นผลมาจากความผิดของลูกหนี้ฝ่ายที่ผิดสัญญาไม่ว่าจะเป็นความผิดที่ ลูกหนี้ เป็นผู้ก่อขึ้นหรือเป็นความผิดที่กฎหมายบัญญัติให้ ลูกหนี้มีความรับผิดชอบรับผิดชอบก็ตาม (ณัฐธนา เลิศอรียานันท์, 2561) อย่างไรก็ตามนิติสัมพันธ์นั้นต้องอาศัยความสมัครใจของผู้ก่อนิติสัมพันธ์ทั้ง 2 ฝ่าย เนื่องจากยึดถือหลักความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน เพราะเป็นการทำเพื่อประโยชน์ส่วนตัว จึงต้องให้มีการทำสัญญากันอย่างเสรี หากฝ่ายใดขัดขึ้น ต้องนำคดีขึ้นสู่ศาล เพราะต่างฝ่ายต่างเสมอภาคกัน ต้องให้ศาลทำหน้าที่เป็นคนกลางเข้ามาตัดสิน (บรรศักดิ์ อูวรรณโณ, 2538)

อย่างไรก็ตามหลักการของสัญญา และโดยเฉพาะสัญญาจ้างก่อสร้างที่มีรายละเอียดค่อนข้างมาก ยิ่งควรที่จะต้องกำหนดข้อสัญญาให้มีความชัดเจน และต้องมีการจัดสรรความเสี่ยงอย่างถูกต้องเหมาะสม (Husni Madi and others, 2019) เพื่อให้การบริหารสัญญาสามารถทำได้ อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลสำเร็จในการบรรลุวัตถุประสงค์ของสัญญา ดังนั้นการกำหนดเวลาที่ชัดเจนในการจ่ายเงินค่าจ้างก่อสร้างและกำหนดผลของการปฏิบัติที่ผิดไปจากสัญญาจะช่วยให้หน่วยงาน

ภาครัฐผู้ว่าจ้างทราบสิทธิและหน้าที่ของตนเองที่ต้องปฏิบัติได้อย่างถูกต้องมากยิ่งขึ้น และเป็นข้อสัญญาที่ไม่สร้างภาระให้เอกชนมากเกินไป

แนวคิดและความสำคัญต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความล่าช้า

ความล่าช้าในงานก่อสร้าง คือระยะเวลาบางส่วนของการก่อสร้างถูกขยายเวลาออกไปหรือปฏิบัติงานไม่ได้ ในสถานะที่คาดการณ์ไม่ได้ (A delay is the time during which some part of the construction project has been extended or not performed due to an unanticipated circumstance.)” อย่างไรก็ตามประเภทของความล่าช้าตามการเรียกร้องจากความเสียหายได้ 2 วิธี คือ ค่าชดเชย และเวลา ซึ่งจะขึ้นอยู่กับหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละกลุ่มบุคคล โดยที่ประเภทของความล่าช้าสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท (Bramble & Callahan, 1987) ดังนี้

1. ความล่าช้าที่อ้างได้ (excusable delay) คือ ความล่าช้าที่ผู้รับเหมาสามารถเรียกร้องความเสียหายได้ในด้านของเวลาและค่าใช้จ่าย โดยความล่าช้าที่อ้างได้สามารถแบ่งออกได้อีก 2 ประเภท คือ

1) ความล่าช้าที่เรียกร้องค่าชดเชยได้ (compensable delay) คือ ความล่าช้าที่มักจะเกิดขึ้นจาก ความล่าช้าจากผู้ว่าจ้าง (owner delay) และความล่าช้าจากสถาปนิกและวิศวกร (architect/engineering delay) ซึ่งเมื่อเกิดขึ้นแล้วสามารถเรียกร้องค่าชดเชยหรือค่าเสียหายจากความล่าช้าที่เกิดขึ้นนั้นได้ทั้งเวลาและค่าใช้จ่าย เช่น การเปลี่ยนแปลงรายการก่อสร้าง(change order) จากผู้ว่าจ้าง เป็นต้น

2) ความล่าช้าที่ไม่สามารถเรียกร้องค่าชดเชยได้ (none compensable delay) คือ ความล่าช้าที่เกิดขึ้นจากกลุ่มบุคคลที่สาม (third party delay) ที่ไม่ใช่จากผู้ว่าจ้างสถาปนิกและวิศวกรและผู้รับเหมา ซึ่งเมื่อเกิดขึ้นแล้วไม่สามารถเรียกร้องค่าชดเชยได้แต่สามารถขอเพิ่มระยะเวลาในการทำงานได้ เช่น ภัยธรรมชาติ โรคระบาด เป็นต้น

2. ความล่าช้าที่อ้างไม่ได้ (none excusable delay) คือ สาเหตุความล่าช้าที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากผู้รับเหมา (contractor) โดยตรง ซึ่งเมื่อเกิดขึ้นแล้วผู้รับเหมาเองอาจต้องชดเชยให้กับเจ้าของงานในรูปแบบของค่าปรับ เช่น คนงานขาดทักษะ และมีมือในการทำงาน เครื่องจักรกลชำรุด ผู้ควบคุมงานขาดทักษะและประสิทธิภาพทำงาน หรือ ผู้รับเหมาที่มีปัญหาที่เกิดจากวัสดุก่อสร้าง เช่น การจัดแผนการสั่งซื้อการจัดส่งวัสดุเข้าสู่โครงการ วัสดุขาดแคลน ปัญหาที่เกิดจากบุคลากร เช่น การว่าจ้างผู้รับเหมาช่วง เข้ามาร่วมปฏิบัติงานปัญหาที่เกิดจากเงินทุนวิธีการก่อสร้างและการจัดการก่อสร้าง (ฤทธิชาร์ด ดิยามาตย์, 2549)

แนวคำพิพากษาเกี่ยวกับปัญหากฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบค่าปรับงานล่าช้าของบริษัท
รับเหมาก่อสร้างต่อผู้ว่าจ้างบริษัทเอกชน

ประเด็น ผู้ว่าจ้างยอมรับมอบงานที่ทำ โดยมีได้ยึดถือผู้รับจ้างไม่ต้องรับผิดชอบการ
ที่ส่งมอบเนิ่นช้า คู่สัญญาได้ถือเอาระยะเวลาตามที่กำหนดในสัญญาเป็นสาระสำคัญจึงไม่มีสิทธิ
เรียกเบี้ยปรับ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3012/2552 นอกจากงานก่อสร้างตามสัญญา จำเลยที่ 1
ให้โจทก์ทำงานเพิ่มเติมไปจากสัญญา ซึ่งโจทก์ต้องใช้เวลาในการดำเนินการเพิ่มขึ้น ประกอบกับการ
ส่งงานงวดที่ 14 และที่ 15 โจทก์ส่งมอบพร้อมกันภายหลังล่วงพ้นระยะเวลาก่อสร้างสิ้นสุดแล้ว
แต่จำเลยที่ 1 ได้ชำระเงินค่างวดทั้งสองงวดให้โจทก์โดยไม่ปรากฏว่าในขณะรับมอบงานจำเลยที่ 1
ได้อึดถือหรือสงวนสิทธิที่จะเรียกเอาเบี้ยปรับไว้ การที่จำเลยที่ 1 อ้างว่าจำเลยที่ 2 ได้บอกโจทก์แล้วว่า
จะมีคนมาใช้ประโยชน์ในอาคารที่ก่อสร้างก็เป็นเพียงคำปรารภหาใช่เป็นการสงวนสิทธิที่จะเรียกเอา
เบี้ยปรับไม่ การที่จำเลยที่ 1 รับมอบงานงวดที่ 14 และที่ 15 ทั้งที่ระยะเวลาก่อสร้างสิ้นสุดแล้วและให้โจทก์
ก่อสร้างงานงวดที่ 16 ซึ่งเป็นงวดสุดท้ายต่อไป ย่อมแสดงให้เห็นว่าจำเลยที่ 1 มิได้อึดถือเอาระยะเวลา
ตามสัญญาเป็นสำคัญ ทั้งมีงานที่จำเลยที่ 1 ให้โจทก์ทำนอกเหนือสัญญาด้วย จึงเป็นพฤติการณ์ที่บ่งชี้ว่า
ข้อสัญญาที่เกี่ยวกับการส่งมอบงานล่าช้าไม่แล้วเสร็จตามสัญญานี้ โจทก์และจำเลยที่ 1 ต่างมีเจตนา
ให้ระงับกันไปไม่ถือเป็นการผิดสัญญา จึงทำให้จำเลยที่ 1 ไม่มีสิทธิเรียกเบี้ยปรับที่โจทก์ส่งมอบงานพ้น
กำหนดเวลาสิ้นสุดตามสัญญาได้ตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 381 วรรคสาม และมาตรา 597

1. ประเด็น การที่จ้างยังไม่แล้วเสร็จ ผู้ว่าจ้างอาจบอกเลิกสัญญาได้ เมื่อเสียค่าสินไหมทดแทน
ให้แก่ผู้รับจ้างเพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ อันเกิดแต่การเลิกสัญญานั้น คำพิพากษาศาลฎีกาที่
6598/2541 แม้การดำเนินการก่อสร้างของโจทก์ล่าช้า คนงานน้อยเครื่องมือไม่ทันสมัย ไม่สามารถก่อสร้าง
ให้แล้วเสร็จตามสัญญาแต่สัญญาว่าจ้างฉบับพิพาทระบุเพียงว่า ผู้รับจ้างจะทำการก่อสร้างให้อยู่
ภายในสัญญาจะเกินสัญญาไม่ได้เท่านั้นสัญญาว่าจ้างมิได้กำหนดระยะเวลาก่อสร้างไว้ชัดเจน
ทั้งโจทก์ก็ประสงค์จะทำงานต่อไปหากจำเลยเห็นว่าโจทก์ทำงานล่าช้ามาก จะเกิดความเสียหาย
จำเลยทั้งสองจะเลิกสัญญาได้ก็ต้องบอกกล่าวกำหนดระยะเวลาพอสมควรให้โจทก์ปฏิบัติเสียก่อน
ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 387 แต่จำเลยมิได้กระทำ แต่จำเลยกลับให้โจทก์หยุด
ดำเนินการ ก่อสร้างทันที และว่าจ้างบุคคลอื่นทำการก่อสร้างแทนโจทก์ ดังนี้ การที่จำเลยบอกเลิกสัญญา
ต่อโจทก์ด้วยเหตุ ดังกล่าวย่อมเป็นการใช้สิทธิในการเลิกสัญญาโดยไม่ชอบ จำเลยจึงเป็นฝ่ายผิดสัญญา
ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์เพื่อความเสียหายใด ๆ อันเกิดจากการเลิกสัญญาตามมาตรา 605

2. ประเด็น ยกเลิกสัญญา เนื่องจากเจ้าของไม่ประสงค์จะจ้างทำงานตามสัญญาต่อ
คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5302/2538 กรณีเพิ่งเริ่มงานตามสัญญา จำเลยก็ไม่ประสงค์ให้โจทก์ทำการก่อสร้าง

เหตุบอกเลิกสัญญา ก็อ้างเหตุโจทก์ที่ทำงานเท่านั้น ซึ่งยังไม่พ้นกำหนดระยะเวลาก่อสร้างแล้วเสร็จ และโจทก์เองมิได้ทอดทิ้งงาน ส่วนเรื่องโจทก์ก่อสร้างผิดแบบผิดหลักวิชาการก็รับฟังไม่ได้ ดังนี้เมื่อสัญญาจ้างยังไม่ถึงกำหนด และจำเลยผู้ว่าจ้างเห็นว่าหากให้โจทก์ทำการก่อสร้างต่อไปจะเกิดความเสียหาย เพราะงานล่าช้ามาก จำเลยจะเลิกสัญญาได้ก็ต้องบอกกล่าวกำหนดระยะเวลาให้โจทก์ปฏิบัติเสียก่อน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 387 แต่จำเลยก็มีได้ทำเช่นนั้น จึงบอกเลิกสัญญาโดยเหตุดังกล่าวไม่ได้ การที่โจทก์ขอทำการก่อสร้างต่อไปและจำเลยไม่ยอมโดยว่าจ้างผู้อื่นก่อสร้างต่อไปและให้เลิกสัญญา จะถือว่าโจทก์เป็นฝ่ายผิดสัญญาไม่ได้ แต่เป็นเรื่องจำเลยใช้สิทธิเลิกสัญญาโดยไม่ชอบ และต้องถือว่าจำเลยเป็นฝ่ายผิดสัญญาเอง กรณีจ้างทำของเมื่อจำเลยผู้ว่าจ้างได้บอกเลิกสัญญาเอง โดยโจทก์ผู้รับจ้างไม่ได้ทำผิดสัญญา จำเลยจึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่โจทก์เพื่อความเสียหาย อย่างใด ๆ อันเกิดแต่การเลิกสัญญานั้นตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 605 ส่วนค่าเสียหายที่จำเลยต้องรื้อถอนซ่อมแซมและเสียค่าก่อสร้างบ้านจนแล้วเสร็จเมื่อโจทก์มิได้เป็นฝ่ายผิดสัญญา จำเลยจึงไม่มีสิทธิเรียกร้องเอาจากโจทก์ได้ ถ้าผู้รับจ้างส่งมอบการที่ไม่ทันเวลาที่ได้กำหนดไว้ในสัญญาก็ดี หรือถ้าไม่ได้กำหนดเวลาไว้ในสัญญาเมื่อล่วงพ้นเวลาอันควรแก่เหตุก็ดี ผู้ว่าจ้างชอบที่จะลดสินจ้างลง หรือถ้าสาระสำคัญของสัญญาอยู่ที่เวลาก็ชอบที่จะเลิกสัญญาได้ แต่ถ้าผู้ว่าจ้างยอมรับมอบการที่ทำนั้นแล้วโดยมิได้อิดเอื้อน ผู้รับจ้างก็ไม่ต้องรับผิดชอบเงินซ้ำ

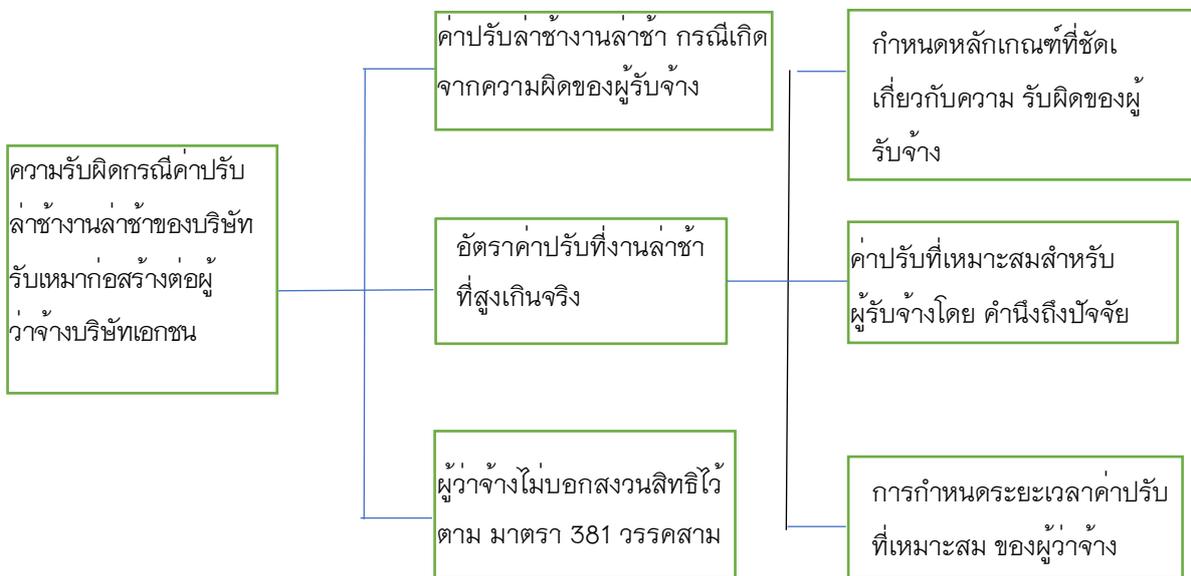
3. ประเด็นจำเลยทำงานล่วงเลยเวลาที่กำหนดไว้ แต่โจทก์ยอมรับเอาผลงานและชำระเงินให้จำเลยโดยดี คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7809/2540 จำเลยทำงานล่วงเลยเวลาที่กำหนดไว้ แต่โจทก์ยอมรับเอาผลงานและชำระเงินให้จำเลยโดยดี โดยงานที่จำเลยทำส่วนใหญ่สมบูรณ์ มีความชำรุดบกพร่องเพียงเล็กน้อย ดังนี้ถือได้ว่าจำเลยได้ทำงานที่จ้างให้โจทก์เสร็จแล้ว ตามสัญญาจ้างเหมาฉบับพิพากษามีข้อความว่า ผู้รับจ้างต้องทำงานรายนี้ให้แล้วเสร็จบริบูรณ์ภายในกำหนด 180 วัน นับแต่วันที่ปรากฏในสัญญานี้เป็นต้นไปถ้าหากไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดนี้ผู้รับจ้างยินยอมให้ผู้ว่าจ้างปรับเป็นรายวันจนกว่าผู้รับจ้างจะทำงานรายนี้แล้วเสร็จสมบูรณ์ แต่ถ้าผู้ว่าจ้างเห็นว่าผู้รับจ้างไม่มีทางที่จะทำงานจ้างรายนี้ให้แล้วเสร็จได้ เมื่อครบกำหนด 60 วันแล้ว ผู้รับจ้างยังทำไม่แล้วเสร็จ ผู้ว่าจ้างมีอำนาจที่จะเลิกสัญญานี้ได้ทันที และหากเกิดความเสียหายใด ๆ ขึ้นอันเนื่องมาจากผู้รับจ้างเหมาผิดสัญญา ผู้ว่าจ้างมีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายได้ตามกฎหมายอีกส่วนหนึ่ง ดังนี้ เมื่อครบกำหนดแล้วโจทก์มิได้บอกเลิกสัญญาแล้วใช้สิทธิเรียกเบี้ยปรับตามสัญญา แต่กลับยอมต่ออายุสัญญาให้จำเลยโดยยอมรับเอาผลงานของจำเลยและชำระค่าจ้างให้จำเลยในวันซึ่งเป็นเวลาภายหลังที่ครบกำหนดอายุสัญญาที่โจทก์ต่อให้แล้ว แสดงว่า โจทก์ไม่ได้ถือเอาระยะเวลาตามสัญญาเป็นสาระสำคัญ โจทก์จึงไม่มีสิทธิเรียกเบี้ยปรับจากจำเลย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6697/2540 แม้โจทก์ผู้รับจ้างจะก่อสร้างอาคารให้จำเลยไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาที่ได้กำหนดไว้ในสัญญา แต่จำเลยก็ตกลงยินยอมให้โจทก์ทำการก่อสร้างต่อ

จนอาคารแล้วเสร็จ และจำเลยได้จดทะเบียนโอนขายอาคารนั้นให้บุคคลอื่นไปหลังจากนั้นจำเลยยังให้โจทก์ก่อสร้างเพิ่มเติมอาคารอีกหลังหนึ่งด้วยและจำเลยก็ไม่ตั้งใจเรื่องค่าปรับวันละ 1,000 บาท ตามสัญญา ดังนี้เมื่อจำเลยไม่ได้เคร่งครัดเรื่องกำหนดเวลาการก่อสร้างและไม่ได้ตั้งใจในเรื่องค่าปรับ ทั้งยังยอมรับผลงาน ของโจทก์หลังจากพัน กำหนดเวลาตามสัญญาแล้ว อันเป็นการยอมรับชำระหนี้โดยมิได้ สงวนสิทธิที่จะเรียกเอาเบี้ยปรับ จำเลยยอมหมดสิทธิที่จะเรียกเอาเบี้ยปรับจากโจทก์ตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 381 วรรคสาม

เห็นได้ว่า จากคำพิพากษาศาลฎีกา พบว่า ผู้ว่าจ้างยอมรับมอบงานที่ทำโดยมิได้ยึดเงื่อนไข ผู้รับจ้างมิได้ถือเอาระยะเวลาตามที่กำหนดในสัญญาเป็นสาระสำคัญจึงไม่มีสิทธิเรียกเบี้ยปรับมาตรา 381 วรรคสาม และมาตรา 597 อีกทั้งผู้ว่าจ้างจะเลิกสัญญาได้ก็ต้องบอกกล่าวกำหนดระยะเวลาพอสมควร ให้โจทก์ปฏิบัติเสียก่อน ตาม มาตรา 387 แต่มิได้กระทำ กรณีผู้รับจ้างเริ่มงานตามสัญญา และผู้ว่าจ้าง อ้างเหตุบอกเลิกสัญญาซึ่งยังไม่พันกำหนดระยะเวลาก่อสร้างแล้วเสร็จ และผู้รับจ้างมิได้ทอดทิ้งงาน กรณีผู้รับจ้างทำงานล่วงเลยเวลาที่กำหนดไว้ แต่โจทก์ยอมรับเอาผลงานและชำระเงินให้จำเลย และประการสุดท้าย ผู้รับจ้างจะก่อสร้างอาคารให้ผู้ว่าจ้างไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาที่ได้กำหนดไว้ในสัญญา แต่ผู้ว่าจ้างก็ตกลงยินยอมให้โจทก์ทำการก่อสร้างต่อจนอาคารแล้วเสร็จเรียบร้อยแล้ว คำนึงถึงค่าปรับตามสัญญา ล้วนเกิดจากความไม่เข้าใจในเรื่องกฎหมายจ้างทำของและกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ที่เกี่ยวข้อง เป็นเหตุให้เกิดข้อพิพาททาง กฎหมายตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษา

ภาพที่ 1 ความรับผิดชอบกรณีค่าปรับ ล่าช้างานล่าช้าของบริษัทรับเหมาก่อสร้างต่อผู้ว่าจ้างบริษัทเอกชน

สรุป

งานก่อสร้างเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สำคัญอย่างหนึ่งในประเทศไทย ภาคเอกชนเป็นผู้ว่าจ้างงานก่อสร้างเป็นจำนวนมาก สัญญาจ้างก่อสร้างมักกำหนดให้ผู้รับเหมาก่อสร้างต้องรับผิดชอบผู้ว่าจ้างในกรณีทำงานล่าช้า ซึ่งผู้ว่าจ้างสามารถเรียกค่าปรับจากผู้รับเหมาก่อสร้างได้ ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบค่าปรับงานล่าช้าของ บริษัทรับเหมาก่อสร้างต่อผู้ว่าจ้างบริษัทเอกชน มีอยู่หลายประการ

ประการแรก ปัญหาเกี่ยวกับความรับผิดชอบของผู้รับเหมาก่อสร้าง ในกรณีทำงานล่าช้า ผู้ว่าจ้างสามารถเรียกค่าปรับจากผู้รับเหมาก่อสร้างได้หรือไม่ ถ้าพิจารณา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะ 7 จ้างทำของ มาตรา 597 บัญญัติว่า “ถ้าผู้ว่าจ้างยอมรับมอบการที่ทำนั้นแล้วโดยมิได้อัดอ้อนผู้รับจ้างก็ไม่ต้องรับผิดชอบเพื่อการที่ส่งมอบเนิ่นช้า” กฎหมายไทยไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนเกี่ยวกับเรื่องนี้ โดยทั่วไปแล้ว ผู้รับเหมาก่อสร้างจะรับผิดชอบต่อผู้ว่าจ้างในกรณีทำงานล่าช้า อันเป็นผลมาจากความประมาทเลินเล่อหรือความผิดของผู้รับเหมาก่อสร้างเอง แต่หากความล่าช้าเกิดจากสาเหตุอื่น เช่น เหตุสุดวิสัย หรือเหตุที่เกิดจากฝ่ายผู้ว่าจ้าง ผู้รับเหมาก่อสร้างจะไม่รับผิดชอบ

ประการที่สอง ปัญหาเกี่ยวกับอัตราค่าปรับ สัญญาจ้างก่อสร้างมักกำหนดอัตราค่าปรับไว้เป็นรายวันหรือรายเดือน โดยทั่วไปแล้ว อัตราค่าปรับจะคิดเป็นร้อยละของราคางานจ้าง แต่อัตราค่าปรับที่สูงเกินไปอาจไม่เป็นธรรมต่อผู้รับเหมาก่อสร้าง ถ้าพิจารณา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะ 7 จ้างทำของ มาตรา 695 บัญญัติว่า “ถ้าการที่จ้างยังไม่แล้วเสร็จอยู่ตราบใด ผู้ว่าจ้างอาจบอกเลิกสัญญาได้ เมื่อเสียค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้รับจ้างเพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ อันเกิดแต่การเลิกสัญญานั้น” กฎหมายไทยไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนเกี่ยวกับอัตราค่าปรับ แต่ได้กำหนด “ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้รับจ้างเพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ อันเกิดแต่การเลิกสัญญานั้น” ผู้ว่าจ้างจึงสามารถกำหนดอัตราค่าปรับได้อย่างอิสระ แต่หากอัตราค่าปรับสูงเกินไป ผู้รับเหมาก่อสร้างอาจโต้แย้งว่าอัตราค่าปรับนั้นไม่เป็นธรรมและฟ้องร้องผู้ว่าจ้างเพื่อเรียกร้องค่าเสียหาย ซึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะ มัดจำและกำหนดเบี้ยปรับตามมาตรา 380 บัญญัติว่า “ถ้าลูกหนี้ได้สัญญาไว้ว่าจะให้เบี้ยปรับเมื่อตนไม่ชำระหนี้ เจ้าหนี้จะเรียกเอาเบี้ยปรับอันจะพึงรับนั้นแทนการชำระหนี้ก็ได้ แต่ถ้าเจ้าหนี้แสดงต่อลูกหนี้ว่าจะเรียกเอาเบี้ยปรับจะนั้นแล้ว ก็เป็นอันขาดสิทธิเรียกร้องชำระหนี้อีกต่อไป ถ้าเจ้าหนี้มีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนเพื่อการไม่ชำระหนี้ จะเรียกเอาเบี้ยปรับอันจะพึงรับนั้นในฐานเป็นจำนวนน้อยที่สุดแห่งค่าเสียหายก็ได้การพิสูจน์ค่าเสียหายยิ่งกว่านั้น ท่านก็อนุญาตให้พิสูจน์ได้”

ประการที่สาม ปัญหาเกี่ยวกับวิธีการเรียกเก็บค่าปรับ โดยทั่วไปแล้ว ผู้ว่าจ้างสามารถเรียกเก็บค่าปรับจากผู้รับเหมาก่อสร้างได้ทันทีที่ทำงานล่าช้า แต่หากผู้ว่าจ้างไม่ดำเนินการเรียกเก็บค่าปรับภายในระยะเวลาที่เหมาะสม ผู้รับเหมาก่อสร้างอาจโต้แย้งว่าผู้ว่าจ้างสละสิทธิในการเรียกเก็บค่าปรับ ซึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะ มัดจำและกำหนดเบี้ยปรับ ตาม มาตรา 381

วรรคสาม บัญญัติว่า” ถ้าเจ้าหนี้ยอมรับชำระหนี้แล้ว จะเรียกเอาเบี้ยปรับได้ต่อเมื่อได้บอกสงวนสิทธิไว้เช่นนั้น
ในเวลารับชำระหนี้” ฉะนั้น ผู้ว่าจ้างจึงควรดำเนินการเรียกเก็บค่าปรับจากผู้รับเหมาก่อสร้างโดยเร็วที่สุด

เห็นได้ว่าปัญหา ซึ่งผู้ว่าจ้างสามารถเรียกค่าปรับจากผู้รับเหมาก่อสร้างได้ปัญหากฎหมาย
เกี่ยวกับความรับผิดชอบกรณีค่าปรับงานล่าช้า นั้น มีประเด็น ได้แก่ กฎหมายไทยไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน
เกี่ยวกับเรื่องค่าปรับงานที่ล่าช้า ปัญหาเกี่ยวกับอัตราค่าปรับ สัญญาจ้างก่อสร้างมักกำหนดอัตราค่าปรับไว้
เป็นรายวันหรือรายเดือน โดยทั่วไปแล้ว อัตราค่าปรับจะคิดเป็นร้อยละของราคางานจ้าง แต่อัตราค่าปรับ
ที่สูงเกินไปอาจไม่เป็นธรรมต่อผู้รับเหมาก่อสร้าง และประการสุดท้าย กรณีผู้ว่าจ้างสามารถเรียกเก็บ
ค่าปรับจากผู้รับเหมาก่อสร้างได้ทันทีที่งานล่าช้า แต่ไม่ดำเนินการเรียกเก็บค่าปรับภายในระยะเวลาที่เหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

- โชคชัย เนตรงามสว่าง. (2565). การจ่ายเงินค่าจ้างล่าช้าและการไม่จ่ายเงินค่าจ้างของผู้ว่าจ้างในสัญญาจ้าง
ก่อสร้าง ภาครัฐตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560.
วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และนวัตกรรม มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์,1(1),46 – 58.
- ณัฐธนา เลิศอรียานันท์. (2561). ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบตามสัญญาและความรับผิดชอบ
ละเมิดของผู้ประกอบการธุรกิจอาคารชุด. วิทยานิพนธ์หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
กฎหมายธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกริก.
- ดารารพร ธีระวัฒน์. (2542). *กฎหมายสัญญา สถานะใหม่ของสัญญาปัจจุบันและปัญหาข้อสัญญาที่
ไม่เป็นธรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2538). *กฎหมายมหาชน เล่ม 2 การแบ่งแยกกฎหมายมหาชน เอกชน และ
พัฒนาการในกฎหมายมหาชน*. พิมพ์ครั้งที่ 2 .กรุงเทพฯ:นิติธรรม.
- ฤทธิชาร์ด ดีอามาตย์, (2549). *สาเหตุของความล่าช้าในงานก่อสร้างอาคารสูง*. ข่าวช่าง (ฉบับที่ 21)
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วรรณกิจ.
- ศันท์ภรณ์ โสติพิพันธุ์. (2552). *คำอธิบายกฎหมายลักษณะละเมิด จัดการงานนอกสั่ง และ ลามิควรได้:
(มูลหนี้ 2) พร้อมคำอธิบายในส่วนพระราชบัญญัติว่าด้วยความรับผิด ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
พ.ศ. 2539และพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- Bramble, B.B. & Callahan, M.T. (1987). *Construction Delay Claims*. New York: John Wiley & Sons Inc.
- Husni Madi and others. (2019). *FIDIC Golden Principles*. Geneva: International Federation of
Consulting Engineers (FIDIC).
- Post today. (2561). *งานก่อสร้างล่าช้า แก้ปัญหาอย่างไร*. สืบค้นเมื่อ 22 มิถุนายน 2566,
จาก <https://www.posttoday.com/real-estate/568572>.